

احادیث گهربار در فضایل ائمه اطهار صلوات الله علیهم

مشخصات کتاب

احادیث گهربار در فضایل ائمه اطهار صلوات الله علیهم

قال امیرالمومنین صلوات الله علیه :

نَحْنُ أَهْلَ الْبَيْتِ لَا يُقَاسُ بِنَا أَحَدٌ

ما اهل بیتی هستیم که هیچ کسی با ما قابل قیاس نیست.

عیون اخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۶۶ ح ۲۹۸.

مؤلف: محمد منتظر

ص: ۱

اشاره

بسم الله الرحمن الرحيم

ص: ۲

فهرست

فهرست... ۳

مقدمه... ۴

پانصد حدیث در فضائل مشترکه ائمه اطهار صلوات الله علیهم... ۶

خاتمه... ۲۴۱

ص: ۳

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

سپاس خداوندی را که به همه امور پنهانی داناست، و نشانه های آشکار بر وجودش دلالت دارد، و به دیده بینا در نیاید. چشمی که او را ندیده انکارش نمی کند، و دل کسی که وجودش را باور کرده به کنه ذاتش نمی رسد. در برتری از همه چیز پیشی گرفته و چیزی از او برتر نیست، به هر چیزی نزدیک است و چیزی نزدیک تر از او نیست. نه برتری مقامش او را از مخلوقات دور نموده، و نه نزدیکی او به موجودات موجب مساوی بودنش با آنها در مکان گشته. عقلها را بر بیان حدود صفتش آگاه نکرده، و آنها را از معرفت لازم در باره وجودش باز نداشته.

او خداوندی است که آثار هستی اقرار قلبی منکرش را گواهی می دهد.

خداوند از آنچه تشبیه کنندگانش به موجودات می گویند و از اوهام منکرانش بسی بالاتر است.

و شهادت می دهم که حضرت محمد صلی الله علیه و آله بنده و رسول برگزیده، و امین پسندیده خداوند متعال است، خداوند متعال او را با دلایل الزام کننده، و پیروزی آشکار، و

راه روشن فرستاد، آن حضرت هم رسالت حق را آشکارا به مردم رساند، و انسانها را به راه راست واداشت و راه را به آنان نمایاند، و نشانه های هدایت و مشعل روشن دین را به پا کرد، و رشته های اسلام را محکم، و دستگیره های ایمان را استوار نمود.

و شهادت می دهم که آل محمد صلوات الله علیهم امامان مسلمانان و حجّت های خداوند بر جهانیان و سرور مؤمنان و رهبر پارسیان و مولای اهل ایمان هستند. خداوند متعال ایشان را امان اهل زمین قرار داده چنانکه ستارگان امان اهل آسمان هستند، و ایشان کسانی هستند که خداوند به واسطه شان آسمان را نگاه داشته تا بر زمین نیفتد مگر به اذن او و به خاطر ایشان زمین را نگاه داشته که اهلش را نلرزاند. خداوند متعال به سبب ایشان باران را فرو فرستد و رحمت را منتشر کند و برکات زمین را خارج سازد و اگر ایشان بر روی زمین نبود، زمین اهلش را فرو می برد. ایشان خزانه دار علم خدا، مترجم وحی خدا، و حجت های رسای خدا بر همه عالمیان هستند. و بدانید که ایشان حیات دانش، و مرگّ جهل هستند. بردباری ایشان از دانش شان، و آشکارشان از نهان شان، و سکوت شان از حکمت گفتارشان شما را خبر می دهد. با حق مخالفت نمی ورزند و در آن اختلاف نمی نمایند. ستون های اسلام، و پناهگاه مردم هستند. و بدانید ایشان پرچم بر افراشته شده هدایت برای خلائق هستند، هر کس به ایشان تمسک جوید به حق ملحق می شود، و هر کس از ایشان عقب ماند غرق خواهد شد.

بار خدایا، ای گستراننده زمین های گسترده، و نگاه دارنده آسمان های بر افراشته، شریفترین درودهایت، و افزونترین برکات را بر محمد و آل محمد صلوات الله علیهم قرار ده.

اما بعد خوانندگان عزیز: بنده در ادامه کتبی که در فضائل حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه نوشته بودم و یکی از دوستان بنده و از محبین اهل بیت طاهرین صلوات الله علیهم نیز کتابی در فضائل چهارده نور مقدس صلوات الله علیهم تألیف کرده بودند خواستم کتابی تألیف نمایم که در آن فضائل مشترکه اهل بیت طاهرین صلوات الله علیهم گردآوری شود و خداوند متعال را شاکرم که به این حقیر سراپا تقصیر «محمد منتظر» توفیق عنایت فرمود و اهل بیت معصومین صلوات الله علیهم نیز به این محب حقیر شان کمک و یاری نمودند تا بنده به این هدف خویش رسیدم الحمدلله و کتابی به نام «احادیث گهربار در فضائل ائمه اطهار» تألیف نمودم که در آن پانصد حدیث آورده شده که دربرگیرنده فضائل مشترکه اهل بیت طاهرین صلوات الله علیهم می باشد. و بدانید که احادیث از این باب بیشتر از آن است که در یک یا چند جلد کتاب محدود شوند اما بنده بخاطر مختصر بودن و کمی فرصت به همین مقدار بسنده کردم.

همچنین خدمت شما خوبان عرض شود که بنده اکثر متون روایات این کتاب شریف را با متون روایات آورده شده در کتاب بحارالانوار مرحوم محدث کبیر علامه مجلسی رضوان الله علیه از منابع متذکره تطبیق داده و متون روایات آورده شده آن بزرگوار را اخذ کرده ام. در این کتاب شریف اسانید روایات از باب تیمن و تبرک آورده شده است گرچه روایات ما متواترند الحمد الله.

والسلام علیکم و رحمه الله

ص: ۵

پانصد حدیث در فضائل مشترکه ائمه اطهار صلوات الله علیهم

حدیث ۱

۱- الشیخ محمد بن الحسن الطوسی، عَنْ جَمَاعَةٍ عَنْ أَبِي الْمُفَضَّلِ عَنِ اللَّيْثِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْعَنْبَرِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ الصَّمَدِ عَنْ خَالِهِ أَبِي الصَّلْتِ الْهَرَوِيِّ قَالَ: كُنْتُ مَعَ الرِّضَا صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ لَمَّا دَخَلَ نِيسَابُورَ وَهُوَ رَاكِبٌ بَغْلَهُ شَهْبَاءَ وَقَدْ خَرَجَ عُلَمَاءُ نِيسَابُورَ فِي اسْتِقْبَالِهِ فَلَمَّا صَارَ إِلَى الْمُرَبَّعَةِ تَعَلَّقُوا بِلِجَامِ بَغْلَتِهِ وَقَالُوا يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ حَدِّثْنَا بِحَقِّ آبَائِكَ الطَّاهِرِينَ حَدِيثًا عَنْ آبَائِكَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ فَأَخْرَجَ رَأْسَهُ مِنَ الْهُودُجِ وَعَلَيْهِ مِطْرَفٌ خَزٌّ فَقَالَ حَدَّثَنِي أَبِي مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ - عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ سَيِّدِ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ أَخْبَرَنِي جَبْرِئِيلُ الرُّوحُ الْأَمِينُ عَنْ اللَّهِ تَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُهُ وَجَلَّ وَجْهُهُ قَالَ إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَحْدِي عِبَادِي فَأَعْبُدُونِي وَلْيَعْلَمْ مَنْ لَقِيَني مِنْكُمْ بِشَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصًا بِهَا أَنَّهُ قَدْ دَخَلَ حِصْنِي وَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي أَمِنَ مِنْ عَذَابِي قَالُوا يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ وَمَا إِخْلَاصُ الشَّهَادَةِ لِلَّهِ قَالَ طَاعَةُ اللَّهِ وَرِسُولِهِ وَوَلَايَةُ أَهْلِ بَيْتِهِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۱)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از ابو الصلت هروی روایت کرده که گفت: وقتی حضرت امام رضا صلوات الله علیه وارد نیشابور شد، من در خدمتش بودم. آن حضرت سوار بر قاطری خاکستری رنگ بود و دانشمندان نیشابور به استقبال آمده بودند. همین که به خانه رسید، آنها لجام قاطر را گرفتند و عرض کردند: یا ابن رسول الله! تو را به حق آباء طاهرینت قسم می دهیم حدیثی برای ما از اجداد خود نقل کن. حضرت که ردای خزی بر تن داشت، سر از محمل بیرون کرد و فرمود: پدرم حضرت موسی بن جعفر از پدر خود جعفر بن محمد، از پدرش حضرت محمد بن علی، از پدرش حضرت علی بن الحسین، از پدرش حضرت

حسین بن علی سرور جوانان بهشت از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهم، از رسول الله صلی الله علیه و آله نقل کرد که فرمود: جبرئیل امین از خداوند عزیز نقل کرد که فرمود: من خدای یکتایم که جز من خدایی نیست. بند گانم! مرا پرستید و توجه داشته باشید که هر کس با شهادت لا اله الا الله مرا ملاقات کند، با اخلاص داخل حصن و دژ محکم من شده و هر کس داخل حصار من شود، از عذابم ایمن است. عرض کردند: یا بن رسول الله! اخلاص در مورد شهادت به لا اله الا الله چیست؟ فرمود: اطاعت الله و رسولش و ولایت اهل بیت رسولش صلی الله علیه و آله.

حدیث ۲

۲- الشیخ الحسن بن سلیمان الحلّی، یاسنادہ عن منصور عن موسی بن جعفر عن ابيه عن جدّه صلوات الله علیهم قال: لما عرج بالنبی صلی الله علیه و آله إلى السماء قال العزیز عزّ و جلّ آمن الرسول بما انزل إلیه من ربّه قال قلت و المؤمنون قال صدقت یا محمد من خلفت لأمّتك و هو أعلم قلت خیرها لأهلها قال صدقت یا محمد انی اطلعت إلى الارض اطلّاعه فاخترتك منها ثم شققت لك اسما من اسمائی فلا اذكر فی موضع إلا ذكرت معی و انا المحمود أنت محمد ثم اطلعت إلیها اطلّاعه أخرى فاخترت منها علیاً فجعلته وصیک فانت سید الانبیاء و علی سید الاوصیاء انی خلقتک و خلقت علیاً و فاطمه و الحسن و الحسین من

ص: ۶

شَبَّحَ نُورُ ثُمَّ عَرَضْتُ وَلَايَتَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ وَ سَائِرَ خَلْقِي وَ هُمْ أَرْوَاحُ فَمَنْ قَبْلَهَا كَانَ عِنْدِي
مِنَ الْمُقَرَّبِينَ وَ مَنْ جَحَدَهَا كَانَ عِنْدِي مِنَ الْكَافِرِينَ يَا مُحَمَّدُ وَ عَزَّتِي وَ جَلَالِي لَوْ أَنَّ عَبْدًا
عَبَدَنِي حَتَّى يَنْقُطَ أَوْ يَصِيرَ كَالشَّنِّ الْبَالِي ثُمَّ أَتَانِي جَاحِدًا لَوَلَايَتِهِمْ لَمْ أُدْخِلْهُ جَنَّتِي وَ لَا أَظْلَمْتُهُ
تَحْتَ عَرْشِي. (۱)

مرحوم شیخ حسن بن سلیمان حلی، با سند خویش از منصور از حضرت امام موسی کاظم
از پدر بزرگوارش، از جد بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله
صلی الله علیه و آله فرمود: وقتی مرا به آسمان به معراج بردند، خداوند فرمود: «رسول الله»
بدانچه از جانب پروردگارش بر او نازل شده است ایمان آورده است» و من گفتم: «و
مؤمنان». (سوره بقره آیه ۲۸۵)

فرمود: راست گفתי. ای محمد! چه کسی را برای امت به جانشینی خود قرار داده ای؟ با این
که او خود بهتر می دانست گفتم: بهترین آنها برای مردم را. فرمود: راست گفתי. یا محمد!
من توجه به زمین نمودم و تو را از میان آنها انتخاب کردم. بعد برایت یک اسم از اسم های
خود جدا نمودم. از من در جایی یاد نمی کنند، مگر اینکه تو را نیز با من یاد می کنند. من
محمودم و تو محمد. بعد برای مرتبه دیگر متوجه زمین شدم؛ علی را انتخاب کردم و او را
وصی تو قرار دادم. تو سرور انبیایی و علی سرور اوصیاء است.

من، تو و علی و فاطمه و حسن و حسین را از شبخ نوری آفریدم. سپس در حالی که روح
بودید، ولایت شما را بر ملائکه و سایر خلق عرضه داشتم. هر کس که پذیرفت در نزد من
از مقربین شد و هر کس که منکر شد، از کافرین گردید.

ای محمد! به عزت و جلالم سوگند که اگر بنده ای مرا پرستد و عبادت کند، آن قدر که نفسش قطع شود یا از حرکت باز ماند یا همچون مشکی خشک گردد، با این حال از عبادت پیش من آید اما منکر ولایت ایشان باشد، نه او را داخل بهشت می کنم و نه در سایه عرشم قرار می دهم.

حدیث ۳

۳- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن محمد عن علی بن الحکم عن سیف بن عمیره عن أبی بکر الحضرمی عن حذیفه بن أسید الغفاری قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله ما تكاملت النبوة لنبی فی الاظله حتی عرّضت علیه ولایتی وولایه اهل بیتی و مثلوا له فاقروا بطاعتهم وولایتهم. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند خویش از حذیفه بن أسید غفاری روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: نبوت هیچ پیامبری در عالم اشباح کامل نشد، مگر اینکه ولایت من و ولایت اهل بیتم و تمثال آنها به آن پیامبر عرضه شد، پس اقرار کردند به طاعت و ولایت آنها.

حدیث ۴

۴- الشیخ محمد بن مسعود العیاشی، بإسناده عن عبد الرحمن بن کثیر عن أبی عبد الله صلوات الله علیه قال: إن الله تبارک و تعالی عرض على آدم فی الميثاق ذریته فمر به النبی صلی الله علیه و آله و هو متکئ على صلوات الله علیه و فاطمه صلوات الله علیها تتلوهما و الحسن و الحسین صلوات الله علیهما يتلوان

۱- [۱] کتاب المحتضر ص ۱۴۷ - ۱۴۸. بحار الانوار ج ۲۶ ص ۳۰۷ - ۳۰۸ ح ۷۱.

۲- [۲]. بصائر الدرجات ج ۱ ص ۵۱ ح ۳۰۰. بحار الانوار ج ۲۶ ص ۲۸۱ ح ۲۷.

فَاطِمَةُ فَقَالَ اللَّهُ يَا آدَمُ إِيَّاكَ أَنْ تَنْظُرَ إِلَيْهِمْ بِحَسَدٍ أَهْبَطُكَ مِنْ جَوَارِي فَلَمَّا أَسْكَنَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ مُثِّلَ لَهُ النَّبِيُّ وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ فَنَظَرَ إِلَيْهِمْ بِحَسَدٍ ثُمَّ عُرِضَتْ عَلَيْهِ الْوَلَايَةُ فَأَنْكَرَهَا فَرَمَتْهُ الْجَنَّةُ بِأَوْرَاقِهَا فَلَمَّا تَابَ إِلَى اللَّهِ مِنْ حَسَدِهِ وَ أَقْرَبَ بِالْوَلَايَةِ وَ دَعَا بِحَقِّ الْخُمْسَةِ مُحَمَّدٌ وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَ ذَلِكَ قَوْلُهُ «فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ آلَايَهُ» (۱)

مرحوم شیخ محمد بن مسعود عیاشی، با سند خویش از از عبد الرحمن بن کثیر، از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: خداوند تبارک و تعالی به هنگام پیمان حضرت آدم، فرزندان او را بر وی نمایان ساخت. پس رسول الله صلی الله علیه و آله در حالی که پشت بر حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه زده بود بر او گذشت و حضرت فاطمه صلوات الله علیها در پی ایشان می آمد و حضرت امام حسن و حضرت امام حسین صلوات الله علیهما، در پی حضرت فاطمه صلوات الله علیها در راه بودند. خداوند فرمود: ای آدم! زنهار که بر ایشان به دیده حسد نگری که تو را از جوار خود پایین می فرستم. چون خداوند او را در بهشت جای داد رسول الله و علی و فاطمه و حسن و حسین صلوات الله علیهم، پیش چشم او نمایان شدند و او به ایشان به دیده رشک و حسد نگریست. در آن گاه پذیرش ولایت ایشان بر او عرضه شد و او از آن سرباز زد. پس بهشت او را با برگ هایش به بیرون پرتاب کرد. وقتی از رشک و حسادت که ورزیده بود به سوی خدا توبه آورد و به ولایت ایشان اقرار کرد و در حق آن پنج تن، حضرات محمد و علی و فاطمه و حسن و

حسین صلوات الله علیهم دعا کرد، خداوند او را آمرزید و از آن جاست که خداوند فرمود: «فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ».

حدیث ۵

۵- قال الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْفَضْلِ بْنِ الْعَبَّاسِ الْبَغْدَادِيُّ قَالَ قَرَأْتُ عَلَى أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ سُلَيْمَانَ بْنِ الْحَارِثِ قُلْتُ حَدَّثَكُمْ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ خَلْفِ الْعَطَّارُ قَالَ حَدَّثَنَا حُسَيْنُ الْأَشَقَرُ قَالَ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ أَبِي الْمِقْدَامِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جَبْرِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنْ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ فَتَابَ عَلَيْهِ قَالَ سَأَلَهُ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ إِلَّا تَبْتَ عَلَى فَتَابَ عَلَيْهِ. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابن عباس روایت کرده که گفت: از رسول الله صلی الله علیه و آله در باره کلماتی پرسیدم که حضرت آدم علیه السلام از خداوند گرفت و سبب قبول توبه اش شد، فرمود: از خداوند به حق محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین صلوات الله علیهم خواست که توبه ام را بپذیر، خداوند هم پذیرفت.

حدیث ۶

۶- قال الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانُ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْحَسَنِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا فُرَاتُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ فُرَاتٍ الْكُوفِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي الْحَسَنُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سُلَيْمَانَ الْقَطَّانُ قَالَ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ جَبْرِئِيلَ الْهَمْدَانِيُّ قَالَ أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ جَبْرِئِيلَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ الْجَرَّجَانِيُّ عَنْ نَعِيمِ النَّخَعِيِّ عَنْ الضَّحَّاكِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ

۱- . تفسیر عیاشی ج ۱ ص ۵۹ ح ۲۷. بحار الانوار ج ۲۶ ص ۳۲۶ ح ۹.

۲- [۲]. الامالی (للصدوق) ج ۱ ص ۷۵ ح ۲.

قَالَ: كُنْتُ جَالِسًا بَيْنَ يَدَيِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ذَاتَ يَوْمٍ وَبَيْنَ يَدَيْهِ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَفَاطِمَةُ وَالحَسَنُ وَالحُسَيْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ إِذْ هَبَطَ عَلَيْهِ جِبْرِيلُ وَبِيَدِهِ تَفَاحَةٌ فَحَيَّا بِهَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَحَيَّا بِهَا النَّبِيَّ عَلِيًّا فَتَحَيَّا بِهَا عَلَى صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَرَدَّهَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَتَحَيَّا بِهَا النَّبِيُّ وَحَيَّا بِهَا الحَسَنَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَقَبَّلَهَا وَرَدَّهَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَتَحَيَّا بِهَا النَّبِيُّ وَحَيَّا بِهَا الحُسَيْنَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَتَحَيَّا بِهَا الحُسَيْنَ وَقَبَّلَهَا وَرَدَّهَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَتَحَيَّا بِهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَحَيَّا بِهَا فَاطِمَةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا فَقَبَّلَتْهَا وَرَدَّتْهَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَتَحَيَّا بِهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ثَانِيَةً وَحَيَّا بِهَا عَلِيًّا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ ثَانِيَةً فَلَمَّا هَمَّ أَنْ يَرُدَّهَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ سَقَطَتِ التُّفَاحَةُ مِنْ أَطْرَافِ أُنَامِلِهِ فَأَنْفَلَقَتْ بِنِصْفَيْنِ فَسَطَعَ مِنْهَا نُورٌ حَتَّى بَلَغَ سَمَاءَ الدُّنْيَا وَإِذَا عَلَيْهِ سَطْرَانِ مَكْتُوبَانِ «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» هَذِهِ تَحِيَّةٌ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى وَعَلَى الْمُرْتَضَى وَفَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ وَالحَسَنِ وَالحُسَيْنِ سِبْطِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَآمَانٌ لِمُحِبِّهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ النَّارِ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از امالی صدوق: ابن عباس گوید: روزی در حضور رسول الله صلی الله علیه و آله بودم و علی، فاطمه، حسن و حسین صلوات الله علیهم نیز در محضر ایشان بودند که حضرت جبرئیل در حالی که سیمی در دست داشت، نازل گردید، سپس آن را به رسول الله صلی الله علیه و آله تعارف نمود، و رسول الله صلی الله علیه و آله

آن را به علی صلوات الله علیه تعارف نمود، علی صلوات الله علیه آن را گرفته و دوباره به رسول الله صلی الله علیه و آله پس داد، پس رسول الله صلی الله علیه و آله آن را گرفت و به عنوان هدیه پذیرفت. سپس به حضرت امام حسن صلوات الله علیه تعارف کرد، حضرت امام حسن صلوات الله علیه آن را بوسید و به رسول الله صلی الله علیه و آله باز گرداند، پس رسول الله صلی الله علیه و آله آن را به عنوان هدیه پذیرفت، سپس به حضرت امام حسین صلوات الله علیه تعارف نمود، پس حضرت امام حسین صلوات الله علیه آن را بوسید و به رسول الله صلی الله علیه و آله باز گرداند و رسول الله صلی الله علیه و آله آن را به عنوان هدیه پذیرفت و سپس به حضرت فاطمه صلوات الله علیها تعارف فرمود، حضرت فاطمه صلوات الله علیها آن را بوسید و به رسول الله صلی الله علیه و آله باز گرداند. رسول الله صلی الله علیه و آله آن را به عنوان هدیه پذیرفت و به علی صلوات الله علیه تعارف نمود و چون علی صلوات الله علیه خواست آن را به رسول الله صلی الله علیه و آله باز گرداند، سیب از سر انگشتان آن حضرت بر زمین افتاده و به دو نیم شکافته شد، سپس نوری از آن ساطع شد و درخشش آن به اوج آسمان دنیا رسید و ناگاه دو سطر نوشته در آن پیدا شد: «بسم الله الرحمن الرحیم، این تحفه ای از طرف خدای عزوجل به محمد مصطفی و علی مرتضی و فاطمه زهرا و حسن و حسین دو سبط رسول الله صلوات الله علیهم است. و نیز امانی است برای دوستان آن ها از دوزخ در روز قیامت».

حدیث ۷

۷- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنِ النَّضْرِ بْنِ شُعَیْبٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَیْلِ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى اسْتِكْمَالُ حُجَّتِي عَلَى الْأَشْقِيَاءِ مِنْ أُمَّتِكَ مَنْ تَرَكَ وَلَايَهُ عَلَيَّ وَالْأَوْصِيَاءِ مِنْ

ص: ٩

١- الأُمالي (للصدوق) ج ١ ص ٥٩٦ ح ٣.

بَعْدَكَ فَإِنْ فِيهِمْ سُنَّتَكَ وَسُنَّةَ الْأَنْبِيَاءِ مِنْ قَبْلِكَ وَهُمْ خُزَّانِي عَلَى عِلْمِي مِنْ بَعْدِكَ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لَقَدْ أَنْبَأَنِي جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ. (١)

مرحوم ثقة الاسلام كليني، با سند مذکور از ابو حمزه روايت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه شنيدم که می فرمود: رسول الله صلى الله عليه و آله فرمود: خدای تبارک و تعالی فرماید، حجت من بر اشقياء امت تو کامل و تمام است، آنهایی که ولایت علی صلوات الله عليه و اوصیاء بعد از تو را ترک گفتند، زیرا روش و رفتار تو و پیغمبران پیش از تو در ایشان موجود است و به علاوه ایشان خزانه دار علم من بعد از تو می باشند، سپس رسول الله صلى الله عليه و آله فرمود: همانا حضرت جبرئیل نام ایشان و نام پدران شان را به من خبر داد.

حدیث ٨

٨- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي زَاهِرٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُوسَى عَنْ عَلِيِّ بْنِ حَسَّانَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ: نَحْنُ وَلَاءُهُ أَمْرُ اللَّهِ وَخَزَنَةُ عِلْمِ اللَّهِ وَعَيْبُهُ وَحْيِ اللَّهِ. (٢)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از عبدالرحمن بن کثیر روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: ما ولی امر (امامت و خلافت) خدا و خزینه علم خدا و صندوق وحی خدا هستیم.

حدیث ۹

۹- الشيخ محمد بن یعقوب الكليني، عن عده من أصحابنا عن أحمد بن محمد عن الحسين بن سعيد عن علي بن أسباط عن أبيه أسباط عن سورة بن كليب قال: قال لي أبو جعفر صلوات الله عليه و الله إنا لخزان الله في سمائه و أرضه لا على ذهب ولا على فضة إلا على علمه. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از سوره بن کلیب روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: به خدا که ما خزانه دار خدا هستیم در آسمان و زمینش، نه آن که خزانه دار طلا یا نقره باشیم، بلکه خزانه دار علمش هستیم.

حدیث ۱۰

۱۰- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن علي بن موسى عن أحمد بن محمد عن الحسين بن سعيد و محمد بن خالد البرقي عن النضر بن سويد رفعه عن سدير عن أبي جعفر صلوات الله عليه قال: قلت له جعلت فداك ما أنتم قال نحن خزان علم الله و نحن تراجمه وحي الله و نحن الحجج البالغہ على من دون السماء و من فوق الأرض. (۴)

ص: ۱۰

۲- . الکافی ج ۱ ص ۱۹۲ ح ۱.

۳- . الکافی ج ۱ ص ۱۹۲ ح ۲.

۴- . الکافی ج ۱ ص ۱۹۲ ح ۳.

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از سدید روایت کرده که گفت: به حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه عرض کردم: قربانت، شما چه سمتی دارید؟ فرمود: ما خزانه دار علم خدا هستیم، ما مترجم وحی خدا هستیم: ما حجت رسا هستیم بر هر که در زیر آسمان و روی زمین است.

حدیث ۱۱

۱۱- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن أحمد بن إدريس عن محمد بن عبد الجبار عن محمد بن خالد عن فضالة بن أيوب عن عبد الله بن أبي يعفور قال قال أبو عبد الله صلوات الله عليه: يا ابن أبي يعفور إن الله واحد متوحد بالوحدانيه متفرد بأمره فخلق خلقاً فقدّرهم لذلك الأمر فنحن هم يا ابن أبي يعفور فنحن حجج الله في عباده و خزائنه على علمه و القائمون بذلك. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از ابن ابی یعفور روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه به من فرمود: ای پسر ابی یعفور! همانا خدا یکتاست و در یکتایی یگانه است، در کار خود یکتاست پس مخلوقی را آفرید و ایشان را برای این کار (خلافت و امامت) سنجید و مقدر کرد و ما هستیم آن مخلوق ای پسر ابی یعفور، و ما هستیم حجت خدا در میان بندگانش و خزانه دار علمش و به این کار (امامت و خلافت) قیام کرده ایم.

حدیث ۱۲

۱۲- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن علی بن محمد عن سهل بن زیاد عن موسى بن القاسم بن معاوية و محمد بن يحيى عن العمرکی بن علی جمیعاً عن علی بن جعفر عن أبي الحسن موسى صلوات الله عليه قال قال أبو عبد الله صلوات الله عليه: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ خَلَقَنَا فَأَحْسَنَ خَلْقَنَا وَ صَوَّرَنَا فَأَحْسَنَ صُورَنَا وَ جَعَلَنَا خُزَّانَهُ فِي سَمَائِهِ وَ أَرْضِهِ وَ لَنَا نَطَقَتِ الشَّجَرَةُ وَ بَعَادَتَنَا عَبْدَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ كَوْلَانَا مَا عَبْدَ اللَّهِ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از علی بن جعفر صلوات الله علیه روایت کرده که گفت: حضرت امام موسی کاظم صلوات الله علیه فرمود: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: خدای عزوجل ما را آفرید و آفرینش ما را نیکو ساخت و ما را صورتگری کرد و نیکو تصویر نمود و ما را در آسمان و زمینش خزانه دار ساخت و برای ما درخت سخن گفت و به وسیله عبادت ما خدای عزوجل عبادت شد و اگر ما نبودیم، خدا پرستیده نمی شد.

حدیث ۱۳

۱۳- قال الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ مَسْرُورٍ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ مُحَمَّدٍ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ أَبَانَ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أَبَانَ بْنِ تَغْلِبَ عَنْ عِكْرَمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ: مَنْ دَانَ بَدِينِي وَ سَلَكَ مِنْهَا جِي وَ اتَّبَعَ سُنَّتِي فَلَيْدَنْ بِتَفْضِيلِ الْأَئِمَّةِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي عَلَى جَمِيعِ أُمَّتِي فَإِنَّ مَثَلَهُمْ فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ مَثَلُ بَابِ حِطَّةٍ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ. (۳)

۱- .الكافی ج ۱ ص ۱۹۳ ح ۵.

۲- .الكافی ج ۱ ص ۱۹۳ ح ۶.

۳- .الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۷۴ ح ۶.

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابن عباس روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس دین مرا دارد و راه مرا می رود و پیرو قانون من است باید معتقد به تفضیل ائمه از خاندان من باشد بر همه امتم زیرا مثل آنها در این امت مثل باب حطه است در بنی اسرائیل.

حدیث ۱۴

۱۴- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ الشَّيْبَانِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا الْقَطَّانُ قَالَ حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِيبٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ صَقَرِ الْعَبْدِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مِهْرَانَ الْأَعْمَشِ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ: نَحْنُ أئِمَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَحُجَجُ اللَّهِ عَلَى الْعَالَمِينَ وَسَادَةُ الْمُؤْمِنِينَ وَقَادَةُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ وَمَوَالِي الْمُؤْمِنِينَ وَنَحْنُ أَمَانٌ لِلأَهْلِ الْأَرْضِ كَمَا أَنَّ النُّجُومَ أَمَانٌ لِلأَهْلِ السَّمَاءِ وَنَحْنُ الَّذِينَ بَنَّا يُمْسِكُ اللَّهُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ وَبَنَّا يُمْسِكُ الْأَرْضَ أَنْ تَمِيدَ بِأَهْلِهَا وَبَنَّا يُنْزِلُ الْغَيْثَ وَتَنْشُرُ الرَّحْمَهُ وَتَخْرُجُ بَرَكَاتُ الْأَرْضِ وَكَوْ لَا مَا فِي الْأَرْضِ مِنَّا لَسَاخَتْ بِأَهْلِهَا ثُمَّ قَالَ وَكَمْ تَخُلُ الْأَرْضُ مِنْذُ خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ مِنْ حُجَّةٍ لِلَّهِ فِيهَا ظَاهِرٌ مَشْهُورٌ أَوْ غَائِبٌ مَسْتُورٌ وَلَا تَخْلُو إِلَى أَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ مِنْ حُجَّةٍ لِلَّهِ فِيهَا وَكَوْ لَا ذَلِكَ لَمْ يُعْبَدِ اللَّهُ قَالَ سُلَيْمَانُ فَقُلْتُ لِلصَّادِقِ صَلَوَاتُ

الله عليه فكيف يتنفع الناس بالحجّه الغائب المستور قال كما يتنفعون بالشمس إذا سترها السحاب. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از سلیمان بن مهران اعمش از حضرت امام جعفر صادق از حضرت امام محمد باقر از حضرت امام زین العابدین صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: ما امامان مسلمانان و حجّت های خداوند بر جهانیان و سرور مؤمنان و رهبر سپیدرویان و مولای اهل ایمان هستیم، و ما امان اهل زمین هستیم همچنان که ستارگان امان اهل آسمان هستند، و ما کسانی هستیم که خداوند به واسطه ما آسمان را نگاه داشته تا بر زمین نیفتد مگر به اذن او و به خاطر ما زمین را نگاه داشته که اهلش را نلرزاند، به سبب ما باران را فرو فرستد و رحمت را منتشر کند و برکات زمین را خارج سازد و اگر نبود که ما بر روی زمین هستیم، اهلش را فرو می برد، سپس فرمود: از روزی که خداوند حضرت آدم را آفرید، زمین خالی از حجّت نیست که ظاهر و مشهور است و یا غائب و نهان و تا روز قیامت از حجّت خدا خالی نخواهد بود، و اگر چنین نبود خداوند پرستیده نمی شد، سلیمان راوی حدیث گوید: به حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه گفتم: مردم چگونه از حجّت غائب نهان منتفع می شوند؟ فرمود: همچنان که از خورشید پشت ابر منتفع می شوند.

حدیث ۱۵

۱۵- قال الشيخ سعيد بن هبة الله الراوندي: روى عن الأسود بن سعيد قال: كنت عند أبي جعفر صلوات الله عليه فقال ابتداء من غير أن أسأله نحن حجّه الله ونحن وجهه الله ونحن عين الله في خلقه ونحن وأمر الله في عباده ثم قال إن بيننا وبين كل أرضٍ تراءٍ مثل تراءٍ البناء فإذا أمرنا في الأرض بأمرٍ أخذنا ذلك التراءٍ

۱- . إكمال الدين و إتمام النعمة ج ۱ ص ۲۰۷ ح ۲۲.

فَاقْبَلْتُ إِلَيْنَا الْأَرْضَ بِكُلِّيتِهَا وَ أَسْوَاقَهَا وَ كُورَهَا حَتَّى نُنْفِذَ فِيهَا مِنْ أَمْرِ اللَّهِ مَا أَمَرَ إِنَّ الرِّيحَ كَمَا كَانَتْ مُسَخَّرَةً لِسُلَيْمَانَ فَقَدْ سَخَّرَهَا اللَّهُ لِمُحَمَّدٍ وَ آلِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ. (۱)

مرحوم شیخ سعید بن هبه الله راوندی می گوید: از اسود بن سعید روایت شده است که گفت: خدمت حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه بودم، قبل از اینکه من چیزی بپرسم فرمود: ما حجت الله و وجه الله و عین الله در میان مردمان هستیم و نیز فرمانروا از طرف خداوند در میان بندگانش هستیم. سپس فرمود: بین ما و هر قسمت از زمین اتصالی است مانند نخى که بناها هنگام ساختمان می کشند. هر گاه خداوند ما را در مورد سرزمینی مامور نماید، همان نخ را می کشیم و زمین با بازارها و محلاتش رو به ما می آورد تا کاری را که بخواهیم انجام دهیم. همان طوری که باد برای سلیمان مسخر شده بود، خداوند آن را برای محمد و آل محمد صلی الله علیه و آله نیز مسخر نموده است.

حدیث ۱۶

۱۶- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا أَبِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ عِيسَى عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ مَعْرُوفٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْبَصْرِيِّ عَنْ أَبِي الْمَغْرَاءِ حُمَيْدِ بْنِ الْمَثْنَى الْعَجَلِيِّ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ خَيْثَمَةَ الْجَعْفِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: نَحْنُ جَنْبُ اللَّهِ وَ نَحْنُ صَفْوَتُهُ وَ نَحْنُ حُوزَتُهُ وَ نَحْنُ مُسْتَوْدَعُ مَوَارِيثِ الْأَنْبِيَاءِ وَ نَحْنُ أُمْنَاءُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ نَحْنُ حُجَجُ اللَّهِ وَ نَحْنُ أَرْكَانُ الْإِيمَانِ وَ

نَحْنُ دَعَائِمُ الْإِسْلَامِ وَنَحْنُ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ وَنَحْنُ مِنْ بَنِي يُفْتَحُ وَبَنِي يُخْتَمُ وَنَحْنُ أئِمَّةُ الْهُدَى وَنَحْنُ مَصَابِيحُ الدُّجَى وَنَحْنُ مَنَارُ الْهُدَى وَنَحْنُ السَّابِقُونَ وَنَحْنُ الْآخِرُونَ وَنَحْنُ الْعِلْمُ الْمَرْفُوعُ لِلخَلْقِ مَنْ تَمَسَّكَ بِنَا لَحِقَ وَمَنْ تَأَخَّرَ عَنَّا غَرِقَ وَنَحْنُ قَادَةُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ وَنَحْنُ خَيْرُهُ اللَّهُ وَنَحْنُ الطَّرِيقُ الْوَاضِحُ وَالصِّرَاطُ الْمُسْتَقِيمُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَنَحْنُ مِنْ نِعْمَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى خَلْقِهِ وَنَحْنُ الْمُنْهَاجُ وَنَحْنُ مَعْدِنُ النُّبُوَّةِ وَنَحْنُ مَوْضِعُ الرِّسَالَةِ وَنَحْنُ الَّذِينَ إِلَيْنَا تَخْتَلِفُ الْمَلَائِكَةُ وَنَحْنُ السِّرَاجُ لِمَنْ اسْتَضَاءَ بِنَا وَنَحْنُ السَّبِيلُ لِمَنْ اقْتَدَى بِنَا وَنَحْنُ الْهُدَاهُ إِلَى الْجَنَّةِ وَنَحْنُ عُرَى الْإِسْلَامِ وَنَحْنُ الْجُسُورُ وَالْقَنَاطِرُ مَنْ مَضَى عَلَيْهَا لَمْ يُسْبَقْ وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا مُحِقَ وَنَحْنُ السَّنَامُ الْأَعْظَمُ وَنَحْنُ الَّذِينَ بِنَا يُنْزِلُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الرَّحْمَةَ وَبِنَا يُسْقُونَ الْغَيْثَ وَنَحْنُ الَّذِينَ بِنَا يُصْرَفُ عَنْكُمْ الْعَذَابُ فَمَنْ عَرَفَنَا وَابْصَرَنَا وَعَرَفَ حَقَّنَا وَآخَذَ بِأَمْرِنَا فَهُوَ مِنَّا وَإِلَيْنَا. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از خیشمه جعفری روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: ما جنب الله و برگزیدگان خدا و حوزه او هستیم، مواریث انبیاء به ودیعه نزد ماست، ما امین ها و حجت های خدا هستیم، ما ارکان ایمان و ستون های اسلام هستیم، ما رحمت خداوند بر خلائق هستیم، ما کسانی هستیم که به ما آغاز شد و به ما ختم خواهد گردید، ما پیشوایان هدایت و چراغ های تاریکی و روشنی بخش هدایت هستیم، ما اولین و آخرین هستیم، ما پرچم بر افراشته شده هدایت برای خلائق هستیم. هر کس به ما تمسک جوید به حق ملحق می شود، و هر کس از ما تأخر جوید

ص: ۱۳

۲- . إكمال الدين و إتمام النعمة ج ۱ ص ۲۰۶ ح ۲۰.

غرق خواهد شد، ما پیشوایان سپیدرویان هستیم، ما برگزیدگان خدا و راه روشن و صراط مستقیم به خدای تعالی هستیم، ما نعمت خدا بر خلق هستیم، ما راه خدا و معدن نبوت و موضع رسالت هستیم، ما کسانی هستیم که آمد و شد ملائکه به نزد ماست، ما چراغ کسانی هستیم که به ما استضاءه کنند، ما راه حق هستیم برای کسانی که از ما پیروی کنند، ما هادیان به بهشت هستیم، و ما ریسمان و حلقه های اسلام هستیم، و ما پل ها و واسطه های وصول به حق هستیم، کسی که بر آن بگذرد بر او سبقت نجویند و هر کس از آن تخلف ورزد نابود شود، ما سنام اعظم هستیم، ما کسانی هستیم که خداوند به سبب ما رحمت را فرو می فرستد و با بارانش خلایق را سیراب می کند، و ما هستیم کسانی که به واسطه ما عذاب را از شما بر می گرداند، پس کسی که ما را شناخت و به ما بصیرت پیدا کرد و حق ما را دانست و دستورات ما را گرفت، پس او از ما و به سوی ماست.

حدیث ۱۷

۱۷- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوِيهِ عَنْ عَمِّهِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي الْقَاسِمِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ الْبَرْقِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَبَلَةَ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: جَاءَ نَفَرٌ مِنَ الْيَهُودِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالُوا يَا مُحَمَّدُ أَنْتَ الَّذِي تَزْعُمُ أَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ وَ أَنَّكَ الَّذِي يُوحِي إِلَيْكَ كَمَا أُوحِيَ إِلَى مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَسَكَتَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ سَاعَةً ثُمَّ قَالَ نَعَمْ أَنَا سَيِّدُ وَدِّ آدَمَ وَ لَا فَخْرَ وَ أَنَا خَاتَمُ النَّبِيِّينَ وَ إِمَامُ الْمُتَّقِينَ وَ رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ قَالُوا إِلَى مَنْ إِلَى الْعَرَبِ أَمْ إِلَى الْعَجَمِ أَمْ إِلَيْنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ هَذِهِ آيَةً: «قُلْ يَا مُحَمَّدُ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي

رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعاً» - قَالَ الْيَهُودِيُّ صَدَقْتَ يَا مُحَمَّدُ فَأَخْبِرْنِي عَنِ السَّادِسِ عَنْ خَمْسَةِ أَشْيَاءَ مَكْتُوبَاتٍ فِي التَّوْرَةِ أَمَرَ اللَّهُ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنْ يَقْتَدُوا بِمُوسَى فِيهَا مِنْ بَعْدِهِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَأَنْشَدْتُكَ بِاللَّهِ إِنْ أَنَا أَخْبَرْتُكَ تُقِرُّ لِي قَالَ الْيَهُودِيُّ نَعَمْ يَا مُحَمَّدُ قَالَ فَقَالَ النَّبِيُّ أَوَّلُ مَا فِي التَّوْرَةِ مَكْتُوبٌ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَهِيَ بِالْعِبْرَانِيَّةِ طَابَ ثُمَّ تَلَا رَسُولُ اللَّهِ هَذِهِ آيَاتُ: «يَجِدُونَهُ مَكْتُوباً عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ» - «وَمُبَشَّراً بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ» صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَفِي السَّطْرِ الثَّانِي اسْمُ وَصِيِّ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ وَالثَّلَاثِ وَالرَّابِعِ سِبْطَى الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا وَفِي الْخَامِسِ أُمَّهُمَا فَاطِمَةُ سَيِّدَةُ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا وَفِي التَّوْرَةِ اسْمُ وَصِيِّ إِلْيَا وَاسْمُ سِبْطَى شَبْرَ وَشَبِيرَ وَهُمَا نُورَا فَاطِمَةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا قَالَ الْيَهُودِيُّ صَدَقْتَ يَا مُحَمَّدُ فَأَخْبِرْنِي عَنْ فَضْلِكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لِي فَضْلٌ عَلَى النَّبِيِّينَ فَمَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا دَعَا عَلَى قَوْمِهِ بِدَعْوِهِ وَ أَنَا أَخَرْتُ دَعْوَتِي لِأُمَّتِي لِأَشْفَعَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَمَّا فَضْلُ أَهْلِ بَيْتِي وَذُرِّيَّتِي عَلَى غَيْرِهِمْ كَفَضْلِ الْمَاءِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَبِهِ حَيَاةُ كُلِّ شَيْءٍ وَحُبُّ أَهْلِ بَيْتِي وَذُرِّيَّتِي اسْتِكْمَالُ الدِّينِ وَ تَلَا رَسُولُ اللَّهِ هَذِهِ آيَاتُ: «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ أَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِيناً» إِلَى آخِرِ آيَاتِهِ قَالَ الْيَهُودِيُّ صَدَقْتَ يَا مُحَمَّدُ. (١)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از از حسن بن عبدالله از پدرش از جد بزرگوارش حضرت امام حسن مجتبی صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: یک نفر یهودی خدمت رسول الله صلی الله علیه و آله رسیده و گفت: ای محمد! تو ادعا میکنی که

ص: ۱۴

رسول الله هستی و به مانند موسی بن عمران به تو وحی می شود؟ رسول الله صلی الله علیه و آله ساعتی سکوت نمود و بعد فرمود: بلی، من بهترین فرزند آدم هستم، فخری نیست، من خاتم النبیین و پیشوای متقین و پیامبر پروردگار جهانیان هستم. یهودی گفت: به جانب کدام گروه مبعوث شده ای، عرب ها یا عجم ها یا ما؟ خداوند این آیه را نازل نمود: «قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا» «بگو: «ای مردم! من رسول خدا به سوی همه شما هستم» (سوره اعراف آیه ۱۵۸) یهودی گفت: راست می گویی یا محمد! مرا از ششمی مطلع کنید. پنج چیز در تورات است که خداوند به بنی اسرائیل دستور داده که بعد از حضرت موسی به او اقتدا کنند. رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: تو را به خدا سوگند، اگر از آنها اطلاع دهم می پذیری و اقرار می کنی؟ گفت: بلی.

فرمود: اولین کلمه ای که در تورات نوشته شده «مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ» است که به زبان عبرانی طاب است، سپس این آیه را خواند «يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ» «در یابند آن را مکتوب نزد خود در تورات و انجیل» (سوره اعراف آیه ۱۵۷) «و مَبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدٌ» «و بشارت می دهم به رسولی که بعد از من می آید و نام او «احمد» است» (سوره صف آیه ۶) و در سطر دوم، نام وصی من حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه است، و در سطر سوم و چهارم دو سبط من حضرت امام حسن و حضرت امام حسین صلوات الله علیهما است، و در سطر پنجم مادر آنها حضرت فاطمه صلوات الله علیها سرور زنان جهانیان است، و در تورات نام وصی من ایلیا، و اسم دو سبطم شبر و شبیر است، و آن دو، نور چشم حضرت فاطمه صلوات الله علیها هستند.

یهودی گفت: راست می گویی یا محمد! اکنون بفرمایید، فضیلت اهل بیت چیست؟ رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: مرا بر پیامبران فضیلتی است. هیچ پیامبری نیست مگر اینکه

قوم خود را نفرین نموده ولی من دعا بر امت خود را نگه داشته ام تا روز قیامت شفاعت کنم از آنها. اما برتری ذریه و اهل بیت بر دیگران، مانند برتری آب است بر تمام اشیاء. همان طور که آب وسیله حیات همه چیز است، حب و دوستی اهل بیت و ذریه من کمال دین است و این آیه را قرائت نمود: «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ أَتَمَّمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا» «امروز دین تان را برای شما کامل، و نعمتم را بر شما تمام کردم، و اسلام را برای تان به عنوان دین پسندیدم». (سوره مائده آیه ۳) تا آخر آیه. یهودی گفت: راست می گویی یا محمد صلی الله علیه و آله!

حدیث ۱۸

۱۸- السید فضل الله بن علی الحسینی الراوندی، بِإِسْنَادِهِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ آبَائِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ: أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَوْحَى إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّ ابْنَ مَسْجِدًا طَاهِرًا لَا يَكُونُ فِيهِ إِلَّا مُوسَى وَ هَارُونُ وَ ابْنَا هَارُونَ شَبْرٌ وَ شَبِيرٌ وَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَمَرَنِي أَنْ ابْنِيَ مَسْجِدًا لَا يَكُونُ فِيهِ غَيْرِي وَ غَيْرُ أَخِي عَلِيٍّ وَ ابْنِي الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۱)

مرحوم شیخ فضل الله راوندی، با سند خویش از حضرت امام جعفر صادق از پدرانش صلوات الله عليهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: خدای متعال به حضرت موسی علیه السلام وحی فرمود که مسجدی پاکیزه بنا کند و جز حضرت موسی و حضرت هارون و دو پسر حضرت هارون شبر و شبیر در آن سکونت نکنند، و همانا خدای متعال مرا فرمان داده که مسجدی بنا کنیم که کسی جز خودم و برادرم علی و دو پسر من حسن و حسین صلوات الله عليهم در آن ساکن نباشد.

۱- بحار الانوار ج ۳۹ ص ۳۳ ح ۱۳.

حدیث ۱۹

۱۹- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْفَزَارِيِّ عَنْ عَبَّادِ بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ أَبِي نُوَيْرَةَ عَنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ عِيَّاشٍ عَنْ أَبِي قُدَّامَةَ الْفَدَّانِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: مَنْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِ بِمَعْرِفَةِ أَهْلِ بَيْتِي وَوَلَايَتِهِمْ فَقَدْ جَمَعَ اللَّهُ لَهُ الْخَيْرَ كُلَّهُ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابو قدامه فدانی روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: خداوند هر کس را به خاطر معرفت و ولایت اهل بیت من منت نهاد خیرات را برای او گرد خواهد آورد.

حدیث ۲۰

۲۰- الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، عن عَبْدِ الْوَاحِدِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ دُوسٍ النَّيْسَابُورِيِّ الْعَطَّارِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ قُتَيْبَةَ عَنْ حَمْدَانَ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ السَّلَامِ بْنِ صَالِحِ الْهَرَوِيِّ عَنِ الرُّضَا صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي خَبَرٍ طَوِيلٍ قَالَ: إِنَّ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامَ لَمَّا أَكْرَمَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِإِسْجَادِ مَلَائِكَتِهِ وَبِإِدْخَالِ الْجَنَّةِ قَالَ فِي نَفْسِهِ هَلْ خَلَقَ اللَّهُ بَشَرًا أَفْضَلَ مِنِّي فَعَلِمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَا وَقَعَ فِي نَفْسِهِ فَنَادَاهُ ارْفَعْ رَأْسَكَ يَا آدَمُ فَانْظُرْ إِلَى سَاقِ عَرْشِي فَرَفَعَ آدَمُ عَلَيْهِ السَّلَامَ رَأْسَهُ فَنَظَرَ إِلَى سَاقِ الْعَرْشِ فَوَجَدَ عَلَيْهِ مَكْتُوبًا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ عَلَى بْنِ أَبِي طَالِبٍ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَزَوْجَتُهُ فَاطِمَةُ سَيِّدَةُ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا

شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَقَالَ آدَمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا رَبِّ مَنْ هَؤُلَاءِ فَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ هَؤُلَاءِ مِنْ ذُرِّيَّتِكَ وَ هُمْ خَيْرٌ مِنْكَ وَ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِي وَ لَوْ لَأَهُمْ مَا خَلَقْتُكَ وَ لَا خَلَقْتُ الْجَنَّةَ وَ النَّارَ وَ لَا السَّمَاءَ وَ الْأَرْضَ فَإِيَّاكَ أَنْ تَنْظُرَ إِلَيْهِمْ بَعَيْنِ الْحَسَدِ فَأُخْرِجَكَ عَنْ جِوَارِي فَتَنْظُرَ إِلَيْهِمْ بَعَيْنِ الْحَسَدِ وَ تَمْنَى مَنَزِلَتَهُمْ فَتَسْلُطَ عَلَيْهِ الشَّيْطَانُ حَتَّى أَكَلَ مِنَ الشَّجَرَةِ الَّتِي نَهَى عَنْهَا وَ تَسْلُطَ عَلَى حَوَاءَ لِنَظَرِهَا إِلَى فَاطِمَةَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهَا بَعَيْنِ الْحَسَدِ حَتَّى أَكَلَتْ مِنَ الشَّجَرَةِ كَمَا أَكَلَ آدَمُ فَأَخْرَجَهُمَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَنْ جَنَّتِهِ وَ أَهْبَطَهُمَا عَنْ جِوَارِهِ إِلَى الْأَرْضِ. (٢)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از عبد السلام بن صالح هروی از حضرت امام رضا صلوات الله علیه در ضمن حدیثی طولانی روایت کرده که فرمود: وقتی خداوند متعال فرشتگانش را برای آدم علیه السلام به سجده درآورد و او را وارد بهشت کرد و این چنین بر او ارج نهاد، آدم علیه السلام با خود گفت آیا خداوند انسانی آفریده که نزدش برتر از من باشد؟ خداوند عزوجل از آن چه درون آدم علیه السلام گذشت آگاه شد و او را ندا داد: ای آدم! سرت را بالا بیاور و به ساق عرش من بنگر. آدم علیه السلام سرش را بلند کرد و به ساق عرش نگریست و ناگاه دید بر عرش نوشته شده هیچ خدایی جز خدای یگانه نیست و محمد رسول خداست و علی بن ابی طالب امیرمومنان است و همسرش فاطمه سرور زنان دو جهان است و حسن و حسین سروران جوانان اهل بهشت هستند. آدم گفت: پروردگارا اینان کیستند؟ خداوند عزوجل فرمود: اینان از فرزندان تو هستند و از تو و از تمام آفریدگانم برتر می باشند، اگر آنان نبودند نه تو را می آفریدم و نه بهشت و دوزخ را و نه آسمان و زمین را، مبادا در آنان به دیدهرشک بنگری که تو را از جوار خود بیرون می کنم. اما آدم علیه السلام در آنان به دیده

۱- الأُمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۴۷۴ ح ۹.

۲- عیون أخبار الرضا (ع) ج ۱ ص ۳۰۶. بحار الانوار ج ۱۶ ص ۳۶۲ ح ۶۲.

رشک نگریست و منزلت آنان را برای خود تمنا کرد. این چنین شیطان بر او چیره شد و او از درختی که از آن نهی شده بود خورد، و چون حوا نیز در فاطمه به دیده رشک نگریست شیطان بر او نیز چیره شد و او نیز همچون آدم علیه السلام از آن درخت خورد، این شد که خداوند عزوجل هر دو را از بهشت خود بیرون راند و آن دو را از جوار خود به سوی زمین فرود آورد.

حدیث ۲۱

۲۱- الشيخ محمد بن علی بابویه الصدوق، عن محمد بن عمر بن محمد بن سلم بن البراء الجعابی قال حدثني أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازي التميمي عن الرضا عن آبائه صلوات الله عليهم عن النبي صلى الله عليه وآله قال: الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ خَيْرُ أَهْلِ الْأَرْضِ بَعْدِي وَبَعْدَ أَبِيهِمَا وَأُمُّهُمَا أَفْضَلُ نِسَاءِ أَهْلِ الْأَرْضِ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابو محمد حسن بن عبدالله تمیمی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: حسن و حسین صلوات الله علیهما بعد از من و بعد از پدرشان، بهترین اهل زمین هستند و مادرشان بهترین زنان اهل زمین است.

حدیث ۲۲

۲۲- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ بْنُ أَبِي الْجَهْمِ وَأَبُو يَزِيدَ الْقُرَشِيُّ قَالَا حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ الْجُهَنِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ جَعْفَرٍ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَخِي مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ: أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِيَدِ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا فَقَالَ مَنْ أَحَبَّ هَذَيْنِ وَآبَاهُمَا وَامَّهُمَا كَانَ مَعِيَ فِي دَرَجَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

(۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از علی بن جعفر صلوات الله علیه از برادرش حضرت امام موسی کاظم از پدران بزرگوارش از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله دست حضرت امام حسن و حضرت امام حسین صلوات الله علیهما را گرفت و فرمود: هر کس این دو و پدر و مادرشان را دوست بدارد، با من در روز قیامت همراه و هم درجه است.

حدیث ۲۳

۲۳- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا أَبِي رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عِيسَى عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمَزَةَ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ: قُلْتُ لِلصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا مَنْ آلُ مُحَمَّدٍ قَالَ ذُرِّيَّتُهُ فَقُلْتُ مَنْ أَهْلُ بَيْتِهِ قَالَ الْأَئِمَّةُ الْأَوْصِيَاءُ فَقُلْتُ مَنْ عَتَرْتُهُ قَالَ أَصْحَابُ الْعِبَاءِ فَقُلْتُ مَنْ أُمَّتُهُ قَالَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ صَدَّقُوا بِمَا جَاءَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

ص: ۱۷

۱- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۶۲ ح ۲۵۲.

۲- . الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۲۲۹ ح ۱۱.

الْمُتَمَسِّكُونَ بِالثَّقَلَيْنِ الَّذِينَ أُمِرُوا بِالتَّمَسُّكِ بِهِمَا كِتَابَ اللَّهِ وَعَثْرَتَهُ أَهْلَ بَيْتِهِ الَّذِينَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمْ الرِّجْسَ وَطَهَّرَهُمْ تَطْهِيراً وَهُمَا الْخَلِيفَتَانِ عَلَى الْأُمَّةِ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ.

(۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابو بصیر روایت کرده که گفت: به حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه عرض کردم: آل محمد صلوات الله علیهم چه کسانی اند؟ فرمود: نسل آن حضرت. گفتم: اهل بیتش چه کسانی هستند؟ فرمود: اصحاب عبا. گفتم: امت آن حضرت چه کسانی هستند؟ فرمود: مؤمنانی که آنچه از جانب حق آورده است، باور کرده اند و چنگ زدند به ثقل ها که خداوند فرمان تمسک بدان ها را داده است که همانا کتاب الله و عترت و اهل بیت پیامبرند. خداوند از آنان پلیدی را دور کرده و به نیکی تطهیرشان کرده است. بی گمان قرآن و اهل بیت بعد از رسول الله صلی الله علیه و آله جانشینان آن حضرت در امت هستند.

حدیث ۲۴

۲۴- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا أَبِي رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْحَمِيرِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى بْنِ عَبْدِ الْقَيْطِينِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي يُونُسُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَنَانَ عَنْ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا أَنَّهُ قَالَ: إِنَّ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ حُرْمَاتٍ ثَلَاثَ لَيْسَ مِثْلُهُنَّ شَيْءٌ كِتَابُهُ وَهُوَ حُكْمَتُهُ وَنُورُهُ وَبَيْتُهُ الَّذِي جَعَلَهُ قِبْلَةً لِلنَّاسِ لَا يَقْبَلُ مِنْ أَحَدٍ تَوَجُّهًا إِلَى غَيْرِهِ وَعَثْرَةُ نَبِيِّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از عبدالله بن سنان روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: برای خداوند عزوجل سه حرمت است که چیزی مثل آن وجود ندارد: کتابش، که حکمت و نور است، خانه ای که آن را قیامی برای مردم قرار داد و از کسی توجه به غیر آن را نمی پذیرد، و خاندان نبی شما صلی الله علیه و آله.

حدیث ۲۵

۲۵- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا أَبِي رَضْوَانُ اللَّهُ عَلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أُسْبَاطٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا أَنَّهُ قَالَ: يَا أَبَا بَصِيرٍ نَحْنُ شَجَرَةُ الْعِلْمِ وَنَحْنُ أَهْلُ بَيْتِ النَّبِيِّ وَفِي دَارِنَا مَهْبِطُ جِبْرِئِيلَ وَنَحْنُ خَزَانُ عِلْمِ اللَّهِ وَنَحْنُ مَعَادِنُ وَحْيِ اللَّهِ مَنْ تَبِعَنَا نَجَا وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنَّا هَلَكَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. (۳)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابو بصیر روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: ای ابو بصیر! ما هستیم درخت علم. ما هستیم اهل بیت پیغمبر، و در خانه ما حضرت جبرئیل فرود می آمد، و ما هستیم خزانه دار علم خدا، و ما هستیم معادن وحی خدا. هر کس پیرو ما باشد نجات یافته و هر کس از ما تخلف کند هلاک است، این حق بر خداوند عزوجل است.

ص: ۱۸

۱- .الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۲۴۰ ح ۱۰.

۲- .الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۲۹۱ ح ۱۳.

حدیث ۲۶

۲۶- الشيخ محمد بن عمر الكشي، عن أبي عليٍّ أحمد بن عليٍّ بن كلثوم السرخسي قال: حدثني إسحاق بن محمد بن أبان البصري قال: حدثني محمد بن الحسن بن شُمون قال: قال الإمام العسكريّ صلوات الله عليه: نَحْنُ كَهْفٌ لِمَنْ التَّجَأَ إِلَيْنَا وَنُورٌ لِمَنْ اسْتَضَاءَ بِنَا وَعِصْمَةٌ لِمَنْ اعْتَصَمَ بِنَا مَنْ أَحَبَّنَا كَانَ مَعَنَا فِي السَّنَامِ الْأَعْلَى وَمَنْ انْحَرَفَ عَنَّا فَالِيَ النَّارِ. (۱)

مرحوم شیخ کشی، با سند مذکور از محمد بن حسن شمون روایت کرده که گفت: حضرت امام حسن صلوات الله علیه عسکری فرمود: ما پناهگاهی هستیم برای کسی که به ما پناه آورد و نوری هستیم برای آنکه از ما پرتو طلبد و موجب مصونیت کسی هستیم که از ما پناه جوید. هر کس ما را دوست بدارد در مراتب بالا با ما خواهد بود، و هر کس از راه ما کج گردد، به سوی آتش راه خواهد برد.

حدیث ۲۷

۲۷- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ شُعَيْبٍ الْجَوْهَرِيُّ رَضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَلَوِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَمْرٍو أَحْمَدُ بْنُ أَبِي حَازِمٍ الْغَفَّارِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ شَرِيكَ عَنْ الرُّكَيْنِ بْنِ الرَّبِيعِ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ حَسَّانَ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَعِتْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي أَلَا وَهُمَا الْخَلِيفَتَانِ مِنْ بَعْدِي وَلَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ.

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از زید بن ثابت روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: من در میان شما دو چیز گران بها به جا می گذارم؛ کتاب الله و عترتم که اهل بیت هستند را. بدانید که آن دو خلیفه و جانشین بعد از من خواهند بود و از هم جدا نمی شوند تا اینکه سر حوض بر من وارد شوند.

حدیث ۲۸

۲۸- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ وَغَيْرِهِ عَنْ سَهْلٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى وَ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى وَ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ جَمِيعاً عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ جَابِرٍ وَ عَبْدِ الْكَرِيمِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ بْنِ أَبِي الدَّيْلَمِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ أَمْرَيْنِ إِنْ أَخَذْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا: كِتَابَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ أَهْلَ بَيْتِي عِثْرَتِي أَيُّهَا النَّاسُ اسْمَعُوا وَ قَدْ بَلَغْتُ إِنَّكُمْ سَتَرِدُونَ عَلَى الْحَوْضِ فَاسْأَلُكُمْ عَمَّا فَعَلْتُمْ فِي الثَّقَلَيْنِ وَ الثَّقَلَانِ كِتَابُ اللَّهِ جَلَّ ذِكْرُهُ وَ أَهْلُ بَيْتِي فَلَا تَسْبِقُوهُمْ فَتَهْلِكُوا وَ لَا تَعْلَمُوهُمْ فَإِنَّهُمْ أَعْلَمُ مِنْكُمْ. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از ابو ديلم روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: همانا من دو امر در میان شما میگذارم، اگر آنها را بپذیرید، هرگز گمراه نشوید: کتاب خدای عزوجل (قرآن). اهل بیت که عترت من هستند.

ص: ۱۹

۲- .الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۴۱۵ ح ۱۵.

۳- .الكافی ج ۱ ص ۲۹۳ ح ۳.

ای مردم! گوش کنید که من تبلیغ کردم، شما در قیامت سر حوض بر من وارد می شوید و من از آنچه نسبت به ثقلین انجام داده اید از شما بازخواست میکنم، و ثقلین، کتاب خدا جل ذکرة و اهل بیت من هستند، بر ایشان پیشی نگیرید که هلاک شوید، و به ایشان چیزی نیاموزید که آنها از شما داناترند.

توضیح: این حدیث طولانی است بنده، فقط محل مورد نظر را از آن نقل کرده ام.

حدیث ۲۹

۲۹- الشيخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن علی بن إبراهیم عن أبيه عن حماد بن عيسى عن إبراهیم بن عمر الیمانی عن ابن اُذینه عن أبان بن عیاش عن سلیم بن قیس عن أمير المؤمنين صلوات الله عليه قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله في آخر خطبته يوم قبضه الله عز وجل إليه إني قد تركت فيكم أمرين لن تضلوا بعدي ما إن تمسكتم بهما كتاب الله وعترتي أهل بيتي فإن اللطيف الخبير قد عهد إلي أنهما لن يفترقا حتى يردا على الحوض كهاتين و جمع بين مسبحتيه ولا أقول كهاتين و جمع بين المسبحة والوسطى فتسبق إحداهما الأخرى فتمسكوا بهما لا تزلوا ولا تضلوا ولا تقدموهم فتضلوا. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام كلینی، با سند مذکور از سلیم بن قیس هلالی روایت کرده که گفت: حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله در آخرین خطبه اش روزی که خدای عز و جل قبض روحش فرمود (و او را به نزد خودش برد) فرمود: من همانا دو امر در میان شما می گذارم که پس از من هرگز گمراه نشوید تا مادامی که به آن

دو چنگ زنید: کتاب خدا، و عترتم که اهل بیت من هستند زیرا خدای لطیف و آگاه به من سفارش کرده که آن دو از هم جدا نشوند تا در کنار حوض بر من وارد شوند، مانند این دو (انگشت که با هم برابرند) و دو (انگشت سبابه خود را به هم چسباند و نمی گویم مانند این دو انگشت - و انگشت سبابه و وسطی را بهم چسباند. (یعنی با هم برابرند و این طور نیست) که یکی بر دیگری پیش باشد (و جلو افتد) پس به هر دوی اینها چنگ زنید تا نلغزید و گمراه نشوید، و بر ایشان جلو نیفتید که گمراه شوید.

توضیح: این حدیث طولانی است، بنده فقط محل مورد نظر را از آن نقل کرده ام.

حدیث ۳۰

۳۰- قال الشيخ محمد بن الحسن الطوسي، أَخْبَرَنَا جَمَاعَةٌ، عَنْ أَبِي الْمُفَضَّلِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ الرَّزَّازُ الْقُرَشِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَدِّي لَأُمِّي مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى الْقَيْسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ يَزِيدَ الطَّائِي، قَالَ: حَدَّثَنَا هَاشِمُ بْنُ الْبَرِيدِ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ التَّمِيمِيِّ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا ثَابِتٍ مَوْلَى أَبِي ذَرٍّ رَحِمَهُ اللَّهُ يَقُولُ: سَمِعْتُ أُمَّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا تَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي مَرَضِهِ الَّذِي قُبِضَ فِيهِ يَقُولُ وَ قَدْ أَمْتَلَأَتِ الْحَجْرَةَ مِنْ أَصْحَابِهِ: أَيُّهَا النَّاسُ، يَوْشَكُ أَنْ أَقْبِضَ قَبْضًا سَرِيعًا فَيَنْطَلِقَ بِي، وَ قَدْ قَدَمْتُ إِلَيْكُمْ الْقَوْلَ مَعْدِرَةً إِلَيْكُمْ، أَلَا إِنِّي مُخَلَّفٌ فِيكُمْ كِتَابَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَ عِترَتِي أَهْلَ بَيْتِي. ثُمَّ أَخَذَ بِيَدِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَرَفَعَهَا فَقَالَ: هَذَا عَلِيٌّ مَعَ الْقُرْآنِ وَ الْقُرْآنُ مَعَ عَلِيٍّ، خَلِيفَتَانِ بَصِيرَانِ لَا يَفْتَرِقَانِ حَتَّى يَرِدَا عَلِيَّ الْحَوْضَ، فَاسْأَلُهُمَا مَاذَا خُلِّفْتُ فِيهِمَا. (۲)

۱- .الكافی ج ۲ ص ۴۱۴ ح ۱.

۲- .الأمالی (للطوسی) ج ۱ ص ۴۷۸ ح ۱۰۴۵.

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از ام سلمه رضوان الله علیها روایت کرده که گفت: از رسول الله صلی الله علیه و آله در آن بیماری که به وفاتش انجامید، شنیدم: - درحالی که اتاق از اصحاب پر بود- فرمود: ای مردم! نزدیک است که شتابان روح من را ستانده و مرا ببرند. من سخنانی را برای اتمام حجت به شما پیشنهاد کردم بدانید که من در میان شما کتاب خدا و عترت که اهل بیت هستند را به جا می گذارم. سپس دست علی صلوات الله علیه را گرفت و بالا برده، فرمود: این علی به همراه قرآن و قرآن به همراه علی است. دو جانشین بینا که از هم جدا نمی شوند تا در آن حوض بر من وارد شوند من از آن دو درباره آنچه به جا گذاردم خواهم پرسید.

حدیث ۳۱

۳۱- قال الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعِيدٍ الْعَسْكَرِيُّ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَمْدَانَ الْقُشَيْرِيُّ قَالَ أَخْبَرَنَا الْمُغِيرَةُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ الْمُهَلَّبِ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دَاوُدَ عَنْ فَضِيلِ بْنِ مَرْزُوقٍ عَنْ عَطِيَّةِ الْعَوْفِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ أَمْرَيْنِ أَحَدُهُمَا أَطْوَلُ مِنَ الْآخَرِ كِتَابُ اللَّهِ حَبْلٌ مَمْدُودٌ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَعِترتي أَلَا وَإنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ فَقُلْتُ لِأَبِي سَعِيدٍ مَنْ عِترته قَالَ أَهْلُ بَيْتِهِ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابو سعید خدری روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: من در میان شما دو امر به جا می گذارم که هر یک از دیگری

مفیدتر و سربلندتر است یکی کتاب خدا رشته ای که از آسمان تا زمین کشیده است و دیگری عترت خودم، این هر دو از هم جدا نشوند تا در سر حوض کوثر بر من وارد شوند. راوی گوید: به ابو سعید خدری گفتم: عترت پیغمبر کیست؟ گفت: اهل بیت آن حضرت.

حدیث ۳۲

۳۲- قال الشيخ محمد بن الفثال النيسابوري: وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَعِترَتِي أَهْلَ بَيْتِي أَلَا وَهُمَا الْخَلِيفَتَانِ مِنْ بَعْدِي وَلَنْ يَتَفَرَّقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن فتال نیشابوری می گوید: و رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند: من دو چیز گرانسنگ میان شما باقی می گذارم، کتاب خدا و عترتم که همان اهل بیت من هستند. همانا که این دو پس از من جانشین من هستند و هرگز از یک دیگر جدا نمی شوند تا کنار حوض کوثر پیش من آیند.

حدیث ۳۳

۳۳- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادٍ بْنُ جَعْفَرٍ الْهَمْدَانِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدٍ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ غِيَاثِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ: سَأَلَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ مَعْنَى قَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِنِّي مُخَلِّفٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ

۱- الخصال (للصدوق) ج ۱ ص ۶۵.

۲- روضه الواعظین ج ۲ ص ۲۷۳.

اللَّهُ وَ عَتَرْتِي مَنِ الْعْتَرَةُ فَقَالَ أَنَا وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ الْأَئِمَّةُ التَّسْعَةُ مِنْ وَلَدِ الْحُسَيْنِ تَاسِعُهُمْ
مَهْدِيُّهُمْ وَ قَائِمُهُمْ لَا يُفَارِقُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَ لَا يُفَارِقُهُمْ حَتَّى يَرِدُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَ آلهِ حَوْضَهُ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از غیاث بن ابراهیم از حضرت امام جعفر صادق صلوات
الله علیه از پدران بزرگوارش از حضرت امام حسین صلوات الله علیهم روایت کرده فرمود:
از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه سؤال شد از معنی قول رسول الله صلى الله علیه و
آله «دو چیز گرانها در میان شما می گذارم کتاب خدا و عترتم» پرسیدند عترت چه کسانی
هستند؟ فرمود: من هستم، حضرت امام حسن و حضرت امام حسین و نه امام از فرزندان
حسین صلوات الله علیهم، نهم ایشان حضرت مهدی و قائم ایشان است، جدا نمی شوند از
کتاب خدا و جدا نمی شود کتاب خدا از ایشان تا وارد شوند بر رسول الله صلى الله علیه و
آله در کنار حوض کوثر.

حدیث ۳۴

۳۴- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ
اللَّهِ بْنُ الْحَسَنِ الْمُؤَدَّبُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيٍّ الْأَصْبَهَانِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ قَالَ أَخْبَرَنَا
مُخَوَّلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَبَّاسِ الْهَمْدَانِيُّ عَنْ عَمَّارِ أَبِي مُعَاوِيَةَ الدُّهْنِيِّ عَنْ
عَمْرَةَ ابْنَةِ أَفْعَى قَالَتْ سَمِعْتُ أُمَّ سَلَمَةَ رِضْوَانَ اللَّهِ عَلَيْهَا تَقُولُ: نَزَلَتْ هَذِهِ آيَةٌ فِي بَيْتِي «إِنَّمَا
يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» قَالَتْ وَ فِي الْبَيْتِ سَبْعَةُ رَسُولٍ

اللَّهُ وَجَبْرِئِيلُ وَمِيكَائِيلُ وَعَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَتْ وَأَنَا عَلَى الْبَابِ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَسْتُ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ قَالَ إِنَّكَ مِنْ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ وَمَا قَالَ إِنَّكَ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از عمره دختر افعی روایت کرده که گفت: از حضرت ام سلمه رضوان الله علیها شنیدم که می گفت: این آیه: «جز این نیست که همواره خدا می خواهد هر گونه پلیدی را از شما اهل بیت برطرف نماید، و شما را چنان که شایسته است پاک و پاکیزه گرداند». (سوره احزاب آیه ۳۳) در منزل من نازل شد. و در خانه هفت کس بودند: رسول الله صلی الله علیه و آله و جبرئیل و میکائیل و علی و فاطمه و حسن و حسین صلوات الله علیهم. ام سلمه گوید: من هم بر در خانه بودم، گفتم: یا رسول الله! آیا من از اهل بیت نیستم؟ فرمود: تو از ازواج پیغمبری و نفرمود تو از اهل بیتی.

حدیث ۳۵

۳۵- الشیخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن عده من أصحابنا عن أحمد بن محمد بن عيسى عن ابن فضال عن المفضل بن صالح عن محمد بن علي الحلبي عن أبي عبد الله صلوات الله عليه في قوله عز وجل: «رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلَوْ الدِّيَّ وَلَمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا» يَعْنِي الْوَلَايَةَ مَنْ دَخَلَ فِي الْوَلَايَةِ دَخَلَ فِي بَيْتِ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَقَوْلُهُ «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» يَعْنِي الْأَئِمَّةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَلَا يَتَهُمْ مَنْ دَخَلَ فِيهَا دَخَلَ فِي بَيْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ. (۳)

۱- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۱ ص ۵۷ ح ۲۷.

۲- . الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۴۷۲ ح ۴.

۳- . الکافی ج ۱ ص ۴۲۳ ح ۵۴.

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از محمد بن علی حلبی روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه در باره قول خدای عزوجل: «پروردگارا! مرا و پدر و مادرم را با هر کس به حال ایمان وارد خانه من شود پیامرز» (سوره نوح آیه ۲۸) فرمود: مقصود ولایت است، هر کس وارد ولایت شود، به خانه پیغمبران وارد شده است. و مقصود از قول خدای تعالی: «جز این نیست که همواره خدا می خواهد هر گونه پلیدی را از شما اهل بیت برطرف نماید، و شما را چنان که شایسته است پاک و پاکیزه گرداند». (سوره احزاب آیه ۳۳) ائمه صلوات الله علیهم و ولایت آنها است، هر کس در ولایت آنها وارد شود در خانه رسول الله صلی الله علیه و آله وارد شده است.

حدیث ۳۶

۳۶- قال الشيخ علی بن محمد الخزاز القمی، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ مُوسَى التَّلْعُكَبَرِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ مُوسَى الْهَاشِمِيُّ بِسَامِرَاءَ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا قَالَ دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي بَيْتِ امِّ سَلَمَةَ، وَ قَدْ نَزَلَتْ عَلَيْهِ هَذِهِ الْآيَةُ: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: يَا عَلِيُّ، هَذِهِ الْآيَةُ نَزَلَتْ فِيكَ، وَ فِي سَبْطِي، وَ الْأُئِمَّةِ مِنْ وَلَدِكَ.

فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَمْ الْأَئِمَّةُ بَعْدَكَ قَالَ أَنْتَ يَا عَلِيُّ ثُمَّ ابْنَاكَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَبَعْدَ الْحُسَيْنِ عَلِيُّ ابْنِهِ وَبَعْدَ عَلِيٍّ مُحَمَّدٌ ابْنُهُ وَبَعْدَ مُحَمَّدٍ جَعْفَرٌ ابْنُهُ وَبَعْدَ جَعْفَرٍ مُوسَى ابْنُهُ وَبَعْدَ مُوسَى عَلِيُّ ابْنِهِ وَبَعْدَ عَلِيٍّ مُحَمَّدٌ ابْنُهُ وَبَعْدَ مُحَمَّدٍ عَلِيُّ ابْنُهُ وَبَعْدَ عَلِيٍّ الْحَسَنُ ابْنُهُ وَالْحُجَّةُ مِنْ وَلَدِ الْحَسَنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَهَكَذَا وَجَدْتُ أَسَامِيَهُمْ عَلَى سَاقِ الْعَرْشِ فَسَأَلْتُ اللَّهَ تَعَالَى عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ هُمُ الْأَئِمَّةُ بَعْدَكَ مُطَهَّرُونَ مَعْصُومُونَ وَأَعْدَاؤُهُمْ مَلْعُونُونَ. (۱)

مرحوم شیخ علی بن محمد بن علی خزاز قمی، با سند مذکور از عیسی بن موسی هاشمی از پدرش از پدراناش از حضرت امام حسین صلوات الله علیه از پدر بزرگوارش حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: نزد رسول الله صلی الله علیه و آله که در خانه اُمّ سلمه بود، رفتم و آیه: «جز این نیست که همواره خدا می خواهد هر گونه پلیدی را از شما اهل بیت برطرف نماید، و شما را چنان که شایسته است [از همه گناهان و معاصی] پاک و پاکیزه گرداند».

(سوره احزاب آیه ۳۳) بر رسول الله صلی الله علیه و آله نازل شده بود. رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: ای علی! این آیه در شأن تو و دو فرزندت (حسن و حسین صلوات الله علیهما) و امامانی که از نسل تو هستند، نازل شده است. علی صلوات الله علیه فرمود: عرض کردم: ای رسول الله! چند امام پس از شما می آیند؟ رسول الله صلی الله علیه و آله پاسخ داد: اول آنها، تو (ای علی) هستی، سپس دو پسر: حسن و حسین و پس از حسین، پسرش علی و پس از علی، پسرش محمد و پس از محمد، پسرش جعفر و پس از جعفر، پسرش موسی و پس از موسی، پسرش علی و پس از علی، پسرش محمد و پس از محمد، پسرش علی و پس از علی، پسرش حسن و پس از حسن، پسرش حجت است که همگی از نسل حسین صلوات الله علیهم هستند.

۱- کفایه الاثر ص ۱۵۵. تفسیر البرهان ج ۴ ص ۴۴۴ ح ۸۵۸۷.

نام های آنان را بر روی ساق عرش دیدم که این گونه نوشته شده بود؛ پس از خداوند پرسیدم که اینان کیستند؟ خداوند پاسخ داد: ای محمد! اینان امامان پس از تو هستند که پاک و معصوم می باشند و دشمنان آنان، ملعون هستند.

حدیث ۳۷

۳۷- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، أَبِي رَحْمَهُ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ مُوسَى الْخَشَّابِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حَسَّانِ الْوَاسِطِيِّ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ مَا عَنِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِقَوْلِهِ «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» قَالَ نَزَلَتْ فِي النَّبِيِّ وَآمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالحَسَنِ وَالحُسَيْنِ وَفَاطِمَةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ فَلَمَّا قَبَضَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ نَبِيَّهُ كَانَ آمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ثُمَّ الْحَسَنُ ثُمَّ الْحُسَيْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ ثُمَّ وَقَعَ تَأْوِيلُ هَذِهِ آيَاتِهِ «وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَى بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ» وَكَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا إِمَامًا ثُمَّ جَرَتْ فِي الْأَئِمَّةِ مِنْ وَلَدِهِ الْأَوْصِيَاءِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ فَطَاعَتُهُمْ طَاعَةُ اللَّهِ وَمَعْصِيَتُهُمْ مَعْصِيَةُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از عبد الله بن كثير روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه شأن نزول آیه: «جز این نیست که همواره خدا می خواهد هر گونه پلیدی را از شما اهل بیت برطرف نماید، و شما را چنان که شایسته است [از همه گناهان و معاصی] پاک و پاکیزه گرداند». (سوره احزاب آیه ۳۳) را پرسیدم و حضرت پاسخ

داد: این آیه، در شأن رسول الله صلی الله علیه و آله، امیرالمؤمنین، حسن، حسین و فاطمه صلوات الله علیهم نازل شده است. چون رسول الله صلی الله علیه و آله در گذشت، حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه امام شد. پس از او حسن و پس از او حسین صلوات الله علیهما امام شدند. سپس تأویل آیه: «و خویشاوندان نسبت به یکدیگر (از دیگران) در کتاب خدا سزاوارترند». (سوره انفال آیه ۷۵) اجرا شد و حضرت علی بن الحسین صلوات الله علیهما امام گردید. سپس این حکم در ائمه که از نسل حضرت علی بن الحسین صلوات الله علیهما هستند و یکی پس از دیگری جانشین و وصی بودند، جاری شد. پس اطاعت از آنان، به منزله اطاعت از خداوند و نافرمانی از آنان، به منزله نافرمانی از خداوند عزوجل است.

حدیث ۳۸

۳۸- الشیخ محمد بن العباس، عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زَكَرِيَّا عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَارَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا قَالَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فَضَّلَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَ كَيْفَ لَا يَكُونُ كَذَلِكَ وَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ فِي كِتَابِهِ «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَ كُمْ تَطْهِيرًا» فَقَدْ طَهَّرَنَا اللَّهُ مِنَ الْفَوَاحِشِ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَ مَا بَطَّنَ فَفَنَحْنُ عَلَى مِنْهَاجِ الْحَقِّ. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن عباس، با سند مذکور از جعفر بن محمد بن عماره، از پدرش از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه از پدر بزرگوارش صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه فرمود: خداوند عزوجل، ما اهل بیت را بر دیگران برتری داده است و چگونه این طور نباشد در حالی که خداوند عزوجل در کتاب خود می فرماید: «جز این نیست که همواره خدا می خواهد هر گونه پلیدی را از شما اهل بیت برطرف نماید، و شما را چنان که شایسته است [از همه

۱- . علل الشرائع ج ۱ ص ۲۰۵ ح ۲.

۲- . تأویل الآيات ج ۲ ص ۴۵۸ ح ۲۲.

گناهان و معاصی] پاک و پاکیزه گرداند». (سوره احزاب آیه ۳۳) پس خداوند گناهان ظاهری و باطنی را از ما زدوده است. بنابراین ما در مسیر حق می باشیم.

حدیث ۳۹

۳۹- الشيخ محمد بن الحسن الطوسي، عن جماعه عن أبي المفضل عن ابن عقده عن محمد بن المفضل بن إبراهيم بن قيس الأشعري عن علي بن حسان عن عبد الرحمن بن كثير عن جعفر بن محمد عن أبيه عن جدّه علي بن الحسين عن عمه الحسن بن علي صلوات الله عليهم قال قال الله تعالى لمحمد صلى الله عليه وآله حين جحدّه كفره أهل الكتاب و حاجوه «فقلّ تعالوا ندع أبناءنا وأبناءكم ونساءنا ونساءكم وأنفسنا وأنفسكم ثم نبتهل فنجعل لعنت الله على الكاذبين» فأخرج رسول الله صلى الله عليه وآله من الأنفس معه أبي و من البنين أنا و أخي و من النساء أمي فاطمة من الناس جميعاً فنحن أهله و لحمه و دمه و نفسه و نحن منه و هو منا. (۱)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از عبدالرحمن بن کثیر از حضرت امام جعفر صادق از پدر بزرگوارش از جد بزرگوارش حضرت امام زین العابدین از عموی بزرگوارش حضرت امام حسن مجتبی صلوات الله عليهم روایت کرده که فرمود: هنگامی که کافران کتاب حضرت محمد صلی الله علیه و آله را انکار کردند و با او به مجادله پرداختند، خداوند متعال

به آن حضرت فرمود: «بگو: بیاید ما پسرانمان را و شما پسرانتان را، و ما زنانمان را و شما زنانتان را، و ما نفوسمان را و شما نفوستان را دعوت کنیم؛ سپس یکدیگر را نفرین نماییم، پس لعنت خدا را بر دروغگویان قرار دهیم». (سوره آل عمران آیه ۶۱) آن گاه رسول الله صلی الله علیه و آله از «نفوس» پدرم را و از «فرزندان» من و برادرم و از «زنان» حضرت فاطمه، مادرم را همراه خود برد. پس از میان تمام مردم، ما خانواده و گوشت و خون و نفس او هستیم. ما از او هستیم و او از ما.

حدیث ۴۰

۴۰- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ شَاذَوَيْهِ الْمُؤَدِّبُ وَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ مَسْرُورٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَا حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ الْحَمِيرِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ الرِّيَّانِ بْنِ الصَّلْتِ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرُّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي حَدِيثِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ مَعَ الْأَمَامُونَ وَالْعُلَمَاءُ فِي الْفَرْقِ بَيْنَ الْعِتْرَةِ وَالْأَمَّةِ وَ فَضِلَ الْعِتْرَةُ عَلَى الْأَمَّةِ اصْطَفَى الْعِتْرَةَ وَ ذَكَرَ الْحَدِيثَ بِطَوْلِهِ وَ فِي الْحَدِيثِ: قَالَتِ الْعُلَمَاءُ فَأَخْبَرْنَا هَلْ فَسَّرَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ الْأَصْطِفَاءَ فِي الْكِتَابِ فَقَالَ الرُّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَسَّرَ الْأَصْطِفَاءَ فِي الظَّاهِرِ سِوَى الْبَاطِنِ فِي اثْنَيْ عَشَرَ مَوْطِنًا وَ مَوْضِعًا وَ ذَكَرَ الْمَوَاضِعَ مِنَ الْقُرْآنِ وَ قَالَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِيهَا وَ أَمَّا الثَّلَاثَةُ فَحِينَ مِيزَ اللَّهُ الطَّاهِرِينَ مِنْ خَلْقِهِ فَأَمَرَ نَبِيَّهُ بِالْمُبَاهَلَةِ بِهِمْ فِي آيَةِ الْإِبْتِهَالِ فَقَالَ عَزَّ وَ جَلَّ يَا مُحَمَّدُ «فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَ أَبْنَاءَكُمْ وَ نِسَاءَنَا وَ نِسَاءَكُمْ وَ أَنْفُسَنَا وَ أَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ» فَبَرَزَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ عَلِيًّا وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ وَ فَاطِمَةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَ قَرَنَ أَنْفُسَهُمْ بِنَفْسِهِ فَهَلْ تَدْرُونَ مَا مَعْنَى قَوْلِهِ وَ أَنْفُسَنَا وَ أَنْفُسَكُمْ قَالَتِ الْعُلَمَاءُ عَنِّي بِهِ نَفْسُهُ فَقَالَ أَبُو الْحَسَنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ

عَلَيْهِ لَقَدْ غَلَطْتُمْ إِنَّمَا عَنِيَ بِهَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ مِمَّا يَدُلُّ عَلَى ذَلِكَ قَوْلُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ حِينَ قَالَ لَيَنْتَهِيَنَّ بَنُو وَلِيِّهِ أَوْ لَأَبْعَثَنَّ إِلَيْهِمْ رَجُلًا كَنَفْسِي

ص: ۲۵

۱- . امالی (للطوسی) ج ۲ ص ۱۷۷.

يَعْنِي عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ عَنِيَ بِالْإِبْنَاءِ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا وَ عَنِيَ بِالنِّسَاءِ فَاطِمَةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا فَهَذِهِ خُصُوصِيَّةٌ لَا يَتَقَدَّمُهُمْ فِيهَا أَحَدٌ وَ فَضْلٌ لَا يَلْحَقُهُمْ فِيهِ بَشَرٌ وَ شَرَفٌ لَا يَسْبِقُهُمْ إِلَيْهِ خَلْقٌ إِذْ جَعَلَ نَفْسَ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ كَنَفْسِهِ فَهَذِهِ الثَّلَاثَةُ وَ أَمَّا الرَّابِعَةُ وَ ذَكَرَهَا وَ مَا بَعْدَهَا إِلَى آخِرِ الْحَدِيثِ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ریّان بن صلت روایت کرده که گفت: حضرت امام رضا صلوات الله علیه آن گاه که با مأمون و علما سخن می گفت و در باره فرق عترت و امت و برتری عترت بر امت و گزیده بودن عترت و آن حدیث طولانی را به طور کامل نقل کرد که از جمله در این حدیث آمده است، علما از حضرت امام رضا صلوات الله علیه پرسیدند: آیا خداوند متعال در باره «اصطفاء» و برگزیده شدن در قرآن صحبت کرده است؟ حضرت امام رضا صلوات الله علیه پاسخ فرمودند: در دوازده مورد، ظاهر کلمه اصطفاء در قرآن ذکر شده است و این به غیر از باطن آن است و آن آیات را بیان کردند. آن حضرت در جایی از سخنانش فرمود: اما مورد سوم، آن جایی است که خداوند، انسان های پاک و مطهر خود را مشخص کرده است و به پیامبر خود در آیه ابتهال دستور داده است که به کمک آنها به مباحله پردازد. خداوند عز و جل فرموده است: «پس هر که با تو درباره او [عیسی] پس از آنکه بر تو [به واسطه وحی، نسبت به احوال وی] علم و آگاهی آمد، مجادله

و ستیز کند، بگو: بیاید ما پسرانمان را و شما پسرانتان را، و ما زنانمان را و شما زنانتان را، و ما نفوسمان را و شما نفوستان را دعوت کنیم؛ سپس یکدیگر را نفرین نماییم، پس لعنت خدا را بر دروغگویان قرار دهیم». (سوره آل عمران آیه ۶۱) پس رسول الله صلی الله علیه و آله علی و حسن و حسین و فاطمه صلوات الله علیهم را همراه خود آورد و نفس خود را با نفس آنها مقترن ساخت یعنی با آنها مجتمع و یکباره بیرون در آمدند، حضرت امام رضا صلوات الله علیه به علما فرمود آیا معنی «نفوسمان و نفوستان» را میدانید؟ علماء گفتند: مقصود، خودش می باشد. حضرت امام رضا صلوات الله علیه فرمود: اشتباه کردید، بلکه مقصود حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه می باشد و چیزی که این حرف را تأیید می کند، گفته رسول الله صلی الله علیه و آله می باشد؛ آن جا که فرمود: بنی ولیعه یا دست بر می دارند و یا این که مردی مانند خودم را به سوی آنها می فرستم. مقصود ایشان، حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه بود و منظور از فرزندان در آن آیه، حسن و حسین صلوات الله علیهما می باشد و مقصود از زنان، حضرت فاطمه صلوات الله علیه است. این همان ویژگی می باشد که کسی بر آن پیشی نمی گیرد و فضلی است که هیچ انسانی بدان نمی رسد و شرافتی است که هیچ مخلوقی قبلاً به آن نرسیده است. زیرا در این مورد سوم، او جان علی صلوات الله علیه را مانند جان خود دانسته است. موارد چهارم و بعدی را هم ذکر کرد تا آخر حدیث.

حدیث ۴۱

۴۱- قال الشيخ محمد بن الحسن الطوسي، حَدَّثَنَا أَبُو الْفَتْحِ مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي الْفَوَّارِ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو حَامِدٍ أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّائِغُ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ السَّرَّاجُ قَالَ حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَاتِمٌ عَنْ بُكَيْرِ بْنِ مِسْمَارٍ عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَمِعْتُ

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ لَعَلِّي صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ ثَلَاثًا فَلَأَنْ تَكُونَ لِي وَاحِدَةً مِنْهُمْ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ حُمْرِ النَّعَمِ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ لَعَلِّي وَخَلْفَهُ فِي بَعْضِ مَغَازِيهِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ تُخَلِّفُنِي مَعَ النِّسَاءِ وَالصِّبْيَانِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

ص: ٢٦

١- .الأمالی (للصدوق) ص ٤٢٣ ح ١.

اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَمَا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي وَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ يَوْمَ خَيْبَرَ لَأُعْطِينَ الرَّأْيَةَ رَجُلًا يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ قَالَ فَتَطَاوَلْنَا لَهَا قَالَ أَدْعُوا لِي عَلِيًّا فَأَتَى عَلِيٌّ أَرْمَدَ الْعَيْنَيْنِ فَبَصَقَ فِي عَيْنَيْهِ وَدَفَعَ إِلَيْهِ الرَّأْيَةَ فَفُتِحَ عَلَيْهِ، وَلَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ آيَاتُهُ: «نَدِّعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ» دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ وَحَسَنًا وَحُسَيْنًا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَقَالَ اللَّهُمَّ هَؤُلَاءِ أَهْلِي.

(١)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از عامر بن سعد از پدرش روایت کرده که گفت: از رسول الله صلى الله عليه و آله شنیدم که به علی صلوات الله علیه سه خصوصیت ذکر کرد که اگر یکی از آنها برای من بود از شتران سرخ مو در نزد من محبوبتر بود. درحالی که رسول الله صلى الله عليه و آله علی صلوات الله علیه را در یکی از جنگ هایش [در مدینه] جانشین خود ساخته بود شنیدم که علی صلوات الله علیه عرضه داشت: یا رسول الله! مرا در میان زنان و کودکان باقی می گذاری؟ پس رسول الله صلى الله عليه و آله فرمود: آیا خشنود نمی گردی که جایگاه تو نسبت به من همچون جایگاه هارون نسبت به موسی باشد جز آنکه هیچ پیامبری پس از من نیست. و همچنین شنیدم که رسول الله صلى الله عليه و آله

در روز جنگ خیبر فرمود: پرچم را فردا به کسی می سپارم که خدا و رسولش را دوست می دارد و خدا و رسولش نیز او را دوست می دارند. پس ما گردن بر می افراشتیم تا رسول الله صلی الله علیه و اله پرچم را به ما بدهد. ولی رسول الله صلی الله علیه و اله فرمود: علی صلوات الله علیه را نزد من فرا بخوانید. پس علی صلوات الله علیه آمد در حالیکه چشمانش را از شدت درد بسته بود. آنگاه رسول الله صلی الله علیه و اله از آب دهان خود بر دو چشمش گذارد و پرچم را به او سپرد و به وسیله او بر دشمن پیروز شد. و دیگر بار هنگامی بود که این آیه فرو فرستاده شد: «بیایید ما پسرانمان را و شما پسرانتان را، و ما زنانمان را و شما زنانتان را، و ما نفوسمان را و شما نفوستان را دعوت کنیم» (سوره آل عمران آیه ۶۱) رسول الله صلی الله علیه و اله علی و فاطمه و حسن و حسین صلوات الله علیهم را فراخواند و فرمود: بار خدایا! اینها اهل بیت من هستند.

حدیث ۴۲

۴۲- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن علی بن إبراهیم عن أبيه عن محمد بن أبي عمير عن ابن أذينة عن بُريد العجلي عن أبي جعفر صلوات الله عليه: في قول الله عز وجل: «إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ» فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْمُنْذِرُ وَلِكُلِّ زَمَانٍ مِّنَّا هَادٍ يَهْدِيهِمْ إِلَى مَا جَاءَ بِهِ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ثُمَّ الْهُدَاهُ مِنْ بَعْدِهِ عَلِيٌّ ثُمَّ الْأَوْصِيَاءُ وَاحِدٌ بَعْدَ وَاحِدٍ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از بريد عجلي روايت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه در باره قول خدای عز و جل «همانا تو بیم دهنده ای و برای هر قومی هدایت کننده ای است». (سوره رعد آیه ۷) پرسیدم، فرمود: رسول الله صلی الله

علیه و آله بیم دهنده است و در هر زمانی یکی از ما اهل بیت هدایت کننده ای است که مردم را به آنچه رسول الله

ص: ۲۷

۱- الأُمالی (للطوسی) ج ۱ ص ۳۰۶ ح ۶۱۶.

۲- الکافی ج ۱ ص ۱۹۱ ح ۲.

صلی الله علیه و آله از طرف خدا آورده هدایت کند، پس رهبران بعد از رسول الله صلی الله علیه و آله اول علی صلوات الله علیه است و بعد از او اوصیای آن حضرت یکی پس از دیگری هستند.

حدیث ۴۳

۴۳- الشیخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن مُحَمَّدُ بْنُ یَحْیَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ صَفْوَانَ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحِيمِ الْقَصِيرِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: فِي قَوْلِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ» فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْمُنْذِرُ وَ عَلِيٌّ الْهَادِي أَمَا وَاللَّهِ مَا ذَهَبَتْ مِنَّا وَمَا زَالَتْ فِينَا إِلَى السَّاعَةِ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از عبدالرحیم قصیر روایت کرده که گفت: از حضرت امام باقر صلوات الله علیه در باره قول خدای تبارک و تعالی: «همانا تو بیم دهنده ای و برای هر قومی هدایت کننده ای است» پرسیدم، فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله بیم دهنده است و علی صلوات الله علیه رهبر است، هان به خدا سوگند که مقام هدایت و رهبری از میان ما خانواده نرفته و تا اکنون هم در میان ما هست.

حدیث ۴۴

۴۴- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْوَشَاءِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَنَانٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ جَلَّ جَلَّالُهُ: «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ» قَالَ هُمْ الْأَئِمَّةُ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از ابن سنان روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه درباره قول خدای تعالی: «خدا از میان شما کسانی را که ایمان آورده و کار شایسته کرده اند وعده فرموده است که در زمین به خلافت گمارد چنان که پیشینیان ایشان را به خلافت گماشت». (سوره نور آیه ۵۵) پرسیدم، فرمود: ایشان ائمه صلوات الله علیهم هستند.

حدیث ۴۵

۴۵- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ عَنِ الْجَعْفَرِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ: الْأَئِمَّةُ خُلَفَاءُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي أَرْضِهِ. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از جعفری روایت کرده که گفت: از حضرت امام رضا صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: ائمه صلوات الله علیهم خلفاء خدای عزوجل در زمینش هستند.

حدیث ۴۶

۴۶- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الحسين بن محمد الأشعري عن معلى بن محمد بن جمهور عن سليمان بن سماعه عن عبد الله بن القاسم عن أبي بصير قال قال أبو عبد الله صلوات الله عليه الأوصياء

ص: ۲۸

۱- الكافي ج ۱ ص ۱۹۲ ح ۴.

۲- الكافي ج ۱ ص ۱۹۳ ح ۳.

۳- الكافي ج ۱ ص ۱۹۳ ح ۱.

هُمْ أَبْوَابُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ الَّتِي يُؤْتَى مِنْهَا وَلَوْلَاهُمْ مَا عُرِفَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ وَ بِهِمْ احْتَجَّ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى عَلَى خَلْقِهِ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از ابو بصير روايت کرده كه گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه فرمود: اوصياء (رسول الله صلى الله عليه و آله) درهاى توجه به سوى خداى عزوجل هستند و اگر ايشان نبودند، مردم خداى عزوجل را نمى شناختند و خداى تبارك و تعالى به وسيله ايشان بر خلقش احتجاج كند.

حديث ۴۷

۴۷- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الحسين بن محمد عن معلى بن محمد بن علي بن مرداس قال حدثنا صفوان بن يحيى و الحسن بن محبوب عن أبي أيوب عن أبي خالد الكابلي قال: سألت أبا جعفر صلوات الله عليه عن قول الله عزَّ وَ جَلَّ: «فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَ رَسُولِهِ وَ النُّورِ الَّذِي أَنْزَلْنَا» فَقَالَ يَا أَبَا خَالِدٍ النُّورُ وَ اللَّهِ الْأَئِمَّةُ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ

هُمُ وَاللَّهُ نُورُ اللَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ وَهُمْ وَاللَّهُ نُورُ اللَّهِ فِي السَّمَاوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ يَا أَبَا خَالِدٍ
لِنُورِ الْإِمَامِ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ أَنْوَرُ مِنَ الشَّمْسِ الْمُضِيئَةِ بِالنَّهَارِ وَهُمْ وَاللَّهُ يُنَوِّرُونَ قُلُوبَ
الْمُؤْمِنِينَ وَيَحْجُبُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ نُورَهُمْ عَمَّنْ يَشَاءُ فَتُظْلَمُ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ يَا أَبَا خَالِدٍ لَا يُحِبُّ
عَبْدٌ وَتَيَوَّلَانَا حَتَّى يُطَهِّرَ اللَّهُ قَلْبَهُ وَلَا يُطَهِّرَ اللَّهُ قَلْبَ عَبْدٍ حَتَّى يُسَلِّمَ لَنَا وَيَكُونَ سَلَامًا لَنَا فَإِذَا
كَانَ سَلَامًا لَنَا سَلَّمَ اللَّهُ مِنْ شَدِيدِ الْحِسَابِ وَآمَنَهُ مِنْ فِرْعَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ الْأَكْبَرِ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از ابو خالد کابلی روایت کرده که گفت: از
حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه درباره قول خدای عزوجل: «به خدا و رسولش و
نوری که فرستاده ایم ایمان آورید». (سوره تغابن آیه) پرسیدم، فرمود: ای ابا خالد! به خدا
سوگند که مقصود از نور ائمه از آل محمد صلی الله علیه و آله باشند تا روز قیامت، به خدا
که ایشان هستند همان نور خدا که فرو فرستاده، به خدا که ایشان هستند نور خدا در آسمانها
و زمین. ای ابا خالد! به خدا نور امام در دل مؤمنین از نور خورشید تابان در روز، روشن تر
است، به خدا که ائمه صلوات الله علیهم دل های مؤمنین را منور سازند و خدا از هر کس
خواهد نور ایشان را پنهان دارد، پس دل آنها تاریک گردد. ای ابا خالد! به خدا بنده ای ما
را دوست ندارد و از ما پیروی نکند تا اینکه خدا قلبش را پاکیزه کرده باشد و خدا قلب بنده
ای را پاکیزه نکند تا اینکه با ما خالص شده باشد و آشتی کرده باشد و چون با ما سازش
کرد خدا از حساب سخت نگاهش دارد و از هراس بزرگ روز قیامت ایمنش سازد.

حدیث ۴۸

۴۸- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بِإِسْنَادِهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ
اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي

التَّوْرَاهِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ
الْخَبَائِثَ» إِلَى قَوْلِهِ «وَاتَّبِعُوا النُّورَ

ص: ٢٩

١- الكافي ج ١ ص ١٩٣ ح ٢.

٢- الكافي ج ١ ص ١٩٤ ح ١.

الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ» قَالَ النُّورُ فِي هَذَا الْمَوْضِعِ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَئِمَّةِ
صلوات الله عليهم. (١)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، از علی بن ابراهيم با اسنادش از حضرت امام جعفر صادق صلوات
الله عليه راجع به قول خدای تعالی: «كسانی که پیروی می کنند از رسول و پیغمبری که درس
ناخوانده است و اوصافش را در تورات و انجیل نزدشان نوشته می یابند، ایشان را به کار
نیک و امیدارد و از کار زشت نهی می کند و پاکیزه ها را برای ایشان حلال و پلیدی ها را
برایشان حرام میسازد - تا آنجا که فرماید - و پیروی کنند از نوری که با او نازل شده، تنها
ایشان رستگارند». (سوره اعراف آیه ١٥٧) روایت کرده که فرمود: مقصود از نور در اینجا
علی امیرالمؤمنین و ائمه صلوات الله عليهم می باشند.

حدیث ٤٩

٤٩- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن علي بن محمد و محمد بن الحسن عن سهل بن
زياد عن محمد بن الحسن بن شُمون عن عبد الله بن عبد الرحمن الأصم عن عبد الله بن
القاسم عن صالح بن سهل الهمداني قال قال أبو عبد الله صلوات الله عليه: في قول الله تعالى:

«اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكُوهٗ» فَاطِمَةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا «فِيهَا مُصْبَحُ الْحَسَنِ: «الْمُصْبَحُ فِي زُجَاجِهِ» الْحُسَيْنُ «الزُّجَاجُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ فَاطِمَةُ كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ بَيْنَ نِسَاءِ أَهْلِ الدُّنْيَا «يُوقَدُ مِنْ شَجَرِهِ مُبَارَكُهُ» إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «زَيْتُونَهُ لَا شَرْقِيَّةَ وَلَا غَرْبِيَّةَ لَا يَهُودِيَّةَ وَلَا نَصْرَانِيَّةَ: «يَكُودُ زَيْتُهَا يُضِيءُ» يَكَادُ الْعِلْمُ يَنْفَجِرُ بِهَا: «وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارُ نُورٍ عَلَى نُورٍ» إِمَامٌ مِنْهَا بَعْدَ إِمَامٍ: «يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ» يَهْدِي اللَّهُ لِلْأئِمَّةِ مَنْ يَشَاءُ: «وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ» قُلْتُ «أَوْ كَظُلُمَاتٍ» قَالَ الْأَوَّلُ وَصَاحِبُهُ: «يَغْشَاهُ مَوْجٌ» الثَّلَاثُ: «مَنْ فَوْقَهُ مَوْجٌ» ظُلُمَاتُ الثَّانِي: «بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ» مُعَاوِيَةُ لَعَنَهُ اللَّهُ وَفَتَنَ بَنِي أُمَيَّةَ: «إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ» الْمُؤْمِنُ فِي ظُلْمَةٍ فَتَنَتْهُمْ: «لَمْ يَكِدْ يَرَاهَا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا» إِمَامًا مِنْ وَلَدِ فَاطِمَةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا: «فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ» إِمَامٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَقَالَ فِي قَوْلِهِ: «يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ» أئِمَّةُ الْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَسْعَى بَيْنَ يَدَيِ الْمُؤْمِنِينَ وَبِأَيْمَانِهِمْ حَتَّى يُنْزِلُوهُمْ مَنَازِلَ أَهْلِ الْجَنَّةِ.

(۲)

مرحوم ثقة الاسلام كلینی، با سند مذکور از صالح بن سهل همدانی روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه راجع به قول خدای تعالی: «خدا نور آسمانها و زمین است، حکایت نور او چون فانوسی است». (سوره نور آیه ۳۵) فرمود: آن فانوس حضرت فاطمه صلوات الله عليها است «که در آن فانوس چراغی است» آن چراغ حسن صلوات الله عليه است «چراغ در آبگینه است» آبگینه حسین صلوات الله عليه است «آبگینه مانند اختر درخشانی است» آن اختر درخشان حضرت فاطمه صلوات الله عليها است در میان زنان جهان «از درخت پر برکتی برافروزد» آن درخت حضرت ابراهیم علیه السلام است «درخت زیتونی است نه خاوری و نه باختری» نه یهودی و نه نصرانی «که نزدیک است روغنش برافروزد» نزدیک است علم از آن بجوشد «اگر چه آتشی به او نرسد، نوری است روی نوری» از حضرت فاطمه صلوات الله عليها امامی بعد از امامی آید «خدا هر که را

۱- الکافی ج ۱ ص ۱۹۴ ح ۲.

۲- الکافی ج ۱ ص ۱۹۵ ح ۵.

خواهد به نور خود رهبری کند» هر که را خدا خواهد به امامان رهبری کند «و خدا برای مردم مثلها میزند» همدانی گوید: عرض کردم: (تأویل این کلمات را بفرمائید) «یا مانند تاریکیها» فرمود: اولی (ابوبکر) و رفیقش (عمر) باشند «موجی او را فرا گرفت» سومی (عثمان) است روی آن موجی بود، «اینها ظلماتی است» آن موج دومی است «که برخی زیر برخی متراکم هستند» معاویه لعنه الله و فتنه های بنی امیه است «چون کسی دستش را بیرون کند نزدیک نیست که آن را ببیند» حال مؤمن است در تاریکی فتنه بنی امیه (فجایع بنی امیه بر مؤمنین احاطه کند و آنها را سرگردان نماید) «و کسی که خدا برای او نوری مقرر نفرموده» یعنی امامی از اولاد حضرت فاطمه صلوات الله علیها ندارد «هیچ نوری برای او نباشد» روز قیامت امامی نداشته باشد، و در باره قول خدای تعالی (سوره حدید آیه ۱۲) «نور آنها از پیش رو و طرف راست می شتابد» فرمود: روز قیامت ائمه مؤمنین از پیش رو و طرف راست مؤمنین می شتابند تا ایشان را به منازل اهل بهشت وارد سازند.

حدیث ۵۰

۵۰- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن أَحْمَدُ بْنُ إِدْرِيسَ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ وَ مُوسَى بْنِ عُمَرَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: «يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ» قَالَ يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا وَلَا يَهْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ بِأَفْوَاهِهِمْ قُلْتُ قَوْلُهُ تَعَالَى

«وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ» قَالَ يَقُولُ وَاللَّهُ مُتِمُّ الْإِمَامَةِ وَالْإِمَامَةُ هِيَ النُّورُ وَذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: «فَآمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي أَنْزَلْنَا» قَالَ النُّورُ هُوَ الْإِمَامُ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از محمد بن فضیل روایت کرده که گفت: از حضرت ابو الحسن صلوات الله علیه درباره قول خدای تعالی: «میخواهند نور خدا را با پف دهان خود خاموش کنند». (سوره صف آیه ۸) پرسیدم، فرمود: یعنی میخواهند ولایت حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه را با پف دهان شان خاموش کنند، گفتم سپس خدای تعالی فرماید: «و خدا کامل کننده نور خویش است» فرمود یعنی و خدا کامل کننده امامت است و امامت همان نور است و همان است که خدای عز و جل فرماید: «به خدا و رسولش و نوری که فرو فرستاده ایم ایمان آورید» مقصود از نور همان امام است.

حدیث ۵۱

۵۱- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْوَشَاءِ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عُمَانَ عَنْ أَبِي الصَّبَّاحِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ» فَقَالَ يَا أَبَا الصَّبَّاحِ نَحْنُ وَاللَّهُ النَّاسُ الْمَحْسُودُونَ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از ابو الصباح روایت کرده که گفت از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه درباره قول خدای عزوجل «و یا به مردم نسبت به آنچه خدا از کرمش به آنها داده حسد می برند». (سوره نساء آیه ۵۴) پرسیدم، فرمود: ای ابو الصباح! به خدا ما هستیم آن مردم حسد برده شده.

حدیث ۵۲

۵۲- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن علي بن إبراهيم عن أبيه عن محمد بن أبي عمير عن عمر بن أذينة عن بريد العجلي عن أبي جعفر صلوات الله عليه: في قول الله تبارك وتعالى: «فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ

ص: ۳۱

۱- الكافي ج ۱ ص ۱۹۵ ح ۶.

۲- الكافي ج ۱ ص ۲۰۶ ح ۴.

الْكِتَابَ وَالْحَكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا» قَالَ جَعَلَ مِنْهُمْ الرُّسُلَ وَالْأَنْبِيَاءَ وَالْأَئِمَّةَ فَكَيْفَ يُقَرُّونَ فِي آلِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَيُنْكِرُونَهُ فِي آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ قُلْتُ «وَأَتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا» قَالَ الْمَلِكُ الْعَظِيمُ أَنْ جَعَلَ فِيهِمْ أئِمَّةً مَنْ أَطَاعَهُمْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ عَصَاهُمْ عَصَى اللَّهَ فَهُوَ الْمَلِكُ الْعَظِيمُ. (۱)

مرحوم ثقة الاسلام كليني، با سند مذکور از بريد عجلي روايت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه در باره قول خداي تبارك و تعالى: «ما به آل ابراهيم كتاب و حکمت و ملک بزرگ داديم». (سوره نساء آيه ۵۴) فرمود: خدا پيغمبران و رسولان و امامان را از آل ابراهيم عليه السلام قرار داد، پس چگونه اين مردم نسبت به آل ابراهيم عليه السلام اين مقام را معترفند ولي در باره آل محمد صلى الله عليه و آله انکار ميکنند. عرض کردم «و به ايشان ملک بزرگی داديم» چيست؟ فرمود: ملک بزرگ اين است که امامان را در آن خانواده قرار داد، هر کس اطاعت آنها کند اطاعت خدا کرده و هر کس نافرمانی آنها کند نافرمانی خدا را کرده است، اين است ملک بزرگ.

۵۳- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا غَيْرُ وَاحِدٍ مِنْ أَصْحَابِنَا قَالُوا حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ هَمَّامٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ مَالِكِ الْفَزَارِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَمَاعَةَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ الْحَارِثِ قَالَ حَدَّثَنِي الْمُفَضَّلُ بْنُ عُمَرَ عَنْ يُونُسَ بْنِ ظَبْيَانَ عَنْ جَابِرِ بْنِ يَزِيدَ الْجُعْفِيِّ قَالَ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيَّ يَقُولُ: لَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى نَبِيِّهِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ» قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَرَفْنَا اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَمَنْ أُولُو الْأَمْرِ الَّذِينَ قَرَنَ اللَّهُ طَاعَتَهُمْ بِطَاعَتِكَ فَقَالَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَآلِهِ هُمْ خُلَفَائِي يَا جَابِرُ وَأَئِمَّةُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ بَعْدِي أُولَهُمْ عَلَى بَنِي أَبِي طَالِبٍ ثُمَّ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ ثُمَّ عَلَى بَنِي الْحُسَيْنِ ثُمَّ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْمَعْرُوفُ فِي التَّوْرَةِ بِالْبَاقِرِ وَسُتَدْرِكُهُ يَا جَابِرُ فَإِذَا لَقِيْتَهُ فَأَقْرِئْهُ مِنِّي السَّلَامَ ثُمَّ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ ثُمَّ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ ثُمَّ عَلَى بَنِي مُوسَى ثُمَّ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ ثُمَّ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ ثُمَّ سَمِيُّ وَكُنْيَى حُجَّةُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ وَبَقِيَّتُهُ فِي عِبَادِهِ ابْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ ذَاكَ الَّذِي يَفْتَحُ اللَّهُ تَعَالَى ذِكْرَهُ عَلَى يَدَيْهِ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا ذَاكَ الَّذِي يَغِيبُ عَنْ شِيعَتِهِ وَأَوْلِيَائِهِ غَيْبَهُ لَا يَثْبُتُ فِيهَا عَلَى الْقَوْلِ بِإِمَامَتِهِ إِلَّا مَنْ أَمْتَحَنَ اللَّهُ قَلْبَهُ لِلْإِيمَانِ قَالَ جَابِرٌ فَقُلْتُ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَهَلْ يَقَعُ لِشِيعَتِهِ الْإِنْتِفَاعُ بِهِ فِي غَيْبَتِهِ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِي وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالنَّبُوَّةِ إِنَّهُمْ يَسْتَضِيئُونَ بِنُورِهِ وَيَنْتَفِعُونَ بِوِلَايَتِهِ فِي غَيْبَتِهِ كَانْتِفَاعِ النَّاسِ بِالشَّمْسِ وَإِنْ تَجَلَّلَهَا سَحَابٌ يَا جَابِرُ هَذَا مِنْ مَكْنُونِ سِرِّ اللَّهِ وَمَخْزُونِ عِلْمِهِ فَاکْتُمُوهُ إِلَّا عَنْ أَهْلِهِ. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از جابر بن یزید جعفی روایت کرده که گفت: از جابر بن عبد الله انصاری شنیدم که می گفت: وقتی که خدای تعالی بر پیامبرش این آیه را نازل فرمود: «ای اهل ایمان! از خدا اطاعت کنید و [نیز] از پیامبر و صاحبان امر خودتان اطاعت

کنید» (سوره نساء آیه ۵۹) گفتم: یا رسول الله! خدا و رسولش را شناخته ایم، پس صاحبان امری که خداوند

ص: ۳۲

۱- الکافی ج ۱ ص ۲۰۶ ح ۵.

۲- إكمال الدين وإتمام النعمة ج ۱ ص ۲۵۳ ح ۳.

طاعت آنها را مقرون به طاعت خود کرده چه کسانی هستند؟ فرمود: ای جابر! آنها خلفای من و امامان مسلمین پس از من هستند، اول ایشان حضرت علی بن ابی طالب است و بعد از او حسن و حسین و علی بن الحسین و محمد بن علی که در تورات به باقر معروف است و تو ای جابر او را می بینی و آنگاه که او را دیدار کردی سلام مرا به او برسان- و پس از او جعفر بن محمد صادق و موسی بن جعفر و علی بن موسی و محمد بن علی و علی ابن محمد و حسن بن علی و پس از او همنام و هم کنیه من حجه الله در زمینش و بقیه الله در بین عبادش، فرزند حسن بن علی، او کسی است که خدای تعالی مشرق و مغرب زمین را به دست او بگشاید، او کسی است که از شیعیان و اولیانش غایب شود، غیبتی که بر عقیده به امامت او باقی نماند مگر کسی که خداوند قلبش را به ایمان امتحان کرده است. جابر گوید: گفتم: یا رسول الله! آیا در غیبت او برای شیعیانش انتفاعی هست؟ فرمود: آری، قسم به خدایی که مرا به نبوت مبعوث فرمود به نور او استضاء می کنند و به ولایت او در دوران غیبتش منتفع می شوند مانند انتفاع مردم از خورشیدی که در پس ابر است، ای جابر! این سرّ مکنون خداوند و علم مخزون اوست، آن را از غیر اهلش بپوشان.

حدیث ۵۴

۵۴- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن علي بن إبراهيم عن محمد بن عيسى عن يونس عن حماد بن عثمان عن عيسى بن السري قال: قلت لأبي عبد الله صلوات الله عليه حدثني عما بُنيت عليه دعائم الإسلام إذا أنا أخذت بها زكي عملي ولم يضرني جهل ما جهلت بعده فقال شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله صلى الله عليه وآله والإقرار بما جاء به من عند الله وحق في الأموال من الزكاة والولاية التي أمر الله عز وجل بها ولاية آل محمد صلى الله عليه وآله فإن رسول الله صلى الله عليه وآله قال من مات ولا يعرف إمامه مات ميتة جاهلية قال الله عز وجل: «أطيعوا الله وأطيعوا الرسول وأولي الأمر منكم» فكان على صلوات الله عليه ثم صار من بعده الحسن ثم من بعده الحسين ثم من بعده علي بن الحسين ثم من بعده محمد بن علي ثم هكذا يكون الأمر إن الأرض لا تصلح إلا بإمام ومن مات لا يعرف إمامه مات ميتة جاهلية وأحوج ما يكون أحدكم إلى معرفته إذا بلغت نفسه هاهنا قال وأهوى بيده إلى صدره يقول حينئذ لقد كنت على أمر حسن. (۱)

مرحوم ثقة الاسلام كليني، با سند مذکور از عیسی بن سری روایت کرده که گفت: به حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه عرض کردم: پایه هایی که اسلام بر آن نهاده شده به من بفرما که چون به آنها چنگ زنم، کردارم پاک و بی عیب باشد و چیزهای دیگری را که نمیدانم زیانم نرساند، فرمود: گواهی دادن به یگانگی خدا و اینکه حضرت محمد صلی الله عليه وآله رسول الله است و - اقرار نمودن به آنچه از جانب خدا آورده و اینکه حقی به عنوان زکات در اموال است و ولایتی که خدای عزوجل به آن امر فرموده و آن ولایت آل محمد صلی الله عليه وآله است، زیرا رسول الله صلی الله عليه وآله فرمود: هر کس بمیرد و امامش را نشناسد. به مرگ جاهلیت مرده است. خدای عزوجل فرماید: «از خدا اطاعت کنید و [نیز] از پیامبر و صاحبان امر خودتان اطاعت کنید» پس علی صلوات الله عليه صاحب امر بود و پس از او حسن، و پس از او حسین و پس از او علی بن الحسین و پس از او محمد بن

علی صلوات الله علیهم، سپس امر امامت همین گونه باشد. همانا زمین را شایسته نیست که بدون امام باشد

ص: ۳۳

۱- الکافی ج ۲ ص ۲۱ ح ۹.

و هر کس بمیرد و امامش را شناسد به مرگ جاهلیت مرده است و زمانی که یکی از شما از همه بیشتر به معرفت امام احتیاج دارد، زمانی است که نفسش به اینجا برسد با دست اشاره به سینه اش فرمود آنگاه خواهد گفت: عقیده خوبی داشتم.

حدیث ۵۵

۵۵- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن الحُسَینِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عَامِرٍ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنِي الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْوَشَّاءُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَائِدٍ عَنْ ابْنِ أُذَيْنَةَ عَنْ بُرَيْدِ الْعَجَلِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ» فَكَانَ جَوَابُهُ «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أَوْتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَ الطَّاغُوتِ وَ يَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَى مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا» يَقُولُونَ لِأَئِمَّةِ الضَّلَالَةِ وَ الدُّعَاةِ إِلَى النَّارِ - هَؤُلَاءِ أَهْدَى مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ سَبِيلًا أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَ مَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِنَ الْمُلْكِ يَعْنِي الْإِمَامَةَ وَ الْخِلَافَةَ فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَصِيرًا نَحْنُ النَّاسُ الَّذِينَ عَنِ اللَّهِ وَ النَّقِيرُ النَّقْطَةُ الَّتِي فِي وَسْطِ النَّوَاهِ أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ نَحْنُ النَّاسُ الْمَحْسُودُونَ عَلَى مَا آتَانَا اللَّهُ مِنَ الْإِمَامَةِ دُونَ خَلْقِ اللَّهِ أَجْمَعِينَ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ آتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا يَقُولُ جَعَلْنَا مِنْهُمْ الرُّسُلَ وَ الْأَنْبِيَاءَ وَ الْأَئِمَّةَ

فَكَيْفَ يَقْرُونَهُ فِي آلِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَيُنْكِرُونَهُ فِي آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ وَكَفَىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ
نُصْلِيهِمْ نَارًا كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا
حَكِيمًا. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از برید عجلی روایت کرده که گفت: از حضرت
امام محمد باقر صلوات الله علیه راجع به قول خدای عزوجل: «از خدا اطاعت کنید و [نیز] از
پیامبر و صاحبان امر خودتان اطاعت کنید». (سوره نساء آیه ۵۹) پرسیدم، جواب حضرت
این بود که «آیا به کسانی که بهره ای اندک از [دانش] کتاب [تورات و انجیل] به آنان داده
شده ننگریستی که به هر معبودی غیر خدا، و هر طغیان گری ایمان می آورند؟! و درباره
کسانی که کافر شده اند، می گویند: آنان از کسانی که ایمان [به قرآن و پیامبر] آورده اند،
راه یافته ترند». (سوره نساء آیه ۵۱) یعنی این مردم درباره پیشوایان گمراهی و رهبران به
دوزخ می گویند: آنها از آل محمد صلی الله علیه و آله هدایت یافته ترند، «ایشان همان
کسانند که خدا لعنتشان کرده و هر که را خدا لعنت کند هرگز یآوری برای او نخواهی یافت.
مگر آنها را از ملک بهره ای هست» یعنی ملک امامت و خلافت «که در آن صورت نقیری
هم به مردم ندهند» ما هستیم آن مردمی که خدا قصد کرده و نقیر نقطه میان هسته خرما است
«و یا به مردم نسبت به آنچه خدا از کرم خویش به آنها داده حسد می برند» ما هستیم آن
مردم حسد برده شده، برای منصب امامتی که خدا به ما داده و به هیچ کس دیگر نداده «حقاً
که ما خاندان ابراهیم را کتاب و حکمت و ملک بزرگی دادیم» یعنی پیغمبران و رسولان و
امامان را، از آل ابراهیم علیه السلام قرار دادیم، پس چگونه این مردم این مقام را نسبت به
آل ابراهیم علیه السلام اعتراف دارند و درباره آل محمد صلی الله علیه و آله منکر می شوند
(بنابراین مقصود از صاحبان امر که پرسیدی آل محمد صلی الله علیه و آله است). «برخی به

آن گرویدند و برخی رویگردان شدند و جهنم برای ایشان افروخته آتشی است کافی،
کسانی که آیه های ما را انکار

ص: ۳۴

۱- الکافی ج ۱ ص ۲۰۵ ح ۱.

کرده اند، به زودی به آتشی درون شان کنیم که هر وقت پوست های شان بسوزد، پوست
های دیگرشان دهیم تا عذاب را خوب بچشند، همانا خدا نیرومند و فرزانه است».

حدیث ۵۶

۵۶- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الحسين بن محمد الأشعري عن معلى بن محمد
عن أبي داود المسترق قال حدثنا داود الجصاص قال سمعت أبا عبد الله صلوات الله عليه
يقول: «وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ» قَالَ النَّجْمُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَالْعَلَامَاتُ
هُمُ الْأَئِمَّةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از داود جصاص روایت کرده که گفت: از حضرت
امام جعفر صادق صلوات الله عليه راجع به آیه: «وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ»
شوند». (سوره نحل آیه ۱۶) پرسیدم، فرمود: ستاره رسول الله صلى الله عليه وآله است و
علامات ائمه صلوات الله عليهم می باشند.

حدیث ۵۷

۵۷- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الحسين بن محمد عن معلى بن محمد عن الوشاء قال: سألت الرضا صلوات الله عليه عن قول الله تعالى: «وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ» قَالَ نَحْنُ الْعَلَامَاتُ وَالنَّجْمُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از وشاء گوید: از حضرت امام رضا صلوات الله عليه راجع به قول خدای تعالی: «و علامات و به وسیله ستاره هدایت شوند» پرسیدم، فرمود: ما هستیم علامات و ستاره رسول الله صلى الله عليه و آله است.

حدیث ۵۸

۵۸- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الحسين بن محمد عن معلى بن محمد عن أحمد بن محمد بن عبد الله عن أحمد بن هلال عن أمية بن علي عن داود الرقي قال: سألت أبا عبد الله صلوات الله عليه عن قول الله تبارك وتعالى: «وَمَا تُغْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ» قَالَ الْآيَاتُ هُمُ الْأَئِمَّةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَالنُّذُرُ هُمُ الْأَنْبِيَاءُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از داود رقی روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه در باره قول خدای تبارک و تعالی: «ولی آیه ها و بیم دادن ها به حال گروهی که ایمان نمی آورند سودی نمی دهد». (سوره یونس آیه ۱۰۱) پرسیدم، فرمود: آیه ها امامان صلوات الله عليهم و بیم دادن آنها پیامبران عليهم السلام می باشند.

حدیث ۵۹

۵۹- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن أحمد بن مهران عن عبد العظيم بن عبد الله الحسني عن موسى بن محمد العجلي عن يونس بن يعقوب رفعه عن أبي جعفر صلوات الله عليه: في قول الله عز وجل «كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا» يَعْنِي الْأَوْصِيَاءَ كُلَّهُمْ. (۴)

- ۱- . الکافی ج ۱ ص ۲۰۶ ح ۱.
- ۲- . الکافی ج ۱ ص ۲۰۷ ح ۳.
- ۳- . الکافی ج ۱ ص ۲۰۷ ح ۱.
- ۴- . الکافی ج ۱ ص ۲۰۷ ح ۲.

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از یونس بن یعقوب به صورت مرفوع روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه در باره قول خدای عزوجل: «تمام آیات ما را تکذیب کردند». (سوره قمر آیه ۴۲) فرمود: یعنی همه اوصیاء را تکذیب کردند.

حدیث ۶۰

۶۰- الشیخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْوَشَاءِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَائِدٍ عَنْ ابْنِ أُذَيْنَةَ عَنْ بُرَيْدِ بْنِ مُعَاوِيَةَ الْعَجَلِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ» قَالَ إِيَّانَا عَنِ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از برید عجلی روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه در باره قول خدای عزوجل: «از خدا باک داشته باشید و با صادقان باشید». (سوره توبه آیه ۱۲۰) پرسیدم، فرمود: مقصود ما هستیم.

حدیث ۶۱

۶۱- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ ابْنِ أَبِي نَصْرٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرُّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ» قَالَ الصَّادِقُونَ هُمُ الْأَئِمَّةُ وَالصَّدِّيقُونَ بِطَاعَتِهِمْ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از ابن ابی نصر روایت کرده که گفت: از حضرت امام رضا صلوات الله عليه راجع بقول خدای عزوجل: «ای کسانی که ایمان آورده اید، از خدا پروا کنید و با صادقان باشید». (سوره توبه آیه ۱۲۰) پرسیدم، فرمود: صادقان و راست کرداران در اطاعت، همان ائمه صلوات الله عليهم هستند.

حدیث ۶۲

۶۲- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ وَ مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدٍ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ يُوسُفَ عَنْ سَعْدِ بْنِ طَرِيفٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ: مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَحْيَا حَيَاةً تُشَبَّهُ حَيَاةَ الْأَنْبِيَاءِ وَيَمُوتَ مَيِّتَةً تُشَبَّهُ مَيِّتَةَ الشُّهَدَاءِ وَيَسْكُنَ الْجَنَانَ الَّتِي غَرَسَهَا الرَّحْمَنُ فَلْيَتَوَلَّ عَلِيًّا وَلْيُوَالِّ وَلِيَّهٖ وَلْيَقْتَدِ بِالْأَئِمَّةِ مِنْ بَعْدِهِ فَإِنَّهُمْ عِزَّتِي خُلُقُوا مِنْ طِينَتِي اللَّهُمَّ ارْزُقْهُمْ فَهْمِي وَعِلْمِي وَوَيْلٌ لِّلْمُخَالِفِينَ لَهُمْ مِنْ أُمَّتِي اللَّهُمَّ لَا تُنَلِّهِمْ شَفَاعَتِي. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از سعد بن طریف روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه فرمود: رسول الله صلى الله عليه و آله فرمود: هر کس خواهد مانند پیغمبران زندگی کند و مانند شهیدان بمیرد و در (باغ های) بهشتی که خدای رحمان کاشته، ساکن شود، باید از علی صلوات الله عليه پیروی کند و با دوست او دوستی کند و به امامان بعد از آن حضرت اقتدا کند: زیرا ایشان عترت من هستند و از طینت من آفریده شده

اند. خدایا فهم و علم مرا به ایشان روزی کن، وای بر آنها که از امت من مخالف ایشان باشند خدایا شفاعت مرا به آنها مرسان.

ص: ۳۶

۱- . الکافی ج ۱ ص ۲۰۸ ح ۱.

۲- . الکافی ج ۱ ص ۲۰۸ ح ۲.

۳- . الکافی ج ۱ ص ۲۰۸ ح ۳.

حدیث ۶۳

۶۳- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ النَّضْرِ بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ عَنْ أَبِي حَمَزَةَ الثُّمَالِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَقُولُ اسْتَكَمَالُ حُجَّتِي عَلَى الْأَشْقِيَاءِ مَنْ أَمَّتْكَ مَنْ تَرَكَ وَلَا يَهْ عَلَى وَآلِي أَعْدَاءَهُ وَانْكَرَ فَضْلَهُ وَفَضْلَ الْأَوْصِيَاءِ مَنْ بَعْدَهُ فَإِنَّ فَضْلَكَ فَضْلَهُمْ وَطَاعَتَكَ طَاعَتَهُمْ وَحَقَّكَ حَقُّهُمْ وَمَعْصِيَتَكَ مَعْصِيَتَهُمْ وَهُمْ الْأَائِمَّةُ الْهَدَاهُ مَنْ بَعْدَكَ جَرَى فِيهِمْ رُوحُكَ وَرُوحُكَ مَا جَرَى فِيكَ مِنْ رَبِّكَ وَهُمْ عِزَّتِكَ مِنْ طَيْبَتِكَ وَلَحْمِكَ وَدَمِكَ وَقَدْ أَجْرَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهِمْ سُنَّتَكَ وَسَنَّهُ الْأَنْبِيَاءِ قَبْلَكَ وَهُمْ خُزَّانِي عَلَى عِلْمِي مَنْ بَعْدَكَ حَقُّ عَلَى لَقَدْ اصْطَفَيْتَهُمْ وَانْتَجَبْتَهُمْ وَأَخْلَصْتَهُمْ وَارْتَضَيْتَهُمْ وَنَجَا مَنْ أَحَبَّهُمْ وَالْأَهْمُ وَسَلَّمْ لِفَضْلِهِمْ وَلَقَدْ آتَانِي جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ وَأَحْبَائِهِمْ وَالْمُسْلِمِينَ لِفَضْلِهِمْ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از ابو حمزه ثمالی روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: خداوند متعال می فرماید: حجت من بر اشیاء امت تو کامل و تمام است، آن هایی که ولایت علی صلوات الله علیه را ترک گفته و با دشمنانش دوستی نموده و فضیلت او و اوصیاء بعد از او را انکار کردند. زیرا فضیلت تو فضیلت ایشان است و اطاعت تو اطاعت ایشان، و حق تو حق ایشان و نافرمانی تو نافرمانی ایشان: و آنها امامان راهبر بعد از تو هستند، روح تو در کالبد ایشان است و روح تو همان است که از طرف پروردگارت در تو دمیده شده و ایشان عترت تو میباشند و از طینت و گوشت و خون تو سرشته اند. خدای عزوجل سنت و روش تو و پیامبران پیش از تو را در ایشان جاری داشته و ایشان پس از تو خزانه دار علم من هستند، اینها حقی است بر من [به خودم سوگند] ایشان را برگزیدم و انتخاب کردم و پاک ساختم و پسندیدم، هر کس ایشان را دوست دارد و از آنها پیروی کند و فضیلت شان را معترف باشد، نجات یافته است همانا جبرئیل علیه السلام نام ایشان و نام پدران شان و دوستان شان و معترفین به فضیلت ایشان را برای من آورده است.

حدیث ۶۴

۶۴- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن عده من أصحابنا عن أحمد بن محمد بن محمد بن عیسی عن الحسن بن سعید عن فضالة بن أيوب عن أبي المغراء عن محمد بن سالم عن أبان بن تغلب قال سمعت أبا عبد الله صلوات الله علیه يقول قال رسول الله صلی الله علیه و آله: من أراد أن يحيا حياته ويموت ميتتي ويدخل جنة عدن التي غرسها الله ربّي بيده فليتولّ علي بن أبي طالب ولتولّ وليه وليعاد عدوه وليسلم للأوصياء من بعده فإنهم عترتي من لحمي و

دَمِيَ أَعْطَاهُمُ اللَّهُ فَهَمِي وَ عَلِمِي إِلَى اللَّهِ أَشْكُو أَمْرَ أُمَّتِي الْمُنْكَرِينَ لِفَضْلِهِمُ الْقَاطِعِينَ فِيهِمْ
صَلَّتِي وَ آيَمُ اللَّهُ لَيَقْتُلَنَّ ابْنِي لَا أَنَالَهُمُ اللَّهُ شَفَاعَتِي. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از ابان بن تغلب روايت کرده كه گفت: از حضرت
امام جعفر صادق صلوات الله عليه شنيدم كه مي فرمود: رسول الله صلى الله عليه و آله فرمود:
كسي كه خواهد زندگي و مرگش زندگي و مرگ من باشد و به بهشت

ص: ۳۷

۱- الكافي ج ۱ ص ۲۰۸ ح ۴.

۲- الكافي ج ۱ ص ۲۰۹ ح ۵.

بريني كه پروردگارم به دست قدرت خود كاشته در آيد بايد پيروي حضرت علي بن ابي
طالب صلوات الله عليه كند و با دوستش دوستي و با دشمنش دشمني نمايد و نسبت به اوصياء
پس از آن حضرت تسليم باشد، زيرا ايشان از خاندان من و از گوشت و خون من هستند و
خدا فهم و علم مرا به ايشان عطا فرموده است. به خدا شكايت ميكنم از حال آن اتمم كه
فضيلت ايشان را منكر گشته، پيوند مرا با ايشان قطع كنند (رعايت قرابت آنها را كه اجر
رسالت من است نكنند) به خدا سوگند كه دو فرزندم را مي كشند خدا شفاعتم را به آنها
نرساند.

حديث ۶۵

۶۵- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُوسَى
بْنِ سَعْدَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ عَبْدِ الْقَهَّارِ عَنْ جَابِرِ الْجَعْفِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ

عليه قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَحْيَا حَيَاتِي وَيَمُوتَ مِيتِي وَيَدْخُلَ الْجَنَّةَ الَّتِي وَعَدَنِيهَا رَبِّي وَيَتَمَسَّكَ بِقَضِيبِ غَرَسَهُ رَبِّي بِيَدِهِ فَلْيَتَوَلَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ وَأَوْصِيَاءَهُ مِنْ بَعْدِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ فَإِنَّهُمْ لَا يَدْخُلُونَكَمْ فِي بَابِ ضَلَالٍ وَلَا يُخْرِجُونَكَمْ مِنْ بَابِ هُدًى فَلَا تَعْلَمُوهُمْ فَإِنَّهُمْ أَعْلَمُ مِنْكُمْ وَإِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي أَلَا يُفَرِّقَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْكِتَابِ حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ هَكَذَا وَضَمَّ بَيْنَ إِصْبَعَيْهِ وَعَرَضَهُ مَا بَيْنَ صَنْعَاءَ إِلَى أَيْلِهِ فِيهِ قَدْ حَانَ فَضُّهُ وَذَهَبَ عَدَدُ النُّجُومِ. (١)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از جابر جعفی روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: رسول الله صلى الله علیه و آله فرمود: هر کس را خوش آید که چون من زندگی کند و چون من بمیرد و در بهشتی که خدا مرا وعده داده در آید و به شاخه ای که پروردگارم به دست قدرت خود کاشته دست آویزد، باید حضرت علی بن ابی طالب و اوصیاء بعد از آن حضرت صلوات الله علیهم را اطاعت کند، زیرا آنها شما را به هیچ در گمراهی در نیاورده و از هیچ در هدایت خارج نکنند، شما به ایشان یاد ندهید که آنها از شما داناترند. من از پروردگارم خواستم که میان آنها و قرآن جدایی نیندازد تا سر حوض بر من وارد شوند، این چنین - دو انگشت (سبابه) خود را به هم چسبانید - پهنای آن حوض به مسافت میان صنعاء تا ايله است و به عدد ستارگان جام های سیمین و زرین دارد.

حدیث ۶۶

۶۶- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُمُهورٍ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ أَيُّوبَ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ الْفَضِيلِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: وَإِنَّ الرُّوحَ وَالرَّاحَةَ وَالْفَلَجَ وَالْعَوْنَ وَالنَّجَاحَ وَالْبَرَكَهَ وَالْكَرَامَةَ وَالْمَغْفِرَةَ

وَالْمُعَافَاةَ وَالْإِسْرَ وَالْبُشْرَى وَالرِّضْوَانَ وَالْقُرْبَ وَالنَّصْرَ وَالتَّمَكُّنَ وَالرَّجَاءَ وَالْمَحَبَّةَ مِنَ اللَّهِ
عَزَّ وَجَلَّ لِمَنْ تَوَلَّى عَلِيًّا صَلَوَاتُ اللَّهِ وَائْتَمَّ بِهِ وَبَرِيَ مِنْ عَدُوِّهِ وَسَلَّمَ لِفَضْلِهِ وَلِلْأَوْصِيَاءِ مِنْ
بَعْدِهِ حَقًّا عَلَى أَنْ أُدْخِلَهُمْ فِي شَفَاعَتِي وَحَقُّ عَلَى رَبِّي تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنْ يَسْتَجِيبَ لِي فِيهِمْ
فَإِنَّهُمْ أَتْبَاعِي وَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي. (۲)

ص: ۳۸

۱- .الكافی ج ۱ ص ۲۰۹ ح ۶.

۲- .الكافی ج ۱ ص ۲۱۰ ح ۷.

مرحوم ثقه الاسلام كلینی، با سند مذکور از فضیل بن یسار روایت کرده که گفت: حضرت
امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: (رسول الله صلى الله عليه و آله چنان که مرحوم
مجلسی گوید) فرمود: همانا نسیم رحمت و آسودگی و پیروزی و کمک و کامیابی و برکت
و بزرگواری و آمرزش و ایمنی و توانگری و مژده و رضوان و تقرب و یاری و توانایی و
امید و دوستی خدای عزوجل، برای کسی است که علی صلوات الله علیه را دوست بدارد. و
اطاعتش کند و از دشمنش بی زاری جوید و به فضیلت او و اوصیاء آن حضرت معترف
باشد، بر من است که ایشان را در شفاعتم در آورم و بر پروردگار - تبارک و تعالی - من
است که شفاعت مرا نسبت به ایشان بپذیرد، زیرا آنها پیرو من هستند و هر کس پیروی من
کند از آن من است.

حدیث ۶۷

۶۷- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الحسين بن محمد عن معلى بن محمد عن الوشاء عن عبد الله بن عجلان عن أبي جعفر صلوات الله عليه: في قول الله عز وجل: «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الذِّكْرُ أَنَا وَالْأَئِمَّةُ أَهْلُ الذِّكْرِ وَ قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: «وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكُ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ» قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ نَحْنُ قَوْمُهُ وَ نَحْنُ الْمَسْئُولُونَ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از عبدالله بن عجلان روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه راجع به قول خدای عزوجل: «اگر نمی دانید از اهل ذکر پرسید». (سوره نحل آیه ۴۳) رسول الله صلى الله عليه و آله فرمود: ذکر من هستم و امامان اهل ذکر باشند، و راجع به قول خدای عزوجل: «همانا قرآن برای تو و قوم تو ذکر است و به زودی از آن بازخواست می شوید». (سوره زخرف آیه ۴۴) حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه فرمود: ما هستیم قوم او و ما هستیم سؤال شوندگان.

حدیث ۶۸

۶۸- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الحسين بن محمد عن معلى بن محمد عن محمد بن أورمه عن علي بن حسان عن عمه عبد الرحمن بن كثير قال: قلت لأبي عبد الله صلوات الله عليه «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» قَالَ الذِّكْرُ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ نَحْنُ أَهْلُهُ الْمَسْئُولُونَ قَالَ قُلْتُ قَوْلُهُ: «وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكُ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ» قَالَ إِيَّانَا عَنِي وَ نَحْنُ أَهْلُ الذِّكْرِ وَ نَحْنُ الْمَسْئُولُونَ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از عبدالرحمن بن كثير روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه آیه «اگر نمی دانید از اهل ذکر پرسید». (سوره

نحل آیه ۴۳) را پرسیدم، فرمود: مقصود از ذکر حضرت محمد صلی الله علیه و آله است و ما هستیم اهل آن حضرت که پرسیده می شویم، به حضرت عرض کردم: خدای تعالی فرماید: «قرآن ذکر است برای تو و قومت و به زودی از آن پرسیده می شوید». (سوره زخرف آیه ۴۴) فرمود: تنها ما را قصد کرده، ما هستیم اهل ذکر و ما هستیم پرسش شوندگان.

حدیث ۶۹

۶۹- الشیخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْوَشَاءِ قَالَ: سَأَلْتُ الرَّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَقُلْتُ لَهُ جُعِلَتْ فِدَاكَ «فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» فَقَالَ نَحْنُ أَهْلُ الذِّكْرِ

ص: ۳۹

۱- الکافی ج ۱ ص ۲۱۰ ح ۱.

۲- الکافی ج ۱ ص ۲۱۰ ح ۲.

وَنَحْنُ الْمَسْئُولُونَ قُلْتُ فَأَنْتُمْ الْمَسْئُولُونَ وَنَحْنُ السَّائِلُونَ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ حَقًّا عَلَيْنَا أَنْ نَسْأَلَكَ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ حَقًّا عَلَيْكُمْ أَنْ تُجِيبُونَا قَالَ لَا ذَاكَ إِلَيْنَا إِنْ شِئْنَا فَعَلْنَا وَإِنْ شِئْنَا لَمْ نَفْعَلْ أَمَا تَسْمَعُ قَوْلَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى «هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ» (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از وشاء روایت کرده که گفت: به حضرت امام رضا صلوات الله علیه عرض کردم: قربانت گردم «اگر نمی دانید از اهل ذکر پرسید». (سوره نحل آیه ۴۳) یعنی چه؟ فرمود: ما هستیم اهل ذکر و ما هستیم سؤال شوندگان. عرض کردم: شما پرسش شونده و ما پرسش کننده ایم؟ فرمود: آری. عرض کردم: بر ماست که از شما

پرسیم؟ فرمود: آری. عرض کردم: بر شماست که به ما پاسخ دهید؟ فرمود: نه، اختیار با ماست، اگر خواستیم پاسخ دهیم و اگر نخواستیم پاسخ ندهیم، مگر نمی شنوی قول خدای تبارک و تعالی را: «این بخشش ما است خواهی ببخش یا نگه دار حسابی بر تو نیست». (سوره ص آیه ۳۹)

حدیث ۷۰

۷۰- الشیخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن عِدَّةٍ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنِ النَّضْرِ بْنِ سُوَيْدٍ عَنْ عَاصِمِ بْنِ حُمَيْدٍ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ «وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ» فَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَذْكَرُ وَأَهْلُ بَيْتِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمُ الْمَسْئُولُونَ وَهُمْ أَهْلُ الذِّكْرِ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از ابو بصیر روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه در باره قول خدای عزوجل: «همانا قرآن برای تو و قوم تو ذکر است و به زودی از آن بازخواست می شوید». (سوره زخرف آیه ۴۴) فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله ذکر است و اهل بیتش صلوات الله علیهم پرسش شوندگان و اهل ذکر باشند.

حدیث ۷۱

۷۱- الشیخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ حَمَّادٍ عَنْ رَبِيعٍ عَنِ الْفَضِيلِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: فِي قَوْلِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ» قَالَ أَذْكَرُ الْقُرْآنُ وَنَحْنُ قَوْمُهُ وَنَحْنُ الْمَسْئُولُونَ. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از فضیل روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه درباره قول خدای تعالی: «همانا قرآن برای تو و قوم تو ذکر

است و به زودی از آن بازخواست می شوید». (سوره زخرف آیه ۴۴) فرمود: مراد از ذکر قرآن است و ما هستیم قوم او و ما هستیم پرسش شوندگان.

حدیث ۷۲

۷۲- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَحْيَى عَنْ الْعَلَاءِ بْنِ رَزِينَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: إِنَّ مَنْ عِنْدَنَا يَزْعُمُونَ أَنَّ قَوْلَ

ص: ۴۰

۱- الكافي ج ۱ ص ۲۱۰ ح ۳.

۲- الكافي ج ۱ ص ۲۱۱ ح ۴.

۳- الكافي ج ۱ ص ۲۱۱ ح ۵.

اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ «فَسَلُّوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» أَنَّهُمُ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى قَالَ إِذَا يَدْعُونَكُمْ إِلَى دِينِهِمْ قَالَ قَالَ بِيَدِهِ إِلَى صَدْرِهِ نَحْنُ أَهْلُ الذِّكْرِ وَنَحْنُ الْمَسْئُولُونَ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از محمد بن مسلم روایت کرده که گفت: به حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه: عرض کرد: همشهریان ما گمان کنند، قول خدای عزوجل: «اگر نمی دانید از اهل ذکر پرسید». (سوره نحل آیه ۴۳) اهل ذکر یهود و نصاری هستند، فرمود: بنا بر این آنها شما را به دین خود دعوت کنند! سپس با دست به سینه اش اشاره کرد و فرمود: ما هستیم اهل ذکر و ما هستیم سؤال شوندگان.

حدیث ۷۳

۷۳- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن علي بن إبراهيم عن أبيه عن عبد الله بن المغيرة عن عبد المؤمن بن القاسم الأنصاري عن سعد عن جابر عن أبي جعفر صلوات الله عليه: في قول الله عز وجل «هل يستوي الذين يعلمون والذين لا يعلمون إنما يتذكر أولوا الألباب» قال أبو جعفر صلوات الله عليه إنما نحن «الذين يعلمون» و «الذين لا يعلمون» عدونا و شيعتنا «أولوا الألباب». (۲)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از جابر روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه راجع به قول خدای عزوجل: «آیا کسانی که می دانند با کسانی که نمی ندانند یکسانند، تنها خردمندان به یاد می گیرند». (سوره زمر آیه ۹) فرمود: ما هستیم کسانی که می دانند و آنها که نمی دانند دشمنان ما هستند و شیعیان ما خردمندانند.

حدیث ۷۴

۷۴- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن عده من أصحابنا عن أحمد بن محمد عن الحسين بن سعيد عن النضر بن سويد عن جابر عن أبي جعفر صلوات الله عليه: في قوله عز وجل «هل يستوي الذين يعلمون والذين لا يعلمون إنما يتذكر أولوا الألباب» قال نحن «الذين يعلمون» و عدونا «الذين لا يعلمون» و شيعتنا «أولوا الألباب». (۳)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از جابر روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه راجع به قول خدای عزوجل: «آیا کسانی که می دانند با کسانی که نمی ندانند یکسانند، تنها خردمندان به یاد می گیرند». (سوره زمر آیه ۹) فرمود: ما هستیم کسانی که می دانند و دشمنان ما کسانی هستند که نمی دانند و شیعیان ما خردمندان هستند.

حدیث ۷۵

۷۵- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن عده من أصحابنا عن أحمد بن محمد عن الحسين بن سعيد عن النضر بن سويد عن أيوب بن الحر و عمران بن علي عن أبي بصير عن أبي عبد الله صلوات الله عليه قال: نحن «الرّاسخون في العلم» ونحن نعلم تأويله. (۴)

ص: ۴۱

۱- الكافي ج ۱ ص ۲۱۱ ح ۷.

۲- الكافي ج ۱ ص ۲۱۲ ح ۱.

۳- الكافي ج ۱ ص ۲۱۲ ح ۲.

۴- الكافي ج ۱ ص ۲۱۳ ح ۱.

مرحوم ثقة الاسلام كليني، با سند مذکور از ابو بصير روايت کرده كه گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه فرمود: ما هستيم راسخون در علم و ما تأويل آن (قرآن) را می دانيم.

حدیث ۷۶

۷۶- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن علي بن محمد عن عبد الله بن علي عن إبراهيم بن إسحاق عن عبد الله بن حماد عن بريد بن معاوية عن أحدهما صلوات الله عليهما: في قول الله عز وجل: «وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ» فرسول الله صلى الله عليه وآله أفضل الراسخين في العلم قد علمه الله عز وجل جميع ما أنزل عليه من التنزيل والتأويل وما كان الله لينزل عليه شيئاً لم يعلمه تأويله وأوصياؤه من بعده يعلمونه كله والذين لا يعلمون

تَأْوِيلُهُ إِذَا قَالَ الْعَالَمُ فِيهِمْ بَعْلَمَ فَأَجَابَهُمُ اللَّهُ بِقَوْلِهِ: «يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدَ رَبِّنَا» وَالْقُرْآنُ خَاصٌّ وَعَامٌّ وَمُحْكَمٌ وَمُتَشَابِهٌ وَنَاسِخٌ وَمَنْسُوخٌ فَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَعْلَمُونَهُ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از برید بن معاویه روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر یا حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیهما راجع به قول خدای عزوجل: «و جز خدا و راسخون در علم تأویل قرآن را نمی دانند». (سوره آل عمران آیه ۶) فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله بهترین راسخ در علم است. خدای عزوجل همه آنچه را از تنزیل و تأویل نازل فرمود به او آموخته است، چیزی را که خدا تأویلش را به او نیاموخت بر او نازل نفرمود و اوصیاء پس از آن حضرت هم تمام آن را می دانند، و کسانی که تأویل آن را نمی دانند (شیعیان) هر گاه عالم شان چیزی از روی علم بفرماید (ایمان می آورند و می پذیرند) چنانچه خدا ایشان را پذیرفته و فرموده است «می گویند ایمان آوردیم، همه قرآن از جانب پروردگار ماست». (سوره آل عمران آیه ۷) و قرآن خاص و عام و محکم و متشابه و ناسخ و منسوخ دارد و راسخون در علم همه را می دانند.

حدیث ۷۷

۷۷- الشیخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مَعْلَى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَوْرَمَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حَسَّانَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: «الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ» أُمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَئِمَّةُ مِنْ بَعْدِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از عبدالرحمن بن كثير روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: راسخون در علم حضرت امیرالمؤمنین و امامان بعد از آن حضرت صلوات الله علیهم می باشند.

حدیث ۷۸

۷۸- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن أحمد بن مهران عن محمد بن علي عن ابن محبوب عن عبد العزيز العبدی عن أبي عبد الله صلوات الله عليه: في قول الله عز وجل: «بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ» قَالَ هُمْ الْأَتَمَّةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۳)

ص: ۴۲

۱- الكافي ج ۱ ص ۲۱۳ ح ۲.

۲- الكافي ج ۱ ص ۲۱۳ ح ۳.

۳- الكافي ج ۱ ص ۲۱۴ ح ۲.

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از عبدالعزیز عبدی روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه در باره قول خدای عزوجل: «بلکه قرآن آیه هایی است روشن، در سینه کسانی که به آنها علم داده اند». (سوره عنکبوت آیه ۴۹) فرمود: ایشان امامان صلوات الله عليهم می باشند.

حدیث ۷۹

۷۹- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن أحمد بن مهران عن محمد بن علي عن عثمان بن عيسى عن سماعة عن أبي بصير قال قال أبو جعفر صلوات الله عليه: في هذه الآية «بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ» ثُمَّ قَالَ أَمَا وَاللَّهِ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ مَا قَالَ بَيْنَ دَفْتَيِ الْمُصْحَفِ قُلْتُ مَنْ هُمْ جُعِلَتْ فِدَاكَ قَالَ مَنْ عَسَى أَنْ يَكُونُوا غَيْرَنَا. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از ابو بصیر روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه این آیه: «بلکه قرآن آیه هایی است روشن، در سینه کسانی که به آنها علم داده اند». (سوره عنکبوت آیه ۴۹) را قرائت نمود و سپس فرمود: به خدا ای ابا محمد! خدا نفرمود: قرآن آیه هایی است میان دو جلد قرآن (تا مردمی گویند قرآن که حجت خداست بر ما، همین آیات میان دو جلد یعنی از صفحه اول تا صفحه آخر است و محتاج به امامی که آن را تفسیر کند نمی باشیم) عرض کردم: قربانت کردم ایشان چه کسانی هستند؟ (دانشمندانی که حقایق قرآن در سینه آنهاست) فرمود: توقع می رود که جز ما چه اشخاصی باشند؟!

حدیث ۸۰

۸۰- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ یَزِيدَ شَعْرَ عَنْ هَارُونَ بْنِ حَمْزَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: «بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ» قَالَ هُمْ الْأَئِمَّةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ خَاصَّةً. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از هارون بن حمزه روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که راجع به آیه: «بلکه قرآن آیه هایی است روشن، در سینه کسانی که به آنها علم داده اند». (سوره عنکبوت آیه ۴۹) می فرمود: آنها تنها ائمه صلوات الله علیه می باشند.

حدیث ۸۱

۸۱- الشيخ محمد بن العباس، عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ عَطِيَّةٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ الْفَضِيلِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى «وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ» قَالَ نَحْنُ. (۳)

مرحوم شیخ محمد بن عباس، با سند مذکور از فضیل روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه در باره آیه: «و این مثل ها را برای مردم می زنیم، ولی جز اهل معرفت و دانش در آنها تعقل نمی کنند». (سوره عنکبوت آیه ۴۳) فرمود: ما آن (عالمان) هستیم.

ص: ۴۳

۱- . الکافی ج ۱ ص ۲۱۴ ح ۳.

۲- . الکافی ج ۱ ص ۲۱۴ ح ۴.

۳- . تأویل الآيات ج ۱ ص ۴۳۰ ح ۸.

حدیث ۸۲

۸۲- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ الْحَسَنِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عُمَرَ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ «ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا» الْآيَةَ قَالَ فَقَالَ وَلَدُ فَاطِمَةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا وَ السَّابِقُ بِالْخَيْرَاتِ الْإِمَامُ وَ الْمُفْتَصِدُ الْعَارِفُ بِالْإِمَامِ وَ الظَّالِمُ لِنَفْسِهِ الَّذِي لَا يَعْرِفُ الْإِمَامَ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از احمد بن عمر روایت کرده که گفت: از حضرت امام رضا صلوات الله علیه راجع به آیه: «آنگاه این کتاب را به کسانی که از میان بندگان خود

انتخاب کرده ایم، به ارث دادیم». تا آخر آیه (سوره فاطر آیه ۳۲) پرسیدم، فرمود: اولاد حضرت فاطمه صلوات الله علیها (یعنی ائمه طاهرین صلوات الله علیهم) هستند و شتابنده به سوی نیکی ها امام است و معتدل امام شناس است و ستمگر به خویش کسی است که امام را نشناسد.

حدیث ۸۳

۸۳- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ أَبِي وَلَادٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ» قَالَ هُمْ الْأَئِمَّةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از ابی ولاد روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه درباره به قول خدای عزوجل: «کسانی که به آنها کتاب داده ایم و آن را چنان که شایسته است می خوانند، بدان ایمان آورده اند». (سوره بقره آیه ۱۲۱) پرسیدم، فرمود: ایشان ائمه صلوات الله علیهم باشند.

حدیث ۸۴

۸۴- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ غَالِبٍ عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ آيَةُ: «يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمامِهِمْ» قَالَ الْمُسْلِمُونَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَسْتَ إِمَامَ النَّاسِ كُلِّهِمْ أَجْمَعِينَ قَالَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَنَا رَسُولُ اللَّهِ إِلَى النَّاسِ أَجْمَعِينَ وَ لَكِنْ سَيَكُونُ مِنْ بَعْدِي أئِمَّةٌ عَلَى النَّاسِ مِنَ اللَّهِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يَقُومُونَ فِي النَّاسِ فَيَكْذِبُونَ وَيَظْلِمُهُمْ

أَتَمَّهُ الْكُفْرَ وَالضَّلَالَ وَ أَشْيَاعُهُمْ فَمَنْ وَالَاهُمْ وَ اتَّبَعَهُمْ وَ صَدَّقَهُمْ فَهُوَ مِنِّي وَ مَعِيَ وَ سَيَلْقَانِي
أَلَا وَ مَنْ ظَلَمَهُمْ وَ كَذَّبَهُمْ فَلَيْسَ مِنِّي وَ لَا مَعِيَ وَ أَنَا مِنْهُ بَرِيءٌ. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از جابر روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: چون آیه: «روزی که هر دسته از مردم را با امام شان می خوانیم» (سوره اسراء آیه ۷۱) نازل شد، مسلمین عرض کردند: یا رسول الله! مگر شما امام همه مردم نیستید؟ رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: من از جانب خدا به سوی همه مردم فرستاده شده ام ولی بعد از من امامانی از خاندانم بر مردم منصوب شوند، ایشان در میان مردم قیام کنند و مردم آنها را تکذیب کنند و امامان کفر و گمراهی و پیروان شان برای شان ستم کنند، هر کس آنها را دوست بدارد و از آنها پیروی کند و تصدیق شان نماید، از من است

ص: ۴۴

۱- . الکافی ج ۱ ص ۲۱۵ ح ۳.

۲- . الکافی ج ۱ ص ۲۱۵ ح ۴.

۳- . الکافی ج ۱ ص ۲۱۵ ح ۱.

و با من است و مرا ملاقات خواهد کرد و آگاه باشید کسی که به ایشان ستم کند و تکذیب شان نماید، از من نیست و با من نیست و من از او بی زارم.

حدیث ۸۵

۸۵- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ وَ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ طَلْحَةَ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ: إِنَّ

الْأئِمَّةَ فِي كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ إِمَامَانَ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: «وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا» لَا بِأَمْرِ النَّاسِ يُقَدِّمُونَ أَمْرَ اللَّهِ قَبْلَ أَمْرِهِمْ وَ حُكْمَ اللَّهِ قَبْلَ حُكْمِهِمْ قَالَ «وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً يَدْعُونَ إِلَى الْإِسْلَامِ» يُقَدِّمُونَ أَمْرَهُمْ قَبْلَ أَمْرِ اللَّهِ وَ حُكْمَهُمْ قَبْلَ حُكْمِ اللَّهِ وَ يَأْخُذُونَ بِأَهْوَائِهِمْ خِلَافَ مَا فِي كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از طلحه بن زید روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: امامان در کتاب خدای عزوجل دو دسته اند: ۱ - خدای تبارک و تعالی فرماید: «و آنها را امامانی قرار دادیم که به امر ما هدایت کنند». (مزمّل آیه ۲۱) نه به امر مردم، امر خدا را بر امر مردم مقدم دارند و حکم خدا را پیش از حکم مردم دانند. ۲ - و باز فرموده است: «آنها را امامانی قرار دادیم که به سوی دوزخ بخوانند». (سوره قصص آیه ۴۱) ایشان امر مردم را بر امر خدا مقدم دارند و حکم مردم را پیش از حکم خدا دانند و بر خلاف آنچه در کتاب خدای عزوجل است، طبق هوس خویش رفتار کنند.

حدیث ۸۶

۸۶- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنْ مُوسَى بْنِ أَكْبِيلٍ النَّمِيرِيِّ عَنْ الْعَلَاءِ بْنِ سَيَّابَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: فِي قَوْلِهِ تَعَالَى «إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ» قَالَ يَهْدِي إِلَى الْإِمَامِ.

(۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از علاء بن سیابه روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه درباره قول خدای تعالی: «همانا این قرآن بدان چه استوارتر است، راهنمایی کند». (سوره اسراء آیه ۹) فرمود: به سوی امام راهنمایی می کند.

۸۷- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمُقْرِي قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَمْرٍو مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرِ الْمُقْرِي الْجُرْجَانِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الْمَوْصِلِيُّ بَغْدَادَ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَاصِمِ الطَّرِيفِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا عَبَّاسُ بْنُ يَزِيدَ بْنِ الْحَسَنِ الْكَحَّالُ مَوْلَى زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ: الْإِمَامُ مَنْ لَا يَكُونُ إِلَّا مَعْصُومًا وَكَانَتْ الْعِصْمَةُ فِي ظَاهِرِ الْخَلْقِ فَيَعْرِفُ بِهَا وَلِذَلِكَ لَا يَكُونُ إِلَّا مَنْصُوصًا فَقِيلَ لَهُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ فَمَا مَعْنَى الْمَعْصُومِ فَقَالَ هُوَ الْمُعْتَصَمُ بِحَبْلِ اللَّهِ وَحَبْلِ اللَّهِ

ص: ۴۵

۱- الكافي ج ۱ ص ۲۱۶ ح ۲.

۲- الكافي ج ۱ ص ۲۱۶ ح ۲.

هُوَ الْقُرْآنُ لَا يَفْتَرِقَانِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَالْإِمَامُ يَهْدِي إِلَى الْقُرْآنِ وَالْقُرْآنُ يَهْدِي إِلَى الْإِمَامِ وَ ذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ» (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از عباس بن یزید بن حسن کحّال از پدرش از حضرت امام موسی کاظم از پدران بزرگوارش از حضرت امام زین العابدین صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: از ما خاندان جز معصوم، شخص دیگری نمی تواند امام باشد، و عصمت صفتی نیست که در ظاهر بدن باشد تا با چشم دیده شده و شناخته گردد، و به همین جهت امکان ندارد معصوم بودن کسی را به دست آورد مگر خدا به وسیله پیغمبرش آن را صریحاً

فرموده باشد. شخصی عرض کرد: یا بن رسول الله! معنی معصوم چیست؟ فرمود: معصوم شخصی است که به واسطه چنگ زدنش به ریسمان الهی و جدا نشدنش از آن هرگز به گناهی آلوده نگردد، و رشته محکم خدا قرآن است که آن دو تا روز قیامت از یک دیگر جدا نگردند، و تا رستاخیز امام هدایت می کند به قرآن، و قرآن راهنمایی می نماید به امام، و این است فرموده خدا: «همانا این قرآن بدان چه استوار است، راهنمایی کند». (سوره اسراء آیه ۹).

حدیث ۸۸

۸۸- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الحسين بن محمد عن المعلى بن محمد عن بسطام بن مَرَّة عن إسحاق بن حسان عن الهيثم بن واقد عن علي بن الحسين العبدی عن سعد الأسكاف عن الأصْبَغ بن نباته قال قال أمير المؤمنين صلوات الله عليه: ما بال أقوام غيروا سنة رسول الله صلى الله عليه وآله وعدلوا عن وصيه لا يتخوفون أن ينزل بهم العذاب ثم تلا هذه الآية «ألم تر إلى الذين بدلوا نعمت الله كُفْرًا وَاَحْلَوْا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ جَهَنَّمَ» ثُمَّ قَالَ نَحْنُ النُّعْمَةُ الَّتِي أَنْعَمَ اللَّهُ بِهَا عَلَيَّ عِبَادِهِ وَبِنَا يَفُوزُ مَنْ فَازَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. (۲)

مرحوم ثقة الاسلام کلینی، با سند مذکور از اصبح بن نباته روایت کرده که گفت: حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرمود: چگونه باشد حال مردمی که سنت رسول الله صلى الله علیه و آله را دگرگون ساختند و از وصی او رو گردان شدند؟ ایشان نمی ترسند که عذاب بر آنها نازل شود؟! سپس این آیه را تلاوت فرمود: «مگر آن کسان را ندیدی که نعمت خدا را به ناسپاسی تغییر دادند و قوم خویش را به دوزخ که سرای هلاکت است، در آوردند». (سوره ابراهیم آیه ۲۸) سپس فرمود: ما هستیم آن نعمتی که خدا به بندگانش انعام فرموده هر کس در روز قیامت کامیاب شود به وسیله ما است.

حدیث ۸۹

۸۹- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُمُهورٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ الْهَيْثَمِ بْنِ وَاقدٍ عَنْ أَبِي يُوسُفَ الْبَزَّازِ قَالَ: تَلَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَواتِ اللَّهِ عَلَیْهِ هَذِهِ الْآیَةَ: «فَاذْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ» قَالَ أَتَدْرِي مَا آلَاءُ اللَّهِ قُلْتُ لَا قَالَ هِيَ أَعْظَمُ نِعَمٍ اللَّهُ عَلَيَّ خَلَقَهُ وَهِيَ وَلَا يَتَنَا. (۳)

ص: ۴۶

۱- . معانی الاخبار ص ۱۳۳ باب ۶۵ ح ۱.

۲- . الکافی ج ۱ ص ۲۱۷ ح ۱.

۳- . الکافی ج ۱ ص ۲۱۷ ح ۳.

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از ابو یوسف بزاز روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صَلَواتِ اللَّهِ عَلَیْهِ آیه: «نعمت‌های خدا را به یاد آورید». (سوره اعراف آیه ۶۹) را تلاوت نمود و فرمود: میدانی نعمت‌های خدا چیست؟ عرض کردم: نه، فرمود: مقصود بزرگترین نعمت‌های خدا است بر خلقش و آن ولایت ماست.

حدیث ۹۰

۹۰- علی بن ابراهیم القمی، عن أَبِيهِ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَواتِ اللَّهِ عَلَیْهِ قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «أَلَمْ تَرِ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا» قَالَ نَزَلَتْ فِي الْأَفْجَرَيْنِ مِنْ قُرَيْشٍ بَنِي أُمَيَّةَ وَبَنِي الْمُغِيرَةَ فَأَمَّا بَنُو الْمُغِيرَةَ فَقَطَعَ اللَّهُ دَابِرَهُمْ يَوْمَ بَدْرٍ

وَأَمَّا بَنُو أُمِّيهِ فَمَتَّعُوا إِلَى حِينٍ ثُمَّ قَالَ نَحْنُ وَاللَّهِ نَعْمَةُ اللَّهِ الَّتِي أَنْعَمَ اللَّهُ بِهَا عَلَيَّ عِبَادِهِ وَبَنِي يَفُوزُ مَنْ فَازَ. (۱)

علی بن ابراهیم قمی، با سند مذکور از عثمان بن عیسی روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه درباره این آیه: «مگر آن کسان را ندیدی که نعمت خدا را به ناسپاسی تغییر دادند». (سوره ابراهیم آیه ۲۸) سؤال کردم، فرمود: این آیه در باره فاجرترین و بدکارترین مردم قریش یعنی بنی امیه و بنی مغیره است. خداوند در جنگ بدر، ریشه فرزندان مغیره را از بیخ و بن کند و نابودشان ساخت؛ ولی امویان تا مدت زمانی برخوردار گشتند. سپس فرمود: اما به خدا سوگند که ما همان نعمت الهی هستیم که خداوند بندگانش را از آن برخوردار کرده است و هر کس که رستگار شود، به پیروی از ما رستگار می شود.

حدیث ۹۱

۹۱- الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ الْبَيْهَقِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الصَّوْلِيِّ عَنْ ابْنِ ذَكْوَانَ الْقَاسِمِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْعَبَّاسِ الصَّوْلِيِّ قَالَ: كُنَّا يَوْمًا بَيْنَ يَدَيَّ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرُّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا فَقَالَ لَيْسَ فِي الدُّنْيَا نَعِيمٌ حَقِيقِيٌّ فَقَالَ لَهُ بَعْضُ الْفُقَهَاءِ مِمَّنْ يَحْضُرُهُ فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ «ثُمَّ لَتَسْتَلْنَ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ» أَمَا هَذَا النَّعِيمُ فِي الدُّنْيَا وَهُوَ الْمَاءُ الْبَارِدُ فَقَالَ لَهُ الرُّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَعَلَا صَوْتُهُ كَذَا فَسَرَّتُمُوهُ أَنْتُمْ وَجَعَلْتُمُوهُ عَلَى ضَرْبٍ فَقَالَ طَائِفُهُ هُوَ الْمَاءُ الْبَارِدُ وَقَالَ غَيْرُهُمْ هُوَ الطَّعَامُ الطَّيِّبُ وَقَالَ آخَرُونَ هُوَ النَّوْمُ الطَّيِّبُ وَلَقَدْ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنَّ أَقْوَالَكُمْ هَذِهِ ذُكِرَتْ عِنْدَهُ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ «لَتَسْتَلْنَ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ» فَغَضِبَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَالَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَا يَسْأَلُ عِبَادَهُ عَمَّا تَفَضَّلَ عَلَيْهِمْ بِهِ وَلَا يَمُنُ بِذَلِكَ عَلَيْهِمْ وَالْإِمْتِنَانُ بِالْإِنْعَامِ مُسْتَقْبَحٌ مَنْ

الْمَخْلُوقِينَ فَكَيْفَ يُضَافُ إِلَى الْخَالِقِ عَزَّ وَجَلَّ مَا لَا يَرْضَى لِلْمَخْلُوقِينَ بِهِ وَلَكِنَّ النَّعِيمَ حُبُّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَ مُوَالَاتِنَا يَسْأَلُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَنْهُ بَعْدَ التَّوْحِيدِ وَ النُّبُوَّةِ لِأَنَّ الْعَبْدَ إِذَا وَفَى بِذَلِكَ أَدَّاهُ إِلَى نَعِيمِ الْجَنَّةِ الَّذِي لَا يَزُولُ. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابراهیم بن عباس صولی روایت کرده که گفت: روزی در خدمت حضرت امام رضا صلوات الله علیه بودیم. آن حضرت فرمود: در دنیا نعمت حقیقی وجود ندارد. بعضی از دانشمندان حاضر در مجلس گفتند چگونه خداوند می فرماید: «سپس در همان روز است که از نعمت (روی زمین) پرسیده خواهید شد». (سوره تکاثر آیه ۸) و این نعیم در دنیا

ص: ۴۷

۱- . تفسیر قمی ج ۱ ص ۳۷۳.

۲- . عیون اخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۱۲۹ ح ۸.

آب سرد است. حضرت امام رضا صلوات الله علیه با صدای بلند فرمود: شما این طور آیه را تفسیر می کنید و چند قسم نعمت را می شمارید. بعضی می گویند: آب سرد. دیگری غذای خوب می داند و گروهی آن را خواب خوش می شمارند.

پدرم از پدر خود حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه نقل کرد: موقعی که اقوال مختلف شما در مورد نعمت در آیه: «سپس در همان روز است که از نعمت (روی زمین) پرسیده خواهید شد». (سوره تکاثر آیه ۸) خدمتش عرض شد، آن جناب غضبناک شده فرمود: هرگز خدا از بندگان خود در مورد چیزی که به آنها تفضل نموده نمی پرسد و منت

بر آنها نمی گذارد. منت گذاردن برای نعمت از طرف مردم زشت است، چگونه می توان چیزی را به خدا نسبت داد که انجام آن از مردم پسندیده نیست. اما نعيم حب ما اهل بیت و موالات ما است که خدا بعد از توحید و نبوت از آن سؤال می کند، زیرا وقتی بنده حق این نعمت را به جا آورد، او را به جانب بهشت جاوید می برد.

حدیث ۹۲

۹۲- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن أَحْمَدُ بْنُ مِهْرَانَ عَنْ عَبْدِ الْعَظِيمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْحَسَنِيِّ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ قَالَ أَخْبَرَنِي أَسْبَاطُ بَيَّاعُ الزُّطِيِّ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَسَأَلَهُ رَجُلٌ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ» وَ إِنَّهَا لَبَسِيلٌ مُّقِيمٌ قَالَ فَقَالَ نَحْنُ الْمُتَوَسِّمُونَ وَ السَّبِيلُ فِينَا مُقِيمٌ. (۱)

مرحوم ثقة الاسلام كليني، با سند مذکور از اسباط روايت کرده که گفت: خدمت حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه بودم که مردی از آن حضرت راجع به قول خدای عزوجل: «برای باریک بینان در آن امر نشانه هاست و آن قریه در راهی پا برجاست». (سوره حجر آیه ۷۵) سؤال کرد، حضرت فرمود: ما هستیم باریک بینان و آن راه در خاندان ما پا برجاست.

حدیث ۹۳

۹۳- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ عَنِ الْفَضْلِ بْنِ شَاذَانَ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنْ رَبِيعِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ» قَالَ هُمُ الْأَائِمَّةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ اتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَإِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ». (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از محمد بن مسلم روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه در باره قول خدای عزوجل «برای باریک بینان در آن امر نشانه هاست» فرمود: ایشان ائمه صلوات الله علیهم هستند. رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: از زیر کی مؤمن پروا کنید، زیرا که او در پرتو نور خدای عزوجل می نگرد، خدای تعالی فرموده است «برای باریک بینان در آن امر نشانه هاست».

ص: ۴۸

۱- الکافی ج ۱ ص ۲۱۸ ح ۱.

۲- الکافی ج ۱ ص ۲۱۸ ح ۳.

حدیث ۹۴

۹۴- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن مُحَمَّدُ بْنُ یَحْیَی عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْكُوفِيِّ عَنْ عُبَيْسِ بْنِ هِشَامٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ» فَقَالَ هُمْ الْأَئِمَّةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ «وَأَنَّهَا لِبَسْبِيلٍ مُّقِيمٍ» قَالَ لَا يَخْرُجُ مِنَّا أَبَدًا. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از عبد الله بن سلیمان روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه در باره قول خدای عزوجل: «برای باریک بینان در آن امر نشانه هاست» فرمود: ایشان ائمه صلوات الله علیهم هستند «و آن بر سر راه پا برجاست» فرمود: هیچ گاه از میان ما خارج نشود.

حدیث ۹۵

۹۵- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَيُّوبَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شَمْرٍ عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: فِي قَوْلِهِ تَعَالَى «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ» قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْمُتَوَسِّمَ وَأَنَا مِنْ بَعْدِهِ وَالْأَئِمَّةُ مِنْ ذُرِّيَّتِي الْمُتَوَسِّمُونَ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از جابر روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه فرمود: حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله عليه در باره قول خدای تعالی: «برای باریک بینان در آن امر نشانه هاست» فرمود: رسول الله صلى الله عليه و آله باریک بین بود و بعد از او من و امامان از ذریه من باریک بینان هستیم.

حدیث ۹۶

۹۶- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن عِدَّةٍ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ النَّضْرِ بْنِ سُوَيْدٍ عَنْ يَحْيَى الْحَلَبِيِّ عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ الطَّائِيِّ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ شُعَيْبٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «اعْمَلُوا فَيَسِيرَ اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَ الْمُؤْمِنُونَ» قَالَ هُمُ الْأَئِمَّةُ. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از يعقوب بن شعیب روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه راجع به قول خدای عزوجل (۱۰۵ - سوره ۹) «عمل کنید که خداوند و رسولش و مؤمنین عملتان را می بینند». (سوره توبه آیه ۱۰۵) پرسیدم، فرمود: مؤمنین ائمه صلوات الله عليهم هستند.

حدیث ۹۷

۹۷- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن علي بن أبيه عن القاسم بن محمد عن الزيات عن عبد الله بن أبان الزيات و كان مكيًا عند الرضا صلوات الله قال: قلت للرضا صلوات الله عليه ادع الله لي ولأهل بيتي فقال أ و لست أفعل و الله إن أعمالكم لتعرض علي في كل يوم و ليله قال فاستعظمت ذلك فقال لي أ ما تقرأ كتاب الله عز و جل: «و قل اعملوا فسيرى الله عملكم و رسوله و المؤمنون» قال هو و الله علي بن أبي طالب صلوات الله عليه. (۴)

ص: ۴۹

۱- . الكافي ج ۱ ص ۲۱۸ ح ۴.

۲- . الكافي ج ۱ ص ۲۱۸ ح ۵.

۳- . الكافي ج ۱ ص ۲۱۹ ح ۲.

۴- . الكافي ج ۱ ص ۲۱۹ ح ۴.

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از عبد الله بن ابان زيات كه نزد حضرت امام رضا صلوات الله عليه منزلتي داشت، روايت کرده كه گفت: به حضرت امام رضا صلوات الله عليه عرض كردم: براي من و خانواده ام به درگاه خدا دعا بفرما. فرمود: مگر من دعا نميكنم؟! به خدا كه اعمال شما در هر صبح و شام بر من عرضه مي شود، عبد الله گويد: من اين مطلب را بزرگ شمردم، به من فرمود: مگر تو كتاب خداي عزوجل را نميخواني كه فرمايد؟ «بگو (اي محمد) عمل كنيد كه خدا و رسولش و مؤمنين عمل تان را مي بينند». (سوره حجر آيه ۱۰۵) به خدا كه آن مؤمن حضرت علي بن ابی طالب صلوات الله عليه است.

حديث ۹۸

۹۸- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن أحمد بن مهران عن عبد العظيم بن عبد الله الحسني عن موسى بن محمد عن يونس بن يعقوب عن ذكره عن أبي جعفر عليه السلام: في قوله تعالى: «وَأَنْ لَّوِ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَهُمْ مَاءً غَدَقًا» قَالَ يَعْنِي لَوْ اسْتَقَامُوا عَلَى وَلَايَةِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَوْصِيَاءِ مِنْ وَلَدِهِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَقَبِلُوا طَاعَتَهُمْ فِي أَمْرِهِمْ وَنَهْيِهِمْ لَأَسْقَيْنَهُمْ مَاءً غَدَقًا يَقُولُ لَأَشْرَبْنَا قُلُوبَهُمُ الْإِيمَانَ وَالطَّرِيقَةَ هِيَ الْإِيمَانُ بِوَلَايَةِ عَلِيٍّ وَالْأَوْصِيَاءِ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از یونس بن یعقوب از یکی از راویان روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه در باره قول خدای تعالی: «و اگر بر آن روش استوار شوند، آبی فراوانشان نوشانیم». (سوره جن آیه ۱۷) فرمود: یعنی اگر بر ولایت حضرت علی بن ابی طالب امیرالمؤمنین و اوصیاء از فرزندان او صلوات الله علیهم استوار شوند و اطاعت آنها را در امر و نهی شان بپذیرند «آب فراوانی به آنها نوشانیم» یعنی ایمان را در دل شان جایگزین کنیم و مقصود از «طریقه - روش» ایمان به ولایت علی و جانشینانش صلوات الله علیهم می باشد.

حدیث ۹۹

۹۹- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الحسين بن محمد عن معلى بن محمد عن محمد بن جمهور عن فضالة بن أيوب عن الحسين بن عثمان عن أبي أيوب عن محمد بن مسلم قال: سألت أبا عبد الله صلوات الله عليه عن قول الله عز وجل: «الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا» فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ اسْتَقَامُوا عَلَى الْأَئِمَّةِ وَاحِدَ بَعْدَ وَاحِدٍ: «تَتَزَلُّ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ». (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از محمد بن مسلم روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه در باره قول خدای عزوجل: «کسانی که گفتند: پروردگار ما خداست و سپس استوار شدند». (سوره فصلت آیه ۳۰) پرسیدم، فرمود: یعنی بر امامان یکی پس از دیگری استوار بماندند «فرشتگان بر ایشان نازل شوند که بیم مدارید و اندوهگین مباشید و به بهشتی که به آن وعده می یافتید، شادمان باشید».

ص: ۵۰

۱- الکافی ج ۱ ص ۲۲۰ ح ۱.

۲- الکافی ج ۱ ص ۲۲۰ ح ۲.

حدیث ۱۰۰

۱۰۰- الشیخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن أَحْمَدُ بْنُ مَهْرَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ غَيْرِ وَاحِدٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنْ رَبِيعِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي الْجَارُودِ قَالَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا مَا يَنْقِمُ النَّاسُ مِنَّا فَحَنُّ وَاللَّهِ شَجَرَةُ النَّبُوَّةِ وَبَيْتُ الرَّحْمَةِ وَمَعْدِنُ الْعِلْمِ وَمُخْتَلَفُ الْمَلَائِكَةِ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از ابو الجارود روایت کرده که گفت: حضرت علی بن الحسین صلوات الله علیهما فرمود: مردم چه خرده گیری بر ما دارند؟ به خدا که ما درخت نبوت و خانه رحمت و کانون علم و آمد و شد گاه فرشتگان هستیم.

حدیث ۱۰۱

۱۰۱- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: إِنَّا أَهْلُ الْبَيْتِ شَجَرَةُ النَّبُوَّةِ وَ مَوْضِعُ الرِّسَالَةِ وَ مُخْتَلَفُ الْمَلَائِكَةِ وَ بَيْتُ الرَّحْمَةِ وَ مَعْدِنُ الْعِلْمِ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از اسماعیل بن ابو زیاد از حضرت امام جعفر صادق از پدران بزرگوارش صلوات الله علیهما روایت کرده که فرمود: حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرمود: ما اهل بیت درخت نبوت و محل رسالت و آمد و شد گاه فرشتگان و خانه رحمت و کانون دانش هستیم.

حدیث ۱۰۲

۱۰۲- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدٍ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ الْخَشَّابِ قَالَ حَدَّثَنَا بَعْضُ أَصْحَابِنَا عَنْ خَيْثَمَةَ قَالَ: قَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَا خَيْثَمَةُ نَحْنُ شَجَرَةُ النَّبُوَّةِ وَ بَيْتُ الرَّحْمَةِ وَ مَفَاتِيحُ الْحُكْمَةِ وَ مَعْدِنُ الْعِلْمِ وَ مَوْضِعُ الرِّسَالَةِ وَ مُخْتَلَفُ الْمَلَائِكَةِ وَ مَوْضِعُ سِرِّ اللَّهِ وَ نَحْنُ وَدِيعَةُ اللَّهِ فِي عِبَادِهِ وَ نَحْنُ حَرَمُ اللَّهِ الْأَكْبَرُ وَ نَحْنُ ذِمَّةُ اللَّهِ وَ نَحْنُ عَهْدُ اللَّهِ فَمَنْ وَفَى بِعَهْدِنَا فَقَدْ وَفَى بِعَهْدِ اللَّهِ وَ مَنْ خَفَرَهَا فَقَدْ خَفَرَ ذِمَّةَ اللَّهِ وَ عَهْدَهُ. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از خيثمه روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه به من فرمود: ای خيثمه! ما درخت نبوت و خانه رحمت و کلید حکمت و کانون دانش و محل رسالت و آمد و شد گاه فرشتگان و محل راز خدا هستیم، ما هستیم امانت خدا در میان بندگانش و ما هستیم حرم بزرگ خدا (پس رعایت و احترام ما از

کعبه بیشتر است) ما هستیم امان خدا، ما هستیم پیمان خدا، هر کس به پیمان ما وفا کند به پیمان خدا وفا کرده و هر کس با ما پیمان شکنی کند پیمان و عهد خدا را شکسته است.

حدیث ۱۰۳

۱۰۳- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن عده من أصحابنا عن أحمد بن محمد عن الحسين بن سعيد عن النضر بن سويد عن يحيى الحلبي عن بريد بن معاوية عن محمد بن مسلم عن أبي عبد الله صلوات الله

ص: ۵۱

۱- الكافي ج ۱ ص ۲۲۱ ح ۱.

۲- الكافي ج ۱ ص ۲۲۱ ح ۲.

۳- الكافي ج ۱ ص ۲۲۱ ح ۳.

عليه قال: إِنَّ عَلِيًّا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ كَانَ عَالِمًا وَالْعِلْمُ يُتَوَارَثُ وَلَنْ يَهْلِكَ عَالِمٌ إِلَّا بَقِيَ مِنْ بَعْدِهِ مَنْ يَعْلَمُ عِلْمَهُ أَوْ مَا شَاءَ اللَّهُ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از محمد بن مسلم روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه فرمود: علی صلوات الله عليه عالم بود و علم به ارث منتقل می شود و هرگز عالمی نمیرد جز اینکه پس از او کسی باشد که علم او را بداند یا آنچه را خدا خواهد.

حدیث ۱۰۴

۱۰۴- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن علي بن إبراهيم عن أبيه عن حماد بن عيسى عن حريز عن زرارة والفضيل عن أبي جعفر صلوات الله عليه قال: إِنَّ الْعِلْمَ الَّذِي نَزَلَ مَعَ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمْ يَرْفَعْ وَالْعِلْمُ يَتَوَارَثُ وَكَانَ عَلِيٌّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَالِمَ هَذِهِ الْأُمَمِ وَ إِنَّهُ لَمْ يَهْلِكْ مِنْهَا عَالِمٌ قَطُّ إِلَّا خَلَفَهُ مِنْ أَهْلِهِ مَنْ عِلْمٍ مِثْلَ عِلْمِهِ أَوْ مَا شَاءَ اللَّهُ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از فضيل روايت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه فرمود: علمی که با حضرت آدم عليه السلام فرود آمده بالا نرفت و علم به ارث منتقل می شود و علی صلوات الله عليه عالم اين امت بود و هيچ گاه عالمی از ما (خانواده) نمیرد، جز اینکه از خاندانش جانشين او شود کسی که مانند علم او یا آنچه خدا خواهد بداند.

حدیث ۱۰۵

۱۰۵- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن علي بن إبراهيم عن مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ يُونُسَ عَنْ الْحَارِثِ بْنِ الْمُغِيرَةِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ يَقُولُ: إِنَّ الْعِلْمَ الَّذِي نَزَلَ مَعَ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمْ يَرْفَعْ وَمَا مَاتَ عَالِمٌ إِلَّا وَقَدْ وَرَثَ عِلْمُهُ إِنَّ الْأَرْضَ لَا تَبْقَى بِغَيْرِ عَالِمٍ. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از حارث بن مغیره روايت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه شنیدم که می فرمود: همانا علمی که با حضرت آدم عليه السلام فرود آمد، بالا نرفت و عالمی نمیرد، جز اینکه علمش به ارث رسد، همانا زمین بدون عالم باقی نمی ماند.

حدیث ۱۰۶

١٠٦- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن علي بن إبراهيم عن أبيه عن عبد العزيز بن المهتدي عن عبد الله بن جندب: أَنَّهُ كَتَبَ إِلَيْهِ الرُّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَانَ أَمِينَ اللَّهِ فِي خَلْقِهِ فَلَمَّا قُبِضَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كُنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ وَرَثَتَهُ فَنَحْنُ أَمْنَاءُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ عِنْدَنَا عِلْمُ الْبَلَايَا وَالْمَنَآيَا وَانْسَابُ الْعَرَبِ وَمَوْلِدُ الْإِسْلَامِ وَإِنَّا لَنَعْرِفُ الرَّجُلَ إِذَا رَأَيْنَاهُ بِحَقِيقَةِ الْإِيمَانِ وَحَقِيقَةِ النِّفَاقِ وَإِنْ شِيعَتَنَا لَمَكْتُوبُونَ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءُ آبَائِهِمْ أَخَذَ اللَّهُ عَلَيْنَا وَعَلَيْهِمُ الْمِيثَاقَ يَرُدُّونَ مَوْرَدَنَا وَيَدْخُلُونَ مَدْخَلَنَا لَيْسَ عَلَى اللَّهِ الْإِسْلَامُ غَيْرُنَا وَغَيْرُهُمْ نَحْنُ النُّجَبَاءُ النُّجَاهُ وَنَحْنُ أَفْرَاطُ الْأَنْبِيَاءِ وَنَحْنُ أَبْنَاءُ الْأَوْصِيَاءِ وَنَحْنُ الْمَخْصُوصُونَ فِي كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَنَحْنُ أَوْلَى النَّاسِ بِكِتَابِ اللَّهِ وَنَحْنُ أَوْلَى النَّاسِ بِرَسُولِ اللَّهِ

ص: ٥٢

١- الكافي ج ١ ص ٢٢١ ح ١.

٢- الكافي ج ١ ص ٢٢٢ ح ٢.

٣- الكافي ج ١ ص ٢٢٣ ح ٨.

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَنَحْنُ الَّذِينَ شَرَعَ اللَّهُ لَنَا دِينَهُ فَقَالَ فِي كِتَابِهِ: «شَرَعَ لَكُمْ» يَا آلَ مُحَمَّدٍ «مِنَ الَّذِينَ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا» قَدْ وَصَّانَا بِمَا وَصَّى بِهِ نُوحًا «وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ» يَا مُحَمَّدُ: «وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى» فَقَدْ عَلَّمَنَا وَبَلَّغَنَا عِلْمَ مَا عَلَّمَنَا وَاسْتَوْدَعَنَا عِلْمَهُمْ نَحْنُ وَرَثَتُهُ أَوْلَى الْعِزِّ مِنَ الرُّسُلِ «أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ» يَا آلَ مُحَمَّدٍ: «وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ» وَكُونُوا عَلَى جَمَاعِهِ «كَبَرِ عَلَى الْمُشْرِكِينَ» مَنْ أَشْرَكَ بِوَلَايَةِ عَلِيٍّ «مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ» مِنْ وَلَايَةِ عَلِيٍّ إِنَّ اللَّهَ يَا مُحَمَّدُ «يَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ» مَنْ يُجِيبُكَ إِلَى وَلَايَةِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ. (١)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از از عبد الله جندب روایت شده که گفت: حضرت امام رضا صلوات الله علیه به او نوشت: اما بعد همانا حضرت محمد صلی الله علیه و آله امین خدا بود در میان خلقت و چون آن حضرت در گذشت، ما خانواده وارث او شدیم، پس ما هستیم امین خدا در زمین، علم بلاها و مرگ ها و نژاد عرب و تولد اسلام نزد ماست و چون هر مردی را به بینیم می شناسیم که او حقیقاً مؤمن است یا منافق و نام شیعیان ما و نام پدرانمان، نزد ما ثبت است. خدا از ما و آنها پیمان گرفته (که ما رهبر آنها باشیم و آنها پیرو ما) بر سر هر آبی که ما وارد شویم آنها هم وارد شوند و در هر جا برویم، آنها بروند، جز ما و ایشان کسی در دین اسلام نیست، ما هستیم نجیب و رستگار و ما هستیم بازماندگان پیغمبران و ما هستیم فرزندان اوصیاء و ما در کتاب خدای عزوجل خصوصیت داریم و ما به قرآن سزاوارتریم تا مردم دیگر و ما به رسول الله صلی الله علیه و آله نزدیک تر هستیم تا مردم دیگر، و خدا دینش را برای ما مقرر داشته و در قرآنش فرموده: «مقرر فرمود برای شما (ای آل محمد) از دین آنچه را که به نوح سفارش نمود (به ما سفارش کرد آنچه را که به نوح سفارش کرد) و آنچه را که تو وحی کردیم (ای محمد) و آنچه را که به ابراهیم و موسی و عیسی سفارش کردیم (به ما آموخت و رسانید آنچه را باید بدانیم و علوم این پیغمبران را که به ما سپرد، ما وارث پیغمبران اولی العزم هستیم) و آن سفارش این بود که دین را به پا دارید (ای آل محمد) در آن تفرقه نیندازید (و با هم متحد باشید) گران و ناگوار است بر مشرکین (آنها که به ولایت علی مشرک شدند) آنچه را بدان دعوت شان کنید (که ولایت علی است) همانا خدا (ای محمد) هدایت کند کسی را که به او رجوع کند». (سوره شوری آیه ۱۳) یعنی کسی که ولایت علی صلوات الله علیه را از تو بپذیرد.

۱۰۷- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: إِنَّ أَوَّلَ وَصِيٍّ كَانَ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ هَبَهُ اللَّهُ بْنُ آدَمَ وَمَا مِنْ نَبِيٍّ مَضَى إِلَّا وَكَهُ وَصِيٌّ وَكَانَ جَمِيعُ الْأَنْبِيَاءِ مِائَةَ أَلْفِ نَبِيٍّ وَعِشْرِينَ أَلْفَ نَبِيٍّ مِنْهُمْ خَمْسَةٌ أُولُو الْعِزْمِ نُوحٌ وَ إِبْرَاهِيمُ وَمُوسَى وَعِيسَى وَمُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَإِنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ كَانَ هَبَهُ اللَّهُ لِمُحَمَّدٍ وَ وَرَثَ عِلْمِ الْأَوْصِيَاءِ وَ عِلْمٍ مَنْ كَانَ قَبْلَهُ أَمَا إِنَّ مُحَمَّدًا وَرَثَ عِلْمٍ مَنْ كَانَ قَبْلَهُ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ عَلَى قَائِمِهِ الْعَرْشِ مَكْتُوبٌ حَمَزُهُ أَسَدُ اللَّهِ وَ أَسَدُ

ص: ۵۳

۱- . الكافي ج ۱ ص ۲۲۳ ح ۱.

رَسُولُهُ وَ سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ وَ فِي دُؤَابِهِ الْعَرْشِ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ فَهَذِهِ حُجَّتُنَا عَلَى مَنْ أَنْكَرَ حَقَّنَا وَ جَحَدَ مِيرَاثَنَا وَ مَا مَنَعَنَا مِنَ الْكَلَامِ وَ أَمَامَنَا الْيَقِينُ فَأَيُّ حُجَّةٍ تَكُونُ أَبْلَغَ مِنْ هَذَا. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از عبدالرحمن بن كثير روايت کرده كه گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه فرمود: رسول الله صلى الله عليه و آله فرمود: اولين وصي بر روى زمين هبه الله آدم (شبيث) بود و پيامبرى درنگذشت جز اينكه وصى داشت و تمام پيامبران صد و بيست و چهار هزار تن بودند و از ايشان پنج تن اولى العزم بودند: نوح، ابراهيم، موسى، و محمد صلى الله عليه و آله و همانا حضرت على بن ابى طالب صلوات الله عليه موهبت و بخششى است كه خداوند به حضرت محمد صلى الله عليه و آله عنايت کرده است. و او علم اوصياء و علم آن كه پيش از او بود را به ارث برد. هان! به راستى حضرت محمد صلى الله عليه و آله علم پيامبران و فرستادگان پيش از خود را به ارث برد. بر ستون

عرش نوشته است: حمزه، شیر خدا و رسولش و سرور شهیدان است. و بر پیشانی عرش است که: علی صلوات الله علیه امیر المؤمنین است. و این حجت ما است بر کسی که حق ما را انکار کرده، میراث ما را نفی کرد. و چه چیزی ما را از سخن گفتن باز می دارد در حالی که یقینی پیش روی ما است و چه حجتی رساتر از این.

حدیث ۱۰۸

۱۰۸- الشیخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن مُحَمَّدُ بْنُ یَحْیَى عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ زُرْعَةَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: إِنَّ سُلَيْمَانَ وَرَثَ دَاوُدَ وَ إِنَّ مُحَمَّدًا وَرَثَ سُلَيْمَانَ وَ إِنَّا وَرَثْنَا مُحَمَّدًا وَ إِنَّا عِنْدَنَا عِلْمُ التَّوْرَةِ وَ الْإِنْجِيلِ وَ الزَّبُورِ وَ تَبَيَّنَ مَا فِي الْأَلْوَحِ قَالَ قُلْتُ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْعِلْمُ قَالَ لَيْسَ هَذَا هُوَ الْعِلْمُ إِنَّ الْعِلْمَ الَّذِي يَحْدُثُ يَوْمًا بَعْدَ يَوْمٍ وَ سَاعَةً بَعْدَ سَاعَةٍ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از مفضل بن عمر روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: همانا حضرت سلیمان از حضرت داود ارث برد و حضرت محمد صلی الله علیه و آله از حضرت سلیمان ارث برد و ما از حضرت محمد صلی الله علیه و آله ارث می بریم. علم تورات و انجیل و بیان آنچه در الواح (حضرت موسی علیه السلام) بود نزد ماست. عرض کردم: علم کامل همین است؟ فرمود: این علم کامل نیست، همانا علم کامل آن است که روز به روز ساعت به ساعت پدید می آید.

حدیث ۱۰۹

۱۰۹- الشیخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن أَحْمَدُ بْنُ إِدْرِيسَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ یَحْیَى عَنْ شُعَيْبِ الْحَدَّادِ عَنْ ضُرَيْسِ الْكُنَاسِيِّ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ

الله عليه و عنده أبو بصير فقال أبو عبد الله صلوات الله عليه إن داود ورث علم الأنبياء و إن سليمان ورث داود و إن محمداً صلى الله عليه و آله ورث سليمان و إنا ورثنا محمداً صلى الله عليه و آله و إن عندنا صحف إبراهيم و ألواح موسى

ص: ٥٤

١- الكافي ج ١ ص ٢٢٤ ح ٢.

٢- الكافي ج ١ ص ٢٢٤ ح ٣.

فقال أبو بصير إن هذا لهو العلم فقال يا أبا محمد ليس هذا هو العلم إنما العلم ما يحدث بالليل و النهار يوماً بيوم و ساعة بساعة. (١)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از ضريس کناسی روايت کرده که گفت: من خدمت حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه بودم و ابوبصير هم نزد آن حضرت بود حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه فرمود: حضرت داود علم پیغمبران را به ارث برد و حضرت سليمان از حضرت داود ارث برد و حضرت محمد صلى الله عليه و آله از حضرت سليمان ارث برد و ما از حضرت محمد صلى الله عليه و آله ارث می بریم و صحف حضرت ابراهيم و الواح حضرت موسى عليهما السلام نزد ما است.

ابو بصير گفت: علم کامل همین است فرمود: ای ابا محمد! علم کامل این نیست. علم کامل آن است که در هر شب و هر روز، و ساعت به ساعت پدید آید.

حدیث ۱۱۰

۱۱۰- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ النُّعْمَانِ عَنْ ابْنِ مُسْكَانَ عَنْ أَبِي بصير عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: قَالَ لِي يَا أَبَا مُحَمَّدٍ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يُعْطِ الْأَنْبِيَاءَ شَيْئاً إِلَّا وَقَدْ أَعْطَاهُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ وَقَدْ أُعْطِيَ مُحَمَّدًا جَمِيعَ مَا أُعْطِيَ الْأَنْبِيَاءَ وَعِنْدَنَا الصُّحُفُ الَّتِي قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: «صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى» قُلْتُ جُعِلَتْ فِدَاكَ هِيَ الْأَلْوَا حُ قَالَ نَعَمْ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از ابو بصير روايت کرده كه گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه به من فرمود: ای ابا محمد! خدای عزوجل چیزی به پیامبران عطا نفرمود، جز آن كه آن را به حضرت محمد صلى الله عليه و آله عطا كرد و همه آنچه را به پیامبران داد، به حضرت محمد صلى الله عليه و آله هم عطا فرمود و آن صحفى كه خدای عزوجل فرماید: «صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَ مُوسَى». (سوره اعلی آیه ۱۹) نزد ماست، عرض كردم: آن صحف همان الواح است؟ فرمود: بلى.

حدیث ۱۱۱

۱۱۱- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنِ النَّضْرِ بْنِ سُوَيْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَنَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: أَنَّهُ سَأَلَهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ» مَا الزَّبُورُ وَمَا الذِّكْرُ قَالَ الذِّكْرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالزَّبُورُ الَّذِي أُنْزِلَ عَلَى دَاوُدَ وَ كُلُّ كِتَابٍ نَزَلَ فَهُوَ عِنْدَ أَهْلِ الْعِلْمِ وَنَحْنُ هُمْ. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از عبد الله بن سنان روايت کرده كه گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه راجع به قول خدای عزوجل: «ما در كتاب زبور پس از ذكر نوشتیم». (سوره انبياء آیه ۱۰۵) پرسید، زبور چیست و ذكر کدام است؟ فرمود:

ذکر نزد خدا است (لوح محفوظ) و زبور آن است که بر حضرت داود نازل شد و هر کتابی که نازل گشته است نزد اهل علم است و ما هستیم اهل آن.

ص: ۵۵

۱- . الکافی ج ۱ ص ۲۲۵ ح ۴.

۲- . الکافی ج ۱ ص ۲۲۵ ح ۵.

۳- . الکافی ج ۱ ص ۲۲۵ ح ۶.

حدیث ۱۱۲

۱۱۲- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي زَاهِرٍ أَوْ غَيْرِهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَمَّادٍ عَنْ أَخِيهِ أَحْمَدَ بْنِ حَمَّادٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْأَوَّلِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: قُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ أَخْبِرْنِي عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَرَثَ النَّبِيِّينَ كُلَّهُمْ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ مَنْ لَدُنْ آدَمَ حَتَّى انْتَهَى إِلَى نَفْسِهِ قَالَ مَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا إِلَّا وَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَعْلَمُ مِنْهُ قَالَ قُلْتُ إِنَّ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ كَانَ يُحْيِي الْمَوْتَى بِإِذْنِ اللَّهِ قَالَ صَدَقْتَ وَ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ كَانَ يَفْهَمُ مَنَطِقَ الطَّيْرِ وَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقْدِرُ عَلَى هَذِهِ الْمَنَازِلِ قَالَ فَقَالَ إِنَّ سُلَيْمَانَ بْنَ دَاوُدَ قَالَ لِلْهُدْهُدِ حِينَ فَقَدَهُ وَ شَكَّ فِي أَمْرِهِ: «فَقَالَ مَا لِي لَا أَرَى الْهُدْهُدَ أَمْ كُنْتُ مِنَ الْغَائِبِينَ» حِينَ فَقَدَهُ فَغَضِبَ عَلَيْهِ فَقَالَ «لَأُعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَأَذْبَحَنَّهُ أَوْ لَيَأْتِيَنِي بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ» وَ إِنَّمَا غَضِبَ لِأَنَّهُ كَانَ يَدُلُّهُ عَلَى الْمَاءِ فَهَذَا وَ هُوَ طَائِرٌ قَدْ أُعْطِيَ مَا لَمْ يُعْطَ سُلَيْمَانُ وَ قَدْ كَانَتْ الرِّيحُ وَ النَّملُ وَ الْإِنْسُ وَ الْجَنُّ وَ الشَّيَاطِينُ وَ الْمَرَدَّةُ لَهُ طَائِعِينَ وَ لَمْ يَكُنْ يَعْرِفُ الْمَاءَ تَحْتَ الْهَوَاءِ وَ كَانَ الطَّيْرُ يَعْرِفُهُ وَ إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ فِي كِتَابِهِ: «وَلَوْ أَنَّا قُرْآنًا سِيرَتَ بِهِ الْجِبَالُ أَوْ قُطِّعَتْ بِهِ الْأَرْضُ أَوْ كُلِّمَ بِهِ الْمَوْتَى» وَ قَدْ وَرَّثْنَا نَحْنُ هَذَا الْقُرْآنَ

الَّذِي فِيهِ مَا تُسِيرُ بِهِ الْجِبَالُ وَتُقَطَّعُ بِهِ الْأَبْدَانُ وَتُحْيَا بِهِ الْمَوْتَى وَنَحْنُ نَعْرِفُ الْمَاءَ تَحْتَ الْهَوَاءِ
وَإِنَّ فِي كِتَابِ اللَّهِ لَآيَاتٍ مَا يُرَادُ بِهَا أَمْرٌ إِلَّا أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ بِهِ مَعَ مَا قَدْ يَأْذَنُ اللَّهُ مِمَّا كَتَبَهُ
الْمَاضُونَ جَعَلَهُ اللَّهُ لَنَا فِي أُمِّ الْكِتَابِ إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ «وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي
كِتَابٍ مُبِينٍ» ثُمَّ قَالَ «ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا» فَنَحْنُ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا اللَّهُ عَزَّ
وَجَلَّ وَ أَوْرَثْنَا هَذَا الَّذِي فِيهِ تَبَيَّنَ كُلُّ شَيْءٍ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از ابراهیم از پدرش روایت کرده که گفت: به
حضرت امام موسی کاظم صلوات الله علیه عرض کردم: قربانت کردم، به من بفرمائید که
آیا پیامبر ما صلی الله علیه و آله وارث تمام پیامبران است؟ فرمود: آری، عرض کردم: از
زمان حضرت آدم تا به خود آن حضرت برسد؟ فرمود: خدا هیچ پیامبری را مبعوث نفرمود،
جز اینکه حضرت محمد صلی الله علیه و آله از او اعلم بود، عرض کردم: حضرت عیسی بن
مریم مردگان را به اذن خدا زنده می کرد، فرمود: راست گفتی و حضرت سلیمان هم نطق
پرندگان را میفهمید و رسول الله صلی الله علیه و آله هم بر این مراتب توانایی داشت، سپس
فرمود: چون حضرت سلیمان هدهد را حاضر نیافت و در امر او به شک افتاد، گفت: «چرا
هدهد را نمی بینم مگر او غایب است». (سوره نمل آیه ۲۰) پس بر او خشمگین شد و گفت:
«او را عذابی سخت میکنم و یا سرش را میبرم و یا باید دلیل روشنی پیشم آرد». (سوره نمل
آیه ۲۱) و خشم حضرت سلیمان بر هدهد برای این بود که او حضرت سلیمان را به محل
آب راهنمایی می کرد، (موقعی که حضرت سلیمان و همراهانش به وسیله باد در هوا حرکت
می کردند) خدا به این پرنده چیزی عطا کرده بود که به حضرت سلیمان عطا نفرموده بود،
در صورتی که باد و مور و انس و جن و شیاطین و سرکشان مطیع او بودند ولی او جای آب
را در زیر هوا نمی دانست و پرنده می دانست. خدا در کتابش فرماید: «و اگر قرآنی باشد
که کوه ها با آن حرکت کنند یا زمین بدان شکافته شود [به وسیله آن طی الارض شود] یا

مردگان بدان سخنگو شوند». (سوره رعد آیه ۳۱) ما وارث آن قرآن هستیم که آنچه کوه ها به وسیله آن حرکت کند در آن است و به وسیله آن به کشورها مسافرت شود و مردگان بدان سخنگو شوند، ما آب را

ص: ۵۶

۱- الکافی ج ۱ ص ۲۲۶ ح ۷.

در زیر هوا تشخیص می دهیم و همانا در کتاب خدا آیاتی است که به وسیله آنها چیزی خواسته نشود جز اینکه خدا به آن اجازه دهد (هر دعایی از برکت آن آیات مستجاب شود) علاوه بر آنچه خدا برای پیامبران گذشته اجازه فرموده است (علمی که به آنها عطا کرده است) همه اینها را خدا در قرآن برای ما مقرر فرموده است، خدای متعال می فرماید: «هیچ نهفته ای در آسمانها و زمین نیست، جز اینکه در کتابی آشکار است». (سوره نمل آیه ۷۵) و باز فرماید: «آنگاه این کتاب را به کسانی که از میان بندگان خود انتخاب کرده ایم به ارث دادیم». (سوره فاطر آیه ۳۲) و ما هستیم کسانی که خدای عزوجل آنان را برگزیده و این کتاب را که بیان همه چیز در آن است به ارث داده است.

حدیث ۱۱۳

۱۱۳- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ يُونُسَ عَنْ هِشَامِ بْنِ الْحَكَمِ فِي حَدِيثِ بُرَيْهٍ: أَنَّهُ لَمَّا جَاءَ مَعَهُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَلَقِيَ أَبَا الْحَسَنِ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا فَحَكَى لَهُ هِشَامُ الْحَكَايَةَ فَلَمَّا فَرَغَ قَالَ أَبُو الْحَسَنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ لِبُرَيْهٍ يَا بُرَيْهٍ كَيْفَ عَلِمَكَ بِكِتَابِكَ قَالَ أَنَا بِهِ عَالِمٌ ثُمَّ قَالَ كَيْفَ

ثَقَّتْكَ بِتَأْوِيلِهِ قَالَ مَا أَوْثَقَنِي بِعِلْمِي فِيهِ قَالَ فَأَبْتَدَأَ أَبُو الْحَسَنِ صَلَواتِ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقْرَأُ الْإِنْجِيلَ فَقَالَ بَرِيَّةُ إِيَّاكَ كُنْتُ أَطْلُبُ مِنْذُ خَمْسِينَ سَنَةً أَوْ مِثْلَكَ قَالَ فَأَمَّنْ بَرِيَّةُ وَحَسَنَ إِيمَانُهُ وَآمَنَتِ الْمَرْأَةُ الَّتِي كَانَتْ مَعَهُ فَدَخَلَ هِشَامٌ وَبَرِيَّةُ وَالْمَرْأَةُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَواتِ اللَّهِ عَلَيْهِ فَحَكَى لَهُ هِشَامٌ الْكَلَامَ الَّذِي جَرَى بَيْنَ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى صَلَواتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَبَيْنَ بَرِيَّةُ فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَواتِ اللَّهِ عَلَيْهِ: «ذَرِيَّةَ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ» فَقَالَ بَرِيَّةُ أَنِّي لَكُمْ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَكُتِبَ الْأَنْبِيَاءُ قَالَ هِيَ عِنْدَنَا وَرَأَتْهُ مِنْ عِنْدِهِمْ نَقَرُوهَا كَمَا قَرَأُوهَا وَنَقُولُهَا كَمَا قَالُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يَجْعَلُ حُجَّةً فِي أَرْضِهِ يُسْأَلُ عَنْ شَيْءٍ فَيَقُولُ لَا أَدْرِي. (١)

مرحوم ثقة الاسلام كلینی، با سند مذکور از یونس روایت کرده که گفت: چون هشام بن حکم با بریه خدمت حضرت امام جعفر صادق صَلَواتِ اللَّهِ عَلَيْهِ آمَد، به حضرت موسی بن جعفر صَلَواتِ اللَّهِ علیهما برخوردند، هشام داستان بریه را برای آن حضرت نقل کرد، چون پایان یافت، حضرت امام موسی کاظم صَلَواتِ اللَّهِ عَلَيْهِ به بریه فرمود: ای بریه! علم تو به کتاب دینت تا چه حد است؟ گفت: آن را میدانم فرمود: تا چه حد اطمینان داری که معنی آن را بدانی؟ گفت: آن را خوب میدانم و بسیار اطمینان دارم، سپس آن حضرت به خواندن انجیل شروع فرمود، بریه گفت: پنجاه سال است که من تو را یا مانند تو را می جستیم، پس او به خدا ایمان آورد و خوب هم ایمان آورد و زنی هم که با او بود، ایمان آورد، سپس هشام و بریه و آن زن، خدمت حضرت امام جعفر صادق صَلَواتِ اللَّهِ عَلَيْهِ آمَدند، هشام گفتگوی میان حضرت امام موسی کاظم صَلَواتِ اللَّهِ عَلَيْهِ و بریه را نقل کرد، پس حضرت امام جعفر صادق صَلَواتِ اللَّهِ عَلَيْهِ فرمود: «نژاد ابراهیم و عمران بعضی آن از بعضی دیگر است و خدا شنوا و داناست». (سوره آل عمران آیه ۳۴) آنگاه بریه گفت: تورات و انجیل و کتب پیامبران از کجا به شما رسیده؟ فرمود: اینها از خودشان به ما به ارث رسیده و چنان که آنها

می خواندند ما هم می خوانیم و چنان که آنها بیان می کردند ما هم بیان می کنیم، خدا حجتی در زمینش نمی گذارد که چیزی از او بپرسند و او بگوید نمی دانم.

ص: ۵۷

۱- الکافی ج ۱ ص ۲۲۷ ح ۱.

حدیث ۱۱۴

۱۱۴- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي الْمَقْدَامِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ: مَا ادَّعَى أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ أَنَّهُ جَمَعَ الْقُرْآنَ كُلَّهُ كَمَا أَنْزَلَ إِلَّا كَذَّابٌ وَمَا جَمَعَهُ وَحَفِظَهُ كَمَا نَزَّلَهُ اللَّهُ تَعَالَى إِلَّا عَلَى بَنِي أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَآلَائِهِمْ مِنْ بَعْدِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۱)

مرحوم ثقة الاسلام کلینی، با سند مذکور از جابر روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: جز دروغگو هیچ کس از مردم ادعا نکند که تمام قرآن را چنان که نازل شده، جمع کرده است، و کسی جز حضرت علی بن ابی طالب و امامان پس از آن حضرت صلوات الله علیهم آن را چنان که خدای تعالی فرستاده، جمع و نگهداری نکرده اند.

حدیث ۱۱۵

۱۱۵- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَنَانَ عَنْ عَمَّارِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ الْمُنْخَلِّ عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنَّهُ قَالَ: مَا يَسْتَطِيعُ أَحَدٌ أَنْ يَدَّعِيَ أَنَّ عِنْدَهُ جَمِيعَ الْقُرْآنِ كُلِّهِ ظَاهِرِهِ وَبَاطِنِهِ غَيْرُ الْأَوْصِيَاءِ. (۲)

مرحوم ثقة الاسلام كليني، با سند مذکور از جابر روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه فرمود: کسی نمی تواند ادعا کند که تمام قرآن، همه ظاهر و باطنش نزد او است مگر اوصیاء.

حدیث ۱۱۶

۱۱۶- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي زَاهِرٍ عَنْ الْخَشَّابِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حَسَّانَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: «قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ» قَالَ فَفَرَّجَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ بَيْنَ أَصَابِعِهِ فَوَضَعَهَا فِي صَدْرِهِ ثُمَّ قَالَ وَعِنْدَنَا وَاللَّهِ عِلْمُ الْكِتَابِ كُلُّهُ. (۳)

مرحوم ثقة الاسلام كليني، با سند مذکور از عبدالرحمن بن كثير روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه در باره آیه شریفه: «کسی که دانشی به کتاب داشت (آصف بن برخیا) گفت من آن تخت را نزد تو آورم، پیش از آنکه چشمت را بهم زنی». (سوره نمل آیه ۴۰) راوی گوید: آنگاه انگشتانش را باز کرد و بر سینه اش گذاشت و سپس فرمود: به خدا که همه علم کتاب نزد ماست.

حدیث ۱۱۷

۱۱۷- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن علي بن إبراهيم عن أبيه و محمد بن يحيى عن محمد بن الحسن عمن ذكره جميعاً عن ابن أبي عمير عن ابن أذينة عن بريد بن معاوية قال: قلت لأبي جعفر صلوات

ص: ۵۸

۱- الكافي ج ۱ ص ۲۲۸ ح ۱.

۲- الكافي ج ۱ ص ۲۲۸ ح ۲.

۳- الكافي ج ۱ ص ۲۲۹ ح ۵.

الله عليه: «قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ» قَالَ إِيَّانَا عَنِّي وَعَلِيٌّ أَوَّلُنَا وَ أَفْضَلُنَا وَ خَيْرُنَا بَعْدَ النَّبِيِّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از بريد بن معاوية روايت کرده كه گفت: به حضرت امام محمد باقر صلوات الله آيه شريفه: «بگو خدا و كسى كه علم كتاب نزد اوست، براى گواهى ميان من و شما كافى است». (سوره رعد آيه ۴۳) را عرض كردم، فرمود: خدا ما را قصد کرده و على صلوات الله عليه بعد از پيغمبر صلى الله عليه و آله اول ما و افضل ما و بهتر ما (اهل بيت صلوات الله عليهم) است.

حديث ۱۱۸

۱۱۸- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن محمد بن يحيى و غيره عن أحمد بن محمد عن علي بن الحكم عن محمد بن الفضيل قال أخبرني شريس الوابشي عن جابر عن أبي جعفر صلوات الله عليه قال: إِنَّ اسْمَ اللَّهِ الْأَعْظَمَ عَلَى ثَلَاثَةٍ وَ سَبْعِينَ حَرْفًا وَ إِنَّمَا كَانَ عِنْدَ آصَفٍ مِنْهَا

حَرْفٌ وَاحِدٌ فَتَكَلَّمَ بِهِ فَخُسِفَ بِالْأَرْضِ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ سَرِيرِ بَلْقِيسَ حَتَّى تَنَاولَ السَّرِيرَ بِيَدِهِ ثُمَّ عَادَتْ الْأَرْضُ كَمَا كَانَتْ أَسْرَعَ مِنْ طَرْفِهِ عَيْنٍ وَنَحْنُ عِنْدَنَا مِنَ الْأَسْمِ الْأَعْظَمِ اثْنَانِ وَ سَبْعُونَ حَرْفًا وَ حَرْفٌ وَاحِدٌ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى اسْتَأْثَرَهُ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَهُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ. (٢)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از جابر روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: اسم اعظم خدا هفتاد و سه حرف است و تنها یک حرف آن نزد آصف بود، آصف آن یک حرف را گفت و زمین میان او و تخت بلقیس در هم نوردید تا او تخت را به دست گرفت، سپس زمین به حالت اول باز گشت، و این عمل در کمتر از یک چشم بهم زدن انجام شد و ما هفتاد و دو حرف از اسم اعظم را داریم و یک حرف هم نزد خداوند متعال است که آن را در علم غیب برای خود مخصوص ساخته و لا حول و لا قوه الا بالله العلی العظیم.

حدیث ۱۱۹

۱۱۹- الشیخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ النَّوْفَلِيِّ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ صَاحِبِ الْعَسْكَرِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: اسْمُ اللَّهِ الْأَعْظَمُ ثَلَاثَةٌ وَ سَبْعُونَ حَرْفًا كَانَ عِنْدَ آصَفٍ حَرْفٌ فَتَكَلَّمَ بِهِ فَأَنْخَرَتْ لَهُ الْأَرْضُ فِيمَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ سَبَاٍ فَتَنَاولَ عَرْشَ بَلْقِيسَ حَتَّى صِيرَهُ إِلَى سُلَيْمَانَ ثُمَّ أَنْبَسَتْ الْأَرْضُ فِي أَقَلِّ مِنْ طَرْفِهِ عَيْنٍ وَ عِنْدَنَا مِنْهُ اثْنَانِ وَ سَبْعُونَ حَرْفًا وَ حَرْفٌ عِنْدَ اللَّهِ مُسْتَأْثَرٌ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ. (٣)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از علی بن محمد نوفلی روایت کرده که گفت: حضرت امام علی النقی صلوات الله علیه فرمود: اسم اعظم خدا هفتاد و سه حرف است، آصف یک حرف را داشت. و چون به زبان آورد، زمین میان او و شهر سبا شکافته شد، او تخت بلقیس را به دست گرفت و به حضرت سلیمان رسانید، سپس زمین گشاده گشت و این عمل در کمتر از چشم بهم

ص: ۵۹

۱- . الکافی ج ۱ ص ۲۲۹ ح ۶.

۲- . الکافی ج ۱ ص ۲۳۰ ح ۱.

۳- . الکافی ج ۱ ص ۲۳۰ ح ۳.

زدنی انجام شد و نزد ما هفتاد و دو حرف از اسم اعظم است و یک حرف نزد خدا است که در علم غیب به خود اختصاص داده است.

حدیث ۱۲۰

۱۲۰- الشیخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن مُحَمَّدُ بْنُ یَحْیَى عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مَنِيعِ بْنِ الْحَجَّاجِ الْبَصْرِيِّ عَنْ مُجَاشِعٍ عَنْ مُعَلَّى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفَيْضِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ قَالَ: كَانَتْ عَصَا مُوسَى لِأَدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَصَارَتْ إِلَى شُعَيْبٍ ثُمَّ صَارَتْ إِلَى مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ وَ إِنَّهَا لَعِنْدَنَا وَ إِنَّ عَهْدِي بِهَا آتِئاً وَ هِيَ خَضْرَاءُ كَهَيْئَتِهَا حِينَ انْتَزَعَتْ مِنْ شَجَرَتِهَا وَ إِنَّهَا لَتَنْطِقُ إِذَا أُسْتَنْطِقَتْ أَعَدَّتْ لِقَائِنَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَصْنَعُ بِهَا مَا كَانَ يَصْنَعُ مُوسَى وَ إِنَّهَا لَتَرُوعُ وَ «تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ» وَ تَصْنَعُ مَا تُؤْمَرُ بِهِ إِنَّهَا حَيْثُ أَقْبَلْتُ «تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ»

يُفْتَحُ لَهَا شُعْبَتَانِ إِحْدَاهُمَا فِي الْأَرْضِ وَالْأُخْرَى فِي السَّقْفِ وَبَيْنَهُمَا أَرْبَعُونَ ذِرَاعًا تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ بِلِسَانِهَا. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از محمد بن فیض روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: عصای حضرت موسی از حضرت آدم علیه السلام بود که به حضرت شعیب رسید و سپس به حضرت موسی بن عمران رسید، آن عصا نزد ماست و اندکی پیش نزد من بود و مانند وقتی که از درختش باز شده سبز است، و چون از او بازپرسی شود، جواب گوید و برای قائم ما صلوات الله علیه آماده گشته است، او با آن همان کاری که حضرت موسی می کرد انجام دهد، آن عصا هراس آور است و ساخته های نیرنگی جادوگران را می بلعد و بهر چه مأمور شود انجام دهد، چون حمله کند، هر چه به نیرنگ ساخته اند می بلعد و برایش دو شعبه باز شود که یکی در زمین و دیگری در سقف باشد و میان آنها (میان دو فکش) چهل ذراع باشد و نیرنگ ساخته ها را با زبانش می بلعد (چنانچه در زمان حضرت موسی علیه السلام جادوهای جادوگران را بلعید).

حدیث ۱۲۱

۱۲۱- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن أحمد بن إدريس عن عمران بن موسى عن موسى بن جعفر البغدادي عن علي بن أسباط عن محمد بن الفضيل عن أبي حمزة الثمالي عن أبي عبد الله صلوات الله عليه قال سمعته يقول: ألواح موسى عليه السلام عندنا وعصا موسى عندنا ونحن ورثه النبيين. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از ابو حمزه ثمالی روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: الواح حضرت موسی علیه السلام و عصای او نزد ماست و ما وارث پیغمبران هستیم.

حدیث ۱۲۲

۱۲۲- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ أَبِي إِسْمَاعِيلَ السَّرَّاجِ عَنْ بَشْرِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ مُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: أَتَدْرِي مَا كَانَ قَمِيصُ يُوسُفَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ قُلْتُ لَا قَالَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمَّا أُوقِدَتْ لَهُ النَّارُ أَتَاهُ جَبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِثَوْبٍ مِنْ ثِيَابِ الْجَنَّةِ فَالْبَسَهُ إِيَّاهُ فَلَمْ يَضُرَّهُ مَعَهُ حَرٌّ وَلَا بَرْدٌ فَلَمَّا حَضَرَ إِبْرَاهِيمَ الْمَوْتُ جَعَلَهُ فِي تَمِيمِهِ وَعَلَّقَهُ عَلَى إِسْحَاقَ وَعَلَّقَهُ إِسْحَاقُ عَلَى يَعْقُوبَ فَلَمَّا وُلِدَ يُوسُفُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَّقَهُ عَلَيْهِ

ص: ۶۰

۱- الكافي ج ۱ ص ۲۳۱ ح ۱.

۲- الكافي ج ۱ ص ۲۳۱ ح ۲.

فَكَانَ فِي عَضُدِهِ حَتَّى كَانَ مِنْ أَمْرِهِ مَا كَانَ فَلَمَّا أَخْرَجَهُ يُوسُفُ بِمِصْرَ مِنَ التَّمِيمَةِ وَجَدَ يَعْقُوبُ رِيحَهُ وَهُوَ قَوْلُهُ «إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْ لَا أَنْ تُفَنِّدُون» فَهُوَ ذَلِكَ الْقَمِيصُ الَّذِي أَنْزَلَهُ اللَّهُ مِنَ الْجَنَّةِ قُلْتُ جُعِلَتْ فِدَاكَ فَإِلَى مَنْ صَارَ ذَلِكَ الْقَمِيصُ قَالَ إِلَى أَهْلِهِ ثُمَّ قَالَ كُلُّ نَبِيٍّ وَرِثَ عِلْمًا أَوْ غَيْرَهُ فَقَدْ أَنْتَهَى إِلَى آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از مفضل بن عمر روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه به من فرمود: میدانی پیراهن حضرت یوسف علیه السلام چه بود؟ عرض کردم: نه، فرمود: چون برای حضرت ابراهیم علیه السلام آتش افروختند، جبرئیل علیه السلام جامه ای از جامه های بهشت برایش آورد، او پوشید، و با آن جامه گرما و سرما به حضرت ابراهیم زبانی نمی رساند چون مرگ حضرت ابراهیم در رسید، آن را در غلافی نهاد و به حضرت اسحاق آویخت و حضرت اسحاق آن را به حضع یعقوب آویخت و چون حضرت یوسف علیه السلام متولد شد، آن را بر او آویخت و در بازوی او بود تا امرش به آنجا که بایست رسید (زمام حکومت مصر به دست گرفت) و چون حضرت یوسف آن را در مصر از غلاف بیرون آورد، حضرت یعقوب بوی خوش آن را دریافت و همین است که گوید: «اگر سفيهم نمی خوانید من بوی یوسف را احساس میکنم». (سوره یوسف آیه ۹۴) و آن همان پیراهنی بود که خدا از بهشت فرستاده بود. عرض کردم: قربانت گردم آن پیراهن به چه کس رسید؟ فرمود: به اهلش رسید، سپس فرمود: هر پیغمبری که علم یا چیز دیگری را به ارث گذاشته [دریافته] به آل محمد صلی الله علیه و آله رسیده است.

حدیث ۱۲۳

۱۲۳- الشيخ محمد بن یعقوب الكليني، عن عده من أصحابنا عن أحمد بن محمد بن محمد بن عيسى عن علي بن الحکم عن معاوية بن وهب عن سعيد السمان قال: كنت عند أبي عبد الله صلوات الله عليه إذ دخل عليه رجلان من الزيدية فقالا له أفيكم إمام مفترض الطاعة قال فقال لا قال فقالا له قد أخبرنا عنك الثقات أنك تفتي وتقر وتقول به ونسميهم لك فلان وفلان وهم أصحاب ورع وشمير وهم ممن لا يكذب فغضب أبو عبد الله صلوات الله عليه فقال ما أمرتهم بهذا فلما رأيا الغضب في وجهه خرجا فقال لي أتعرف هذين قلت نعم هما من أهل

ص: ٦١

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از سعید سمان روایت کرده که گفت: نزد حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه بودم که دو مرد زیدی مذهب بر آن حضرت وارد شدند و گفتند: آیا در میان شما امامی که اطاعتش واجب باشد هست؟ (و مقصودشان اثبات امامت

زید فرزند حضرت امام زین العابدین صلوات الله علیه بود) فرمود: نه (امامی که مقصود شماست در میان ما نیست) آن دو نفر گفتند: مردمان موثق به ما خبر دادند که شما به آن فتوی دهی و اعتراف کنی و عقیده داری و آن خبر دهندگان فلان و فلان هستند که نام می بریم و ایشان دارای تقوی و کوشش در عبادتند و دروغ نگویند، حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه در غضب شد و فرمود: من به آنها چنین دستوری نداده ام، چون آن دو نفر آثار غضب بر چهره آن حضرت دیدند، بیرون رفتند. حضرت به من فرمود: این دو نفر را می شناسی؟ عرض کردم: آری، اینها اهل بازار ما هستند و از طایفه زیدیه می باشند و عقیده دارند که شمشیر رسول الله صلی الله علیه و آله نزد عبد الله بن حسن است، فرمود: خدای عزوجل لعنت شان کند، دروغ می گویند. به خدا که عبد الله بن حسن آن را ندیده نه با یک چشم و نه با دو چشمش و پدرش هم آن را ندیده جز اینکه ممکن است آن را نزد حضرت علی بن الحسین صلوات الله علیهما دیده باشد، اگر راست می گویند، چه علامتی در دسته آن است؟ و چه نشانه و اثری در لبه تیغ آن است؟ همانا شمشیر رسول الله صلی الله علیه و آله نزد من است همانا پرچم و جوشن و زره و خود رسول الله صلی الله علیه و آله نزد من است، اگر راست می گویند، در زره رسول الله صلی الله علیه و آله چه علامتی است؟ همانا پرچم ظفر بخش رسول الله صلی الله علیه و آله نزد من است، همانا الواح حضرت موسی و عصای او نزد من است، همانا انگشتر حضرت سلیمان بن داود، نزد من است و طشتی که حضرت موسی قربانی را در آن انجام می داد، نزد من است، همانا اسمی که نزد رسول الله صلی الله علیه و آله بود و چون (در جبهه جنگ) آن را میان مسلمانان و کفار می گذاشت، چوبه تیری از کفار به مسلمین نمی رسید نزد من است و من آن را می دانم همانا آنچه را فرشتگان (از اسلحه برای پیغمبران سابق) آورده اند نزد من است و داستان سلاح در خاندان ما همان داستان تابوت است در بنی اسرائیل بر در هر خاندانی که تابوت پیدا می شد، نشانه

اعطاء نبوت بود و سلاح به هر کس از ما خانواده رسد امامت به او داده می شود، همانا پدرم زره رسول الله صلی الله علیه و آله را پوشید و دامنش اندکی به زمین می کشید و من آن را پوشیدم همچنان بود و قائم ما کسی است که چون آن را پوشد به اندازه قامتش باشد ان شاء الله.

حدیث ۱۲۴

۱۲۴- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَحْيَى عَنْ ابْنِ مُسْكَانَ عَنْ حُجْرٍ عَنْ حُمْرَانَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: سَأَلْتُهُ عَمَّا يَتَحَدَّثُ النَّاسُ أَنَّهُ دُفِعَتْ إِلَيَّ أُمَّ سَلَمَةَ صَحِيفَةً مَخْتُومَةً فَقَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لَمَّا قُبِضَ وَرِثَ عَلَى صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ عِلْمُهُ وَسِلَاحُهُ وَ مَا هُنَاكَ ثُمَّ صَارَ إِلَى الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ ثُمَّ صَارَ إِلَى الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ

ص: ۶۲

۱- الكافي ج ۱ ص ۲۳۲ ح ۱.

عليه فَلَمَّا خَشِينَا أَنْ نُغْشَى اسْتَوْدَعَهَا أُمَّ سَلَمَةَ ثُمَّ قَبَضَهَا بَعْدَ ذَلِكَ عَلَى بَنِي الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا قَالَ فَقُلْتُ نَعَمْ ثُمَّ صَارَ إِلَيَّ أَبِيكَ ثُمَّ أَنْتَهَى إِلَيْكَ وَ صَارَ بَعْدَ ذَلِكَ إِلَيْكَ قَالَ نَعَمْ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از حمران روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه پرسیدم در باره آنچه مردم گویند که نامه مهر شده ای به ام سلمه داده شد، حضرت فرمود: چون رسول الله صلی الله علیه و آله در گذشت. علمش و سلاحش و هر چه نزد او بود (از نشانه های امامت) به علی صلوات الله علیه به ارث رسید، سپس به

حسن صلوات الله علیه و پس از او به حسین صلوات الله علیه رسید و چون نگران شدیم که گرفتار شویم (و در داستان کربلا آن اسلحه به دست دشمن افتد) حسین صلوات الله علیه آن را به ام سلمه سپرد. سپس حضرت علی بن الحسین صلوات الله علیهما آن را باز گرفت، من عرض کردم: آری چنین است، سپس به پدرت رسید و پس از او به شما رسید؟ فرمود: بلی.

حدیث ۱۲۵

۱۲۵- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن بنِ الْحَكَمِ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهَبٍ عَنْ سَعِيدِ السَّمَّانِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ: إِنَّمَا مَثَلُ السَّلَاحِ فِينَا مَثَلُ التَّابُوتِ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ أَيْ أَهْلِ بَيْتٍ وَجَدَ التَّابُوتُ عَلَى بَابِهِمْ أَوْتُوا النَّبُوَّةَ فَمَنْ صَارَ إِلَيْهِ السَّلَاحُ مِنَّا أَوْتِيَ الْإِمَامَةَ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از سعید سمّان روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: همانا حکایت سلاح در میان ما، حکایت تابوت است در بنی اسرائیل تابوت بر در هر خاندانی از بنی اسرائیل که پیدا می گشت، نبوت به آنها داده می شد، هر کس از ما هم که سلاح به دستش رسد، امامت به او داده می شود.

حدیث ۱۲۶

۱۲۶- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ السُّكَيْنِ عَنْ نُوحِ بْنِ دَرَّاجٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي يَعْفُورٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ: إِنَّمَا مَثَلُ السَّلَاحِ فِينَا مَثَلُ التَّابُوتِ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ حَيْثُمَا دَارَ التَّابُوتُ دَارَ الْمُلْكِ فَأَيْنَمَا دَارَ السَّلَاحِ فِينَا دَارَ الْعِلْمِ. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از عبد الله بن ای یعفور روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: داستان سلاح در میان ما داستان تابوت است در بنی اسرائیل، هر کجا تابوت دور می زد ملک نبوت در پی آن بود و در میان ما هر کجا سلاح دور زند، علم امامت دنبالش باشد.

حدیث ۱۲۷

۱۲۷- الشيخ محمد بن یعقوب الكليني، عن مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ صَفْوَانَ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرُّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ كَانَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ: إِنَّمَا مَثَلُ السِّلَاحِ فِينَا مَثَلُ التَّابُوتِ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ حَيْثُمَا دَارَ التَّابُوتُ

ص: ۶۳

۱- . الكافي ج ۱ ص ۲۳۵ ح ۷.

۲- . الكافي ج ۱ ص ۲۳۸ ح ۱.

۳- . الكافي ج ۱ ص ۲۳۸ ح ۲.

أَوْتُوا النَّبُوَّةَ وَ حَيْثُمَا دَارَ السِّلَاحُ فِينَا فَتَمَّ الْأَمْرُ قُلْتُ فَيَكُونُ السِّلَاحُ مُزَانًا لِلْعِلْمِ قَالَ لَا. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از صفوان روایت کرده که گفت: حضرت امام رضا صلوات الله علیه فرمود: همواره حضرت امام محمد باقر صلوات الله می فرمود: همانا داستان سلاح در خاندان ما، داستان تابوت است در بنی اسرائیل، هر کجا تابوت دور میزد، نبوت عطا می شد و در میان ما هر کجا سلاح دور زند، امر امامت آنجا است، عرض کردم:

سلاح از علم جدا می شود؟ (ممکن است سلاح به دست کسی افتد که علم امامت نداشته باشد؟) فرمود: نه.

حدیث ۱۲۸

۱۲۸- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحَسَنِ الْمُؤَدَّبُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيٍّ الْأَصْبَهَانِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ قَالَ أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبَانَ الْأَزْدِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ خَرَّاشٍ الشَّيْبَانِيُّ عَنْ الْعَوَّامِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ التَّمِيمِيِّ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ فَحَدَّثْتَنَا: أَنَّهَا رَأَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ دَعَا عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ فَقَالَ اللَّهُمَّ هَؤُلَاءِ أَهْلُ بَيْتِي فَأَذْهَبْ عَنْهُمْ الرُّجْسَ وَطَهِّرْهُمْ تَطْهِيرًا. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از تمیمی روایت کرده که گفت: نزد عایشه رفتم و او گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله را دید که علی و فاطمه و حسن و حسین صلوات الله علیهم را دعوت کرده و فرمود: خدایا اینها اهل بیت من هستند. سپس فرمود: بارخدا یا! پلیدی را از آنها دور ساز و آنها را به خوبی پاک کن.

حدیث ۱۲۹

۱۲۹- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانُ قَالَ حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْفَضْلِ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو زُرْعَةَ قَالَ حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ الْعَبْسِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ النُّمَيْرِ عَنْ الْحَارِثِ بْنِ حَصِيرَةَ عَنْ أَبِي سُلَيْمَانَ زَيْدِ بْنِ وَهْبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: وَلَا يَتِي وَوَلَا يَهُ أَهْلُ بَيْتِي أَمَانٌ مِنَ النَّارِ. (۳)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از عبدالله بن عباس روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: ولایت من و ولایت اهل بیت من امان از آتش دوزخ است.

حدیث ۱۳۰

۱۳۰- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا أَبِي وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَا حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ خَالِدٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو الْقَاسِمِ عَبْدُ الرَّحْمَنِ الْكُوفِيُّ وَ أَبُو يُوسُفَ يَعْقُوبُ بْنُ زَيْدٍ الْأَنْبَارِيُّ الْكَاتِبُ عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْغِفَارِيِّ عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ زَيْدٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ص: ۶۴

۱- . الكافي ج ۱ ص ۲۳۸ ح ۳.

۲- . الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۴۷۳ ح ۵.

۳- . الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۴۷۴ ح ۸.

وَ آلِهِ مَنْ أَحَبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ عَلَى أَوَّلِ النِّعَمِ قِيلَ وَ مَا أَوَّلُ النِّعَمِ قَالَ طِيبُ الْوِلَادَةِ وَ لَا يُحِبُّنَا إِلَّا مَنْ طَابَتْ وَلَادَتُهُ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از حسین بن زید از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه از پدرش بزرگوارش از پدران بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس ما اهل بیت را دوست داشته باشد

خداوند را بخاطر اولین نعمت او سپاس گزارد. گفتند: اولین نعمت او چیست؟ فرمود: حلال زاده بودن. زیرا غیر از حلال زاده ما را دوست نمی دارد.

حدیث ۱۳۱

۱۳۱- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ نَاتَانَةَ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ أَبِي زِيَادٍ النَّهْدِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: يَا عَلِيُّ مَنْ أَحَبَّنِي وَأَحَبَّكَ وَأَحَبَّ الْأَئِمَّةَ مَنْ وَلَدَكَ فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ عَلَى طِيبِ مَوْلَدِهِ فَإِنَّهُ لَا يُحِبُّنَا إِلَّا مَنْ طَابَتْ وَلَادَتُهُ وَلَا يُبْغِضُنَا إِلَّا مَنْ خَبَثَتْ وَلَادَتُهُ. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از زید بن علی صلوات الله علیه از پدر بزرگوارش حضرت امام زین العابدین از پدر بزرگوارش حضرت امام حسین از پدر بزرگوارش حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: ای علی! هر کس مرا و تو را و امامان از اولاد تو را دوست داشته باشد خداوند را حمد کند که حلال زاده است. زیرا دوست ندارد ما را مگر حلال زاده و دشمن ندارد ما را مگر حرام زاده.

حدیث ۱۳۲

۱۳۲- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوِيهِ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ خَالِدِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ خَالِدِ بْنِ حَمَّادِ الْأَسَدِيِّ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْعَبْدِيِّ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ قَالَ: سِئِلَ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَقَالَ ذَاكَ خَيْرُ خَلْقٍ خَلَقَ اللَّهُ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ مَا خَلَائِ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يَخْلُقْ خَلْقًا بَعْدَ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ أَكْرَمَ عَلَيْهِ مِنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَالْأَئِمَّةِ مِنْ وَلَدِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ بَعْدَهُ قُلْتُ فَمَا تَقُولُ فِيمَنْ يُبْغِضُهُ وَيَنْتَقِصُهُ فَقَالَ لَا يُبْغِضُهُ إِلَّا كَافِرٌ وَلَا يَنْتَقِصُهُ إِلَّا مُنَافِقٌ قُلْتُ فَمَا تَقُولُ فِيمَنْ يَتَوَلَّاهُ وَيَتَوَكَّلِي الْأَئِمَّةَ مِنْ وَلَدِهِ بَعْدَهُ فَقَالَ إِنَّ شِيعَةَ عَلِيٍّ وَالْأَئِمَّةَ مِنْ وَلَدِهِ هُمُ الْفَائِزُونَ الْآمِنُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ قَالَ مَا تَرَوْنَ لَوْ أَنَّ رَجُلًا خَرَجَ يَدْعُو النَّاسَ إِلَى ضَلَالَةٍ مَنْ كَانَ أَقْرَبَ النَّاسِ مِنْهُ قَالُوا شِيعَتُهُ وَانْصَارُهُ قَالَ فَلَوْ أَنَّ رَجُلًا خَرَجَ يَدْعُو النَّاسَ إِلَى هُدًى مَنْ كَانَ أَقْرَبَ النَّاسِ مِنْهُ قَالُوا شِيعَتُهُ وَانْصَارُهُ قَالَ فَكَذَلِكَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ بِيَدِهِ لَوَاءُ الْحَمْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَقْرَبُ النَّاسِ مِنْهُ شِيعَتُهُ وَانْصَارُهُ. (۳)

ص: ۶۵

۱- .الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۴۷۵ ح ۱۲.

۲- .الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۴۷۵ ح ۱۴.

۳- .الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۴۹۶ ح ۳.

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از سالم بن ابی جعد روایت کرده که گفت: از جابر بن عبد الله انصاری درباره مقام حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه پرسیده شد. گفت: حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه بهترین همه آفریده های خداوند بعد از پیامبران است. خداوند بلند مرتبه بعد از پیامبران بزرگوارتر از حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه و امامان بعد از او که فرزندان او هستند نیافریده است. گفتم: چه می گویی در مورد کسی که به حضرت علی بن ابی طالب و امامان از فرزندان او صلوات الله علیهم بعد از او کینه

بورزد و در حق آنها کوتاهی کند؟ جابر گفت: تنها کافر است که به ایشان کینه می ورزد و تنها منافق است که در حق ایشان کوتاهی می کند. گفتم: چه می گویی درباره کسانی که ولایت حضرت علی بن ابی طالب و امامان از فرزندان صلوات الله علیهم بعد از او را می پذیرند؟ جابر گفت: شیعیان علی و امامان از فرزندان صلوات الله علیهم در روز قیامت همان رستگاران و مؤمنان هستند. سپس گفت: به نظر شما اگر مردی خروج کند و مردم را به سوی گمراهی بکشاند نزدیک ترین مردم به علی صلوات الله علیه برای راهنمایی چه کسی است؟ گفتند: شیعیان و پیروان علی صلوات الله علیه. دوباره گفت: اگر مردی خروج کند و مردم را به سوی هدایت رهنمون سازد به نظر شما چه کسی به او نزدیک تر است؟ گفتند: شیعیان و پیروان آن حضرت. جابر گفت: روز قیامت حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه در حالی که پرچم حمد در دست می گیرد و شیعیان و یاوران حضرت، مقرب ترین مردم به ایشان هستند.

حدیث ۱۳۳

۱۳۳- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ مُوسَى قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو الْعَبَّاسِ أَحْمَدُ بْنُ زَكَرِيَّا الْقَطَّانُ قَالَ حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِيبٍ قَالَ حَدَّثَنَا تَمِيمُ بْنُ بَهْلُولٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبَانَ عَنْ سَلَامٍ بْنِ أَبِي عَمْرٍة عَنْ مَعْرُوفِ بْنِ خَرْبُودَ عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ: أَنَا سَيِّدُ النَّبِيِّينَ وَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ سَيِّدُ الْوَصِيِّينَ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَالْأَائِمَّةُ بَعْدَهُمَا سَادَاتُ الْمُتَّقِينَ وَلَيْنَا وَلِيُّ اللَّهِ وَ عَدُونَا عَدُوُّ اللَّهِ وَ طَاعَتُنَا طَاعَةُ اللَّهِ وَ مَعْصِيَتُنَا مَعْصِيَةُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابو طفیل روایت کرده که گفت: حضرت امام حسن مجتبی صلوات الله علیه فرمود: از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: من سرور انبیاء هستم و حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیهما سید اوصیاء است و حضرت امام حسن و حضرت امام حسین صلوات الله علیهما دو سرور جوانان اهل بهشت هستند و امامان بعد از آنها سروران متقین هستند. دوست ما، دوست خدا است. و دشمن ما، دشمن خدا است. و طاعت ما، طاعت خدا است. و نافرمانی ما، نافرمانی خدای عزوجل است.

حدیث ۱۳۴

۱۳۴- قال الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ شَاذَوَيْهِ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ الْحَمِيرِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدَ بْنِ سَنَانَ عَنْ مُحَمَّدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زُرَّارَةَ عَنْ عِيسَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْهَاشِمِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ

ص: ۶۶

۱- . الأُمَالِي (للصدوق) ج ۱ ص ۵۵۸ ح ۱۶.

عَنْ أُمِّهِ أُمِّ سَلَمَةَ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهَا قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ: عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَآلَتُهُ مِنْ وَلَدِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ بَعْدِي سَادَةُ أَهْلِ الْأَرْضِ وَقَادَةُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ام سلمه رضوان الله علیها روایت کرده که گفت: از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: حضرت علی بن ابی طالب و امامان از

فرزندانش بعد از من سروران اهل زمین هستند و در روز قیامت پیشوایان دست و روسفیدان باشند.

حدیث ۱۳۵

۱۳۵- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوِيهِ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ حَدَّثَنِي عَمِّي مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي الْقَاسِمِ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْكَوْفِيُّ عَنْ الْمُفَضَّلِ بْنِ صَالِحِ الْأَسَدِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: مَنْ أَبْغَضَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ بَعَثَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَهُودِيًّا قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَإِنْ شَهِدَ الشَّهَادَتَيْنِ قَالَ نَعَمْ فَإِنَّمَا احْتَجَزَ بِهِاتَيْنِ الْكَلِمَتَيْنِ عَنْ سَفْكَ دَمِهِ أَوْ يُودَى الْجَزِيَّةَ عَنْ يَدٍ وَهُوَ صَاغِرٌ ثُمَّ قَالَ مَنْ أَبْغَضَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ بَعَثَهُ اللَّهُ يَهُودِيًّا قِيلَ فَكَيْفَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ إِنْ أَدْرَكَ الدَّجَالُ آمَنَ بِهِ. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از محمد بن مروان از حضرت امام جعفر صادق از پدران بزرگوارش صلوات الله عليهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: فرمود هر کس ما اهل بیت را دشمن بدارد خدا روز قیامت او را یهودی محشور کند. عرض شد: یا رسول الله! و اگر چه شهادتین گوید؟ فرمود: بلی، با گفتن این دو کلمه خونس را حفظ کرده و از ادای جزیه به خواری معاف شده است. سپس فرمود: هر کس ما اهل بیت را دشمن بدارد خدا او را یهودی محشور کند. عرض شد: چگونه یا رسول الله؟ فرمود: اگر دجال را دریابد به او ایمان آورد.

حدیث ۱۳۶

۱۳۶- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ الْبَاقِرَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ: أَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَا مُحَمَّدُ إِنِّي خَلَقْتُكَ وَلَمْ تَكُ شَيْئاً وَنَفَخْتُ فِيكَ مِنْ رُوحِي كَرَامَةً مِنِّي أَكْرَمْتُكَ بِهَا حَتَّى أَوْجَبْتُ لَكَ الطَّاعَةَ عَلَى خَلْقِي جَمِيعاً فَمَنْ أَطَاعَكَ فَقَدْ أَطَاعَنِي وَ مَنْ عَصَاكَ فَقَدْ عَصَانِي وَ أَوْجَبْتُ ذَلِكَ فِي عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ فِي نَسْلِهِ مِنْ اخْتَصَصْتُ مِنْهُمْ لِنَفْسِي. (۳)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابو حمزه روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: خداوند به حضرت محمد صلی الله علیه و آله وحی کرد: یا محمد! تو را آفریدم با اینکه چیزی نبود، به واسطه گرامی داشتن تو از روح خویش در تو دمیدم و تو را به این مقام مفتخر نمودم، هنگامی که بر تمام مردم واجب کردم که از تو

ص: ۶۷

۱- .الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۵۸۲ ح ۲۴.

۲- .الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۵۸۵ ح ۲.

۳- .الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۶۰۴ ح ۵.

اطاعت کنند. هر کس از تو اطاعت کند، مرا اطاعت کرده و هر کس مخالفت با تو نماید، با من مخالفت کرده است. این مقام را به علی صلوات الله علیه و فرزندان او که برای خود برگزیده ام نیز دادم.

حدیث ۱۳۷

۱۳۷- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْأَصْبَهَانِيِّ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ الْمَنْقَرِيِّ عَنْ حَفْصِ بْنِ غِيَاثٍ النَّخَعِيِّ الْقَاضِي قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمَا يَقُولُ: إِنَّ عَلِيًّا صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ كَانَ يَقُولُ لَا خَيْرَ فِي الدُّنْيَا إِلَّا لِأَحَدٍ رَجُلَيْنِ رَجُلٌ يَزِدُّهُ كُلَّ يَوْمٍ إِحْسَانًا وَ رَجُلٌ يَتَدَارَكُ سَيِّئَتُهُ بِالتَّوْبَةِ وَ أَنِّي لَهُ بِالتَّوْبَةِ وَ اللَّهِ لَوْ سَجَدَ حَتَّى يَنْقُطَ عُنُقُهُ مَا قَبِلَ اللَّهُ مِنْهُ إِلَّا بَوْلَايَتِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از حفص بن غیاث نخعی قاضی روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: همانا همواره علی امیرالمؤمنین صلوات الله علیه می فرمود: دنیا خیری ندارد مگر برای یکی از دو کس: آن کس که هر روز بر احسان خود بیفزاید، و آن کس که با توبه گناهان خود را جبران کند و از کجا میتواند توبه کند به خدا اگر سجده کند تا گردنش قطع شود خدا از او نپذیرد جز به ولایت ما اهل بیت.

حدیث ۱۳۸

۱۳۸- الشيخ محمد بن علي بن شهر آشوب، بِإِسْنَادِهِ عَنْ دَاوُدَ الرَّقِّيِّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ: يَا سَمَاعَةَ بْنَ مِهْرَانَ أَتَنِي تِلْكَ الصَّحِيفَةُ فَأَتَاهُ بِصَحِيفَةٍ بَيَضَاءٍ فَدَفَعَهَا إِلَيَّ وَ قَالَ اقْرَأْ هَذِهِ قَالَ فَقَرَأْتُهَا فَإِذَا فِيهَا سَطْرَانِ السَّطْرُ الْأَوَّلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَ السَّطْرُ الثَّانِي إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ عَلَى بَنِي أَبِي طَالِبٍ وَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ إِلَى قَوْلِهِ وَ

الْخَلْفُ الصَّالِحُ مِنْهُمْ الْحُجَّةُ لِلَّهِ ثُمَّ قَالَ لِي يَا دَاوُدُ أَتَدْرِي أَيْنَ كَانَ وَمَتَى كَانَ مَكْتُوبًا قُلْتُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ اللَّهُ أَعْلَمُ وَرَسُولُهُ وَأَنْتُمْ قَالَ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ آدَمَ بِالْفَى عَامٍ. (۲)

مرحوم ابن شهر آشوب، با سند خویش از داود رقی روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: ای سماعه بن مهران! آن صحیفه را برای من بیاور. پس صحیفه ای سفید برای آن حضرت آورد. حضرت آن صحیفه را به دست من داده فرمود: این را بخوان. گوید: من شروع به خواندن آن کردم که دیدم فقط دو سطر است: در سطر اول نوشته شده «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ» و در سطر دوم نوشته شده «در حقیقت، شماره ماه ها نزد خدا، از روزی که آسمان ها و زمین را آفریده، در کتاب [علم] خدا، دوازده ماه است از این [دوازده ماه]، چهار ماه [ماه] حرام است. این است آیین استوار». (سوره توبه آیه ۳۶) علی بن ابی طالب، حسن بن علی، حسین بن علی تا خلف صالح ایشان حجّت خداوند هستند.

سپس به من فرمود: ای داود! آیا می دانی این صحیفه کجا بوده و از کی نوشته شده است؟ عرض کردم: ای فرزند رسول الله! خداوند و رسولش و شما آگاه تر هستید. فرمود: دو هزار سال پیش از آن که خداوند آدم را بیافریند.

ص: ۶۸

۱- .الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۶۶۶ ح ۲.

۲- .المناقب (لابن شهر آشوب) ج ۳ ص ۱۹۵.

۱۳۹- الشيخ محمد بن عبد الله جعفر الحميري، عن أحمد بن محمد بن عيسى عن أحمد بن محمد بن أبي نصر البزنطي عن الرضا صلوات الله عليه: فيما كتب إليه قال أبو جعفر صلوات الله عليه لا يستكمل عبد الإيمان حتى يعرف أنه يجري لآخرهم ما يجري لأولهم في الحجة والطاعة والحلال والحرام سواء ولمحمد صلى الله عليه وآله وأمير المؤمنين صلوات الله عليه فضلهما. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن عبد الله بن جعفر حمیری، از احمد بن محمد بن عیسی از احمد بن محمد بن ابی نصر بزنطی روایت کرده که گفت: حضرت امام رضا صلوات الله علیه به من نوشت و فرمود: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: ایمان بنده کامل نمی شود مگر اینکه بداند که هر چه برای اول ما است برای آخرین ما نیز جاری است در اطاعت، و حجت و حلال و حرام برابرند و حضرت محمد صلی الله علیه و آله و حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فضیلت مخصوص به خود را دارند.

حدیث ۱۴۰

۱۴۰- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن علي بن إسماعيل عن صفوان عن ابن مسكان عن الحارث النضري عن أبي عبد الله صلوات الله عليه قال سمعته يقول: رسول الله صلى الله عليه وآله ونحن في الأمر والنهي والحلال والحرام نجري مجرى واحد فأمّا رسول الله صلى الله عليه وآله وعلی صلوات الله علیه فلهما فضلهما. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از حارث نضری روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: رسول الله صلی الله علیه

و آله و ما در امر و نهی کردن و حلال و حرام یکسان هستیم، لیکن رسول الله صلی الله علیه و آله و علی صلوات الله علیهما و آلهما فضیلت خاص خود را دارند.

حدیث ۱۴۱

۱۴۱- الشيخ محمد بن علی بابویه الصدوق، عن محمد بن عمر بن محمد بن سلم بن البراء الجعابی قال حدثني أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازي التميمي عن الرضا عن آبائه صلوات الله عليهم عن حسين بن علي صلوات الله عليهما عن جابر قال: ما كنا نعرف المنافقين على عهد رسول الله صلى الله عليه وآله إلا ببغضهم علياً وولده صلوات الله عليهم. (۳)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از جناب تمیمی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش از حضرت حسین بن علی صلوات الله علیهم از جابر روایت کرده که گفت: در عهد رسول الله صلی الله علیه و آله منافقان را جز از راه دشمنی آن ها با علی و فرزندان او صلوات الله علیهم نمی شناختیم.

حدیث ۱۴۲

۱۴۲- أبان بن أبي عيَّاش عن سُلَيْمِ بْنِ قَيْسِ الْهَلَالِي قَالَ سَمِعْتُ عَلِيًّا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ: كَانَتْ لِي مِنْ رَسُولِ اللَّهِ عَشْرُ خِصَالٍ مَا يَسُرُّنِي بِإِحْدَاهُنَّ مَا طَلَعَتِ عَلَيْهِ الشَّمْسُ وَمَا غَرَبَتْ فَقِيلَ لَهُ سَمِّهَا لَنَا يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ فَقَالَ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَنْتَ الْأَخُ وَأَنْتَ الْخَلِيلُ وَأَنْتَ الْوَصِيُّ وَأَنْتَ الْوَزِيرُ وَ

۱- . قرب الإسناد ص ۱۵۳.

۲- . بصائر الدرجات ج ۲ ص ۴۰۵ ح ۱۷۱۲.

۳- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۶۷ ح ۳۰۵.

أَنْتَ الْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ وَالْمَالِ فِي كُلِّ غَيْبِهِ أَغْيَبَهَا وَنَزَلْتُكَ مِنِّي كَمَنْزِلَتِي مِنْ رَبِّي وَأَنْتَ الْخَلِيفَةُ فِي أُمَّتِي وَلِيَّكَ وَلِيِّ وَعَدُوكَ عَدُوِّي وَأَنْتَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَسَيِّدُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ بَعْدِي ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ عَلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ يَا مَعْشَرَ الصَّحَابَةِ وَاللَّهِ مَا تَقَدَّمْتُ عَلَى أَمْرٍ إِلَّا مَا عَهَدَ إِلَيَّ فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَطُوبَى لِمَنْ رَسَخَ حُبُّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ فِي قَلْبِهِ فَوَاللَّهِ مَا ذَكَرَ الْعَالَمُونَ ذِكْرًا أَحَبَّ إِلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِنِّي وَصَلَّى الْقِبْلَتَيْنِ كَصَلَاتِي صَلَّيْتُ صَبِيًّا وَلَمْ أَرْهَقْ حُلْمًا وَهَذِهِ فَاطِمَةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا بَضْعَةٌ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ تَحْتِي هِيَ فِي زَمَانِهَا كَمَرْيَمَ بِنْتِ عِمْرَانَ فِي زَمَانِهَا وَإِنَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ سِبْطَا هَذِهِ الْأُمَّةِ وَهُمَا مِنْ مُحَمَّدٍ كَمَا كَانَ الْعَيْنَيْنِ مِنَ الرَّأْسِ وَأَنَا فَكَمَا كَانَ الْيَدُ مِنَ الْبَدَنِ وَأَمَّا فَاطِمَةُ فَكَمَا كَانَ الْقَلْبُ مِنَ الْجَسَدِ مِثْلًا مِثْلُ سَفِينَةِ نُوحٍ مَنْ رَكِبَهَا نَجَا وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ. (۱)

ابان بن ابی عیاش از سلیم بن قیس هلالی روایت کرده که گفت: از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه شنیدم می فرمود: مرا از رسول الله صلی الله علیه و آله ده خصلت است که برای من آنچه آفتاب بر آن طلوع و غروب کند، دوست داشتنی تر از یکی از آن ها نیست. عرض شد: ای امیرالمؤمنین! آن ها را برای ما نام ببرید. فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله به من فرمود: تو برادر، دوست، وصی و وزیر من هستی و تو در هر غیبتی که داشته باشم جانشین من بر خانواده و دارایی هایم هستی، و منزلت تو از من همانند منزلت من از پروردگارم می باشد و خلیفه در اُمت من تو هستی، دوست دار تو دوست دار من است و

دشمن تو دشمن من، و تو امیر مؤمنین هستی و نیز سرور مسلمانان بعد از من هستی. آن گاه حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه رو به یاران خود کرده سپس فرمود: ای گروه صحابه! به خدا سوگند دست به هیچ کاری نزده ام مگر آنچه رسول الله صلی الله علیه و آله از من بر انجام آن پیمان گرفته باشد، پس خوشا به حال کسی که محبت ما اهل بیت در قلبش رسوخ کرده باشد، به خدا سوگند آگاهان و دانایان چیزی را برای رسول الله صلی الله علیه و آله ذکر نکرده اند که برای آن حضرت خوشایندتر از ذکر من باشد، و کسی چون من رو به هر دو قبله نماز نخوانده است، هنوز کودک بودم و به سن بلوغ نرسیده بودم که نماز خواندم، و این حضرت فاطمه صلوات الله علیها پاره تن رسول الله صلی الله علیه و آله است که همسر من است و او در زمان خودش همانند حضرت مریم بنت عمران در زمان خود است، و حسن و حسین صلوات الله علیهما دو سبط این اُمّت هستند و جایگاه شان از حضرت محمد صلی الله علیه و آله به جایگاه دو چشم در سر است، و اُمّا من، جایگاه دو دست از بدن را نسبت به آن حضرت دارم، و اُمّا حضرت فاطمه صلوات الله علیها، جایگاهی همانند قلب از بدن را نزد آن حضرت دارد، مثل ما به کشتی نوح می ماند، هر کس بر آن سوار شد نجات می یابد و هر کس باز ماند، غرق می گردد.

حدیث ۱۴۳

۱۴۳- الشیخ محمد بن الحسن الطوسی، عن جماعه عن ابي المفضل عن محمد بن عبد الله الجندی عن اصل كتابه عن علي بن منصور عن الحسن بن عنبسه عن شريك بن عبد الله عن ابي اسحاق عن عمرو بن ميمون الأودي: أنه ذكر عنده علي بن أبي طالب صلوات الله عليه فقال إن قوماً يئالون منه أولئك هم وقود النار ولقد سمعتُ عدّه من أصحاب محمد صلی الله

عليه و آله منهم حذيفه بن اليمان و كعب بن عجرة يقول كل رجل منهم لقد أعطى على صلوات الله عليه ما لم يعطه بشر هو زوج فاطمه سيده نساء الأولين و

ص: ٧٠

١- . كتاب سليم بن قيس هلالى ص ١٥٤.

الآخرين فمن رأى مثلها أو سمع أنه تزوج بمثلها أحد في الأولين و الآخرين و هو أبو الحسن و الحسين سيدي شباب أهل الجنة من الأولين و الآخرين فمن له أيها الناس مثلهما و رسول الله صلى الله عليه و آله حموه و هو وصي رسول الله صلى الله عليه و آله في أهله و أزواجه و سدت الأبواب التي في المسجد كلها غير باب و هو صاحب باب خيبر و هو صاحب الرأيه يوم خيبر و تفل رسول الله صلى الله عليه و آله يومئذ في عينيه و هو أرمذ فما اشتكاهما من بعد و لا وجد حراً و لا برداً و لا قرأ بعد يومه ذلك و هو صاحب يوم غدیر خم إذ نوه رسول الله صلى الله عليه و آله باسمه و ألزم أمته و لايته و عرفهم بخطرته و بين لهم مكانه فقال أيها الناس من أولى بكم منكم بانفسكم قالوا الله و رسوله قال فمن كنت مولاه فهذا علي مولاه و هو صاحب العباء و من أذهب الله عنه الرجس و طهره تطهيراً: و هو صاحب الطائر حين قال رسول الله صلى الله عليه و آله اللهم ائتنى بأحب خلقك إليك و إلى فجاء علي فأكل معه و هو صاحب سورة براءة حين نزل بها جبرئيل عليه السلام على رسول الله صلى الله عليه و آله و قد سار أبو بكر بالسورة فقال له يا محمد إنه لا يبلغها إلا أنت أو علي إنه منك و أنت منه فكان رسول الله صلى الله عليه و آله منه في حياته و بعد وفاته و هو عيه علم رسول الله صلى الله عليه و آله و من قال له النبي صلى الله عليه و آله أنا مدينه العلم و علي بابها و من أراد العلم فليأت المدينه من الباب كما أمر الله فقال و أتوا البيوت من أبوابها و هو مفرج الكرب عن

رَسُولُ اللَّهِ فِي الْحُرُوبِ وَهُوَ أَوَّلُ مَنْ آمَنَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَصَدَّقَهُ وَاتَّبَعَهُ وَهُوَ أَوَّلُ مَنْ صَلَّى فَمَنْ أَعْظَمُ فَرِيَةً عَلَى اللَّهِ وَ عَلَى رَسُولِهِ مِمَّنْ قَاسَ بِهِ أَحَدًا أَوْ شَبَّهَ بِهِ بَشَرًا.

(۱)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از ابو اسحاق روایت کرده که گفت: در نزد عمرو بن میمون الأودی از حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه سخن به میان آمد، او گفت: بعضی علی صلوات الله علیه را دشنام می دهند. آنها هیزم جهنم هستند. از بعضی صحابه رسول الله صلی الله علیه و آله از جمله حذیفه بن یمان و کعبه بن عجره شنیدم که هر یک از آنان می گفتند: به علی صلوات الله علیه چیزهای داده شده که به هیچ بشری داده نشده است: او همسر حضرت فاطمه سرور زنان از اولین تا آخرین است. چه کسی زنی مانند حضرت فاطمه صلوات الله علیها را دیده و آیا کسی تا کنون شنیده است که فردی با زنی مانند حضرت فاطمه صلوات الله علیها ازدواج کرده باشد؟ علی صلوات الله علیه دو پسر به نام های حسن و حسین صلوات الله علیهما را دارد که دو سرور جوانان بهشتی از اولین تا آخرین هستند. ای مردم! چه کسی فرزندی مانند آنها را دارد؟ پدر زن علی صلوات الله علیه رسول الله صلی الله علیه و آله است. او وصی رسول الله صلی الله علیه و آله در خانه اش و اهل بیتش است. تمام درهای مشرف به مسجد بسته شدند به جز در علی صلوات الله علیه. او صاحب باب خیبر و حمل کننده پرچم در روز خیبر است. در آن روز علی صلوات الله علیه از ناحیه چشم درد می کشید. رسول الله صلی الله علیه و آله آب دهان را به آن مالید بعد از آن دیگر هیچگاه چشمانش دچار مشکل نشد. و از آن به بعد هیچگاه احساس سرما و گرمای آزار دهنده نکرد. او صاحب روز غدیر خم است جایی که رسول الله صلی الله علیه و آله اسمش را ذکر کرد و ولایتش را بر مسلمانان واجب کرد و از اهمیت و مقام او سخن گفت و فرمود:

ای مردم! چه کسی بر شما از خودتان سزاوارتر است؟ گفتند: خداوند و فرستاده اش. فرمود: کسی که

ص: ۷۱

۱- .الأمالی (للطوسی) ص ۵۵۸ ح ۱۱۷۲.

من مولای او هستم پس این علی، مولای او است. علی صلوات الله علیه صاحب عباء و کسی است که خداوند رجس و پلیدی را از او دور کرده و کاملاً پاک و پاکیزه کرده است. او صاحب الطائر است هنگامی که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: خداوند نزد من کسی را بفرست که بهترین خلق در نزد تو و من است. در آن هنگام علی صلوات الله علیه نزد او آمد و با او غذا خورد. او صاحب سوره براءت (توبه) است. وقتی که حضرت جبرئیل این سوره را بر رسول الله صلی الله علیه و آله نازل کرد ابوبکر سوره را برد. اما حضرت جبرئیل نازل شد و فرمود: ای محمد! این سوره را تنها باید تو یا علی ابلاغ کنند چرا که او از تو و تو از او هستی. پس رسول الله صلی الله علیه و آله چه در حیات و چه بعد از حیات از او بود. علی صلوات الله علیه مخزن علم رسول الله صلی الله علیه و آله بود و کسی که رسول الله صلی الله علیه و آله درباره اش فرمود: من شهر علم هستم و علی صلوات الله علیه در آن است؛ کسی که علم را طلب می کند باید از در آن شهر بگذرد همچنان که خداوند متعال می فرماید: «و به خانه ها از در [ورودی] آنها درآید». (سوره بقره آیه ۱۸۹) علی صلوات الله علیه برطرف کننده ناراحتی و نگرانی رسول الله صلی الله علیه و آله در جنگ ها بود و اولین کسی بود که به رسول الله صلی الله علیه و آله ایمان آورد و او را تصدیق کرد و راهش را در پیش گرفت. او اولین کسی بود که نماز به جای آورد. پس چه بهتانی می تواند بر

خداوند و رسول الله صلى الله عليه و آله از این بزرگتر باشد که کسی شخصی را با علی صلوات الله علیه مقایسه کند و بشری را به او تشبیه کند. مولای

حدیث ۱۴۴

۱۴۴- الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، بِالْأَسَانِيدِ الثَّلَاثَةِ عَنِ الرِّضَا عَنْ آبَائِهِ عَنْ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: إِنَّكَ أُعْطِيتَ ثَلَاثًا لَمْ أُعْطَهَا قُلْتُ فِدَاكَ أَبِي وَ أُمِّي وَ مَا أُعْطِيتُ قَالَ أُعْطِيتَ صِهْرًا مِثْلِي وَ أُعْطِيتَ مِثْلَ زَوْجَتِكَ (فَاطِمَةَ) وَ أُعْطِيتَ مِثْلَ وَلَدَيْكَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سه سند از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله عليهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلى الله عليه و آله فرمود: به تو سه چیز داده شده که آن ها را به من نداده اند. عرض کردم: پدر و مادرم فدای تو باد، به من چه چیزهایی داده شده است؟ فرمود: پدر زنی چون من داده شده، همسری چون حضرت فاطمه صلوات الله عليها داده شده، و فرزندانی چون حسن و حسین صلوات الله علیهما داده شده اند.

حدیث ۱۴۵

۱۴۵- الشيخ محمد بن الحسن الطوسی، عَنْ ابْنِ الصَّلْتِ عَنْ ابْنِ عُقْدَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ الْقَزْوِينِيِّ عَنْ دَاوُدَ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنِ الرِّضَا عَنْ آبَائِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لِعَلِيِّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَا عَلِيُّ إِنَّكَ أُعْطِيتَ ثَلَاثَةً لَمْ أُعْطَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أُعْطِيتُ فَقَالَ أُعْطِيتَ صِهْرًا مِثْلِي وَ لَمْ أُعْطَ وَ أُعْطِيتَ زَوْجَتَكَ فَاطِمَةَ وَ لَمْ أُعْطَ وَ أُعْطِيتَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ وَ لَمْ أُعْطَ. (۲)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از داود بن سلیمان از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله به علی امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرمود: ای علی! به تو سه چیز داده شده که به من

ص: ۷۲

۱- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۴۸ ح ۱۸۸.

۲- . الأمالی (للطوسی) ص ۲۱۹ ح ۷۰۸.

داده نشده اند. عرض کردم: یا رسول الله! چه چیزهایی به من داده شده؟ فرمود: پدر زنی چون من به تو داده شده و به من داده نشده، همسری چون حضرت فاطمه صلوات الله علیها به تو داده شده و به من داده نشده است، و حسن و حسین صلوات الله علیهما به تو داده شده اند و به من داده نشد.

حدیث ۱۴۶

۱۴۶- الشيخ محمد بن الحسن الطوسی، عن مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ شَاذَانَ عَنِ الْمُعَافَى بْنِ زَكَرِيَّا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ هُوْذَةَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَيْمَانَ الدَّيْلَمِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَأَلْتُ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا لِمَ سُمِّيَتِ الْجُمُعَةُ جُمُعَةً قَالَ لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَمَعَ فِيهَا خَلْقَهُ لَوْلَايَهُ مُحَمَّدٌ وَأَهْلُ بَيْتِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۱)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از سلیمان دیلمی از پدرش روایت کرده که گفت: از حضرت جعفر بن محمد صلوات الله علیهما پرسیدم: جمعه را به چه جهت جمعه نامیده اند؟

فرمود: چون در آن روز خداوند خلق را برای ولایت محمد و اهل بیتش صلوات الله علیهم جمع کرد.

حدیث ۱۴۷

۱۴۷- الشيخ محمد بن عبد الله بن جعفر الحمیری، عن مُعَاوِيَةَ بْنِ حُكَيْمٍ عَنِ الْوَشَاءِ قَالَ: قَالَ لِي الرُّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ ابْتِدَاءً إِنَّ أَبِي كَانَ عِنْدِي الْبَارِحَةَ قُلْتُ أَبُوكَ قَالَ أَبِي قُلْتُ أَبُوكَ قَالَ أَبِي قُلْتُ أَبُوكَ قَالَ فِي الْمَنَامِ إِنَّ جَعْفَرًا صَلَوَاتُ اللَّهِ كَانَ يَجِيءُ إِلَى أَبِي فَيَقُولُ يَا بُنَيَّ افْعَلْ كَذَا يَا بُنَيَّ افْعَلْ كَذَا يَا بُنَيَّ افْعَلْ كَذَا قَالَ فَدَخَلْتُ عَلَيْهِ بَعْدَ ذَلِكَ فَقَالَ لِي يَا حَسَنُ إِنَّ مَنَامَنَا وَ يَقْظَتَنَا وَاحِدَةٌ. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن عبد الله بن جعفر حمیری، با سند مذکور از وشاء روایت کرده که گفت: حضرت امام رضا صلوات الله علیه بدون مقدمه به من فرمود: پدرم دیشب نزد من بود! پرسیدم: پدرت؟ فرمود: پدرم! پرسیدم: پدرت؟ فرمود: در خواب حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه به نزد پدرم می آمد و می فرمود: ای پسرکم! چنین و چنان کن. وشاء می گوید: بعد از این جریان بر حضرت امام رضا صلوات الله علیه وارد شدم، به من فرمود: ای حسن! خواب و بیداری ما یکسان است.

حدیث ۱۴۸

۱۴۸- قال الشيخ محمد بن علي بن شهر آشوب: الشَّيْرَازِيُّ فِي كِتَابِهِ بِالْإِسْنَادِ عَنِ الْهَذِيلِ عَنْ مُقَاتِلٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَنْفِيَّةِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «فِي أَيِّ صُورَةٍ مَا شَاءَ رَكَّبَكَ» قَالَ صَوَّرَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي ظَهْرِ أَبِي طَالِبٍ عَلَى صُورَةِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فَكَانَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ

أَشَبَّهَ النَّاسَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَكَانَ الْحُسَيْنُ بْنُ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمَا عَلَى أَشَبِّهِ النَّاسِ بِفَاطِمَةَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهَا وَكُنْتُ أَنَا أَشَبَّهُ النَّاسِ بِخَدِيجَةَ الْكُبْرَى صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمَا.

(۳)

ص: ۷۳

۱- .الأمالي (للطوسي) ص ۷۱. بحارالانوار ج ۲۶ ص ۳۰۹ ح ۷۶.

۲- .قرب الإسناد ص ۲۰۲. بحارالانوار ج ۴۹ ص ۳ ح ۴.

۳- .بحارالانوار ج ۲۴ ص ۳۱۶ ح ۲۱.

مرحوم ابن شهر آشوب، با سند مذکور از محمد بن حنفیه از حضرت امام حسن مجتبیٰ صلوات الله علیه درباره آیه: «و در هر صورتی که خواست تو را ترکیب نمود». (سوره انفطار آیه ۸) روایت کرده که فرمود: خداوند در صلب حضرت ابو طالب شکل و قیافه حضرت امیرالمومنین صلوات الله علیه را به شکل و قیافه رسول الله صلی الله علیه و آله ترکیب کرد. پس امیرالمؤمنین علی صلوات الله علیه شبیه ترین مردم به رسول الله صلی الله علیه و آله شد و حضرت امام حسین صلوات الله علیه هم شبیه ترین مردم به حضرت فاطمه صلوات الله علیها شد. و من شبیه ترین مردم به حضرت خدیجه سلام الله علیها هستم.

حدیث ۱۴۹

۱۴۹- قال الشيخ أحمد بن محمد عياش الجوهري، حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ الْأَدَمِيُّ مِنْ أَصْلِ كِتَابِهِ وَ أَتَنِي ابْنُ غَالِبِ الْحَافِظُ عَلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ عُبَيْدِ بْنِ نَاصِحٍ قَالَ حَدَّثَنِي الْحُسَيْنُ بْنُ عَلْوَانَ الْكَلْبِيُّ عَنْ هَمَّامِ بْنِ الْحَرِثِ عَنْ وَهْبِ بْنِ مُنْبَهٍ قَالَ إِنَّ مُوسَى نَظَرَ لَيْلَهُ الْخِطَابِ إِلَى

كُلُّ شَجَرَةٍ فِي الطُّورِ وَ كُلِّ حَجَرٍ وَ نَبَاتٍ تَنْطِقُ بِذِكْرِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ اثْنَيْ عَشَرَ وَصِيًّا لَهُ مِنْ بَعْدِهِ فَقَالَ مُوسَى إِلَهِي لَا أَرَى شَيْئًا خَلَقْتَهُ إِلَّا وَ هُوَ نَاطِقٌ بِذِكْرِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ أَوْصِيَاءَهُ الْإِثْنَيْ عَشَرَ فَمَا مَنَزَلُهُ هَؤُلَاءِ عِنْدَكَ قَالَ يَا ابْنَ عِمْرَانَ إِنِّي خَلَقْتُهُمْ قَبْلَ خَلْقِ الْأَنْوَارِ وَ جَعَلْتُهُمْ فِي خَزَائِنِ قُدْسِي يَرْتَعُونَ فِي رِيَاضِ مَشِيَّتِي وَ يَتَنَسَّمُونَ رُوحَ جَبْرُوتِي وَ يَشَاهِدُونَ أَقْطَارَ مَلَكُوتِي حَتَّى إِذَا شِئْتُ مَشِيَّتِي أَنْفَذْتُ قَضَائِي وَ قَدَرِي يَا ابْنَ عِمْرَانَ إِنِّي سَبَقْتُ بِهِمُ السُّبَّاقَ حَتَّى أَزْخَرِفَ بِهِمْ جَنَانِي يَا ابْنَ عِمْرَانَ تَمَسَّكَ بِذِكْرِهِمْ فَإِنَّهُمْ خَزَنَةُ عِلْمِي وَ عِيَّةُ حَكْمَتِي وَ مَعْدَنُ نُورِي قَالَ حُسَيْنُ بْنُ عَلْوَانَ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَقَالَ حَقٌّ ذَلِكَ هُمْ اثْنَا عَشَرَ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ عَلَى وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى بْنِ الْحُسَيْنِ وَ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَ مَنْ شَاءَ اللَّهُ قُلْتُ جَعَلْتُ فِدَاكَ إِنَّمَا أَسْأَلُكَ لِتُفْتِنِي بِالْحَقِّ قَالَ أَنَا وَ ابْنِي هَذَا - وَ أَوْمَأَ إِلَى ابْنِهِ مُوسَى صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ الْخَامِسُ مِنْ وَلَدِهِ يَغِيبُ شَخْصُهُ وَ لَا يَحِلُّ ذِكْرُهُ بِاسْمِهِ. (١)

مرحوم شیخ احمد بن محمد عیاش جوهری، با سند مذکور از وهب بن منبه روایت کرده که گفت گفت: حضرت موسی علیه السلام در شب خطاب، به هر درختی در کوه طور نظر می کرد و نیز هر سنگ و گیاهی، ناطق به ذکر حضرت محمد صلی الله علیه و آله و دوازده وصی بعد از او صلوات الله علیهم بودند. حضرت موسی علیه السلام گفت: خدایا هیچ مخلوقی از مخلوقات را نمی بینم مگر آنکه ناطق به ذکر حضرت محمد صلی الله علیه و آله و دوازده وصی او صلوات الله علیهم هستند، منزلت اینها در نزد تو چیست؟

خداوند متعال فرمود: ای پسر عمران! من این ها را قبل از خلق انوار آفریدم و آنها را در گنجینه قدس خود نهادم تا هنگامی که در باغ های مشیت من سیر کرده و روح جبروت من را مس کنند و اطراف ملکوت مرا ببینند، تا وقتی مشیت خود را خواستم، قضا و قدر خود

را نافذ گردانم. ای پسر عمران! با آنها پیشی گرفتم تا بهشت خود را با آنان زینت کنم؛ ای پسر عمران! به یاد آنان تمسک کن که گنجینه علم من و جایگاه حکمت من و معدن نور من هستند. حسین بن علوان گوید: این سخن را به حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه عرض کردم، حضرت فرمود: این سخن حق است، آنها دوازده نفر از آل محمد صلی الله علیه و آله هستند.

ص: ۷۴

۱- . مقتضب الأثر فی النص علی الأئمة الإثنی عشر ص ۴۱.

حدیث ۱۵۰

۱۵۰- الشیخ عماد الدین محمد بن أبی القاسم الطبری، عن عُمَرُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْحَسَنِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عُمَرَ السُّكَّرِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنْ يَحْيَى بْنِ مَعْنٍ عَنْ قُرَيْشِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ مُحَمَّدَ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي أُسَامَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي مِنْ بَعْدِي. (۱)

مرحوم شیخ عمادالدین طبری، با سند مذکور از ابو هریره روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: بهترین شما، بهترین شما کسی است که پس از من، خیرخواه ترین آنها باشد نسبت به خانواده ام.

حدیث ۱۵۱

۱۵۱- الشيخ عماد الدين محمد بن أبي القاسم الطبري، عن مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الْجَوَانِيُّ عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ الدَّاعِي عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْحَسَنِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْحَافِظِ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ الْأُمَوِيِّ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الرَّبِيعِ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنْ طَاهِرَةَ بِنْتِ عَمْرٍو بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِيهَا عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ عَصْبَةً يَنْتُمُونَ إِلَيْهَا إِلَّا وَلَدَ فَاطِمَةَ فَأَنَا وَلِيُّهُمْ وَأَنَا عَصَبَتُهُمْ وَهُمْ عِترَتِي خُلُقُوا مِنْ طِينَتِي وَوَيْلٌ لِلْمُكَذِّبِينَ بِفَضْلِهِمْ مَنْ أَحَبَّهُمْ أَحَبَّهُ اللَّهُ وَ مَنْ أَبْغَضَهُمْ أَبْغَضَهُ اللَّهُ. (۲)

مرحوم شیخ عمادالدین طبری، با سند مذکور از جابر بن عبد الله انصاری روایت کرده که گفت گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: هر خانواده ای از جانب پدر فرزندان شان به آنها نسبت داده می شود، مگر فرزندان حضرت فاطمه صلوات الله علیها که من ولی آنها و مرکز نژادی ایشان هستم و آنها عترت من هستند که از سرشت من خلق شده اند. وای بر آن کسانی که فضل و مقام آنها را تکذیب کنند! هر کس آنها را دوست بدارد، خدا او را دوست خواهد داشت و هر کس با ایشان دشمنی بورزد، خدا با او دشمنی می ورزد.

حدیث ۱۵۲

۱۵۲- الشيخ عماد الدين محمد بن أبي القاسم الطبري، عن الْحَسَنِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ بَابُوَيْهِ عَنْ شَيْخِ الطَّائِفَةِ عَنْ الْمُفِيدِ عَنْ عَلِيِّ الْكَاتِبِ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ عَبْدِ الْكَرِيمِ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الثَّقَفِيِّ عَنْ عَبَّادِ بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ الْحَكَمِ بْنِ ظَهْرٍ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ رَافِعِ مَوْلَى أَبِي ذَرٍّ قَالَ: رَأَيْتُ أَبَا ذَرٍّ رَحِمَهُ اللَّهُ أَخَذَ بِحَلْقِهِ بَابَ الْكَعْبَةِ وَهُوَ يَقُولُ مَنْ عَرَفَنِي فَقَدْ عَرَفَنِي أَنَا جُنْدَبُ الْغَفَارِيِّ وَمَنْ لَمْ يَعْرِفَنِي فَأَنَا أَبُو ذَرٍّ الْغَفَارِيُّ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ مَنْ قَاتَلَنِي فِي الْأُولَى وَقَاتَلَ أَهْلَ بَيْتِي فِي الثَّانِيَةِ حَشَرَهُ اللَّهُ فِي الثَّلَاثَةِ مَعَ الدَّجَالِ إِنَّمَا مَثَلُ

أَهْلَ بَيْتِي فِيكُمْ كَمَثَلِ سَفِينَةِ نُوحٍ مَنْ رَكِبَهَا نَجَا وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ وَ مَثَلِ بَابٍ حِطَّهُ مَنْ دَخَلَهُ نَجَا وَمَنْ لَمْ يَدْخُلْهُ هَلَكَ. (۳)

ص: ۷۵

۱- . بشاره المصطفی ص ۴۶.

۲- . بشاره المصطفی ص ۴۷ - ۴۸.

۳- . بشاره المصطفی ص ۱۰۶.

مرحوم شیخ عمادالدین طبری، با سند مذکور از رافع غلام ابوذر روایت کرده که گفت: ابوذر غفاری رضی الله عنه را دیدم در حالی که حلقه در خانه خدا را گرفته بود، می گفت: هر کس مرا می شناسد، می داند که من جندب غفاری هستم و کسی که مرا نمی شناسد، بداند که من ابوذر غفاری هستم. از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: هر که در ابتدای اسلام با ما به جنگ برخاست و در مرحله دوم با اهل بیت من به جنگ پردازد، خدا او را در آینده با دجال محشور می کند. مثل اهل بیت من در میان شما، چون کشتی نوح است؛ هر که سوار آن شد نجات یافت و هر کس تخلف کرد، غرق شد. و چون درب حطه است؛ هر کس داخل گردید، نجات یافت و کسی که داخل نشد، هلاک گردید.

حدیث ۱۵۳

۱۵۳- الشیخ عماد الدین محمد بن أبی القاسم الطبری، عن مُحَمَّدٍ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ شَهْرِيَّارَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرِ التَّمِيمِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ الْأَشْثَانِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ حُسَيْنِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيٍّ أَوْ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ

صلوات الله عليهم قَالَ إِنَّ اللَّهَ افْتَرَضَ خَمْسًا وَلَمْ يَفْتَرِضْ إِلَّا حَسَنًا جَمِيلًا الصَّلَاةَ وَالزَّكَاةَ وَالْحَجَّ وَالصَّيَّامَ وَوَلَايَتَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ فَعَمِلَ النَّاسُ بِأَرْبَعٍ وَاسْتَخَفُّوا بِالْخَامِسَةِ وَاللَّهُ لَا يَسْتَكْمِلُوا الْأَرْبَعَةَ حَتَّى يَسْتَكْمِلُوهَا بِالْخَامِسَةِ. (۱)

مرحوم شیخ عمادالدین طبری، با سند مذکور از حسین بن زید از حضرت امام جعفر صادق از پدر بزرگوارش، از حضرت امیرالمؤمنین یا حضرت حسن امام حسن مجتبی صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: خداوند پنج چیز را واجب نموده و هر چه را که واجب نماید، نیکو و ارزنده است: نماز، زکات، حج، روزه، ولایت ما اهل بیت. مردم به آن چهار چیز عمل کرده اند، ولی نسبت به پنجمی کوتاهی می ورزند. به خدا قسم انجام آن چهار چیز کامل نیست، مگر به وسیله پنجمی.

حدیث ۱۵۴

۱۵۴- الشیخ عماد الدین محمد بن أبی القاسم الطبری، عن ابن شَیْخِ الطَّائِفَةِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي عَمْرٍو عَنْ ابْنِ عُقْدَةَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ بْنِ یَزِیدَ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ یَزِیدَ عَنْ سَعِیدِ بْنِ حَازِمٍ عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ عُمَرَ عَنْ رُشَیدَ عَنْ حَبَّهِ الْعُرْنِیِّ قَالَ سَمِعْتُ عَلِيًّا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ نَحْنُ النُّجَبَاءُ وَأَفْرَاطُنَا أَفْرَاطُ الْأَنْبِيَاءِ حِزْبُنَا حِزْبُ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ الْبَاغِيَةُ حِزْبُ الشَّيْطَانِ مَنْ سَاوَى بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ فَلَيْسَ مِنَّا. (۲)

مرحوم شیخ عمادالدین طبری، با سند مذکور از حبه عرنی روایت کرده که گفت: از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: ما نجبا هستیم و فرزندان ما فرزندان انبیاء هستند؛ حزب ما حزب خدا و گروه ستم پیشه حزب شیطان هستند. هر کس بین ما و آنها برابری قائل باشد از ما نیست.

حدیث ۱۵۵

۱۵۵- قال الشيخ محمد بن العباس، ذكر الشيخ أبو جعفر الطوسي رحمه الله في كتاب مصباح الأنوار بإسناده عن الصادق عن أبيه عن جدّه صلوات الله عليهم قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله أنا ميزان

ص: ۷۶

۱- . بشاره المصطفى ص ۱۳۰- ۱۳۱.

۲- . بشاره المصطفى ص ۱۵۵.

الْعِلْمُ وَعَلَى كَفَّتَاهُ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ حَبَالُهُ وَفَاطِمَةُ عِلَاقَتُهُ وَالْأَئِمَّةُ مِنْ بَعْدِهِمْ يَزْنُونَ الْمُحِبِّينَ وَالْمُبْغِضِينَ النَّاصِبِينَ الَّذِينَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَلَعْنَةُ اللَّاعِنِينَ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن عباس می گوید: مرحوم شیخ ابو جعفر طوسی در کتاب مصباح الانوار به اسناد خود از حضرت امام جعفر صادق از پدر بزرگوارش از جد بزرگوارش صلوات الله عليهم روایت کرده که گفت: رسول الله صلى الله عليه وآله فرمود: من ترازوی علم هستم؛ علی صلوات الله عليه دو کفه آن و حضرت امام حسن و حضرت امام حسین صلوات الله علیهما بندهای ترازو و حضرت فاطمه صلوات الله علیها قسمت اتصال دهنده دو کفه است؛ امامان بعد از آنها وزن می کنند محبین و مبغضین و دشمنان ما را که لعنت خدا و لعنت کنندگان بر آنها باد!

توضیح: کتاب مصباح الأنوار تألیف مرحوم هاشم بن محمد است چنانکه مرحوم علامه مجلسی رضوان الله علیه فرموده است.

حدیث ۱۵۶

۱۵۶- قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي خُطْبَتِهِ عِنْدَ ذِكْرِ آلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ هُمْ مَوْضِعُ سِرِّهِ وَلَجَأُ أَمْرِهِ وَعَيْبُهُ عِلْمُهُ وَمَوْتُهُ حُكْمُهُ وَكُفُوفُ كُتُبِهِ وَجِبَالُ دِينِهِ بِهِمْ أَقَامَ أَنْحَاءَ ظَهْرِهِ وَأَذْهَبَ ارْتِعَادَ فَرَائِصِهِ وَمِنْهَا يَعْنِي قَوْمًا آخَرِينَ زَرَعُوا الْفُجُورَ وَسَقَوْهُ الْغُرُورَ وَحَصَدُوا الثُّبُورَ لَا يُقَاسُ بِآلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَحَدٌ وَلَا يُسَوَّى بِهِمْ مَنْ جَرَتْ نِعْمَتُهُمْ عَلَيْهِ أَبَدًا هُمْ أَسَاسُ الدِّينِ وَعِمَادُ الْيَقِينِ إِلَيْهِمْ يَفِيءُ الْغَالِي وَبِهِمْ يَلْحَقُ التَّالِي وَلَهُمْ خَصَائِصُ حَقِّ الْوَلَايَةِ وَفِيهِمُ الْوَصِيَّةُ وَالْوَرَاثَةُ. (۲)

حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه در خطبه خویش وقتی به آل محمد صلوات الله علیهم رسید، فرمود: آنها گنجینه اسرار او هستند و ملجأ امور و خزینه علوم و پایگاه حکمت و معدن کتب و کوه های استوار دین هستند. به وسیله ایشان راست نمود خمیدگی پشت و لرزه پیکرش را. گروهی دیگر از مردم تخم تبهکاری را کاشتند و با فریبکاری آبیاری نمودند و هلاکت و نابودی را بهره برداری کردند. هیچ کس را نمی توان با آل محمد صلی الله علیه و آله قیاس نمود. از این امت نمی توان کسی را که نعمت وجود این خاندان سبب بهره مندی او شده است با دیگری برابر نمود. آل محمد صلوات الله علیهم اساس دین و پایگاه یقین اند؛ تندروان و کندروان هر دو به سوی آنها بر می گردند؛ امتیازات ولایت به ایشان اختصاص دارد و وراثت و وصایت مخصوص آنها است.

حدیث ۱۵۷

۱۵۷- قَالَ الشَّيْخُ أَبِي مَنْصُورٍ أَحْمَدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ الطَّبْرَسِيُّ: قَالَ سَلِيمُ بْنُ قَيْسٍ الْهَلَالِيُّ بَيْنَمَا أَنَا وَحَمِيشُ حَنْشُ بْنُ مُعْتَمِرٍ بِمَكَّةَ إِذْ قَامَ أَبُو ذَرٍّ وَأَخَذَ بِحَلْقِهِ الْبَابَ ثُمَّ نَادَى بِأَعْلَى صَوْتِهِ

فِي الْمَوْسِمِ أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ عَرَفَنِي فَقَدْ عَرَفَنِي وَمَنْ جَهِلَنِي فَأَنَا جُنْدَبُ أَنَا أَبُو ذَرٍّ أَيُّهَا النَّاسُ
إِنِّي سَمِعْتُ نَبِيَّكُمْ يَقُولُ إِنَّ مَثَلَ أَهْلِ بَيْتِي فِي أُمَّتِي كَمَثَلِ سَفِينَةِ نُوحٍ فِي قَوْمِهِ مَنْ رَكِبَهَا نَجَا
وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ وَ مَثَلَ بَابِ حَطَّةٍ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي سَمِعْتُ نَبِيَّكُمْ يَقُولُ
إِنِّي تَرَكْتُ فِيكُمْ أَمْرَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا مَا تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا كِتَابَ اللَّهِ وَ

ص: ٧٧

۱- . كنز الفوائد ص ۴۹. بحار الانوار ج ۲۳ ص ۱۰۶ ح ۶.

۲- . نهج البلاغه بخش اول، ص ۲۹ - ۳۰. بحار الانوار ج ۲۳ ص ۱۱۷ ح ۳۲.

أَهْلَ بَيْتِي إِلَى آخِرِ الْحَدِيثِ فَلَمَّا قَدِمَ الْمَدِينَةَ بَعَثَ إِلَيْهِ عُثْمَانُ فَقَالَ مَا حَمَلَكَ عَلَى مَا قُفِّتَ بِهِ
فِي الْمَوْسِمِ قَالَ عَهْدٌ عَهْدُهُ إِلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ أَمَرَنِي بِهِ فَقَالَ مَنْ يَشْهَدُ
بِذَلِكَ فَقَامَ عَلَى صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ الْمَقْدَادُ فَشَهِدَا ثُمَّ أَنْصَرَفُوا يَمْشُونَ ثَلَاثَتَهُمْ فَقَالَ عُثْمَانُ إِنَّ
هَذَا وَ صَاحِبِيهِ يَحْسِبُونَ أَنَّهُمْ فِي شَيْءٍ (۱)

مرحوم شیخ طبرسی می گوید: سلیم بن قیس هلالی گفت: من و حبیش بن معتمر در مکه
بودیم. روزی در ایام حج ابوذر غفاری حلقه در خانه خدا را گرفت و با صدای بلند فریاد
زد: ای مردم! هر کس مرا می شناسد که می شناسد و هر کی نمی شناسد، من جندب بن
جناده ابوذر هستم، من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: مثل اهل بیت
من مانند کشتی نوح است، هر کس سوار آن شد نجات یافت و هر کس تخلف کرد، غرق
شد. و مانند درب حطه در میان بنی اسرائیل است. ای مردم! من از رسول الله صلی الله علیه و
آله شما شنیدم که می فرمود: من میان شما دو چیز گذارده ام و تا وقتی به آن دو چنگ
زنید، گمراه نخواهید شد؛ کتاب خدا و اهل بیت - تا آخر حدیث.

وقتی ابوذر وارد مدینه شد، عثمان از پی او فرستاد و به او گفت: چه موجب شد که در ایام حج آن کار را کردی؟ گفت: پیمانی بود که رسول الله صلی الله علیه و آله با من بسته بود و به من دستور داده بود. گفت: چه کسی شهادت می دهد که رسول الله صلی الله علیه و آله به تو دستور داده. علی صلوات الله علیه و مقداد گواهی دادند. بعد سه نفری از پیش عثمان رفتند. عثمان گفت: این شخص و دو رفیقش خیال می کنند دارای موقعیتی هستند.

حدیث ۱۵۸

۱۵۸- الشيخ محمد بن الحسن الطوسي، عن هلال بن محمد بن جعفر عن علي بن محمد البراز عن إبراهيم بن إسحاق عن محمد بن الحسن السكوني عن صالح بن أبي الأسود عن أبان بن تغلب عن حبيش بن المعتمر عن أبي ذر عن النبي صلی الله علیه و آله قال: إِنَّمَا مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي فِيكُمْ كَمَثَلِ سَفِينَةِ نُوحٍ مَنْ دَخَلَهَا نَجَا وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ. (۲)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از ابوذر غفاری روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: مثل اهل بیت من در میان شما چون کشتی نوح است؛ هر کس داخل آن شد نجات یافت و هر کس تخلف نمود، غرق شد.

حدیث ۱۵۹

۱۵۹- الشيخ محمد بن الحسن الطوسي، عن جماعة عن أبي المفضل عن محمد بن جرير الطبري عن عيسى بن مهران عن مخلول بن إبراهيم عن عبد الرحمن بن الأسود عن علي بن الحزور عن أبي عمر البراز عن رافع مولى أبي ذر قال: قال سعد أبو ذر رضي الله عنه على درجته الكعبه حتى أخذ بحلقه الباب ثم أسند ظهره إليه ثم قال أيها الناس من عرفني فقد

عَرَفَنِي وَ مَنْ أَنْكَرَنِي فَأَنَا أَبُو ذَرٍّ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله يَقُولُ إِنَّمَا مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ كَمَثَلِ سَفِينَةِ نُوحٍ مَنْ رَكِبَهَا نَجَا وَ مَنْ تَرَكَهَا هَلَكَ وَ سَمِعْتُ

ص: ٧٨

١- الإحتجاج (للطبرسی) ص ٨٣. بحار الانوار ج ٢٣ ص ١١٩ ح ٣٨.

٢- الأمالی (للطوسی) ص ٢٢٣ ح ٧٢١.

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله يَقُولُ اجْعَلُوا أَهْلَ بَيْتِي مِنْكُمْ مَكَانَ الرَّأْسِ مِنَ الْجَسَدِ وَ مَكَانَ الْعَيْنَيْنِ مِنَ الرَّأْسِ فَإِنَّ الْجَسَدَ لَا يَهْتَدِي إِلَّا بِالرَّأْسِ وَ لَا يَهْتَدِي الرَّأْسُ إِلَّا بِالْعَيْنَيْنِ. (١)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از رافع غلام ابوذر روایت کرده که گفت: ابوذر رضی الله عنه از پله کعبه بالا رفت، تا اینکه حلقه در خانه خدا را گرفت و به آن تکیه زد. سپس گفت: ای مردم! هر کس مرا می شناسد که می شناسد و کسی که مرا نمی شناسد، من ابوذر هستم. من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: مثل اهل بیت من در میان شما چون کشتی نوح است؛ هر کس سوار آن شد نجات یافت و هر کس آن را ترک کرد، هلاک شد. و شنیدم که رسول الله صلی الله علیه و آله می فرمود: اهل بیت مرا در جایگاه سر برای بدن و دو چشم برای سر قرار دهید، زیرا بدن بدون سر و سر بدون چشم ها هدایت نمی شود.

حدیث ۱۶۰

۱۶۰- الشيخ محمد بن مسعود العياشي، بإسناده عَنْ سُلَيْمَانَ الْجَعْفَرِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرُّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِ اللَّهِ «وَقُولُوا حِطَّةً نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ» قَالَ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ نَحْنُ بَابُ حِطَّتِكُمْ. (۲)

مرحوم شیخ عیاشی، با سند خویش از از سلیمان جعفری روایت کرده که گفت: از حضرت امام رضا صلوات الله علیه شنیدم که در باره قول خداوند متعال: «و بگوئید: [خدایا! خواسته ما] ریزش گناهان ماست، تا گناهان تان را بیامرزیم». (سوره بقره آیه ۵۸) فرمود: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: ما دروازه ریزش گناهان شما هستیم.

حدیث ۱۶۱

۱۶۱- الشيخ محمد بن علی بن بابويه الصدوق، بِالْأَسَانِيدِ الثَّلَاثَةِ عَنْ الرُّضَا عَنْ آبَائِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي فِيكُمْ مَثَلُ سَفِينَةِ نُوحٍ مَنْ رَكِبَهَا نَجَا وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا زُخٌّ فِي النَّارِ. (۳)

مرحوم شیخ صدوق، با سه سند از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: مثل اهل بیت من در میان شما چون کشتی نوح است؛ هر کس سوار آن شد نجات یافت و هر کس آن را رها کرد، در آتش انداخته شد.

حدیث ۱۶۲

۱۶۲- قال الإمام الحسن بن علي صلوات الله عليهما قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ هَؤُلَاءِ بَنُو إِسْرَائِيلَ نُصِبَ لَهُمْ بَابُ حِطَّةٍ وَ أَنْتُمْ يَا مَعْشَرَ أُمَّةٍ مُحَمَّدٌ نُصِبَ لَكُمْ بَابُ حِطَّةٍ أَهْلُ بَيْتِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَ أُمِرْتُمْ بِاتِّبَاعِ هُدَاهُمْ وَ لَزُومِ طَرِيقَتِهِمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ بِذَلِكَ خَطَايَاكُمْ

وَذُنُوبَكُمْ وَ لِيَزِدَادَ الْمُحْسِنُونَ مِنْكُمْ وَ بَابُ حَطِّكُمْ أَفْضَلُ مِنْ بَابِ حَطِّهِمْ لِأَنَّ ذَلِكَ كَانَ بِأَخَاشِيبَ وَ نَحْنُ النَّاطِقُونَ الصَّادِقُونَ الْمُؤْمِنُونَ الْهَادُونَ الْفَاضِلُونَ كَمَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ إِنَّ النُّجُومَ فِي السَّمَاءِ أَمَانٌ مِنَ الْغَرَقِ وَ أَهْلُ بَيْتِي أَمَانٌ

ص: ٧٩

١- .الأمالي (للطوسي) ص ٣٠٧ ح ١٠٥٣.

٢- .تفسير عياشي ج ١ ص ٦٣ ح ٤٧.

٣- .عيون أخبار الرضا (ع) ج ٢ ص ٢٧ ح ١٠.

لَأُمَّتِي مِنَ الضَّلَالَةِ فِي أَدْيَانِهِمْ لَا يَهْلِكُونَ مَا دَامَ مِنْهُمْ مَنْ يَتَّبِعُونَ هَدْيَهُ وَ سُنَّتَهُ أَمَا إِنْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ قَدْ قَالَ مَنْ أَرَادَ أَنْ يَحْيَا حَيَاتِي وَ يَمُوتَ مَمَاتِي وَ أَنْ يَسْكُنَ جَنَّةَ عَدْنِ الَّتِي وَعَدَنِي رَبِّي وَ أَنْ يُمَسِكَ قَضِييَا غَرَسَهُ بِيَدِهِ وَ قَالَ اللَّهُ كُنْ فَكَانَ فَلْيَتَوَلَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ لِيُؤَالَ وَلِيَّهُ وَ لِيُعَادَ عَدُوَّهُ وَ لِيَتَوَلَّ ذُرِّيَّتَهُ الْفَاضِلِينَ الْمُطِيعِينَ لِلَّهِ مِنْ بَعْدِهِ فَإِنَّهُمْ خَلَقُوا مِنْ طِينَتِي وَ رَزَقُوا فَهَمِي وَ عِلْمِي فَوَيْلٌ لِلْمُكَذِّبِينَ بِفَضْلِهِمْ مِنْ أُمَّتِي الْقَاطِعِينَ فِيهِمْ صَلَاتِي لَا أَنَالَهُمُ اللَّهُ شَفَاعَتِي. (١)

حضرت امام حسن عسکری صلوات الله عليه فرمود: حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله عليه فرمود: برای بنی اسرائیل باب حطه را قرار دادند. ای امت محمد! برای شما نیز باب حطه، اهل بیت حضرت محمد صلی الله علیه و آله قرار داده شد و دستور داده اند از راه هدایت ایشان پیروی کنید و راه آنها را طی کنید تا بدین وسیله گناهان تان بخشیده شود تا مقام نیکوکاران افزایش یابد. و باب حطه شما بهتر از باب حطه بنی اسرائیل است، زیرا درب آنها مجموعه ای از چند چوب بود، ولی درب حطه شما سخنگویان صادق و مؤمن و راهنما و

فاضل اند، چنان چه رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: ستارگان در آسمان امان از غرق هستند و اهل بیت من برای امت، امان از گمراهی هستند. در دین هلاک نخواهند شد تا وقتی که از هدایت و روش یکی از اهل بیت من پیروی کنند.

و رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: هر که مایل است به زندگی من زنده شود و به مرگ من بمیرد و داخل بهشت عدنی که پروردگارم وعده داده بشود و شاخه ای که خدا درخت آن را به دست خویش غرس نموده بگیرد، خداوند فرمود: باش، هر موجودی باید حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه را دوست بدارد، با دوست او دوست و با دشمنش دشمن باشد و فرزندان او را که بعد از او شخصیت های برجسته و پیرو خدا هستند، دوست بدارد. آنها از طینت من آفریده شده اند و فهم و علم نصیب ایشان شده است. وای بر کسانی که منکر مقام آنها هستند و ارتباط با ایشان را قطع کرده اند! خداوند آنها را از شفاعت من محروم کند.

حدیث ۱۶۳

۱۶۳- قَالَ أَبَانُ بْنُ أَبِي عِيَّاشٍ دَخَلْتُ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا وَ عِنْدَهُ أَبُو الطُّفَيْلِ عَامِرُ بْنُ وَائِلَةَ صَاحِبُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ كَانَ مِنْ خِيَارِ أَصْحَابِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ لَقِيتُ عِنْدَهُ عُمَرَ بْنَ أَبِي سَلَمَةَ ابْنَ أُمِّ سَلَمَةَ زَوْجَةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فَعَرَضْتُ عَلَيْهِ كِتَابَ سُلَيْمِ بْنِ قَيْسٍ فَقَالَ لِي صَدَقَ سُلَيْمٌ رَحِمَهُ اللَّهُ فَقُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنَّهُ يَضِيقُ صَدْرِي بِبَعْضِ مَا فِيهِ لِأَنَّ فِيهِ هَلَاكَ أُمِّهِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ رَأْسًا مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَ الْأَنْصَارِ رَأْسًا وَ التَّابِعِينَ غَيْرَكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ شِيعَتَكُمْ فَقَالَ يَا أَخَا عَبْدِ الْقَيْسِ أَمَا بَلَغَكَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ قَالَ إِنَّ مَثَلَ أَهْلِ بَيْتِي كَمَثَلِ سَفِينَةِ نُوحٍ فِي قَوْمِهِ مَنْ رَكِبَهَا نَجَا وَ مَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ وَ كَمَثَلِ بَابِ حِطَّةٍ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ فَقُلْتُ نَعَمْ فَقَالَ مَنْ حَدَّثَكَ فَقُلْتُ

سَمِعْتُهُ مِنْ أَكْثَرِ مِنْ مِائَةٍ مِنَ الْفُقَهَاءِ فَقَالَ مِمَّنْ فَقُلْتُ سَمِعْتُهُ مِنْ حَبِيشِ بْنِ الْمُعْتَمِرِ وَذَكَرَ أَنَّهُ سَمِعَهُ مِنْ أَبِي ذَرٍّ وَهُوَ أَخَذَ بِحَلْقِهِ الْكَعْبَةَ يَنَادِي بِهِ نَدَاءً يَرَوِيهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ وَمِمَّنْ فَقُلْتُ وَمِنَ الْحَسَنِ بْنِ أَبِي الْحَسَنِ الْبَصْرِيِّ أَنَّهُ سَمِعَ مِنْ أَبِي ذَرٍّ وَمِنَ الْمُقْدَادِ بْنِ الْأَسْوَدِ وَمِنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا فَقَالَ وَمِمَّنْ فَقُلْتُ وَمِنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ وَعَلَقَمَةَ بْنِ قَيْسٍ وَأَبِي ظَبْيَانَ الْحُسَيْنِيِّ وَمِنْ عَبْدِ

ص: ٨٠

١- . تفسير امام حسن عسکری (ع) ص ٢٢٧. بحار الانوار ج ٢٣ ص ١٢٢-١٢٣ ح ٤٧.

الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى كُلُّ هَؤُلَاءِ أَخْبَرَنِي أَنَّهُ سَمِعَهُ مِنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ أَبُو الطُّفَيْلِ وَعُمَرُ بْنُ أَبِي سَلَمَةَ وَنَحْنُ وَاللَّهُ سَمِعْنَاهُ مِنْ أَبِي ذَرٍّ وَسَمِعْنَاهُ مِنْ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالْمُقْدَادِ وَسَلْمَانَ ثُمَّ أَقْبَلَ عُمَرُ بْنُ أَبِي سَلَمَةَ فَقَالَ وَاللَّهِ لَقَدْ سَمِعْتُهُ مِمَّنْ هُوَ خَيْرٌ مِنْ هَؤُلَاءِ كُلِّهِمْ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ سَمِعْتُهُ إِذْ نَادَى وَوَعَاهُ قَلْبِي فَأَقْبَلَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا فَقَالَ أَوَلَيْسَ هَذَا الْحَدِيثُ وَحْدَهُ يَنْتَظِمُ جَمِيعَ مَا أَفْطَعَكَ - وَعَظُمَ فِي صَدْرِكَ مِنْ تِلْكَ الْأَحَادِيثِ اتَّقِ اللَّهَ يَا أَخَا عَبْدِ الْقَيْسِ فَإِنْ وَضَحَ لَكَ أَمْرٌ فَأَقْبَلْهُ وَإِلَّا فَاسْكُتْ تَسْلَمَ وَرَدَّ عَلَيْهِ إِلَى اللَّهِ فَإِنَّكَ بِأَوْسَعِ مِمَّا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ. (١)

ابان بن ابی عیاش می گوید: خدمت حضرت امام زین العابدین صلوات الله علیه رسیدم. ابوالطفیل عامر بن واثله یکی از صحابه رسول الله صلی الله علیه و آله که از بهترین اصحاب حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه نیز به شمار می رفت حضور داشت. عمر بن ابی سلمه پسر ام سلمه همسر رسول الله صلی الله علیه و آله نیز بود. کتاب سلیم بن قیس را به آن جناب نشان دادم. فرمود: سلیم راست گفته، خدا رحمتش کند. عرض کردم: آقا فدایت شوم! من

از مطالب کتاب او ناراحت و نگران هستم، زیرا مطالبی که او نوشته حکم می کند به نابودی و هلاک امت حضرت محمد صلی الله علیه و آله از مهاجر و انصار و تابعین، همه جز شما خانواده و شیعیان تان. فرمود: مگر نشنیده ای که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: مثل اهل بیت من مانند کشتی نوح است در میان قومش، هر کس سوار آن شد نجات یافت و هر کس تخلف جست، هلاک شد، و مانند باب حطه بنی اسرائیل است؟ گفتم: چرا. فرمود: چه کسی برای تو این حدیث را نقل کرد؟ گفتم بیش از صد نفر از فقها. فرمود: از چه کسی؟ گفتم: از حبیش بن معتمر شنیدم که می گفت از ابوذر شنیده است روزی حلقه در خانه کعبه را گرفته بود و آن را از رسول الله صلی الله علیه و آله نقل می کرد. فرمود: دیگر از چه کسی؟ گفتم: از حسن بن ابی الحسن بصری که می گفت از ابوذر شنیده و از مقداد بن اسود و از حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه. باز فرمود: دیگر از چه کس شنیده ای؟ گفتم: از سعید بن مسیب و علقمه بن قیس و ابو ظبیان حسینی و عبدالرحمن بن ابی لیلی، همه آنها می گفتند که از ابوذر شنیده ایم.

ابوالطفیل و عمر بن ابی سلمه گفتند: به خدا ما نیز از ابوذر شنیدیم و از علی صلوات الله علیه و مقداد و سلمان. عمر بن ابی سلمه گفت: به خدا من از کسی شنیده ام که از همه اینها بهتر است؛ من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم، با گوش خود صدای آن جناب را شنیدم آن را حفظ کردم.

حضرت امام زین العابدین صلوات الله علیه فرمود: همین یک حدیث کافی نیست که تمام ناراحتی و نگرانی تو را از کتاب سلیم بن قیس برطرف کند؟ ای برادر عبد قیس! از خدا بترس، اگر امری برای تو آشکار شد بپذیر، و گرنه ساکت باش تا سالم بمانی و علم آن را به خدا بسپار، تو در فضایی وسیع تر از فاصله بین آسمان و زمین قرار داری.

۱۶۴- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ عَلِيٍّ بْنِ مَعْبُدٍ عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ أَبِيهِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ

ص: ۸۱

۱- . کتاب سلیم بن قیس ص ۵۸- ۶۰. بحار الانوار ج ۲۳ ص ۱۲۴- ۱۲۵ ح ۵۲.

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَخْبَرَنِي جَبْرِئِيلُ عَنْ اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ أَنَّهُ قَالَ: عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ حُجَّتِي عَلَى خَلْقِي وَدِيَانُ دِينِي أَخْرَجُ مِنْ صُلْبِهِ أُمَّةً يَقُومُونَ بِأَمْرِي وَيَدْعُونَ إِلَى سَبِيلِي بِهِمْ أَدْفَعُ الْعَذَابَ عَنْ عِبَادِي وَإِمَائِي وَبِهِمْ أَنْزَلُ رَحْمَتِي. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از حسین بن خالد از حضرت امام رضا صلوات الله علیه از پدران بزرگوارش از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: حضرت جبرئیل از جانب خدای عزوجل به من خبر داد که فرمود: حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه حجت من بر خلق من و پاسدار دین من است، از صلب او امامانی بیرون می آورم که فرمان مرا اجرا می کنند و به راه من رهنمون می شوند، به برکت وجود آن ها بلا را از بندگان و کنیزانم دفع نموده و به خاطر آن ها رحمتم را نازل می کنم.

۱۶۵- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْكُوفِيُّ عَنْ مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ النَّخَعِيِّ عَنْ عَمِّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ النَّوْفَلِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ الثُّمَالِيِّ عَنْ سَعْدِ الْخَفَّافِ عَنْ الْأَصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: لَمَّا عُرِجَ بِي إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ وَمِنْهَا إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى وَمِنْ السِّدْرَةِ إِلَى حُجْبِ النُّورِ نَادَانِي رَبِّي جَلَّ جَلَالُهُ يَا مُحَمَّدُ أَنْتَ عَبْدِي وَأَنَا رَبُّكَ فَلْيَ فَاخْضَعْ وَإِيَّايَ فَاعْبُدْ وَعَلَى فِتْوَاكَ وَبِي فَتَقْ فَإِنِّي قَدْ رَضِيتُ بِكَ عَبْدًا وَحَبِيبًا وَرَسُولًا وَنَبِيًّا وَبِأَخِيكَ عَلَى صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ خَلِيفَهُ وَبَابًا فَهُوَ حُجَّتِي عَلَى عِبَادِي وَإِمَامٌ لَخَلَقِي بِهِ يُعْرِفُ أَوْلِيَائِي مِنْ أَعْدَائِي وَبِهِ يُمَيِّزُ حَزْبُ الشَّيْطَانِ مِنْ حَزْبِي وَبِهِ يُقَامُ دِينِي وَتُحْفَظُ حُدُودِي وَتُنْفَذُ أَحْكَامِي وَبِكَ وَبِهِ وَبِالْإِثْمَةِ مِنْ وَلَدِهِ أَرْحَمُ عِبَادِي وَإِمَائِي وَبِالْقَائِمِ مِنْكُمْ أَعْمُرُ أَرْضِي بِتَسْبِيحِي وَتَهْلِيلِي وَتَقْدِيسِي وَتَكْبِيرِي وَتَمْجِيدِي وَبِهِ أُطَهِّرُ الْأَرْضَ مِنْ أَعْدَائِي وَأُورِثُهَا أَوْلِيَائِي وَبِهِ أَجْعَلُ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِي الْأُسْفَلَى وَكَلِمَتِي الْأَعْلَى وَبِهِ أُحْيِي عِبَادِي وَبِلَادِي بَعْلَمِي وَلَهُ [بِهِ] أُظْهِرُ الْكُنُوزَ وَالدَّخَائِرَ بِمَشِيَّتِي وَإِيَّاهُ أُظْهِرُ عَلَى الْأَسْرَارِ وَالضَّمَائِرِ يَارَادَتِي وَأَمْدُهُ بِمَلَائِكَتِي لِتُؤَيِّدَهُ عَلَى إِنْفَازِ أَمْرِي وَإِعْلَانِ دِينِي ذَلِكَ وَلِيِّ حَقًّا وَمَهْدِي عِبَادِي صِدْقًا. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابن عباس روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: چون در شب معراج مرا به آسمان هفتم و از آنجا به سدره المنتهی و از آنجا به حجاب های نور بردند، پروردگارم جل جلاله ندا کرد: ای محمد! تو بنده من و من پروردگار تو هستم. پس خود را در برابر من تواضع کن، مرا پرستش کن، بر من توکل کن و به من اعتماد داشته باش! زیرا من دوست دارم که تو بنده و حبیب و رسول و پیغمبر من

باشی و برادرت علی، جانشین و باب (مدینه علم) تو باشد؛ او حجت من بر بندگانم و امام من بر خلق من است که به وسیله او، دوستان من از دشمنانم شناخته گردند و هم به وسیله او، حزب شیطان از حزب من تمیز داده می شود. دین من به وجود او پایدار، حدود آن محفوظ و احکامش جاری می گردد؛ به خاطر تو و

ص: ۸۲

۱- .الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۵۴۴ ح ۷.

۲- .الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۶۳۱ ح ۴.

علی و امامان از فرزندان صلوات الله علیهم، به مرد و زن بندگانم ترحم می کنم و به وسیله حضرت قائم صلوات الله علیه از شما، زمین خود را با تسبیح و تقدیس و تهلیل و تکبیر و تمجید ذات مقدسم، آباد می کنم؛ به وسیله او، زمین را از وجود دشمنانم پاک می گردانم و به دوستانم واگذار می کنم؛ به سبب او، سخنان کافران به خویش را پست و تعالیم خود را بلند می گردانم؛ به سبب او، شهرها و بندگانم را با علم خود باخبر می کنم و گنج ها و اندوخته ها را با مشیت خود برای او آشکار می سازم؛ او را با اراده خود، به اسرار و نهان های همه کس آگاه می گردانم و با نیروی فرشتگانم مدد می کنم تا او را برای اجرای فرمان و دینم را تأیید کنم. او ولی به حق من و مهدی حقیقی بندگان من است.

حدیث ۱۶۶

۱۶۶- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عِيسَى الْقُمِّيُّ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ مَاجِيلَوَيْهِ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ

اللَّهُ الْبَرَقِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ خَلْفِ بْنِ حَمَّادٍ الْأَسَدِيِّ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْعَبْدِيِّ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مِهْرَانَ
عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: يَا عَلِيُّ أَنْتَ أَخِي وَوَارِثِي وَوَصِيِّي وَخَلِيفَتِي فِي أَهْلِي وَ أُمَّتِي فِي حَيَاتِي
وَبَعْدَ مَمَاتِي مُحِبُّكَ مُحِبِّي وَمُبْغِضُكَ مُبْغِضِي يَا عَلِيُّ أَنَا وَأَنْتَ أَبَوَا هَذِهِ الْأُمَّةِ يَا عَلِيُّ أَنَا وَ
أَنْتَ وَالْأُمَّةُ مِنْ وَلَدِكَ سَادَةٌ فِي الدُّنْيَا وَ مَلُوكٌ فِي الْآخِرَةِ مَنْ عَرَفَنَا فَقَدْ عَرَفَ اللَّهَ وَ مَنْ
أَنْكَرَنَا فَقَدْ أَنْكَرَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از سلیمان بن مهران از حضرت امام جعفر صادق از
پدران بزرگوارش از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول
الله صلی الله علیه و آله فرمود: ای علی! تو برادر و وارث و وصی و خلیفه من در میان خاندانم
و در امتم چه در زندگیم و چه بعد از مرگم هستی. دوست تو، دوست من است. و دشمن
تو، دشمن من است. ای علی! من و تو دو پدر این امت هستیم. ای علی! من و تو و امامان از
فرزندان سروران دنیا و مالک های آخرت هستیم. هر کس ما را بشناسد، خدا را شناخته و
هر کس ما را انکار کند، خدای عزوجل را انکار کرده است.

حدیث ۱۶۷

۱۶۷- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا أَبِي وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَا حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عِيسَى عَنْ مُوسَى بْنِ الْقَاسِمِ الْجَبَلِيِّ
عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ سَمَاعَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُسْكَانَ عَنْ الْحَكَمِ بْنِ الصَّلْتِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ
الْبَاقِرِ عَنْ آبَائِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ: خُذُوا بِحُجْرَةِ هَذَا
الْأَنْزَعِ يَعْنِي عَلِيًّا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَإِنَّهُ الصِّدِّيقُ الْأَكْبَرُ وَ هُوَ الْفَارُوقُ يَفْرُقُ بَيْنَ الْحَقِّ وَ الْبَاطِلِ
مَنْ أَحَبَّهُ هَدَاهُ اللَّهُ وَ مَنْ أَبْغَضَهُ أَبْغَضَهُ اللَّهُ وَ مَنْ تَخَلَّفَ عَنْهُ مُحَقِّقُهُ اللَّهُ وَ مِنْهُ سِبْطُ أُمَّتِي الْحَسَنِ

وَالْحُسَيْنُ وَهُمَا ابْنَايَ وَمِنَ الْحُسَيْنِ أَيْمَةُ الْهُدَى أَعْطَاهُمُ اللَّهُ عِلْمِي وَفَهَمِي فَتَوَلَّوْهُمْ وَلَا تَتَّخِذُوا وَلِيَجَهَّ مِنْ دُونِهِمْ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَمَنْ يَحِلِّ عَلَيْهِ غَضَبٌ مِنْ رَبِّهِ فَقَدْ هَوَى وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ. (۲)

ص: ۸۳

۱- .الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۶۵۷ ح ۶.

۲- .الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۲۱۶ ح ۷.

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از حکم بن صلت از حضرت امام محمد باقر از پدران بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: دامن این انزع یعنی علی امیرالمؤمنین صلوات الله علیه را رها نکنید، زیرا او صدیق اکبر و فاروق است که بین حق و باطل جدایی می اندازد. هر که او را دوست بدارد خداوند هدایتش کرده و هر که با او دشمنی بورزد، خدا با او دشمن است، و هر کس از او تخلف ورزد، خداوند او را بی بهره نموده است. از علی صلوات الله علیه است دو سبط این امت، حضرت امام حسن و حضرت امام حسین صلوات الله علیهما؛ آن دو فرزندان من هستند و از ذریه حضرت امام حسین صلوات الله علیه خواهد بود ائمه هدی که خداوند، علم و فهم مرا به آنها عنایت کرده است. ایشان را دوست بدارید، به کسی جز آنها پناه نبرید که مشمول خشم خدا می شوید و هر کس خشم خدا او را فرا گیرد، از بین رفته است. و زندگی دنیا جز متاعی فریبنده نیست.

حدیث ۱۶۸

۱۶۸- علی بن ابراهیم قمی، باسناد عن الإمام الصادق صلوات الله عليه قال قال رسول الله صلى الله عليه و آله في حَجَّةِ الْوَدَاعِ فِي مَسْجِدِ الْخَيْفِ إِنِّي فَرَطُكُمْ وَ إِنَّاكُمْ وَارِدُونَ عَلَى الْحَوْضِ حَوْضٌ عَرْضُهُ مَا بَيْنَ بَصْرَى وَ صَنْعَاءَ فِيهِ قَدْحَانِ مِنْ فِضَّةٍ عَدَدُ النُّجُومِ أَلَا وَ إِنِّي سَأْأَلُكُمْ عَنِ الثَّقَلَيْنِ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ مَا الثَّقَلَيْنِ - قَالَ كِتَابُ اللَّهِ الثَّقَلُ الْأَكْبَرُ طَرَفُ بَيْدِ اللَّهِ وَ طَرَفُ بَأْيَدِيكُمْ فَتَمَسَّكُوا بِهِ لَنْ تَضِلُّوا وَ لَنْ تَزُولُوا وَ عِثْرَتِي وَ أَهْلُ بَيْتِي فَإِنَّهُ قَدْ نَبَّأَنِي اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ أَنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ كَأَصْبَعِي هَاتَيْنِ وَ جَمَعَ بَيْنَ سَبَابَتَيْهِ وَ لَا أَقُولُ كَهَاتَيْنِ وَ جَمَعَ بَيْنَ سَبَابَتَيْهِ وَ الْوُسْطَى فَتَفْضُلُ هَذِهِ عَلَى هَذِهِ. (۱)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، با اسناد خویش از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: رسول الله صلى الله عليه و آله در حجه الوداع در مسجد خیف فرمود: من جلوتر از شما می روم و شما پس از آن در حوض کوثر پیش من خواهید آمد؛ حوضی که به اندازه فاصله بصری تا صنعاء است. در آنجا قدح هایی از نقره به تعداد ستارگان است. و من راجع به دو امانت گران بها از شما بازخواست خواهم نمود.

پرسیدند: دو امانت گران بها چیست؟ فرمود: امانت بزرگ تر کتاب خدا است که از یک جانب دست خدا و از جانب دیگر دست شما است، چنگ بزنید به آن که هرگز گمراه نخواهید شد و منحرف نمی شوید. امانت دوم اهل بیت و عترت من هستند. خداوند به من خبر داده که آن دو از هم جدا نخواهند شد تا در حوض بر من وارد شوند چون این دو انگشت من. (هر دو انگشت سبابه را به هم نزدیک نمود.) نمی گویم مانند این دو انگشت (و به انگشت سبابه و وسطی اشاره کرد) که یکی از دیگری برتر باشد.

حدیث ۱۶۹

۱۶۹- قال علی بن ابراهیم القمی، قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي خُطْبَتِهِ وَقَدْ عَلِمَ الْمُسْتَحْفَظُونَ مِنْ أَصْحَابِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَنَّهُ قَالَ إِنِّي وَأَهْلُ بَيْتِي مُطَهَّرُونَ فَلَا تَسْبِقُوهُمْ فَتَضَلُّوا وَلَا تَتَخَلَّفُوا عَنْهُمْ فَتَزُولُوا وَلَا تُخَالِفُوهُمْ فَتَجْهَلُوا وَلَا تَعْلَمُوهُمْ فَإِنَّهُمْ أَعْلَمُ مِنْكُمْ هُمْ أَعْلَمُ النَّاسِ كِبَارًا وَأَحْلَمُ النَّاسِ صِغَارًا فَاتَّبِعُوا الْحَقَّ وَآهْلَهُ حَيْثُ كَانَ. (۲)

ص: ۸۴

۱- . تفسیر قمی ص ۱۴۳. بحار الانوار ج ۲۳ ص ۱۲۹ ح ۶۱.

۲- . بحار الانوار ج ۲۳ ص ۱۳۰ ح ۶۲.

مرحوم علی بن ابراهیم قمی می گوید: حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه در خطبه خود فرمود: کسانی که رسول الله صلی الله علیه و آله به آنها دستور داده بود تا احادیث را حفظ کنند، می دانند که آن جناب فرمود: اهل بیت من پاكان هستند. بر آنها سبقت نگیرید که گمراه می شوید و تخلف نورزید که منحرف می شوید و مخالفت نکنید که نادانی شما را احاطه می کند. به آنها چیزی نیاموزید، زیرا ایشان از شما داناترند. آنها داناترین مردم در بزرگی و حلیم ترین آنها در کوچکی هستند. پیرو حق باشید، هر جا که هست.

حدیث ۱۷۰

۱۷۰- علی بن ابراهیم القمی، عَنْ أَبِيهِ عَنْ سُلَيْمَانَ الدَّيْلَمِيِّ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ دُعِيَ مُحَمَّدٌ فَيُكْسَى حُلَّةً وَرَدِيَّةً ثُمَّ يَقَامُ عَنْ يَمِينِ الْعَرْشِ ثُمَّ يُدْعَى بِإِبْرَاهِيمَ فَيُكْسَى حُلَّةً بَيَضَاءَ فَيَقَامُ عَنْ يَسَارِ الْعَرْشِ ثُمَّ يُدْعَى بِعَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ فَيُكْسَى حُلَّةً وَرَدِيَّةً فَيَقَامُ عَنْ يَمِينِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ثُمَّ يُدْعَى بِإِسْمَاعِيلَ

فِيكَسَى حُلَّةَ بَيْضَاءَ فَيَقَامُ عِنْدَ يَسَارِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثُمَّ يَدْعَى بِالْحَسَنِ صَلَوَاتِ اللَّهِ فِيكَسَى حُلَّةَ وَرَدِيَّهَ فَيَقَامُ عَنْ يَمِينِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ ثُمَّ يَدْعَى بِالْحُسَيْنِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ فِيكَسَى حُلَّةَ وَرَدِيَّهَ فَيَقَامُ عَنْ يَمِينِ الْحَسَنِ ثُمَّ يَدْعَى بِالْأَئِمَّةِ فِيكَسُونَ حُلَّةً وَرَدِيَّهَ فَيَقَامُ كُلُّ وَاحِدٍ عَنْ يَمِينِ صَاحِبِهِ ثُمَّ يَدْعَى بِالشَّيْعَةِ فَيَقُومُونَ أَمَامَهُمْ ثُمَّ يَدْعَى بِفَاطِمَةَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهَا وَنِسَائِهَا مِنْ ذُرِّيَّتِهَا وَشَيْعَتِهَا فَيَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ - بَغَيْرِ حِسَابٍ ثُمَّ يَنَادِي مُنَادٌ مِنْ بَطْنَانِ الْعَرْشِ مَنْ قَبْلَ رَبِّ الْعِزَّةِ وَالْأَفْقِ الْأَعْلَى نَعَمْ الْأَبُ أَبُوكَ يَا مُحَمَّدٌ وَهُوَ إِبْرَاهِيمُ وَنَعَمْ الْأَخُ أَخُوكَ وَهُوَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَنَعَمْ السَّبْطَانِ سَبْطَاكَ وَهُمَا الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَنَعَمْ الْجَنِينَ جَنِينُكَ وَهُوَ مُحَسِّنٌ وَنَعَمْ الْأَئِمَّةُ الرَّاشِدُونَ ذُرِّيَّتُكَ وَهُمْ فَلَانٌ وَفَلَانٌ وَنَعَمْ الشَّيْعَةُ شَيْعَتُكَ أَلَا إِنَّ مُحَمَّدًا وَوَصِيَّهُ وَسَبْطِيهِ وَالْأَئِمَّةَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ هُمُ الْفَائِزُونَ ثُمَّ يُؤْمَرُ بِهِمْ إِلَى الْجَنَّةِ وَذَلِكَ قَوْلُهُ فَمَنْ زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ. (١)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، با سند مذکور از ابو بصیر روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: روز قیامت که می شود، رسول الله صلی الله علیه و آله را می خواهند، حله ای گلرنگ بر پیکر او می پوشانند و در طرف راست عرش می ایستد. سپس حضرت ابراهیم خلیل را می خواهند، او را حله ای سفید می پوشانند و در طرف چپ عرش می ایستد. بعد حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه را می خواهند، حله ای گلرنگ نیز بر پیکر او می پوشانند و در طرف راست رسول الله صلی الله علیه و آله می ایستد.

آنگاه حضرت اسماعیل را می خواهند، حله ای سفید بر تن او می پوشانند و در طرف چپ حضرت ابراهیم می ایستد. بعد حضرت امام حسن مجتبی صلوات الله علیه را می خواهند و حله ای گلرنگ به او می دهند و در طرف راست حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه می ایستد. بعد حضرت امام حسین صلوات الله غ را می خواهند و حله ای گلرنگ بر او می

پوشانند و طرف راست حضرت امام حسن مجتبی صلوات الله علیه می ایستد. بعد یک یک از امامان صلوات الله علیهم را می خوانند و هر کدام حله ای گلرنگ می پوشند و در طرف راست دیگری می ایستد. بعد شیعیان را می خوانند و آنها در جلوی امامان می ایستند. آنگاه حضرت فاطمه صلوات الله علیها و زنان از نژاد آن سرور و ارادتمندانش را می خوانند، اینان بدون حساب داخل بهشت می شوند.

ص: ۸۵

۱- . تفسیر قمی ص ۱۱۶-۱۱۷. بحارالانوار ج ۲۳ ص ۱۳۰-۱۳۱ ح ۶۳.

آنگاه یک منادی از طرف پروردگار، از دل عرش و افق اعلی فریاد می زند: خوب پدری داشتی ای محمد که ابراهیم است و خوب برادری داری که علی است و خوب فرزندانی داری که حسن و حسین هستند و خوب بچه ای در نهاد مادر داشتی که محسن است و خوب پیشوایانی راهنما و رهبرند از نژاد تو که فلان و فلان نام دارند و خوب هستند شیعیانت. ای مردم! متوجه باشید که محمد و وصی و دو فرزندش و ائمه از ذریه ایشان همان رستگارانند. سپس دستور صادر می شود که به جانب بهشت رهسپار شوند. و این است همان قول خدای عزوجل: «پس هر که را از آتش به دور دارند و در بهشت درآورند، قطعا کامیاب شده است». (سوره آل عمران آیه ۱۸۵)

حدیث ۱۷۱

۱۷۱- الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ الْعَلَوِيِّ عَنْ ابْنِ قُتَيْبَةَ عَنِ الْفَضْلِ بْنِ شَاذَانَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ مُوسَى عَنْ شَرِيكَ عَنِ الرُّكَيْنِ بْنِ الرَّبِيعِ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ

حَسَّانَ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ خَلِيفَتَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَعِثْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي فَإِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از زید بن ثابت گفت: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: من در میان شما دو جانشین می گذارم؛ کتاب خدا و عترتم اهل بیتم. این دو از هم جدا نمی شوند تا در حوض بر من وارد شوند.

حدیث ۱۷۲

۱۷۲- الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن أبيه عن ابنِ قُتَيْبَةَ عَنِ الْفَضْلِ عَنِ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ حَرِيزٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي الضُّحَى عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ: إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ كِتَابَ اللَّهِ وَ أَهْلَ بَيْتِي وَ إِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از زید بن ارقم روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: من میان شما کتاب خدا و اهل بیتم را می گذارم. این دو از هم جدا نمی شوند تا در حوض بر من وارد شوند.

حدیث ۱۷۳

۱۷۳- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنِ مَنصُورِ بْنِ يُونُسَ عَنْ سَعْدِ بْنِ طَرِيفٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَحْيَا حَيَاتِي وَ يَمُوتَ مَمَاتِي وَ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ الَّتِي وَعَدَنِي رَبِّي جَنَّةَ عَدْنٍ مَنزِلِي قُضِيبُ مِنْ قُضْبَانِهَا غَرْسُهُ رَبِّي بِيَدِهِ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَكَانَ فَلْيَتَوَلَّ عَلِيًّا مِنْ بَعْدِي وَ الْأَوْصِيَاءَ مِنْ ذُرِّيَّتِي أَعْطَاهُمُ اللَّهُ فَهَمِي وَ عِلْمِي وَ أَيْمُ اللَّهِ لَيَقْتُلَنَّ ابْنِي لَا أَنَالَهُمُ اللَّهُ شَفَاعَتِي. (۳)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از سعد بن طریف روایت کرده که گفت:
حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: هر
کس دوست دارد به زندگی من زنده باشد و به مرگ من بمیرد و داخل بهشت عدنی که
پروردگارم وعده داده بشود و شاخه ای که خدا

درخت آن را به دست خویش (به قدرت خویش) غرس نموده

ص: ۸۶

۱- . إكمال الدين و إتمام النعمة ج ۱ ص ۲۴۰ ح ۶۰.

۲- . إكمال الدين و إتمام النعمة ج ۱ ص ۲۴۰ ح ۶۲.

۳- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۱۳ ح ۲۰۶.

بگیرد، خداوند فرمود: باش! باید ولایت علی صلوات الله علیه را بعد از من و اوصیاء از
فرزندان مرا که فهم و علم نصیب ایشان شده است، بپذیرد. وای بر کسانی که فرزند مرا
بکشند! خداوند آنها را از شفاعت من محروم کند.

حدیث ۱۷۴

۱۷۴- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْمُؤْمِنِ عَنْ أَبِي
عَبْدِ اللَّهِ الْحَدَّاءِ عَنْ سَعْدِ بْنِ طَرِيفٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَحْيَا حَيَاتِي وَيَمُوتَ مَمَاتِي وَيَدْخُلَ جَنَّةَ رَبِّي جَنَّةَ عَدْنٍ قَضِيبٌ مِنْ
قُضْبَانِهَا غَرَسَهُ رَبِّي بِيَدِهِ فَقَالَ لَهُ كُنْ فَكَانَ فَلْيَتَوَلَّ عَلِيًّا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ الْأَوْصِيَاءَ مِنْ بَعْدِهِ وَ
لْيَسْلَمْ لِفَضْلِهِمْ فَإِنَّهُمْ الْهُدَاهُ الْمَرْضِيُّونَ أَعْطَاهُمْ فَهَمِي وَ عِلْمِي وَ هُمْ عِثْرَتِي مِنْ دَمِي وَ لَحْمِي

أَشْكُو إِلَى اللَّهِ عَدُوَّهُمْ مِنْ أُمَّتِي الْمُنْكَرِينَ لِفَضْلِهِمُ الْقَاطِعِينَ فِيهِمْ صَلَاتِي وَاللَّهُ لَيَقْتُلَنَّ ابْنِي وَلَا أَنَالَهُمُ اللَّهُ شَفَاعَتِي. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از سعد بن طریف روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات غ علیه فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس دوست دارد به زندگی من زنده باشد و به مرگ من بمیرد و داخل بهشت عدنی که پروردگارم وعده داده بشود و شاخه ای که خدا درخت آن را به دست خویش (به قدرت خویش) غرس نموده بگیرد، خداوند فرمود: باش! باید ولایت علی صلوات الله علیه را بعد از من و اوصیاء از فرزندان مرا بپذیرد و به خاطر فضائل شان تسلیم شان شود، زیرا ایشان هدایت شدگان و مورد رضایت خدا هستند. خدا به ایشان فهم و علم مرا داده است و آنها عترت من و از خون و گوشت من هستند. به خدا شکایت می برم از دشمنان آنها در امتم و منکران فضائل شان و کسانی که رابطه مرا با ایشان قطع کرده اند. به خدا قسم کسانی که فرزند مرا بکشند، خداوند آنها را از شفاعت من محروم کند.

حدیث ۱۷۵

۱۷۵- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَمَّنْ رَوَاهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَبِي يَحْيَى الْمَدَنِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَحْيَا حَيَاتِي وَيَمُوتَ مِيتَتِي وَيَدْخُلَ جَنَّةَ عَدْنِ آلِي وَعَدَنِي رَبِّي قُضِيَ مِنْ قُضْبَانِهَا غَرَسَهُ بِيَدِهِ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَكَانَ فَلْيَتَوَلَّ عَلِيٌّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالأَوْصِيَاءَ مِنْ بَعْدِهِ مَنْ دُرِّيَتْ فَإِنَّهُمْ لَنْ يَدْخُلُوا كُمْ فِي بَابِ ضَلَالٍ وَلَنْ يُخْرِجُو كُمْ مِنْ بَابِ هُدًى وَلَا تُعَلِّمُوهُمْ فَإِنَّهُمْ أَعْلَمُ مِنْكُمْ. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از عمر بن علی بن ابی طالب صلوات الله علیه روایت کرده که گفت: حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس دوست دارد به زندگی من زنده باشد و به مرگ من بمیرد و داخل بهشت عدنی که پروردگارم وعده داده بشود و شاخه ای که خدا درخت آن را به دست خویش غرس نموده بگیرد، خداوند فرمود: باش! باید ولایت علی صلوات الله علیه را بعد از من و اوصیاء از فرزندان مرا بپذیرد، زیرا ایشان هرگز در باب گمراهی وارد نمی شوند و نیز از باب هدایت بیرون نمی روند. و به ایشان چیزی نیاموزید که آنها از شما داناترند.

ص: ۸۷

۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۱۳ ح ۲۰۷.

۲- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۲۱ ح ۲۲۲.

حدیث ۱۷۶

۱۷۶- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن یعقوب بن یزید عن یحیی بن المبرک عن عبد الله بن جبلة عن إبراهيم بن مهزم الأسدي عن أبيه عن أبي عبد الله صلوات الله علیه قال قال رسول الله إن أهل بيتي الهداه بعدى أعطاهم الله فهمي و علمي و خلّقوا من طينتي فويل للمنكرين حقهم من بعدى القاطعين فيهم صلتی لا أنالهم الله شفاعتی. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابراهیم بن مهزم اسدی از پدرش روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: اهل بیت من هادیان بعد از من هستند. خداوند فهم و علم مرا به ایشان عطا کرده

است و ایشان را از سرشت من آفریده است. وای بر منکرین حق ایشان بعد از من و کسانی که رابطه من را با آنها را قطع کنند! شفاعت من به ایشان نمی رسد.

حدیث ۱۷۷

۱۷۷- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن العباس بن معروف عن حماد بن عيسى عن حريز عن أبي حمزه الثمالی عن أبي جعفر صلوات الله عليه قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله من سره أن يحيا حياتي ويموت مماتي ويدخل جنه ربي جنه عدن منزلي قضيب من قضبانها غرسها الله ربي بيده فليتول علياً والأئمة من بعده فإنهم أئمة الهدى أعطاهم الله فهماً و علماً فهم عترتي من لحمي و دمي إلى الله أشكو من عاداهم من أمتي و الله ليقتلن ابني لا أنا لهم الله شفاعتي. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابو حمزه ثمالی روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: رسول الله صلى الله عليه وآله فرمود: هر کس دوست دارد به زندگی من زنده باشد و به مرگ من بمیرد و داخل بهشت عدنی که پروردگارم وعده داده بشود و شاخه ای که خدا درخت آن را به دست خویش غرس نموده بگیرد، باید ولایت علی صلوات الله علیه و امامان بعد از آن حضرت را بپذیرد. ایشان ائمه هدایت هستند، خدا به ایشان فهم و علم مرا داده است و آنها عترت من و از خون و گوشت من هستند. به خدا شکایت می برم از دشمنان آنها در اتمم. به خدا قسم کسانی که فرزند مرا بکشند، خداوند آنها را از شفاعت من محروم کند.

حدیث ۱۷۸

۱۷۸- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُوسَى بْنِ سَعْدَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ عَبْدِ الْقَاهِرِ عَنْ جَابِرِ الْجُعْفِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَحْيَا حَيَاتِي وَيَمُوتَ مِيتِي وَيَدْخُلَ جَنَّةَ عَدْنٍ قَضِيبُ غَرْسِهِ رَبِّي فَلْيَتَوَلَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ وَأَوْصِيَاءَهُ مِنْ بَعْدِي فَإِنَّهُمْ لَا يَدْخُلُونَكُمْ فِي بَابٍ ضَلَالٍ وَلَا يُخْرِجُونَكُمْ مِنْ بَابٍ هُدًى وَلَا تَعْلَمُوهُمْ فَإِنَّهُمْ أَعْلَمُ مِنْكُمْ وَإِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ لَا يُفَرِّقَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْكِتَابِ حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ مَعِيَ هَكَذَا وَضَمَّ بَيْنَ إصْبَعَيْهِ وَاعْرَضَهُ مَا بَيْنَ صَنْعَاءَ إِلَى إِيْلِهِ فِيهِ قَدْحَانُ فَضَّهَ وَذَهَبَ عَدَدُ النُّجُومِ. (۳)

ص: ۸۸

۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۱۴ ح ۲۰۸.

۲- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۱۴ ح ۲۰۹.

۳- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۱۵ ح ۲۱۱.

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از جابر جعفی روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: رسول الله صلى الله علیه و آله فرمود: هر کس خوشحال می شود که به زندگی من زنده باشد و به مرگ من بمیرد و داخل بهشت عدن شود که شاخه ای آن را پروردگارم به دست خویش (به قدرت خویش) غرس نموده، پس بعد از من، ولایت علی و اوصیاء بعد از او را بپذیرد، زیرا ایشان هرگز در باب گمراهی وارد نمی شوند و نیز از باب هدایت بیرون نمی روند، به آنان چیزی نیاموزید که آنان از شما داناترند. من از پروردگارم خواسته ام که بین ایشان و کتاب جدایی میندازد تا آن که سر

حوض با من وارد شوند. همچنین حضرت دو انگشتش را به هم چسبانید، پهنای آن حوض از صنعاء تا ایله است، در آن جام های طلا و نقره به تعداد ستارگان است.

حدیث ۱۷۹

۱۷۹- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بِشِيرٍ عَنْ ذَرِيحِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ إِنِّي قَدْ تَرَكْتُ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَ أَهْلَ بَيْتِي فَنَحْنُ أَهْلُ بَيْتِهِ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ذریح بن یزید روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: من در میان شما دو چیز گران بها گذاشتم؛ کتاب خدا و اهل بیت را. حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: ما اهل بیت آن حضرت هستیم.

حدیث ۱۸۰

۱۸۰- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَدِيمٍ عَنْ شَرِيكَ عَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ أَصْحَابَهُ بِمَنْى فَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ أَمَّا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا كِتَابَ اللَّهِ وَ عِثْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي فَإِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ ثُمَّ قَالَ أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ حُرْمَاتِ اللَّهِ كِتَابَ اللَّهِ وَ عِثْرَتِي وَ الْكَعْبَةَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ ثُمَّ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَمَّا كِتَابُ اللَّهِ فَحَرِّقُوا وَ أَمَّا الْكَعْبَةُ فَهَدِمُوا وَ أَمَّا الْعِثْرَةُ فَقَتِّلُوا وَ كُلُّ وَدَائِعِ اللَّهِ فَقَدْ تَبَرُّوا. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از از جابر روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله اصحاب خود را در منی پیش خواند و فرمود: ای مردم! من میان شما دو چیز گرانبها می گذارم که تا وقتی به آن دو تمسک جوید، گمراه نمی شوید؛ کتاب خدا و عترتم اهل بیت. آن دو از یکدیگر جدا نمی شوند تا در حوض بر من وارد شوند. سپس فرمود: ای مردم! من میان شما چیزهای محترم در نزد خدا می گذارم؛ کتاب خدا و عترتم و کعبه که بیت الحرام است.

حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: کتاب خدا را تغییر دادند و کعبه را منهدم نمودند و عترت را کشتند و تمام ودایع خدا را درهم شکسته و از بین برده اند.

ص: ۸۹

۱- بصائر الدرجات ج ۲ ص ۲۹۷ ح ۱۴۶۶.

۲- بصائر الدرجات ج ۲ ص ۲۹۶ ح ۱۴۶۵.

حدیث ۱۸۱

۱۸۱- الشيخ أبي الفضل شاذان بن جبرئيل القمي، بِإِسْنَادٍ يَرْفَعُهُ إِلَى الْإِمَامِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ عَنْ جَابِرِ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَاطِمَةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا بِهَجَّةٍ قَلْبِي وَابْنَاهَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا ثَمَرَهُ فُؤَادِي وَبَعْلُهَا نُورُ بَصَرِي وَالْأَئِمَّةُ مِنْ وَلَدِهَا أَمَانَتِي وَالْحَبْلُ الْمَمْدُودُ فَمَنْ اعْتَصَمَ بِهِمْ فَقَدْ نَجَا وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهُمْ فَقَدْ هَوَى. (۱)

مرحوم شیخ ابو الفضل شاذان بن جبرئیل قمی، با اسناد مرفوع از حضرت امام جعفر صادق از پدر بزرگوارش از جد بزرگوارش صلوات الله علیهم از جابر بن عبد الله انصاری روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: حضرت فاطمه صلوات الله علیها مایه سرور دل من است و دو فرزندش میوه دلم و شوهرش نور چشم من و ائمه از فرزندان من، امنای من و ریسمان پیوسته هستند. هر کس به آنها چنگ زند نجات می یابد و هر کس تخلف ورزد، گمراه شده است.

حدیث ۱۸۲

۱۸۲- الشيخ أبي الفضل شاذان بن جبرئيل القمي، بِإِسْنَادٍ يَرْفَعُهُ إِلَى ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ قَالَ: لَمَّا رَجَعْنَا مِنْ حَجَّةِ الْوُدَّاعِ جَلَسْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي مَسْجِدِهِ فَقَالَ أَتَدْرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ أَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ مَنْ عَلَى أَهْلِ الدِّينِ إِذْ هَدَاهُمْ بِي وَآنَا أَمْنٌ عَلَى أَهْلِ الدِّينِ إِذْ أَهْدَاهُمْ بَعْلِي بَنِي أَبِي طَالِبٍ ابْنِ عَمِّي وَآبِي ذُرِّيَّتِي آلَا وَ مَنْ أَهْتَدَى بِهِمْ نَجَا وَ مَنْ تَخَلَّفَ عَنْهُمْ ضَلَّ وَ غَوَى أَيُّهَا النَّاسُ اللَّهُ اللَّهُ فِي عِثْرَتِي وَ أَهْلِ بَيْتِي فَإِنَّ فَاطِمَةَ بَضْعَةٌ مِنِّي وَ وَلَدِيهَا عَضْدَايَ وَ آنَا وَ بَعْلُهَا كَالضَّوِّ اللَّهُمَّ ارْحَمْ مَنْ رَحِمَهُمْ وَ لَا تَغْفِرْ لِمَنْ ظَلَمَهُمْ ثُمَّ دَمَعَتْ عَيْنَاهُ وَ قَالَ كَأَنِّي أَنْظُرُ الْحَالَ. (۲)

مرحوم شیخ ابو الفضل شاذان بن جبرئیل قمی، با اسناد مرفوع از ابن عباس روایت کرده که گفت: وقتی از حجه الوداع برگشتیم، در مسجد رسول الله صلی الله علیه و آله خدمت آن جناب نشسته بودیم. فرمود: می دانید می خواهم به شما چه بگویم؟ گفتیم: خدا و پیامبرش می دانند. فرمود: بدانید که خداوند بر اهل دین منت گذاشت، زیرا ایشان را به وسیله من هدایت نمود. و من بر اهل دین منت می گذارم، چون آنها را به وسیله حضرت علی بن ابی

طالب صلوات الله علیه، پسر عمو و پدر فرزندانم هدایت کردم. هر کس به وسیله ایشان هدایت یافت، رستگار است و کسی که از آنها تخلف جست، گمراه و سرگردان.

ای مردم! خدا خدا را در مورد عترت و اهل بیت در نظر داشته باشید! حضرت فاطمه پاره تن من است و دو فرزندش بازوان من هستند و من و شوهرش چون نور درخشنده هستیم. خدایا! رحم کن بر کسی که به آنها رحم نماید و نیامرز کسی را که بر آنها ستم ورزد. در این موقع چشمان رسول الله صلی الله علیه و آله پر از اشک شد و فرمود: گویا هم اکنون می بینم چه خواهند کرد.

حدیث ۱۸۳

۱۸۳- الشيخ أبي الفضل شاذان بن جبرئيل القمي، بِالْإِسْنَادِ عَنِ الصَّادِقِ عَنْ آبَائِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ ذُرِّيَّةَ كُلِّ نَبِيٍّ مِنْ صُلْبِهِ وَ جَعَلَ ذُرِّيَّتِي مِنْ صُلْبِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ مَعَ فَاطِمَةَ ابْنَتِي وَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى اصْطَفَاهُمْ كَمَا اصْطَفَى آدَمَ وَ نُوحًا وَ آلَ إِبْرَاهِيمَ وَ آلَ عِمْرَانَ

ص: ۹۰

۱- . فضائل (الابن شاذان) ص ۱۹۷. بحارالانوار ج ۲۳ ص ۱۴۲ ح ۹۵.

۲- . بحارالانوار ج ۲۳ ص ۱۴۳ ح ۹۷.

عَلَى الْعَالَمِينَ فَاتَّبِعُوهُمْ يَهْدُوكُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ وَ قَدْ مُوَّهُمْ وَ لَا تَتَّقَدَّمُوا عَلَيْهِمْ فَإِنَّهُمْ أَحْلَمُكُمْ صِغَارًا وَ أَعْلَمُكُمْ كِبَارًا فَاتَّبِعُوهُمْ فَإِنَّهُمْ لَا يَدْخِلُونَكُمْ فِي ضَلَالٍ وَ لَا يُخْرِجُونَكُمْ مِنْ هُدًى. (۱)

مرحوم شیخ ابو الفضل شاذان بن جبرئیل قمی، با اسناد از حضرت امام جعفر صادق از پدران بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: خداوند ذریه تمام پیامبران را از نژاد خودش قرار داده، ولی ذریه مرا از نژاد حضرت علی بن ابی طالب و حضرت فاطمه دخترم قرار داده است. خداوند آنها را مانند حضرت آدم و حضرت نوح و آل ابراهیم و آل عمران بر جهانیان برگزیده است. پیرو ایشان باشید؛ شما را به راه راست هدایت می کنند. آنها را مقدم دارید، ولی بر ایشان مقدم نشوید، زیرا آنها در کوچکی از همه شما باحلم ترند و در بزرگی از تمام شما عالم ترند. پیرو آنها باشید که گمراه تان نخواهند کرد و از هدایت خارج تان نمی کنند.

حدیث ۱۸۴

۱۸۴- الشيخ أبي الفضل شاذان بن جبرئيل القمي، بِإِسْنَادٍ يَرْفَعُهُ إِلَى أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ وَ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ أَنَّهُمَا قَالَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله أَنَا مِيزَانُ الْعِلْمِ وَ عَلَى كِفَّتَاهُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ خِيوطُهُ وَ فَاطِمَةُ عِلَاقَتُهُ وَ الْأَئِمَّةُ مِنْ وَلَدِهِمْ عَمُودُهُ فَيُنْصَبُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فُتُوزُنُ فِيهِ الْأَعْمَالُ مِنَ الْمُحْسِنِينَ لَنَا وَ الْمُبْغِضِينَ. (۲)

مرحوم شیخ ابو الفضل شاذان بن جبرئیل قمی، با اسناد مرفوع از انس بن مالک و زبیر بن عوام روایت کرده که گفتند: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: من ترازوی علم هستم و علی صلوات الله علیه دو کفه آن و حسن و حسین صلوات الله علیهما بندهای ترازو و حضرت فاطمه صلوات الله علیها قسمت اتصال دو کفه است و ائمه از فرزندان آنها عمود آن هستند. روز قیامت [این ترازو را] برای ایشان قرار می دهند و در آن اعمال مردم از دوستان و دشمنان ما را محاسبه می کنند.

۱۸۵- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا حَمَزَةُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَعْبُدٍ عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَرْكَبَ سَفِينَةَ النَّجَاةِ وَيَسْتَمْسِكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى وَيَعْتَصِمَ بِحَبْلِ اللَّهِ الْمتينِ فَلْيُوالِ عَلِيًّا بَعْدِي وَلْيُعَادِ عَدُوَّهُ وَلْيَأْتِ بِالْأَئِمَّةِ الْهَدَاةِ مِنْ وَلَدِهِ فَإِنَّهُمْ خُلَفَائِي وَأَوْصِيَائِي وَحُجَجُ اللَّهِ عَلَى الْخَلْقِ بَعْدِي وَسَادَةُ أُمَّتِي وَقَادَةُ الْأَتَقِيَاءِ إِلَى الْجَنَّةِ حِزْبُهُمْ حِزْبِي وَحِزْبِي حِزْبُ اللَّهِ وَحِزْبُ أَعْدَائِهِمْ حِزْبُ الشَّيْطَانِ. (۳)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از حسین بن خالد از حضرت امام رضا صلوات الله علیه از پدر بزرگوارش از پدران بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمودند: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس که خواهد بر کشتی نجات سوار شود

ص: ۹۱

۱- فضائل (لایب شاذان) ص ۲۱۰. بحار الانوار ج ۲۳ ص ۱۴۴ ح ۹۸.

۲- فضائل (لایب شاذان) ص ۲۱۰. بحار الانوار ج ۲۳ ص ۱۴۴ ح ۹۹.

۳- الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۱۸ ح ۵.

و به حلقه محکم بچسبد و به رشته الهی در آویزد باید پس از من دوستدار علی صلوات الله علیه باشد و با دشمن او دشمن باشد. او باید اقتداء کند به امامان رهبر از فرزندان او زیرا آنها

خلفا و اوصیاء من هستند و حجت های خدا بر خلق او پس از من و سروران امت من و پیشوایان با تقوا به سوی بهشت. حزب آنان، حزب من است و حزب من، حزب خدا است و حزب دشمنان شان حزب شیطان است.

حدیث ۱۸۶

۱۸۶- الشيخ محمد بن علی بن بابويه الصدوق، عن محمد بن عمر بن محمد بن سلم بن البراء الجعابی قال حدثني أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازي التميمي عن الرضا عن آبائه صلوات الله عليهم قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله: مَنْ مَاتَ وَلَيْسَ لَهُ إِمَامٌ مِنْ وَلَدِي مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً وَيُؤْخَذُ بِمَا عَمِلَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَالْإِسْلَامِ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از جناب تمیمی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش صلوات الله عليهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلى الله عليه وآله فرمود: هر کس بمیرد و او را امامی از فرزندان من نباشد به مرگ جاهلیت مرده است. و مؤاخذه گردد به آن چه انجام داده است در جاهلیت و اسلام.

حدیث ۱۸۷

۱۸۷- الشيخ محمد بن علی بن بابويه الصدوق، عن محمد بن عمر بن محمد بن سلم بن البراء الجعابی قال حدثني أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازي التميمي عن الرضا عن آبائه صلوات الله عليهم قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله: مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَتَمَسَّكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى فَلْيَتَمَسَّكَ بِحُبِّ عَلِيٍّ وَ أَهْلِ بَيْتِي صلوات الله عليهم. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از جناب تمیمی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش صلوات الله عليهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلى الله عليه وآله فرمود

هر کس دوست میدارد که چنگ زند به دستگیره محکم و استوار به دوستی علی و اهل بیت من صلوات الله عليهم چند زند.

حدیث ۱۸۸

۱۸۸- الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن محمد بن عمر بن محمد بن سلم بن البراء الجعابی قال حدثني أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازي التميمي عن الرضا عن آبائه صلوات الله عليهم قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله: الأئمة من ولد الحسين عليهم السلام من أطاعهم فقد أطاع الله ومن عصاهم فقد عصى الله عز وجل هم العروة الوثقى وهم الوسيلة إلى الله عز وجل. (۳)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از جناب تمیمی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش صلوات الله عليهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلى الله عليه وآله فرمود ائمه صلوات الله عليهم از فرزند حضرت امام حسین صلوات الله عليه باشند هر

ص: ۹۲

۱- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۵۸ ح ۲۱۴.

۲- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۵۸ ح ۲۱۶.

۳- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۵۸ ح ۲۱۷.

کس آنها را اطاعت کند خدا را اطاعت کرده است و هر کس آنها را نافرمانی کند نافرمانی خدا را کرده است ایشان حلقه و دستگیره محکم باشند و ایشان وسیله تقرب به درگاه الهی هستند.

حدیث ۱۸۹

۱۸۹- الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن محمد بن عمر بن محمد بن سلم بن البراء الجعابی قال حدثني أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازي التميمي عن الرضا عن آبائه صلوات الله عليهم قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله أنت يا عليُّ وولدك خيره الله من خلقه. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از جناب تمیمی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش صلوات الله عليهم روایت کرده که فرمود: ای علی! تو و فرزندانانت بهترین خلق خدا هستید.

حدیث ۱۹۰

۱۹۰- الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن محمد بن عمر بن محمد بن سلم بن البراء الجعابی قال حدثني أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازي التميمي عن الرضا عن آبائه صلوات الله عليهم قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله: من أحبنا أهل البيت حشره الله تعالى آمناً يوم القيامة. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از جناب تمیمی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش صلوات الله عليهم روایت کرده که فرمود: هر کس ما اهل بیت را دوست دارد حقتعالی در روز قیامت او را محشور کند در حالتی که ایمن باشد از عذاب.

حدیث ۱۹۱

۱۹۱- الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، عن محمد بن عمر بن محمد بن سلم بن البراء الجعابي قال حدثني أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازي التميمي عن الرضا عن آبائه صلوات الله عليهم قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله لعلي وفاطمة والحسن والحسين عليهم السلام والعباس بن عبد المطلب وعقيل أنا حرب لمن حاربكم وسلم لمن سالمكم. (۳)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از جناب تمیمی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش صلوات الله عليهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلى الله عليه وآله به علی و فاطمه و حسن و حسین صلوات الله عليهم و عباس بن عبد - المطلب و عقیل فرمود: من در جنگ هستم با کسی که با شما در جنگ باشد و در صلح هستم با کسی که با شما در صلح باشد.

حدیث ۱۹۲

۱۹۲- الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، عن محمد بن عمر بن محمد بن سلم بن البراء الجعابي قال حدثني أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازي التميمي عن الرضا عن آبائه صلوات الله عليهم قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله: مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلَى مَوْلَاهُ اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَاهُ وَ عَادَ مَنْ عَادَاهُ وَ أَعَنَ مَنْ أَعَانَهُ وَ أَنْصَرَ مَنْ نَصَرَهُ وَ أَخَذَلْ مَنْ خَذَلَهُ وَ أَخَذَلْ عَدُوَّهُ وَ كُنْ لَهُ وَلِيًّا وَ أَخْلَفْهُ فِيهِمْ بِخَيْرٍ وَ بَارِكْ

ص: ۹۳

۲- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۵۸ ح ۲۲۰.

۳- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۵۹ ح ۲۲۳.

لَهُمْ فِيمَا تُعْطِيهِمْ وَ أَيْدُهُمْ بِرُوحِ الْقُدُسِ وَ أَحْفَظَهُمْ حَيْثُ تَوَجَّهُوا مِنَ الْأَرْضِ وَ اجْعَلِ الْإِمَامَةَ فِيهِمْ وَ أَشْكُرْ مَنْ أَطَاعَهُمْ وَ أَهْلَكَ مَنْ عَصَاهُمْ إِنَّكَ قَرِيبٌ مُجِيبٌ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از جناب تمیمی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس من مولای او هستم پس علی مولای اوست، خدایا! دوستانش را دوست بدار و دشمنانش را دشمن؛ یاری کنندگانش را یاری فرما و ناصرانش را نصرت ده.

خوارکنندگان و دشمنانش را خوار ساز، برای او و فرزندانش دوست باش و آنها را جانشین خیر او گردان، عطایای خود را بر ایشان مبارک ساز و با روح القدس یاریشان کن و ایشان را در هر جای زمین حفظ فرما، امامت را در ایشان قرار ده، هر کس اطاعت شان کند سپاس دار، هر کس نافرمانی شان کند هلاک کن، که تو نزدیک و اجابت کننده ای.

حدیث ۱۹۳

۱۹۳- الشيخ محمد بن علی بن بابويه الصدوق، عن محمد بن عمر بن محمد بن سلم بن البراء الجعابی قال حدثني أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازي التميمي عن الرضا عن آبائه صلوات الله عليهم قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله: توضع يوم القيامة منابر حول العرش لشيعتي وشيعه أهل بيتي المخلصين في ولايتنا ويقول الله عز وجل هلموا يا عبادي إلى لا نشركم عليكم كرامتي فقد أوديتم في الدنيا. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از جناب تمیمی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: در روز قیامت منبرهایی گرداگرد عرش گذارند از برای شیعیان من و شیعیان اهل بیت من که در ولایت ما خلوص دارند و حق تعالی به آنها می فرماید: ای بندگان من! بیائید به سوی من که کرامت خود را به سوی شما منتشر کنم شما در دنیا اذیت و آزار کشیده اید.

حدیث ۱۹۴

۱۹۴- الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن محمد بن عمر بن محمد بن سلم بن البراء الجعابی قال حدثنی أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازی التمیمی عن الرضا عن آبائه عن علی صلوات الله علیهم قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله: خلقت یا علی من شجره خلقت منها أنا أصلها و أنت فرعها و الحسین و الحسن أغصانها و محبوبنا ورقها فمن تعلق بشيء منها أدخله الله عز و جل الجنة. (۳)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از جناب تمیمی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش از حضرت امیرص صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: تو از درختی خلق شدی که من از آن خلق شدم و من اصل آن

ص: ۹۴

۱- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۵۹ ح ۲۲۷.

۲- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۶۰ ح ۲۳۲.

۳- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۶۰ ح ۲۳۳.

درخت هستم و تو فرع آن و حسین و حسن صلوات الله علیهما شاخه های آن و دوستان ما برگ های آن؛ هر کس در چیزی از آن آویزد، خداوند او را در بهشت داخل کند.

حدیث ۱۹۵

۱۹۵- الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن محمد بن عمر بن محمد بن سلم بن البراء الجعابی قال حدثني أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازي التميمي عن الرضا عن آبائه عن علي صلوات الله عليهم قال قال النبي صلى الله عليه وآله: أول ما يسأل عنه العبد حبنا أهل البيت. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از جناب تمیمی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: اول چیزی که از بنده سؤال می شود دوستی ما اهل بیت است.

حدیث ۱۹۶

۱۹۶- الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن محمد بن عمر بن محمد بن سلم بن البراء الجعابی قال حدثني أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازي التميمي عن الرضا عن آبائه صلوات الله عليهم قال قال النبي صلى الله عليه وآله: إن فاطمة أحصنت فرجها فحرم الله ذريتها على النار. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از جناب تمیمی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: فرمود همانا فاطمه صلوات الله علیها دامن خود را از آلودگی بازداشت حق تعالی آتش را بر ذریه او حرام کرد.

حدیث ۱۹۷

۱۹۷- الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن محمد بن عمر بن محمد بن سلم بن البراء الجعابی قال حدثني أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازي التميمي عن الرضا عن آباءه عن علي صلوات الله عليهم قال قال النبي صلى الله عليه وآله: يقتل الحسين شر الأئمة ويتبرأ من ولده من يكفر بي. (۳)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از جناب تمیمی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلى الله عليه وآله فرمود: حضرت امام حسین صلوات الله علیه را بدترین امت بکشد و بی زاری جوید از فرزندان او هر کس که به من کافر شود.

حدیث ۱۹۸

۱۹۸- الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن محمد بن عمر بن محمد بن سلم بن البراء الجعابی قال حدثني أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازي التميمي عن الرضا عن آباءه عن علي صلوات الله عليهم قال نحن أهل البيت لا يقاس بنا أحد فينا نزل القرآن و فينا معدن الرسل. (۴)

ص: ۹۵

۱- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۶۲ ح ۲۵۸.

۲- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۶۳ ح ۲۶۵.

۳- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۶۴ ح ۲۷۸.

۴- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۶۶ ح ۲۹۸.

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از جناب تمیمی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: ما اهل بیتی هستیم که با ما کسی را قیاس نتوان کرد، قرآن در شأن ما نازل شد و در ما است معدن رسالت.

حدیث ۱۹۹

۱۹۹- الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن محمد بن عمر بن محمد بن سلم بن البراء الجعابی قال حدثنی أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازی التمیمی عن الرضا عن آبائه عن الحسين بن علي صلوات الله عليهم قال ما كنا نعرف المنافقين على عهد رسول الله صلى الله عليه وآله إلا يبغضهم علياً وولده صلوات الله عليهم. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از جناب تمیمی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش از حضرت امام زین العابدین صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: ما در عهد رسول الله صلی الله علیه و آله منافقین را نمی شناختیم مگر به بغض ایشان نسبت به علی و فرزندان او صلوات الله علیهم.

حدیث ۲۰۰

۲۰۰- الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن محمد بن عمر بن محمد بن سلم بن البراء الجعابی قال حدثنی أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازی التمیمی عن الرضا عن آبائه عن علي صلوات الله عليهم قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله: وَسَطُ الْجَنَّةِ لِي وَلِأَهْلِ بَيْتِي. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از جناب تمیمی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: وسط بهشت از آن من و اهل بیت من است.

حدیث ۲۰۱

۲۰۱- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ الْجَعَابِيُّ الْحَافِظُ الْبَغْدَادِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَلِيُّ بْنُ مُوسَى الرِّضَا قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي مُوسَى قَالَ حَدَّثَنِي أَخِي إِسْمَاعِيلُ عَنْ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنْ جَبْرِئِيلَ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى قَالَ: مَنْ عَادَى أَوْلِيَاءِي فَقَدْ بَارَزَنِي بِالْمُحَارَبَةِ وَمَنْ حَارَبَ أَهْلَ بَيْتِ نَبِيِّ فَقَدْ حَلَّ عَلَيْهِ عَذَابِي وَمَنْ تَوَلَّى غَيْرَهُمْ فَقَدْ حَلَّ عَلَيْهِ غَضَبِي وَمَنْ أَعَزَّ غَيْرَهُمْ فَقَدْ آذَانِي وَمَنْ آذَانِي فَلَهُ النَّارُ. (۳)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از محمد بن عبدالله از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش از حسین بن علی صلوات الله علیهم از رسول الله صلی الله علیه و آله و از جبرئیل علیه السلام از خدای عزوجل روایت کرده که فرمود: هر کس دشمنی کند با دوستان من به جنگ من بیرون آمده است و هر کس جنگ کند با اهل بیت پیامبر من، عذابم بر او فرود آمده و هر کس به

ص: ۹۶

۲- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۶۸ ح ۳۱۵.

۳- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۶۸ ح ۳۱۶.

غیر ایشان توگی کند، غضب من بر او فرود آمده و هر کس عزیز دارد غیر ایشان را مرا رنجانده، و هر کس مرا برنجاند در آتش است.

حدیث ۲۰۲

۲۰۲- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ يُونُسَ الْبَغْدَادِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عِيْنَهُ قَالَ حَدَّثَنَا دَارِمُ بْنُ قَبِيصَةَ قَالَ حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ مُوسَى الرُّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ أَبِيهِ مُوسَى عَنْ أَبِيهِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: يَا عَلِيُّ خُلِقَ النَّاسُ مِنْ شَجَرٍ شَتَّى وَخُلِقْتُ أَنَا وَأَنْتَ مِنْ شَجَرَةٍ وَاحِدَةٍ أَنَا أَصْلُهَا وَأَنْتَ فَرْعُهَا وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ أَغْصَانُهَا وَشِيعَتُنَا أَوْرَاقُهَا فَمَنْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْ أَغْصَانِهَا أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از دارم بن قبیصه از حضرت امام رضا صلوات الله علیه از پدران بزرگوارش از حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: یا علی! مردم از درخت های متعدده خلق شده اند و من و تو از یک درخت آفریده شده ایم من اصل آن درختم و تو فرع و ساق آن و حسن و حسین صلوات الله علیهما شاخه های آن درخت و شیعیان ما برگ های آن می باشند پس کسی که به شاخه از شاخه های آن درخت آویزد خدا او را داخل بهشت کند.

حدیث ۲۰۳

۲۰۳- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ الْبَغْدَادِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عَلِيٍّ التَّمِيمِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ حَدَّثَنِي سَيِّدِي عَلِيُّ بْنُ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: لَا يَحِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يُجْنِبَ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ إِلَّا أَنَا وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَ مَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِي فَإِنَّهُمْ مِنِّي. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از حسن بن عبدالله تمیمی از پدرش از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: برای هیچ کس روا نیست که در این مسجد (مسجد نبی صلی الله علیه و آله) جنب شود، غیر از من و فاطمه و علی و حسن و حسین صلوات الله علیهم و نیز هر کس که از اهل بیت من است. زیرا آنان از من هستند.

حدیث ۲۰۴

۲۰۴- الشيخ محمد بن الحسن الطوسي، عن أَبُو عَمْرٍو عبد الواحد بن محمد بن عبد الله عن ابْنِ عُقْدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْمُسْتَوْدِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ صَبِيحٍ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ الْمُؤْمِنِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَطِيَّةَ الْعَوْفِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ

ص: ۹۷

۲- .الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۳۳۴ ح ۵.

إِنِّي تَارِكُ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ إِلَّا أَنَّ أَحَدَهُمَا أَكْبَرُ مِنَ الْآخَرِ كِتَابَ اللَّهِ حَبْلٌ مَمْدُودٌ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَعِثْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي وَإِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ وَقَالَ أَلَا إِنَّ أَهْلَ بَيْتِي عَيْنِي الَّتِي آوَى إِلَيْهَا أَلَا وَإِنَّ الْأَنْصَارَ تُرْسِي فَأَعْفُوا عَنْ مُسِيئَتِهِمْ وَأَعِينُوا مُحْسِنَهُمْ. (۱)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از ابو سعید خدری روایت کرده که گفت گفت: از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: من میان شما دو چیز گرانبها می گذارم که یکی از آنها از دیگری بزرگ تر است؛ کتاب خدا که ریسمانی پیوسته از آسمان به زمین است و عترتم اهل بیتم. این دو از یکدیگر جدا نمی شوند تا در حوض بر من وارد شوند. و حضرت در ادامه فرمود: متوجه باشید که اهل بیت من مخزن اسرار و علوم من هستند که اسرار خود را به آنها می سپارم. انصار وسیله دفاع من هستند، از خطا کار آنها بگذرید و نیکوکار را کمک کنید.

حدیث ۲۰۵

۲۰۵- الشيخ محمد بن الحسن الطوسي، عن جماعة عن أبي المفضل عن بشير بن محمد بن نصر البلخي عن أحمد بن عبد الصمد الهروي عن خاله أبي الصلت عن الرضا عن آبائه صلوات الله عليه قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله إن الله تكفل لي في أهل بيتي لمن لقيه منهم لا يشرك به شيئاً. (۲)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از ابو صلت هروی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود:

همانا خداوند امور کسانی از خاندانم را که تا وقت دیدار او، چیزی را با او شریک نگرفته باشند عهده دار شده است.

حدیث ۲۰۶

۲۰۶- الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانِ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ السُّكَّرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زَكَرِيَّا الْجَوْهَرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَارَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الصَّادِقِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِنِّي مُخَلَّفٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَعِترَتِي أَهْلَ بَيْتِي وَإِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ كَهَاتَيْنِ وَضَمَّ بَيْنَ سَبَابَتَيْهِ فَقَامَ إِلَيْهِ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَنْ عِترَتُكَ قَالَ عَلِيٌّ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَالْأَئِمَّةُ مِنْ وَلَدِ الْحُسَيْنِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. (۳)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از محمد بن عماره از پدرش از حضرت امام جعفر صادق از پدران بزرگوارش صلوات الله عليهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلى الله عليه وآله فرمود: من در بین شما دو چیز گرانها بر جای می گذارم؛ کتاب خدا و عترتم اهل بیتم. آنها از هم جدا نمی شوند تا آن که بر سر حوض بر من وارد شوند، مانند این. (و دو انگشت سبابه خود را به هم چسباند.) جابر بن عبدالله انصاری ایستاد و گفت: یا رسول الله! عترت تو چه کسانی هستند؟ فرمود: علی و حسن و حسین و امامان از فرزندان حسین صلوات الله عليهم تا روز قیامت.

ص: ۹۸

۲- .الأمالی (للطوسی) ص ۳۲۹ ح ۱۱۳۰.

۳- . کمال الدین و تمام النعمه ج ۱ ص ۲۴۴.

حدیث ۲۰۷

۲۰۷- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ جَمِيعاً عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنِ الْعَلَاءِ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ أَمَا وَاللَّهِ إِنَّ فِي أَهْلِ بَيْتِي مِنْ عِترَتِي لَهْدَاهُ مُهْتَدِينَ مِنْ بَعْدِي يُعْطِيهِمْ عِلْمِي وَ فَهْمِي وَ حِلْمِي وَ خُلُقِي وَ طَيِّبَتُهُمْ مِنْ طَيِّبَتِي الطَّاهِرَةِ فَوَيْلٌ لِلْمُنْكَرِينَ لِحَقِّهِمُ الْمُكَذِّبِينَ لَهُمْ مِنْ بَعْدِي الْقَاطِعِينَ فِيهِمْ صَلَاتِي الْمُسْتَوِلِينَ عَلَيْهِمْ وَ الْآخِذِينَ مِنْهُمْ حَقَّهُمْ أَلَا فَلَا أَنَالَهُمُ اللَّهُ شَفَاعَتِي. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از محمد و او از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: رسول الله صلى الله عليه و آله فرمود: متوجه باشید که به خدا سوگند میان اهل بیت من از عترتم، رهنمایان مهتدی هستند پس از من که خداوند علم و فهم و حلم و خلق مرا به آنها داده و از سرشت پاک من آفریده شده اند. وای بر کسانی که منکر حق ایشان شوند، آنها را تکذیب نمایند و حق خویشاوندی مرا درباره آنها رعایت نکنند و بر آنها مستولی گردند که حقشان را بگیرند! خداوند آنها را از شفاعت من محروم نماید.

حدیث ۲۰۸

۲۰۸- الشيخ رجب البرسی فی مشارق الأنوار: عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: خَطَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فَقَالَ مَعَاشِرَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ أَوْحَى إِلَيَّ أَنِّي مَقْبُوضٌ وَ أَنَّ ابْنَ عَمِّي هُوَ أَخِي وَ وَصِيِّي وَ وَلِيُّ اللَّهِ وَ خَلِيفَتِي وَ الْمُبَلَّغُ عَنِّي وَ هُوَ إِمَامُ الْمُتَّقِينَ وَ قَائِدُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ وَ يَعْسُوبُ الدِّينِ إِنْ اسْتَرَشَدَتْ مَوْهُ أَرَشِدْكُمْ وَ إِنْ تَبِعْتُمُوهُ نَجُوتُمْ وَ إِنْ أَطَعْتُمُوهُ فَاللَّهُ أَطَعْتُمْ وَ إِنْ عَصَيْتُمُوهُ فَاللَّهُ

عَصَيْتُمْ وَإِنْ بَايَعْتُمُوهُ فَاللَّهُ بَايَعْتُمْ وَإِنْ نَكَثْتُمْ بَيْعَتَهُ فَبِيعَهُ اللَّهُ نَكَثْتُمْ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْزَلَ عَلَى الْقُرْآنِ وَعَلَى سَفِيرِهِ فَمَنْ خَالَفَ الْقُرْآنَ ضَلَّ وَمَنْ تَبَعَ غَيْرَ عَلَى ذَلِكَ مَعَاشِرَ النَّاسِ إِلَّا إِنْ أَهْلَ بَيْتِي خَاصَّتِي وَقَرَابَتِي وَأَوْلَادِي وَذُرِّيَّتِي وَلَحْمِي وَدَمِي وَوَدِيعَتِي وَإِنَّكُمْ مَجْمُوعُونَ غَدًا وَمَسْئُولُونَ عَنِ الثَّقَلَيْنِ فَاَنْظُرُوا كَيْفَ تَخْلَفُونِي فِيهِمْ فَمَنْ آذَاهُمْ فَقَدْ آذَانِي وَمَنْ ظَلَمَهُمْ فَقَدْ ظَلَمَنِي وَمَنْ نَصَرَهُمْ فَقَدْ نَصَرَنِي وَمَنْ أَعَزَّهُمْ فَقَدْ أَعَزَّنِي وَمَنْ طَلَبَ الْهُدَى مِنْ غَيْرِهِمْ فَقَدْ كَذَبَنِي فَاتَّقُوا اللَّهَ وَانْظُرُوا مَا أَنْتُمْ قَائِلُونَ غَدًا فَإِنِّي خَصِمٌ لِمَنْ كَانَ خَصْمَهُمْ وَمَنْ كُنْتُ خَصْمَهُ فَالْوَيْلُ لَهُ. (٢)

شیخ رجبی برسی در کتاب مشارق الأنوار از ابن عباس روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله در ضمن یک سخنرانی فرمود: ای مردم! خداوند به من خبر داده که از دنیا خواهم رفت. پسر عمویم که برادر من است، وصی و ولی الله است و جانشین من که از طرف من تبلیغ می کند. او امام متقین و پیشوای دست و روسپیدان و یعسوب دین است. اگر او را راهنمای خود قرار دهید به مقصود می رسید و اگر پیرو او گردید، نجات می یابید. اطاعت از او، اطاعت از خدا است و مخالفت از او، مخالفت از خدا است؛ بیعت با او، بیعت با خدا است و پیمان شکستن با او، پیمان شکنی با خدا است. خداوند قرآن را بر من نازل کرده، علی صلوات الله علیه سفیر قرآن است. هر کس مخالف قرآن باشد گمراه است و هر کس غیر علی صلوات الله علیه را پیروی کند، خوار است.

ص: ۹۹

۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۱۷ ح ۲۱۳.

۲- مشارق الأنوار ص ۶۴. بحار الأنوار ج ۲۳ ص ۱۵۳ ح ۱۱۸.

ای مردم! اهل بیت من مورد توجه من و خویشاوندان و اولاد و ذریه و پاره تن و خون و امانت من هستند. شما فردا جمع خواهید شد و از دو امانت گران بها بازخواست می شوید.

متوجه باشید که چگونه با آن دو رفتار خواهید کرد. هر کس که آنها را بیازارد، مرا آزرده است و ظالم آنها ظالم من است و ناصر ایشان ناصر من است. هر کس آنها را احترام کند مرا احترام نموده، کسی که از غیر آنها هدایت بجوید، مرا تکذیب کرده است. از خدا بترسید و متوجه باشید که فردا چه خواهید گفت. من دشمن کسی هستم که دشمن آنها باشد و هر کس من دشمن او باشم، وای بر او است.

حدیث ۲۰۹

۲۰۹- قال الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، حَدَّثَنَا أَبِي رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِدْرِيسَ قَالَ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ مُحَمَّدَ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ الْقَبْطِيِّ قَالَ قَالَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: أَغْفَلَ النَّاسُ قَوْلَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي عَلَى بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَوْمَ مَشْرَبِهِ أُمِّ إِبْرَاهِيمَ كَمَا أَغْفَلُوا قَوْلَهُ فِيهِ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَانَ فِي مَشْرَبِهِ أُمِّ إِبْرَاهِيمَ وَعِنْدَهُ أَصْحَابُهُ إِذْ جَاءَ عَلَى صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ فَلَمْ يُفْرَجُوا لَهُ فَلَمَّا رَأَوْهُمْ لَا يُفْرَجُونَ لَهُ قَالَ يَا مَعْشَرَ النَّاسِ هَذَا أَهْلُ بَيْتِي تَسْتَخْفُونَ بِهِمْ وَآنَا حَيٌّ بَيْنَ ظَهْرَانَيْكُمْ أَمَا وَاللَّهِ لَنْ غَبْتُ عَنْكُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَغِيبُ عَنْكُمْ إِنَّ الرُّوحَ وَالرَّاحَةَ وَالْبَشَرَ وَالْبِشَارَةَ لَمَنْ أَتَمَّ بَعْلِي وَتَوَلَّاهُ وَسَلَّمَ لَهُ وَلِلْأَوْصِيَاءِ مِنْ وَلَدِهِ حَقًّا عَلَى أَنْ أَدْخَلَهُمْ فِي شَفَاعَتِي لَأَنَّهُمْ أَتْبَاعِي فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي سَنَهُ جَرَتْ فِي مِنْ إِبْرَاهِيمَ لَأَنِّي مِنْ إِبْرَاهِيمَ وَإِبْرَاهِيمُ مِنِّي وَفَضْلِي لَهُ فَضْلٌ وَفَضْلُهُ فَضْلِي وَآنَا أَفْضَلُ مِنْهُ تَصَدِّقُ ذَلِكَ قَوْلُ رَبِّي: «ذُرِّيَّةَ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ» وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَثَّتَ رِجْلُهُ فِي مَشْرَبِهِ أُمِّ إِبْرَاهِيمَ حَتَّى عَادَهُ النَّاسُ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از محمد قبطی روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: مردم سخن رسول الله صلی الله علیه و آله را درباره حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه در روز مشربه اُمّ ابراهیم ناشنیده گرفتند همان طور که سخن آن حضرت را درباره حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه در روز غدیر خم به فراموشی سپردند. رسول الله صلی الله علیه و آله در مشربه اُمّ ابراهیم بود و اصحاب ایشان در محضرش بودند که علی امیرالمؤمنین صلوات الله علیه آمد، اما آن ها برای آن حضرت جا باز نکردند، و چون رسول الله صلی الله علیه و آله آن ها را مشاهده فرمود که برای علی امیرالمؤمنین صلوات الله علیه جا باز نکردند، فرمود: ای مردم! اینها اهل بیت من هستند. من زنده ام و در میان شما هستم و این چنین آن ها را سبک می شمارید؟! به خدا سوگند هرچند من از دید شما پنهان گردم، اما خداوند از شما پنهان نگردد، به راستی که رحمت و آسودگی و بشارت و شادی از آن کسی است که علی امیرالمؤمنین صلوات الله علیه را مقتدای خویش قرار داده، ولایتش را بپذیرد تسلیم او و اوصیاء از فرزندان آن حضرت گردد، و بر من است که وی را مشمول شفاعت خود گردانم زیرا ایشان پیروان من هستند، پس هر کس از من پیروی کند، از من است و این ستنی است که از حضرت ابراهیم به من سرایت کرده است، زیرا من از حضرت ابراهیم هستم و حضرت ابراهیم از من، و فضیلت من برای وی فضیلت است و فضیلت وی

ص: ۱۰۰

فضلیت من است و من افضل از او هستم، به تصدیق قول پروردگارم که فرموده: «فرزندانی که بعضی از [آنان از نسل] بعضی دیگرند؛ و خداوند شنوا و داناست». (سوره آل عمران آیه ۳۴) و رسول الله صلی الله علیه و آله پایش در مشربه ام ابراهیم زخمی گشته و به همین سبب مردم به عیادت آن حضرت می آمدند.

حدیث ۲۱۰

۲۱۰- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ مَسْرُورٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ أَبَانَ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أَبَانَ بْنِ تَغْلِبَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَنْ أَرَادَ التَّوَسُّلَ إِلَيَّ وَ أَنْ يَكُونَ لَهُ عِنْدِي يَدٌ أَشْفَعُ لَهُ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَلْيَصِلْ أَهْلَ بَيْتِي وَ يَدْخُلِ السُّرُورَ عَلَيْهِمْ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابان بن تغلب از حضرت امام محمد باقر از پدران بزرگوارش صلوات الله عليهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: کسی که می خواهد به من توسل جوید و کاری کند که من روز قیامت شفاعتش را بکنم، با اهل بیت من ارتباط داشته باشد و آنها را مسرور کند.

حدیث ۲۱۱

۲۱۱- الشيخ أحمد بن محمد بن خالد البرقي، عن الْقَاسِمِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ ابْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ ذَكَرْنَا أَهْلَ الْبَيْتِ شِفَاءً مِنَ الْوَعَكِ وَالْأَسْقَامِ وَ سَوَاسِ الرِّيبِ وَ حُبًّا رَضِيَ الرَّبُّ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى. (۲)

مرحوم شیخ احمد بن محمد بن خالد برقی، با سند مذکور از ابن مسلم روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرمود: یادآوری ما اهل بیت موجب شفای تب و بیماری ها است و از شک و تردید جلوگیری می کند، و دوستی ما سبب خشنودی خدای تبارک و تعالی است.

حدیث ۲۱۲

۲۱۲- الشيخ أحمد بن محمد بن خالد البرقي، عن مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الصَّائِغِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: النَّظَرُ إِلَى آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ عِبَادَةٌ. (۳)

مرحوم شیخ احمد بن محمد بن خالد برقی، با سند مذکور از صائغ روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: نگاه به آل محمد صلوات الله عليهم عبادت است.

حدیث ۲۱۳

۲۱۳- علی بن ابراهیم القمی، عن أَبِيهِ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ جَمَعَ اللَّهُ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ فَيَنَادِي مُنَادٌ مَنْ كَانَتْ لَهُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَدٌ فَلْيَقُمْ فَيَقُومُ عَنْقُ مِنَ النَّاسِ فَيَقُولُ مَا كَانَتْ أَيْدِيكُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَيَقُولُونَ كُنَّا

ص: ۱۰۱

۲- . المحاسن (للبرقی) ص ۶۲ ح ۱۰۷.

۳- . المحاسن (للبرقی) ص ۶۲ ح ۱۰۸.

نُفَضِّلُ أَهْلَ بَيْتِهِ مِنْ بَعْدِهِ فَيَقَالُ لَهُمْ اذْهَبُوا فَطُوفُوا فِي النَّاسِ فَمَنْ كَانَتْ لَهُ عِنْدَكُمْ يَدٌ فَخُذُوا بِيَدِهِ فَأَدْخُلُوهُ الْجَنَّةَ. (۱)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، با سند مذکور از ابی حمزه روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: روز قیامت که می شود، خداوند اولین و آخرین را جمع می کند و یک منادی فریاد می زند: هر کس در نزد رسول الله صلی الله علیه و آله یک خوبی دارد از جای حرکت کند! گروهی حرکت می کنند. می فرماید: چه خوبی در نزد رسول الله صلی الله علیه و آله دارید؟ می گویند: ما اهل بیت او را بعد از او افضل می دانستیم. به آنها گفته می شود بروید میان مردم بگردید و هر کس را که به شما خوبی کرده، دست او را بگیرید و داخل بهشتش کنید.

حدیث ۲۱۴

۲۱۴- الشیخ أحمد بن محمد بن خالد البرقی، عن أبيه عن القاسم بن محمد عن أبي حمزة عن أبي جعفر صلوات الله عليه قال: إذا كان يوم القيامة جمع الله الأولين والآخرين فينادي مناد من كانت له عند رسول الله صلى الله عليه وآله يد فليقم فيقوم عنق من الناس فيقول ما كانت أياديكم عند رسول الله صلى الله عليه وآله فيقولون كنا نصل أهل بيته من بعده فيقال لهم اذهبوا فطوفوا في الناس فمن كانت له عندكم يد فخذوها بيده فأدخلوه الجنة فقال أبو عبد الله صلوات الله عليه من وصلنا وصل رسول الله صلى الله عليه وآله ومن وصل رسول الله صلى الله عليه وآله فقد وصل الله تبارك وتعالى. (۲)

مرحوم شیخ احمد بن محمد بن خالد برقی، با سند مذکور از ابی حمزه روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: روز قیامت که می شود، خداوند اولین و آخرین را جمع می کند و یک منادی فریاد می زند: هر کس در نزد رسول الله صلی الله علیه و آله خوبی دارد از جای حرکت کند! گروهی حرکت می کنند. می فرماید: چه خوبی در نزد رسول الله صلی الله علیه و آله دارید؟ می گویند: ما با اهل بیتش بعد از او در ارتباط بودیم. به آنها گفته می شود بروید میان مردم بگردید و هر کس را که به شما خوبی کرده، دست او را بگیرید و داخل بهشتش کنید.

پس حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: هر کس با ما ارتباط داشته باشد، با رسول الله صلی الله علیه و آله ارتباط دارد و هر کس با رسول الله صلی الله علیه و آله ارتباط داشته باشد، با خدا ارتباط دارد.

حدیث ۲۱۵

۲۱۵- الشیخ أحمد بن محمد بن خالد البرقی، عن مُحَمَّد بن عَلی الصَّیْرِفیُّ عَنْ عِیْسَى بنِ عَبْدِ اللَّهِ العلوی عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَنْ اصْطَنَعَ إِلَى أَحَدٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يَدًا كَافِيَّتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. (۳)

ص: ۱۰۲

۱- . بحار الانوار ج ۲۳ ص ۲۲۸ ح ۴.

۲- . المحاسن ص ۶۲ ح ۱۰۹.

۳- . المحاسن (للبرقی) ص ۶۳ ح ۱۱۱.

مرحوم شیخ احمد بن محمد بن خالد برقی، با سند مذکور از عیسی بن عبد الله علوی از پدرش از جدش از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس نسبت به یکی از اهل بیت من خوبی کند، پاداش او را روز قیامت خواهم داد.

حدیث ۲۱۶

۲۱۶- الشيخ محمد أبی القاسم علی الطبری، بِالْإِسْنَادِ عَنِ الصَّادِقِ عَنْ آبَائِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَنْ وَصَلَ أَحَدًا مِنْ أَهْلِ بَيْتِي فِي دَارِ الدُّنْيَا بِقِرَاطٍ كَافِيَّتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِقَنْطَارٍ. (۱)

مرحوم عمادالدین طبری، با اسناد از حضرت امام جعفر صادق از پدران بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس در دنیا به یکی از اهل بیت من به اندازه یک قیراط نیکی کند، پاداش او را روز قیامت به اندازه یک قنطار می دهم.

حدیث ۲۱۷

۲۱۷- رَوَى الشَّيْخُ أَبُو الْحُسَيْنِ يَحْيَى بْنُ الْحَسَنِ بْنِ الْبَطْرِيقِ فِي الْعُمْدَةِ مِنْ تَفْسِيرِ الثَّعَلِيِّ بِإِسْنَادِهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرُّضَا عَنْ آبَائِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ حُرِّمَتْ الْجَنَّةُ عَلَى مَنْ ظَلَمَ أَهْلَ بَيْتِي وَآذَانِي فِي عِثْرَتِي وَ مَنْ صَنَعَ صَنِيعَهُ إِلَى أَحَدٍ مِنْ وَلَدِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَ لَمْ يُجَازِهِ عَلَيْهَا فَأَنْتِي أَجَازِيهِ غَدًا إِذَا لَقِيتَنِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ. (۲)

مرحوم ابن بطریق، در کتاب العمدہ از تفسیر ثعلبی نقل می کند که حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: بهشت حرام شده بر کسی که به اهل بیت من ستم روا دارد و مرا درباره اهل بیتم بیازارد، و هر کس یک خوبی به فرزندان عبدالمطلب بکند و خوبی او تلافی نشود، من در روز قیامت وقتی مرا دید، او را تلافی می کنم.

حدیث ۲۱۸

۲۱۸- الشيخ محمد بن علی بن بابويه الصدوق، عن أبيه عن سعد عن ابن عيسى عن الحسين بن سعيد عن فضالة عن أبان عن محمد بن مسلم قال سمعت أبا عبد الله صلوات الله عليه يقول إن لله عز وجل خلقاً خلقهم من نوره ورحمته لرحمته فهم عين الله الناظرة وأذنه السامعه ولسانه الناطق في خلقه بإذنه وأمنائه على ما أنزل من عذر أو نذر أو حجة فبهم يمحو الله السيئات وبهم يدفع الضيم وبهم ينزل الرحمه وبهم يحيى ميتاً ويميت حياً وبهم يتلى خلقه وبهم يقضى في خلقه قضيه قلت جعلت فداك من هؤلاء قال الأوصياء. (۳)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از محمد بن مسلم روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: به درستی که خدای عزوجل را خلقی است که ایشان را از نور و رحمت خود آفریده از رحمتش به جهت رحمتش

ص: ۱۰۳

۱- . بشاره المصطفی ص ۱۶۸.

۲- . العمدہ ص ۲۶. بحار الانوار ج ۲۳ ص ۲۲۹ ح ۹.

۳- التوحید (للصدوق) ص ۱۵۷-۱۵۸ ح ۱.

پس ایشان چشم نگران خدا هستند و گوش شنوای او و زبان گویایش در آفریدگانش به اذن خویش و امینان او بر آنچه فرو فرستاده از محو کردن بدی یا ترسانید یا حجت و برهان پس گناهان را به ایشان محو و نابود میکند و ظلم را به ایشان باز می دارد و رحمت را به ایشان فرود میارد و به ایشان مرده را زنده می گرداند و به ایشان زنده را می میراند و خلق خود را به ایشان امتحان می فرماید و به ایشان در میان خلقتش به حکم خویش حکم می کند. من عرض کردم که فدای تو کردم: آنها چه کسانی هستند؟ فرمود: اوصیاء صلوات الله علیهم هستند.

حدیث ۲۱۹

۲۱۹- الشيخ محمد بن الحسن الطوسی، عن الْمُفِيدِ عَنِ الْجَعَابِيِّ عَنْ ابْنِ عُقْدَةَ عَنْ خَالِدِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي خَالِدٍ عَنْ حَنَّانِ بْنِ سَدِيرٍ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ رَبِيعَةَ السَّعْدِيِّ قَالَ: أَتَيْتُ حُذَيْفَةَ بْنَ الْيَمَانِ فَقُلْتُ لَهُ حَدِّثْنِي بِمَا سَمِعْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَرَأَيْتُهُ يَعْمَلُ بِهِ فَقَالَ عَلَيْكَ بِالْقُرْآنِ فَقُلْتُ لَهُ قَدْ قَرَأْتُ الْقُرْآنَ وَإِنَّمَا جِئْتُكَ لِتُحَدِّثَنِي بِمَا لَمْ أَرَهُ وَ لَمْ أَسْمَعْهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ عَلَى حُذَيْفَةَ أَنِّي أَتَيْتُهُ لِيُحَدِّثَنِي فَإِنَّهُ قَدْ سَمِعَ وَكَتَمَ قَالَ فَقَالَ حُذَيْفَةُ قَدْ أَبْلَغْتُ فِي الشَّدَّةِ ثُمَّ قَالَ لِي خُذْهَا قَصِيرَةً مِنْ طَوِيلِهِ وَ جَامِعَةً لِكُلِّ أَمْرٍ إِنَّ آيَةَ الْجَنَّةِ فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ لَيَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ فَقُلْتُ لَهُ فَبَيْنَ لِي آيَةُ الْجَنَّةِ فَاتَّبَعَهَا وَ آيَةُ النَّارِ فَاتَّقِيهَا فَقَالَ لِي وَ الَّذِي نَفْسُ حُذَيْفَةَ بِيَدِهِ إِنَّ آيَةَ الْجَنَّةِ وَ الْهُدَاهُ إِلَيْهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ الْأَثَمَةُ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَ إِنَّ آيَةَ النَّارِ وَ الدُّعَاةُ إِلَيْهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَأَعْدَاؤُهُمْ. (۱)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از ربیعہ سعدی روایت کرده که گفت: به نزد حذیفه بن یمان می آمدم و به او گفتم: از آنچه از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیده ای و دیده ای که به آن عمل می کند برایم سخن بگو. او گفت: به قرآن روی آور. به او گفتم: من قرآن خوانده ام و به نزد تو آمده ام تا در مورد چیزهایی که ندیده ام و از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیده ام برایم سخن بگو. او گفت: پروردگارا من تو را بر حذیفه گواه می گیرم که به نزد او آمدم تا برایم سخن بگوید پس او شنید و مخفی داشت. راوی گوید: پس حذیفه گفت: آن را در سختی بیان داشتم. پس به من گفت: این سخن کوتاه را از [مفاهیمی] بلند و جامع همه خواسته ها و امورت دریافت دار، همانا نشانه بهشت در این امت براین است که غذا بخوری و در بازارها راه بروی [و در امور عادی چون مردم باشی]. پس به او گفتم: نشانه بهشت را برایم بیان کن تا از آن پیروی کنم و نشانه دوزخ را بازگو تا از آن برکنار باشم. پس گفت: قسم به کسی که جان حذیفه در دست اوست همانا نشانه بهشت و هدایتگران بسوی آن تا روز قیامت امامان از آل محمد صلی الله علیه و آله هستند و نشانه دوزخ و دعوت کنندگان به سوی آن تا روز قیامت دشمنان ایشان می باشند.

حدیث ۲۲۰

۲۲۰- الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن ابن المتوکل عن علی بن محمد ماجیلویه عن البرقی عن ابيه عن حماد بن عثمان عن عبيد بن زرارہ عن ابي عبد الله صلوات الله عليه قال: كنت عند زياد بن عبد الله و جماعه من اهل بيتي فقال يا بني علي و فاطمه ما فضلکم على الناس فسکتوا فقلت ان من فضلنا

۱- .الأمالی (للطوسی) ص ۵۳ ح ۱۳۲.

عَلَى النَّاسِ أَنَّا لَا نُحِبُّ أَنْ نَكُونَ أَحَدًا سِوَانَا وَلَا يُحِبُّ أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ لَا يُحِبُّ أَنْ يَكُونَ مِنَّا إِلَّا أَشْرَكَ ثُمَّ قَالَ ارْوُوا هَذَا الْحَدِيثَ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از عبید بن زراره روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: نزد زیاد بن عبد الله و جمعی از اهل بیت خود بودم، زیاد گفت: ای فرزندان علی و فاطمه! فضیلت و برتری شما بر سایر مردم چیست؟ اهل بیت سکوت کردند، من گفتم: یکی از برتری های ما بر مردم این است که ما دوست نداریم کسی غیر از خودمان باشیم (یعنی مقام و موقعیت غیر خودمان را طالب و آرزومند نیستیم) ولی احدی از مردم را سراغ نداریم که دوست نداشته باشد از ما بوده و مقام و منزلت ما را خواستار نباشد مگر آنکه با این خواسته مشرک گردد. سپس حضرت فرمود: این حدیث را روایت کنید.

حدیث ۲۲۱

۲۲۱- الشيخ محمد بن علی بن بابويه الصدوق، عن علي بن أحمد بن موسى رضى الله عنه عن حمزة بن القاسم العلوي عن محمد بن العباس بن بسام عن محمد بن خالد بن إبراهيم عن الحسن بن عبد الله اليماني عن علي بن العباس عن حماد بن عمرو عن جعفر بن برقان عن ميمون بن مهران عن عبد الله بن عباس قال: قام رسول الله صلى الله عليه وآله فينا خطيباً فقال في آخر خطبته جمع الله عز وجل لنا عشر خصال لم يجمعها لأحد قبلنا ولا تكون في أحد غيرنا فينا الحكم والحلم والعلم والنبوة والسماحة والشجاعة والقصد والصدق والطهور

وَالْعَفَافُ وَنَحْنُ كَلِمَةُ التَّقْوَى وَ سَبِيلُ الْهُدَى وَ الْمَثَلُ الْأَعْلَى وَ الْحُجَّةُ الْعُظْمَى وَ الْعُرْوَةُ الْوُثْقَى وَ الْحَبْلُ الْمَتِينُ وَ نَحْنُ الَّذِينَ أَمَرَ اللَّهُ لَنَا بِالْمُودَةِ فَمَا ذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از عبدالله بن عباس روایت کرده که گفت: رسول الله در میان ما به سخنرانی مشغول شد و در آخر فرمایش خود فرمود: خداوند برای ما ده امتیاز را جمع کرده که برای احدی قبل از ما جمع نکرده و در احدی غیر ما نخواهد بود: در میان ما حکم و حلم و علم و نبوت و سخاوت و شجاعت و هدایت و صدق و پاکی و عفاف است؛ ما کلمه تقوا و راه هدایت و مثل اعلی و حجت بزرگ و دستاویز محکم و حبل المتین هستیم؛ خداوند درباره ما دستور به مودت و دوستی داده، بعد از دریافت حق دیگر چیزی جز گمراهی نیست؛ کجا می روید!

حدیث ۲۲۲

۲۲۲- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن إبراهيم بن هاشم عن عبد الله بن المغيرة عن عبد المؤمن الأنصاري عن حميد بن معاذ عن أهل البصرة عن الضحاک بن مزاحم الخراساني قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله إِنَّا أَهْلُ الْبَيْتِ أَهْلُ بَيْتِ الرَّحْمَةِ وَ شَجَرَةُ النَّبُوَّةِ وَ مَوْضِعُ الرِّسَالَةِ وَ مُخْتَلَفُ الْمَلَائِكَةِ وَ مَعْدِنُ الْعِلْمِ. (۳)

ص: ۱۰۵

۱- . علل الشرائع ج ۲ باب ۳۸۵ ح ۲۴.

۲- . الخصال (للصدوق) ج ۲ ص ۵۱-۵۲.

۳- .

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از مزاحم خراسانی روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: ما خانواده، خانواده رحمت و شجره نبوت و جایگاه رسالت و محل رفت و آمد ملائکه و معدن علم هستیم.

بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۲۸ ح ۲۳۵.

حدیث ۲۲۳

۲۲۳- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن العباس بن معروف عن حماد بن عيسى عن ربعي عن الجارود وهو أبو المنذر قال: دخلت مع أبي علي بن الحسين صلوات الله عليهما فقال علي بن الحسين صلوات الله عليهما ما تنقم الناس منا نحن والله شجره النبوه وبيت الرحمة وموضع الرسالة ومعدن العلم ومختلف الملائكة. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابو المنذر روایت کرده که گفت: با پدرم خدمت حضرت امام زین العابدین صلوات الله علیه رفتیم. آن حضرت فرمود: مردم از ما چه بدی دیده اند؟ به خدا قسم ما شجره نبوت و خانه رحمت و محل رسالت و معدن علم و محل رفت و آمد ملائکه هستیم.

حدیث ۲۲۴

۲۲۴- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن يعقوب بن إسحاق ومحمد بن حسان قالا أخبرنا أبو عمران الأرميني وهو موسى بن زنجويه عن عائذ بن إسماعيل عن حدثه عن خيثمه عن أبي جعفر صلوات الله عليه قال: نحن شجره النبوه وبيت الرحمة ومفاتيح الحكمه ومعدن العلم وموضع الرسالة ومختلف الملائكة وموضع سر الله ونحن وديعه الله في عباده ونحن

حَرَّمَ اللَّهُ الْأَكْبَرُ وَنَحْنُ عَهْدُ اللَّهِ فَمَنْ وَفَى بِذِمَّتِنَا فَقَدْ وَفَى بِذِمَّةِ اللَّهِ وَ مَنْ وَفَى بِعَهْدِنَا فَقَدْ وَفَى بِعَهْدِ اللَّهِ وَ مَنْ خَفَرَهُمَا فَقَدْ خَفَرَ ذِمَّةَ اللَّهِ وَ عَهْدَهُ. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از خثیمه روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: ما درخت نبوت و خاندان رحمت و کلیدهای حکمت و معدن علم و پایگاه رسالت و محل رفت و آمد ملائکه و مخزن اسرار خدا و امانت او در میان مردم هستیم، و ما حرم بزرگ خدا و ما پیمان او هستیم. هر کسی به قرارداد خود وفا کند، به پیمان خدا وفا کرده و هر کس به پیمان ما وفا نماید، به عهد خدا وفا کرده و هر کس پیمان شکنی نماید، در هر دو مورد پیمان و عهد خدا را شکسته است.

حدیث ۲۲۵

۲۲۵- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ الْحَكَمِ بْنِ مُسْكِينٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِ الْأَعْمَشِ عَنِ الْأَعْمَشِ رَفَعَ الْحَدِيثَ إِلَى أَبِي ذَرٍّ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: لَمَّا اخْتَلَفَ النَّاسُ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله قَالَ أَبُو ذَرٍّ أَهْلُ بَيْتِ نَبِيِّكُمْ هُمْ أَهْلُ بَيْتِ النَّبُوَّةِ وَ مَوْضِعُ الرِّسَالَةِ وَ مُخْتَلَفُ الْمَلَائِكَةِ وَ بَيْتُ الرَّحْمَةِ وَ مَعْدِنُ الْعِلْمِ. (۳)

ص: ۱۰۶

۱- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۲۹ ح ۲۳۶.

۲- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۳۰ ح ۲۳۷.

۳- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۳۰ ح ۲۳۸.

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از اعمش از ابوذر روایت کرده که گفت: وقتی مردم بعد از رسول الله صلی الله علیه و آله اختلاف پیدا کردند، ابوذر گفت: اهل بیت پیامبر شما، اهل بیت نبوت و پایگاه رسالت و محل رفت و آمد ملائکه و خاندان رحمت و معدن علم هستند.

حدیث ۲۲۶

۲۲۶- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ عَنْ ابْنِ أَبِي نَجْرَانَ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَى بْنِ تَمِيمٍ يَذْكُرُهُ عَنِ الْفَضِيلِ قَالَ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَا فَضِيلُ مَا يَنْقُمُ النَّاسُ مِنَّا فَوَاللَّهِ إِنَّا لَشَجَرَةُ النَّبُوَّةِ وَ مَوْضِعُ الرِّسَالَةِ وَ مُخْتَلَفُ الْمَلَائِكَةِ وَ بَيْتُ الرَّحْمَةِ وَ مَعْدِنُ الْعِلْمِ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از فضیل روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: مردم از ما چه بدی دیده اند؟ به خدا قسم ما شجره نبوت و موضع رسالت و محل رفت و آمد ملائکه و خانه رحمت و معدن علم هستیم.

حدیث ۲۲۷

۲۲۷- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ الْعَلَوِيُّ عَنْ الْعَمْرِكِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَخِيهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله إِنَّا أَهْلُ الْبَيْتِ شَجَرَةُ النَّبُوَّةِ وَ مَوْضِعُ الرِّسَالَةِ وَ مُخْتَلَفُ الْمَلَائِكَةِ وَ بَيْتُ الرَّحْمَةِ وَ مَعْدِنُ الْعِلْمِ. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از علی بن جعفر از برادر بزرگوارش حضرت امام موسی بن جعفر صلوات الله علیهما روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله

علیه و آله فرمود: ما اهل بیت، شجره نبوت و موضع رسالت و محل رفت و آمد ملائکه و خانه رحمت و معدن علم هستیم.

حدیث ۲۲۸

۲۲۸- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن محمد عن أحمد بن محمد بن أبي نصر البزنطي عن محمد بن حمران عن أسود بن سعيد قال كنت عند أبي جعفر صلوات الله عليه فأنشأ يقول ابتداء من غير أن يسأل نحن حجه الله ونحن باب الله ونحن لسان الله ونحن وجه الله ونحن عين الله في خلقه ونحن ولأه أمر الله في عباده. (۳)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از اسود بن سعید روایت کرده که گفت گفت: خدمت حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه بودم. بی آنکه چیزی از آن جناب پرسند، فرمود: ما حجت خدا و باب الله و لسان خدا و وجه الله و عین الله در میان مردم هستیم؛ ما والیان امر خدا در میان مردم هستیم.

حدیث ۲۲۹

۲۲۹- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن موسى عن الحسن بن موسى الخشاب عن علي بن حسان عن عبد الرحمن بن كثير قال سمعت أبا عبد الله صلوات الله عليه يقول نحن ولأه أمر الله وخزنه

ص: ۱۰۷

۲- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۳۱ ح ۲۴۲.

۳- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۳۷ ح ۲۵۱.

عَلَّمَ اللَّهُ وَعَيَّهٗ وَحَىٰ اللَّهُ وَ أَهْلُ دِينِ اللَّهِ وَ عَلَيْنَا نَزَلَ كِتَابُ اللَّهِ وَ بِنَا عَبْدُ اللَّهِ وَ كَوَّلَانَا مَا عُرِفَ
اللَّهُ وَ نَحْنُ وَرَثَةُ نَبِيِّ اللَّهِ وَ عِثْرَتُهُ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از عبدالرحمن بن کثیر روایت کرده که
گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: ما والیان امر خدا
و گنجینه های علم خدا و مخزن وحی او و اهل دین خدا هستیم؛ کتاب خدا بر ما نازل شده؛
به واسطه ما خدا پرستش شد، اگر ما نبودیم خدا شناخته نمی شد؛ ما وارث پیامبر خدا و
عترت او هستیم.

حدیث ۲۳۰

۲۳۰- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ خَالِدِ
الْبَرْقِيِّ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ أَيُّوبَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي يَعْفُورٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَا
ابْنَ أَبِي يَعْفُورٍ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى وَ أَحَدٌ مُتَوَحِّدٌ بِالْوَحْدَانِيَّةِ مُتَفَرِّدٌ بِأَمْرِهِ فَخَلَقَ خَلْقًا فَفَرَدَهُمْ
لِذَلِكَ الْأَمْرِ فَفَنَحْنُ هُمْ يَا ابْنَ أَبِي يَعْفُورٍ فَفَنَحْنُ حُجَجُ اللَّهِ فِي عِبَادِهِ وَ شُهَدَاؤُهُ فِي خَلْقِهِ وَ أَمَنَّاؤُهُ
وَ خَزَائِنُهُ عَلَى عِلْمِهِ وَ الدَّاعُونَ إِلَى سَبِيلِهِ وَ الْقَائِمُونَ بِذَلِكَ فَمَنْ أَطَاعَنَا فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از عبداللہ بن ابی یعفور روایت کرده که
گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: ای پسر ابی یعفور! خداوند تبارک
و تعالی یکتای بی همتا است؛ در یکتایی بی نظیر است؛ در کارهایش به تنهایی تصمیم می
گیرد؛ در آفرینش مخلوقی را آفرید و آنها را برای این رهبری جدا نمود. ما همان مخلوق

ممتاز هستیم. ای پسر ابی یعفور! ما حجت های خدا میان مردم و شهدای او در میان خلق و امنای او و خزینه داران علم و دعوت کنندگان راه او و به پادارندگان این راه هستیم؛ هر کس از ما اطاعت کند، خدا را اطاعت کرده است.

حدیث ۲۳۱

۲۳۱- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن عباد بن سليمان عن محمد بن سليمان عن أبيه قال قال أبو عبد الله صلوات الله عليه إن الله تبارك وتعالى انتجبنا لنفسه فجعلنا صفوته من خلقه وأمناءه على وحيه وخزانه في أرضه وموضع سره وعييه علمه ثم أعطانا الشفاعة فنحن أذنه السامعه وعينه الناظرة ولسانه الناطق بإذنه وأمناءه على ما نزل من عذر ونذر وحجّه. (۳)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از محمد بن سلیمان از پدرش روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: خداوند تبارک و تعالی ما را برای خود انتخاب کرد، پس ما را برگزیدگان از خلقتش و امینان بر وحی اش و خزینه دارانش در زمین و موضع سرش و معدن علمش قرار داد. سپس به ما شفاعت عطا کرد. پس ما گوش شنوای خدا و چشم بینای او و زبان ناطق خدا به اذن او هستیم و امینان او هستیم بر آنچه نازل شد از عذر و نذر و حجت.

حدیث ۲۳۲

۲۳۲- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن الحسين عن أبيه عن عمرو بن ميمون عن عمار بن هارون عن أبي جعفر صلوات الله عليه قال: إن محمداً صلى الله عليه وآله كان أميناً لله في أرضه فلماً

۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۳۸ ح ۲۵۳.

۲- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۳۸ ح ۲۵۴.

۳- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۴۰ ح ۲۵۷.

قَبْضَهُ اللَّهُ كُنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ وَرَثَتُهُ فَنَحْنُ أَمْنَاءُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ عِنْدَنَا عِلْمُ الْمَنِيَا وَالْبَلَايَا وَ أَنْسَابِ الْعَرَبِ وَ فَصْلُ الْخَطَابِ وَ مَوْلِدُ الْإِسْلَامِ قَالَ شَرَعَ لَكُمْ يَا آلَ مُحَمَّدٍ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ يَا مُحَمَّدٌ وَ مَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَ مُوسَى وَ عِيسَى فَقَدْ عَلَّمْنَا وَ بَلَّغْنَا مَا عَلَّمْنَاهُ وَ اسْتَوْدَعْنَا عِلْمَهُ نَحْنُ وَرَثَتُهُ الْأَنْبِيَاءُ وَ نَحْنُ وَرَثَتُهُ أُولَى الْعِزِّ مِنَ الرُّسُلِ أَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ الدِّينَ يَا آلَ مُحَمَّدٍ وَ لَا تَتَفَرَّقُوا وَ كُونُوا عَلَى جَمَاعَةٍ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ بَوْلَايَهُ عَلَى صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از عمار بن هارون روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: حضرت محمد صلی الله علیه و آله امین خدا در زمین بود. پس از درگذشت آن جناب، ما اهل بیت وارث او هستیم. پس ما امین های خدا در زمین هستیم. علم مرگ و میرها و بلاها و نژاد عرب و فصل الخطاب و میلاد اسلام در نزد ما است. در قرآن فرموده «مقرر فرمود برای شما ای آل محمد از دین آنچه را که به نوح سفارش نمود و آنچه را به تو وحی کردیم ای محمد و آنچه را به ابراهیم و موسی و عیسی سفارش کردیم به ما آموختند و ما تبلیغ نمودیم آنچه را آموختیم و به ما سپرده شد، ما وارث انبیاء و وارث پیامبران اولی العزم هستیم. همانا نماز به پا دارید و دین را استوار دارید. ای آل محمد متفرق نشوید و متحد باشید بر کسانی که شریک در ولایت علی صلوات الله علیه قرار داده اند. گران است دعوتی که آنها را به ولایت علی صلوات الله علیه

می کنی، بر مشرکان آنچه که ایشان را به سوی آن فرا می خوانی، گران می آید». (سوره شوری آیه ۱۲-۱۳)

حدیث ۲۳۳

۲۳۳- الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، عن مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّقَّارِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ عِيسَى عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدِ الْأَهْوَازِيِّ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُمَرَ عَنْ سُلَيْمِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ طَهَّرَنَا وَعَصَمَنَا جَعَلَنَا شُهَدَاءَ عَلَى خَلْقِهِ وَحُجَّتَهُ فِي أَرْضِهِ وَجَعَلَنَا مَعَ الْقُرْآنِ وَجَعَلَ الْقُرْآنَ مَعَنَا لَا نُفَارِقُهُ وَلَا يُفَارِقُنَا. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از سلیم بن قیس هلالی روایت کرده که گفت: حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرمود: خداوند ما را پاک قرار داد و معصوم نمود و ما را گواه بر مردم قرار داد و حجت در زمین؛ ما را با قرآن و قرآن را با ما قرار داد، نه ما از او جدا می شویم و نه او از ما جدا می شود.

حدیث ۲۳۴

۲۳۴- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنِ النَّضْرِ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنِ الْحُسَيْنِ الْأَحْمَسِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ إِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ عِنْدَنَا مَعْقِلُ الْعِلْمِ وَآثَارُ النُّبُوَّةِ وَعِلْمُ الْكِتَابِ وَفَضْلُ مَا بَيْنَ النَّاسِ. (۳)

ص: ۱۰۹

۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۲۴۸ ح ۴۷۱.

۲- إكمال الدين و إتمام النعمة ج ۱ ص ۲۴۰.

۳- بصائر الدرجات ج ۲ ص ۲۰۲ ح ۱۲۹۶.

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از حسین احمدی روایت کرده که گفت:
از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: همانا نزد ما اهل بیت
هست پناه های علم و آثار نبوت و علم کتاب و داوری حق و باطل که میان مردم است.

حدیث ۲۳۵

۲۳۵- الشيخ حسن بن يوسف بن المطهر الحلي، عن أحمد بن محمد الطبري عن جعفر بن محمد الكوفي عن الحسن بن عبد الواحد الخزاز عن يحيى بن الحسن بن قرات عن عامر بن كثير عن الحسن بن سعيد عن زياد بن المنذر قال سمعت أبا جعفر محمد بن علي صلوات الله عليهما و هو يقول نحن شجرة أصلها رسول الله و فرعها أمير المؤمنين علي و أغصانها فاطمة بنت محمد و ثمرتها الحسن و الحسين صلوات الله عليهم فإنها شجرة النبوة و بيت الرحمة و مفتاح الحكمه و معدن العلم و موضع الرسالة و مختلف الملائكة و موضع سر الله و وديعته و الأمانة التي عرّضت على السماوات و الأرض و حرم الله الأكبر و بيت الله العتيق و حرمة عندنا علم المنايا و البلايا و الوصايا و فصل الخطاب و مولد الإسلام و أنساب العرب كانوا نوراً مشرقاً حول عرش ربهم فامرهم فسبحوا فسبح أهل السماوات بتسبيحهم ثم أهبطوا إلى الأرض فامرهم فسبحوا فسبح أهل الأرض بتسبيحهم فإنهم لهم الصاقون و إنهم لهم المسبحون فمن أوفى بذمتهم فقد أوفى بدمه الله و من عرف حقهم فقد عرف حق الله هم ولاء أمر الله و خزان وحي الله و ورثته كتاب الله و هم المصطفون بسر الله و الأمانة على وحي الله هؤلاء أهل بيت النبوة و معدن الرسالة و المستأنسون بحق أجنته الملائكة من كان يغذوهم جبرئيل من

الْمَلِكِ الْجَلِيلِ بِخَبَرِ التَّنْزِيلِ وَبُرْهَانِ التَّأْوِيلِ هَؤُلَاءِ أَهْلُ بَيْتِ أَكْرَمِهِمُ اللَّهُ بِسَرِّهِ وَشَرَفِهِمْ
بِكِرَامَتِهِ وَأَعَزَّهُمْ بِالْهُدَى وَثَبَّتَهُمْ بِالْوَحْيِ وَجَعَلَهُمْ أَئِمَّةَ هُدًى وَنُوراً فِي الظُّلُمِ لِلنَّجَاةِ وَ
اخْتَصَّهُمْ لِدِينِهِ وَفَضَّلَهُمْ بِعِلْمِهِ وَآتَاهُمْ مَا لَمْ يُؤْتَ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ وَجَعَلَهُمْ عِمَاداً لِدِينِهِ وَ
مُسْتَوْدَعاً لِمَكْنُونِ سِرِّهِ وَأَمْنَاءَ عَلَى وَحْيِهِ وَنُجَبَاءَ مِنْ خَلْقِهِ وَشُهَدَاءَ عَلَى بَرِيَّتِهِ اخْتَارَهُمُ اللَّهُ وَ
حَبَاهُمْ وَخَصَّهُمْ وَاصْطَفَاهُمْ وَفَضَّلَهُمْ وَارْتَضَاهُمْ وَانْتَجَبَهُمْ وَانْتَقَاهُمْ وَجَعَلَهُمْ لِلْبِلَادِ وَالْعِبَادِ
عُمَرَاءَ وَادَّلَاءَ لِلأَمَّةِ عَلَى الصِّرَاطِ فَهُمْ أَئِمَّةُ الْهُدَى وَالدُّعَاةُ إِلَى التَّقْوَى وَكَلِمَةُ اللَّهِ الْعُلْيَا وَ
حُجَّتُهُ الْعُظْمَى وَهُمْ النَّجَاةُ وَالزُّلْفَى هُمُ الْخَيْرَةُ الْكَرَامُ الْأَصْفِيَاءُ الْحُكَّامُ هُمُ النُّجُومُ الْأَعْلَامُ هُمُ
الصِّرَاطُ الْمُسْتَقِيمُ هُمُ السَّبِيلُ الْأَقْوَمُ الرَّاغِبُ عَنْهُمْ مَارِقٌ وَالْمُقَصِّرُ عَنْهُمْ زَاهِقٌ وَاللَّازِمُ لَهُمْ
لَا حَقَّ نُورُ اللَّهِ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْبَحَارُ السَّائِغَةُ لِلشَّارِبِينَ أَمِنْ لِمَنِ التَّجَا إِلَيْهِمْ وَأَمَانٌ لِمَنْ
تَمَسَّكَ بِهِمْ إِلَى اللَّهِ يَدْعُونَ وَلَهُ يُسَلِّمُونَ وَبِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ وَبِكِتَابِهِ يَحْكُمُونَ مِنْهُمْ بَعَثَ اللَّهُ
رَسُولَهُ وَ عَلَيْهِمْ هَبَطَتْ مَلَائِكَتُهُ وَ فِيهِمْ نَزَلَتْ سَكِينَتُهُ وَإِلَيْهِمْ بَعَثَ الرُّوحَ الْأَمِينَ مَنَّا مِنْ اللَّهِ
عَلَيْهِمْ فَضَّلَهُمْ بِهِ وَخَصَّهُمْ وَأَصُولُ مُبَارَكِهِ مُسْتَقَرُّ قَرَارِ الرَّحْمَةِ خَزَانُ الْعِلْمِ وَوَرَثَةُ الْحِلْمِ وَ
أَوَّلُو التَّقْوَى وَالنُّهَى وَالنُّورِ وَالضِّيَاءِ وَوَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ وَبَقِيَّةُ الْأَوْصِيَاءِ مِنْهُمْ الطَّيِّبُ ذِكْرُهُ الْمُبَارَكُ
اسْمُهُ مُحَمَّدٌ الْمُصْطَفَى الْمُرْتَضَى وَرَسُولُهُ الْأَمِيُّ وَمِنْهُمْ الْمَلِكُ الْأَزْهَرُ وَالْأَسَدُ الْمُرْسَلُ حَمَزُهُ
وَمِنْهُمْ الْمُسْتَقَى بِهِ يَوْمَ الزِّيَارَةِ الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ عَمُّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ
صَنُو أَبِيهِ وَذُو الْجَنَاحَيْنِ وَالْهَجْرَتَيْنِ وَالْقَبْلَتَيْنِ وَالْبَيْعَتَيْنِ مِنَ الشَّجَرَةِ الْمُبَارَكَةِ صَحِيحُ الْأَدِيمِ
وَاضِحُ الْبُرْهَانِ وَمِنْهُمْ حَبِيبُ مُحَمَّدٍ وَآخُوهُ الْمُبَلِّغُ عَنْهُ مِنَ الْبُرْهَانِ

ص: ١١٠

وَالتَّأْوِيلُ وَمُحْكَمُ التَّفْسِيرِ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَوَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ وَوَصِيُّ رَسُولِ رَبِّ الْعَالَمِينَ عَلَى بْنِ
أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ الصَّلَوَاتُ الزَّكِيَّةُ وَالْبَرَكَاتُ السَّيِّئَةُ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ افْتَرَضَ اللَّهُ مَوَدَّتَهُمْ وَ

وَلَا يَتَهُمْ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَمُسْلِمَةٍ فَقَالَ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ لِنَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَن يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ» فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا اقْتِرَافُ الْحَسَنَةِ مَوَدَّتَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ. (۱)

مرحوم علامه حلی، با سند مذکور از زیاد بن منذر روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: ما درختی هستیم که ریشه آن رسول الله صلی الله علیه و آله، تنه آن حضرت امیرالمؤمنین علی، شاخه هایش حضرت فاطمه دختر حضرت محمد و میوه آن حسن و حسین صلوات الله علیهم هستند. آنها درخت نبوت، خاندان رحمت، کلید حکمت، معدن علم، پایگاه رسالت، محل رفت و آمد ملائکه، مخزن اسرار خدا و ودیعه او و امانتی که به آسمان ها و زمین عرضه شد، حرم بزرگ خدا، بیت عتیق او و حرم خدا هستند.

علم منایا و بلایا و وصایا و فصل الخطاب و میلاد اسلام و نژاد عرب در نزد ماست. آنها نور درخشان اطراف عرش خدا بودند. خداوند دستور داد آنها تسبیح بگویند. ساکنین آسمان ها از ایشان تسبیح را آموختند. سپس به زمین آورده شدند. در آنجا دستور تسبیح داد به آنها؛ اهل زمین به وسیله تسبیح آنها، تسبیح گفتند.

به پای ایستادگان در خدمت خدا آنهایند و تسبیح کنندگان که در قرآن یاد شده این خانواده اند. هر کس به پیمان آنها وفا کند، به پیمان خدا وفا کرده؛ هر کس حق آنها را بشناسد، حق خدا را شناخته است. آنها والیان امر خدا، گنجینه های وحی او، وارث کتاب خدا، برگزیدگان اسرار او و امین های وحی خدا هستند. آنها اهل بیت نبوت و معدن رسالت و کسانی هستند که به بال و پر ملائکه انس گرفته اند؛ کسانی که جبرئیل از جانب خدا به آنها تغذیه تنزیل و تأویل قرآن می کرد.

آنها

خانواده ای هستند که خداوند آنها را به اسرار خود گرامی داشت، آنها را به کرامت خویش ممتاز نمود، با هدایت عزت بخشید، به وحی پایدار کرد و ایشان را رهبران هدایت و نور نجات در تاریکی قرار داد. آنها را به دین خویش اختصاص داد و با علم خود مزیت بخشید؛ به آنها مزایایی بخشید که به هیچ یک از جهانیان نداده است.

بعد آنها را استوانه دین خود و مخزن اسرار و امین بر وحی و برجستگان خلق و گواهان بر مردم قرار داد.

خداوند ایشان را برگزید و مورد لطف و عنایت و فضل و رضایت و انتخاب خویش قرار داد، و ایشان را پاکیزه کرد. آنها را وسیله آبادی شهرها و شهروندان قرار داد و آنها را راهنمای امت بر صراط قرار داد. آنها ائمه هدی و داعیان تقوا و کلمه الله بزرگ و حجت عظمی هستند. آنها هستند سبب نجات و تقرب به خدا هستند و آنها برگزیدگان شایسته و رهبران ممتاز و ستارگان درخشان هستند؛ آنها صراط مستقیم و راه پایدار هستند. هر کس از آنها فاصله بگیرد، منحرف است و کسی که درباره آنها کوتاهی کند، گمراه است و هر کس ملازم ایشان باشد، به هدف واقعی می رسد.

آنها نور خدا در دل های مؤمنین و دریاهای گوارا برای نوشندگان هستند. هر کس به آنها پناه برد، آسوده است و هر کس چنگ به دامن ایشان زند، در امان است. آنها داعی به سوی خدا و تسلیم امر او و عامل به دستورش و حاکم کتاب خدا هستند. از این

ص: ۱۱۱

۱- . کشف الیقین ص ۹۸ - ۱۰۰. بحار الانوار ج ۲۳ ص ۲۵۰ - ۲۵۲ ح ۲۳.

خاندان خداوند پیامبر را برانگیخته و بر آنها ملائکه را نازل فرموده و در میان ایشان آرامش و سکینه را نازل نموده و به سوی آنها روح الامین نازل شده است. اینها لطف و عنایتی است از خدا بر آنها که به ایشان اختصاص داده و آنها را با این مقامات مزیت بخشیده است.

آنها پایگاه های بابرکت و قرارگاه رحمت خدا هستند. گنجینه های علم و وارث حلم و تقوا پیشگان و صاحبان خرد و چراغ درخشان و وارث انبیا و یادگار اوصیاء هستند.

از این خانواده است آن شخصیت پاک نهاد به نام محمد مصطفی و پیامبر امی صلی الله علیه و آله؛ از این خانواده است فرمانروای خوش قد و قامت و شیر ژیان حمزه؛ و از اینها است آبیار روز زیارت، عباس بن عبدالمطلب عموی رسول الله صلی الله علیه و آله، و برادر مهربان پدرش از این خانواده است؛ شخصیتی صاحب دو بال و دو هجرت و دو قبله و دو بیعت، از خاندانی پربرکت که نژادی پاک و نهادی درخشان داشت، (به نام جعفر بن ابی طالب صلوات الله علیهما).

از آنها است یار حضرت محمد صلی الله علیه و آله و برادرش و تبلیغ کننده از جانب او پس از درگذشتش، صاحب برهان و تأویل و تفسیر، حضرت امیرالمؤمنین و یاور مؤمنین و وصی رسول الله علی بن ابی طالب، بر او درود و تحیت از جانب خدا باد.

اینها هستند کسانی که خداوند مودّت و ولایت آنها را بر هر مرد و زن مسلمان واجب گردانده و در محکّمات قرآن کریم به پیامبرش فرموده: «بگو: از شما [در برابر ابلاغ رسالت] هیچ پاداشی جز مودّت نزدیکان را [که بنابر روایات بسیار اهل بیت - علیهم السلام - هستند]

را نمی خواهیم. و هر کس کار نیکی کند، بر نیکی اش می افزاییم؛ یقیناً خدا بسیار آمرزنده و عطاکننده پاداش فراوان در برابر عمل اندک است». (سوره شوری آیه ۲۳)

حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: «اقتراف حسنه» عبارت از مودّت با ما خانواده است.

حدیث ۲۳۶

۲۳۶- الشيخ محمد بن علی بن شهر آشوب، عن المَدَائِنِيِّ بِالْإِسْنَادِ عَنْ جَابِرِ الْجَعْفِيِّ قَالَ قَالَ الْبَاقِرُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ نَحْنُ وَلَهُ أَمْرُ اللَّهِ وَخَزَانُ عِلْمِ اللَّهِ وَوَرَثَةُ وَحْيِ اللَّهِ وَحَمَلَةُ كِتَابِ اللَّهِ طَاعَتَنَا فَرِيضَهُ وَحُبُّنَا إِيْمَانٌ وَبُغْضُنَا كُفْرٌ مُحِبُّنَا فِي الْجَنَّةِ وَمُبْغِضُنَا فِي النَّارِ. (۱)

مرحوم ابن آشوب، با سند مذکور از جابر جعفری روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: ما والیان امر خدا و گنجینه های علم خدا و وارث وحی او و حاملین کتاب خدا هستیم. فرمانبرداری از ما واجب و دوستی با ما ایمان و دشمنی با ما کفر است. دوست ما در بهشت و دشمن ما در جهنم است.

حدیث ۲۳۷

۲۳۷- قال الشيخ محمد بن علی بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ مَسْرُورٍ رَضَوَانُ اللَّهُ عَلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو أَحْمَدَ مُحَمَّدُ بْنُ زِيَادٍ الْأَزْدِيُّ عَنْ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا: بَلِيَّةُ النَّاسِ عَظِيمَةٌ إِنْ دَعَوْنَاهُمْ لَمْ يُجِيبُونَا وَإِنْ تَرَكْنَاهُمْ لَمْ يَهْتَدُوا بِغَيْرِنَا. (۲)

۱- بحار الانوار ج ۲۳ ص ۲۵۳ ح ۲۴.

۲- الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۶۰۹ ح ۴.

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از مفضل بن عمر روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: گرفتاری مردم بزرگ است اگر آنها را دعوت کنیم اجابت ما نکنند و اگر واگذاریم رهبری ندارند.

حدیث ۲۳۸

۲۳۸- الشيخ محمد بن أبي القاسم على الطبري، عن مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ عَبْدِ الصَّمَدِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَحْمَدَ الشَّعْرَانِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ أَحْمَدَ عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ نَصْرِ بْنِ مُزَاحِمٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ أَبِي حَكِيمٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا أَنَّهُ قَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ أَهْلَ بَيْتِ نَبِيِّكُمْ شَرَّفَهُمُ اللَّهُ بِكَرَامَتِهِ وَاسْتَحْفَظَهُمْ سِرَّهُ وَاسْتَوْدَعَهُمْ عِلْمَهُ فَهُمْ عِمَادُ دِينِهِ شُهَدَاءُ عِلْمِهِ بَرَاهِمُ قَبْلِ خَلْقِهِ وَأَظْلَهُمْ تَحْتَ عَرْشِهِ وَاصْطَفَاهُمْ فَجَعَلَهُمْ عِلْمَ عِبَادِهِ وَدَلَّهُمْ عَلَى صِرَاطِهِ فَهُمْ الْأَئِمَّةُ الْمَهْدِيَّةُ وَالْقَادَةُ الْبَرَّةُ وَالْأَمَّةُ الْوُسْطَى عِصْمَةُ لِمَنْ لَجَأَ إِلَيْهِمْ وَنَجَاهُ لِمَنْ اعْتَمَدَ عَلَيْهِمْ يَغْتَبِطُ مِنْ وَالَاهُمْ وَيَهْلِكُ مَنْ عَادَاهُمْ وَيَفُوزُ مَنْ تَمَسَّكَ بِهِمْ فِيهِمْ نَزَلَتْ الرِّسَالَةُ وَعَلَيْهِمْ هَبَطَتِ الْمَلَائِكَةُ وَإِلَيْهِمْ نَفَتْ الرُّوحُ الْأَمِينُ وَآتَاهُمُ اللَّهُ مَا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ فَهُمْ الْفُرُوعُ الطَّيِّبَةُ وَالشَّجَرَةُ الْمُبَارَكَةُ وَمَعْدَنُ الْعِلْمِ وَمَوْضِعُ الرِّسَالَةِ وَمُخْتَلَفُ الْمَلَائِكَةِ وَهُمْ أَهْلُ بَيْتِ الرَّحْمَةِ وَالْبَرَكَهِ الَّذِينَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمْ الرَّجْسَ وَطَهَّرَهُمْ تَطْهِيرًا. (۱)

مرحوم عمادالدین طبری، با سند مذکور از جابر بن یزید جعفری روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: ای مردم! همانا خداوند اهل بیت پیغمبر شما

را به کرامت خویش ممتاز گردانده و به آنها اسرار و علم خود را سپرده است. آنها پایه های دین و گواهان علم او هستند؛ آنها را پیش از مردم به وجود آورده و در سایه عرش خویش جای داده؛ آنها را برگزیده و راهنمای مردم قرار داده و مطلع بر راه خویش قرار داده.

آنها ائمه هدی و رهبران پاک و امت وسطی هستند؛ پناه هر کس که به آنها پناه برد و سبب نجات کسی که بر آنها اعتماد کند. هر کس آنها را دوست بدارد، محل رشک و حسرت مخالفین خود می گردد و هر کس با آنها دشمنی کند، هلاک می شود. و متمسک به آنها رستگار است. در میان آنها رسالت نازل شده و بر آنها ملائکه فرود آمده و به آنها روح الامین القای وحی می کرد. خداوند به آنها امتیازاتی بخشیده که به احدی نداده است.

آنها شاخه های پاک و درخت مبارک و معدن علم و پایگاه رسالت و محل رفت و آمد ملائکه اهل بیت رحمت و برکت هستند؛ کسانی هستند که خداوند پلیدی را از ایشان دور کرده و آنها را پاک و پاکیزه گردانده است.

حدیث ۲۳۹

۲۳۹- فرات بن ابراهیم الکوفی، عن جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ هِشَامٍ مُعَنَّأً عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا أَنَّهُ حَمَدَ اللَّهَ تَعَالَى وَ أَثْنَى عَلَيْهِ وَ قَالَ السَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَ الْأَنْصَارِ وَ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ فَكَمَا أَنَّ لِلْسَّابِقِينَ فَضْلَهُمْ عَلَى مَنْ بَعْدَهُمْ كَذَلِكَ لِأَبِي عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَضِيلُهُ عَلَى السَّابِقِينَ بِنِسْبِهِ سَبْقِهِ وَ قَالَ أَ جَعَلْتُمْ سَقَايَه الْحَاجِ وَ عِمَارَه الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَ اسْتَجَابَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ وَاسَاهُ بِنَفْسِهِ ثُمَّ عَمَّهُ حَمْزُهُ سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ وَ قَدْ كَانَ قُتِلَ مَعَهُ كَثِيرٌ فَكَانَ حَمْزُهُ سَيِّدَهُمْ بِقَرَابَتِهِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ ثُمَّ جَعَلَ اللَّهُ لَجَعْفَرٍ جَنَاحَيْنِ يَطِيرُ بِهِمَا مَعَ الْمَلَائِكَةِ فِي الْجَنَّةِ حَيْثُ

۱- . بشاره المصطفی ص ۱۹۸.

يَشَاءُ وَ ذَلِكَ لِمَكَانِهِمَا وَ قَرَابَتِهِمَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ مَنَزَلَتِهِمَا مِنْهُ وَ صَلَّى
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ عَلَى حَمَزَةٍ سَبْعِينَ صَلَاةً مِنْ بَيْنِ الشُّهُدَاءِ الَّذِينَ اسْتَشْهَدُوا مَعَهُ
وَ جَعَلَ لِنِسَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فَضْلًا عَلَى غَيْرِهِنَّ لِمَكَانِهِنَّ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ وَ فَضَّلَ اللَّهُ
الصَّلَاةَ فِي مَسْجِدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ بِأَلْفِ صَلَاةٍ عَلَى سَائِرِ الْمَسَاجِدِ إِلَّا الْمَسْجِدَ الَّذِي
بَنَاهُ إِبْرَاهِيمُ النَّبِيُّ بِمَكَّةَ لِمَكَانِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ فَضَّلَهُ وَ عَلَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فَقَالَ قُولُوا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ آلِ
إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ فَحَقَّقْنَا عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيْنَا مَعَ الصَّلَاةِ عَلَيْهِ فَرِيضَةً وَاجِبَةً
مِنَ اللَّهِ وَ أَحَلَّ اللَّهُ لِرَسُولِهِ الْغَنِيمَةَ وَ أَحَلَّهَا لَنَا وَ حَرَّمَ الصَّدَقَاتِ عَلَيْهِ وَ حَرَّمَهَا عَلَيْنَا كَرَامَةً
أَكْرَمَنَا اللَّهُ بِهَا وَ فَضِيلَةً فَضَّلَنَا اللَّهُ بِهَا. (۱)

مرحوم شیخ فرات بن ابراهیم کوفی، از جعفر بن محمد بن هشام با اسناد از حضرت حسن بن علی صلوات الله علیهما روایت کرده که آن حضرت پس از حمد و ثنای خدا این آیه را قرائت کرده: «و پیشگامان نخستین از مهاجران و انصار و کسانی که با نیکوکاری از آنان پیروی کردند». (سوره توبه آیه ۱۰۰) فرمود: همان طوری که سبقت گیرندگان در ایمان برتری دارند بر دیگران، همین طور حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیهما به نسبت سبقتی که بر دیگران داشته، بر آنها فضیلت دارد. چنانچه در این آیه می فرماید: «آیا پنداشته اید سیراب ساختن حاجیان و آباد کردن مسجد الحرام را». (سوره توبه آیه ۱۹)

دعوت رسول الله صلی الله علیه و آله را پذیرفت و با او با جان خویش مواسات نمود. سپس عمویش حمزه سید الشهداء به همراه او گروهی کشته شدند، ولی حمزه به جهت خویشاوندی که با رسول الله صلی الله علیه و آله داشت، سرور آنها بود.

خداوند به جعفر بن ابو طالب صلوات الله علیهما دو بال داد که به وسیله آن دو با ملائکه در بهشت به هر جا که بخواهد پرواز می کند. این موقعیت به واسطه مقام آن دو در نزد رسول الله صلی الله علیه و آله و خویشاوندی ایشان با آن جناب بود. رسول الله صلی الله علیه و آله در بین شهدایی که با او شهید شده بودند، بر حمزه هفتاد نماز خواند.

خداوند به زنان رسول الله صلی الله علیه و آله نسبت به سائر زنان برتری بخشید، چون انتساب به پیغمبر داشتند. نماز در مسجد رسول الله صلی الله علیه و آله را برابر با هزار نماز در مقابل سائر مساجد قرار داد، مگر مسجدی که حضرت ابراهیم علیه السلام در مکه بنا کرد. این فضیلت به واسطه مقام و فضل رسول الله صلی الله علیه و آله است.

و به رسول الله صلی الله علیه و آله آموخت و فرمود بگویند: «اللهم صل علی محمد و آل محمد کما صلیت ابراهیم و آل ابراهیم انک حمید مجید» حق ما بر مسلمان این است که بر ما صلوات بفرستند در نماز واجبی که می خواند. خداوند غنیمت را برای رسول الله صلی الله علیه و آله حلال کرد و او برای ما نیز حلال نمود و صدقه را بر او حرام کرد و بر ما نیز حرام نمود. این مقام و شخصیتی است که خداوند به ما عنایت کرد.

حدیث ۲۴۰

۲۴۰- الشیخ فرات بن ابراهیم الکوفی، عم جعفر بن محمد الفزازی مُعَنَّأ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي النُّهَى» قَالَ نَحْنُ وَاللَّهِ أَوْلُو النُّهَى

وَنَحْنُ قَوَّامٌ لِلَّهِ عَلَى خَلْقِهِ وَخُزَّانُهُ عَلَى دِينِهِ نَخْزِنُهُ وَنَسْتُرُهُ وَنَكْتُمُ بِهِ مِنْ عَدُوِّنَا كَمَا اكْتُمُ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ حَتَّى أَذِنَ

ص: ۱۱۴

۱- . تفسیر فرات کوفی ص ۵۶-۵۷.

اللَّهُ لَهُ فِي الْهَجَرَةِ وَجِهَادِ الْمُشْرِكِينَ فَفَحْنُ عَلَى مِنْهَاجِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ حَتَّى يَأْذِنَ اللَّهُ تَعَالَى لَنَا بِإِظْهَارِ دِينِهِ بِالسَّيْفِ وَنَدْعُو النَّاسَ إِلَيْهِ وَنَضْرِبُهُمْ عَلَيْهِ عَوْدًا كَمَا ضَرَبَهُمْ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بَدْءًا. (۱)

مرحوم شیخ فرات بن ابراهیم کوفی، از جعفر بن محمد فزاری با اسناد از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه روایت کرده که آن حضرت درباره این آیه شریفه: «یقیناً در این امور نشانه هایی برای صاحبان خرد است». (سوره طه آیه ۵۴) فرمود: به خدا قسم ما صاحبان خرد و نگهبانان خدا بر خلق و خزائن او بر دینش هستیم که آن را حفظ می کنیم و پوشیده می داریم و دین را از دشمنان خود پنهان می داریم، همان طوری که رسول الله صلی الله علیه و آله پنهان می داشت، تا وقتی که خدا اجازه هجرت و پیکار با مشرکین به او داد. ما بر همان روش رسول الله صلی الله علیه و آله هستیم، تا خداوند اجازه اظهار دینش را به وسیله شمشیر بدهد و مردم را به سوی دین دعوت کنیم و با ایشان پیکار نماییم که به دین برگردند، چنانچه رسول الله صلی الله علیه و آله برای پذیرش دین پیکار می کرد.

حدیث ۲۴۱

۲۴۱- فرات بن ابراهیم الکوفی، عن الفضل بن یوسف القصبانی مُعَنَّأً عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا أَنَّهُ قَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ أَهْلَ بَيْتِ نَبِيِّكُمْ شَرَّفَهُمُ اللَّهُ بِكَرَامَتِهِ وَأَعَزَّهُمْ بِهُدَاهُ وَاخْتَصَّهُمْ لِدِينِهِ وَفَضَّلَهُمْ بِعِلْمِهِ وَاسْتَحْفَظَهُمْ وَأَوْدَعَهُمْ عِلْمَهُ عَلَى غَيْبِهِ فَهُمْ عِمَادُ لَدِينِهِ شُهَدَاءُ عَلَيْهِ وَأَوْتَادُ فِي أَرْضِهِ قُورَاءُ بِأَمْرِهِ بَرَاءَهُمْ قَبْلَ خَلْقِهِ أَظْلَهُ عَنْ يَمِينِ عَرْشِهِ نُجَبَاءُ فِي عِلْمِهِ اخْتَارَهُمْ وَانْتَجَبَهُمْ وَارْتَضَاهُمْ فَجَعَلَهُمْ عِلْمَاءَ لِعِبَادِهِ وَأَدْلَاءَ لَهُمْ عَلَى صِرَاطِهِ فَهُمْ الْأَثَمَةُ الدُّعَاءُ وَالْقَادَةُ الْهَادِيَةُ وَالْقَضَاءُ الْحُكَّامُ وَالنُّجُومُ الْأَعْلَامُ وَالْأَسْرَةُ الْمُتَخَيَّرَةُ وَالْعَتَرَةُ الْمُطَهَّرَةُ وَالْأُمَمُ الْوُسْطَى وَالصِّرَاطُ الْأَعْلَمُ وَالسَّبِيلُ الْأَقْوَمُ زِينَةُ النُّجَبَاءِ وَوَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ وَهُمْ الرَّحِمُ الْمَوْصُولُ وَالْكَهْفُ الْحَصِينُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَنُورُ أَبْصَارِ الْمُهْتَدِينَ وَعَصْمَةُ لِمَنْ لَجَأَ إِلَيْهِمْ وَأَمْنٌ لِمَنْ اسْتَجَارَ بِهِمْ وَنَجَاةٌ لِمَنْ تَبِعَهُمْ يَغْتَبِطُ مِنْ وَالَاهُمْ وَيَهْلِكُ مِنْ عَادَاهُمْ وَيَفُوزُ مَنْ تَمَسَّكَ بِهِمْ وَالرَّائِبُ مِنْهُمْ مَارِقٌ وَاللَّازِمُ لَهُمْ لَاحِقٌ وَهُمْ الْبَابُ الْمُبْتَلَى بِهِ مَنْ آتَاهُ نَجَاةً وَمَنْ أَبَاهُ هَوَى حِطَّةً لِمَنْ دَخَلَهُ وَحُجَّةً عَلَى مَنْ تَرَكَهُ إِلَى اللَّهِ يَدْعُونَ وَبِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ وَبِكِتَابِهِ يَحْكُمُونَ وَبِآيَاتِهِ يَرْشُدُونَ فِيهِمْ نَزَلَتْ رِسَالَتُهُ وَعَلَيْهِمْ هَبَطَتْ مَلَائِكَتُهُ وَإِلَيْهِمْ نَفَثَ الرُّوحُ الْأَمِينُ فَضْلًا مِنْهُ وَرَحْمَةً وَآتَاهُمْ مَا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ فَعِنْدَهُمُ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ مَا يَلْتَمِسُونَ وَيَفْتَقِرُ إِلَيْهِ وَيَحْتَاجُ إِلَيْهِ مِنَ الْعِلْمِ الشَّاقُّ وَالْهُدَى مِنَ الضَّلَالَةِ وَالنُّورُ عِنْدَ دُخُولِ الظُّلَمِ فَهُمْ الْفُرُوعُ الطَّيِّبَةُ وَالشَّجَرَةُ الْمُبَارَكَةُ وَمَعْدِنُ الْعِلْمِ وَمُنْتَهَى الْحِلْمِ وَمَوْضِعُ الرِّسَالَةِ وَمُخْتَلَفُ الْمَلَائِكَةِ فَهُمْ أَهْلُ بَيْتِ الرَّحْمَةِ وَالْبَرَكَةِ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمْ الرَّجْسَ وَطَهَّرَهُمْ تَطْهِيرًا. (۲)

مرحوم شیخ فرات بن ابراهیم کوفی، از فضل بن یوسف قصبانی با اسناد از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: ای مردم! همانا خداوند اهل بیت پیغمبر شما را شرافت بخشید از کرامت خویش و به هدایتش عزیز گردانید و

۱- . تفسیر فرات کوفی ص ۹۲.

۲- . تفسیر فرات کوفی ص ۱۲۱-۱۲۲. بحارالانوار ج ۲۳ ص ۲۵۵ ح ۳۱.

بر دین خویش اختصاص بخشید و به علم خود فضیلت داد و حفظ گرداند، و به آنها علم غیبش را بخشید. پس آنها ستون دینش هستند و گواهان بر آن هستند. آنها میخ ها در زمین خدا هستند و قائمان به امر او. آنها را که برگزیدگان او در علمش بودند، قبل از خلقتش به صورت اشباح از سمت راست عرشش آفرید. آنها را انتخاب کرد و برگزید و به آنها راضی شد. و آنها را علمی بر بندگانش قرار داد و و راهنمایی بر بندگانش بر صراط خویش. آنها امامان دعوت کننده و رهبران هدایت کننده و قضاوت کنندگان حاکمان و ستارگان شناخته شده و خاندان برگزیده شده و عترت مطهره و امت وسطی و صراط اعلم (در نسخه دیگری «صراط اعظم») است. و سبیل اقوم و زینت برگزیدگان و وارثان انبیاء هستند. و آنها هستند رحم های موصوله و پناهگاه مستحکم برای مومنین و نور چشم های هدایت یافتگان و پناه برای کسی که به آنها پناه برد و امنیت برای کسی که مجاورت ایشان را برگزیند، و نجات برای کسی که از ایشان تبعیت کند. کسی که تحت ولایت ایشان باشد، سعادت مند می شود و نابود می شود آنکه با ایشان دشمنی کند. و پیروز است کسی که به ایشان تمسک بجوید. هر کس از آنها برگشت، خارج شده و هر کس ملازم آنها شد، ملحق گشت. آنها آن درگاه امتحان هستند؛ کسی که از آن آمد، نجات یافت و آنکه دوری ورزید، نابود شد. منزلی [امن] است برای کسی که داخل شد و حجتی است بر علیه کسی که ترکش کرد. به سوی خدا دعوت می کنند و به امر او عمل می نمایند، و به کتاب او حکم می کنند و به آیات آن هدایت می کنند. رسالت در میان آنها نازل شد و ملائکه بر آنها فرود آمدند. روح الامین بر آنها فرستاده شد که این فضل و رحمتی از خدا است. و به آنها عطا گردید آنچه به احدی

از عالَمین عطا نشد. و در نزد آنها است الحمد لله آنچه مورد در خواست واقع می شود و به آن نیاز و احتیاج پیدا می شود، از علم سخت (در نسخه دیگری «الميثاق») است. و هدایت یافتن از گمراهی و نور در هنگام وارد شدن بر ظلمات. پس آنها فروع طیبه و شجره مبارکه و معدن علم و نهایت حلم و مکان قرار گرفتن رسالت و محل رفت و آمد ملائکه هستند. پس آنها اهل بیت رحمت و برکت هستند. خداوند از آنها آلودگی را دور کرده و آنها را پاک و پاکیزه گردانده.

حدیث ۲۴۲

۲۴۲- فرات بن ابراهیم الکوفی، عن جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ مُعَنَّأً عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَا مُفَضَّلُ إِنَّ اللَّهَ خَلَقَنَا مِنْ نُورِهِ وَ خَلَقَ شِيعَتَنَا مِنَّا وَ سَائِرُ الْخَلْقِ فِي النَّارِ بَنَّا يُطَاعُ اللَّهُ وَ بَنَّا يُعْصَى يَا مُفَضَّلُ سَبَقَتْ عَزِيمَةُ مِنَ اللَّهِ أَنَّهُ لَا يَقْبَلُ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِنَا وَ لَا يُعَذِّبُ أَحَدًا إِلَّا بِنَا فَتَحْنُ بَابُ اللَّهِ وَ حُجَّتُهُ وَ أُمْنَاؤُهُ عَلَى خَلْقِهِ وَ خَزَائِنُهُ فِي سَمَائِهِ وَ أَرْضِهِ حَلَلْنَا عَنِ اللَّهِ وَ حَرَّمْنَا عَنِ اللَّهِ لَا نَحْتَجِبُ عَنِ اللَّهِ إِذَا شِئْنَا وَ هُوَ قَوْلُهُ تَعَالَى وَ مَا تَشَاؤُنَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَ هُوَ قَوْلُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ قَلْبَ وَلِيِّهِ وَ كَرَّأَ لِإِرَادَتِهِ فَإِذَا شَاءَ اللَّهُ شِئْنَا. (۱)

مرحوم شیخ فرات بن ابراهیم کوفی، از جعفر بن محمد با اسناد از مفضل بن عمر روایت کرده که گفت گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: ای مفضل! خداوند ما را از نور خود آفرید و شیعیان ما را از ما آفرید. بقیه مردم در آتش هستند، خدا به وسیله ما اطاعت می شود و به وسیله ما معصیت می گردد. ای مفضل! خدا تصمیم غیر قابل برگشت گرفته که از کسی عملی را نپذیرد، مگر به واسطه ما و کسی را معذب نکند، مگر به واسطه ما.

۱- . تفسیر فرات کوفی ص ۲۰۱. بحار الانوار ج ۲۳ ص ۲۵۵ ح ۳۲.

ما باب الله و حجت و امین او بر خلق و خزینه دار او در آسمان و زمین هستیم؛ از جانب خدا حلال می کنیم و به دستور او حرام می نماییم؛ بین ما و خدا پرده ای نیست وقتی بخواهیم. این آیه اشاره به همان است: «و تا خدا نخواهد [شما] نخواهید خواست». (سوره انسان آیه ۳۰) و این فرمایش رسول الله صلی الله علیه و آله نیز ناظر بر همین مطلب است: «خداوند دل ولی خود را آشیانه اراده خویش قرار داده؛ هر گاه او بخواهد، ما نیز می خواهیم».

حدیث ۲۴۳

۲۴۳- الشيخ محمد بن محمد بن النعمان المفید، عن أبو الفرج عن سهل عن رجل عن ابن جبله عن أبي المغراء عن موسى بن جعفر صلوات الله عليهما قال سمعته يقول من كانت له إلى الله حاجة وأراد أن يرانا وأن يعرف موضعه فليغتسل ثلاث ليال يناجي بنا فإنه يرانا ويغفر له بنا ولا يخفى عليه موضعه قلت سيدي فإن رجلاً رآك في منامه وهو يشرب النبيذ قال ليس النبيذ يفسد عليه دينه إنما يفسد عليه تركنا وتخلفه عنا إن أشقى أشقيائكم من يكذبنا في الباطن مما يخبر عنا ويصدقنا في الظاهر نحن أبناء نبي الله وأبناء رسول الله صلى الله عليه وآله وأبناء أمير المؤمنين صلوات الله عليه وأحباب رب العالمين نحن مفتاح الكتاب بنا نطق العلماء ولو لا ذلك لخرسوا نحن رفعا المنار وعرفنا القبلة نحن حجر البيت في السماء والأرض بنا غفر لآدم وبنا ابتلى أيوب وبنا افتقد يعقوب وبنا حبس يوسف وبنا رفع البلاء وبنا أضاءت الشمس نحن مكتوبون على عرش ربنا مكتوب محمد خير النبيين وعلى سيد الوصيين وفاطمه سيده نساء العالمين. (۱)

مرحوم شیخ مفید، با سند مذکور از ابو المغرا روایت کرده که گفت: حضرت امام موسی کاظم صلوات الله علیه فرمود: هر کس حاجتی نزد خدا دارد و مایل است ما را ببیند و بفهمد موقعیت خویش را در نزد خدا، سه شب غسل نماید و به وسیله ما با خدا مناجات کند؛ او ما را خواهد دید و به وسیله ما گنااهش آمرزیده می شود و مقام و موقعیتش بر او پنهان نخواهد ماند.

عرض کردم: آقا! ممکن است کسی که شرابخوار باشد شما را در خواب ببیند؟ فرمود: شراب او را از دین خارج نمی کند، ولی با ترک کردن ما و فاصله گرفتن از ما دینش از میان می رود؛ شقی ترین شقاوتمندان شما کسی است که اخباری را که از ما نقل می شود در دل تکذیب می کند، ولی در ظاهر تصدیق می نماید. ما فرزندان نبی خدا و رسول او صلی الله علیه و آله هستیم و فرزندان حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه و دوستان پروردگار جهان. ما کلید کتاب هستیم؛ به وسیله ما دانشمندان سخن می گویند و اگر این نبود، گنگ می شدند؛ ما مناره را برافراشتیم و قبله را شناساندیم؛ ما چون حجر اسماعیل نسبت به کعبه هستیم در آسمان و زمین، به وسیله ما خدا حضرت آدم را بخشید و به وسیله ما حضرت ایوب گرفتار شد و حضرت یعقوب به فراق دچار گشت و حضرت یوسف به زندان افتاد، و به واسطه ما بلا رفع می شود و خورشید نور می دهد. نام ما در عرش خدا ثبت است. بر عرش نوشته است: محمد بهترین پیامبر و علی سرور اوصیاء و فاطمه بهترین زنان جهان است صلوات الله علیهم.

ص: ۱۱۷

حدیث ۲۴۴

۲۴۴- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن إبراهيم بن إسحاق عن عبد الله بن حماد عن أبي خالد القمّاط عن أبي عبد الله صلوات الله عليه قال: قُلْتُ لَهُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ مَا مَنَزَلْتُكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ فَقَالَ حُجَّتُهُ عَلَى خَلْقِهِ وَبَابُهُ الَّذِي يُؤْتَى مِنْهُ وَآمَنَّاؤُهُ عَلَى سِرِّهِ وَتَرَاجُمُهُ وَحِيهِ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابو خالد قماط روایت کرده که گفت: به حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه عرض کردم: یا ابن رسول الله! مقام شما در نزد خدا چگونه است؟ فرمود: حجت خدا بر خلق و بابی هستیم که از آن باید وارد شد، و امین اسرار خدا و مترجم وحی او هستیم.

حدیث ۲۴۵

۲۴۵- رَوَى الشَّيْخُ رَجَبُ الْبُرْسِيِّ فِي مَشَارِقِ الْأَنْوَارِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَنَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: نَحْنُ جَنْبُ اللَّهِ وَنَحْنُ صَفْوَةُ اللَّهِ وَنَحْنُ خَيْرُهُ اللَّهُ وَنَحْنُ مُسْتَوْدَعُ مَوَارِيثِ الْأَنْبِيَاءِ وَنَحْنُ أَمْنَاءُ اللَّهِ وَنَحْنُ وَجْهُ اللَّهِ وَنَحْنُ آيَةُ الْهُدَى وَنَحْنُ الْعُرْوَةُ الْوُثْقَى وَبَنَّا فَتَحَ اللَّهُ وَبَنَّا خَتَمَ اللَّهُ وَنَحْنُ الْأَوَّلُونَ وَنَحْنُ الْآخِرُونَ وَنَحْنُ أَخْيَارُ الدَّهْرِ وَنَوَامِيسُ الْعَصْرِ وَنَحْنُ سَادَةُ الْعِبَادِ وَسَاسَةُ الْبِلَادِ وَنَحْنُ النَّهْجُ الْقَوِيمُ وَالصِّرَاطُ الْمُسْتَقِيمُ وَنَحْنُ عَلَةُ الْوُجُودِ وَحُجَّةُ الْمَعْبُودِ لَا يَقْبَلُ اللَّهُ عَمَلَ عَامِلٍ جَهْلٍ حَقَّنَا وَنَحْنُ قَنَادِيلُ النُّبُوَّةِ وَمَصَابِيحُ الرِّسَالَةِ وَنَحْنُ نُورُ الْأَنْوَارِ وَكَلِمَةُ الْجَبَّارِ وَنَحْنُ رَأْيُهُ الْحَقُّ الَّتِي مَنْ تَبِعَهَا نَجَا وَمَنْ تَأَخَّرَ عَنْهَا هَوَى وَنَحْنُ أَيْمَةُ الدِّينِ وَقَائِدُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ وَنَحْنُ مَعْدِنُ النُّبُوَّةِ وَمَوْضِعُ الرِّسَالَةِ وَإِلَيْنَا تَخْتَلِفُ الْمَلَائِكَةُ وَنَحْنُ سِرَاجٌ لِمَنْ اسْتَضَاءَ وَالسَّيْلُ لِمَنْ اهْتَدَى وَنَحْنُ الْقَادَةُ إِلَى الْجَنَّةِ وَنَحْنُ الْجُسُورُ وَالْقَنَاطِرُ وَنَحْنُ السَّنَامُ الْأَعْظَمُ وَبِنَا يَنْزِلُ الْغَيْثُ وَبِنَا يَنْزِلُ الرَّحْمَةُ وَبِنَا يُدْفَعُ الْعَذَابُ وَالنَّقْمَةُ

فَمَنْ سَمِعَ هَذَا الْهُدَى فَلْيَتَفَقَّدْ فِي قَلْبِهِ حُبَّنَا فَإِنْ وَجَدَ فِيهِ الْبُغْضَ لَنَا وَالْإِنْكَارَ لِفَضْلِنَا فَقَدْ ضَلَّ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ لَأَنَّا حُجَّهَ الْمَعْبُودَ وَتَرْجُمَانُ وَحْيِهِ وَعَيْبُهُ عِلْمُهُ وَمِيزَانُ قِسْطِهِ وَنَحْنُ فُرُوعُ الزَّيْتُونَةِ وَرَبَائِبُ الْكِرَامِ الْبَرَرَةِ وَنَحْنُ مُصْبِحُ الْمَشْكَاهِ الَّتِي فِيهَا نُورُ النُّورِ وَنَحْنُ صَفْوَةُ الْكَلِمَةِ الْبَاقِيَةِ إِلَى يَوْمِ الْحَشْرِ الْمَأْخُوذِ لَهَا الْمِيثَاقُ وَالْوَلَايَةُ مِنَ الذَّرِّ. (۲)

شیخ رجب برسی، در کتاب مشارق الأنوار از محمد بن سنان روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: ما جنب الله و برگزیده خدا و منتخب پروردگار و نگهبان مواریث انبیاء و امنای خدا و وجه الله و آیت هدی و عروه الوثقی هستیم. به واسطه ما خدا افتتاح نمود و به ما ختم کرد. ما اولین و آخرین هستیم؛ ما بهترین جهانیان و نوامیس زمان و سرور بندگان و رهبر دنیا و راه استوار و صراط مستقیم هستیم؛ ما علت وجود و حجت معبودیم؛ خداوند عمل هر کس را که جاهل به حق ما باشد، نمی پذیرد. ما چراغدان نبوت و چراغ های رسالت و نور نورها و کلمه الجبار و پرچم حق هستیم؛ هر کس در زیر آن پرچم باشد، نجات یابد و هر کس تخلف ورزد، گمراه شود. ما پیشوایان دین و رهبران دست و روسپیدان و معدن نبوت و پایگاه رسالت هستیم؛ و ملائکه به سوی ما در رفت و آمدند و ما چراغ روشنگر و راه هدایت و رهبر به سوی بهشت و پل بر روی گذرگاه ها و کوهان بزرگ هستیم.

ص: ۱۱۸

۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۴۰ ح ۲۵۹.

۲- مشارق الانوار (البرسی) ص ۶۱ ح ۱۱۷. بحار الانوار ج ۲۳ ص ۲۵۹ ح ۳۷.

به واسطه ما باران می بارد و رحمت نازل می شود و از عذاب و بلا جلوگیری می شود. هر کس این هدایت را شنید، در جستجوی محبت ما در قلب خود باشد. اگر در قلب خود بغض و انکار فضل ما را دید، بداند که از راه راست منحرف شده، زیرا ما حجت معبود و مترجم وحی و خزینه علم و میزان دادگری خدای هستیم. ما شاخه های درخت زیتون و دست پرورده پاک مردان و چراغ چراغدانی هستیم که در آن نور بر نور قرار دارد، و ما برگزیده کلمه پایدار تا روز قیامت هستیم که برای آن پیمان گرفته شده و ولایت اخذ شده از ذرات در عالم ذر.

حدیث ۲۴۶

۲۴۶- رَوَى الشَّيْخُ رَجَبُ الْبُرْسِيُّ فِي مَشَارِقِ الْأَنْوَارِ عَنْ أَبِي سَعِيدِ الْخُدْرِيِّ قَالَ خَطَبَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَقَالَ أَيُّهَا النَّاسُ نَحْنُ أَبْوَابُ الْحِكْمَةِ وَمَفَاتِيحُ الرَّحْمَةِ وَسَادَةُ الْأَئِمَّةِ وَأَمْنَاءُ الْكِتَابِ وَفَصْلُ الْخُطَابِ وَبَنَّا يُثِيبُ اللَّهُ وَبَنَّا يُعَاقِبُ مَنْ أَحَبَّنَا أَهْلُ الْبَيْتِ عَظُمَ إِحْسَانُهُ وَرَجَحَ مِيزَانُهُ وَقَبِلَ عَمَلُهُ وَغُفِرَ زَلُّهُ وَمَنْ أَبْغَضَنَا لَا يَنْفَعُهُ إِسْلَامُهُ وَإِنَّا أَهْلُ بَيْتِ خَصْنَا اللَّهُ بِالرَّحْمَةِ وَالْحِكْمَةِ وَالنُّبُوَّةِ وَالْعِصْمَةِ مِنَّا خَاتَمُ الْأَنْبِيَاءِ أَلَا وَإِنَّا رَأَيْهِ الْحَقُّ مَنْ تَلَاهَا سَبَقَ وَمَنْ تَأَخَّرَ عَنْهَا مَرَقَ أَلَا وَإِنَّا خَيْرُهُ اللَّهُ اصْطَفَانَا عَلَى خَلْقِهِ وَاتَّيَمَّنَّا عَلَى وَحْيِهِ فَنَحْنُ الْهُدَاهُ الْمَهْدِيُّونَ وَلَقَدْ عَلَّمْتُ الْكَلِمَاتِ وَلَقَدْ عَهَدَ إِلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَا كَانَ وَمَا يَكُونُ وَإِنَّا أَخُو رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَخَازِنُ عِلْمِهِ أَنَا الصِّدِّيقُ الْأَكْبَرُ وَلَا يَقُولُهَا غَيْرِي إِلَّا مُفْتَرٍ كَذَّابٌ وَأَنَا الْفَارُوقُ الْأَعْظَمُ. (۱)

شیخ رجب برسی، در کتاب مشارق الأنوار از ابو سعید خدری روایت کرده که گفت: حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه خطبه ای ایراد کرد و در آن فرمود: ای مردم! ما ابواب حکمت و کلیدهای مرحمت و سرور ائمه و امنای کتاب و فصل خطاب هستیم؛ خدا به

وسیله ما ثواب می دهد و به واسطه ما عقاب می کند. هر کس ما خانواده را دوست بدارد، نیکی او افزون و کفه اعمال خیرش سنگین می گردد، عمل او مقبول و خطایش مورد عفو قرار می گیرد و هر کس دشمن ما باشد، اسلامش به او سودی نمی بخشد.

ما خانواده ای هستیم که خداوند ما را به رحمت و حکمت و نبوت و عصمت امتیاز بخشیده. از ما است خاتم انبیاء. همانا ما پرچم حق هستیم؛ هر کس در زیر آن پرچم باشد سبقت می گیرد و هر کس کناره گیری کند، از دین منحرف است. ما برگزیدگان خدا هستیم؛ ما را برای مردم انتخاب کرده و امین و وحی خویش نموده؛ ما هدایت کنندگان هدایت یافته هستیم. از کلمات مطلع؛ رسول الله صلی الله علیه و آله آنچه را که اتفاق افتاده و اتفاق خواهد افتاد با من در میان گذاشته؛ من برادر رسول خدا و نگهبان علم او هستم؛ من صدیق اکبر هستم، چنین حرفی را هر کس غیر از من بگوید، افتراگر و دروغگو است؛ من فاروق اعظم هستم.

حدیث ۲۴۷

۲۴۷- الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن مُحَمَّدِ بْنِ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رَحِمَهُ اللَّهُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ الْحَمِيرِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ ابْنِ أَبِي يَعْفُورٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ وَاحِدٌ أَحَدٌ مُتَوَحِّدٌ بِالْوَحْدَانِيَّةِ مُتَفَرِّدٌ بِأَمْرِهِ خَلَقَ خَلْقًا فَقَوَّضَ إِلَيْهِمْ أَمْرَ دِينِهِ فَنَحْنُ هُمْ يَا ابْنَ أَبِي يَعْفُورٍ نَحْنُ حُجَّةُ اللَّهِ فِي عِبَادِهِ وَشَهِدَاؤُهُ عَلَى خَلْقِهِ وَآمَنَّاؤُهُ عَلَى وَحْيِهِ

ص: ۱۱۹

وَ خُزَّانُهُ عَلَى عِلْمِهِ وَ وَجْهَهُ الَّذِي يُؤْتِي مِنْهُ وَ عَيْنُهُ فِي بَرِّيَّتِهِ وَ لِسَانُهُ النَّاطِقُ وَ بَابُهُ الَّذِي يَدُلُّ عَلَيْهِ نَحْنُ الْعَالَمُونَ بِأَمْرِهِ وَ الدَّاعُونَ إِلَى سَبِيلِهِ بِنَا عَرَفَ اللَّهُ وَ بِنَا عَبْدَ اللَّهِ نَحْنُ الْأَدِلَّةُ عَلَى اللَّهِ وَ كَوَلَّانَا مَا عَبْدَ اللَّهِ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابن ابی یعفور روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: خداوند یکتای بی همتا است؛ به وحدانیت بی نظیر است و تنها خالق اوست. گروهی را خلق نمود و امر دین را به آنها واگذار کرد. ما آن گروه هستیم. ما حجت خدا در میان بندگان و گواهان بر خلق و امنای بر وحی و خزینه داران علم او هستیم، و ما وجه خدای هستیم که از آن جناب باید به سوی او رفت، و ما دیده او میان مردم و زبان گویا و باب الله هستیم که راهنما به سوی او هستیم. ما عالم به امر و دعوت کننده به راهش هستیم؛ به وسیله ما خدا شناخته شد و پرستش گردید. ما راهنمایان به سوی خدا هستیم؛ اگر ما نبودیم خدا پرستش نمی شد.

حدیث ۲۴۸

۲۴۸- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ عَنْ ابْنِ جَبَلَةَ عَنِ الْبَطَّائِنِيِّ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَلَا تُحَدِّثُنِي فِيكُمْ بِحَدِيثٍ قَالَ نَحْنُ وَلَاهُ أَمْرُ اللَّهِ وَ وَرَثَتُهُ وَ حَيِّ اللَّهُ وَ عِترَةُ نَبِيِّ اللَّهِ. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابو بصیر روایت کرده که گفت: به حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه عرض کردم: حدیثی درباره خود برایم نقل نمی فرمایید؟ فرمود: ما والیان امر خدا و وارث وحی او و عترت پیامبرش هستیم.

حدیث ۲۴۹

۲۴۹- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ قَالَ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرُّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ أَنَّهُ قَالَ: نَحْنُ سَادَةٌ فِي الدُّنْيَا وَ مَلُوكٌ فِي الْآخِرَةِ. (۳)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از حسن بن علی بن فضال از پدرش روایت کرده که گفت: حضرت امام رضا صلوات الله علیه فرمود: ما سروران دنیا و مالک های آخرت هستیم.

حدیث ۲۵۰

۲۵۰- الشيخ محمد بن الحسن الطوسي، عن الْمُفِيدِ عَنِ الْجَعَابِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِسْحَاقَ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي لَهِيْعَةَ عَنْ أَبِي ذُرْعَةَ الْحَضْرَمِيِّ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: قَالَ لِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ يَا عَلِيُّ بِنَا يَخْتِمُ اللَّهُ الدِّينَ كَمَا بِنَا فَتَحَهُ وَ بِنَا يُؤَلِّفُ اللَّهُ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ بَعْدَ الْعَدَاوَةِ وَ الْبَغْضَاءِ. (۴)

ص: ۱۲۰

۱- التوحيد (للصدوق) ص ۱۴۱ ح ۹.

۲- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۴۴ ح ۲۶۵.

۳- الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۵۵۸ ح ۱۷.

۴- الأمالی (للطوسي) ج ۱ ص ۵۰ ح ۲۴.

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از عمر بن علی بن ابی طالب از پدر بزرگوارش حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: رسول الله صلى الله عليه و آله به من

فرمود: یا علی! به وسیله ما خدا دین را ختم می کند، چنان چه به وسیله ما گشود؛ به وسیله ما خدا بعد از دشمنی و کینه، بین قلب های شما محبت می اندازد.

حدیث ۲۵۱

۲۵۱- قال الشيخ الحسن بن سليمان الحلبي: رَوَى أَنَّهُ وَجَدَ بِخَطِّ مَوْلَانَا أَبِي مُحَمَّدٍ الْعَسْكَرِيِّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ قَوْمٍ حَذَفُوا مُحْكَمَاتِ الْكِتَابِ وَنَسُوا اللَّهَ رَبَّ الْأَرْبَابِ وَالنَّبِيَّ وَسَاقِيَ الْكَوْثَرِ فِي مَوَاقِفِ الْحِسَابِ وَلَظَى وَالطَّامَةَ الْكِبْرَى وَنَعِيمَ دَارِ الثَّوَابِ فَنَحْنُ السَّامُ الْأَعْظَمُ وَفِينَا النُّبُوَّةُ وَالْوَلَايَةُ وَالْكَرَمُ وَنَحْنُ مَنَارُ الْهُدَى وَالْعُرْوَةُ الْوُثْقَى وَالْأَنْبِيَاءُ كَانُوا يَقْتَبِسُونَ مِنْ أَنْوَارِنَا وَيَقْتَفُونَ آثَارِنَا وَسَيَظْهَرُ حُجَّةُ اللَّهِ عَلَى الْخَلْقِ بِالسَّيْفِ الْمَسْلُوقِ لِإِظْهَارِ الْحَقِّ وَهَذَا خَطُّ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ. (۱)

مرحوم شیخ حسن بن سلیمان حلّی می گوید: روایت شده که این مطلب به خط مولا حضرت امام حسن عسکری صلوات الله علیه یافت شده: پناه به خدا می برم از گروهی که محکّمات کتاب را حذف کرده اند و خدا و پیامبر اکرم و ساقی کوثر و پایگاه های حساب و آتش دوزخ و طامه کبری و نعمت های عالم آخرت را فراموش کرده اند.

ما بزرگ مردم هستیم؛ در میان ما نبوّت و ولایت و کرم است؛ ما منار هدایت و عروه الوثقی هستیم؛ انبیاء از نور ما اقتباس می کنند و پیرو آثار ما هستند. به زودی حجت خدا با شمشیر آخته برای آشکار نمودن حق بر مردم ظاهر خواهد شد. این خط حسن بن علی بن محمد بن علی بن موسی بن جعفر بن محمد بن علی بن حسین بن علی بن امیرالمؤمنین صلوات الله علیهم است.

۲۵۲- قال الشيخ الحسن بن سليمان الحلبي: وَ رَوَى أَنَّهُ وَجَدَ أَيْضاً بِخَطِّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ مَا صُورَتْهُ قَدْ صَعَدْنَا ذُرَى الْحَقَائِقِ بِأَقْدَامِ النُّبُوَّةِ وَالْوَلَايَةِ وَ نُورُنَا سَبْعُ طَبَقَاتٍ أَعْلَامُ الْفَتَوَى بِالْهُدَايَةِ فَ نَحْنُ لِيُوثُ الْوَعَى وَ غِيُوثُ النَّدَى وَ طَعَانُ الْعَدَى وَ فِينَا السَّيْفُ وَ الْقَلَمُ فِي الْعَاجِلِ وَ لَوَاءُ الْحَمْدِ وَ الْحَوْضُ فِي الْآجِلِ وَ أَسْبَاطُنَا حُلَفَاءُ الدِّينِ وَ خُلَفَاءُ النَّبِيِّينَ وَ مَصَابِيحُ الْأُمَمِ وَ مَفَاتِيحُ الْكَرَمِ فَالْكَلِيمُ أَلْبَسَ حُلَّةَ الْإِصْطِفَاءِ لَمَّا عَاهَدْنَا مِنْهُ الْوَفَاءَ وَ رُوحُ الْقُدُسِ فِي جَنَانِ الصَّاقُورَةِ ذَاقَ مِنْ حَدَائِقِنَا أَلْبَاكُورَهُ وَ شَيَعَتْنَا أَلْفَهُ النَّاجِيَهُ وَ أَلْفَرَقَهُ الزَّكَايَهُ وَ صَارُوا لَنَا رِذَاءً وَ صَوْنًا وَ عَلَى الظُّلْمَةِ أَلْبَا وَ عَوْنًا وَ سَيَنْفَجِرُ لَهُمْ يَنَابِيعُ الْحَيَوَانِ بَعْدَ لَظْيِ النَّيرَانِ لِتَمَامِ آلِ حَمٍ وَ طِهِ وَ الطَّوَاسِينِ مِنَ السَّنِينَ وَ هَذَا الْكِتَابُ دُرَّةٌ مِنْ دُرَرِ الرَّحْمَةِ وَ قَطْرَةٌ مِنْ بَحْرِ الْحِكْمَةِ وَ كَتَبَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْعَسْكَرِيُّ فِي سَنَةِ أَرْبَعٍ وَ خَمْسِينَ وَ مِائَتَيْنِ. (۲)

مرحوم شیخ حسن بن سلیمان حلّی می گوید: و روایت شده که باز به خط آن حضرت صلوات الله علیه جملاتی به این صورت یافت شده است: ما بر فراز قله های حقایق با قدم های نبوت و ولایت بالا رفتیم؛ ما هفت طبقه اعلام فتوا را با هدایت روشن کرده

ص: ۱۲۱

۱- . بحار الانوار ج ۲۳ ص ۲۶۴ ح ۵۰.

۲- . بحار الانوار ج ۲۳ ص ۲۶۴-۲۶۵ ح ۵۱.

ایم؛ ما شیران میدان جنگ و باران های پر برکت و سرزنش کنندگان دشمنان هستیم؛ در میان ما است شمشیر و قلم در دنیا و پرچم حمد و حوض در آخرت؛ فرزندان ما هم سوگندان دین و خلفای پیامبران و چراغ های امت ها و مفاتیح کرم هستند.

حضرت موسی کلیم به درجه نبوت رسید چون ما او را وفادار می دانستیم، و روح القدس در بهشت از میوه های نورس ما چشیده و شیعیان ما گروه نجات یافته و فرقه پاک هستند، همکار و نگهبان ما هستند و در مبارزه با ستمگران متحد و همدوشند و به زودی برای آنها چشمه های زندگی می جوشد پس از لهیب آتش پس از سال ها، به مقدار آل حم و طه و طواسین، این نوشته دری است از درهای رحمت و قطره ای است از دریای حکمت، (این مطالب را) حضرت حسن بن علی عسکری صلوات الله علیهما در سال ۲۵۴ نوشته است.

حدیث ۲۵۳

۲۵۳- السید فضل الله بن علی بن عبید الله الراوندی، یاسناده عن موسی بن جعفر عن آبائه صلوات الله علیهم قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله أعطینا اهل البیت سبعة لم یعطهن أحدٌ کان قبلنا و لا یعطاهن أحدٌ بعدنا الصبّاحه و الفصاحه و السّماحه و الشّجاعه و العلم و الحلم و المحبّه فی النّساء. (۱)

مرحوم شیخ فضل الله راوندی، با اسناد خویش از حضرت امام موسی کاظم از پدران بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: هفت چیز به ما اهل بیت داده شده که به احدی قبل از ما داده نشده و به احدی بعد از ما داده نمی شود: چهره دلگشا، فصاحت، سماحت، شجاعت، علم، حلم و محبت در زنان.

حدیث ۲۵۴

۲۵۴- قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: نَحْنُ شَجَرَةُ النَّبُوَّةِ وَ مَحَطَّةُ الرِّسَالَةِ وَ مُخْتَلَفُ الْمَلَائِكَةِ وَ مَعَادِنُ الْعِلْمِ وَ يَنَابِيعُ الْحُكْمِ نَاصِرُنَا وَ مُحِبُّنَا يَنْتَظِرُ الرَّحْمَةَ وَ عَدُوَّنَا وَ مُبْغِضُنَا يَنْتَظِرُ السَّطْوَةَ.

(۲)

حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرمود: ما درخت نبوت، و جایگاه رسالت، و محل رفت و آمد ملائکه، و معادن دانش، و چشمه های حکمتیم. یار و عاشق ما منتظر رحمت، و دشمن و کینه توز ما در انتظار عقوبت است.

حدیث ۲۵۵

۲۵۵- قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي بَعْضِ خُطْبِهِ نَحْنُ الشُّعَارُ وَ الْأَصْحَابُ وَ الْخَزَنَةُ وَ الْأَبْوَابُ لَا تُؤْتَى الْبُيُوتُ إِلَّا مِنْ أَبْوَابِهَا فَمَنْ أَتَاهَا مِنْ غَيْرِ أَبْوَابِهَا سُمِّيَ سَارِقًا فِيهِمْ كَرَأْيِ الْقُرْآنِ وَ هُمْ كُنُوزُ الرَّحْمَنِ إِنْ نَطَقُوا صَدَقُوا وَ إِنْ صَمَتُوا لَمْ يُسَبِّحُوا. (۳)

حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه در یکی از خطبه های خود می فرماید: ما اهل بیت چون پیراهن تن پیامبر و یاران او، و گنجینه های علم و ابواب رسالتیم. به خانه ها جز از طریق درها وارد نگردند، و هر که از غیر درها وارد گردد دزدش نامند. آیاتی که در قرآن بیانگر ارزشهاست در حق اهل بیت است، و آنان گنجینه های خداوند مهربانند، اگر سخن گویند به راستی گویند، و اگر خاموش باشند بر آنان پیشی نگیرند.

ص: ۱۲۲

۱- . بحارالانوار ج ۲۳ ص ۲۶۵ ح ۵۲.

۲- . نهج البلاغه خطبه ۱۰۸.

حدیث ۲۵۶

۲۵۶- قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: فِي خُطْبِهِ يَذْكُرُ فِيهَا آلَ مُحَمَّدٍ هُمْ عَيْشُ الْعِلْمِ وَمَوْتُ الْجَهْلِ يُخْبِرُكُمْ حِلْمُهُمْ عَنْ عِلْمِهِمْ وَصَمْتُهُمْ عَنْ حُكْمِ مَنْطِقِهِمْ لَا يُخَالِفُونَ الْحَقَّ وَلَا يَخْتَلِفُونَ فِيهِ هُمْ دَعَائِمُ الْإِسْلَامِ وَلَا نَجِ الْأَعْتَصَامِ بِهِمْ عَادَ الْحَقُّ فِي نَصَابِهِ وَأَنْزَاكَ الْبَاطِلُ عَنْ مَقَامِهِ وَأَنْقَطَعَ لِسَانُهُ عَنْ مَنَبَتِهِ عَقَلُوا الدِّينَ عَقْلًا وَعَايَهُ وَرَعَايَهُ لَا عَقْلَ سَمَاعٍ وَرِوَايَهُ وَإِنْ رَوَاهُ الْعِلْمُ كَثِيرٌ وَرِعَايَتُهُ قَلِيلٌ. (۱)

حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه در خطبه ای که ذکر آل محمد صلوات الله علیهم را می نماید، می فرماید: اینان حیات دانش، و مرگ جهل اند. بردباری آنان از دانش شان، و آشکارشان از نهان شان، و سکوت شان از حکمت گفتارشان شما را خبر می دهد. با حق مخالفت نمی ورزند و در آن اختلاف نمی نمایند. ستونهای اسلام، و پناهگاه مردم هستند.

حق به آنان به جای اصلیش بازگشت، و باطل از جایگاهش دور شد، و زبانش از ریشه قطع گردید. دین را همراه با فراگیری و عمل درک کردند، نه فقط از راه شنیدن و روایت کردن زیرا راویان دانش فراوانند، و عمل کنندگان به حق اندک.

حدیث ۲۵۷

۲۵۷- عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْقُمِيُّ، عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْأَصْبَهَانِيِّ عَنِ الْمَنْقَرِيِّ عَنْ حَفْصِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: كَانَ مِمَّا نَجَّى اللَّهُ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنِّي لَا أَقْبِلُ الصَّلَاةَ إِلَّا مِمَّنْ تَوَاضَعَ لِعَظَمَتِي وَآلَزَمَ قَلْبُهُ خَوْفِي وَقَطَعَ نَهَارَهُ بِذِكْرِي وَلَمْ يَبْتَ مُصِرًّا عَلَى خَطِيئَتِهِ وَعَرَفَ حَقَّ أَوْلِيَائِي وَأَحْبَائِي فَقَالَ مُوسَى يَا رَبِّ تَعْنِي بِأَوْلِيَائِكَ وَأَحْبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ

فَقَالَ هُمْ كَذَلِكَ إِلَّا أَنِّي أَرَدْتُ بِذَلِكَ مَنْ مِنْ أَجَلِهِ خَلَقْتُ آدَمَ وَ حَوَّاءَ وَ مَنْ مِنْ أَجَلِهِ خَلَقْتُ الْجَنَّةَ وَ النَّارَ فَقَالَ وَ مَنْ هُوَ يَا رَبِّ فَقَالَ مُحَمَّدٌ أَحْمَدُ شَقَقْتُ اسْمَهُ مِنْ اسْمِي لِأَنِّي أَنَا الْمَحْمُودُ وَ هُوَ مُحَمَّدٌ فَقَالَ مُوسَى يَا رَبِّ اجْعَلْنِي مِنْ أُمَّتِهِ فَقَالَ لَهُ يَا مُوسَى أَنْتَ مِنْ أُمَّتِهِ إِذَا عَرَفْتَ مَنْزِلَتَهُ وَ مَنْزِلَةَ أَهْلِ بَيْتِهِ إِنَّ مَثَلَهُ وَ مَثَلَ أَهْلِ بَيْتِهِ فِيمَنْ خَلَقْتُ كَمَثَلِ الْفَرْدَوْسِ فِي الْجَنَّةِ لَا يَنْتَشِرُ وَرَقُّهَا وَ لَا يَتَغَيَّرُ طَعْمُهَا فَمَنْ عَرَفَهُمْ وَ عَرَفَ حَقَّهُمْ جَعَلْتُ لَهُ عِنْدَ الْجَهْلِ عِلْمًا وَ عِنْدَ الظُّلْمَةِ نُورًا أُجِيبُهُ قَبْلَ أَنْ يَدْعُونِي وَ أُعْطِيَهُ قَبْلَ أَنْ يَسْأَلَنِي الْخَبَرَ. (۲)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، با سند مذکور از حفص روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: از جمله مطالبی که خداوند با حضرت موسی علیه السلام صحبت کرد این بود: من نماز را نمی پذیرم، مگر از کسی که در مقابل عظمت من تواضع نماید، ترس من در دلش جای گیرد، روزش را با یاد من پایان دهد، با اصرار بر معصیت شب را به سر نبرد و عارف به حق اولیاء و دوستان من باشد. حضرت موسی عرض کرد: خدایا! منظورت از اولیاء و دوستان، حضرت ابراهیم و حضرت اسحاق و حضرت یعقوب علیهم السلام است؟ فرمود: آنها نیز از اولیای من هستند، جز اینکه منظورم کسانی هستند که به واسطه آنها حضرت آدم و حضرت حوا و بهشت و جهنم را آفریدم. عرض کردم: آنها چه کسانی هستند پروردگارا؟ فرمود: محمد، احمد، نام او را از نام خود جدا کردم، زیرا من محمودم و او محمد است صلی الله علیه و آله. حضرت موسی عرض کرد: خدایا! مرا از امت او قرار ده! فرمود: ای موسی! تو از امت او هستی، وقتی مقام و منزلت او و اهل بیتش را بشناسی، زیرا مثل او و

۱- نهج البلاغه خطبه ۲۳۹.

۲- تفسیر قمی ص ۲۲۵-۲۲۶.

اهل بیتش در بین مخلوقات، مانند فردوس نسبت به بهشت است که برگ درختش نمی ریزد و طعم آن تغییر نمی کند. هر کس عارف به مقام و حق آنها باشد، برایش در نادانی راهنما و در تاریکی نور قرار می دهیم، قبل از اینکه درخواست کند خواسته اش را بر می آورم و قبل از سؤال به او عطا می کنم - الخبر.

حدیث ۲۵۸

۲۵۸- قال علی بن ابراهیم القمی: قَالَ الصَّادِقُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ الْاٰیَةَ كَانَ الْمِيثَاقُ مَا خُودًا عَلَيْهِمُ لِلَّهِ بِالرُّبُوبِيَّةِ وَلِرَسُولِهِ بِالنُّبُوَّةِ وَلِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَئِمَّةِ بِالْإِمَامَةِ فَقَالَ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ وَمُحَمَّدٌ نَبِيِّكُمْ وَعَلَى إِمَامَتِكُمْ وَالْأَئِمَّةُ الْهَادُونَ أَتَمَّتْكُمْ فَ قَالُوا بَلَى فَقَالَ اللَّهُ أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَيْ لَنَا تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ فَأَوَّلُ مَا أَخَذَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ الْمِيثَاقَ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ بِالرُّبُوبِيَّةِ وَهُوَ قَوْلُهُ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ فذَكَرَ جُمْلَةَ الْأَنْبِيَاءِ ثُمَّ أَبرَزَ أَفْضَلَهُمْ بِالْأَسَامِي فَقَالَ وَمِنْكَ يَا مُحَمَّدٌ فَقَدَّمَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلهَ لِأَنَّهُ أَفْضَلُهُمْ وَمِنْ نُوحٍ وَ إِبْرَاهِيمَ وَ مُوسَى وَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ فَهَؤُلَاءِ الْخَمْسَةُ أَفْضَلُ الْأَنْبِيَاءِ وَ رَسُولُ اللَّهِ أَفْضَلُهُمْ ثُمَّ أَخَذَ بَعْدَ ذَلِكَ مِيثَاقَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلهَ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ لَهُ بِالْإِيمَانِ وَ عَلَى أَنْ يَنْصُرُوا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ فَقَالَ وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَ حُكْمِهِ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ يَعْنِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلهَ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَ لَتَنْصُرُنَّهُ يَعْنِي أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ تُخْبِرُوا أُمَّمَكُمْ بِخَبَرِهِ وَ خَبَرِ وَلِيِّهِ مِنَ الْأَئِمَّةِ. (۱)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی می گوید: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه درباره آیه: «و (به یاد آور) هنگامی را که پروردگارت از پشت فرزندان آدم ذریه آنان را برگرفت و ایشان را بر خودشان گواه ساخت که آیا پروردگار شما نیستم گفتند چرا گواهی دادیم تا مبادا روز قیامت بگویید ما از این [امر] غافل بودیم». (سوره اعراف آیه ۱۷۲) فرمود: این پیمان عبارت بود از ربوبیت برای خدا و نبوت برای رسول الله صلی الله علیه و آله و امامت برای حضرت امیرالمؤمنین و ائمه صلوات الله علیهم. فرمود «أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ» من خدای شما نیستم و محمد پیامبرتان و علی امامتان و امامان راهنما ائمه شما؟ گفتند: «بلی» فرمود: تا روز قیامت مدعی نشوید که ما غافل بودیم از این مطلب.

اول پیمانی که خداوند گرفت، از انبیاء و درباره ربوبیت بود. این آیه همان مطلب است: «و (به یاد آور) هنگامی را که از پیامبران پیمان گرفتیم» ابتدا گروهی از انبیاء را گوشزد کرده، آنگاه شخصیت های برجسته تر را به نام یاد کرده «و منک» از تو ای محمد! او را بر دیگران مقدم داشته، چون او از همه انبیاء برتر است، «و از نوح و ابراهیم و موسی و عیسی پسر مریم». (سوره احزاب آیه ۸) این پنج نفر بهترین انبیاء هستند که رسول الله صلی الله علیه و آله بهترین آنها است.

پس از این میثاق از انبیاء، از آنها راجع به ایمان به رسول الله صلی الله علیه و آله و اینکه یاری کنند حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه را پیمان گرفت و فرمود: «و [به یاد آور] هنگامی را که خداوند از پیامبران پیمان گرفت که هر گاه به شما کتاب و حکمتی دادم سپس شما را فرستاده ای آمد که آنچه را با شماست تصدیق کرد» یعنی رسول الله صلی الله علیه و آله، «به او ایمان بیاورید و حتما یاری اش کنید». (سوره آل عمران آیه ۸۱) یعنی

حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه را و جریان آنها به امت خود و ائمه جانشین ایشان را گوشزد کنید.

ص: ۱۲۴

۱- . تفسیر قمی ص ۲۲۹ - ۲۳۰.

حدیث ۲۵۹

۲۵۹- الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ الشَّاهِ عَنْ أَبِي حَامِدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ خَالِدٍ الْخَالِدِيِّ عَنْ مُحَمَّدَ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ صَالِحِ التَّمِيمِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَاتِمِ الْقَطَّانِ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَنَّهُ قَالَ فِي وَصِيَّتِهِ لَهُ يَا عَلِيُّ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَشْرَفَ عَلَى الدُّنْيَا فَاخْتَارَنِي مِنْهَا عَلَى رِجَالِ الْعَالَمِينَ ثُمَّ أَطْلَعَ الثَّانِيَةَ فَاخْتَارَكَ عَلَى رِجَالِ الْعَالَمِينَ بَعْدِي ثُمَّ أَطْلَعَ الثَّلَاثَةَ فَاخْتَارَ الْأَئِمَّةَ مِنْ وَلَدِكَ عَلَى رِجَالِ الْعَالَمِينَ بَعْدَكَ ثُمَّ أَطْلَعَ الرَّابِعَةَ فَاخْتَارَ فَاطِمَةَ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از حماد بن عمرو از حضرت امام جعفر صادق از پدر بزرگوارش از جد بزرگوارش از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: در وصیتی که به آن حضرت می کرد، فرمود: یا علی! خداوند به دنیا نگرست و مرا از میان تمام مردان جهان انتخاب نمود. برای مرتبه دوم نگرست و تو را از میان مردم جهان انتخاب کرد. برای مرتبه سوم، ائمه از فرزندان را

بر مردم جهان انتخاب کرد و در مرتبه چهارم، حضرت فاطمه صلوات الله علیها را بر تمام زنان جهان برگزید.

حدیث ۲۶۰

۲۶۰- علی بن ابراهیم القمی، عن عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ نَعِيمٍ الصَّحَّافِ قَالَ: سَأَلْتُ الصَّادِقَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ قَوْلِهِ «فَمَنْكُمْ كَافِرٌ وَ مَنْكُمْ مُؤْمِنٌ» فَقَالَ عَرَفَ اللَّهُ إِيْمَانَهُمْ بِوَلَايَتِنَا وَ كُفْرَهُمْ بِتَرْكِهَا يَوْمَ أَخَذَ عَلَيْهِمُ الْمِيثَاقَ وَ هُمْ ذُرِّيٌّ فِي صُلْبِ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ. (۲)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، با سند مذکور از نعیم صحاف روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه راجع به آیه «گروهی از شما کافرند، و برخی مؤمن». (سوره تغابن آیه ۲) پرسیدم، فرمود: خداوند ایمان آنها را به ولایت ما می داند و کفر آنها را به ترک ولایت ما، روزی که در عالم ذر در صلب حضرت آدم از آنان پیمان گرفت.

حدیث ۲۶۱

۲۶۱- علی بن ابراهیم القمی، عن عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ سَيْفِ بْنِ عَمِيرَةَ عَنْ حَسَّانَ عَنْ هَاشِمِ بْنِ عَمَّارٍ يَرْفَعُهُ فِي قَوْلِهِ «وَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ مَا بَلَغُوا مَعْشَارَ مَا آتَيْنَاهُمْ فَكَذَّبُوا رُسُلِي فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ» قَالَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ رُسُلَهُمْ مَا آتَيْنَا رُسُلَهُمْ مَعْشَارَ مَا آتَيْنَا مُحَمَّدًا وَ آلَ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ. (۳)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، با سند مذکور از هاشم بن عمار روایت کرده که در مورد آیه «و کسانی که پیش از اینان بودند [نیز] تکذیب کردند در حالی که اینان به ده یک آنچه

بدیشان داده بودیم نرسیده اند [آری] فرستادگان مرا دروغ شمردند پس چگونه بود کيفر من». (سوره سبا آیه ۴۵) امام صلوات الله عليه فرمود: کسانی که قبل از آنها بودند پیغمبران خود را تکذیب کردند. آنچه که به پیغمبران آنها داده بودیم، یک دهم آنچه که به محمد و آل محمد صلوات الله عليهم اجمعین داده ایم نبود.

ص: ۱۲۵

۱- الخصال (للصدوق) ج ۱ ص ۹۶-۹۷.

۲- تفسیر قمی ص ۶۸۲.

۳- تفسیر قمی ص ۵۴۱.

حدیث ۲۶۲

۲۶۲- الشيخ محمد بن الحسن الطوسي، عن المُنْفِيْدِ عَنِ الْجَعَابِيِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ دَاوُدَ بْنِ رُشَيْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ الثَّعْلَبِيِّ قَالَ سَمِعْتُ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا يَقُولُ نَحْنُ خَيْرُهُ اللَّهُ مِنْ خَلْقِهِ وَشِيعَتُنَا خَيْرُهُ اللَّهُ مِنْ أُمَّةٍ نَبِيٍّ. (۱)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از اسحاق ثعلبی روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه شنیدم که می فرمود: ما برگزیده از مردم هستیم و شیعیان ما برگزیده از امت پیامبر هستند.

حدیث ۲۶۳

٢٦٣- الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، عن محمد بن القاسم الأسترآبادي المفسر رضي الله عنه عن يوسف بن محمد بن زياد و علي بن محمد بن يسار عن أبييهمما عن الحسن بن علي بن محمد بن علي بن موسى بن جعفر بن محمد بن علي بن الحسين بن علي بن أبي طالب صلوات الله عليهم قال: جاء رجل إلى الرضا صلوات الله عليه فقال يا ابن رسول الله صلى الله عليه وآله أخبرني عن قول الله عز وجل الحمد لله رب العالمين ما تفسيره فقال لقد حدثني أبي عن جدي عن الباقر عن زين العابدين عن أبيه صلوات الله عليهم أن رجلاً جاء إلى أمير المؤمنين صلوات الله عليه فقال أخبرني عن قول الله عز وجل الحمد لله رب العالمين ما تفسيره فقال الحمد لله هو أن عرف عباده بعض نعمه عليهم جملاً إذ لا يقدرون على معرفه جميعها بالتفصيل لأنها أكثر من أن تحصى أو تعرف فقال لهم قولوا الحمد لله على ما أنعم به علينا رب العالمين وهم الجماعات من كل مخلوق من الجمادات والحيوانات أما الحيوانات فهو يقبلها في قدرته ويغذوها من رزقه ويحوطها بكنفه ويدبر كلاً منها بمصلحته وأما الجمادات فهو يمسكها بقدرته يمسك المتصل منها أن يتهافت ويمسك المتهافت منها أن يتلاصق ويمسك السماء أن تقع على الأرض إلا بإذنه ويمسك الأرض أن تتخسف إلا بأمره إنه بعباده لرؤف رحيم قال عليه السلام رب العالمين مالههم وخالقهم وسائق أرزاقهم إليهم من حيث هم يعلمون ومن حيث لا يعلمون والرزق مقسوم وهو يأتي ابن آدم على أي سيرة سارها من الدنيا ليس تقوى متق بزائده ولا فجور فاجر بناقصه وبيننا وبينه ستر وهو طالبه ولو أن أحدكم يفر من رزقه لطلبه رزقه كما يطلب الموت فقال الله جل جلاله قولوا الحمد لله على ما أنعم به علينا وذكرنا به من خبر في كتب الأولين قبل أن نكون ففي هذا إيجاب على محمد وآل محمد وعلى شيعتهم أن يشكروه بما فضلهم وذلك أن رسول الله صلى الله عليه وآله قال لما بعث الله عز وجل موسى بن عمران عليه السلام واصطفاه نجياً وفاق له البحر ونجى بني إسرائيل وأعطاه التوراه والألواح ورأى مكانه من ربه عز وجل

فَقَالَ يَا رَبِّ لَقَدْ أَكْرَمْتَنِي بِكَرَامِهِ لَمْ تُكْرِمْ بِهَا أَحَدًا قَبْلِي فَقَالَ اللَّهُ جَلَّ جَلَّالُهُ يَا مُوسَى أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ مُحَمَّدًا أَفْضَلُ عِنْدِي مِنْ جَمِيعِ مَلَائِكَتِي وَ جَمِيعِ خَلْقِي قَالَ مُوسَى يَا رَبِّ فَإِنْ كَانَ مُحَمَّدٌ أَكْرَمَ عِنْدَكَ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ فَهَلْ فِي آلِ الْأَنْبِيَاءِ أَكْرَمُ مِنْ آلِي قَالَ اللَّهُ جَلَّ جَلَّالُهُ يَا مُوسَى أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ فَضْلَ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَى جَمِيعِ النَّبِيِّينَ كَفَضْلِ مُحَمَّدٍ عَلَى جَمِيعِ الْمُرْسَلِينَ فَقَالَ مُوسَى يَا رَبِّ فَإِنْ كَانَ آلُ مُحَمَّدٍ كَذَلِكَ فَهَلْ فِي أُمَّةٍ الْأَنْبِيَاءِ أَفْضَلُ عِنْدَكَ مِنْ أُمَّتِي ظَلَلْتُ عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ وَ أَنْزَلْتُ عَلَيْهِمُ الْمَنِّ وَ أَسَلَوِي وَ فَلَقْتُ لَهُمُ الْبَحْرَ

ص: ١٢٦

١- .الأمالي (للطوسي) ص ٧٨ ح ١١٣.

فَقَالَ اللَّهُ جَلَّ جَلَّالُهُ يَا مُوسَى أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ فَضْلَ أُمِّهِ مُحَمَّدٍ عَلَى جَمِيعِ الْأُمَمِ كَفَضْلِهِ عَلَى جَمِيعِ خَلْقِي فَقَالَ مُوسَى يَا رَبِّ لَيْتَنِي كُنْتُ أَرَاهُمْ فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيْهِ يَا مُوسَى إِنَّكَ لَنْ تَرَاهُمْ وَ لَيْسَ هَذَا أَوْانَ ظُهُورِهِمْ وَ لَكِنْ سَوْفَ تَرَاهُمْ فِي الْجَنَانِ جَنَاتِ عَدْنٍ وَ الْفَرْدَوْسِ بِحَضْرَةِ مُحَمَّدٍ فِي نَعِيمِهَا يَتَقَلَّبُونَ وَ فِي خَيْرَاتِهَا يَتَبَحَّحُونَ أَ فَتَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَكَ كَلَامَهُمْ قَالَ نَعَمْ يَا إِلَهِي قَالَ اللَّهُ جَلَّ جَلَّالُهُ قُمْ بَيْنَ يَدَيَّ وَ أَشَدُّ مِزْرَكَ قِيَامَ الْعَبْدِ الدَّلِيلِ بَيْنَ يَدَيِ الْمَلِكِ الْجَلِيلِ فَفَعَلَ ذَلِكَ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ فَنَادَى رَبُّنَا عَزَّ وَ جَلَّ يَا أُمِّهِ مُحَمَّدُ فَأَجَابُوهُ كُلُّهُمْ وَ هُمْ فِي أَصْلَابِ آبَائِهِمْ وَ أَرْحَامِ أُمَّهَاتِهِمْ لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَ النِّعْمَةَ لَكَ وَ الْمُلْكُ لَا شَرِيكَ لَكَ قَالَ فَجَعَلَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ تِلْكَ الْإِجَابَةَ شِعَارَ الْحَجِّ ثُمَّ نَادَى رَبُّنَا تَعَالَى يَا أُمِّهِ مُحَمَّدُ إِنَّ قَضَائِي عَلَيْكُمْ أَنْ رَحِمْتِي سَبَقَتْ غَضَبِي وَ عَفْوِي قَبْلَ عِقَابِي فَقَدْ اسْتَجَبْتُ لَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَدْعُونِي وَ أَعْطَيْتُكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَسْأَلُونِي مَنْ لَقِينِي مِنْكُمْ بِشَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ صَادِقٌ فِي أَقْوَالِهِ مُحَقِّقٌ فِي

أَفْعَالَهُ وَ أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ أَخُوهُ وَ وَصِيَّهُ مِنْ بَعْدِهِ وَ وَلِيُّهُ مُلْتَزِمٌ طَاعَتُهُ كَمَا يُلْزَمُ طَاعَهُ مُحَمَّدٌ وَ أَنَّ أَوْلِيَاءَهُ الْمُصْطَفِينَ الْمُطَهَّرِينَ الْمَيَامِينَ بِعَجَائِبِ آيَاتِ اللَّهِ وَ دَلَائِلِ حُجَجِ اللَّهِ مِنْ بَعْدِهِمَا أَوْلِيَائُوهُ أَدْخَلَهُ جَنَّتِي وَ إِنْ كَانَتْ ذُنُوبُهُ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ قَالَ فَلَمَّا بَعَثَ اللَّهُ تَعَالَى مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلَهُ قَالَ يَا مُحَمَّدُ وَ مَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا أُمَّتَكَ بِهَذِهِ الْكَرَامَةِ ثُمَّ قَالَ عَزَّ وَ جَلَّ لِمُحَمَّدٍ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ آلَعِ الْإِمِينِ عَلَى مَا اخْتَصَنَنِي بِهِ مِنْ هَذِهِ الْفَضِيلَةِ وَ قَالَ لِلأُمَّتِ وَ قُولُوا أَنْتُمْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ آلَعِ الْإِمِينِ عَلَى مَا اخْتَصَنَنَا بِهِ مِنْ هَذِهِ الْفَضَائِلِ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، از محمد بن القاسم استرآبادی مفسر رضی الله عنه از یوسف بن محمد بن زیاد و علی بن محمد بن یسار از پدرشان از حضرت امام حسن عسکری صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: مردی محضر مبارک حضرت امام رضا صلوات الله علیه رسید عرض کرد: ای فرزند رسول الله! بفرمایید تفسیر: «الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ آلَعِ الْإِمِينِ» چیست؟ حضرت فرمود: پدرم از جدّم، از حضرت امام محمد باقر و آن حضرت از حضرت امام زین العابدین و آن بزرگوار از پدرش صلوات الله علیهم نقل کردند که مردی محضر مبارک حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه مشرف شد و عرضه داشت تفسیر «الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ آلَعِ الْإِمِينِ» چیست؟ حضرت فرمود: الحمد لله تفسیرش این است که بندگان خدا برخی از نعمت های الهی را اجمالاً بدانند و در مقابل آنها حق را بستانند زیرا قادر بر دانستن تمام آنها مفصلاً نیستند چه آنکه نعمت های حق تعالی قابل شمارش یا دانستن نیستند، پس حق تعالی به بندگان می فرماید: بگویید: حمد برای خدا است در مقابل نعمت هایی که پروردگار عالمیان به ما داده است و عالمیان عبارتند از: جماعات و گروههایی از مخلوقات چه جمادات و چه حیوانات اما حیوانات را مورد نعمت قرار داد، به خاطر آنکه حق تعالی به قدرت کامله اش آنها را حرکت داده از رزق خود غذا به آنها عنایت فرموده، آنها را در کنف و سایه خود احاطه نموده، هر کدام را به نحوی که مصلحت ایجاب می کند مورد تدبیر قرار داده است.

و اما جمادات را مورد نعمت قرار داد: به خاطر آنکه حق تعالی آنها را با قدرت خود نگاه داشت، جمادات متصل را از جدا شدن نگاه داشت و جمادات منفصل را از اتصال و چسبیدن حفظ کرد، آسمان را از افتادن بر روی زمین مصون داشت مگر آنکه خود به آن اذن سرنگون شدن دهد چنانچه زمین را از فرو

ص: ۱۲۷

۱- . علل الشرائع ج ۲ ص ۴۱۶.

رفتن حفظ کرد مگر وقتی که خود به آن چنین امری فرماید، حق تعالی به بندگانش مهربان و رحیم می باشد. سپس حضرت فرمود: ربّ العالمین یعنی حق تعالی مالک و خالق عالمیان بوده روزی آنها را به سوی شان می فرستد از آن جایی که می دانند و نمی دانند، روزی بندگان بین شان تقسیم شده و تمام انسانها از آن بهره مند هستند نه تقوای متقی و پرهیزکار آن را زیاد کرده و نه عصیان و فجور معصیت کار آن را ناقص و کم نموده، بین ما و آن رزق حجاب و پرده ای است که رزق طالب آن می باشد اگر یکی از شما بخواهد از روزی خود فرار کرده و بگریزد، روزی به طلبش آمده همان طوری که مرگ به طلبش می آید. خداوند جلّ جلاله می فرماید: بگویید: حمد برای خدا است در مقابل نعمت هایی که به ما داده است و در کتب پیشینیان قبل از این که آفریده شویم ما را یاد کرده است، پس در این عبارت بر حضرات محمد و آل محمد صلوات الله علیهم اجمعین و شیعیان ایشان واجب شده که خدا را شکر نموده و در مقابل برتری و تفضیلی که به ایشان بر سائر امم داده از او قدردانی کنند. شرح خبری که در کتب پیشینیان از حضرات محمد و آل محمد صلوات الله علیهم و شیعیان ایشان یاد شده است و اما شرح خبر مزبور: رسول الله صلی الله علیه و آله

فرمودند: زمانی که خداوند عزّوجلّ حضرت موسی بن عمران علیه السّلام را مبعوث فرمود و او را برگزید و دریا را برایش شکافت و بنی اسرائیل را نجات داد و تورات و الواح را به وی اعطاء فرمود خود را در دربار ذو الجلال صاحب مکان و شرف دید لذا به پروردگار عرض کرد: پروردگارا، به من کرامتی دادی و عنایتی فرمودی که به احدی قبل از من چنین توجهی نفرمودی. خداوند عزّوجلّ فرمود: ای موسی! آیا می دانی که حضرت محمد صلی الله علیه و آله نزد من از تمام فرشتگان و جمیع مخلوقاتم برتر و بالاتر است؟ حضرت موسی عرض کرد: پروردگارا اگر حضرت محمد صلی الله علیه و آله نزد تو از تمام مخلوقات افضل است آیا در میان آل انبیاء، از آل من کسی اکرم و افضل می باشد؟ خداوند جلّ جلاله فرمود: ای موسی! آیا نمی دانی که فضل و برتری آل محمد صلوات الله علیهم بر تمام انبیاء همچون فضل و برتری محمد بر جمیع مرسلین است؟ موسی علیه السّلام: عرض کرد: پروردگارا اگر آل محمد صلوات الله علیهم چنین هستند پس آیا در میان امم انبیاء امتی از امت من برتر نزد تو می باشد؟ چه آنکه بر امت من ابر سایه افکند و مرغ بریان با ترنجبین بر ایشان نازل نمودی و دریا را برایشان شکافتی؟ خداوند جلّ جلاله فرمود: ای موسی! آیا نمی دانی فضل و برتری امت حضرت محمد صلی الله علیه و آله بر تمام امت ها همچون فضل خود او بر تمام خلایق است؟ حضرت موسی عرضه داشت: پروردگارا کاش ایشان را من می دیدم، پس خدا وحی فرمود که: تو ایشان را هرگز نخواهی دید زیرا هنگام بروز و ظهور و خلقت ایشان اکنون نیست ولی به زودی آنها را در بهشت یعنی در جنات عدن و فردوس برین در محضر حضرت محمد صلی الله علیه و آله خواهی دید و ملاحظه می کنی که در نعمت های بهشتی غوطه ور و در خیرات و زیبایی های آن غرق می باشند، آیا دوست داری سخن ایشان را به سمع تو برسانم؟ حضرت موسی عرضه داشت: آری ای پروردگار من؟ خداوند عزّوجلّ فرمود: در مقابل من بایست و تن پوش خود را محکم و استوار کن و

همچون بنده ذلیل در مقابل سلطان با عظمت و شوکت قرار بگیر. موسی علیه السلام چنین کرد، پس حق عزوجل نداء نمود: ای اُمّت محمد، تمام آنها در حالی که در پشت پدران و رحم های مادرانشان بودند اجابت کرده و گفتند: لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، اِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ. سپس حضرت فرمود: خداوند عزوجل این اجابت را با عباراتی که ذکر شد شعار در حج قرار داد، پس از آن پروردگار متعال نداء نمود: ای اُمّت محمد صلی الله علیه و آله! حکم من بر شما چنین تقدیر شده که رحمت من نسبت به شما بر غضبم سابق بوده و عفو و بخششم پیش از عقاب و مؤاخذه ام

ص: ۱۲۸

می باشد، پیش از آنکه مرا بخوانید دعای شما را مستجاب می کنم و قبل از آنکه از من سؤال و درخواست نمایید به شما اعطاء خواهم نمود، هر کدام از شما که با من ملاقات کنید در حالی که شهادت دهید به لا اله الا الله وحده لا شریک له و اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ صادق فی اقواله، محق فی افعاله، و نیز شهادت دهد که حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه برادر و جانشین بعد از او ولیّ حضرتش می باشد و همچنین خود را ملتزم به اطاعت از آن جناب کرده باشد همان طوری که ملتزم بود به اطاعت از حضرت محمد صلی الله علیه و آله. و نیز شهادت دهد به این که اولیاء آن حضرت که جملگی برگزیدگان و پاکیزگان و آیات مبارکه الهی و راهنمایان و حجت های خدا بعد از آن دو (رسول الله و حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهما و آلهما) می باشند او را در بهشت خود داخل خواهم نمود اگر چه گناهانش مانند کف روی دریا باشد. سپس حضرت فرمود: پس از آنکه حق تعالی حضرت محمد صلی الله علیه و آله را مبعوث نمود فرمود: ای محمد! تو در کوه طور نبودی آن زمانی که اُمّت تو را خوانده و به این کرامت اختصاص دادم، سپس حق عزوجل به رسول

الله صَلَّى الله عليه و آله فرمود: بگو ای محمد: «الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ» یعنی حمد برای خدا است که پروردگار عالمیان می باشد علی ما اختصننی به من هذه الفضيلة یعنی در مقابل این فضیلتی که به من اختصاص داد و به امت آن حضرت هم فرمود: بگوئید: حمد و ستایش برای خدا است که پروردگار عالمیان می باشد در مقابل این فضائلی که به ما اختصاص داده است.

حدیث ۲۶۴

۲۶۴- الشيخ محمد بن علی بن بابويه الصدوق، عن عَلِيِّ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ عِمْرَانَ الدَّقَاقِ عَنْ مُحَمَّدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْكُوفِيِّ الْأَسَدِيِّ عَنْ مُحَمَّدَ بْنِ إِسْمَاعِيلَ الْبَرْمَكِيِّ عَنْ جُذْعَانَ بْنِ نَصْرِ عَنْ سَهْلٍ عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ دَاوُدَ الرَّقِّيِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ «وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ» فَقَالَ لِي مَا يَقُولُونَ قُلْتُ يَقُولُونَ إِنَّ الْعَرْشَ كَانَ عَلَى الْمَاءِ وَالرَّبُّ فَوْقَهُ فَقَالَ فَقَدْ كَذَبُوا مِنْ زَعَمِ هَذَا فَقَدْ صَيَّرَ اللَّهُ مَحْمُولًا وَوَصَفَهُ بِصِفَةِ الْمَخْلُوقِينَ وَكَزَمَهُ أَنْ الشَّيْءَ الَّذِي يَحْمِلُهُ أَقْوَى مِنْهُ قُلْتُ بَيْنَ لِي جُعِلَتْ فِدَاكَ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ حَمَلَ دِينَهُ وَعِلْمَهُ الْمَاءَ قَبْلَ أَنْ تَكُونَ أَرْضٌ أَوْ سَمَاءٌ أَوْ جَنٌّ أَوْ إِنْسٌ أَوْ شَمْسٌ أَوْ قَمَرٌ فَلَمَّا أَرَادَ أَنْ يَخْلُقَ الْخَلْقَ نَشَرَهُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ فَقَالَ لَهُمْ مَنْ رَبُّكُمْ فَكَانَ أَوَّلُ مَنْ نَطَقَ رَسُولَ اللَّهِ وَآمَرَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْإِئِمَّةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ فَقَالُوا أَنْتَ رَبُّنَا فَحَمَلَهُمُ الْعِلْمُ وَالدِّينَ ثُمَّ قَالَ لِلْمَلَائِكَةِ هَؤُلَاءِ حَمَلَهُ عِلْمِي وَدِينِي وَأُمْنَائِي فِي خَلْقِي وَهُمْ الْمَسْئُولُونَ ثُمَّ قِيلَ لِبَنِي آدَمَ أَقْرُوا لِلَّهِ بِالرُّبُوبِيَّةِ وَلَهُؤُلَاءِ النَّفَرِ بِالطَّاعَةِ فَقَالُوا رَبَّنَا أَقْرَرْنَا فَقَالَ لِلْمَلَائِكَةِ اشْهَدُوا فَقَالَتِ الْمَلَائِكَةُ شَهِدْنَا عَلَى أَنْ لَا يَقُولُوا إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ أَوْ يَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ يَا دَاوُدُ وَلَا تَتَنَا مُؤَكَّدَةً عَلَيْهِمْ فِي الْمِيثَاقِ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از داود رقی روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه راجع به این آیه پرسیدم: «و عرش او بر آب بود». (سوره هود آیه ۷+ فرمود: مردم در این باره چه می گویند؟ گفتم: می گویند عرش بر روی آب است و خدا بالای آن قرار گرفته است. فرمود: دروغ می گویند. هر کس چنین عقیده ای داشته باشد، خدا را مجهول قرار داده و او را به صفت مخلوق نسبت داده و باید بگوید چیزی که خدا را در بر گرفته، قوی تر از اوست. عرض کردم: برایم توضیح

ص: ۱۲۹

۱- التوحید (للصدوق) ص ۳۳۴-۳۳۵.

بفرمایید فدایت شوم! فرمود: خداوند دین و علم خود را بر آب تحمیل کرد؛ قبل از اینکه زمین و آسمانی باشد یا جن و انسی یا خورشید و ماهی. وقتی اراده آفرینش خلق را کرد، آنها را مقابل خود پراکنده نمود و به آنها فرمود: خدای شما کیست؟ اول کسی که سخن گفت حضرت محمد رسول الله صلی الله علیه و آله و امیرالمؤمنین و ائمه صلوات الله علیهم اجمعین بودند. گفتند: تو پروردگار ما هستی. پس علم و دین را بر آنها تحمیل کرد. سپس به ملائکه فرمود: اینها جانشین علم و دین من هستند و امنای من میان مردم و اینها مسئول هستند. آنگاه به بنی آدم فرمود: به ربوبیت خدا و به اطاعت از این چند نفر اقرار آورید! گفتند: خدایا! اقرار داریم به ملائکه. فرمود: گواه باشید! گفتند: گواهیم بر اینکه نگویند: «ما غافل از این بوده ایم» یا بگویند که «پدران ما قبلا مشرک بوده اند و ما فرزندان بعدی آنهایم، ما را به واسطه آنها هلاک می کنید». (سوره اعراف آیه ۱۷۲-۱۷۳) ای داود! ولایت ما با تاکید هر چه تمام تر در میثاق گرفته شده است.

حدیث ۲۶۵

۲۶۵- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن محمد عن علي بن الحكم عن مفضل بن صالح عن جابر عن أبي جعفر صلوات الله عليه في قول الله عز وجل «وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَى آدَمَ مِنْ قَبْلُ فَنَسِيَ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْماً» قَالَ عَهْدَ إِلَيْهِ فِي مُحَمَّدٍ وَالْأَيْمَةِ مِنْ بَعْدِهِ فَتَرَكَ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ عَزْمٌ أَنَّهُمْ هَكَذَا وَإِنَّمَا سُمِّيَ أَوْلُو الْعَزْمِ أَوْلَى الْعَزْمِ لِأَنَّهُ عَهْدَ إِلَيْهِمْ فِي مُحَمَّدٍ وَالْأَوْصِيَاءِ مِنْ بَعْدِهِ وَالْمَهْدِيِّ وَسِيرَتِهِ فَأَجْمَعَ عَزْمُهُمْ أَنَّ ذَلِكَ كَذَلِكَ وَالْإِقْرَارُ بِهِ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از جابر روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه درباره آیه: «و به یقین پیش از این با آدم پیمان بستیم و[لی آن را] فراموش کرد و برای او عزمی [استوار] نیافتیم». (سوره طه آیه ۱۱۵) فرمود: درباره حضرت محمد و ائمه بعد از آن حضرت صلوات الله علیهم، از او پیمان گرفت. آدم آن را رها کرد و تصمیمی نداشت که آنها دارای چنین مقامی هستند. و انبیای اولی العزم را به این لقب ستوده اند چون خداوند درباره حضرت محمد و اوصیای بعد از او و حضرت مهدی صلوات الله علیهم و روش آن جناب با آنها عهد بست، آنها عزم کردند و تصمیم گرفتند که مطلب همین طور است و اقرار آوردند.

حدیث ۲۶۶

۲۶۶- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن محمد عن علي بن الحكم عن داود العجلي عن زرارة عن حمران عن أبي جعفر صلوات الله عليه قال: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى حَيْثُ خَلَقَ الْخَلْقَ خَلَقَ مَاءً عَذْبًا وَمَاءً مَالِحًا أَجَاجًا فَاِمْتَزَجَ الْمَاءَانِ فَاخَذَ طِينًا مِنْ أَدِيمِ الْأَرْضِ فَعَرَكَهُ عَرَكًا شَدِيدًا فَقَالَ لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ وَهُمْ كَالذَّرِّ يَدْبُونَ إِلَى الْجَنَّةِ بِسَلَامٍ وَقَالَ لِأَصْحَابِ

الشَّمَالِ يَدْبُونِ إِلَى النَّارِ وَلَا أُبَالِي ثُمَّ قَالَ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ قَالَ ثُمَّ أَخَذَ الْمِيثَاقَ عَلَى النَّبِيِّينَ فَقَالَ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ ثُمَّ قَالَ وَأَنْ هَذَا مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَأَنْ هَذَا عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ قَالُوا بَلَى فَتَبَّتْ لَهُمُ النُّبُوَّةُ وَأَخَذَ الْمِيثَاقَ عَلَى أُولَى الْعِزْمِ أَنِّي رَبِّكُمْ وَمُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَعَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَأَوْصِيَائِهِ مِنْ بَعْدِهِ وَلَآهُ أَمْرِي وَخُزَانُ عِلْمِي وَأَنْ الْمَهْدَى أَنْتَصِرُ بِهِ لِدِينِي وَأُظْهِرُ بِهِ دَوْلَتِي وَأَنْتَقِمُ بِهِ مِنْ أَعْدَائِي وَأُعْبُدُ بِهِ طَوْعًا وَكَرْهًا قَالُوا أَقَرَرْنَا وَشَهِدْنَا يَا رَبِّ وَلَمْ يَجْحَدْ آدَمُ وَلَمْ يُقِرَّ فَتَبَّتِ الْعِزِمَةُ لَهُؤُلَاءِ الْخَمْسَةِ فِي الْمَهْدَى وَلَمْ يَكُنْ لِآدَمَ عِزْمٌ عَلَى

ص: ۱۳۰

۱- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۵۵ ح ۲۸۶.

الْإِقْرَارِ بِهِ وَهُوَ قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ «وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَى آدَمَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَقْدُ لَهُ عِزْمًا» قَالَ إِنَّمَا يَعْنِي فُتْرَكَ ثُمَّ أَمَرَ نَارًا فَتَاجَّجَتْ فَقَالَ لِأَصْحَابِ الشَّمَالِ ادْخُلُوهَا فَهَابُوهَا وَقَالَ لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ ادْخُلُوهَا فَدَخَلُوهَا فَكَانَتْ عَلَيْهِمْ بَرْدًا وَسَلَامًا فَقَالَ أَصْحَابُ الشَّمَالِ يَا رَبِّ أَقْلَنَّا فَقَالَ قَدْ أَقْلَنْتُمْ أَذْهَبُوا فَادْخُلُوهَا فَهَابُوهَا ثُمَّ تَبَّتِ الطَّاعَةُ وَالْمَعْصِيَةُ وَالْوَلَايَةُ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از حمران روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: وقتی خداوند خلق را آفرید، آب گوارا و آب شور تندی را مخلوط کرد، خاکی از روی زمین گرفت، آن را سخت مالید و مخلوط کرد و در عالم ذر به اصحاب یمن گفت: بدوید به طرف بهشت با سلام! و به اصحاب شمال فرمود: بدوید به جانب جهنم، مرا باکی نیست! بعد فرمود: مگر پروردگار شما نیست؟ گفتند: چرا، ما گواهی می دهیم بر اینکه بگویید روز قیامت ما از این غافل بودیم.

فرمود: سپس از پیامبران پیمان گرفت و فرمود: «أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ». سپس فرمود: و اینکه محمد رسول الله است و علی امیرالمؤمنین است؟ گفتند: چرا. نبوت برای آنها ثابت شد و از انبیای اولی العزم پیمان گرفت که من پروردگار شما هستم و محمد رسول الله و علی امیرالمؤمنین و اوصیای پس از او، فرمانروایان و گنجینه علم من هستند و مهدی، ناصر دین من است و به وسیله او اظهار دینم را می کنم و خواه ناخواه با او از دشمنانم انتقام می گیرم و پرستش می شوم.

گفتند: اقرار داریم و گواهییم. اما حضرت آدم علیه السلام نه انکار کرد و نه اقرار. پس منصب اولی العزم به این پنج نفر اختصاص یافت. حضرت آدم را درباره حضرت مهدی صلوات الله علیه عزمی بر اقرار به او نبود و این آیه اشاره به همان است: «و به یقین پیش از این با آدم پیمان بستیم و [لی آن را] فراموش کرد و برای او عزمی [استوار] نیافتیم». (سوره طه آیه ۱۱۵) فرمود: یعنی ترک کرد. سپس آتشی افروخت و به اصحاب شمال فرمود: داخل آتش شوید! آنها ترسیدند. پس به اصحاب یمین فرمود: داخل شوید! آنها داخل شدند و آتش برایشان سرد و سلامت شد. اصحاب شمال گفتند: خدایا! اجازه بده ما هم داخل شویم. فرمود: بروید و داخل شوید. باز ترسیدند. از آنجا بود که اطاعت و معصیت و ولایت ثابت شد.

حدیث ۲۶۷

۲۶۷- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن محمد بن محمد عن علی بن الحکم عن ابن عمیره عن الحضرمی عن حذیفه بن أسید قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله ما تكاملت النبوة لنبي في الأظلة حتى عرّضت عليه ولأيتي ولأيه أهل بيتي ومثلوا له فأقرّوا بطاعتهم ولأيتهم.

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از حذیفه بن اسید روایت کرده که گفت: رسول الله صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ و آله فرمود: نبوت پیامبری در عالم اشباح کامل نشد، مگر اینکه ولایت من و ولایت اهل بیت و تمثال آنها به آن پیامبر عرضه شد، پس اقرار کردند به طاعت و ولایت آنها.

ص: ۱۳۱

۱- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۵۵ ح ۲۸۷.

۲- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۶۱ ح ۳۰۰.

حدیث ۲۶۸

۲۶۸- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن السّندی بن مُحَمَّدٍ عَنْ یونسَ بنِ یعقوبَ عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ مَا نُبِّیَ نَبِیٌّ قَطُّ إِلَّا بِمَعْرِفِهِ حَقًّا وَبِفَضْلِنَا عَلَى مَنْ سِوَانَا. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از عبدالاعلی روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: هرگز پیامبری به مقام پیامبری نرسید، مگر با معرفت حق ما و فضل ما بر دیگران.

حدیث ۲۶۹

۲۶۹- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: مَا مِنْ نَبِيٍّ نَبِيٍّ وَلَا مِنْ رَسُولٍ أُرْسِلَ إِلَّا بَوَلَّائِنَا وَتَفْضِيلِنَا عَلَى مَنْ سَوَانَا. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابو بصیر روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: هیچ یک از انبیاء به نبوت و هیچ رسولی به پیامبری برگزیده نشد، مگر به واسطه ولایت ما و تفضیل ما بر دیگران.

حدیث ۲۷۰

۲۷۰- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن ابْنِ يَزِيدَ عَنْ يَحْيَى بْنِ الْمُبَارَكِ عَنْ ابْنِ جَبَلَةَ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَلَّائِنَا وَلَّايَهُ اللَّهُ الَّتِي لَمْ يَبْعَثْ نَبِيًّا قَطُّ إِلَّا بِهَا. (۳)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از جابر روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: ولایت ما ولایت خدا است که هرگز پیامبری را مبعوث نکرد، مگر با ولایت ما.

حدیث ۲۷۱

۲۷۱- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ عَنْ ابْنِ يَزِيدَ عَنْ ابْنِ مَجْبُوبٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ «يُوفُونَ بِالنَّذْرِ» قَالَ يُوفُونَ بِالنَّذْرِ الَّذِي أَخَذَ عَلَيْهِمْ فِي الْمِيثَاقِ مِنْ وَلَّائِنَا. (۴)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از محمد بن فضیل از حضرت ابوالحسن صلوات الله علیه درباره آیه: «به نذر خود وفا می کردند». (سوره انسان آیه ۷) روایت کرده که فرمود: یعنی وفا می کنند به نذری که در میثاق راجع به ولایت ما از آنها پیمان گرفته شده است.

حدیث ۲۷۲

۲۷۲- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن محمد عن علي بن الحكم عن داود العجلي عن زرارته عن حمران عن أبي جعفر صلوات الله عليه قال: إن الله تبارك وتعالى أخذ الميثاق على أولى العزم أني ربكم ومحمد رسولی وعلی أمير المؤمنين وأوصياؤه من بعده ولاءه أمری وخزان علمي وأن المهدي انتصر به لديني. (۵)

ص: ۱۳۲

-
- ۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۶۳ ح ۳۰۳.
 - ۲- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۶۲ ح ۳۰۴.
 - ۳- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۶۴ ح ۳۰۸.
 - ۴- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۷۷ ح ۳۳۱.
 - ۵- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۲۲۳ ح ۴۱۶.

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از حمران روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: خداوند تبارک و تعالی میثاق (پیامبران) اولی العزم را بر این گرفت که من پروردگار شما هستم و محمد صلی الله علیه و آله رسول من و علی

صلوات الله عليه اميرالمؤمنين است و اوصیای بعد از او صلوات الله عليهم، والیان امرم و خزینه داران علم من هستند و مهدی صلوات الله عليه، ناصر دین من است.

حدیث ۲۷۳

۲۷۳- قال الشيخ سعيد بن هبه الله الراوندي، أخبرنا السيد المرتضى بن الداعي أخبرنا جعفر الدوريسى عن أبيه عن الصدوق عن أبيه عن محمد العطار عن الفزاري عن محمد بن عمران عن اللؤلؤي عن ابن بزيع عن ابن ظبيان قال قال أبو عبد الله صلوات الله عليه اجتمع ولد آدم في بيت فتشاجروا فقال بعضهم خير خلق الله أبونا آدم وقال بعضهم الملائكة المقربون وقال بعضهم حملة العرش إذ دخل عليهم هبه الله فقال بعضهم لقد جاءكم من يفرج عنكم فسلم ثم جلس فقال في أي شيء كنتم فقالوا كنا نفكر في خير خلق الله فأخبروه فقال اصبروا لي قليلاً حتى أرجع إليكم فأتى أباه فقال يا أبت إنني دخلت على إختوتي وهم يتشاجرون في خير خلق الله فسألوني فلم يكن عندي ما أخبرهم فقلت اصبروا حتى أرجع إليكم فقال آدم صلى الله عليه وآله يا بني وقفت بين يدي الله جل جلاله فنظرت إلى سطر على وجه العرش مكتوب بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مُحَمَّدٌ وَآلُ مُحَمَّدٍ خَيْرٌ مِنْ بَرِّ اللَّهِ. (۱)

مرحوم شیخ سعید بن هبه الله راوندی، با سند مذکور از ابن ظبیان روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: فرزندان حضرت آدم علیه السلام در خانه ای اجتماع و مشاجره کردند. یکی گفت که بهترین خلق خدا، پدر ما حضرت آدم است. دیگری گفت که ملائکه مقرب هستند و دیگری گفت که حاملین عرش خدا بهترین خلق خدا هستند. در همین موقع جناب هبه الله علیه السلام وارد شد. یکی گفت: اکنون کسی وارد شد که می تواند از شما رفع ابهام بکند. حضرت هبه الله سلام کرد، نشست و پرسید: در چه مورد بحث می کردید؟ گفتند: صحبت ما درباره بهترین خلق خدا بود. گفت: مختصری

صبر کنید تا من برگردم حضرت هبه الله پیش پدر خود رفت و گفت: پدر جان! من پیش برادرانم رفتم. آنها درباره بهترین خلق خدا به مشاجره مشغول بودند و از من پرسیدند. من چیزی نمی دانستم که به آنها اطلاع دهم. گفتم صبر کنید تا من برگردم. حضرت آدم صلوات الله علیه گفت: ای پسر! من در مقابل پروردگارم ایستادم و چنین نوشته ای را بر روی عرش دیدم: «بسم الله الرحمن الرحيم. محمد و آل محمد بهترین مخلوق خدا هستند.

حدیث ۲۷۴

۲۷۴- الشيخ محمد بن علی بن بابويه الصدوق، عن مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْأَسَدِيِّ الْكُوفِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ الْبَرْمَكِيِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ ابْنِ مُحَرَّزٍ عَنِ الصَّادِقِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَلَّمَ آدَمَ أَسْمَاءَ حُجَجِ اللَّهِ كُلِّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ وَهُمْ أَرْوَاحٌ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ أَنْكُمْ أَحَقُّ بِالْخِلَافَةِ فِي الْأَرْضِ لِتَسْيِيحِكُمْ وَتَقْدِيسِكُمْ مِنْ آدَمَ قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ وَقَفُوا عَلَى عَظِيمٍ مَنْزِلَتِهِمْ

ص: ۱۳۳

۱- . قصص الأنبياء (للراوندي) ص ۲۲ ح ۲۸.

عَنْدَ اللَّهِ تَعَالَى ذِكْرُهُ فَعَلِمُوا أَنََّّهُمْ أَحَقُّ بِأَنْ يَكُونُوا خُلَفَاءَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ وَحُجَجَهُ عَلَى بَرِيَّتِهِ ثُمَّ غِيبَهُمْ عَنْ أَبْصَارِهِمْ وَاسْتَعْبَدَهُمْ بَوْلَايَتِهِمْ وَمَحَبَّتِهِمْ وَقَالَ لَهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابن محرز روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: خداوند تبارک و تعالی اسم های تمام حجت های خود را به حضرت آدم علیه السلام آموخت. سپس آنها را در حالی که به صورت روح بودند بر ملائکه عرضه داشت و درخواست کرد که بگویند اسم های اینها چیست. فرمود: اگر راست می گوئید، به واسطه تسبیح و تقدیسی که می کنید، شما شایسته تر از آدم به خلافت در زمین هستید. گفتند: خدایا! تو منزهی، ما علمی نداریم جز به همان مقداری که تو به ما تعلیم کرده ای. تو دانا و حکیم هستی! خداوند فرمود: ای آدم! تو اسم های اینها را بگو! وقتی آنها را از اسماء مطلع کرد، متوجه مقام بزرگ آنها در نزد خدا شدند و فهمیدند که آنها به خلافت در زمین و حجت بر مردم شایسته ترند. بعد آنها را از دیده ایشان پنهان نمود و آنها را مامور به ولایت و محبت ایشان کرد و به آنها فرمود: «آیا به شما نگفتم که من نهفته آسمان ها و زمین را می دانم و آنچه را آشکار می کنید و آنچه را پنهان می داشتید می دانم». (سوره بقره آیه ۳۳)

حدیث ۲۷۵

۲۷۵- الشیخ سعید بن هبه الله الراوندی، عن جعفر بن محمد بن العباس عن أبيه عن الصدوق عن أبيه عن سعد بن ابن عيسى عن البرنطي عن أبي بصير عن أحدهما صلوات الله عليهما قال: لما كان من أمر موسى الذي كان أعطي مكتلاً فيه حوت مالح فقيل له هذا يدلك على صاحبك عند عين لا يصيب منها شيء إلا حي فانطلقا حتى بلغا الصخرة وجاوزا ثم قال لفتاه آتنا غداءنا فقال الحوت اتخذ في البحر سرباً فاقتصا الأثر حتى أتيا صاحبهما في جزيره في كساء جالسا فسلم عليه وأجاب وتعجب وهو بارض ليس بها سلام فقال من أنت قال موسى فقال ابن عمران الذي كلمه الله قال نعم قال فما جاء بك قال أتيتك على أن تعلمني قال إني

وَكَلْتُ بِأَمْرِ لَا تُطِيقُهُ فَحَدَّثَهُ عَنْ آلِ مُحَمَّدٍ وَعَنْ بَلَائِهِمْ وَعَمَّا يُصِيبُهُمْ حَتَّى اشْتَدَّ بَكَاءُهُمَا وَذَكَرَ لَهُ فَضْلَ مُحَمَّدٍ وَعَلَى وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَمَا أُعْطُوا وَمَا ابْتُلُوا بِهِ فَجَعَلَ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي مِنْ أُمَّةٍ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ. (۲)

مرحوم شیخ سعید بن هبه الله راوندی، با سند مذکور از ابو بصیر از حضرت امام محمد باقر یا حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیهما روایت کرده که فرمود: چون به حضرت موسی زنبیلی که در آن ماهی شور قرار داشت دادند، به او گفته شد که این ماهی تو را راهنمایی می کند به دوستی که در جستجوی او هستی، نزدیک آن چشمه ای که اگر مختصری از آب آن به ماهی برسد، زنده می شود. حضرت موسی و همراهش رفتند تا به آن سنگ رسیدند و از آن رد شدند. حضرت موسی به آن جوان همراهش گفت: غذای ما را بیاور! وی در جواب موسی گفت: ماهی در دریا رفت! به دنبال آن نشانه رفتند تا رسیدند به آن کسی که باید او را ملاقات می کردند. او در جزیره ای بود و کسایی بر تن داشت. سلام کردند و جواب داد. پس در شگفت شد، چون او

ص: ۱۳۴

۱- . إكمال الدين و إتمام النعمة ج ۱ ص ۱۳.

۲- . قصص الانبياء (لراوندی) ص ۱۵۷ ح ۱۶۹.

در سرزمینی بود که سلام در آنجا وجود نداشت. پرسید: کی هستی؟ موسی گفت: موسی. پرسید: همان موسی بن عمران که کلیم خدا است؟ جواب داد: بلی. گفت: برای چه آمده ای؟ گفت: آمده ام که مرا چیزی بیاموزی. گفت: مرا مأمور به کاری کرده اند که طاقت آن را ندارم. آنگاه حضرت موسی را از آل محمد صلوات الله علیهم و گرفتاری های آنها

و مصیبت های ایشان مطلع کرد، به طوری که سخت در گریه شدند. و برایش فضیلت حضرت محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین صلوات الله علیهم را و آنچه به ایشان داده شده و گرفتاری هایی که مبتلا می شوند نقل کرد. حضرت موسی می گفت: ای کاش من از امت حضرت محمد صلی الله علیه و آله بودم!

حدیث ۲۷۶

۲۷۶- الشيخ سعيد بن هبه الله الراوندي، عن الصَّدُوقِ عَنِ السُّكَّرِيِّ عَنِ الْجَوْهَرِيِّ عَنِ ابْنِ عُمَارَةَ عَنْ جَابِرِ الْجَعْفِيِّ عَنِ الْبَاقِرِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ تَعْبِيرِ الرُّؤْيَا عَنْ دَانِيَالٍ أَوْ هُوَ صَحِيحٌ قَالَ نَعَمْ كَانَ يُوحَى إِلَيْهِ وَكَانَ نَبِيًّا وَكَانَ مِمَّا عَلَّمَهُ اللَّهُ تَأْوِيلَ الْأَحَادِيثِ وَكَانَ صَدِيقًا حَكِيمًا وَكَانَ وَاللَّهِ يَدِينُ بِمَحَبَّتِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ قَالَ جَابِرٌ بِمَحَبَّتِكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ قَالَ إِي وَاللَّهِ وَمَا مِنْ نَبِيٍّ وَلَا مَلَكٍ إِلَّا وَكَانَ يَدِينُ بِمَحَبَّتِنَا. (۱)

مرحوم شیخ سعید بن هبه الله راوندی، با سند مذکور از جابر جعفری روایت کرده که گفت: درباره تعبیر خواب دانیال از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه پرسیدم: آیا تعبیر خواب او صحیح است؟ فرمود: بلی، به او وحی می شد و نبی بود. از جمله چیزهایی که خداوند به او آموخت، تأویل احادیث بود و صدیق و حکیم به شمار می رفت. به خدا قسم معتقد به محبت ما اهل بیت بود.

جابر از روی تعجب پرسید: به محبت شما اهل بیت معتقد بود؟ فرمود: بلی، به خدا قسم هیچ پیامبری و ملکی نیست، مگر اینکه معتقد به محبت ما است.

حدیث ۲۷۷

٢٧٧- قال الإمام الحسن بن علي صلوات الله عليهما في قوله عز وجل وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ
الْآيَةَ قَالَ الْإِمَامُ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُمْ وَإِذْ أَخَذْنَا أَيْ وَادْكُرُوا إِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَعُهُودَكُمْ أَنْ
تَعْمَلُوا بِمَا فِي التَّوْرَةِ وَمَا فِي الْفُرْقَانِ الَّذِي أَعْطَيْتُهُ مُوسَى مَعَ الْكِتَابِ الْمَخْصُوصِ بِذِكْرِ مُحَمَّدٍ
وَعَلَى وَ الطَّيِّبِينَ مِنْ آلِهِمَا بَأَنَّهُمْ سَادَةُ الْخَلْقِ وَالْقَوَّامُونَ بِالْحَقِّ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ أَنْ تَقْرُؤُوا
بِهِ وَأَنْ تُؤَدُّوهُ إِلَى أَخْلَافِكُمْ وَتَأْمُرُوهُمْ أَنْ يُؤَدُّوهُ إِلَى أَخْلَافِهِمْ إِلَى آخِرِ مُقَدَّرَاتِي فِي الدُّنْيَا
لِيُؤْمِنَنَّ بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّ اللَّهِ وَلِيَسْلَمَنَّ لَهُ مَا يَأْمُرُوهُمْ فِي عِلِّيٍّ وَلِيَّ اللَّهِ عَنِ اللَّهِ وَمَا يُخْبِرُهُمْ بِهِ مِنْ
أَحْوَالِ خُلَفَائِهِ بَعْدَهُ الْقَوَّامِينَ بِحَقِّ اللَّهِ فَابْتِئِمُّ قَبُولَ ذَلِكَ وَاسْتَكْبَرْتُمُوهُ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمْ الطُّورَ
الْجَبَلَ أَمَرْنَا جِبْرِئِيلَ أَنْ يَقْطَعَ مِنْ جَبَلِ فَلَسْطِينَ قِطْعَةً عَلَى قَدَرِ مُعْسَكِرِ أَسْلَافِكُمْ فَرَسَخًا فِي
فَرَسَخٍ فَقَطَعَهَا وَجَاءَ بِهَا فَرَفَعَهَا فَوْقَ رُءُوسِهِمْ فَقَالَ مُوسَى إِمَّا أَنْ تَأْخُذُوا بِمَا أُمِرْتُمْ بِهِ فِيهِ وَإِمَّا
أَنْ أُلْقَى عَلَيْكُمْ هَذَا الْجَبَلَ فَالْجَنُّوا إِلَى قَبُولِهِ كَارِهِينَ إِلَّا مَنْ عَصَمَهُ اللَّهُ مِنَ الْعِنَادِ فَإِنَّهُ قَبْلَهُ طَائِعًا
مُخْتَارًا ثُمَّ لَمَّا قَبِلُوهُ سَجَدُوا وَعَفَّرُوا وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ عَفَّرَ خَدْيَهُ لِإِرَادَةِ الْخُضُوعِ لِلَّهِ وَلَكِنْ نَظَرَ
إِلَى الْجَبَلِ هَلْ يَقَعُ أَمْ لَا وَآخَرُونَ سَجَدُوا مُخْتَارِينَ طَائِعِينَ.

ص: ١٣٥

١- . قصص الانبياء (للراوندي) ص ٢٣٠ ح ٢٧٢.

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَحْمَدُوا اللَّهَ مَعَاشِرَ شَيْعَتِنَا عَلَى تَوْفِيقِهِ إِيَّاكُمْ فَإِنَّكُمْ تُعَفَّرُونَ
فِي سُجُودِكُمْ لَا كَمَا عَفَّرَهُ كُفْرُهُ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَكِنْ كَمَا عَفَّرَهُ خِيَارُهُمْ قَالَ اللَّهُ عز وجل
خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ مِنْ هَذِهِ الْأَوَامِرِ وَالنَّوَاهِي عَنْ هَذَا الْأَمْرِ الْجَلِيلِ مِنْ ذِكْرِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى
وَ آلِهِمَا الطَّيِّبِينَ وَادْكُرُوا مَا فِيهِ فِيمَا آتَيْنَاكُمْ وَادْكُرُوا جَزِيلَ ثَوَابِنَا عَلَى قِيَامِكُمْ بِهِ وَشَدِيدِ عِقَابِنَا
عَلَى إِبَائِكُمْ لَهُ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ لِيَتَّقُوا الْمُخَالَفَةَ الْمَوْجِبَةَ لِلْعَذَابِ فَتَسْتَحِقُّوا بِذَلِكَ جَزِيلَ الثَّوَابِ

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ثُمَّ تَوَكَّلْتُمْ يُعْنِي تَوَكَّلِي أَسْلَافَكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَنْ الْقِيَامِ بِهِ وَالْوَفَاءَ بِمَا عُوْهُدُوا عَلَيْهِ فَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ يُعْنِي عَلَى أَسْلَافَكُمْ لَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ بِإِمْهَالِهِ إِيَّاهُمْ لِلتَّوْبَةِ وَإِنْظَارِهِمْ لِمَحْوِ الْخَطِيئَةِ بِالْإِنَابَةِ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ الْمَغْبُونِينَ قَدْ خَسِرْتُمْ الْآخِرَةَ وَالدُّنْيَا لِأَنَّ الْآخِرَةَ فَسَدَتْ عَلَيْكُمْ بِكُفْرِكُمْ وَالدُّنْيَا كَانَ لَا يَحْصُلُ لَكُمْ نَعِيمُهَا لِاخْتِرَامِنَا لَكُمْ وَتَبَقَّى عَلَيْكُمْ حَسَرَاتُ نَفُوسِكُمْ وَأَمَانِيكُمْ الَّتِي قَدْ اقْتَطَعْتُمْ دُونَهَا وَلَكِنَّا أَمَهَّلْنَاكُمْ لِلتَّوْبَةِ وَ أَنْظَرْنَاكُمْ لِلْإِنَابَةِ أَيْ فَعَلْنَا ذَلِكَ بِأَسْلَافِكُمْ فَتَابَ مَنْ تَابَ مِنْهُمْ فَسَعِدَ وَ خَرَجَ مِنْ صُلْبِهِ مَنْ قُدِّرَ أَنْ يَخْرُجَ مِنْهُ الذَّرِّيَّةُ الطَّيِّبَةُ الَّتِي تَطَيَّبَ فِي الدُّنْيَا بِاللَّهِ تَعَالَى مَعِيشَتَهَا وَ تَشَرَّفَ فِي الْآخِرَةِ بِطَاعَةِ اللَّهِ مَرَّتَبَتَهَا.

وَقَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا أَمَّا إِنَّهُمْ لَوْ كَانُوا دَعَوْا اللَّهَ بِمُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ بِصَدَقٍ مِنْ نِيَّاتِهِمْ وَ صَحَّهِ اعْتِقَادِهِمْ مِنْ قُلُوبِهِمْ أَنْ يَعْصِمَهُمْ حَتَّى لَا يُعَانِدُوهُ بَعْدَ مُشَاهَدَةِ تِلْكَ الْمُعْجَزَاتِ الْبَاهِرَاتِ لَفَعَلَ ذَلِكَ بِجُودِهِ وَ كَرَمِهِ وَ لَكِنَّهُمْ قَصَرُوا فَأَثَرُوا الْهُوَيْنَا وَ مَضَوْا مَعَ الْهُوَى فِي طَلَبِ لَذَاتِهِمْ. (۱)

حضرت امام حسن عسکری صلوات الله عليه درباره آیه: «وَ إِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ» فرمود: خداوند می فرماید: به یاد آورید زمانی را که از شما پیمان و عهد های تان را گرفتیم که عمل کنید به آنچه در تورات و آنچه در فرقانی است که به موسی داده ام، با کتاب مخصوصی محتوی ذکر محمد و علی و خاندان پاک آن دو که سرور جهانیان و به پادارنده حق هستند صلوات الله عليهم. زمانی که پیمان از شما گرفتیم که اقرار آورید و به آیندگان خود این مطلب را برسانید و دستور دهید که تا پایان آنچه که در دنیا مقدر کرده ام به آیندگان خود برسانند که به حضرت محمد نبی خدا صلی الله علیه و آله ایمان آورید و در مورد دستوری که از جانب خدا راجع به حضرت علی ولی الله صلوات الله علیه می دهد و اطلاعاتی که راجع به

جانشینان بعد از او - آنها که به پا دارنده حق خدا هستند - می دهد تسلیم او باشید، شما از قبول این مطلب امتناع و تکبر ورزیدید. «وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ» به جبرئیل دستور دادیم تا از کوه فلسطین به اندازه جایگاه سپاه پدران تان جدا کند و یک فرسخ در یک فرسخ جدا کرد و آورد و آن را بالای سرشان بلند کرد. حضرت موسی گفت: راجع به آنچه در این مورد به شما دستور داده شده عمل کنید، وگرنه این کوه را بر سر شما فرود می آورم. پس از روی کراحت مجبور به قبول شدند، مگر کسی که خداوند او را از دشمنی نگه داشت. چنین شخصی با علاقه و اختیار پذیرفت. پس از آن که قبول کردند، به سجده افتادند و صورت به خاک مالیدند. بسیاری از آنها هر دو طرف صورت خود را به نشانه کوچکی در پیشگاه خداوند به خاک مالیدند، ولی به کوه نگاه می کردند که می افتد یا نه؛ بقیه با اختیار و علاقه به سجده رفتند.

ص: ۱۳۶

۱- . تفسیر امام حسن عسکری (ع) ص ۱۰۵-۱۰۶. بحارالانوار ج ۲۶ ص ۲۸۸ ح ۴۸.

رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: پیروان ما! خدا را سپاسگزاری کنید بر این توفیق که به شما عنایت کرده. شما نیز صورت به خاک می مالید، اما نه آن طور که کفار بنی اسرائیل می مالیدند، بلکه طوری که پاکان آنها صورت بر خاک می گذاشتند.

خداوند می فرماید: «خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ» دستورات و نواهی که مربوط به محمد و علی و خاندان آنها است صلوات الله علیهم به کار بندید، «وَأَذْكُرُوا مَا فِيهِ»، در مورد عمل کردن به آنچه که برای تان مقرر نموده ام و به یاد آورید ثواب نیکویی که برای عمل به آن قرار

داده ام و کیفر شدیدی که در صورت امتناع از آن خواهید دید، «لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ»، شاید از مخالفتی که موجب عذاب می شود پرهیزید و شایسته ثواب زیاد شوید.

خداوند می فرماید: «ثُمَّ تَوَكَّلْتُمْ»، یعنی سپس پیشینیان شما، «مَنْ بَعْدَ ذَلِكَ»، پس از انجام این پیمان و وفا به عهدی که با آنها بسته شد امتناع ورزیدند، «فَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ» «و اگر فضل خدا و رحمت او بر شما نبود» یعنی مهلتی را که برای توبه و از بین رفتن گناه به پیشینیان شما داد، از زیان کاران می شدید: «لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ» «مسلم از زیانکاران بودید». (سوره بقره آیه ۶۳-۶۴) موجب زیان آخرت و دنیای شما می شد، آخرت شما به واسطه کفر از بین می رفت و نعمت دنیا برای شما حاصل نمی شد، چون آنها دنیای شما را از بین می بردند و راجع به آرزوهایی که به آن نمی رسیدید، حسرت و اندوه برای شما باقی می ماند، ولی به شما برای توبه و وقت برای بازگشت مهلت دادیم، یعنی این کارها را نسبت به پدارن تان کردیم؛ هر کس خواست توبه کرد و سعادت مند گردید و از نهاد او خارج شد آنچه که خداوند مقرر نموده، از ذریه پاکی که زندگی دنیای آنها به لطف خدا خوش می گذرد و در آخرت به واسطه اطاعت خدا به مقام بلندی می رسند.

حضرت حسین بن علی صلوات الله علیهما فرمود: اگر آنها دعا می کردند و به واسطه محمد و آل محمد صلوات الله علیهم از سر نیت پاک و اعتقاد صحیح از درون دل، از خدا می خواستند که خدا آنها را حفظ کند تا بعد از دیدن این معجزات درخشان دشمنی نورزند، دعای آنها را به فضل و کرم خود مستجاب می کرد، ولی ایشان کوتاهی کردند، آسایش را انتخاب کردند و با هوای نفس در پی شهوت ها از دنیا رفتند.

۲۷۸- قال الإمام الحسن بن علي صلوات الله عليهما: ثُمَّ وَجَّهَ اللَّهُ الْعَدْلَ نَحْوَ الْيَهُودِ فِي قَوْلِهِ «أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُكُمْ» فَأَخَذَ عَهْدَكُمْ وَمَوَاقِثَكُمْ بِمَا لَا تُحِبُّونَ مِنْ بَذْلِ الطَّاعَةِ لِأَوْلِيَاءِ اللَّهِ الْأَفْضَلِينَ وَعِبَادِهِ الْمُتَجَبِّينَ مُحَمَّدٌ وَآلُهُ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ لَمَّا قَالُوا لَكُمْ كَمَا آدَاهُ إِلَيْكُمْ أَسْلَافَكُمْ الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ إِنَّ وَلَايَةَ مُحَمَّدٍ هِيَ الْغَرَضُ الْأَقْصَى وَالْمُرَادُ الْأَفْضَلُ مَا خَلَقَ اللَّهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِهِ وَلَا بَعَثَ أَحَدًا مِنْ رُسُلِهِ إِلَّا لِيَدْعُوهُمْ إِلَى وَلَايَةِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى وَخُلَفَائِهِ وَيَأْخُذَ بِهِ عَلَيْهِمُ الْعَهْدَ لِيُقِيمُوا عَلَيْهِ وَيَعْمَلَ بِهِ سَائِرُ عَوَامِّ الْأُمَمِ فِيهِذَا اسْتَكْبَرْتُمْ كَمَا اسْتَكْبَرَ أَوَائِلُكُمْ حَتَّى قَتَلُوا زَكَرِيَّا وَيَحْيَى وَاسْتَكْبَرْتُمْ أَنْتُمْ حَتَّى رُمِمْتُمْ قَتْلَ مُحَمَّدٍ وَعَلَى فَخَيَّبَ اللَّهُ سَعْيَكُمْ وَرَدَّ فِي نُحُورِكُمْ كَيْدَكُمْ وَأَمَّا قَوْلُهُ تَعَالَى تَقْتُلُونَ فَمَعْنَاهُ قَتَلْتُمْ كَمَا تَقُولُ لِمَنْ تُوْبِّخُهُ وَيَلْكَكُمْ تَكْذِبُ وَكُمْ تَمْخَرِقُ وَلَا تُرِيدُ مَا لَمْ يَفْعَلْهُ بَعْدُ وَإِنَّمَا تُرِيدُكُمْ فَعَلْتَ وَأَنْتَ عَلَيْهِ مَوْطِنٌ. (۱)

حضرت امام حسن عسکری صلوات الله عليه فرمود: آنگاه در این آیه ملامت را متوجه یهود کرد: «پس چرا هر گاه پیامبری چیزی را که خوشایند شما نبود برای تان آورد». (سوره بقره آیه ۸۷) پیمان ها و میثاق های شما را گرفت در مورد چیزهایی که راجع

ص: ۱۳۷

۱- . تفسیر امام حسن عسکری ص ۱۵۱-۱۵۲. بحار الانوار ج ۲۶ ص ۲۹۰ ح ۴۹.

به اولیای برگزیده و بندگان منتخب خدا، محمد و آل پاک و پاکیزه اش صلوات الله عليهم خوشایند شما نبود. آن موقع پدران تان به شما گفتند که به آنها گفته شده که حضرت محمد صلی الله علیه و آله هدف اصلی و منظور عالی است؛ خداوند هیچ آفریده ای را نیافرید و هیچ پیامبری را مبعوث نکرده، مگر برای اینکه آنها را دعوت به ولایت محمد و علی و

جانشینان آن دو حضرت صلوات الله علیهم نماید و از آنها عهد بگیرد که پایدار باشند تا عوام سایر ملت ها به آن عمل کنند. در همین باره «تکبر ورزیدید»، چنان چه پیشینیان شما تکبر کردند، تا آنجا که حضرت زکریا و حضرت یحیی را کشتند. شما نیز تکبر کردید، تا جایی که تصمیم به کشتن محمد و علی صلوات الله علیهما و آلهما را گرفتید، ولی خدا شما را ناامید کرد و حيله شما به خودتان برگشت. اما این آیه: «و گروهی را کشتید». (سوره بقره آیه ۸۷) معنایش این است که قبلا کشتار کردید. چنان چه اگر بخواهی کسی را سرزنش کنی به او می گویی: وای بر تو! چقدر دروغ می گویی و حيله بازی می کنی؟ و منظور این نیست که در آینده دروغ خواهد گفت و حيله بازی خواهد کرد، بلکه می خواهی بگویی چقدر قبلا چنین کاری را کرده ای و تصمیم انجام آن را داری.

حدیث ۲۷۹

۲۷۹- الشيخ محمد بن إبراهيم النعماني، عن ابن عقده عن القاسم بن محمد بن الحسن بن حازم عن عيسى بن هشام عن عبد الله بن جبلة عن عمران بن قطر عن الشحام قال: سألت أبا عبد الله صلوات الله عليه هل كان رسول الله صلى الله عليه وآله يعرف الأئمة صلوات الله عليهم قال كان نوح عليه السلام يعرفهم الشاهد على ذلك قول الله عز وجل شرع لكم من الدين ما وصي به نوحاً والذي أوحينا إليك وما وصينا به إبراهيم وموسى وعيسى قال شرع لكم من الدين يا معشر الشيعة ما وصي به نوحاً. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن ابراهیم نعمانی، با سند مذکور از شحام روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه پرسیدم: آیا رسول الله صلی الله علیه و آله ائمه صلوات الله علیهم را می شناخت؟ فرمود: حضرت نوح آنها را می شناخت. شاهد این مطلب این آیه است: «خداوند دینی را برای شما تشریع کرده که نوح را بدان سفارش فرموده و به

تو نیز همان را وحی کردیم و ابراهیم و موسی و عیسی را نیز بدان سفارش کردیم». (سوره شوری آیه ۱۳) آن حضرت در ادامه فرمود: برای شما ای گروه شیعه دینی تشریع کرده که آن را به نوح سفارش نموده بود.

حدیث ۲۸۰

۲۸۰- الشيخ محمد بن العباس، عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَطْرُوشِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْبَجَلِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ الْبَرْقِيِّ عَنْ ابْنِ أَبِي نَجْرَانَ عَنْ عَاصِمِ بْنِ حُمَيْدٍ عَنِ الثُّمَالِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَحَدٌ وَاحِدٌ تَفَرَّدَ فِي وَحْدَانِيَّتِهِ ثُمَّ تَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ فَصَارَتْ نُورًا ثُمَّ خَلَقَ مِنْ ذَلِكَ النُّورِ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَخَلَقَنِي وَذُرِّيَّتِي ثُمَّ تَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ فَصَارَتْ رُوحًا فَأَسْكَنَهُ اللَّهُ فِي ذَلِكَ النُّورِ وَأَسْكَنَهُ فِي أَبدَانِنَا فَفَحْنُ رُوحُ اللَّهِ وَكَلِمَاتُهُ وَبَنَّا احْتَجَبَ عَنْ خَلْقِهِ فَمَا زِلْنَا فِي ظِلِّهِ خَضِرَاءَ حَيْثُ لَا شَمْسٌ وَلَا قَمَرٌ وَلَا لَيْلٌ وَلَا نَهَارٌ وَلَا عَيْنٌ تَطْرَفُ نَعْبُدُهُ وَنُقَدِّسُهُ وَنُسَبِّحُهُ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ خَلْقَهُ وَأَخَذَ مِيثَاقَ الْأَنْبِيَاءِ بِالْإِيمَانِ وَالنُّصْرَةِ لَنَا وَذَلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى «وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحُكْمِهِ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ» يَعْنِي بِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَلَتَنْصُرُنَّ وَصِيَّهُ فَقَدْ آمَنُوا بِمُحَمَّدٍ وَلَمْ يَنْصُرُوا وَصِيَّهُ وَسَيَنْصُرُونَهُ جَمِيعًا وَإِنَّ اللَّهَ أَخَذَ مِيثَاقِي مَعَ مِيثَاقِ مُحَمَّدٍ بِالنُّصْرَةِ بَعْضُنَا لِبَعْضٍ

ص: ۱۳۸

فَقَدْ نَصَرْتُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَجَاهَدْتُ بَيْنَ يَدَيْهِ وَكَتَلْتُ عَدُوَّهُ وَوَفَيْتُ اللَّهَ بِمَا أَخَذَ عَلَيَّ مِنَ الْمِيثَاقِ وَالْعَهْدِ وَالنُّصْرَةِ لِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَلَمْ يَنْصُرْنِي أَحَدٌ مِنْ أَنْبِيَائِهِ وَرُسُلِهِ لِمَا قَبَضَهُمُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَسَوْفَ يَنْصُرُونَنِي. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن عباس، با سند مذکور از ابو حمزه ثمالی روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرمود: خداوند تبارک و تعالی یکتا و بی همتا است و در وحدانیت خود بی نظیر است. سپس تکلم به کلمه ای کرد؛ آن کلمه نور شد و از آن نور حضرت محمد صلی الله علیه و آله و من و ذریه ام را آفرید. سپس تکلم به کلمه ای کرد؛ آن کلمه روح شد. روح را خداوند در آن نور سکونت داد و در بدن های ما قرار داد. پس ما روح الله و کلمات خدا هستیم و به وسیله ما پنهان از خلق خود شد.

و ما پیوسته در زیر سایبانی سبز قرار داشتیم؛ جایی که خورشید و ماه و شب و روزی وجود نداشت و نه چشمی به هم می خورد. ما پیش از آفرینش مخلوقات، او را می پرستیدیم و تسبیح می گفتیم. پس از انبیاء پیمان گرفت که به ما ایمان داشته باشند و ما را یاری کنند. این آیه اشاره به همین مطلب است: «[یاد کن] هنگامی را که خداوند از پیامبران پیمان گرفت که هر گاه به شما کتاب و حکمتی دادم. سپس شما را فرستاده ای آمد که آنچه را با شماست تصدیق کرد البته به او ایمان بیاورید». (سوره آل عمران آیه ۸۱) یعنی حضرت محمد صلی الله علیه و آله را یاورید و جانشینش را یاری کنید. ایمان به حضرت محمد صلی الله علیه و آله آوردند، ولی وصی او را یاری نکردند و به زودی همه او را یاری خواهند کرد.

و خداوند پیمان مرا با پیمان حضرت محمد صلی الله علیه و آله گرفت که یکدیگر را یاری کنیم؛ من آن جناب را یاری کردم و در مقابل او پیکار نمودم و دشمنش را کشتم و به پیمانی

که خدا راجع به یاری حضرت محمد صلی الله علیه و آله از من گرفته بود وفا کردم، ولی هیچ یک از انبیاء و پیامبران خدا مرا یاری نکردند، چون وفات کرده بودند، ولی به زودی یاری خواهند کرد.

حدیث ۲۸۱

۲۸۱- الشیخ علی بن سیف بن منصور، نقل من خط الشیخ ابی جعفر الطوسی قدس الله روحه من کتاب مسائل البلدان رواه بإسناده عن ابی محمد الفضل بن شاذان یرفعه إلی جابر بن یزید الجعفی عن رجل من أصحاب امیر المؤمنین صلوات الله علیه قال: دخل سلمان رضی الله عنه علی امیر المؤمنین صلوات الله علیه فسأله عن نفسه فقال یا سلمان انا الذی دعیة الأمم کلها إلی طاعتي فکفرت فعذبت بالنار و انا خازنها علیهم حقاً أقول یا سلمان إنه لا یعرفنی أحد حق معرفتی إلا کان معی فی الملأ الاعلی قال ثم دخل الحسن والحسین صلوات الله علیهما فقال یا سلمان هذان شتفا عرش رب العالمین وبهما تشرق الجنان و أمهما خیره النسوان أخذ الله علی الناس الميثاق بی فصدق من صدق و کذب من کذب فهو فی النار و انا الحجة البالغة و الکلمة الباقية و انا سفیر السفراء قال سلمان یا امیر المؤمنین لقد وجدتک فی التوراه کذلک و فی الانجیل کذلک بابی انت و أمی یا قتیل کوفان و الله لو لا أن یقول الناس و شوقاه رحم الله قاتل سلمان لقلت فیک مقالاً تسمیز منه النفوس لآنک حجة الله الذی به تاب علی آدم و بک أنجی یوسف من الجب و انت قصه ایوب و سبب تغیر نعمه الله علیه فقال امیر المؤمنین صلوات الله علیه أ تدری ما قصه ایوب و

ص: ۱۳۹

سَبَبُ تَغْيَرِ نَعْمَةِ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ اللَّهُ أَعْلَمُ وَأَنْتَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ قَالَ لَمَّا كَانَ عِنْدَ الْأَنْبَعَاثِ لِلنُّطْقِ شَكَّ أَيُّوبُ فِي مُلْكِي فَقَالَ هَذَا خَطْبُ جَلِيلٍ وَأَمْرٌ جَسِيمٌ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَا أَيُّوبُ أَتَشْكُ فِي صُورِهِ أَقَمْتَهُ أَنَا إِنِّي ابْتَلَيْتُ آدَمَ بِالْبَلَاءِ فَوَهَبْتُهُ لَهُ وَصَفَحْتُ عَنْهُ بِالتَّسْلِيمِ عَلَيْهِ بِأَمْرِهِ الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْتَ تَقُولُ خَطْبُ جَلِيلٍ وَأَمْرٌ جَسِيمٌ فَوَ عِزَّتِي لَأُذِيقَنَّكَ مِنْ عَذَابِي أَوْ تَتُوبَ إِلَيَّ بِالطَّاعَةِ لِلْأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ثُمَّ أَدْرَكْتُهُ السَّعَادَةَ بِي يَعْنِي أَنَّهُ تَابَ وَأَذْعَنَ بِالطَّاعَةِ لِلْأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَعَلَى ذُرِّيَّتِهِ الطَّيِّبِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۱)

مرحوم شیخ علی بن سیف بن منصور، با سند مذکور از جابر بن یزید جعفی از مردی از اصحاب حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه روایت کرده که گفت: روزی سلمان خدمت حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه رسید و راجع به خود آن حضرت از ایشان پرسید. فرمود: ای سلمان! من کسی هستم که تمام امت ها به اطاعت از من دعوت شدند، کافر شدند و به آتش عذاب گردیدند. من نگهبان آنها هستم، این یک واقعیتی است که می گویم. ای سلمان! مرا به واقع کسی نمی شناسد، مگر اینکه با من خواهد بود در ملا اعلی.

راوی گوید: در این موقع حضرت امام حسن و حضرت امام حسین صلوات الله علیهما وارد شدند. حضرت فرمود: ای سلمان! این دو گوشواره عرش پروردگار جهان هستند؛ به وسیله آن دو بهشت درخشان است، و مادرشان بهترین زنان است. خداوند از مردم راجع به من پیمان گرفته است؛ هر کس خواست تصدیق نمود و هر کس تکذیب کرد، در آتش است. من حجت بالغه و کلمه باقیه و سفیر سفراء هستم.

سلمان گفت: یا امیرالمؤمنین! من تو را در تورات با همین مشخصات دیدم و در انجیل نیز همین طور. پدر و مادرم فدایت باد ای شهید کوفه! به خدا قسم اگر مردم با اشتیاق نمی گفتند که خدا رحمت کند قاتل سلمان را، سخنی در باره ات می گفتم که موجب ناراحتی

نفوس و مردم می شد، زیرا تو حجت خدایی هستی که خدا توبه حضرت آدم علیه السلام را به وسیله تو پذیرفت و حضرت یوسف علیه السلام را از چاه نجات بخشید و تو داستان حضرت ایوب علیه السلام و سبب تغییر یافتن نعمت خدا بر او هستی. حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرمود: می دانی داستان حضرت ایوب چیست و علت تغییر نعمت خدا بر او چه بوده؟ گفت: خدا بهتر می داند و شما یا امیر المؤمنین! فرمود: هنگام آمادگی برای سخن، حضرت ایوب در فرمانروایی من مشکوک شد و گفت: این مطلب بزرگ و امری بس سنگین است.

خداوند فرمود: ای ایوب! درباره صورتی که من آن را به پا داشته ام مشکوک می شوی؟ من آدم را گرفتار گرداندم، به وسیله او آدم را بخشیدم و از او گذشتم، چون تسلیم گردید و او را به امیرالمؤمنین بودن پذیرفت. تو می گویی این کار بزرگ و خیلی سنگین است؟ قسم به عزت خودم که تو را از عذاب خویش می چشانم، مگر آنکه به اطاعت نمودن از امیر المؤمنین توبه نمایی! سپس به واسطه من سعادتمند شد، یعنی او توبه کرد و به اطاعت نسبت به امیرالمؤمنین و ذریه پاکش صلوات الله علیهم اقرار نمود.

حدیث ۲۸۲

۲۸۲- الشيخ محمد بن محمد بن النعمان المفید، عن ابن سنان عن المفضل بن عمر قال: قال لي أبو عبد الله صلوات الله عليه إنَّ الله تبارك وتعالى تَوَحَّدَ بِمُلْكِهِ فَعَرَّفَ عِبَادَهُ نَفْسَهُ ثُمَّ فَوَّضَ إِلَيْهِمْ أَمْرَهُ وَ أَبَاحَ لَهُمْ جَنَّتَهُ فَمَنْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يُطَهِّرَ قَلْبَهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ عَرَفَهُ وَلَا يَتَنَا وَ مَنْ أَرَادَ أَنْ يَطْمَسَ عَلَى قَلْبِهِ أَمْسَكَ عَنْهُ

مَعْرِفَتَنَا ثُمَّ قَالَ يَا مُفَضَّلُ وَاللَّهِ مَا اسْتَوْجَبَ آدَمُ أَنْ يَخْلُقَهُ اللَّهُ بِيَدِهِ وَ يَنْفُخَ فِيهِ مِنْ رُوحِهِ إِلَّا بَوَكَايَهُ عَلَى صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ مَا كَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا إِلَّا بَوَكَايَهُ عَلَى صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ لَا أَقَامَ اللَّهُ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ آيَةً لِلْعَالَمِينَ إِلَّا بِالْخُضُوعِ لِعَلَى صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ اجْمَلِ الْأَمْرَ مَا اسْتَاهَلَ خَلْقٌ مِنَ اللَّهِ النَّظَرَ إِلَيْهِ إِلَّا بِالْعُبُودِيَّةِ لَنَا. (۱)

مرحوم شیخ مفید، با سند مذکور از مفضل بن عمر روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه به من فرمود: خداوند تبارک و تعالی یکتا است در فرمانروایی اش؛ خود را به بندگان معرفی نمود، سپس امر خود را به آنها واگذار کرد و بهشت را برایشان ارزانی داشت؛ هر کس را بخواهد از جن و انس دل پاک دهد و او را به ولایت ما آشنا می کند و هر کس را بخواهد کور دل گرداند، جلوگیری می نماید از او معرفت ما را.

سپس فرمود: ای مفضل! به خدا قسم حضرت آدم شایسته آفریده شدن به دست خدا و دمیدن روح خویش در او نشد، مگر به واسطه ولایت علی صلوات الله علیه، و خدا با حضرت موسی سخن نگفت، مگر به ولایت علی صلوات الله علیه، و حضرت عیسی بن مریم را آیت برای جهانیان قرار نداد، مگر به واسطه خضوع نسبت به علی صلوات الله علیه. سپس فرمود: زیباترین مسئله اینکه هیچ یک از مخلوقات اهلیت نگاه و توجه خدا را پیدا نکرد مگر بخاطر کوچکی در مقابل ما اهل بیت.

۲۸۳- الشيخ محمد بن العباس، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ مَالِكٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ طَاهِرِ بْنِ مَدْرَارٍ عَنْ أَخِيهِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْمَدَائِنِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ «وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا» قَالَ كَتَابُ كَتَبَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي وَرَقِهِ آسَ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ الْخَلْقَ بِالْفَى عَامٍ فِيهَا مَكْتُوبٌ يَا شِيعَةَ آلِ مُحَمَّدٍ أَعْطَيْتُكُمْ قَبْلَ أَنْ تَسْأَلُونِي وَغَفَرْتُ لَكُمْ قَبْلَ أَنْ تَسْتَغْفِرُونِي مَنْ أَتَى مِنْكُمْ بِوَلَايَةِ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ أَسْكَنْتُهُ جَنَّتِي بِرَحْمَتِي. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن عباس، با سند مذکور از ابو سعید مدائنی روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه درباره این قول خدای عزوجل: «آن دم که [موسی را] ندا دردادیم تو در جانب طور نبودی». (سوره قصص آیه ۴۶) پرسیدم. فرمود: این نوشته ای است که خداوند دو هزار سال قبل از آفرینش خلق، بر برگ آسی نوشت و در آن نوشته بود: ای شیعیان آل محمد! به شما عطا کردم قبل از درخواست و شما را آمرزیدم قبل از تقاضای آمرزش؛ هر کدام از شما که با ولایت محمد و آل محمد صلوات الله علیهم پیش من آید، او را به رحمت خود ساکن بهشت می کنم.

حدیث ۲۸۴

۲۸۴- الشيخ الحسن بن سليمان الحلبي، عَنْ الصَّدُوقِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّقَرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْعَبَّاسِ بْنِ بَسَّامٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْمُهَلَّبِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ صَبِيحٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ: لَمَّا عُرِجَ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِلَى السَّمَاءِ قَالَ الْعَزِيزُ عَزَّ وَجَلَّ آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ قَالَ قُلْتُ وَ الْمُؤْمِنُونَ قَالَ صَدَقْتَ يَا مُحَمَّدُ مَنْ خَلَقْتَ لَأَمَّتْكَ وَ هُوَ أَعْلَمُ قُلْتُ خَيْرَهَا لِأَهْلِهَا قَالَ صَدَقْتَ يَا مُحَمَّدُ إِنِّي أَطَّلَعْتُ إِلَى الْأَرْضِ اطَّلَاعَهُ فَاخْتَرْتُكَ مِنْهَا ثُمَّ

۱- الإختصاص (للمفید) ص ۲۵۰.

۲- کنز جامع الفوائد ص ۲۱۵.

شَقَقْتُ لَكَ اسْمًا مِنْ أَسْمَائِي فَلَا أُذْكَرُ فِي مَوْضِعٍ إِلَّا ذُكِرْتَ مَعِي وَ أَنَا الْمَحْمُودُ أَنْتَ مُحَمَّدٌ ثُمَّ أَطْلَعْتُ إِلَيْهَا أَطْلَاعَهُ أُخْرَى فَاخْتَرْتُ مِنْهَا عَلِيًّا فَجَعَلْتُهُ وَصِيكَ فَأَنْتَ سَيِّدُ الْأَنْبِيَاءِ وَعَلِيٌّ سَيِّدُ الْأَوْصِيَاءِ إِنِّي خَلَقْتُكَ وَ خَلَقْتُ عَلِيًّا وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ مِنْ شَبَحِ نُورٍ ثُمَّ عَرَضْتُ وَلَايَتَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ وَ سَائِرِ خَلْقِي وَ هُمْ أَرْوَاحٌ فَمَنْ قَبِلَهَا كَانَ عِنْدِي مِنَ الْمُقَرَّبِينَ وَ مَنْ جَحَدَهَا كَانَ عِنْدِي مِنَ الْكَافِرِينَ يَا مُحَمَّدُ وَ عَزَّتِي وَ جَلَالِي لَوْ أَنَّ عَبْدًا عَبْدَنِي حَتَّى يَنْقُطَ أَوْ يَصِيرَ كَالشَّنِّ الْبَالِي ثُمَّ أَتَانِي جَاحِدًا لَوْلَايَتِهِمْ لَمْ أُدْخِلْهُ جَنَّتِي وَ لَا أَظْلِلْتُهُ تَحْتَ عَرْشِي. (۱)

مرحوم شیخ حسن بن سلیمان حلی، با سند مذکور از منصور از حضرت امام موسی کاظم از پدر بزرگوارش از جد بزرگوارش صلوات الله عليهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: وقتی مرا به آسمان به معراج بردند، خداوند فرمود: «پیامبر به آنچه از پروردگارش به او نازل شده، ایمان آورده» من گفتم «و مؤمنان». (سوره بقره آیه ۲۸۵) فرمود: راست گفתי. ای محمد! چه کس را برای امت به جانشینی خود قرار داده ای؟ با این که او خود بهتر می دانست گفتم: بهترین آنها برای مردم را. فرمود: راست گفתי. یا محمد! من به زمین نگریستم و تو را از میان آنها انتخاب کردم. بعد برای یک اسم از اسم های خود جدا نمودم. از من در جایی یاد نمی کنند، مگر اینکه تو را نیز با من یاد می کنند. من محمودم و تو محمد صلوات الله علیه و آله. بعد برای مرتبه دیگر به زمین نگریستم؛ علی

صلوات الله عليه را انتخاب کردم و او را وصیّ تو قرار دادم. تو سرور انبیاء هستی و علی سرور اوصیاء است. من، تو و علی و فاطمه و حسن و حسین صلوات الله علیهم را از شب نوری آفریدم. سپس در حالی که روح بودید، ولایت شما را بر ملائکه و سایر خلق عرضه داشتم. هر کس پذیرفت در نزد من از مقربین شد و هر کس منکر شد، از کافرین گردید.

ای محمد! به عزت و جلالم سوگند که اگر بنده ای مرا پرستد و عبادت کند، آن قدر که نفسش قطع شود یا از حرکت باز ماند یا همچون مشکی خشک گردد، با این حال از عبادت پیش من آید اما منکر ولایت ایشان باشد، نه او را داخل بهشت می کنم و نه در سایه عرشم قرار می دهم.

حدیث ۲۸۵

۲۸۵- الشيخ الحسن بن سليمان الحلبي، بإسناده عن وَهْبِ بْنِ مُنْبِهٍ قَالَ: إِنَّ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ نَظَرَ لَيْلَهُ الْخُطَابَ إِلَى كُلِّ شَجَرَةٍ فِي الطُّورِ وَ كُلِّ حَجَرٍ وَ نَبَاتٍ يَنْطِقُ بِذِكْرِ مُحَمَّدٍ وَ اثْنَيْ عَشَرَ وَصِيًّا لَهُ مِنْ بَعْدِهِ فَقَالَ مُوسَى إِلَهِي لَا أَرَى شَيْئًا خَلَقْتَهُ إِلَّا وَ هُوَ نَاطِقٌ بِذِكْرِ مُحَمَّدٍ وَ أَوْصِيَائِهِ الْاِثْنَيْ عَشَرَ فَمَا مَنَزَلُهُ هَؤُلَاءِ عِنْدَكَ قَالَ يَا ابْنَ عِمْرَانَ إِنِّي خَلَقْتُهُمْ قَبْلَ أَنْ أَخْلُقَ الْأَنْوَارَ خَلَقْتُهُمْ فِي خِزَانَةِ قُدْسِي تَرْتَعُ فِي رِيَاضِ مَشِيَّتِي وَ تَتَنَسَّمُ مِنْ رُوحِ جِبْرُوتِي وَ تُشَاهِدُ أَفْطَارَ مَلَكَوتِي حَتَّى إِذَا شِئْتَ بِمَشِيَّتِي أَنْفَذْتَ قَضَائِي وَ قَدَرِي يَا ابْنَ عِمْرَانَ إِنِّي سَبَقْتُ بِهِمُ السُّبَّاقَ حَتَّى أَزْخَرِفَ بِهِمْ جَنَانِي يَا ابْنَ عِمْرَانَ تَمَسَّكَ بِذِكْرِهِمْ فَإِنَّهُمْ خَزَنَةُ عِلْمِي وَ عِيَّةُ حَكْمَتِي وَ مَعْدَنُ نُورِي قَالَ حُسَيْنُ بْنُ عَلْوَانَ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا فَقَالَ حَقُّ ذَلِكَ هُمُ اثْنَا عَشَرَ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ عَلِيٌّ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَ

۱- کتاب المحتضر ص ۱۴۷-۱۴۸.

مَنْ شَاءَ اللَّهُ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنَّمَا سَأَلْتُكَ لِتُبَيِّنَ الْحَقَّ لِي قَالَ أَنَا وَابْنِي هَذَا وَ أَوْمَأَ إِلَى ابْنِهِ مُوسَى وَ الْخَامِسُ مِنْ وَلَدِهِ يَغِيبُ شَخْصُهُ وَ لَا يَحِلُّ ذِكْرُهُ بِاسْمِهِ. (۱)

مرحوم شیخ حسن بن سلیمان حلی، با سند خویش از وهب بن منبه روایت کرده که گفت: حضرت موسی علیه السلام در شب گفتگو با خدا در طور، چشمش به هر درختی و هر سنگ و گیاهی که می افتاد، دم از ذکر حضرت محمد و دوازده وصی بعد از او صلوات الله علیهم می زدند.

حضرت موسی گفت: خدایا! چیزی را نمی بینم که خلق کرده باشی، جز اینکه دم از ذکر حضرت محمد و اوصیای دوازده گانه بعد از او صلوات الله علیهم می زنند. مقام آنها در نزد تو چقدر است؟ خداوند فرمود: ای پسر عمران! من آنها را پیش از آفرینش انوار در خزانه قدسم آفریدم، که در ریاض مشیتم می خرامیدند و از روح جبروتم تنفس می کردند و شاهد اطراف ملکوتم بودند، تا زمانی که با مشیت خود خواستم و قضا و قدر خود را به اجرا در آوردم. ای پسر عمران! من به وسیله آنها مسابقه ای ترتیب دادم تا بهشتم را به ایشان زینت بخشم. ای پسر عمران! به وسیله ذکر آنها تمسک بجو، زیرا آنها نگهبانان علم و جایگاه حکمت من و معدن نورم هستند.

حسین بن علوان گفت: این حدیث را برای حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه نقل کردم. حضرت فرمود: واقعیت دارد. آنها دوازده نفر از آل محمد صلوات الله علیهم هستند؛

علی و حسن و حسین و علی بن الحسین و محمد بن علی صلوات الله علیهم و هر کس را که خدا بخواند. گفتیم: آقا! من این را برای شما عرض کردم تا حق را برایم آشکار فرمایید. فرمود: من و این پسر (اشاره کرد به پسرش حضرت امام موسی کاظم صلوات الله علیه) و پنجم فرزندش که از دیده ها غایب می شود و حلال نیست بردن نامش.

حدیث ۲۸۶

۲۸۶- الشيخ الحسن بن سليمان الحلبي، بإسناده عن الحسن بن علي العسكري عن آبائه صلوات الله عليهم قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله إن الله اختارنا معاشراً آل محمد صلوات الله عليهم و اختار الملائكة المقربين و ما اختارهم إلا لعلمه إنهم ليهتدون. (۲)

مرحوم شیخ حسن بن سلیمان حلی، با سند خویش از حضرت امام حسن عسکری از پدران بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: خداوند ما آل محمد صلوات الله علیهم را انتخاب نمود و ملائکه مقرب را. آنها را انتخاب نکرد، مگر اینکه می دانست هدایت می یابند.

حدیث ۲۸۷

۲۸۷- الشيخ الحسن بن سليمان، نقلًا من كتاب التنبية للخيرة بحذف الإسناد عن أمير المؤمنين صلوات الله عليه قال رسول الله صلى الله عليه وآله أنا سيد الأولين و الآخرين و أنت يا علي سيد الخلائق بعدى أولنا و آخرنا كأولنا. (۳)

ص: ۱۴۳

۱- .المحتضر ص ۱۵۱.

۲- .المحتضر ص ۱۵۱.

۳- .بحار الانوار ج ۲۶ ص ۳۱۶ ح ۷۹.

مرحوم شیخ حسن بن سلیمان، از کتاب تنبیه للحریر با حذف اسناد از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: من سرور پیشینیان و آیندگان هستم و تو یا علی سرور خلائق بعد از من هستی؛ اول ما مانند آخری ما است و آخری ما مانند اولی.

حدیث ۲۸۸

۲۸۸- الشيخ الحسن بن سليمان، نقلًا من تفسير محمد بن العباس بإسناده عن الحارث و سعيد بن قيس عن علي صلوات الله عليه قال قال رسول الله صلى الله عليه و آله أنا و أوردكم على الحوض و أنت يا علي الساقى و الحسن الذائد و الحسين الأمر و علي بن الحسين الفارط و محمد بن علي الناصر و جعفر بن محمد السائق و موسى بن جعفر محصى المحبين و المبعضين و قاصع المنافقين و علي بن موسى مزين المؤمنين و محمد بن علي منزل أهل الجنة فى درجاتهم و علي بن محمد خطيب شيعته و مزوجهم الحور و الحسن بن علي سراج أهل الجنة يستضيئون به و الهادي المهدي شفيعهم يوم القيامة حيث لا يأذن الله إلا لمن يشاء و يرضى.

(۱)

مرحوم شیخ حسن بن سلیمان، به نقل از تفسیر مرحوم شیخ محمد بن عباس با اسناد ایشان از حارث و سعید بن قیس روایت کرده که گفتند: حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: من جلوتر از شما وارد حوض می شوم و تو یا علی

ساقی هستی و حسن مدافع و حسین امر کننده و علی بن الحسین پیشرو و محمد بن علی ناشر و جعفر بن محمد رهبر و موسی بن جعفر شماره بردار دوستان و دشمنان و از بین برنده منافقین و علی بن موسی زینت بخش مؤمنین و محمد بن علی جای دهنده مؤمنین است در درجه خودشان در بهشت و علی بن محمد خطیب شیعیان و به ازدواج در آورنده حورالعین، حسن بن علی چراغ بهشتیان که از نور ایشان بهره می برند و هادی مهدی شفیع آنها است در روز قیامت، موقعی که اجازه داده نمی شود مگر برای کسی که خدا بخواهد صلوات الله علیهم اجمعین.

حدیث ۲۸۹

۲۸۹- قال الشيخ الحسن بن سليمان: رُوِيَ عَنِ الصَّادِقِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنَّهُ قَالَ: عَلِمْنَا وَاحِدٌ وَفَضَلْنَا وَاحِدٌ وَنَحْنُ شَيْءٌ وَاحِدٌ. (۲)

مرحوم شیخ حسن بن سلیمان گوید: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه روایت شده که آن حضرت فرمود: علم ما یکی است و فضل ما یکی است و ما یک شیء واحد هستیم.

حدیث ۲۹۰

۲۹۰- قال الشيخ الحسن بن سليمان: وَقَالَ الصَّادِقُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ كُلُّ مَا كَانَ لِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَلَنَا مِثْلُهُ إِلَّا النَّبُوَّةَ وَالْأَزْوَاجَ. (۳)

مرحوم شیخ حسن بن سلیمان گوید: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: هر چه حضرت محمد صلی الله علیه و آله دارد ما نیز مانند آن را داریم، جز نبوت و مسأله همسران.

۱- بحار الانوار ج ۲۶ ص ۳۱۶ ح ۸۰

۲- بحار الانوار ج ۲۶ ص ۳۱۷ ح ۸۲

۳- بحار الانوار ج ۲۶ ص ۳۱۷ ح ۸۳

حدیث ۲۹۱

۲۹۱- الشيخ الحسن بن سليمان، نَقَلَ مِنْ كِتَابِ الْقَائِمِ لِلْفَضْلِ بْنِ شَاذَانَ بِإِسْنَادِهِ عَنْ أَبِي الْوَرْدِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: تَسْنِيمُ أَشْرَفُ شَرَابِ الْجَنَّةِ يَشْرَبُهُ مُحَمَّدٌ وَ آلُ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ صِرْفًا وَ يُمَزَّجُ لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ وَ لِسَائِرِ أَهْلِ الْجَنَّةِ. (۱)

مرحوم شیخ حسن بن سلیمان، به نقل از کتاب فضل بن شاذان با اسناد ایشان از ابو الورد از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: تسنیم «بهترین نوشیدنی بهشت است که محمد و آل محمد صلوات الله علیهم آن را خالص می آشامند و برای اصحاب یمین و سائر اهل بهشت مخلوط می کنند.

حدیث ۲۹۲

۲۹۲- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ حَدَّثَنِي عَمِّي مُحَمَّدُ بْنُ الْقَاسِمِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ هِلَالٍ عَنْ الْفَضْلِ بْنِ دُكَيْنٍ عَنْ مَعْمَرِ بْنِ رَاشِدٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ أَتَى يَهُودِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فَقَامَ بَيْنَ يَدَيْهِ يُحَدِّثُ النَّظَرَ إِلَيْهِ فَقَالَ يَا يَهُودِي حَاجَتُكَ قَالَ أَنْتَ أَفْضَلُ أُمِّ مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ النَّبِيِّ الَّذِي كَلَّمَهُ اللَّهُ وَ أَنْزَلَ عَلَيْهِ التَّوْرَاهَ وَ الْعَصَا وَ فَلَقَ لَهُ الْبَحْرَ وَ أَظْلَهُ بِالْغَمَامِ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ

صلی الله علیه و آله إِنَّهُ يُكْرَهُ لِلْعَبْدِ أَنْ يُزَكِّي نَفْسَهُ وَلَكِنِّي أَقُولُ إِنَّ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامَ لَمَّا أَصَابَ الْخَطِيئَةَ كَانَتْ تَوْبَتُهُ أَنْ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ لَمَّا غَفَرْتَ لِي فَغَفَرَهَا اللَّهُ لَهُ وَ إِنِّ نُوْحًا لَمَّا رَكِبَ فِي السَّفِينَةِ وَ خَافَ الْغَرَقَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ لَمَّا أَنْجَيْتَنِي مِنَ الْغَرَقِ فَنَجَّاهُ اللَّهُ عَنْهُ وَ إِنِّ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامَ لَمَّا أُلْقِيَ فِي النَّارِ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ لَمَّا أَنْجَيْتَنِي مِنْهَا فَجَعَلَهَا اللَّهُ عَلَيْهِ بَرْدًا وَ سَلَامًا وَ إِنِّ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامَ لَمَّا أُلْقِيَ عَصَاهُ وَ أَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ لَمَّا أَمْتَنَنِي فَقَالَ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى يَا يَهُودِيُّ إِنَّ مُوسَى لَوْ أَدْرَكْنِي ثُمَّ لَمْ يُؤْمِنْ بِي وَ بِنُبُوتِي مَا نَفَعَهُ إِيْمَانُهُ شَيْئًا وَ لَا نَفَعَتْهُ النُّبُوَّةُ يَا يَهُودِيُّ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِي الْمَهْدِيُّ إِذَا خَرَجَ نَزَلَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِنُصْرَتِهِ وَ قَدَمَهُ وَ صَلَّى خَلْفَهُ. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از معمر بن راشد روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: مردی یهودی نزد رسول الله صلی الله علیه و آله آمد و پیش روی حضرت ایستاد و به ایشان خیره شد. حضرت فرمود: ای یهودی! چه می خواهی؟ عرض کرد: تو برتری یا موسی بن عمران؟! همان پیامبری که خداوند با او سخن گفت و بر او تورات و عصا را نازل کرد و برایش دریا را شکافت و با ابر بر سرش سایه فکند؟ رسول الله صلی الله علیه و آله به او فرمود: ناپسند است که بنده خود را بستاید، اما من برای تو می گویم: وقتی حضرت آدم علیه السلام به آن گناه دچار شد، توبه اش این بود که بگوید: خداوند! به حق محمد و آل محمد صلوات الله علیهم از تو می خواهم که از من درگذری. و خداوند از گناه او درگذشت. وقتی حضرت نوح علیه السلام سوار کشتی شد و ترسید که غرق شود گفت: خداوند! به حق محمد و آل محمد صلوات الله علیهم از تو می خواهم که مرا از غرق شدن برهانی. و خداوند او را رهانید. وقتی حضرت ابراهیم علیه السلام در آتش انداخته شد

۱- بحار الانوار ج ۲۶ ص ۳۱۸ ح ۸۸.

۲- الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۲۱۸ ح ۴.

گفت: خداوندا به حق محمد و آل محمد صلوات الله عليهم از تو می خواهم که مرا از آتش نجات دهی. و خداوند آتش را بر او سرد و سلامت قرار داد. وقتی حضرت موسی علیه السلام عصایش را انداخت از روی ترس با خود زمزمه کرد و گفت: خداوندا به حق محمد و آل محمد صلوات الله عليهم از تو می خواهم که مرا در امان داری. و خداوند والامقام به او فرمود: «لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى» «مترس که تو خود برتری». (سوره طه آیه ۶۸) ای یهودی! اگر حضرت موسی علیه السلام مرا درمی یافت و سپس به من و به نبوت من ایمان نمی آورد، نه ایمانش برایش سودی داشت و نه نبوتش. ای یهودی! یکی از فرزندان من حضرت مهدی است، وقتی ظهور کند حضرت عیسی بن مریم برای یاری اش فرود می آید و او را پیش روی خود قرار می دهد و پشت سرش نماز می خواند.

حدیث ۲۹۳

۲۹۳- الشيخ محمد بن علی بن بابويه الصدوق، عن العجلي عن ابن زكريا القطان عن ابن حبيب عن ابن بهلول عن أبيه عن محمد بن سنان عن المفضل بن عمر قال قال أبو عبد الله صلوات الله عليه إن الله تبارك وتعالى خلق الأرواح قبل الأجساد بألفي عام فجعل أعلاها وأشرفها أرواح محمد و علي و فاطمة و الحسن و الحسين و الأئمة بعدهم صلوات الله عليهم فعرضها على السماوات والأرض والجبال فغشيها نورهم فقال الله تبارك وتعالى للسماوات والأرض والجبال هؤلاء أحبائي وأوليائي وحججي على خلقي وأئمة بريتي ما خلقت خلقاً

هُوَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْهُمْ لَهُمْ وَلِمَنْ تَوَلَّاهُمْ خَلَقْتُ جَنَّتِي وَلِمَنْ خَالَفَهُمْ وَعَادَاهُمْ خَلَقْتُ نَارِي فَمَنْ
ادَّعَى مَنَزِلَتَهُمْ مِنِّي وَ مَحَلَّهُمْ مِنْ عَظَمَتِي عَذَّبْتُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ وَ جَعَلْتُهُ وَ
الْمُشْرِكِينَ فِي أَسْفَلِ دَرَكٍ مِنْ نَارِي وَ مَنْ أَقْرَبَ بَوْلَايَتِهِمْ وَ لَمْ يَدَّعِ مَنَزِلَتَهُمْ مِنِّي وَ مَكَانَهُمْ مِنْ
عَظَمَتِي جَعَلْتُهُ مَعَهُمْ فِي رَوْضَاتِ جَنَّتِي وَ كَانَ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ عِنْدِي وَ أَبَحْتَهُمْ كِرَامَتِي
وَ أَحَلَلْتَهُمْ جِوَارِي وَ شَفَعْتَهُمْ فِي الْمُدْنِيِّينَ مِنْ عِبَادِي وَ إِمَائِي فَوَلَّيْتَهُمْ أَمَانَهُ عِنْدَ خَلْقِي فَأَيُّكُمْ
يَحْمِلُهَا بِأَثْقَالِهَا وَ يَدَّعِيهَا لِنَفْسِهِ دُونَ خَيْرَاتِي فَأَبَتِ السَّمَاوَاتُ وَ الْأَرْضُ وَ الْجِبَالُ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَ
أَشْفَقْنَ مِنْ ادِّعَاءِ مَنَزِلَتِهَا وَ تَمَنَّى مَحَلُّهَا مِنْ عَظَمَةِ رَبِّهَا فَلَمَّا أَسْكَنَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ آدَمَ وَ زَوْجَتَهُ
الْجَنَّةَ قَالَ لَهُمَا - كُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَ لَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ يَعْنِي شَجَرَةَ الْحَنْطَةِ - فَتَكُونَا
مِنَ الظَّالِمِينَ فَنَظَرَ إِلَى مَنَزِلِهِ مُحَمَّدٌ وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ الْأَئِمَّةُ بَعْدَهُمْ صَلَوَاتُ
اللَّهِ عَلَيْهِمْ فَوَجَدَهَا أَشْرَفَ مَنَازِلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَقَالَا يَا رَبَّنَا لِمَنْ هَذِهِ الْمَنَزِلَةُ فَقَالَ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ
ارْفَعَا رُءُوسَكُمَا إِلَى سَاقِ عَرْشِي فَرَفَعَا رُءُوسَهُمَا فَوَجَدَا اسْمَ مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنَ
وَ الْحُسَيْنَ وَ الْأَئِمَّةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ مَكْتُوبَةً عَلَى سَاقِ الْعَرْشِ بِنُورٍ مِنْ نُورِ الْجَبَّارِ جَلَّ جَلَالُهُ
فَقَالَا يَا رَبَّنَا مَا أَكْرَمَ أَهْلَ هَذِهِ الْمَنَزِلَةِ عَلَيْكَ وَ مَا أَحَبَّهُمْ إِلَيْكَ وَ مَا أَشْرَفَهُمْ لَدَيْكَ فَقَالَ اللَّهُ
جَلَّ جَلَالُهُ لَوْلَاهُمْ مَا خَلَقْتُكُمْ هَؤُلَاءِ خَزَنَهُ عِلْمِي وَ أَمْنَائِي عَلَى سِرِّي إِيَّاكُمْ أَنْ تَنْظُرُوا إِلَيْهِمْ
بِعَيْنِ الْحَسَدِ وَ تَتَمَنَّىا مَنَزِلَتَهُمْ عِنْدِي وَ مَحَلَّهُمْ مِنْ كِرَامَتِي فَتَدْخُلَا بِذَلِكَ فِي نَهْيِي وَ عَصِيَانِي
فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ قَالَا رَبَّنَا وَ مِنَ الظَّالِمُونَ قَالَ الْمُدَّعُونَ لِمَنَزِلَتِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ قَالَا رَبَّنَا فَارِنَا
مَنَازِلَ ظَالِمِيهِمْ فِي نَارِكَ حَتَّى نَرَاهَا كَمَا رَأَيْنَا مَنَزِلَتَهُمْ فِي جَنَّتِكَ فَأَمَرَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى
النَّارَ فَابْرَزَتْ جَمِيعَ مَا فِيهَا مِنَ الْوَانِ النَّكَالِ وَ الْعَذَابِ وَ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مَكَانُ الظَّالِمِينَ لَهُمْ
الْمُدَّعِينَ لِمَنَزِلَتِهِمْ فِي أَسْفَلِ دَرَكٍ مِنْهَا - كُلُّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَ كُلُّمَا
نَضَجَتْ جُلُودُهُمْ

بَدَلُوا سِوَاهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ يَا آدَمُ وَ يَا حَوَّاءُ لَا تَنْظُرَا إِلَى أَنْوَارِي وَ حُجَجِي بَعِينَ الْحَسَدِ
 فَأُهْبِطَكُمَا عَنْ جِوَارِي وَ أَهْلُ بَكُمَا هَوَانِي - فَوَسَّوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا
 مِنْ سَوَاتِهِمَا وَ قَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ
 وَ قَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ فَدَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ وَ حَمَلَهُمَا عَلَى تَمَنَّى مَنَزَلَتِهِمْ فَنَظَرَا إِلَيْهِمْ
 بَعِينَ الْحَسَدِ فَخُذَلَا حَتَّى أَكَلَا مِنْ شَجَرِهِ الْحَنْطَةَ فَعَادَ مَكَانَ مَا أَكَلَا شَعِيرًا فَأَصْلُ الْحَنْطَةِ كُلُّهَا
 مِمَّا لَمْ يَأْكُلَاهُ وَ أَصْلُ الشَّعِيرِ كُلُّهُ مِمَّا عَادَ مَكَانَ مَا أَكَلَاهُ فَلَمَّا أَكَلَا مِنْ الشَّجَرَةِ طَارَ الْحَلِيُّ وَ
 الْحُلُلُ عَنْ أَجْسَادِهِمَا وَ بَقِيََا عُرْيَانَيْنِ - وَ طَفَقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَ نَادَاهُمَا رَبُّهُمَا
 أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَ أَقُلَّ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ فَ قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا
 وَ إِن لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَ تَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ قَالَ اهْبِطَا مِنْ جِوَارِي فَلَا يُجَاوِرُنِي فِي جَنَّتِي
 مَنْ يَعْصِينِي فَهَبَّطَا مَوْكُولَيْنِ إِلَى أَنْفُسِهِمَا فِي طَلَبِ الْمَعَاشِ فَلَمَّا أَرَادَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ يَتُوبَ
 عَلَيْهِمَا جَاءَهُمَا جَبْرَائِيلُ - فَقَالَ لَهُمَا إِنَّكُمَا إِنَّمَا ظَلَمْتُمَا أَنْفُسَكُمَا بِتَمَنَّى مَنَزَلِهِ مَنْ فَضَّلَ عَلَيْكُمَا
 فَجَزَاؤُكُمَا مَا قَدْ عَوْقَبْتُمَا بِهِ مِنَ الْهُبُوطِ مِنْ جِوَارِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَى أَرْضِهِ فَسَلَا رَبُّكُمَا بِحَقِّ
 الْأَسْمَاءِ الَّتِي رَأَيْتُمُوهَا عَلَى سَاقِ الْعَرْشِ حَتَّى يَتُوبَ عَلَيْكُمَا فَقَالَا اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ بِحَقِّ
 الْأَكْرَمِينَ عَلَيْكَ - مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ وَ الْأَئِمَّةَ إِلَّا تُبْتَ عَلَيْنَا وَ رَحِمْتَنَا
 فَتَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمَا إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ فَلَمْ تَزَلْ أَنْبِيَاءُ اللَّهِ بَعْدَ ذَلِكَ يَحْفَظُونَ هَذِهِ الْأَمَانَةَ وَ
 يُخْبِرُونَ بِهَا أَوْصِيَاءَهُمْ وَ الْمُخْلَصِينَ مِنْ أُمَمِهِمْ فَيَأْبُونَ حَمَلَهَا وَ يُشْفِقُونَ مِنْ ادِّعَائِهَا وَ حَمَلَهَا
 الْإِنْسَانُ الَّذِي قَدْ عُرِفَ فَأَصْلُ كُلِّ ظُلْمٍ مِنْهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ ذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ - إِنَّا
 عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ الْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَ أَشْفَقْنَ مِنْهَا وَ حَمَلَهَا
 الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا. (١)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از مفضل بن عمر روایت کرده که گفت: حضرت امام
 جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: خداوند تبارک و تعالی ارواح را بیش از هزار سال قبل

از اجساد خلق کرد و برترین و شریف ترین آن ها را محمد و علی فاطمه و حسن و حسین و امامان بعد از آن ها صلوات الله علیهم قرار داد. پس آن را بر آسمان ها و زمین و کوه ها عرضه کرد و نور آن ها همه را فرا گرفت. خداوند تبارک و تعالی به آسمانها و زمین و کوه ها گفت، اینان دوستان، اولیاء و حجت های من بر آفریدگانم هستند و امامان همه خلق من هستند. هیچ مخلوفی را خلق نکردم که دوست داشتنی تر از آنان برای من باشند. برای هرکس که آنان را دوست بدارد، بهشت را خلق کردم و برای کسی که با آنان مخالفت و دشمنی کند، آتشم را خلق کردم، پس هرکس مدعی جایگاه و منزلت آنان باشد، او را چنان عذابی می کنم که هیچ کس از مخلوقات را عذاب نکرده باشم و او را به همراه مشرکان در پست ترین مقام آتشم قرار می دهم. و هرکس به ولایت و دوستی آن ها اقرار کند و مدعی جایگاه و منزلت آنان نباشد او را با آن ها در باغ های بهشتم قرار می دهم و برای آنان آنچه می خواهند در آنجا هست و کرامتم شامل آن ها می شود و آن ها را به هم جوارى با خود زینت می بخشم و آن ها را شفیع بندگان گناهکارم قرار می دهم. پس ولایت و دوستی آن ها امانتی نزد خلق من است. پس کدامیک از شما به جز برگزیدگانم می توانند بار را با سنگینی اش حمل کنند و آن را برای خودش ادعا کند؟ چرا که آسمان ها و زمین و کوه ها از قبول آن بار ابا ورزیدند و از ادعای جایگاهش و آرزوی آن در برابر عظمت پروردگارش بیمناک

ص: ۱۴۷

بودند. هنگامی که خداوند عز و جل آدم و همسرش را در بهشت سکنی داد به آن دو فرمود: «از آن هر چقدر می خواهید بخورید و به این درخت یعنی درخت گندم نزدیک نشوید که از ظالمان خواهید بود».

پس به جایگاه محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین و امامان بعد از آن ها صلوات الله علیهم نگاه کرد و آن ها را در بالاترین جایگاه های بهشتیان یافت. گفتند پروردگار این جایگاه برای کیست؟ خداوند جل و جل و جلاله فرمود: سرهای تان را تا پای عرش من بالا بیاورید. پس سرهای شان را بالا آوردند و دیدند نام محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین و امامان صلوات الله علیهم با نور خداوند جبار بر پایه عرش مکتوب است. گفتند: خدایا! چقدر این مقام نزد تو گرامی است و چقدر نزد تو محبوب است و چقدر نزد تو شریف است! خداوند جل و جل و جلاله فرمود: اگر آن ها نبودند، شما را خلق نمی کردم. اینا محزن علم من و امینان راز من هستند بر شماست که آنها به چشم حسد ننگرید و جایگاه آنان را آرزو نکنید که به واسطه آن در نهی و عصیان من وارد می شوید «و از ظالمان می شوید» گفتند: پروردگار! ظالمان چه کسانی هستند؟ فرمود: آنان که مدعی ناحق جایگاه آنان هستند. گفتند: پروردگار! جایگاه ظلم کنندگان به آن ها را در آتشت به ما نشان بده تا ببینیم، همان گونه که جایگاه آن خوبان را در بهشت دیدیم. خداوند تبارک و تعالی به آتش دستور داد، پس همه آنچه در آن بود از انواع عذاب و سختی آشکار شد و خداوند عز و جل فرمود: جایگاه ظلم کنندگان به آنها و مدعیان جایگاهشان در پست ترین جای آن خواهد بود. هرگاه بخواهند از آن خارج شوند، دوباره به آن بازگردانده می شوند و هنگامی که پوست هایشان پخته شد، به غیر از آن تبدیل می شود تا عذاب را بچشند. ای آدم و حوا به نورهای من و محبت های من به نگاه حسد ننگرید که شما را از جوارم بیرون می رانم و ذلت خود را بر شما فرود می آورم. «پس شیطان آن دو را وسوسه کرد تا آنچه از عورت ها (شرمگاه

ها) یشان پنهان بود آشکار شود و گفت که پروردگارتان شما را از این درخت نهی نکرده است تا مبادا دو فرشته شوید و جاودانه بمانید و من برای شما خیرخواه هستم و آن دو را به غرور راهنمایی کرد» و آن دو را تحریک کرد که جایگاه آنان را آرزو کنند و آن دو به دیده حسد به آنان نگریستند و ناامید شدند. تا این که از درخت گندم خوردند. پس به جای آنچه خوردند جو جایگزین شد. اصل گندم نیز آن بخشی است که آنان نخوردند. و اصل جو همان چیزی است که جایگزین بخش خورده شده گندم شد. هنگامی که از درخت خوردند، زیورها و لباس هایشان از بدنشان افتاد و برهنه باقی ماندند. «و به چسبانیدن برگ[های درختان] بهشت بر خود آغاز کردند و پروردگارشان بر آن دو بانگ بر زد مگر شما را از این درخت منع نکردم و به شما نگفتم که در حقیقت شیطان برای شما دشمنی آشکار است. گفتند پروردگارا ما بر خویشتن ستم کردیم و اگر بر ما نبخشایی و به ما رحم نکنی مسلما از زیانکاران خواهیم بود» فرمود: از جوار من بیرون بروید و در بهشت من کسی که از من سرپیچی کند، در جوار من نخواهد بود. پس فرود بیایید و به دست آوردن روزی به خودتان موکول می شود. هنگامی که خداوند عز و جل خواست که توبه آن دو را بپذیرد، جبرئیل نزد آن درآمد و گفت: شما دو نفر در حق خودتان ظلم کردید که تمنای جایگاه کسی که از شما برتر بود را داشتید، پس جزای شما این است که از جوار خداوند عز و جل به زمین فرود بیاید و از خداوند به حق نام هایی که در پایه عرش دیدید بخواهید که توبه شما را بپذیرد. پس گفتند: بار خدایا به حق خوبان درگاهت، محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین و امامان صلوات الله علیهم، از تو می خواهیم که توبه ما را بپذیری و بر ما رحم کنی. پس توبه آنان را پذیرفت که او توبه پذیر مهربان است. بعد از آنان، پیامبرانی نازل شدند که همچنان این امانت را حفظ می کنند و جانشینان شان و مخلصان از امت های شان را از آن آگاه می سازند و آنان از حمل آن امتناع می ورزند

و از ادعای آن بیمناک می گردند و انسانی که شناخته شد آن را حمل کرد؛ پس اهل هر ظلمی تا روز قیامت از اوست و آن سخن خداوند عز و جل است: «همانا ما این امانت را بر آسمان ها و زمین عرضه کردیم ولی از حمل آن امتناع ورزیدند و بیمناک شدند و انسان آن را حمل کرد چرا که ظالم و نادان است».

حدیث ۲۹۴

۲۹۴- الشيخ محمد بن علی بن بابويه الصدوق، عن علي بن أحمد بن محمد بن عمران الدقاق عن العلوي عن جعفر بن محمد بن مالك عن محمد بن الحسين بن زيد عن محمد بن زياد عن المفضل عن الصادق جعفر بن محمد صلوات الله عليهما قال: سألته عن قول الله عز وجل واذ ابتلى إبراهيم ربه بكلمات ما هذه الكلمات قال هي الكلمات التي تلقاها آدم من ربه فتاب عليه وهو أنه قال يا رب أسألك بحق محمد وعلی وفاطمة والحسن والحسين إنا ثبت على فتاب الله عليه إنه هو التواب الرحيم فقلت له يا ابن رسول الله فما يعنى عز وجل بقوله فآتمهن قال يعنى آتمهن إلى القائم صلوات الله عليه اثني عشر إماماً تسعه من ولد الحسين صلوات الله عليهم قال المفضل فقلت له يا ابن رسول الله صلى الله عليه وآله فأخبرني عن قول الله عز وجل و جعلها كلمة باقية في عقبه قال يعنى بذلك الإمامه جعلها الله في عقب الحسين صلوات الله عليه إلى يوم القيامة قال فقلت له يا ابن رسول الله فكيف صارت الإمامه في ولد الحسين دون ولد الحسن وهما جميعاً ولدا رسول الله صلى الله عليه وآله وسبطاه و سيداً شباب أهل الجنة فقال صلوات الله عليه إن موسى وهارون كانا نبين مرسلين أخوين فجعل الله النبوه في صلب هارون من دون صلب موسى ولم يكن لأحد أن يقول لم فعل الله ذلك فإن الإمامه

خَلَّافَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَيْسَ لِأَحَدٍ أَنْ يَقُولَ لَمْ جَعَلَهَا اللَّهُ فِي صُلْبِ الْحُسَيْنِ دُونَ صُلْبِ الْحَسَنِ
لَأنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَكِيمُ فِي أَعْمَالِهِ لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَ هُمْ يُسْأَلُونَ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از مفضل روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه در مورد آیه: «و چون ابراهیم را پروردگارش با کلماتی بیازمود». (سوره بقره آیه ۱۲۴) پرسیدم که آن کلمات چیست؟ فرمود: همان کلماتی است که حضرت آدم علیه السلام از خداوند دریافت نمود و توبه اش پذیرفته شد و آنها این است که گفت: «پروردگارم! از توبه حق محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین می خواهم که توبه ام را بپذیری» پس خداوند توبه او را پذیرفت که او توبه پذیر و مهربان است.

گفتم: یا ابن رسول الله! پس معنی این قسمت آیه: «او آن همه را به انجام رسانید». (سوره بقره آیه ۱۲۴) چیست؟ فرمود: یعنی تکمیل کرد آنها را تا حضرت قائم صلوات الله علیه؛ دوازده امام که نه نفر آنها از فرزندان حضرت امام حسین صلوات الله علیه هستند. مفضل گفت: گفتم: یا بن رسول الله! در مورد آیه: «او آن را در پی خود سخنی جاویدان کرد» (سوره زخرف آیه ۲۸) مرا خبر ده. فرمود: یعنی امامت را در نسل حضرت امام حسین صلوات الله علیه قرار داد تا روز قیامت.

عرض کردم: یا بن رسول الله! چرا امامت در فرزندان حضرت امام حسین صلوات الله علیه قرار گرفت و به فرزندان حضرت امام حسن صلوات الله علیه نرسید، با اینکه هر دو فرزند و سبط رسول الله صلی الله علیه و آله و سرور جوانان اهل بهشت بودند؟ فرمود: حضرت موسی و حضرت هارون هر دو برادر و پیامبر مرسل بودند. خداوند نبوت را در نژاد حضرت هارون قرار داد نه

۱- . معانی الاخبار ص ۴۲. بحار الانوار ج ۲۶ ص ۳۲۳ ح ۳.

حضرت موسی و کسی نمی تواند بگوید چرا خداوند چنین کرد، زیرا امامت، خلافت خداوند است و کسی را نمی رسد که بگوید چرا در نسل حضرت امام حسین صلوات الله علیه قرار گرفت نه حضرت امام حسن صلوات الله علیه. چرا که خداوند در کارهای خود حکیم است و از آنچه انجام می دهد مورد بازخواست قرار نمی گیرد، بلکه آنها بازخواست می شوند.

حدیث ۲۹۵

۲۹۵- الشيخ سعيد بن هبة الله الراوندي، بِالْإِسْنَادِ عَنِ الصَّدُوقِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَعْدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْخَزَّازِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَنَانٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: قَالَ آدَمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا رَبِّ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ إِلَّا تُبْتَ عَلَى فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِ يَا آدَمُ وَمَا عَلَّمُكَ بِمُحَمَّدٍ فَقَالَ حِينَ خَلَقْتَنِي رَفَعْتَ رَأْسِي فَرَأَيْتُ فِي الْعَرْشِ مَكْتُوبًا مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ. (۱)

مرحوم شیخ سعید بن هبة الله راوندی، با سند مذکور از عبدالله بن سنان روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: حضرت آدم گفت: «ای پروردگارم! از توبه حق محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین می خواهم که توبه ام را بپذیری» خدا به او وحی کرد: ای آدم! محمد صلی الله علیه و آله را چگونه می شناسی؟

گفت: هنگامی که مرا خلق کردی، سرم را بلند کردم و دیدم که در عرش نوشته شده: محمد رسول الله و علی امیرالمومنین صلوات الله علیهما و آلهما.

حدیث ۲۹۶

۲۹۶- الشیخ سعید بن هبه الله الراوندی، بِالْإِسْنَادِ إِلَى الصَّدُوقِ عَنِ النَّقَّاشِ عَنِ ابْنِ عُقْدَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الرَّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: لَمَّا أَشْرَفَ نُوحٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى الْغَرَقِ دَعَا اللَّهَ بِحَقِّنَا فَدَفَعَ اللَّهُ عَنْهُ الْغَرَقَ وَلَمَّا رُمِيَ إِبْرَاهِيمُ فِي النَّارِ دَعَا اللَّهَ بِحَقِّنَا فَجَعَلَ اللَّهُ النَّارَ عَلَيْهِ بَرْدًا وَسَلَامًا وَإِنَّ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمَّا ضَرَبَ طَرِيقًا فِي الْبَحْرِ دَعَا اللَّهَ بِحَقِّنَا فَجَعَلَهُ يَبَسًا وَإِنَّ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمَّا أَرَادَ الْيَهُودُ قَتْلَهُ دَعَا اللَّهَ بِحَقِّنَا فَجُنِيَ مِنَ الْقَتْلِ فَرَفَعَهُ إِلَيْهِ. (۲)

مرحوم شیخ سعید بن هبه الله راوندی، با سند مذکور از حسن بن فضال از پدرش روایت کرده که گفت: حضرت امام رضا صلوات الله علیه فرمود: وقتی حضرت نوح علیه السلام در آستانه غرق شدن قرار گرفت، خدا را به حق ما قسم داد و خداوند او را از غرق شدن نجات داد. وقتی حضرت ابراهیم علیه السلام را در آتش افکندند، خدا را به حق ما قسم داد و خداوند آتش را بر او سرد و سلامت قرار داد. وقتی حضرت موسی علیه السلام رهسپار دریا شد، خدا را به حق ما قسم داد و آن را خشک کرد. و هنگامی که یهودیان تصمیم به کشتن حضرت عیسی علیه السلام گرفتند، خدا را به حق ما قسم داد و از کشته شدن نجات یافت و خدا او را به سوی خود برد.

حدیث ۲۹۷

۲۹۷- الشيخ الحسن بن يوسف بن المطهر الحلي، عن مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْكَاتِبِ الْأَصْفَهَانِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْقَاضِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ أَبِي أَحْمَدَ الْجُرْجَانِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ الدَّهْقَانِ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ إِسْرَائِيلَ عَنْ حَجَّاجٍ عَنْ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى آدَمَ وَ نَفَخَ فِيهِ مِنْ رُوحِهِ عَطَسَ فَالْتَمَهُ اللَّهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ فَقَالَ لَهُ رَبُّهُ يَرْحَمُكَ رَبُّكَ فَلَمَّا أَسْجَدَ لَهُ

ص: ۱۵۰

۱- . قصص الانبياء (للاوندی) ص ۲۱ ح ۲۶.

۲- . قصص الانبياء (للاوندی) ص ۱۰۶ ح ۹۹.

الْمَلَائِكَةُ تَدَاخَلَهُ الْعُجْبُ فَقَالَ يَا رَبِّ خَلَقْتَ خَلْقًا أَحَبَّ إِلَيْكَ مِنِّي فَلَمْ يُجِبْ ثُمَّ قَالَ الثَّانِيهَ فَلَمْ يُجِبْ ثُمَّ قَالَ الثَّلَاثَةَ فَلَمْ يُجِبْ ثُمَّ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ نَعَمْ وَ لَوْلَاهُمْ مَا خَلَقْتُكَ فَقَالَ يَا رَبِّ فَأَرْنِيهِمْ فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَى مَلَائِكَةِ الْحُجُبِ أَنْ أَرْفَعُوا الْحُجُبَ فَلَمَّا رُفِعَتْ إِذَا آدَمُ بِخُمْسِهِ أَشْبَاحِ قُدَّامِ الْعَرْشِ فَقَالَ يَا رَبِّ مَنْ هَؤُلَاءِ قَالَ يَا آدَمُ هَذَا مُحَمَّدٌ نَبِيٌّ وَ هَذَا عَلِيُّ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ابْنُ عَمِّ نَبِيِّ وَ وَصِيُّهُ وَ هَذِهِ فَاطِمَةُ ابْنَةُ نَبِيِّ وَ هَذَانِ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ ابْنَا عَلِيٍّ وَ وَلَدَا نَبِيِّ ثُمَّ قَالَ يَا آدَمُ هُمْ وَلَدُكَ فَفَرِحَ بِذَلِكَ فَلَمَّا اقْتَرَفَ الْخَطِيئَةَ قَالَ رَبِّ أَسْأَلُكَ بِمُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ لَمَّا غَفَرْتَ لِي فَغَفَرَ اللَّهُ لَهُ بِهَذَا فَهَذَا الَّذِي قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ فَلَمَّا هَبَطَ إِلَى الْأَرْضِ صَاغَ خَاتَمًا فَنَقَشَ عَلَيْهِ - مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَ عَلِيُّ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَ يُكْنَى آدَمُ بِأَبِي مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَام. (۱)

مرحوم علامه حلی، با سند مذکور از ابن عباس روایت کرده که گفت: وقتی خدا حضرت آدم را آفرید و از روح خود در او دمید، عطسه ای زد. خداوند به او الهام کرد: «الْحَمْدُ لِلَّهِ

رَبِّ الْعَالَمِينَ» خداوند به او فرمود: «یرحمک ربک» وقتی ملائکه را به سجده او مأمور کرد، حضرت آدم به خود بالید و گفت: خدایا! آیا مخلوقی محبوب تر از من در نزد خود آفریده ای؟ جوابی به او نداد. برای مرتبه دوم پرسید. باز جواب نداد. مرتبه سوم نیز پرسید، اما جواب نداد.

سپس خداوند به او فرمود: بلی، اگر آنها نبودند، تو را هم خلق نمی کردم. گفت خدایا! ایشان را به من نشان بده. خداوند به ملائکه حجب دستور داد تا پرده ها را بردارند. وقتی پرده ها برداشته شد، ناگاه حضرت آدم پنج شبخ جلوی عرش دید. پرسید: پروردگارا! اینها چه کسانی هستند؟ خطاب رسید: ای آدم! این محمد پیامبر من است و این علی امیرالمؤمنین پسر عموی پیامبرم و وصی او و این فاطمه دختر پیامبر من و این دو حسن و حسین دو پسر علی و فرزندان پیامبرم هستند صلوات الله علیهم اجمعین. بعد فرمود: ای آدم! اینها فرزندان تو هستند. حضرت آدم از این سخن مسرور شد.

وقتی مرتکب خطا شد گفت: خدایا! از تو درخواست می کنم که به حق محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین صلوات الله علیهم مرا مورد مغفرت خویش قرار دهی. خداوند به واسطه این دعا او را آمرزید این است معنی آن آیه که خداوند فرموده: «فَلَقَىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ» چون به زمین هبوط کرد، انگشتی ساخت و بر نگین آن نوشت «محمد رسول الله و علی امیرالمؤمنین» و کنیه حضرت آدم ابو محمد علیه السلام بود.

حدیث ۲۹۸

۲۹۸- قال الإمام الحسن بن علي صلوات الله عليهما: قَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمَّا خَلَقَ آدَمَ وَ سَوَّاهُ وَ عَلَّمَهُ أَسْمَاءَ كُلِّ شَيْءٍ وَ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ جَعَلَ

مُحَمَّدًا وَعَلِيًّا وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَشْبَاحًا خَمْسَةً فِي ظَهْرِ آدَمَ وَكَانَتْ أَنْوَارُهُمْ تُضِيءُ فِي الْآفَاقِ مِنَ السَّمَاوَاتِ وَالْحُجُبِ وَالْجَنَانِ وَالْكَرْسِيِّ وَالْعَرْشِ فَأَمَرَ اللَّهُ الْمَلَائِكَةَ بِالسَّجْدَةِ لِآدَمَ تَعْظِيمًا لَهُ إِنَّهُ قَدْ فَضَّلَهُ بِأَنْ جَعَلَهُ وَعَاءً لَتِلْكَ الْأَشْبَاحِ الَّتِي قَدْ عَمَّ أَنْوَارُهَا الْآفَاقَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبِي أَنْ يَتَوَاضَعَ لَجَلَالِ عَظَمَةِ اللَّهِ وَأَنْ يَتَوَاضَعَ لِأَنْوَارِنَا أَهْلِ الْبَيْتِ وَقَدْ تَوَاضَعَتْ لَهَا الْمَلَائِكَةُ كُلُّهَا فَاسْتَكْبَرَ وَتَرَفَّعَ فَكَانَ يَبَاهِيهِ ذَلِكَ وَتَكْبَرُهُ مِنَ الْكَافِرِينَ.

ص: ١٥١

١- كشف اليقين ص ٣٠-٣١.

قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ: قَالَ يَا عِبَادَ اللَّهِ إِنَّ آدَمَ لَمَّا رَأَى النُّورَ سَاطِعًا مِنْ صَلْبِهِ إِذْ كَانَ اللَّهُ نَقَلَ أَشْبَاحًا مِنْ ذُرْوَةِ الْعَرْشِ إِلَى ظَهْرِهِ رَأَى النُّورَ وَلَمْ يَتَبَيَّنِ الْأَشْبَاحُ فَقَالَ يَا رَبِّ مَا هَذِهِ الْأَنْوَارُ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْوَارُ أَشْبَاحِ نَفَلْتُهُمْ مِنْ أَشْرَفِ بَقَاعِ عَرْشِي إِلَى ظَهْرِكَ وَلِذَلِكَ أَمَرْتُ الْمَلَائِكَةَ بِالسُّجُودِ لَكَ إِذْ كُنْتَ وَعَاءً لَتِلْكَ الْأَشْبَاحِ فَقَالَ آدَمُ يَا رَبِّ لَوْ بَيَّنْتَهَا لِي فَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَنْظُرْ يَا آدَمُ إِلَى ذُرْوَةِ الْعَرْشِ فَانْظُرْ آدَمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَوَقَعَ نُورُ أَشْبَاحِنَا مِنْ ظَهْرِ آدَمَ عَلَى ذُرْوَةِ الْعَرْشِ فَانْطَبَعَ فِيهِ صُورُ أَشْبَاحِنَا كَمَا يَنْطَبِعُ وَجْهُ الْإِنْسَانِ فِي الْمِرْآةِ الصَّافِيَةِ فَرَأَى أَشْبَاحَنَا فَقَالَ مَا هَذِهِ الْأَشْبَاحُ يَا رَبِّ فَقَالَ يَا آدَمُ هَذِهِ الْأَشْبَاحُ أَفْضَلُ خَلَائِقِي وَبَرِيَّاتِي هَذَا مُحَمَّدٌ وَآنَا الْحَمِيدُ الْمَحْمُودُ فِي أَعْمَالِي شَقَقْتُ لَهُ اسْمًا مِنْ اسْمِي وَهَذَا عَلِيٌّ وَآنَا الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ شَقَقْتُ لَهُ اسْمًا مِنْ اسْمِي وَهَذِهِ فَاطِمَةُ وَآنَا فَاطِمَةُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ فَاطِمَةُ أَعْدَائِي عَنْ رَحْمَتِي يَوْمَ فَصَلِ قَضَائِي وَفَاطِمَةُ أَوْلِيَائِي عَمَّا يَعْتَرِيهِمْ وَيَشِينُهُمْ فَشَقَقْتُ لَهَا اسْمًا مِنْ اسْمِي وَهَذَا الْحَسَنُ وَهَذَا الْحُسَيْنُ وَآنَا الْمُحْسِنُ الْمُجْمَلُ شَقَقْتُ لَهُمَا اسْمًا مِنْ اسْمِي هَؤُلَاءِ خِيَارُ خَلِيقَتِي وَكِرَامُ بَرِيَّتِي بِهِمْ أَخَذُوا

بِهِمْ أُعْطِيَ وَبِهِمْ أُعَاقِبُ وَبِهِمْ أُثِيبُ فَتَوَسَّلْ إِلَىٰ بِهِمْ يَا آدَمُ وَإِذَا دَهَتْكَ دَاهِيَةٌ فَاجْعَلْهُمْ إِلَىٰ شُفْعَاءِكَ فَإِنِّي آلَيْتُ عَلَىٰ نَفْسِي قِسْمًا حَقًّا لَا أُخَيِّبُ بِهِمْ أَمَلًا وَلَا أَرُدُّ بِهِمْ سَائِلًا فَلذَلِكَ حِينَ زَلَّتْ مِنْهُ الْخَطِيئَةُ دَعَا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ بِهِمْ فَتَابَ عَلَيْهِ وَغُفِرَ لَهُ. (۱)

حضرت امام حسن عسکری صلوات الله علیه فرمود: حضرت امام حسین صلوات الله علیه فرمود: خداوند وقتی حضرت آدم را آفرید و چهره اش را مرتب کرد و به او اسمای هر چیز را آموخت و آنها را بر ملائکه عرضه داشت، شبیح محمد و علی و حسن و حسین صلوات الله علیهم، این پنج نور را در نهاد حضرت آدم قرار داد. انوار آنها در آفاق از آسمان ها و حجاب ها و بهشت و کرسی و عرش می درخشید. آنگاه به ملائکه دستور داد که به احترام حضرت آدم، به او سجده کنند. خداوند حضرت آدم را فضیلت بخشید، چون ظرف از این اشباحی که نورشان جهان را فرا گرفته شده بود. پس ملائکه سجده کردند، جز ابلیس که از تواضع نسبت به جلال خدا و تواضع به انوار اهل بیت امتناع ورزید، با اینکه تمامی ملائکه تواضع کردند، او تکبر ورزید و به واسطه همین امتناع خود را بالا گرفت و تکبر از کفار شد.

حضرت علی بن الحسین صلوات الله علیهما فرمود: پدرم از پدر خود، از رسول الله صلی الله علیه و آله نقل کرد که فرمود: ای بندگان خدا! وقتی حضرت آدم علیه السلام نور را از صلب خود درخشان دید، چون خداوند اشباح ما را از بالای عرش به صلب او منتقل کرده بود، آن نور را مشاهده کرد، اما اشباح را ندید. پس گفت: خدایا این نورها چیست؟ خداوند فرمود: نور اشباحی است که از بهترین جای عرش به پشت تو منتقل کرده ام و به همین جهت ملائکه را دستور به سجده تو دادم، چون تو ظرف این انوار بودی.

حضرت آدم گفت: خدایا! برایم توضیح بده. فرمود: ای آدم! به بالای عرش نگاه کن! حضرت آدم نگاه کرد و نور اشباح ما از صلب حضرت آدم به بالای عرش افتاد و در آن صورت هایی نقش بست، مثل آینه که در آن صورت نقش می بندد. پس اشباح ما را مشاهده کرد.

ص: ۱۵۲

۱- . تفسیر امام حسن عسکری (ع) ص ۸۸

عرض کرد: خدایا! این شبی ها چیست؟ خداوند فرمود: اینها اشباح بهترین خلق و مردم هستند. این محمد است و من حمید محمود در افعال هستم. یک اسم از اسم خود را برای او جدا کرده ام، و این علی است و من علی عظیم هستم، اسمی از نام خود را برای او جدا کرده ام، و این فاطمه است و من فاطر آسمان ها و زمین هایم و جداکننده دشمنان خود از رحمت در روز قیامت و جداکننده دوستانم از چیزهایی که موجب ناراحتی و آلودگی آنها می شود هستم. برای او یک اسم از اسم خود جدا کردم و این حسن و این حسین است و من محسن نیکوکارم و یک اسم از اسم خود را برای آن دو جدا کرده ام. اینها بهترین مخلوق من و گرامی ترین افراد هستند. به وسیله آنها مواخذه می کنم و به آنها می بخشم و به آنها کیفر می کنم و به وسیله آنها ثواب می دهم. ای آدم! به وسیله آنها به من توسل کن و هر گاه یک ناراحتی به تو رسید، آنها را شفیع خود در نزد من قرار بده. من بر خود سوگند یاد کرده ام - سوگند حقی - که کسی که به وسیله آنها امیدی داشته باشد، ناامید نکنم و هر کس به وسیله آنها درخواستی نماید، رد نکنم. به همین جهت وقتی از او لغزشی سر زد، خدا را به واسطه آنها خواند و خدا از او گذشت و او را بخشید.

٢٩٩- قال الإمام الحسن بن علي صلوات الله عليهما: إِنَّ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمَّا أَرَادَ أَنْ يَأْخُذَ عَلَيْهِمْ عَهْدَ الْفُرْقَانِ فَرَّقَ مَا بَيْنَ الْمُحَقِّينَ وَالْمُبْطِلِينَ لِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بُنُوتَهُ وَلِعَلَى صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ بِإِمَامَتِهِ وَلِلْأَئِمَّةِ الطَّاهِرِينَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ بِإِمَامَتِهِمْ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ أَنَّ هَذَا أَمْرُ رَبِّكَ حَتَّى نَرَى اللَّهَ جَهْرَةً عَيْنَانَا يُخْبِرُنَا بِذَلِكَ فَأَخَذَتْهُمْ الصَّاعِقَةُ مُعَايَنَةً وَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَى الصَّاعِقَةِ تَنْزِلُ عَلَيْهِمْ وَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَا مُوسَى إِنِّي أَنَا الْمَكْرَمُ أَوْلِيَايَ وَالْمُصَدِّقِينَ بِأَصْفِيَايَ وَلَا أُبَالِي أَنَا الْمُعَذِّبُ لَأَعْدَائِي الدَّافِعِينَ حُقُوقَ أَصْفِيَايَ وَلَا أُبَالِي فَقَالَ مُوسَى لِلْبَاقِينَ الَّذِينَ لَمْ يَصْعَقُوا مَاذَا تَقُولُونَ أَتَقْبَلُونَ وَتَعْتَرِفُونَ وَإِلَّا فَانْتُمْ بِهِؤُلَاءِ لَاحِقُونَ قَالُوا يَا مُوسَى لَا نَدْرِي مَا حَلَّ بِهِمْ لَمَّاذَا أَصَابَهُمْ كَانَتْ الصَّاعِقَةُ مَا أَصَابَتْهُمْ لِأَجْلِكَ إِلَّا أَنَّهَُا كَانَتْ نَكْبَةً مِنْ نَكَبَاتِ الدَّهْرِ تُصِيبُ الْبِرَّ وَالْفَاجِرَ فَإِنْ كَانَتْ إِنَّمَا أَصَابَتْهُمْ لِرُدِّهِمْ عَلَيْكَ فِي أَمْرِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى وَآلِهِمَا فَاسْأَلِ اللَّهَ رَبَّكَ بِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ تَدْعُونَا إِلَيْهِمْ أَنْ يُحْيِيَ هَؤُلَاءِ الْمَصْعُوقِينَ لِنَسْأَلَهُمْ لَمَّاذَا أَصَابَهُمْ مَا أَصَابَهُمْ فَدَعَا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَهُمْ مُوسَى فَأَحْيَاهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فَقَالَ لَهُمْ مُوسَى سَلُّوهُمْ لَمَّاذَا أَصَابَهُمْ فَسَأَلُوهُمْ فَقَالُوا يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ أَصَابَنَا مَا أَصَابَنَا لِإِبَانَتِنَا اعْتِقَادَ نُبُوهِ مُحَمَّدٍ مَعَ اعْتِقَادِ إِمَامِهِ عَلَى لَقْدَرِ رَأْيِنَا بَعْدَ مَوْتِنَا هَذَا مِمَّا لَكَ رَبَّنَا مِنْ سَمَاوَاتِهِ وَحُجْبِهِ وَكُرْسِيِّهِ وَعَرْشِهِ وَجَنَانِهِ وَنِيرَانِهِ فَمَا رَأَيْنَا أَنْفَذَ أَمْرًا فِي جَمِيعِ تِلْكَ الْمَمَالِكِ وَأَعْظَمَ سُلْطَانًا مِنْ مُحَمَّدٍ وَعَلَى وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَإِنَّا لَمَّا مِتْنَا بِهَذِهِ الصَّاعِقَةِ ذُهِبَ بِنَا إِلَى النَّيِّرَانِ فَنَادَاهُمْ مُحَمَّدٌ وَعَلَى صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمَا وَآلَهُمَا كُفُّوا عَنْ هَؤُلَاءِ عَذَابِكُمْ فَهَؤُلَاءِ يُحْيُونَ بِمَسْأَلِهِ سَائِلِ رَبَّنَا عَزَّ وَجَلَّ بِنَا وَبِآلِنَا الطَّيِّبِينَ وَذَلِكَ حِينَ لَمْ يُقْذِفُوا فِي الْهََاوِيَةِ فَأَخْرَجُونَا إِلَى أَنْ بُعِثْنَا بِدُعَائِكَ يَا مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ بِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِأَهْلِ عَصْرِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَإِذَا كَانَ بِالْدُّعَاءِ بِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ نَشَرَ ظُلْمَهُ أَسْلَافَكُمْ الْمَصْعُوقِينَ بِظُلْمِهِمْ أَمَا يَجِبُ عَلَيْكُمْ أَنْ لَا تَتَعَرَّضُوا لِمِثْلِ مَا هَلَكُوا بِهِ إِلَى أَنْ أَحْيَاهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ. (١)

۱- . تفسیر امام حسن عسکری (ع) ص ۱۰۲.

حضرت امام حسن عسکری صلوات الله علیه فرمود: وقتی حضرت موسی تصمیم گرفت از بنی اسرائیل پیمان فرقان را بگیرد، بین اشخاص حقیقت گو و یاوه سرایان تفرقه و جدایی قرار داد. پیمانی که عبارت بود از نبوت برای حضرت محمد صلی الله علیه و آله و امامت برای علی و ائمه طاهرین صلوات الله علیهم. گفتند: ما به این سخن تو ایمان نداریم که دستور پروردگار باشد، مگر اینکه خدا را آشکارا ببینیم و خودش به ما بگوید. پس صاعقه آنها را فرا گرفت. ایشان صاعقه را می دیدند که بر آنها فرود می آید. خداوند به حضرت موسی فرمود: ای موسی! من دوستانم و نیز کسانی را که تصدیق اولیای مرا بنمایند گرامی می دارم و هیچ باکی ندارم؛ من دشمنانم را عذاب می کنم، کسانی که منکر حقوق برگزیدگان من هستند، باکی هم ندارم. حضرت موسی علیه السلام به باقی ماندگان از صاعقه که نمرده بودند گفت: اینک شما چه می گوئید؟ قبول می کنید و اعتراف می نمایید؟ و گرنه به اینها ملحق خواهید شد. گفتند: ای موسی! ما نمی دانیم آنها چه شدند و به چه جهت گرفتار گردیدند. این صاعقه به واسطه تو آنها را فرا نگرفت، این یک بدبختی از بدبختی های روزگار است که خوب و بد را فرا می گیرد. اگر این گرفتاری به واسطه آن باشد که اینها امر حضرت محمد صلی الله علیه و آله و علی صلوات الله علیه و اهل بیت آنها را نپذیرفتند، از خدا بخواه که به حق محمد و آلش صلوات الله علیهم - که ما را به سوی آنها می خوانی - اینها را زنده کند تا بپرسیم به چه جهت به این گرفتاری مبتلا شدند. حضرت موسی از خداوند درخواست کرد و خدا آنها را زنده نمود. حضرت موسی گفت: پرسید چرا گرفتار

شدند. از آنها سؤال کردند و جواب دادند: ای بنی اسرائیل! این گرفتاری ما به واسطه امتناع از اعتقاد به نبوت حضرت محمد صلی الله علیه و آله و امامت علی صلوات الله علیه بود. پس از مرگ ممالک پروردگار خود را از آسمان ها و حجاب ها و کرسی و عرش و بهشت و جهنم دیدیم. در تمام این ممالک کسی با نفوذتر و قدرتمند تر از حضرت محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین صلوات الله علیهم نبودند.

وقتی ما با این صاعقه مُردیم، ما را به طرف جهنم بردند. محمد و علی صلوات الله علیهما و آلهما صدا زدند: عذاب را از اینها بردارید! اینها به واسطه درخواست کسی که از خداوند خواهد خواست و خدا را به ما و خاندان پاک ما قسم می دهد، زنده خواهند شد. آن موقع هنوز ما را در هاویه نیانداخته بودند. پس عذاب ما را به تأخیر انداختند تا خداوند به واسطه دعای توای موسی بن عمران که به حق محمد و آل پاکش صلوات الله علیهم از خدا چنین خواستی، ما را زنده کرد. خداوند برای مردم زمان حضرت محمد صلی الله علیه و آله می فرماید: وقتی به واسطه دعا به نام محمد و آل پاکش صلوات الله علیهم، پدران ستمگری که به واسطه ستم خود دچار صاعقه شدند زنده شوند، آیا لازم نیست که شما نیز پرهیز کنید از کاری که آنها کردند که موجب هلاک شان شد و به آنچه که خدا آنها را زنده کرد روی آورید؟.

حدیث ۳۰۰

۳۰۰- فرات بن ابراهیم الکوفی، عن مُحَمَّدُ بْنُ الْقَاسِمِ بْنِ عُبَيْدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَوَّارٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ شُجَاعِ بْنِ الْوَلِيدِ وَأَبُو بَدْرٍ السَّكُونِيُّ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لَمَّا نَزَلَتْ الْخَطِيبَةُ بِأَدَمَ وَأُخْرِجَ مِنَ الْجَنَّةِ أَتَاهُ جَبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ يَا آدَمُ ادْعُ رَبَّكَ قَالَ يَا حَبِيبِي جَبْرَائِيلُ مَا أَدْعُو

قَالَ قُلْ رَبِّ أَسْأَلُكَ بِحَقِّ الْخَمْسَةِ الَّذِينَ تَخْرَجُ مِنْ صُلْبِي آخِرَ الزَّمَانِ إِلَّا تَبْتَ عَلَيَّ وَ رَحِمْتَنِي فَقَالَ لَهُ آدَمُ يَا جِبْرِيلُ سَمِّهُمْ لِي قَالَ قُلِ اللَّهُمَّ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ وَ بِحَقِّ عَلِيٍّ وَصِيِّ نَبِيِّكَ وَ بِحَقِّ فَاطِمَةَ بِنْتِ نَبِيِّكَ وَ بِحَقِّ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ سِبْطِي نَبِيِّكَ إِلَّا تَبْتَ عَلَيَّ

ص: ۱۵۴

فَارْحَمْنِي فَدَعَا بِهِنَّ آدَمُ فَتَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَ ذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ تَعَالَى فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ وَ مَا مِنْ عَبْدٍ مَكْرُوبٍ يُخْلِصُ النَّيَّةَ وَ يَدْعُو بِهِنَّ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ. (۱)

مرحوم شیخ فرات بن ابراهیم کوفی، با سند مذکور از ابن عباس روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: هنگامی که حضرت آدم دچار خطا شد و از بهشت اخراج گردید، حضرت جبرئیل نزد او آمد و گفت: ای آدم! خدای خویش را بخوان! گفت: حبیبم جبرئیل! چگونه بخوانم؟ گفت: بگو: «خدایا! به حق آن پنج تنی که از پشت من در آخر الزمان خارج می کنی، از تو می خواهم که توبه مرا بپذیری و به من رحم کنی». گفت: جبرئیل! آنها را برایم نام ببر. جبرئیل گفت: بگو: «خدایا! به حق پیامبرت محمد صلی الله علیه و آله و جانشین پیامبرت علی صلوات الله علیه و به حق فاطمه صلوات الله علیها دختر پیامبرت و به حق حسن و حسین صلوات الله علیهما فرزندان پیامبرت از تو تقاضا دارم که توبه ام را بپذیری و به من رحم کنی» حضرت آدم خدا را این چنین خواند و خدا توبه او را پذیرفت. این آیه اشاره به همین مطلب دارد: «سپس آدم کلماتی را از پروردگارش فرا گرفت و خداوند توبه اش را پذیرفت». (سوره بقره آیه ۳۷) پس هیچ بنده غمگینی نیست که با نیت خالص خدا را به وسیله ایشان بخواند، مگر اینکه خدا خواسته او را بر آورد.

حدیث ۳۰۱

٣٠١ الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، عن الحسن بن محمد بن سعيد الهاشمي عن فرات بن إبراهيم عن محمد بن أحمد الهمداني عن العباس بن عبد الله البخاري عن محمد بن القاسم بن إبراهيم عن الهروي عن الرضا عن آباءه عن أمير المؤمنين صلوات الله عليهم قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله ما خلق الله عز وجل خلقاً أفضل مني ولا أكرم عليه مني قال علي صلوات الله عليه فقلت يا رسول الله فانت أفضل أو جبرئيل فقال عليه السلام يا علي إن الله تبارك وتعالى فضل أنبياءه المرسلين على ملائكته المقربين وفضلني على جميع النبيين والمرسلين والفضل بعدي لك يا علي وللأئمة من بعدك وإن الملائكة لخدامنا وخدام محبيننا يا علي الذين يحملون العرش ومن حوله يسبحون بحمد ربهم... ويستغفرون للذين آمنوا بولائتنا يا علي لو لا نحن ما خلق آدم ولا حواء ولا الجنة ولا النار ولا السماء ولا الأرض فكيف لا نكون أفضل من الملائكة وقد سبقناهم إلى معرفه ربنا وتسبيحه وتهليله وتقديسه لأن أول ما خلق الله عز وجل خلق أرواحنا فأنطقنا بتوحيده وتحميده ثم خلق الملائكة فلما شاهدوا أرواحنا نوراً واحداً استعظموا أمرنا فسبحنا لتعلم الملائكة أنا خلق مخلوقون وأنه منزّه عن صفاتنا فسبحت الملائكة بتسبيحنا ونزهته عن صفاتنا فلما شاهدوا عظم شأننا هللنا لتعلم الملائكة أن لا إله إلا الله وأنا عبيد ولسنا بالهه يجب أن نعبد معه أو دونه فقالوا لا إله إلا الله فلما شاهدوا كبر محلنا كبرنا لتعلم الملائكة أن الله أكبر من أن ينال عظم المحل إلا به فلما شاهدوا ما جعله لنا من العز والقوة قلنا لا حول ولا قوة إلا بالله لتعلم الملائكة أن لا حول لنا ولا قوة إلا بالله فلما شاهدوا ما أنعم الله به علينا وأوجبه لنا من فرض الطاعة قلنا الحمد لله لتعلم الملائكة ما يحق لله تعالى ذكره علينا من الحمد على نعمه فقالت الملائكة الحمد لله فبنا اهتدوا إلى معرفه توحيد الله وتسبيحه وتهليله وتحميده وتمجيده ثم إن الله تبارك وتعالى خلق آدم فأودعنا

صَلْبُهُ وَ أَمَرَ الْمَلَائِكَةَ بِالسُّجُودِ لَهُ تَعْظِيمًا لَنَا وَ إِكْرَامًا وَ كَانَ سُجُودُهُمْ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ عِبُودِيَّةً وَ
لَادَمَ إِكْرَامًا وَ طَاعَةً لَكُونَنَا فِي صَلْبِهِ فَكَيْفَ لَا نَكُونُ أَفْضَلَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ وَ قَدْ سَجَدُوا لِأَدَمَ
كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ وَ إِنَّهُ لَمَّا عَرَجَ بِي إِلَى السَّمَاءِ أَذَّنَ جِبْرِيلُ مثنى مثنى وَ أَقَامَ مثنى مثنى ثُمَّ قَالَ
لِي تَقْدَمُ يَا مُحَمَّدُ فَقُلْتُ لَهُ يَا جِبْرِيلُ أَتَقْدَمُ عَلَيَّ فَقَالَ نَعَمْ لَأَنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى فَضَّلَ
أَنْبِيََاءَهُ عَلَى مَلَائِكَتِهِ أَجْمَعِينَ وَ فَضَّلَكَ خَاصَّهُ فَتَقَدَّمْتُ فَصَلَّيْتُ بِهِمْ وَ لَا فَخْرَ فَلَمَّا انْتَهَيْتُ إِلَى
حُجْبِ النُّورِ قَالَ لِي جِبْرِيلُ تَقْدَمُ يَا مُحَمَّدُ وَ تَخَلْفَ عَنِّي فَقُلْتُ يَا جِبْرِيلُ فِي مِثْلِ هَذَا الْمَوْضِعِ
تَفَارِقُنِي فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ انْتِهَاءَ حَدِّي الَّذِي وَضَعَنِي اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِيهِ إِلَى هَذَا الْمَكَانِ فَإِنْ
تَجَاوَزْتَهُ احْتَرَقَتْ أَجْنَحَتِي بِتَعْدِي حُدُودَ رَبِّي جَلَّ جَلَالُهُ فَرُخَ بِي فِي النُّورِ زَخَّهُ حَتَّى انْتَهَيْتُ
إِلَى حَيْثُ مَا شَاءَ اللَّهُ مِنْ عُلُوِّ مُلْكِهِ فَنُودِيْتُ يَا مُحَمَّدُ فَقُلْتُ لَبَّيْكَ رَبِّي وَ سَعْدَيْكَ تَبَارَكْتَ وَ
تَعَالَيْتَ فَنُودِيْتُ يَا مُحَمَّدُ أَنْتَ عَبْدِي وَ أَنَا رَبُّكَ فَإَيَّاهُ فَاعْبُدْ وَ عَلَيَّ فَتَوَكَّلْ فَإِنَّكَ تُورِي فِي
عِبَادِي وَ رَسُولِي إِلَى خَلْقِي وَ حُجَّتِي فِي بَرِيَّتِي لَكَ وَ لِمَنْ اتَّبَعَكَ خَلَقْتُ جَنَّتِي وَ لِمَنْ خَالَفَكَ
خَلَقْتُ نَارِي وَ لأَوْصِيَائِكَ أَوْجَبْتُ كَرَامَتِي وَ لَشَيْعَتِهِمْ أَوْجَبْتُ ثَوَابِي فَقُلْتُ يَا رَبُّ وَ مَنْ
أَوْصِيَائِي فَنُودِيْتُ يَا مُحَمَّدُ أَوْصِيَائُوكَ الْمَكْتُوبُونَ عَلَى سَاقِ عَرْشِي فَنَظَرْتُ وَ أَنَا بَيْنَ يَدَيِ رَبِّي
جَلَّ جَلَالُهُ إِلَى سَاقِ الْعَرْشِ فَرَأَيْتُ اثْنَيْ عَشَرَ نُورًا فِي كُلِّ نُورٍ سَطَرٌ أَخْضَرُ عَلَيْهِ اسْمٌ وَصِيٌّ مِنْ
أَوْصِيَائِي أَوَّلَهُمْ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَ آخِرُهُمْ مَهْدِيُّ أُمَّتِي فَقُلْتُ يَا رَبُّ هَؤُلَاءِ أَوْصِيَائِي مِنْ
بَعْدِي فَنُودِيْتُ يَا مُحَمَّدُ هَؤُلَاءِ أَوْلِيَائِي وَ أَوْصِيَائِي وَ أَصْفِيَائِي وَ حُجَجِي بَعْدَكَ عَلَى بَرِيَّتِي وَ
هُمْ أَوْصِيَائُوكَ وَ خُلَفَاؤُكَ وَ خَيْرُ خَلْقِي بَعْدَكَ وَ عِزَّتِي وَ جَلَالِي لِأُظْهِرَنَّ بِهِمْ دِينِي وَ لأَعْلِنَنَّ
بِهِمْ كَلِمَتِي وَ لأُظْهِرَنَّ الْأَرْضَ بِآخِرِهِمْ مِنْ أَعْدَائِي وَ لأَمَكِّنَنَّهُ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَ مَغَارِبَهَا وَ
لَأُسَخِّرَنَّ لَهُ الرِّيَّاحَ وَ لأُذِلَّنَّ لَهُ السَّحَابَ الصَّعَابَ وَ لأَرْقِيَنَّهُ فِي الْأَسْبَابِ وَ لَأَنْصُرَنَّهُ بِجُنْدِي وَ

لَأْمَدَنَّهُ بِمَلَائِكَتِي حَتَّى تَعْلُو دَعْوَتِي وَ تَجْمَعَ الْخَلْقُ عَلَى تَوْحِيدِي ثُمَّ لَأَدِيَنَّ مُلْكَهُ وَ لَأَدَاوِلَنَّ
الْأَيَّامَ بَيْنَ أَوْلِيَائِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از هروی از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: خدا خلقی را بهتر از من نیافریده و نه گرامی تر از من نزد او هست. علی صلوات الله علیه فرمود: یا رسول الله! شما برترید یا جبرئیل؟ فرمود: یا علی! خداوند انبیای مرسل را بر ملائکه مقرب برتری بخشیده و مرا بر تمام انبیاء و مرسلین برتری بخشیده و فضیلت بعد از من مال تو و برای ائمه بعد از تو است یا علی! ملائکه خدمتکاران ما و خدمتکاران محبین ما هستند. یا علی! «کسانی که حامل عرش و کسانی که اطراف آن هستند، تسبیح می کنند به حمد پروردگارشان... و برای کسانی که به ولایت ما ایمان آورده اند، استغفار می کنند». (سوره غافر آیه ۷) یا علی! اگر ما نبودیم، خداوند آدم و حوا و بهشت و جهنم و آسمان و زمین را نمی آفرید. چطور می شود که از ملائکه برتر نباشیم، در حالی که ما به معرفت پروردگارمان و تسبیح و تهلیل و تقدیس او پیشی گرفتیم؟ زیرا اول چیزی که خداوند آفرید ارواح ما بود و ما را به سخن در آورد به توحید و تحمید خود.

ص: ۱۵۶

۱- . إكمال الدين و إتمام النعمة ج ۱ ص ۱۴۷-۱۴۹. بحار الانوار ج ۲۶ ص ۳۳۵-۳۳۸ ح ۱.

بعد ملائکه را آفرید. وقتی ارواح ما را یک نور واحد مشاهده کردند، ما را بزرگ شمردند. ما شروع به تسبیح پروردگار نمودیم تا ملائکه بدانند که ما مخلوق هستیم و خداوند منزّه است از اینکه دارای صفات ما باشد. آنگاه ملائکه از تسبیح ما شروع به تسبیح کردند و او

را منزله از صفات ما نمودند. وقتی که آنها عظمت مقام ما را مشاهده کردند، ما خدا را تهلل گفتیم تا ملائکه بدانند که جز الله پروردگاری نیست و ما بنده ایم نه خدا که هم ردیف با خدا یا در مقامی پایین تر از او پرستیده شویم. پس آنها گفتند «لا اله الا الله» همین که بزرگی مقام ما را مشاهده کردند، ما «الله اکبر» گفتیم تا ملائکه بدانند که خداوند بزرگ تر از آن است که مقامش درک شود، مگر به وسیله خودش. وقتی مشاهده کردند که خداوند چقدر عزت و نیرو به ما داده است، گفتیم: «لا حول و لا قوة الا بالله» تا ملائکه بدانند که ما را حرکت و نیرویی نیست، مگر از جانب خدا.

همین که نعمت های خدا را بر ما مشاهده کردند و دیدند که اطاعت ما را واجب کرده است، گفتیم: «الحمد لله» پس به واسطه ما به معرفت توحید خدا و تسبیح و تهلل و تحمید و تمجید او هدایت یافتند.

سپس وقتی خداوند حضرت آدم را آفرید، ما را در صلب او به امانت نهاد و به ملائکه دستور داد او را به واسطه تعظیم و گرامی داشت ما سجده کنند؛ سجده آنها برای خدا عبادت بود و برای حضرت آدم احترام و اطاعت، چون ما در صلب او بودیم. چطور ما از ملائکه برتر نباشیم با اینکه همه آنها برای حضرت آدم سجده کردند؟ چون مرا به معراج بردند، جبرئیل دو تا دو تا اذان گفت و دو تا دو تا اقامه. بعد به من گفت: یا محمد! جلو بایست! گفتم: بر تو نیز مقدم بایستم؟ گفت: آری، چون خداوند انبیای خود را بر تمام ملائکه برتری بخشید و تو را فضیلتی مخصوص عنایت کرده. من جلو ایستادم و بر آنها نماز خواندم، جای فخر و مباحات نیست. وقتی به پرده های نور رسیدم، جبرئیل به من گفت: جلو برو و از من جدا شو! گفتم: در چنین جایی از من جدا می شوی؟ جبرئیل گفت: یا محمد! اینجا آخرین محلی است که خدا برای من قرار داده. اگر از اینجا بالاتر روم پر و بالم به واسطه تجاوز از مرزی

که خدا برایم قرار داده می سوزد. مرا درون نور انداخت تا رسیدم به جایی که خدا از مقام بلند مملکتش می خواست. صدایی شنیدم که می فرمود: یا محمد! گفتم: لیک ربی و سعدیک تبارکت و تعالیت. فرمود: ای محمد! تو بنده منی و من پروردگار تو؛ مرا پرست و بر من توکل کن. تو نور من در میان بندگانم و رسولم به سوی مردمی و حجت من هستی در میان خلقم. برای تو و پیروانت بهشت را آفریده ام و برای مخالفینت جهنم را. و برای جانشینان تو کرامت خود را لازم نموده ام و برای شیعیان ایشان ثوابم را. گفتم: خدایا! اوصیای من چه کسانی هستند؟ خطاب رسید: یا محمد! اسم اوصیای تو بر ساق عرش نوشته شده. در آن موقع که مقابل پروردگارم بودم، به ساق عرش نگاه کردم و دوازده نور را دیدم و در هر نوری سطری سبز که بر آن اسم یک یکی از اوصیای من است؛ اول آنها علی بن ابی طالب و آخر آنها مهدی امتم.

گفتم: خدایا! اینها اوصیای بعد از من هستند؟ خطاب رسید: ای محمد! اینها اولیاء من و اوصیاء و اصفیاء و حجت های من بعد از تو بر مردم هستند، و آنها جانشینان و اوصیای تو و بهترین خلق من پس از تو هستند.

به عزت و جلالم سوگند که به وسیله آنها دینم را اظهار و کلمه خود را بلند می کنم و زمین را به وسیله آخری آنها از دشمنانم پاک می کنم؛ او را مالک شرق و غرب زمین می گردانم؛ بادها را در تسخیرش در می آورم، ابرهای سخت را تابع او می کنم و به او اسباب ترقی می دهم؛ او را با سپاه خود یاری می کنم و با ملائکه مدد می نمایم تا دعوت من بلند شود و مردم بر توحید و یکتایی ام اجتماع کنند. سپس ملک و فرمانفرمایی او را ادامه می دهم و دوران را بین اولیای خود تا روز قیامت می چرخانم.

۳۰۲- قال الإمام الحسن بن علي صلوات الله عليهما: سَأَلَ الْمُنَافِقُونَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنَا عَنْ عَلِيٍّ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ هُوَ أَفْضَلُ أَمْ مَلَائِكَةُ اللَّهِ الْمُقَرَّبُونَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ وَهَلْ شَرَّفَتِ الْمَلَائِكَةُ إِلَّا بِحُبِّهَا لِمُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ وَقَبُولِهَا لَوَلَايَتِهِمَا إِنَّهُ لَا أَحَدَ مِنْ مُحِبِّي عَلِيٍّ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ نَظَّفَ قَلْبَهُ مِنْ قَذَرِ الْغَشِّ وَالدَّغْلِ وَالْغُلِّ وَنَجَّاسَهُ الذُّنُوبِ إِلَّا كَانَ أَطْهَرَ وَأَفْضَلَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ وَهَلْ أَمَرَ اللَّهُ الْمَلَائِكَةَ بِالسُّجُودِ لِآدَمَ إِلَّا لَمَّا كَانُوا قَدْ وَضَعُوهُ فِي نُفُوسِهِمْ أَنَّهُ لَا يَصِيرُ فِي الدُّنْيَا خَلْقٌ بَعْدَهُمْ إِذَا رَفَعُوهُمْ عَنْهَا إِلَّا وَهُمْ يَعْزُونَ أَنْفُسَهُمْ أَفْضَلَ مِنْهُمْ فِي الدِّينِ فَضْلًا وَأَعْلَمَ بِاللَّهِ وَبِدِينِهِ عِلْمًا فَأَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَعْرِفَهُمْ أَنَّهُمْ قَدْ أَخْطَأُوا فِي ظُنُونِهِمْ وَاعْتَقَادَاتِهِمْ فَخَلَقَ آدَمَ وَعَلَّمَهُ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهَا عَلَيْهِمْ فَعَجَزُوا عَنْ مَعْرِفَتِهَا فَأَمَرَ آدَمَ أَنْ يَنْبِئَهُمْ بِهَا وَعَرَفَهُمْ فَضْلَهُ فِي الْعِلْمِ عَلَيْهِمْ ثُمَّ أَخْرَجَ مِنْ صُلْبِ آدَمَ ذُرِّيَّةَ مِنْهُمْ الْأَنْبِيَاءُ وَالرُّسُلُ وَالْخِيَارُ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ أَفْضَلُهُمْ مُحَمَّدٌ ثُمَّ آلُ مُحَمَّدٍ وَمِنْ الْخِيَارِ الْفَاضِلِينَ مِنْهُمْ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ وَخِيَارُ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ وَعَرَّفَ الْمَلَائِكَةَ بِذَلِكَ أَنَّهُمْ أَفْضَلُ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِلَى آخِرِ. (۱)

حضرت امام حسن عسکری صلوات الله علیه فرمود: منافقین از رسول الله صلی الله علیه و آله پرسیدند: آیا علی صلوات الله علیه افضل است یا ملائکه مقرب خدا؟ فرمود: آیا ملائکه جز به واسطه محبت با محمد و علی صلوات الله علیهما و آلهما و قبول ولایت آن دو شرافت یافتند؟ هر یک از محبین علی صلوات الله علیه که دل از کثافت غش و دغل بازی و فریبکاری و نجاست گناه پاک کنند، پاک تر و افضل از ملائکه است. مگر جز این بود که ملائکه را دستور دادند که سجده به حضرت آدم کنند، چون آنها با خود خیال می کردند کسی بعد از آنها خلق نشده و به دنیا نخواهد آمد و ملائکه او را از دنیا نخواهند برد، مگر

اینکه ملائکه - با خود می اندیشیدند - که آنها از نظر فضیلت دینی و شناخت خدا و اطلاعات دینی از او بهتر هستند.

خداوند خواست به آنها بفهماند که در این خیال واعتقاد اشتباه کرده اند. پس حضرت آدم را آفرید و تمام اسماء را به او تعلیم داد. سپس اسماء بر ملائکه عرضه داشت. آنها از جواب عاجز شدند. آنگاه به حضرت آدم دستور داد که به ایشان اطلاع دهد و بفهماند که در علم از ملائکه برتر است. سپس از صلب حضرت آدم ذریه ای خارج کرد که گروهی از آنها انبیاء و رسل و بندگان برجسته خدا بودند و بهترین ایشان، حضرت محمد صلی الله علیه و آله و بعد از او آلش و خوبان با فضیلت از این میان، یعنی اصحاب حضرت محمد صلی الله علیه و آله و افراد شایسته امت او بودند. خداوند با همین کار به ملائکه فهماند که آنها برتر از ایشان هستند - تا آخر روایت.

حدیث ۳۰۳

۳۰۳- علی بن ابراهیم القمی، عن أبيه عن الأصفهاني عن المنقري عن حماد عن أبي عبد الله صلوات الله عليه أنه سئل هل الملائكة أكثر أم بنو آدم فقال والذي نفسي بيده لملائكة الله في السماوات أكثر من عدد التراب في الأرض وما في السماء موضع قدم إلا وفيها ملك يسبحه ويقدسه ولا في الأرض شجر ولا

ص: ۱۵۸

مَدْرُ إِلَّا وَ فِيهَا مَلَكٌ مُوَكَّلٌ بِهَا يَأْتِي اللَّهَ كُلَّ يَوْمٍ بِعَمَلِهَا وَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِهَا وَ مَا مِنْهُمْ أَحَدٌ إِلَّا وَ يَتَقَرَّبُ كُلُّ يَوْمٍ إِلَى اللَّهِ بِوَلَايَتِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يَسْتَغْفِرُ لِمُحِبِّينَا وَ يَلْعَنُ أَعْدَاءَنَا وَ يَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْهِمُ الْعَذَابَ إِرْسَالًا. (۱)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، با سند مذکور از حماد روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه سؤال کردند: آیا ملائکه بیشترند یا بنی آدم؟ حضرت فرمود: قسم به خدایی که جانم در اختیار اوست، ملائکه خدا در آسمان ها بیشتر از تعداد خاک روی زمین هستند. در آسمان در محل هر قدمی، ملکی تسبیح و تقدیس خدا را می کند و در زمین هیچ درخت و گل و خانه ای نیست مگر اینکه فرشته ای موکل بر آن است که هر روز عملکرد آن را به پیشگاه پروردگار تقدیم می کند، با اینکه خدا از او داناتر است. و هیچ کدام از آنها نیست، مگر اینکه هر روز به واسطه ولایت ما اهل بیت به خدا تقرب می جوید و استغفار می کند برای دوستان ما و لعنت می کند دشمنان ما را و از خدا می خواهد که هر چه بیشتر بر آنها عذاب نازل کند؛ عذاب نازل کردنی.

حدیث ۳۰۴

۳۰۴- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن محمد بن عيسى عن محمد بن إسماعيل بن بزيع و الحسين بن سعيد عن محمد بن الفضيل عن أبي الصباح عن أبي جعفر صلوات الله عليه قال: وَ اللَّهُ إِنَّ فِي السَّمَاءِ لَسَبْعِينَ صِنْفًا مِنَ الْمَلَائِكَةِ لَوْ اجْتَمَعَ عَلَيْهِمْ أَهْلُ الْأَرْضِ كُلُّهُمْ يُخْصُونَ عَدَدَ صِنْفٍ مِنْهُمْ مَا أَحْصَوْهُمْ وَ إِنَّهُمْ لَيَدِينُونَ بِوَلَايَتِنَا. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابوالصبح روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: به خدا قسم در آسمان هفتاد صنف از ملائکه

هستند که اگر تمام اهل زمین اجتماع کنند و شروع به شماره یک صنف از آنها نمایند، نمی توانند آنها را بشمرند. و تمام این ملائکه پیرو ولایت ما هستند.

حدیث ۳۰۵

۳۰۵- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عِيسَى عَنْ أَخِيهِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَبِي الْبَلَادِ عَنْ سَدِيرِ الصَّيرَفِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: إِنَّ أَمْرَكُمْ هَذَا عُرِضَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَلَمْ يُقَرِّ بِهِ إِلَّا الْمُقَرَّبُونَ. (۳)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از سدید صیرفی از حضرت صادق صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: امر شما (ولایت اهل بیت صلوات الله علیهم) را بر ملائکه عرضه داشتند؛ اقرار به آن نیاوردند مگر ملائکه مقرب.

حدیث ۳۰۶

۳۰۶- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَبِي الْبَلَادِ عَنْ سَدِيرِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: إِنَّ أَمْرَكُمْ هَذَا عُرِضَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَلَمْ يُقَرِّ بِهِ إِلَّا الْمُقَرَّبُونَ وَ عُرِضَ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ فَلَمْ يُقَرِّ بِهِ إِلَّا الْمُرْسَلُونَ وَ عُرِضَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ فَلَمْ يُقَرِّ بِهِ إِلَّا الْمُتَحَنُّونَ. (۴)

ص: ۱۵۹

۱- . تفسیر قمی ص ۵۸۳.

۲- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۴۹ ح ۲۷۵.

۳- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۵۰ ح ۲۷۷.

۴- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۵۰ ح ۲۷۹.

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از سدید از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: امر شما (اهل بیت صلوات الله علیهم) را بر ملائکه عرضه داشتند؛ اقرار به آن نیاوردند مگر ملائکه مقرب، و بر انبیاء عرضه شد؛ اقرار نیاوردند مگر مرسلین، و بر مؤمنین عرضه شد؛ اقرار نیاوردند مگر امتحان شدگان.

حدیث ۳۰۷

۳۰۷- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْهَيْثَمِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي حمزه الثُمَالِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: قَالَ لِي يَا أَبَا حمزه أَلَا تَرَى أَنَّهُ اخْتَارَ لَأَمْرِنَا مِنَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَمِنَ الْأَنْبِيَاءِ الْمُرْسَلِينَ وَمِنَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُمْتَحَنِينَ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابو حمزه ثمالی روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه به من فرمود: مگر نمی بینی که خداوند برای امر ما، از ملائکه مقربین را و از انبیای مرسلین را و از مؤمنین امتحان شدگان را انتخاب کرد.

حدیث ۳۰۸

۳۰۸- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ مَوْلَى حَرْبٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْحَمَّامِيِّ الْكُوفِيِّ عَنْ الْأَزْهَرِ الْبُطَيْخِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَرَضَ وَلِيَّاهُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَقَبَلَهَا الْمَلَائِكَةُ وَ أَبَاهَا مَلَكٌ يُقَالُ لَهُ فُطْرُسٌ فَكَسَرَ اللَّهُ جَنَاحَهُ فَلَمَّا وَلِدَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا بَعَثَ اللَّهُ جَبْرَائِيلَ فِي سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ إِلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ يَهْنئُهُمْ بِوِلَادَتِهِ فَمَرَّ بِفُطْرُسَ فَقَالَ لَهُ فُطْرُسُ يَا جَبْرَائِيلُ

إِلَى أَيْنَ تَذْهَبُ قَالَ بَعَثَنِي اللَّهُ إِلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَهْنُتُهُمْ بِمَوْلُودٍ وَلَدَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فَقَالَ لَهُ فُطْرُسُ احْمِلْنِي مَعَكَ وَ سَلْ مُحَمَّدًا يَدْعُو لِي فَقَالَ لَهُ جَبْرِئِيلُ ارْكَبْ جَنَاحِي فَارْكَبْ جَنَاحَهُ فَاتَى مُحَمَّدًا فَدَخَلَ عَلَيْهِ وَ هَنَأَهُ فَقَالَ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فُطْرُسَ بَيْنِي وَ بَيْنَهُ أَخُوهُ وَ سَأَلَنِي أَنْ أَسْأَلَكَ أَنْ تَدْعُوَ اللَّهَ لَهُ أَنْ يَرُدَّ عَلَيْهِ جَنَاحَهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ لِفُطْرُسٍ أَ تَفْعَلُ قَالَ نَعَمْ فَعَرَضَ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَلَآيَهُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَقَبِلَهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ شَأْنُكَ بِالْمَهْدِ فَتَمَسَّحَ بِهِ وَ تَمَرَّغَ فِيهِ قَالَ فَمَضَى فُطْرُسُ إِلَى مَهْدِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا وَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ يَدْعُو لَهُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فَنَظَرْتُ إِلَى رِيشِهِ وَ إِنَّهُ لَيَطْلُعُ وَ يَجْرِي مِنْهُ الدَّمُ وَ يَطُولُ حَتَّى لَحِقَ بِجَنَاحِهِ الْآخَرِ وَ عُرِجَ مَعَ جَبْرِئِيلَ إِلَى السَّمَاءِ وَ صَارَ إِلَى مَوْضِعِهِ. (٢)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ازهر بطیخی روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: خداوند ولایت حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه را بر ملائکه عرضه داشت، همه پذیرفتند به جز ملکی به نام فطرس. پس خداوند پر و بال او را شکست. وقتی حضرت حسین بن علی صلوات الله علیهما متولد شد، خداوند جبرئیل را با هفتاد هزار فرشته برای تهنیت رسول الله صلی الله علیه و آله از جهت ولادت حضرت امام حسین صلوات الله علیه فرستاد.

ص: ۱۶۰

۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۵۰ ح ۲۸۰.

۲- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۵۱ ح ۲۸۱.

جبرئیل از فطرس گذشت. فطرس به او گفت: جبرئیل کجا می روی؟ جواب داد: خدا مرا به سوی حضرت محمد صلی الله علیه و آله فرستاده تا به ایشان در مورد مولودی که در این شب برایش متولد شده، تهنیت بگویم. فطرس گفت: مرا هم با خود ببر و از حضرت محمد صلی الله علیه و آله بخواه که برایم دعا کند! جبرئیل گفت: سوار بالم شو! پس سوار بال او شد و خدمت حضرت محمد صلی الله علیه و آله رسید، ایشان را تهنیت گفت و عرض کرد: یا رسول الله! بین من و فطرس برادری است و از من درخواست کرده از شما بخواهم که برایش از خدا بخواید تا بال و پرش را برگرداند.

رسول الله صلی الله علیه و آله به فطرس فرمود: می پذیری؟ عرض کرد آری. رسول الله صلی الله علیه و آله ولایت حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه را به او عرضه داشت و پس او پذیرفت. رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: اینک به گهواره پناه ببر و خود را به گهواره حضرت امام حسین صلوات الله علیه بمال و به آن تبرک بجو! فطرس به جانب گهواره حضرت امام حسین صلوات الله علیه رفت. رسول الله صلی الله علیه و آله نیز برایش دعا می کرد. رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: می دیدم که بال و پرش می روید و از آن خون جاری می شود و بزرگ می شود، تا چسبید به بال دیگرش و با جبرئیل تا آسمان عروج کرد و به محل خود برگشت.

حدیث ۳۰۹

۳۰۹- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن عمر عن عمر بن عبد العزيز عن الخیري عن ابن ظبيان عن أبي عبد الله صلوات الله علیه قال سمعنا يقول ما حاورت ملائكة الله تبارك وتعالى في دنوها منه إلا بالذي أنتم عليه وإن الملائكة ليصفون ما تصفون ويطلبون ما تطلبون

وَإِنَّ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مَلَائِكَةً يَقُولُونَ إِنَّ قَوْلَنَا فِي آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَلَذَى جَعَلْتَهُمْ عَلَيْهِ.
(۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابن ظبیان روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: چیزی سبب نزدیکی ملائکه خدا به او نشد، مگر همین چیزی که شما بر آن هستید. ملائکه آنچه را که شما توصیف می کنید، آنها نیز توصیف می کنند و در جستجوی آنچه شما می جوید هستند. بعضی از ملائکه می گویند سخن ما درباره آل محمد صلوات الله علیهم همان است که تو ایشان را بر آن قرار داده ای.

حدیث ۳۱۰

۳۱۰- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ السَّيَّارِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْفَارِسِيِّ وَغَيْرِهِ رَفَعُوهُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: إِنَّ الْكُرُوبِيِّينَ قَوْمٌ مِنْ شِيعَتِنَا مِنَ الْخَلْقِ الْأَوَّلِ جَعَلَهُمُ اللَّهُ خَلْفَ الْعَرْشِ لَوْ قُسِمَ نُورٌ وَاحِدٌ مِنْهُمْ عَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ لَكَفَاهُمْ ثُمَّ قَالَ إِنَّ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمَّا أُنْ سَأَلَ رَبَّهُ مَا سَأَلَ أَمَرَ وَاحِدًا مِنَ الْكُرُوبِيِّينَ فَتَجَلَّى لِلْجَبَلِ فَجَعَلَهُ دَكَّا. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از عبیدالله بن ابو عبدالله و دیگری بصورت مرفوع از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: کروبیین گروهی از شیعیان ما هستند از خلق اول که خداوند آنها را پشت عرش قرار داده

۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۵۲ ح ۲۸۲.

۲- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۵۴ ح ۲۸۵.

است. اگر نور یکی از آنها بر اهل زمین تقسیم شود، آنها را کافی است. سپس فرمود: وقتی حضرت موسی علیه السلام آنچه را که می خواست از خدای خود درخواست کرد، خداوند به یکی از کروبیین امر کرد تا در کوه تجلی کرد و آن را از هم پاشاند.

حدیث ۳۱۱

۳۱۱- الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن أَحْمَدُ بْنُ زِيَادٍ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمْدَانِي عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَعْبُدٍ عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَنَا سَيِّدُ مَنْ خَلَقَ اللَّهُ وَآنا خَيْرٌ مِنْ جِبْرِئِيلَ وَإِسْرَافِيلَ وَحَمَلَهُ الْعَرْشُ وَجَمِيعَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَآنبيَاءِ اللَّهِ الْمُرْسَلِينَ وَآنا صَاحِبُ الشِّفَاعَةِ وَالْحَوْضِ الشَّرِيفِ وَآنا وَ عَلِيُّ أَبَوَا هَذِهِ الْأُمَّةِ مَنْ عَرَفَنَا فَقَدْ عَرَفَ اللَّهَ وَمَنْ أَنْكَرَنَا فَقَدْ أَنْكَرَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَمَنْ عَلَيَّ سَبَطًا أُمْتِي وَ سَيِّدًا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَمِنْ وَلَدِ الْحُسَيْنِ أُمَّةٌ تَسْعُهُ طَاعَتُهُمْ طَاعَتِي وَ مَعْصِيَتُهُمْ مَعْصِيَتِي تَأْسِعُهُمْ قَائِمُهُمْ وَ مَهْدِيَّهُمْ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از حسین بن خالد از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش صلوات الله عليهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: من بهترین خلق خدا هستم؛ من از جبرئیل و اسرافیل و حاملین عرش و تمام ملائکه مقرب و انبیای مرسل بهترم. من صاحب شفاعت و حوض شریف هستم؛ من و علی صلوات الله علیهما و آلهما دو پدر این امت هستیم. هر کس ما را بشناسد خدا را شناخته و هر کس منکر ما

باشد، خدا را انکار کرده است. از علی صلوات الله علیه است دو نواده امت من، سرور جوانان بهشت، حسن و حسین صلوات الله علیهما و از نژاد حسین است ائمه نه گانه که اطاعت آنها اطاعت من و معصیت ایشان معصیت من است. نهی آنها مهدی و قائم ایشان است.

حدیث ۳۱۲

۳۱۲- قال الإمام الحسن بن علی صلوات الله علیهما: أَمَّا تَأْيِيدُ اللَّهِ تَعَالَى لِعِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ بِرُوحِ الْقُدُسِ فَإِنَّ جَبْرَائِيلَ هُوَ الَّذِي لَمَّا حَضَرَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَهُوَ قَدْ اشْتَمَلَ بَعَائِيَهُ الْقَطَوَانِيَّةَ عَلَى نَفْسِهِ وَ عَلَى عَلِيٍّ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسْنَ وَ الْحُسَيْنَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَقَالَ اللَّهُمَّ هَؤُلَاءِ أَهْلِي أَنَا حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَهُمْ وَسَلَامٌ لِمَنْ سَالَمَهُمْ مُحِبٌّ لِمَنْ أَحَبَّهُمْ وَمُبْغِضٌ لِمَنْ أَبْغَضَهُمْ فَكُنْ لِمَنْ حَارَبَهُمْ حَرْبًا وَلِمَنْ سَالَمَهُمْ سَلَامًا وَلِمَنْ أَحَبَّهُمْ مُحِبًّا وَلِمَنْ أَبْغَضَهُمْ مُبْغِضًا فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَقَدْ أَجَبْتُكَ إِلَى ذَلِكَ يَا مُحَمَّدٌ فَرَفَعَتْ أُمُّ سَلَمَةَ جَانِبَ الْعَبَاءِ لَتَدْخُلَ فَجَذَبَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَقَالَ لَسْتُ هُنَاكَ وَإِنْ كُنْتُ عَلَى خَيْرٍ وَجَاءَ جَبْرَائِيلُ مَدْثُرًا وَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ اجْعَلْنِي مِنْكُمْ قَالَ أَنْتَ مِنَّا قَالَ أَفَارْفَعُ الْعَبَاءَ وَادْخُلُ مَعَكُمْ قَالَ بَلَى فَدَخَلَ فِي الْعَبَاءِ ثُمَّ خَرَجَ وَصَعِدَ إِلَى السَّمَاءِ إِلَى الْمَلَائِكَةِ الْأَعْلَى وَقَدْ تَضَاعَفَ حُسْنُهُ وَبَهَائُهُ فَقَالَتِ الْمَلَائِكَةُ قَدْ رَجَعْتَ بِجَمَالٍ خِلَافَ مَا ذَهَبَتْ بِهِ مِنْ عِنْدَنَا قَالَ فَكَيْفَ لَا أَكُونُ كَذَلِكَ وَقَدْ شُرِّفْتُ بِأَنْ جُعِلْتُ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْحُجُبِ وَالْكَرْسِيِّ وَالْعَرْشِ حَقٌّ لَكَ هَذَا

ص: ۱۶۲

الشَّرَفُ أَنْ تَكُونَ كَمَا قُلْتَ وَكَانَ عَلَى صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ مَعَهُ جَبْرَائِيلُ عَنْ يَمِينِهِ فِي الْحُرُوبِ وَ
مِيكَائِيلُ عَنْ يَسَارِهِ وَإِسْرَافِيلُ خَلْفَهُ وَ مَلَكُ الْمَوْتِ أَمَامَهُ. (۱)

حضرت امام حسن عسکری صلوات الله علیه فرمود: اما تایید کردن خدا عیسی را به روح القدس. همانا جبرئیل وقتی خدمت رسول الله صلی الله علیه و آله رسید، موقعی که به همراه علی و فاطمه و حسن و حسین صلوات الله علیهم خود را در عبای قطوانی پیچیده بود، فرمود: خدایا! اینها اهل بیت من هستند؛ من جنگ دارم با هر کس با ایشان جنگ کند و در صلح هستم با کسی که با ایشان در صلح باشد، و هر کس که آنها را دوست بدارد دوست می دارم و دشمن هستم با دشمن آنها. پس تو هم در جنگ باش با کسانی که با ایشان در جنگند و در صلح باش با کسانی که با ایشان در صلح هستند و دوست بدار کسانی را که ایشان را دوست دارند و دشمن بدار کسانی را که با ایشان دشمن هستند. خداوند فرمود: خواسته تو را اجابت کردم.

ام سلمه یک طرف عبا را بلند کرد تا داخل شود. رسول الله صلی الله علیه و آله آن را گرفت و فرمود: تو نباید داخل شوی، گرچه عاقبت به خیر است. آنگاه جبرئیل در حالی که خود را پیچیده بود آمد و گفت: یا رسول الله! مرا در کنار خودتان قرار بده! فرمود: تو از ما هستی. گفت: عبا را بلند کنم و میان شما داخل شوم؟ فرمود: آری!

جبرئیل داخل عبا شد. سپس بیرون آمد و به آسمان صعود کرد تا ملکوت اعلی. زیبایی و درخشش او دو برابر شده بود. ملائکه گفتند: به خلاف وقتی که از پیش ما رفتی، با زیبایی برگشتی؟ گفت: چطور چنین نباشم با اینکه بسیار شرافت یافتم پیدا که از آل محمد و اهل بیت او شدم صلوات الله علیهم. ملائکه در ملکوت آسمان ها و حجاب ها و کرسی و عرش گفتند: شایسته است برای تو این شرافت آن طور که گفتی! هر گاه که علی صلوات الله علیه

به جنگ می رفت، جبرئیل طرف راست و میکائیل طرف چپ و اسرافیل پشت سرش و ملک الموت جلویش قرار داشتند.

حدیث ۳۱۳

۳۱۳- الشيخ محمد بن محمد الشعیری، عن، الصَّدُوقُ عَنْ ابْنِ إِدْرِيسَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الضَّحَّاكِ عَنْ عَزِيزِ بْنِ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ طَلْحَةَ عَنْ كَثِيرِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ خَلَقَنِي وَخَلَقَ عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَالْأَئِمَّةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ مِنْ نُورٍ فَعَصَرَ ذَلِكَ النُّورَ عَصْرَهُ فَخَرَجَ مِنْهُ شِيعَتُنَا فَسَبَّحْنَا فَسَبَّحُوا وَقَدَّسْنَا فَقَدَّسُوا وَهَلَّلْنَا فَهَلَّلُوا وَمَجَّدْنَا فَمَجَّدُوا وَحَدَّثْنَا فَوَحَّدُوا ثُمَّ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ وَخَلَقَ الْمَلَائِكَةَ فَمَكَّثَتِ الْمَلَائِكَةُ مِائَةَ عَامٍ لَا تَعْرِفُ تَسْبِيحًا وَلَا تَقْدِيسًا وَلَا تَمْجِيدًا فَسَبَّحْنَا وَسَبَّحَتْ شِيعَتُنَا فَسَبَّحَتِ الْمَلَائِكَةُ لِتَسْبِيحِنَا وَقَدَّسْنَا فَقَدَّسَتْ شِيعَتُنَا فَقَدَّسَتِ الْمَلَائِكَةُ لِتَقْدِيسِنَا وَمَجَّدْنَا فَمَجَّدَتْ شِيعَتُنَا فَمَجَّدَتِ الْمَلَائِكَةُ لِتَمْجِيدِنَا وَوَحَّدْنَا فَوَحَّدَتْ شِيعَتُنَا فَوَحَّدَتِ الْمَلَائِكَةُ لِتَوْحِيدِنَا وَكَانَتِ الْمَلَائِكَةُ لَا تَعْرِفُ تَسْبِيحًا وَلَا تَقْدِيسًا مِنْ قَبْلِ تَسْبِيحِنَا وَتَسْبِيحِ شِيعَتِنَا فَنَحْنُ الْمُوَحِّدُونَ حِينَ لَا مُوَحِّدَ غَيْرُنَا وَحَقِيقٌ عَلَى اللَّهِ

ص: ۱۶۳

تَعَالَى كَمَا اخْتَصَّنَا وَ اخْتَصَّ شِيعَتَنَا أَنْ يُنَزِّلَنَا أَعْلَى عَلَيْنِ إِنَّ اللَّهَ سُبْحَانَهُ وَ تَعَالَى اصْطَفَانَا وَ
اصْطَفَى شِيعَتَنَا مِنْ قَبْلِ أَنْ نَكُونَ أَجْسَاماً فَدَعَانَا وَ أَجَبْنَا فَغَفَرَ لَنَا وَ لَشِيعَتِنَا مِنْ قَبْلِ أَنْ نَسْتَغْفِرَ
اللَّهُ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن محمد شعیری، با سند مذکور از جابر بن عبد الله انصاری روایت کرده
که گفت: از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: خداوند من و علی و فاطمه
و حسن و حسین و ائمه صلوات الله علیهم را از نور واحد آفرید؛ سپس آن نور را فشرده و
شیعیان ما از آن خارج شدند. ما تسبیح گفتیم، آنها نیز تسبیح گفتند؛ ما تقدیس کردیم، آنها
نیز تقدیس کردند؛ ما تهلیل نمودیم، آنها نیز تهلیل گفتند؛ ما تمجید نمودیم، آنها نیز تمجید
کردند؛ ما اقرار به وحدانیت کردیم، آنها نیز اقرار کردند. سپس خداوند آسمان ها و زمین
ها و ملائکه را آفرید. ملائکه صد سال ماندند و در این مدت تسبیح و تقدیس و تمجید را
نمی دانستند. ما و شیعیان ما تسبیح کردیم؛ ملائکه از تسبیح ما تسبیح گفتند. تقدیس کردیم
و شیعیان ما تقدیس کردند؛ ملائکه از تقدیس ما تقدیس نمودند. ما تمجید کردیم و شیعیان
ما تمجید کردند؛ ملائکه از تمجید ما تمجید نمودند. ما اقرار به توحید نمودیم و شیعیان ما
نیز اقرار کردند؛ ملائکه از اقرار ما اقرار کردند. ملائکه قبل از تسبیح ما و شیعیان ما، تسبیح
و تقدیس را نمی دانستند.

پس ما موحد بودیم موقعی که موحدی جز ما نبود. شایسته است بر خدا - چنان چه این
امتیاز را به ما و شیعیان ما بخشیده - که ما را در اعلی علین جای دهد. خداوند سبحان ما و
شیعیان ما را برگزید، قبل از اینکه اجسام باشیم ما را خواند، جواب دادیم؛ ما و شیعیان ما را
آمرزید، قبل از این که طلب مغفرت کنیم.

۳۱۴- الشيخ أبي محمد الحسن بن محمد الديلمي، بإسناده عن أبي ذر الغفاري قال سمعتُ رسولَ الله صلى الله عليه وآله يقولُ افتخرَ إسرَافيلُ على جبرئيلَ فقالَ أنا خيرُ منكَ قالَ ولمَ أنتَ خيرُ مني قالَ لأنني صاحبُ الثَّمانِيَةِ حَمَلَهُ العَرْشِ وَأَنَا صَاحِبُ النَّفْخَةِ فِي الصُّورِ وَأَنَا أَقْرَبُ الْمَلَائِكَةِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى قَالَ جَبْرَائِيلُ أَنَا خَيْرُ مَنْكَ فَقَالَ بِمَا أَنْتَ خَيْرُ مَنْيَ قَالَ لِأَنِّي أَمِينُ اللَّهِ عَلَى وَحْيِهِ وَأَنَا رَسُولُهُ إِلَى الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَأَنَا صَاحِبُ الْكُسُوفِ وَالْخُسُوفِ وَمَا أَهْلَكَ اللَّهُ أُمَّهُ مِنَ الْأُمَمِ إِلَّا عَلَى يَدَيَّ فَاخْتَصَمَا إِلَى اللَّهِ تَعَالَى فَأَوْحَى إِلَيْهِمَا اسْكُتَا فَوَعَزَّتِي وَجَلَالِي لَقَدْ خَلَقْتُ مَنْ هُوَ خَيْرُ مِنْكُمَا قَالَا يَا رَبُّ أَوْ تَخْلُقْ خَيْرًا مِنَّا وَنَحْنُ خُلُقْنَا مِنْ نُورٍ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى نَعَمْ وَأَوْحَى إِلَى حُجُبِ الْقُدْرَةِ أَنْكَشِفِي فَأَنكَشَفَتْ فَإِذَا عَلَى سَاقِ الْعَرْشِ الْأَيْمَنِ مَكْتُوبٌ- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ وَعَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَحِبَّاءُ اللَّهِ فَقَالَ جَبْرَائِيلُ يَا رَبُّ فَإِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّهِمْ عَلَيْكَ إِلَّا جَعَلْتَنِي خَادِمَهُمْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى قَدْ جَعَلْتُ فَجَبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ وَإِنَّهُ لَخَادِمُنَا. (۲)

مرحوم شیخ ابو محمد حسن بن محمد دیلمی، با سند خویش از ابوذر غفاری رضی الله عنه روایت کرده که گفت: از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: حضرت اسرافیل بر حضرت جبرئیل افتخار کرد و گفت: من از تو بهترم! پرسید: تو

ص: ۱۶۴

۱- . جامع الأخبار ص ۹. بحار الانوار ج ۲۶ ص ۳۴۳ ح ۱۶.

۲- . إرشاد القلوب ص ۲۱۴. بحار الانوار ج ۲۶ ص ۳۴۴ ح ۱۷.

چرا از من بهتری؟ گفت: چون من از هشت نفر حاملین عرش هستم و من در صور می دمم و من نزدیک ترین ملائکه به خدا هستم. حضرت جبرئیل گفت: من از تو بهترم! پرسید: به

چه دلیل از من بهتری؟ جواب داد: چون من امین خدا بر وحی او هستم و من پیک خدا به سوی انبیاء و مرسل هستم و من متصدی خسوف و کسوف هستم و خدا ملتی را هلاک نکرده، مگر به دست من.

آن دو خصومت خود را پیش خدا بردند. خداوند به آنها وحی کرد: ساکت باشید! به عزت و جلالم که از شما بهتر آفریده ام! گفتند: مگر بهتر از ما آفریده ای؟ با اینکه ما از نور آفریده شده ایم. خداوند فرمود: آری! و به حجاب های قدرت دستور داد که باز شوند. باز شدند، ناگاه متوجه شدند که بر طرف راست ساق عرش نوشته شده «لا اله الا الله محمد و علی و فاطمه و الحسن و الحسين صلوات الله عليهم اجمعين» جبرئیل گفت خدایا! تو را به حق می دانم که بر تو دارند سوگند می دهم که مرا خادم آنها قرار دهی! خداوند فرمود: پذیرفتم. پس حضرت جبرئیل از اهل بیت است و او خادم ما است.

حدیث ۳۱۵

۳۱۵- الشيخ أبي محمد الحسن بن محمد الديلمي، يأسناده إلى مُحَمَّد بن زياد قال: سألَ ابنُ مَهْرَانَ عَبْدَ اللَّهِ بنَ الْعَبَّاسِ عَنْ تَفْسِيرِ قَوْلِهِ تَعَالَى إِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُّونَ وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ قَالَ كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَأَقْبَلَ عَلَيَّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَلَمَّا رَأَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ تَبَسَّمَ فِي وَجْهِهِ وَقَالَ مَرَحَبًا بِمَنْ خَلَقَهُ اللَّهُ قَبْلَ أَبِيهِ آدَمَ بِأَرْبَعِينَ أَلْفَ عَامٍ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَكَانَ الْإِبْنُ قَبْلَ الْأَبِ فَقَالَ نَعَمْ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَنِي وَخَلَقَ عَلِيًّا قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ آدَمَ بِهَذِهِ الْمُدَّةِ خَلَقَ نُورًا قَسَمَهُ نِصْفَيْنِ فَخَلَقَنِي مِنْ نِصْفِهِ وَخَلَقَ عَلِيًّا مِنَ النِّصْفِ الْآخِرِ قَبْلَ الْأَشْيَاءِ فَنُورُهَا مِنْ نُورِي وَنُورٌ عَلَيَّ ثُمَّ جَعَلَنَا عَنْ يَمِينِ الْعَرْشِ ثُمَّ خَلَقَ الْمَلَائِكَةَ فَسَبَّحْنَا وَسَبَّحَتِ الْمَلَائِكَةُ فَهَلَّلْنَا فَهَلَّلَتِ الْمَلَائِكَةُ وَكَبَّرْنَا فَكَبَّرَتِ الْمَلَائِكَةُ وَكَانَ ذَلِكَ مِنْ تَعْلِيمِي وَتَعْلِيمِ عَلِيٍّ وَكَانَ ذَلِكَ فِي عِلْمِ اللَّهِ السَّابِقِ أَنَّ الْمَلَائِكَةَ تَتَعَلَّمُ مِنَ التَّسْبِيحِ وَالتَّهْلِيلِ وَ

كُلُّ شَيْءٍ يُسَبِّحُ لِلَّهِ وَيُكَبِّرُهُ وَيَهْلِلُهُ بِتَعْلِيمِي وَتَعْلِيمِ عَلِيٍّ وَكَانَ فِي عِلْمِ اللَّهِ السَّابِقِ أَنْ لَا يَدْخُلَ النَّارَ مُحِبُّ لِي وَلَعَلِّي وَكَذَا كَانَ فِي عِلْمِهِ أَنْ لَا يَدْخُلَ الْجَنَّةَ مُبْغِضٌ لِي وَلَعَلِّي إِلَّا وَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ مَلَائِكَهَ بِأَيْدِيهِمْ أَبَارِيقُ اللَّجَيْنِ مَمْلُوءَةٌ مِنْ مَاءِ الْجَنَّةِ مِنَ الْفِرْدَوْسِ فَمَا أَحَدٌ مِنْ شِيعَةِ عَلِيٍّ إِلَّا وَهُوَ طَاهِرُ الْوَالِدَيْنِ تَقَىُّ نَقَىُّ أَمِنْ مُؤْمِنٌ بِاللَّهِ فَإِذَا أَرَادَ بِوَاحِدِهِمْ أَنْ يُوَاقِعَ أَهْلَهُ جَاءَ مَلَكٌ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ بِأَيْدِيهِمْ أَبَارِيقُ الْجَنَّةِ فَقَطَّرَ مِنْ ذَلِكَ الْمَاءِ فِي إِنَائِهِ الَّذِي يَشْرَبُ بِهِ فَيَشْرَبُ هُوَ ذَلِكَ الْمَاءِ وَيَنْبِتُ الْإِيمَانَ فِي قَلْبِهِ كَمَا يُنْبِتُ الزَّرْعَ فَهُمْ عَلَى بَيْنِهِ مِنْ رَبِّهِمْ وَمِنْ نَبِيِّهِمْ وَمِنْ وَصِيِّ عَلِيٍّ وَمِنْ ابْنَتِي فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ ثُمَّ الْحَسَنِ ثُمَّ الْحُسَيْنَ وَالْأَئِمَّةَ مِنْ وَلَدِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَنْ هُمْ قَالَ أَحَدٌ عَشَرَ مِنْ أَبِيهِمْ عَلَى بَنِي أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مُحِبَّهُ عَلِيٍّ وَالْإِيمَانَ سَبِيلِينَ. (١)

مرحوم شیخ ابو محمد حسن بن محمد دیلمی، با سند خویش از محمد بن زیاد روایت کرده که گفت: ابن مهران از عبدالله بن عباس از تفسیر این آیه: «و همانا ما [برای اجرای فرمان خدا] صف بستگانیم. و ما خود تسبیح کنندگانیم». (سوره صفات آیه ۱۶۵-۱۶۶) پرسید، گفت: خدمت رسول الله صلی الله علیه و آله بودیم که حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه وارد

ص: ۱۶۵

شد. همین که رسول الله صلی الله علیه و آله او را مشاهده کرد، در صورتش تبسمی هویدا شد و فرمود: مرحبا به کسی که خداوند او را چهل هزار سال قبل از پدرش حضرت آدم آفرید!

عرض کردم: یا رسول الله! مگر ممکن است پسر قبل از پدر باشد؟ فرمود: آری. خداوند من و علی صلوات الله علیهما و آلهما را با همین فاصله، قبل از حضرت آدم آفرید. یک نور آفرید و آن را دو نصف کرد؛ مرا از یک نصف و علی صلوات الله علیه را از نصف دیگر و قبل از اشیاء آفرید. پس نور اشیاء از نور من و علی صلوات الله علیهما و آلهما است. سپس ما را سمت راست عرش قرار داد. بعد ملائکه را آفرید؛ ما تسبیح کردیم و ملائکه تسبیح کردند؛ ما تهلیل نمودیم و آنها تهلیل نمودند؛ ما تکبیر گفتیم و ملائکه نیز تکبیر گفتند و این به واسطه تعلیم من و علی صلوات الله علیهما و آلهما بود. خداوند می دانست که ملائکه از ما تسبیح و تهلیل خواهند آموخت و هر چیزی که خدا را تسبیح گوید و تکبیر و تهلیل نماید، به تعلیم من و علی است. و در علم سابق خدا است که دوست من و علی داخل آتش نمی شود و همچنین در علم اوست که دشمن من و علی داخل بهشت نمی شود. آگاه باشید که خداوند ملائکه ای را آفرید که به دست آنها آفتابه هایی از نقره است که پر هستند از آب بهشت از فردوس. هیچ یک از شیعیان علی صلوات الله علیه نیست، مگر اینکه از نظر پدر و مادر پاک است و پرهیزگار و صاف است، در امن و ایمان به خدا است. هر گاه یکی از آنها تصمیم همبستری با خانواده خود را داشته باشد، یکی از ملائکه ای که آفتابه های بهشتی را در دست دارند، می آید و از آن آب در ظرف آبی که می آشامد می ریزد. او از آن آب می آشامد و ایمان در دلش می روید؛ همان طوری که گیاه می روید. آنها با دلیل و برهان نسبت به خدا و پیامبر و وصی او علی و دخترش فاطمه زهرا و سپس حسن و حسین و امامان از فرزندان حسین صلوات الله علیهم شناخت دارند.

عرض کردم: یا رسول الله! آنها چه کسانی هستند؟ فرمود: یازده نفر از من که پدرشان حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه است. سپس رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: ستایش خدایی راست که محبت علی صلوات الله علیه و ایمان را دو سبب قرار داد.

حدیث ۳۱۶

۳۱۶- الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن عبد الله بن محمد بن عبد الوهاب عن أبي الحسن محمد بن أحمد القواریری عن أبي الحسين محمد بن عمار عن اسماعیل بن توبه عن زیاد بن عبد الله البکائی عن سلیمان الأعمش عن أبي سعيد الخدري قال: كُنَّا جُلُوسًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِذْ أَقْبَلَ إِلَيْهِ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لِإِبْلِيسَ «أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ» فَمَنْ هُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ الَّذِينَ هُمْ أَعْلَى مِنَ الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَنَا وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ كُنَّا فِي سُرَادِقِ الْعَرْشِ نُسَبِّحُ اللَّهَ وَ تُسَبِّحُ الْمَلَائِكَةُ لَتَسْبِيحِنَا قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ آدَمَ بِالْفَنَى عَامَ فَلَمَّا خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ آدَمَ أَمَرَ الْمَلَائِكَةَ أَنْ يَسْجُدُوا لَهُ وَ لَمْ يَأْمُرْنَا بِالسُّجُودِ فَسَجَدَتِ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ إِلَّا إِبْلِيسَ فَإِنَّهُ أَبَى وَ لَمْ يَسْجُدْ فَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ أَيْ مِنْ هَؤُلَاءِ الْخَمْسِ الْمَكْتُوبِ أَسْمَاؤُهُمْ فِي سُرَادِقِ الْعَرْشِ فَنَحْنُ بَابُ اللَّهِ الَّذِي يُؤْتَى مِنْهُ بِنَا يَهْتَدِي

ص: ۱۶۶

الْمُهْتَدُونَ فَمَنْ أَحَبَّنَا أَحَبَّهُ اللَّهُ وَ أَسْكَنَهُ جَنَّتُهُ وَ مَنْ أَبْغَضَنَا أَبْغَضَهُ اللَّهُ وَ أَسْكَنَهُ نَارُهُ وَ لَا يُحِبُّنَا إِلَّا مَنْ طَابَ مَوْلَدُهُ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابوسعید خدری روایت کرده که گفت: خدمت رسول الله صلی الله علیه و آله نشسته بودیم که مردی نزد آن حضرت آمده و عرض کرد: یا رسول الله! مرا از قول خدای عزوجل به ابلیس که فرمود: «آیا تکبر نمودی یا از [جمله] بلند مرتبه گانی». (سوره ص آیه ۷۵) آگاه فرمایید که این ها که از فرشتگان بالاترند چه کسانی هستند؟ پس رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: من و علی و فاطمه و حسن و حسین صلوات الله علیهم؛ ما دو هزار سال قبل از آفرینش حضرت آدم در سرادق (سراپرده های) عرش خدا را تسبیح می گفتیم و فرشتگان به سبب تسبیح ما تسبیح می گفتند، و چون خدای عزوجل حضرت آدم را آفرید، به فرشتگان فرمان داد بر او سجده کنند ولی به ما چنین فرمانی نداد، پس فرشتگان جملگی سجده کردند مگر ابلیس که استنکاف نموده و سجده نکرد، پس خدای متعال فرمود: «آیا تکبر نمودی یا از [جمله] بلند مرتبه گانی» یعنی اینکه تکبر ورزیدی یا از جمله این پنج تنی هستی که نامشان در سرادق عرش نوشته شده است؟ بنابراین، ما باب الله هستیم، همان بابی که از آن نزد خداوند آیند، هدایت یافتگان به ما هدایت یابند، پس هر کس ما را دوست بدارد، خداوند او را دوست خواهد داشت و در بهشت خود در بهشت جایش دهد و هر کس با ما دشمنی ورزد، خداوند با او دشمنی کرده و در دوزخ خود جایش دهد و جز کسی که پاک زاد باشد، ما را دوست نخواهد داشت.

حدیث ۳۱۷

۳۱۷- الشیخ الحسن بن سلیمان الحلّی، نقلاً منْ کِتَابِ السَّيِّدِ الْجَلِيلِ حَسَنِ بْنِ كَبْشٍ بِإِسْنَادِهِ إِلَى الْمُفِيدِ رَفَعَهُ إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ الْحَنْفِيَّةِ قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَأُعَذِّبَنَّ كُلَّ رَعِيَّةٍ دَانَتْ بِطَاعَةِ إِمَامٍ لَيْسَ مِنِّي وَإِنْ كَانَتْ الرَّعِيَّةُ فِي نَفْسِهَا بَرَّةً وَلَأَرْحَمَنَّ كُلَّ رَعِيَّةٍ دَانَتْ بِإِمَامٍ عَادِلٍ مِنِّي وَإِنْ كَانَتْ الرَّعِيَّةُ غَيْرَ

بَرَّهَ وَلَا تَقِيَّهَ ثُمَّ قَالَ لِي يَا عَلِيُّ أَنْتَ الْإِمَامُ وَالْخَلِيفَةُ بَعْدِي حَرْبُكَ حَرْبِي وَ سَلْمُكَ سَلْمِي وَأَنْتَ أَبُو سَبْطَى وَ زَوْجُ ابْنَتِي وَ مِنْ ذُرِّيَّتِكَ الْأَئِمَّةُ الْمُطَهَّرُونَ وَأَنَا سَيِّدُ الْأَنْبِيَاءِ وَأَنْتَ سَيِّدُ الْأَوْصِيَاءِ وَأَنَا وَأَنْتَ مِنْ شَجَرَةٍ وَاحِدَةٍ لَوْ لَنَا لَمْ يَخْلُقِ اللَّهُ الْجَنَّةَ وَلَا النَّارَ وَلَا الْأَنْبِيَاءَ وَلَا الْمَلَائِكَةَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَنَحْنُ أَفْضَلُ أَمْ الْمَلَائِكَةُ فَقَالَ يَا عَلِيُّ نَحْنُ أَفْضَلُ خَيْرُ خَلِيقِهِ اللَّهُ عَلَى بَسِيطِ الْأَرْضِ وَ خَيْرُهُ مَلَائِكَةُ اللَّهِ الْمُقَرَّبِينَ وَ كَيْفَ لَا نَكُونُ خَيْرًا مِنْهُمْ وَقَدْ سَبَقْنَاهُمْ إِلَى مَعْرِفَةِ اللَّهِ وَ تَوْحِيدِهِ فَبِنَا عَرَفُوا اللَّهَ وَ بِنَا عَبَدُوا اللَّهَ وَ بِنَا اهْتَدَوْا السَّبِيلَ إِلَى مَعْرِفَةِ اللَّهِ يَا عَلِيُّ أَنْتَ مَنِّي وَأَنَا مِنْكَ وَأَنْتَ أَخِي وَ زَيْرِي فَإِذَا مِتُّ ظَهَرْتَ لَكَ ضِعَائِي فِي صُدُورِ قَوْمٍ وَ سَيَكُونُ فَتْنَةٌ صَيْلَمٌ صَمَاءٌ يَسْقُطُ مِنْهَا كُلُّ وَكِيجَةٍ وَ بَطَانَةٍ وَ ذَلِكَ عِنْدَ فَقْدَانِ شَيْعَتِكَ الْخَامِسِ مِنْ وَلَدِ السَّابِعِ مَنْ وَلَدِكَ يَحْزَنُ لِفَقْدِهِ أَهْلُ الْأَرْضِ وَ السَّمَاءِ فَكَمْ مِنْ مُؤْمِنٍ مُتَلَهِّفٍ مُتَأَسِّفٍ حَيْرَانَ عِنْدَ فَقْدِهِ. (٢)

ص: ١٦٧

١- فضائل الشيعة (للصدوق) ح ٧.

٢- بحار الانوار ج ٢٦ ص ٣٤٩ ح ٢٣.

مرحوم شیخ حسن بن سلیمان حلی، با سند مذکور از محمد بن حنفیه روایت کرده که گفت: حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرمود: از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: خداوند فرموده است هر آینه عذاب خواهم کرد هر پیروی که معتقد به رهبری امامی باشد که از جانب من تعیین نشده، گرچه آن رعیت در واقع خودشان اشخاص خوبی باشند. و مورد محبت قرار خواهم داد هر رعیتی را که معتقد به امامت امام عادل است که از جانب من تعیین شده باشد، گرچه آن مردم نه خوب باشند و نه متقی. سپس به من فرمود: یا علی! تو

امام هستی و جانشین بعد از من؛ جنگ تو، جنگ من است و صلح و سازش تو، صلح و سازش من است. و تو پدر دو نواده من و همسر دختر من هستی و از ذریه تو است ائمه طاهرين صلوات الله عليهم. من سرور انبياء و تو سيد اوصياء هستی. من و تو از يك درخت هستیم، اگر ما نبودیم خداوند بهشت و جهنم و انبياء و ملائکه را نمی آفرید. من گفتم: یا رسول الله! پس ما برتر هستیم یا ملائکه؟ فرمود: یا علی! ما بهتر از تمام خلایق خدا در زمین هستیم و بهتر از بهترین فرشتگان مقرب. چطور از آنها بهتر نباشیم با اینکه ما در معرفت و شناخت خدا و توحید بر آنها سبقت گرفتیم. آنها به وسیله ما خدا را شناختند و پرستش کردند و به سوی شناخت خدا راه یافتند.

یا علی! تو از من هستی و من از تو هستم، و تو برادر و وزیر من هستی. وقتی من از دنیا رفتم، کینه هایی که در دل گروهی است، برای تو آشکار خواهد شد. در آینده فتنه ای بس شدید و سخت اتفاق خواهد افتاد که هر دوست و صاحب سری از انسان جدا می شود و این جریان موقعی است که شیعیان پنجمین فرزند هفتمین فرزندان را از دست بدهند. به واسطه نبودن او اهل زمین و آسمان محزون می شوند؛ چقدر از مؤمنین که از فقدان او اندوهگین و ناراحت و حیران هستند.

حدیث ۳۱۸

۳۱۸- الشيخ الحسن بن سليمان الحلبي، بإسناده عن المفضل قال: قُلْتُ لِمَوْلَانَا الصَّادِقِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ مَا كُنْتُمْ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ قَالَ كُنَّا أَنْوَاراً نُسَبِّحُ اللَّهَ تَعَالَى وَنُقَدِّسُهُ حَتَّى خَلَقَ اللَّهُ الْمَلَائِكَةَ فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ سَبِّحُوا فَقَالَتْ أَيْ رَبَّنَا لَا عِلْمَ لَنَا فَقَالَ لَنَا سَبِّحُوا فَسَبَّحْنَا فَسَبَّحَتِ الْمَلَائِكَةُ بِتَسْبِيحِنَا أَلَا إِنَّا خُلِقْنَا أَنْوَاراً وَخُلِقَتْ شِيعَتُنَا مِنْ شُعَاعِ ذَلِكَ النُّورِ فَلِذَلِكَ سُمِّيَتْ شِيعَةُ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ اتَّحَقَّتِ السُّفْلَى بِالْعُلْيَا ثُمَّ قَرَّبَ مَا بَيْنَ إِصْبَعَيْهِ. (۱)

مرحوم شیخ حسن بن سلیمان حلی، با سند خویش از مفضل روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه پرسیدم: شما قبل از خلقت آسمان ها و زمین چه بودید؟ فرمود: ما انواری بودیم که خدا را تسبیح می کردیم و تقدیس می نمودیم، تا خداوند ملائکه را آفرید و به آنها فرمود: تسبیح کنید! گفتند خدایا ما تسبیح نمی دانیم! به ما فرمود: تسبیح کنید! ما تسبیح کردیم و ملائکه از تسبیح ما تسبیح کردند. ما نور آفریده شدیم و شیعیان ما از شعاع این نور خلق شده اند. به همین جهت شیعه نام گرفته اند. روز قیامت پایین به بالا ملحق می شود. بعد دو انگشت خود را به هم نزدیک کرد.

حدیث ۳۱۹

۳۱۹- الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن عَلِيِّ بْنِ حَاتِمٍ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَحْمَدَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ الطَّاطَرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ أَبِي خَدِيجَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ مَرَّ بِأَبِي صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ رَجُلٌ وَهُوَ يَطُوفُ فَضَرَبَ بِيَدِهِ عَلَى مَنْكِبِهِ ثُمَّ قَالَ أَسْأَلُكَ عَنْ خِصَالِ ثَلَاثٍ لَا يَعْرِفُهُنَّ غَيْرُكَ وَغَيْرُ رَجُلٍ آخَرَ فَسَكَتَ عَنْهُ حَتَّى فَرَغَ مِنْ طَوَافِهِ ثُمَّ دَخَلَ الْحِجْرَ فَصَلَّى رُكْعَتَيْنِ وَأَنَا مَعَهُ فَلَمَّا

ص: ۱۶۸

۱- . بحار الانوار ج ۲۶ ص ۳۵۰ ح ۲۴.

فَرَّغَ نَادَى أَيْنَ هَذَا السَّائِلُ فَجَاءَ وَجَلَسَ بَيْنَ يَدَيْهِ فَقَالَ لَهُ سَلْ فَسَأَلَهُ عَنْ مَسَائِلَ فَلَمَّا أُجِيبَ قَالَ صَدَقْتَ وَمَضَى فَقَالَ أَبِي صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ هَذَا جَبْرِئِيلُ أَتَاكُمْ يُعَلِّمُكُمْ مَعَالِمَ دِينِكُمْ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابو خدیجه روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: مردی در حالی که پدرم صلوات الله علیه مشغول طواف بود، از کنار ایشان رد شد و دست بر شانه اش زد. سپس گفت: من از شما سه سؤال دارم که جز شما و یک نفر دیگر کسی جوابش را نمی داند. سپس سکوت اختیار کرد تا طوافش تمام شد. بعد داخل حجر شد و دو رکعت نماز خواند. من نیز با ایشان بودم. وقتی نمازش تمام شد، صدا زد: چه کسی بود سؤال داشت؟ آن شخص آمد و رو به روی پدرم صلوات الله علیه نشست. به او فرمود: سؤال کن! چند سؤال کرد. پس از شنیدن جواب گفت: درست فرمودی! و از جای حرکت کرد و رفت. پدرم صلوات الله علیه فرمود: این حضرت جبرئیل بود. آمده بود تا به شما معالم دین را بیاموزد.

حدیث ۳۲۰

۳۲۰- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن یعقوب بن یزید عن ابن سنان عن مسمع کردین قال: قلت لأبی عبد الله صلوات الله علیه إني اعتللت فكننت إذا أكلت عند الرجل تأذيت به و إني أكلت من طعامك و لم أأذ به قال إنك لتأكل طعام قوم تصافحهم الملائكة على فرشهم قال قلت و يظهرون لكم قال هم ألطف بصيائنا منا. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از مسمع کردین روایت کرده که گفت: به حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه عرض کردم: من بیمارم؛ وقتی غذا می خورم اذیت می شوم، اما وقتی از غذای شما می خورم هیچ ناراحتی برایم پیش نمی آید. فرمود: تو طعام و غذای خانواده ای را می خوری که ملائکه با آنها روی فرش شان مصافحه می کنند. عرض کردم: آقا! برای شما آشکار می شوند؟ فرمود: آنها به بچه های ما از ما مهربان ترند.

حدیث ۳۲۱

۳۲۱- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن محمد بن عيسى عن محمد البرقي عن محمد بن القاسم عن الحسين بن أبي العلاء عن أبي عبد الله صلوات الله عليه قال: يا حسين بيوتنا مهبط الملائكة و منزل الوحي و ضرب بيده إلى مساور في البيت فقال يا حسين مساور و الله طال ما اتكت عليها الملائكة و ربما التقطنا من زغبها. (۳)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از حسین بن ابو العلاء روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: ای حسین! خانه های ما محل هبوط ملائکه و جایگاه وحی است. و با دست خود بر چند پشته زد و فرمود: ای حسین! اینها پشته های است که والله بسیار اتفاق افتاده که ملائکه بر آنها تکیه کرده اند و بسیار شده که نرمه پر و بال آنها اینجا ریخته.

ص: ۱۶۹

۱- . علل الشرائع ج ۲ ص ۴۰۷ ح ۲.

۲- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۹۲ ح ۳۶۵.

۳- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۹۲ ح ۳۶۶.

حدیث ۳۲۲

۳۲۲- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن عمران بن موسى عن موسى بن جعفر عن الحسن بن علي عن عبد الله بن سهل الأشعري عن أبيه عن أبي اليسع قال: دخل حمران بن أعين على أبي جعفر صلوات الله عليه و قال له جعلت فداك يبلغنا أن الملائكة تنزل عليكم فقال إن

الْمَلَائِكَةِ وَاللَّهُ لَنَنْزِلُ عَلَيْنَا وَتَطَأُ فُرُشَنَا أَمَا تَقْرَأُ كِتَابَ اللَّهِ تَعَالَى «إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ».

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابو الیسع روایت کرده که گفت: حمران بن اعین خدمت حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه رسید و عرض کرد: فدایت شوم! شنیده ایم که ملائکه بر شما نازل می شوند. فرمود: به خدا قسم ملائکه بر ما نازل می شوند و پای بر فرش های ما می گذارند. مگر این آیه قرآن را نخوانده ای: «بی تردید کسانی که گفتند: پروردگار ما خداست؛ سپس [در میدان عمل بر این حقیقت] استقامت ورزیدند، فرشتگان بر آنان نازل می شوند [و می گویند:] مترسید و اندوهگین نباشید و شما را به بهشتی که وعده می دادند، بشارت باد». (سوره فصلت آیه ۳۰)

حدیث ۳۲۳

۳۲۳- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بَشِيرٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَوْلُهُ تَعَالَى «إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ» فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَمَا وَاللَّهِ وَسَدَنَاهُمْ الْوَسَائِدَ فِي مَنَازِلِنَا.

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از سلیمان بن خالد روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه درباره این آیه پرسیده شد: «بی تردید کسانی که گفتند: پروردگار ما خداست؛ سپس [در میدان عمل بر این حقیقت] استقامت ورزیدند، فرشتگان بر آنان نازل می شوند [و می گویند:] مترسید و اندوهگین نباشید و شما را به بهشتی

که وعده می دادند، بشارت باد». (سوره فصلت آیه ۳۰) فرمود: به خدا قسم ما در منازل خویش برای آنها پستی قرار می دهیم.

حدیث ۳۲۴

۳۲۴- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن الحسن بن فضال عن عمرو بن سعيد عن مُصَدِّقِ بْنِ صَدَقَةَ عَنْ عَمَارِ السَّابَّاطِيِّ قَالَ: أَصَبْتُ شَيْئًا عَلَى وَسَائِدَ كَانَتْ فِي مَنْزِلِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَقَالَ لَهُ بَعْضُ أَصْحَابِنَا مَا هَذَا جَعَلْتَ فِدَاكَ وَكَانَ يُشَبِّهُ شَيْئًا يَكُونُ فِي الْحَشِيشِ كَثِيرًا كَأَنَّهُ خَرَزَةٌ فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ هَذَا مِمَّا يَسْقُطُ مِنْ أَجْنَحِهِ الْمَلَائِكَةُ ثُمَّ قَالَ يَا عَمَّارُ إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَأْتِينَا وَإِنَّهَا لَتَمُرُّ بِأَجْنَحَيْهَا عَلَى رُءُوسِ صِبْيَانِنَا يَا عَمَّارُ إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَزَاحِمُنَا عَلَى نَمَارِقِنَا. (۳)

ص: ۱۷۰

۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۹۳ ح ۳۶۷.

۲- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۹۳ ح ۳۶۸.

۳- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۹۴ ح ۳۶۹.

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از عمار ساباطی روایت کرده که گفت: من روی یک پستی در خانه حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه چیزی را یافتم. یکی از اصحاب پرسید: فدایت شوم! این چیست؟ شبیه چیزی بود که معمولاً در میان خاشاک پیدا می شود، مثل دانه ای کوچک.

حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: این از چیزهایی است که از پر ملائکه می ریزد. سپس فرمود: ای عمار! ملائکه پیش ما می آیند و پر و بال خود را بر سر بچه های ما می مالند. ای عمار! ملائکه روی پشتی های ما مزاحم ما می شوند.

حدیث ۳۲۵

۳۲۵- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن محمد عن علي بن الحكم عن مالك بن عطيّة الأحمسي عن أبي حمزة الثمالي قال: دخلت على علي بن الحسين صلوات الله عليهما فاحتبست في الدار ساعة ثم دخلت عليه البيت وهو يلتقط شيئاً وأدخل يده في وراء الستّر فناولته من كان في البيت فقلت جعلت فداك هذا الذي أراك تلتقط أي شيء فقال فضله من زغب الملائكة نجّمه إذا جاءونا ونجعل له سخاباً لأولادنا قال قلت له جعلت فداك وإنهم ليأتونكم قال يا أبا حمزة إنهم ليزاحموننا على تكأتنا. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابو حمزه ثمالی روایت کرده که گفت: خدمت حضرت علی بن الحسین صلوات الله علیهما رسیدم. یک ساعت داخل حیاط بودم و بعد داخل اتاق رفتم. دیدم ایشان چیزی را جمع می کند. سپس دست خود را پشت پرده برد و کسی که داخل اتاق بود آن را گرفت. گفتم: فدایت شوم! چیزی که جمع می کردید چه بود؟ فرمود: باقی مانده نرمه هایی از پر و بال ملائکه است. هر وقت پیش ما می آیند آنها را جمع می کنیم و با آنها برای بچه های خویش گردنبد درست می کنیم. عرض کردم: فدایت شوم! آیا ملائکه پیش شما می آیند؟ فرمود: ای ابا حمزه! آنها بر روی متکاهای ما مزاحم می کنند.

حدیث ۳۲۶

۳۲۶- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ ابْنِ مَعْرُوفٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْبَصْرِيِّ عَنْ أَبِي الْمَغْرَاءِ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ خَيْثَمَةَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ نَحْنُ الَّذِينَ إِلَيْنَا تَخْتَلِفُ الْمَلَائِكَةُ. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از خیثمه روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: ما کسانی هستیم که ملائکه با ما رفت و آمد دارند.

حدیث ۳۲۷

۳۲۷- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْبَرْقِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ مَالِكٍ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ الثُّمَالِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: مَنْ مَنَّا مَنْ يَسْمَعُ الصَّوْتَ وَ لَا يَرَى الصُّورَةَ وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتُرَاحِمُنَا عَلَى تُكَاثِنَا وَإِنَّا لَنَأْخُذُ مِنْ زَغَبِهِمْ فَجَعَلَهُ سَخَابًا لِأَوْلَادِنَا. (۳)

ص: ۱۷۱

۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۹۵ ح ۳۷۰.

۲- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۹۵ ح ۳۷۱.

۳- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۹۵ ح ۳۷۲.

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابو حمزه ثمالی روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: بعضی از ما صدا را می شنود، اما صورت را

نمی بیند و ملائکه با ما در تکیه گاه هایمان تراحم می کنند و ما از نرمه پر و بال های آنها برای کودکان خویش گردنبند درست می کنیم.

حدیث ۳۲۸

۳۲۸- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن محمد و عبد الله بن عامر عن ابن سنان عن مسمع كردین البصري قال: كنت لا أزيد على أكله في الليل والنهار فربما استأذنت على أبي عبد الله صلوات الله عليه و أخذت المائدة لعلی لا أراها بين يديه فإذا دخلت دعا بها فأصبت معه من الطعام و لا أتأذى بذلك و إذا عقت بالطعام عند غيره لم أقدر على أن أقر و لم أنم من النعخه فشكوت ذلك إليه و أخبرته بأنی إذا أكلت عنده لم أتأذى به فقال يا أبا سيار إنك لتأكل طعام قوم صالحين تصافحهم الملائكة على فرشهم قال قلت يظهرون لكم قال فمسح يده على بعض صبيانه فقال هم ألطف بصبياننا منا بهم. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از مسمع کردین بصری روایت کرده که گفت: در گذشته در شبانه روز یک مرتبه بیشتر نمی توانستم غذا بخورم و گاهی اوقات خدمت حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه می رسیدم و طعامی می گرفتم که گویا آن را نزد او نمی دیدم. هنگامی که خدمت آن حضرت رسیدم، طعامی طلب کرد و من به همراه آن حضرت از آن طعام خوردم، ولی هیچ ناراحتی برایم پیش نیامد. اما اگر گاهی جایی دیگر غذا می خوردم، از شدت نفخ شب خوابم نمی برد. نزد حضرت از وضعیت خود شکوه کردم و گفتم: وقتی نزد شما غذا می خورم اذیت نمی شوم. فرمود: ای ابو سيار! تو طعام و غذای خانواده صالحین را می خوری که ملائکه با آنها روی فرش شان مصافحه می کنند. عرض کردم: آقا! برای شما آشکار می شوند؟ حضرت دست بر روی یکی از کودکان شان کشید و فرمود: آنها به بچه های ما از ما مهربان ترند.

حدیث ۳۲۹

۳۲۹- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنِ الْبَرْقِيِّ عَنْ فَضَّالَةَ بْنِ أَيُّوبَ عَنْ شُعَيْبٍ عَنِ الْحَارِثِ النَّضْرِيِّ قَالَ: رَأَيْتُ عَلَى بَعْضِ صَبْيَانِهِمْ تَعْوِيدًا فَقُلْتُ جَعَلَنِي اللَّهُ فِدَاكَ أَمَا يُكْرَهُ تَعْوِيدُ الْقُرْآنِ تَعَلَّقُ عَلَى الصَّبِيِّ قَالَ إِنَّ ذَا لَيْسَ بِذَا إِنَّمَا ذَا مِنْ رِيشِ الْمَلَائِكَةِ إِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَطُوفُ فُرُشَنَا وَتَمْسَحُ رُءُوسَ صَبْيَانِنَا. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از حارث نضری روایت کرده که گفت: بر گردن بعضی از بچه های امام صلوات الله علیه تعوید دیدم. عرض کردم: فدایت شوم! مگر کراهت ندارد که آیه قرآن را به عنوان تعوید به گردن بچه ها ببندید؟ فرمود: این آنچه خیال کرده ای نیست؛ اینها از پر و بال ملائکه است. ملائکه روی فرش های ما می آیند و دست بر سر بچه های ما می کشند.

ص: ۱۷۲

۱- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۹۶ ح ۳۷۳.

۲- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۹۶ ح ۳۷۴.

حدیث ۳۳۰

۳۳۰- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ الْمُخْتَارِ عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ الطَّائِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ إِنَّهُمْ لَيَأْتُونَنَا وَيَسْلُمُونَ وَنُثِّي لَهُمْ وَسَائِدُنَا يَعْنِي الْمَلَائِكَةَ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از عبدالحمید طائی روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم فرمود: آنها پیش ما می آیند و سلام می کنند و ما برای آنها پستی می گذاریم؛ یعنی برای ملائکه.

حدیث ۳۳۱

۳۳۱- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن إبراهيم بن هاشم عن صالح عن جعفر بن بشير عن علي بن الحكم عن مالك بن عطيّة عن أبي حمزة عن أبي جعفر صلوات الله عليه قال: إنَّ الملائكة لتزاحمنا و إنَّا لناخذُ من زغبهم فنجعلهُ سخاباً لأولادنا. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابو حمزه روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: ملائکه مزاحم ما می شوند. و ما از نرمه بال و پر آنها برای کودکان خویش گردنبند درست می کنیم.

حدیث ۳۳۲

۳۳۲- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن إبراهيم بن إسحاق عن عبد الله بن حماد عن المفضل بن عمر قال: دخلتُ على أبي عبد الله صلوات الله عليه فبينما أنا جالسٌ عندهُ إذ أقبلَ موسى صلوات الله عليه أبْنُهُ وَ فِي رَقَبَتِهِ قِلَادَةٌ فِيهَا رِيشٌ غُلَاطٌ فَدَعَوْتُ بِهِ فَقَبَلْتُهُ وَ ضَمَمْتُهُ إِلَيَّ ثُمَّ قُلْتُ لِأَبِي عَبْدَ اللَّهِ صلوات الله عليه جُعِلَتْ فِدَاكَ أَيُّ شَيْءٍ هَذَا الَّذِي فِي رَقَبِهِ مُوسَى صلوات الله عليه فَقَالَ هَذَا مِنْ أَجْنَحِهِ الْمَلَائِكَةُ قَالَ فَقُلْتُ وَ إِنَّهَا لَتَأْتِينَكُمُ قَالَ نَعَمْ إِنَّهَا لَتَأْتِينَا وَ تَتَعَقَّرُ فِي فُرْشِنَا وَ إِنَّ هَذَا الَّذِي فِي رَقَبِهِ مُوسَى مِنْ أَجْنَحَتِهَا. (۳)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از مفضل بن عمر روایت کرده که گفت: خدمت حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه رسیدم. در این بین که نزد ایشان نشسته

بودم پسرش حضرت امام موسی کاظم صلوات الله علیه آمد و در گردنش گردنبندی بود که در آنها پره‌های ضخیمی قرار داشت. او را جلو کشیدم و بوسیدم و در آغوش گرفتم. بعد به حضرت عرض کردم: فدایت شوم! این چیست در گردن حضرت امام موسی کاظم صلوات الله علیه؟ فرمود: از پر و بال ملائکه است. گفتم: مگر آنها پیش شما می آیند؟ فرمود: آری، می آیند و خود را به فرش های ما می مالند. همین که در گردن موسی کاظم صلوات الله علیه است، از پر و بال ملائکه است.

حدیث ۳۳۳

۳۳۳- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ «إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ

ص: ۱۷۳

۱- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۹۷ ح ۳۷۵.

۲- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۹۷ ح ۳۷۶.

۳- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۹۷ ح ۳۷۷.

عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَابْشُرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ» قَالَ هُمْ الْأَئِمَّةُ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابو بصیر روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه راجع به آیه: «بی تردید کسانی که گفتند:

پروردگار ما خداست؛ سپس [در میدان عمل بر این حقیقت] استقامت ورزیدند، فرشتگان بر آنان نازل می شوند [و می گویند:] مترسید و اندوهگین نباشید و شما را به بهشتی که وعده می دادند، بشارت باد». (سوره فصلت آیه ۳۰) سوال کردم. فرمود: آنها ائمه از آل محمد صلی الله علیه و آله هستند.

حدیث ۳۳۴

۳۳۴- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ عَنِ الْبَزْطِيِّ عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ خَالِدٍ قَالَ: تَلَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ هَذِهِ الْآيَةَ «إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ» فَقَالَ أَمَّا وَاللَّهِ يَا سُلَيْمَانُ لَرُبَّمَا أَتَكَاَنَاهُمْ وَسَائِدَنَا فِي يَوْمِنَا. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از سلیمان بن خالد روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه این آیه را خواند: «بی تردید کسانی که گفتند: پروردگار ما خداست؛ سپس [در میدان عمل بر این حقیقت] استقامت ورزیدند، فرشتگان بر آنان نازل می شوند [و می گویند:] مترسید و اندوهگین نباشید و شما را به بهشتی که وعده می دادند، بشارت باد». (سوره فصلت آیه ۳۰) آنگاه فرمود: ای سلیمان! به خدا قسم بسیار اتفاق می افتد که در خانه های خود برای آنها پستی می گذاریم.

حدیث ۳۳۵

۳۳۵- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أَحْمَدُ عَنِ الْحُسَيْنِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ بَرَّةٍ الْأَصَمِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَنَزَّلُ عَلَيْنَا فِي رَحَالِنَا وَتَقْلَبُ عَلَي فُرُشِنَا وَتَحْضُرُ مَوَائِدِنَا وَتَأْتِينَا مِنْ كُلِّ نَبَاتٍ فِي زَمَانِهِ رَطْبٍ وَيَابِسٍ وَتُقْلَبُ عَلَيْنَا أَجْنِحَتَهَا وَ

تُقَلَّبُ أَجْنَحَتَهَا عَلَى صَبِيَانِنَا وَ تَمْنَعُ الدَّوَابَّ أَنْ تَصِلَ إِلَيْنَا وَ تَأْتِينَا فِي وَقْتٍ كُلِّ صَلَاةٍ لِتُصَلِّيَهَا مَعَنَا وَ مَا مِنْ يَوْمٍ يَأْتِي عَلَيْنَا وَ لَا لَيْلٌ إِلَّا وَ أَخْبَارُ أَهْلِ الْأَرْضِ عِنْدَنَا وَ مَا يَحْدُثُ فِيهَا وَ مَا مِنْ مَلِكٍ يَمُوتُ فِي الْأَرْضِ وَ يَقُومُ غَيْرُهُ إِلَّا وَ تَأْتِينَا بِخَبَرِهِ وَ كَيْفَ كَانَ سِيرَتُهُ فِي الدُّنْيَا. (۳)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از حسن بن بره اصم روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه می فرمود: ملائکه بر ما نازل می شوند و روی فرش ما می نشینند و بر سر سفره ما حاضر می شوند و هر نوع رویدنی را در زمان خودش - تر یا خشک - برای ما می آورند و پر و بال بر ما و بچه های ما می گشایند و مانع می شوند از اینکه جنبنده ها به

ص: ۱۷۴

۱- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۹۸ ح ۳۷۹.

۲- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۹۸ ح ۳۸۰.

۳- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۹۹ ح ۳۸۱.

ما برسند و در موقع هر نماز، می آیند که با ما نماز بخوانند. هر شب یا روزی که می آید، وقایع روی زمین را به ما گزارش می دهند و هر پادشاهی که در زمین بمیرد و دیگری جای او را بگیرد، خبر او و کیفیت رفتارش را در دنیا برای ما می آورند.

حدیث ۳۳۶

۳۳۶- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن إبراهيم بن هاشم و أحمد بن الحسين عن أبيه عن عبد الكريم عن سليمان بن خالد قال سمعت أبا عبد الله صلوات الله عليه يقول تنزل عليهم

الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَابْشُرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ نَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهَى أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ نَزَّلْنَا مِنْ غَفُورٍ رَحِيمٍ ثُمَّ قَالَ وَاللَّهِ إِنَّا لُنَتَكُنَّهُمْ عَلَىٰ وَسَائِدِنَا. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از سلیمان بن خالد روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: «فرشتگان بر آنان نازل می شوند [و می گویند:] مترسید و اندوهگین نباشید و شما را به بهشتی که وعده می دادند، بشارت باد * ما در زندگی دنیا و آخرت، یاران و دوستان شما هستیم، آنچه دلتان بخواهد، در بهشت برای شما فراهم است، و در آن هر چه را بخواهید، برای شما موجود است * رزق آماده ای از سوی آمرزنده مهربان است». (سوره فصلت آیه ۳۰ - ۳۲) سپس فرمود: به خدا قسم ما آنها را بر پستی های خویش تکیه می دهیم.

حدیث ۳۳۷

۳۳۷- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى «الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا» قَالَ يَا بَا مُحَمَّدٍ هُمُ الْأَائِمَّةُ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ فَقُلْتُ لَهُ تَنْزَلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ قَالَ عِنْدَ الْمَوْتِ بِالْبُشْرَى أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَهِيَ وَاللَّهِ تَجْرِي فِيمَنْ اسْتَقَامَ مِنْ شِيعَتِنَا وَسَكَتَ لِأَمْرِنَا وَكُتِمَ حَدِيثُنَا وَلَمْ يُدْعَ عِنْدَ عَدُوِّنَا. (۲)

ص: ۱۷۵

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابو بصیر گفت: از حضرت صادق علیه السلام تفسیر آیه: «گفتند پروردگار ما خداست سپس ایستادگی کردند». (سوره فصلت آیه ۳۰) را پرسیدم. فرمود: ای ابا محمد! آنها ائمه از آل محمد صلوات الله علیهم هستند. پرسیدم: بر آنها ملائکه نازل می شوند؟ فرمود: هنگام مرگ با بشارت که نترسید و محزون نشوید و به خدا قسم این جریان درباره شیعیان استوار و دارای استقامت ما؛ کسانی که در مورد کار ما ساکت هستند و حدیث ما را پنهان می نمایند و در پیش دشمنان افشا نمی کنند، جاری است.

حدیث ۳۳۸

۳۳۸- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ مَا مِنْ مَلَكٍ يُهْبِطُهُ اللَّهُ فِي أَمْرٍ مِمَّا يُهْبِطُ لَهُ إِلَّا بَدَأَ بِالْإِمَامِ فَعَرَضَ ذَلِكَ عَلَيْهِ وَإِنْ مُخْتَلَفَ الْمَلَائِكَةِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِلَى صَاحِبِ هَذَا الْأَمْرِ. (۱) مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از علی بن ابی حمزه روایت کرده که گفت: از حضرت امام موسی کاظم صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: هر فرشته ای که خداوند او را برای مأموریتی به زمین بفرستد، اول پیش امام می آید و این مأموریت را به او عرضه می دارد. صاحب این امر محل رفت و آمد ملائکه از جانب خدا است.

حدیث ۳۳۹

۳۳۹- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن سندی بن محمد عن أبان عن زرارة عن ميمون القداح قال: كان أبو جعفر صلوات الله عليه على سريرته و عنده عمه عبد الله بن زيد فقال إن منّا من يسمع الصوت ولا يرى الصورة. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از میمون روایت کرده که قداح گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه روی تخت خود نشسته بود و عمویش عبد الله بن زید نزد آن جناب بود. حضرت فرمود: بعضی از ما صدا را می شنود، ولی شخص را نمی بیند.

حدیث ۳۴۰

۳۴۰- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن محمد عن الحسين بن سعيد عن علي بن النعمان عن يزيد بن إسحاق شعر عن ابن حمزة قال سمعت أبا عبد الله صلوات الله عليه يقول إن منّا لمن يترك في أذنه وإن منّا لمن يؤتى في منامه وإن منّا لمن يسمع صوت السلسلة يقع على الطشت وإن منّا لمن يأتيه صوره أعظم من جبرئيل وميكائيل. (۳)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابن حمزه روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: بعضی از ما به گوشش می خورد، بعضی در خواب می بیند، بعضی صدای زنجیر که در طشت می خورد را می شنود و بعضی از ما قیافه ای را بزرگ تر از جبرئیل و میکائیل می بیند.

حدیث ۳۴۱

۳۴۱- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن محمد بن عيسى عن الحسن بن علي عن جعفر بن عمر عن أبان عن معبد قال: كنت مع أبي عبد الله صلوات الله عليه فجاء يمشي حتى دخل

مَسْجِدًا كَانَ يَتَعَبَّدُ فِيهِ أَبُوهُ وَهُوَ يُصَلِّي فِي مَوْضِعٍ مِنَ الْمَسْجِدِ فَلَمَّا انْصَرَفَ قَالَ يَا مَعْبُدُ أَ تَرَى هَذَا الْمَوْضِعَ قَالَ قُلْتُ نَعَمْ جُعِلَتْ فِدَاكَ قَالَ بَيْنَا أَبِي صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي هَذَا الْمَكَانِ إِذْ جَاءَهُ شَيْخٌ يَمْشِي حَسَنَ السَّمْتِ فَجَلَسَ وَبَيْنَا هُوَ جَالِسٌ إِذْ جَاءَ رَجُلٌ آدَمُ حَسَنُ الْوَجْهِ وَالسَّيِّمَةِ فَقَالَ لِلشَّيْخِ مَا يُجْلِسُكَ فَلَيْسَ بِهَذَا أُمِرْتُ فَقَامَا يَتَسَارَّانِ وَانْطَلَقَا وَتَوَارَيَا عَنِّي فَلَمْ أَرِ شَيْئًا فَقَالَ أَبِي صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَا بُنَيَّ هَلْ رَأَيْتَ الشَّيْخَ وَصَاحِبَهُ فَقُلْتُ نَعَمْ فَمَنِ الشَّيْخُ وَمَنْ صَاحِبُهُ فَقَالَ الشَّيْخُ مَلَكُ الْمَوْتِ وَالَّذِي جَاءَ جَبْرَائِيلُ. (٤)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از معبد روایت کرده که گفت: با حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه بودم. حضرت آمد تا وارد مسجدی شد که پدرش صلوات الله علیه در آنجا عبادت می کرد. خود آن جناب در یک قسمت مسجد

ص: ۱۷۶

۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۲۰۱ ح ۳۸۶.

۲- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۴۵۳ ح ۸۵۱.

۳- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۴۵۱ ح ۸۴۷.

۴- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۴۵۴ ح ۸۵۲.

نماز می خواند. پس از تمام شدن نمازش فرمود: ای معبد! این محل را می بینی؟ گفتم: آری فدایت شوم! گفت: پدرم صلوات الله علیه همین جا نماز می خواند که پیرمرد خوش قیافه ای خدمت ایشان رسید و نشست. در همان بین مرد دیگری گندمگون و خوش صورت و خوش قیافه آمد و به پیرمرد گفت: چه نشسته ای؟ به تو این دستور را نداده اند. آنگاه از

جای حرکت کردند، پنهانی با هم صحبت کردند و رفتند و از نظر من پنهان شدند و دیگر چیزی ندیدم.

پدرم صلوات الله علیه گفت: این پیرمرد و رفیقش را دیدی؟ گفتم: آری. پیرمرد چه کسی بود و رفیقش چه شخصی بود؟ فرمود: پیرمرد ملک الموت بود و آن کسی که آمد جبرئیل بود.

حدیث ۳۴۲

۳۴۲- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أبو محمد عن عمران بن موسى عن الحسين بن معاوية بن وهب عن محمد بن الفضل عن عمرو بن أبان الكلبی عن معتب قال: توجهت مع أبي عبد الله صلوات الله عليه إلى ضيعه له يقال لها طيبة فدخلها فصلى ركعتين فصليت معه فقال يا معتب إني صليت إلى ضيعه له مع أبي الفجر ذات يوم فجلس أبي يسبح الله فبينما هو يسبح إذ أقبل شيخ طويل جميل أبيض الرأس واللحية فسلم على أبي وشاب مقبل في أثره فجاء إلى الشيخ وسلم على أبي صلوات الله عليه وأخذ بيد الشيخ وقال قم فإنك لم تؤمر بهذا فلما ذهباً من عند أبي صلوات الله عليه قلت يا أبت من هذا الشيخ وهذا الشاب فقال أي بني هذا والله ملك الموت وهذا جبرئيل. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از معتب روایت کرده که گفت: با حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه به سوی باغش که به آن «طیبه» گفته می شود رفتیم. حضرت داخل آن شد و دو رکعت نماز گذارد و من هم با او نماز گزاردم. آنگاه فرمود: ای معتب! روزی با پدرم صلوات الله علیه در باغش نماز صبح گزاردم. پدرم نشست و خدا را تسبیح می کرد. در حالی که تسبیح می کرد، پیرمرد قد بلند زیبا و سر و صورت

سفیدی آمد و به پدرم صلوات الله علیه سلام کرد. جوانی در پی او بود که به سوی پیرمرد آمد و بر پدرم سلام کرد و دست پیرمرد را گرفت و گفت: برخیز که تو مأمور به این امر نشدی! هنگامی که آن دو از نزد پدرم صلوات الله علیه رفتند، پرسیدم: ای پدر! این پیرمرد و این جوان که بودند؟ فرمود: ای پسر! به خدا قسم این ملک الموت و جبرئیل بودند.

حدیث ۳۴۳

۳۴۳- رَوَى الشَّيْخُ رَجَبُ الْبُرْسِيُّ فِي مَشَارِقِ الْأَنْوَارِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ: خَرَجَ يَوْمًا وَمَعَهُ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا فَخَطَبَ النَّاسَ ثُمَّ قَالَ فِي خُطْبَتِهِ أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ هَؤُلَاءِ عَتَرَةُ نَبِيِّكُمْ وَأَهْلُ بَيْتِهِ وَذُرِّيَّتُهُ وَخَلَفَاؤُهُ شَرَفَهُمُ اللَّهُ بِكَرَامَتِهِ وَاسْتَوْدَعَهُمْ سِرَّهُ وَاسْتَحْفَظَهُمْ غَيْبَهُ وَاسْتَرْعَاهُمْ عِبَادَهُ وَأَطْلَعَهُمْ عَلَى مَكْنُونِ أَمْرِهِ وَلَقَّنَهُمْ حِكْمَتَهُ وَوَلَّاهُمْ أَمْرَ عِبَادِهِ وَأَمَرَهُمْ عَلَى خَلْقِهِ وَاصْطَفَاهُمْ لِتَنْزِيلِ وَحْيِهِ وَأَخْدَمَهُمْ مَلَائِكَتُهُ وَصَرَفَهُمْ فِي مَمْلَكَتِهِ وَارْتَضَاهُمْ لِسِرِّهِ وَاجْتَبَاهُمْ لِكَلِمَاتِهِ وَاخْتَارَهُمْ لِأَمْرِهِ وَجَعَلَهُمْ أَعْلَمَاءَ لِدِينِهِ وَشُهَدَاءَ عَلَى عِبَادِهِ وَأُمَنَاءَ فِي بِلَادِهِ فَهُمْ الْأَئِمَّةُ الْمَهْدِيَّةُ وَالْعَتَرَةُ الزَّكِيَّةُ وَالذُّرِّيَّةُ النَّبَوِيَّةُ وَالسَّادَةُ الْعُلَوِيَّةُ وَالْأَمَّةُ الْوُسْطَى وَالْكَلِمَةُ الْعُلْيَا وَسَادَةُ أَهْلِ الدُّنْيَا وَالرَّحْمَةُ الْمَوْصُولَةُ عِصْمَةُ لِمَنْ لَجَأَ إِلَيْهِمْ وَنَجَاهُ لِمَنْ تَمَسَّكَ بِهِمْ سَعِدَ مَنْ وَالَاهُمْ وَشَقِيَ مَنْ عَادَاهُمْ مَنْ تَلَاهُمْ

ص: ۱۷۷

۱- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۴۵۵ ح ۸۵۴

أَمِنْ مِنَ الْعَذَابِ وَمَنْ تَخَلَّفَهُمْ ضَلَّ وَخَابَ إِلَى اللَّهِ يَدْعُونَ وَعَنْهُ يَقُولُونَ وَبِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ فِي آيَاتِهِمْ هَبَطَ التَّنْزِيلُ وَإِلَيْهِمْ بُعِثَ الْأَمِينُ جَبْرَائِيلُ. (۱)

شیخ رجب برسی، در کتاب مشارق الأنوار از جابر بن عبدالله انصاری روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله روزی از منزل خارج شد. حضرت امام حسن و حضرت امام حسین صلوات الله علیهما با آن حضرت بودند. پس برای مردم سخنرانی آغاز کرد و در بین خطبه خود فرمود: ای مردم! اینها عترت پیامبر شما و اهل بیت و ذریه و جانشینان او هستند. خداوند به کرامت خود این امتیاز را به آنها بخشیده، سرّ خود را به آنها سپرده، ایشان را حافظ غیب قرار داده و مأمور مراعات بندگان قرار داده، آنها را بر امر مکنون و پوشیده خویش مطلع کرده، حکمتش را به آنها تلقین نموده، فرمانروایی بر مردم را به آنها داده و امیر بر ایشان کرده، آنها را برای وحی خویش برگزیده و ملائکه را خدمتکار آنها کرده و اختیار تصرف در مملکت خود را به آنها سپرده و برای سرّ خود آنها را خواسته و برای کلمات و امر خویش ایشان را برگزیده؛ و آنها را پایه های بلند دین خود و گواهان بر مردم و امنای خویش در بلاد قرار داده است. آنها را ائمه هدی و عترت پاک و ذریه نبوت و سادات علوی و امت وسطی و کلمه علیا و سرور اهل دنیا و رحمت موصول و پناه هر کس به آنها چنگ زند و سبب نجات هر کس به آنها تمسک جوید قرار داده. رستگار است هر کس آنها را دوست بدارد و شقاوتمند است هر کس با آنها دشمنی ورزد؛ هر کس پیرو آنها باشد از عذاب در امان است و هر کس تخلف جوید، گمراه و ناامید است. آنها دعوت به سوی خدا می کنند و از جانب او می گویند و به امر او عمل می کنند و در خانه های آنها وحی نازل شده و جبرئیل امین به سوی آنها فرستاده شده است.

حدیث ۳۴۴

۳۴۴- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ سَهْلِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ أَبِي نَصْرِ عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ عَنْ جَمَاعَةٍ بَنِي سَعْدٍ الْخَثْعَمِيِّ أَنَّهُ قَالَ: كَانَ الْمُفْضَلُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ

صلوات الله عليه فَقَالَ لَهُ الْمُفَضَّلُ جُعِلْتُ فِدَاكَ يَفْرَضُ اللَّهُ طَاعَهُ عَبْدٌ عَلَى الْعِبَادِ وَ يَحْجُبُ عَنْهُ خَيْرَ السَّمَاءِ قَالَ لَا إِلَهَ أَكْرَمُ وَ أَرْحَمُ وَ أَرَأْفُ بِعِبَادِهِ مِنْ أَنْ يَفْرَضَ طَاعَهُ عَبْدٌ عَلَى الْعِبَادِ ثُمَّ يَحْجُبُ عَنْهُ خَيْرَ السَّمَاءِ صَبَاحاً وَ مَسَاءً. (۲)

مرحوم ثقة الاسلام كلینی، با سند مذکور از جماعه بن سعد خثعمی روایت کرده که گفت: مفضل نزد حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه بود که عرض کرد: قربانت گردم، ممکن است خدا اطاعت شخصی را بر بندگانش واجب سازد و خبر آسمان را از او پوشیده دارد؟ فرمود: نه، خدا بزرگوارتر و مهربان تر و مشفق تر از آن است که اطاعت شخصی را بر بندگانش واجب کند و سپس خبر آسمان را در هر صبح و شام از او پوشیده دارد.

حدیث ۳۴۵

۳۴۵- الشيخ أحمد بن محمد بن خالد البرقي، عن أبيه عن النضر عن يحيى الحلبي عن بشير الدّهان قال قال أبو عبد الله صلوات الله عليه قال رسول الله صلى الله عليه وآله من مات و هو لا يعرف إمامه مات ميتة

ص: ۱۷۸

۱- . مشارق الانوار (البرسي) ص ۵۹ ح ۱۱۲. بحار الانوار ج ۲۳ ص ۲۵۸ ح ۳۶.

۲- . الكافي ج ۱ ص ۲۶۱ ح ۳.

جَاهِلِيَّةٍ فَعَلَيْكُمْ بِالطَّاعَةِ قَدْ رَأَيْتُمْ أَصْحَابَ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ أَنْتُمْ تَأْتُمُونَ بِمَنْ لَا يُعْذَرُ النَّاسُ بِجَهَالَتِهِ لَنَا كِرَائِمُ الْقُرْآنِ وَ نَحْنُ أَقْوَامٌ افْتَرَضَ اللَّهُ طَاعَتَنَا وَ لَنَا الْأَنْفَالُ وَ لَنَا صَفْوُ الْمَالِ.

مرحوم شیخ احمد بن محمد بن خالد برقی، با سند مذکور از بشیر دهان روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «هر کس بمیرد در حالی که امام خویش را نمی شناسد، به مانند مردم جاهلیت مرده است» پس فرمانبردار باشید. شما ملاحظه کردید اصحاب علی صلوات الله علیه را که چگونه بودند. شما پیرو کسی هستید که عذر احدی را در شناختن او نمی پذیرند. آیات نفیس قرآن درباره ما است. خداوند اطاعت و فرمانبرداری از ما را بر مردم واجب نموده. غنائم در اختیار ما است و نعمت پاک دنیا به ما تعلق دارد.

حدیث ۳۴۶

۳۴۶- الشيخ أحمد بن محمد بن خالد البرقي، عن ابن فضال عن حماد بن عثمان عن أبي اليسع عيسى بن السري قال قال أبو عبد الله صلوات الله عليه إن الأرض لا تصلح إلا بالإمام و من مات لا يعرف إمامه مات ميتة جاهلية و أخرج ما يكون أحدكم إلى معرفته إذا بلغت نفسه هذه و أهوى بيده إلى صدره يقول لقد كنت على أمر حسن. (۲)

مرحوم شیخ احمد بن محمد بن خالد برقی، با سند مذکور از ابوالیسع عیسی بن سری روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: زمین جز با امام برقرار نخواهد بود. هر کس بمیرد در حالی که امامش را نمی شناسد، همانند مردم جاهلیت مرده است. مهم ترین موقعی که احتیاج به معرفت امام دارید، وقتی است که جان شما به اینجا برسد. در این موقع به سینه خود اشاره کرد. آن وقت خواهد گفت: به به! چقدر اعتقاد خوبی داشتم.

حدیث ۳۴۷

۳۴۷- الشيخ أحمد بن محمد بن خالد البرقي، عن أبيه عن النضر عن يحيى الحلبي عن الحسين بن أبي العلاء قال: سألت أبا عبد الله صلوات الله عليه عن قول رسول الله صلى الله عليه وآله من مات ليس له إمام مات ميتة جاهلية فقال نعم لو أن الناس تبعوا علي بن الحسين صلوات الله عليهما وتركوا عبد الملك بن مروان اهتدوا فقلنا من مات لا يعرف إمامه مات ميتة جاهلية ميتة كفر فقال لا ميتة ضلال. (۳)

مرحوم شیخ احمد بن محمد بن خالد برقی، با سند مذکور از حسین بن ابی العلاء روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه راجع به این فرمایش رسول الله صلى الله عليه وآله: «هر کس بمیرد در حالی که امام خویش را نمی شناسد، به مانند مردم جاهلیت مرده است» پرسیدم، فرمود: صحیح است. اگر مردم پیرو حضرت علی بن الحسین صلوات الله علیهما می شدند و عبدالملک بن مروان را رها می کردند، هدایت می یافتند. گفتیم: آیا کسی که با نشناختن امام بمیرد، مرگ در حال کفر است؟ فرمود: نه، مرگ در حال ضلال و گمراهی است.

ص: ۱۷۹

۱- . المحاسن (للبرقي) ص ۱۵۳-۱۵۴ ح ۷۸.

۲- . المحاسن (للبرقي) ص ۱۵۳-۱۵۴ ح ۷۹.

۳- . المحاسن (للبرقي) ص ۱۵۳-۱۵۴ ح ۸۰.

۳۴۸- الشيخ أحمد بن محمد بن خالد البرقي، عن النضر عن يحيى عن أيوب بن الحر قال سمعت أبا عبد الله صلوات الله عليه يقول قال أبي صلوات الله عليه من مات ليس له إمام مات ميتة جاهلية. (۱)

مرحوم شیخ احمد بن محمد بن خالد برقی، با سند مذکور از ایوب بن حر روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه شنیدم که می فرمود: پدرم صلوات الله عليه فرمود: کسی که امامی نداشته باشد و بمیرد، به مرگ جاهلیت مرده است.

حدیث ۳۴۹

۳۴۹- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن أحمد بن إدريس عن محمد بن عبد الجبار عن صفوان عن الفضيل عن الحارث بن المغيرة قال: قلت لأبي عبد الله صلوات الله عليه قال رسول الله صلى الله عليه وآله من مات لا يعرف إمامه مات ميتة جاهلية قال نعم قلت جاهلية جهلاء أو جاهلية لا يعرف إمامه قال جاهلية كفر ونفاق وضلال. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از حارث بن مغیره روایت کرده که گفت: به حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه عرض کردم: رسول الله صلى الله عليه وآله فرموده است: هر کس بمیرد و امامش را شناسد به مرگ جاهلیت مرده است؟ فرمود: آری. عرض کردم: جاهلیت کامل یا جاهلیتی که امامش را شناسد؟ فرمود: جاهلیت کفر و نفاق و گمراهی.

حدیث ۳۵۰

۳۵۰- الشيخ أحمد بن محمد بن خالد البرقي، عن أبيه عن علي بن النعمان عن محمد بن مروان عن الفضيل بن يسار قال سمعت أبا جعفر صلوات الله عليه يقول من مات وليس له

إِمَامٌ فَمَوْتُهُ مِيتَةٌ جَاهِلِيَّةٌ وَلَا يُعْذَرُ النَّاسُ حَتَّى يَعْرِفُوا إِمَامَهُمْ وَمَنْ مَاتَ وَهُوَ عَارِفٌ لِإِمَامِهِ لَا يَضُرُّهُ تَقَدُّمُ هَذَا الْأَمْرِ أَوْ تَأْخُرُهُ وَمَنْ مَاتَ عَارِفًا لِإِمَامِهِ كَانَ كَمَنْ هُوَ مَعَ الْقَائِمِ فِي فُسْطَاطِهِ.

(۳)

مرحوم شیخ احمد بن محمد بن خالد برقی، با سند مذکور از فضیل بن یسار روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: هر کس بدون امام بمیرد، مرگ او چون مردن مردم جاهلیت است. و هرگز عذر مردم را در شناختن امام نمی پذیرند. کسی که با شناختن امام بمیرد، او را زیانی نخواهد رسید، چه جلوتر از ظهور امام بمیرد یا بعد از آن. و کسی که با شناختن امام از دنیا برود، مانند کسی است که با حضرت قائم عجل الله تعالی فرجه الشریف در خیمه او بوده است.

حدیث ۳۵۱

۳۵۱- الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن مُحَمَّدٍ بْنِ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ الْحَمِيرِيِّ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ ظَرِيفٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ أَبِي حَمَّادٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرُّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: مَنْ مَاتَ وَكَانَ لَهُ إِمَامٌ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً فَقُلْتُ لَهُ كُلُّ مَنْ مَاتَ وَكَانَ لَهُ إِمَامٌ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً قَالَ نَعَمْ وَالْوَاقِفُ الْكَافِرُ وَالنَّاصِبُ

مُشْرِكٌ. (۴)

ص: ۱۸۰

۱- . المحاسن (للبرقی) ص ۱۵۴ ح ۸۱.

۲- . الکافی ج ۱ ص ۳۷۷ ح ۳.

۳- . المحاسن (للبرقی) ص ۱۵۵ ح ۸۵

۴- . إكمال الدين و إتمام النعمة ج ۲ ص ۶۶۸ ح ۱۱.

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از محمد بن اسماعیل روایت کرده که گفت: حضرت امام رضا صلوات الله علیه فرمود: هر کس بمیرد با آنکه امامی نداشته باشد، به مرگ جاهلیت مرده است. عرض کردم: هر کس چنین بمیرد مرگ جاهلیت داشته؟ فرمود: آری، کسی که توقف دارد کافر است و ناصب مشرک است.

حدیث ۳۵۲

۳۵۲- الشيخ محمد بن إبراهيم النعماني، عن أحمد بن محمد بن هود عن النّهاوندي عن عبد الله بن حماد عن يحيى بن عبد الله عن أبي عبد الله صلوات الله عليه أنه قال: يا يحيى من بات ليلاً لا يعرف فيها إمام زمانه مات ميتة جاهلية. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن ابراهیم نعمانی، با سند مذکور از یحیی بن عبد الله روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: ای یحیی! هر کس شب را با نشناختن امام زمان خود به سر برد، به مرگ جاهلیت مرده است.

حدیث ۳۵۳

۳۵۳- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن عده من أصحابنا عن أحمد بن محمد عن ابن أبي نصر عن أبي الحسن صلوات الله عليه: في قول الله عز وجل: «وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بَغَيْرِ هُدًى مِنَ اللَّهِ» قَالَ يَعْنِي مَنْ اتَّخَذَ دِينَهُ رَأْيَهُ بَغَيْرِ إِمَامٍ مِنْ أئِمَّةِ الْهُدَى. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از ابن ابی نصر روایت کرده که گفت: حضرت امام رضا صلوات الله علیه در باره قول خدای عزوجل: «و گمراه تر از کسی که بدون هدایتی از سوی خدا از هواهای نفسانی خود پیروی کند، کیست؟». (سوره قصص آیه ۵۰) فرمود: یعنی کسی که رأیش دینش باشد بدون امامی از ائمه هدی.

حدیث ۳۵۴

۳۵۴- الشيخ محمد بن إبراهيم النعماني، عن عَبْدِ الْوَاحِدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ رِيَّاحٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيٍّ الْحَمِيرِيِّ عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ أَيُّوبَ عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ بْنِ الْخَثْعَمِيِّ عَنْ ابْنِ أَبِي يَعْفُورٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ رَجُلٌ يَتَوَلَّاهُمْ وَيَبْرَأُ مِنْ عَدُوِّكُمْ وَيَحِلُّ حَلَالَكُمْ وَيُحَرِّمُ حَرَامَكُمْ وَيَزْعُمُ أَنَّ الْأَمْرَ فِيكُمْ لَمْ يَخْرُجْ مِنْكُمْ إِلَى غَيْرِكُمْ إِلَّا أَنَّهُ يَقُولُ إِنَّهُمْ قَدْ اخْتَلَفُوا فِيمَا بَيْنَهُمْ وَهُمْ الْأَئِمَّةُ الْقَادَةُ وَإِذَا اجْتَمَعُوا عَلَى رَجُلٍ فَقَالُوا هَذَا قُلْنَا هَذَا فَقَالَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ مَاتَ عَلَى هَذَا فَقَدْ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً. (۳)

مرحوم شیخ محمد بن ابراهیم نعمانی، با سند مذکور از ابن ابی یعفور روایت کرده که گفت: به حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه عرض کردم: مردی شما را دوست می دارد و از دشمن تان بی زار است، حلال شما را حلال و حرام تان را حرام می داند و قبول دارد که امامت متعلق به شما است و دیگری حق امامت ندارد، جز اینکه می گوید این خاندان در میان خود راجع به شخص امام اختلاف دارند، با اینکه آنها پیشوا و رهبر هستند. اگر همه آنها اتفاق نمایند و بگویند فلانی از ما خانواده امام است، ما هم می گوییم همان شخص امام است. حضرت صلوات الله علیه فرمود: اگر بر این اعتقاد بمیرد، مانند مردم جاهلیت مرده است.

۱- الغیبه (للنعمانی) ص ۶۲ ح ۱.

۲- الکافی ج ۱ ص ۳۷۴ ح ۱.

۳- الغیبه (للنعمانی) ص ۶۵ ح ۱۶.

حدیث ۳۵۵

۳۵۵- الشیخ محمد بن ابراهیم النعمانی، عن عَبْدِ الْوَاحِدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرِ الْقُرَشِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرِ الْهَمْدَانِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ سَمَاعَةَ بْنِ مِهْرَانَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ رَجُلٌ يَتَوَالَى عَلِيًّا وَيَتَبَرَّأُ مِنْ عَدُوِّهِ وَيَقُولُ كُلُّ شَيْءٍ يَقُولُ إِلَّا أَنَّهُ يَقُولُ قَدْ اخْتَلَفُوا فِيمَا بَيْنَهُمْ وَهُمْ الْأَئِمَّةُ الْقَادَةُ فَلَسْتُ أَدْرِي أَيُّهُمْ الْإِمَامُ وَإِذَا اجْتَمَعُوا عَلَى رَجُلٍ أَخَذَتْ بِقَوْلِهِ وَقَدْ عَرَفْتُ أَنَّ الْأَمْرَ فِيهِمْ قَالَ إِنْ مَاتَ هَذَا عَلَى ذَلِكَ مَاتَ مِيتَهُ جَاهِلِيَّةٍ ثُمَّ قَالَ لِلْقُرْآنِ تَأْوِيلٌ يَجْرِي كَمَا يَجْرِي اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَكَمَا تَجْرِي الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ فَإِذَا جَاءَ تَأْوِيلُ شَيْءٍ مِنْهُ وَقَعَ فَمِنْهُ مَا قَدْ جَاءَ وَمِنْهُ مَا يَجِيءُ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن ابراهیم نعمانی، با سند مذکور از سماعه بن مهران روایت کرده که گفت: به حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه عرض کردم: مردی علی صلوات الله علیه را دوست می دارد و از دشمن او بی زار است، و همه چیز می گوید، جز اینکه می گوید این خاندان در میان خود راجع به شخص امام اختلاف دارند، با اینکه آنها پیشوا و رهبر هستند و نمی دانم کدام شان امام است، اگر همه ایشان بر شخصی اتفاق کنند، من هم می پذیرم و می دانم که کار به دست ایشان است. حضرت فرمود: اگر کسی این گونه بمیرد، به مرگ جاهلیت مرده است. سپس فرمود: قرآن دارای تأویل هایی است که در حال جریان

است، مانند شب و روز و حرکت خورشید و ماه. وقتی زمان یکی از آنها برسد اتفاق خواهد افتاد و بعضی بعدها به وقوع می پیوندد.

حدیث ۳۵۶

۳۵۶- الشيخ محمد بن عمر الكشي، عن حمَدَوِيَّهِ وَ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَيُّوبَ بْنِ نُوحٍ عَنْ صَفْوَانَ عَنْ فَضِيلِ الْأَعْوَرِ عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ الْحَذَاءِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنَّ سَالِمَ بْنَ أَبِي حَفْصَةَ يَقُولُ مَا بَلَغَكَ أَنَّهُ مِنْ مَاتَ وَ لَيْسَ لَهُ إِمَامٌ كَانَتْ مِيتَتُهُ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً فَأَقُولُ بَلَى فَيَقُولُ مَنْ إِمَامُكَ فَأَقُولُ أَيْمَتِي آلُ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ فَيَقُولُ وَ اللَّهُ مَا أَسْمَعُكَ عَرَفْتَ إِمَامًا قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَيَحَ سَالِمٌ وَ مَا يَذَرِي سَالِمٌ مَا مَنَزَلَهُ الْإِمَامُ مَنَزَلَهُ الْإِمَامُ يَا زِيَادُ أَفْضَلُ وَ أَعْظَمُ مِمَّا يَذْهَبُ إِلَيْهِ سَالِمٌ وَ النَّاسُ أَجْمَعُونَ. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن عمر کشی، با سند مذکور از ابو عبیده حذاء روایت کرده که گفت: به حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه عرض کردم: سالم بن ابو حفصه می گوید: آیا به تو رسیده که کسی که بمیرد و امامی نداشته باشد مرگ او مرگ جاهلیت است؟ گفتم: بلی. گفت: امام تو کیست؟ گفتم: امامان من آل محمد صلی الله علیه و آله هستند. گفت: به خدا قسم نشنیده ام آنچه را تو امام می دانی. حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: وای بر سالم! و چه می داند سالم که جایگاه امام چیست؟ ای زیاد (ابو عبیده الحذاء)! منزلت امام افضل و بزرگ تر از آن چیزی است که سالم می گوید و مردم اتفاق دارند.

حدیث ۳۵۷

۳۵۷- علی بن ابراهیم القمی، عن جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ قَالَ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ لَا يُعْذِرُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَحَدًا يَقُولُ يَا رَبِّ لَمْ أَعْلَمْ

ص: ۱۸۲

۱- الغيبة (للنعمانی) ص ۶۶ ح ۱۷.

۲- رجال کشی ص ۱۵۳-۱۵۴ ح ۴۲۸.

أَنَّ وَلَدَ فَاطِمَةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا هُمُ الْوَلَاءُ عَلَى النَّاسِ كَأَفِّهِ وَفِي شِيعَةِ وَلَدِ فَاطِمَةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا أَنْزَلَ اللَّهُ هَذِهِ الْآيَةَ خَاصَّةً يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ الْآيَةَ. (۱)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، با سند مذکور از ابو حمزه روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: خداوند روز قیامت عذر احدی را نمی پذیرد که بگوید خدایا! من نمی دانستم که فرزندان حضرت فاطمه صلوات الله علیها رهبر و امام بر تمام مردم هستند. و درباره شیعیان اولاد حضرت فاطمه صلوات الله علیها این آیه به طور خاص نازل شده: «ای بندگان من که [با ارتکاب گناه] بر خود زیاده روی کردید! از رحمت خدا نومید نشوید». (سوره زمر آیه ۵۳)

حدیث ۳۵۸

۳۵۸- الشيخ محمد بن عبد الله بن جعفر الحمیری، عن ابنِ عِيسَى عَنْ الْبَزْظِيِّ عَنْ الرِّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ مَنْ سَرَّهُ أَنْ لَا يَكُونَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ

حَتَّى يَنْظُرَ إِلَى اللَّهِ وَ يَنْظُرَ اللَّهُ إِلَيْهِ فَلْيَتَوَالَ آلَ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَ يَتَبَرَّأَ مِنْ عَدُوِّهِمْ وَ يَأْتَمَّ بِالْإِمَامِ مِنْهُمْ فَإِنَّهُ إِذَا كَانَ كَذَلِكَ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ وَ نَظَرَ إِلَيْهِ اللَّهُ. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن عبدالله بن جعفر حمیری، با سند مذکور از بزنی روایت کرده که گفت: حضرت امام رضا صلوات الله علیه فرمود: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: هر کس خوشحال می شود از اینکه بین او و خدا حاجبی نباشد تا خدا را ببیند و خداوند او را مشاهده کند، باید آل محمد صلوات الله علیه را دوست بدارد و از دشمنان شان بی زار باشد و پیرو امام از این خانواده گردد. اگر چنین بود، خدا را می بیند و خدا نیز او را می بیند.

توضیح: این «دیدن» منظور دیدن کرامت و لطف خدا است یا دیدن اولیای خدا یا به نهایت رسیدن درجه معرفت به اندازه قدرت و نیروی بشری است و یا کنایه از تقرب بنده به خداوند می باشد.

حدیث ۳۵۹

۳۵۹- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ صَالِحِ بْنِ السَّنْدِيِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بَشِيرٍ عَنْ أَبَانَ عَنْ فَضِيلٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ الصَّلَاةِ وَ الزَّكَاةِ وَ الصَّوْمِ وَ الْحَجِّ وَ الْوَلَايَةِ وَ لَمْ يُنَادَ بِشَيْءٍ مَّا نُودِيَ بِالْوَلَايَةِ يَوْمَ الْغَدِيرِ. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از فضیل روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: بنای اسلام روی پنج پایه است: نماز و زکات و روزه و حج و ولایت و چنانچه برای ولایت در روز غدیر فریاد زده شد، برای چیز دیگری فریاد زده نشد.

حدیث ۳۶۰

۳۶۰- الشيخ محمد بن الحسن الطوسي، عن أبو عمرو عن ابن عقده عن الحسن بن علي بن بزيع عن قاسم بن الضحاک عن مشير بن حوشب أخى العوام عن أبي سعيد الهمداني عن أبي جعفر صلوات الله

ص: ۱۸۳

۱- . تفسیر قمی ص ۵۷۹.

۲- . قرب الإسناد ص ۱۵۳.

۳- . الکافی ج ۲ ص ۲۱ ح ۸.

عليه إلاً مَنْ تَابَ وَ آمَنَ وَ عَمَلَ صَالِحاً قَالَ وَ اللَّهُ لَوْ أَنَّهُ تَابَ وَ آمَنَ وَ عَمَلَ صَالِحاً وَ لَمْ يَهْتَدِ إِلَى وَلايَتِنَا وَ مَوَدَّتِنَا وَ مَعْرِفِهِ فَضْلِنَا مَا أَغْنَى عَنْهُ ذَلِكَ شَيْئاً. (۱)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از ابو سعید همدانی روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه درباره این آیه: «مگر آنان که توبه کرده و ایمان آورده و کار شایسته انجام داده اند». (سوره مریم آیه ۶۰) فرمود: به خدا قسم اگر توبه کننده ای توبه کند و ایمان آورد و عمل صالح انجام دهد، ولی راه به ولایت و محبت ما نداشته باشد و فضل و مقام ما را نشناسد، توبه و ایمان و عمل صالح او برایش سودی نخواهد داشت.

حدیث ۳۶۱

۳۶۱- الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، عن مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ خَالِدِ الْبَرْقِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْهَاشِمِيِّ عَنْ ابْنِ أُذَيْنَةَ عَنْ أَبَانَ بْنِ أَبِي عِيَّاشٍ عَنْ سُلَيْمِ بْنِ قَيْسٍ الْهَلَالِيِّ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: قُلْتُ لَهُ مَا أَدْنَى مَا يَكُونُ بِهِ الرَّجُلُ ضَالًّا قَالَ أَنْ لَا يَعْرِفَ مَنْ أَمَرَ اللَّهُ بِطَاعَتِهِ وَفَرَضَ وَلَايَتَهُ وَجَعَلَهُ حُجَّةً فِي أَرْضِهِ وَشَاهِدَةً عَلَى خَلْقِهِ قُلْتُ فَمَنْ هُمْ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ فَقَالَ الَّذِينَ قَرَنَهُمُ اللَّهُ بِنَفْسِهِ وَنَبِيَّهُ فَقَالَ «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ» قَالَ فَقَبَّلْتُ رَأْسَهُ وَ قُلْتُ أَوْضَحْتَ لِي وَفَرَّجْتَ عَنِّي وَ أَذْهَبْتَ كُلَّ شَكٍّ كَانَ فِي قَلْبِي. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از سلیم بن قیس هلالی روایت کرده که گفت: به حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه عرض کردم: کمترین چیزی که موجب گمراه شدن شخص می شود چیست؟ فرمود: اینکه نشناسد خداوند دستور اطاعت از چه کسی را داده و ولایت او لازم شده و حجت در روی زمین و گواه بر خلق است. عرض کردم: آنها چه کسانی هستند یا امیرالمؤمنین؟ فرمود: کسانی که اطاعت آنها را خداوند در قرآن و در این آیه قرین اطاعت خویش و نبی خویش قرار داده: «ای کسانی که ایمان آورده اید، خدا را اطاعت کنید و پیامبر و اولیای امر خود را [نیز] اطاعت کنید». (سوره نساء آیه ۵۹) گفت: سر آن جناب را بوسیدم و عرض کردم: برایم واضح کردی و عقده دلم را گشودی و هر شک و تردیدی را که در دلم بود از بین بردی.

حدیث ۳۶۲

۳۶۲- الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، عن أَبِيهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ ابْنِ أَبِي عُثْمَانَ عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ عَطَا عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ

صلوات الله عليه قَالَ خَرَجَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا عَلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ ذَكَرَهُ مَا خَلَقَ الْعِبَادَ إِلَّا لِيَعْرِفُوهُ فَإِذَا عَرَفُوهُ عَبْدُوهُ فَإِذَا عَبْدُوهُ اسْتَغْنَوْا بِعِبَادَتِهِ عَنْ عِبَادِهِ مَا سِوَاهُ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي فَمَا مَعْرِفَةُ اللَّهِ قَالَ مَعْرِفَةُ أَهْلِ كُلِّ زَمَانٍ إِمَامَهُمُ الَّذِي يَجِبُ عَلَيْهِمْ طَاعَتُهُ. (۳)

ص: ۱۸۴

۱- .الأمالی (للطوسي) ص ۱۶۲ ح ۴۶۸.

۲- .معانی الأخبار ج ۱ ص ۳۹۴ ح ۴۵.

۳- .علل الشرائع ج ۱ ص ۹ ح ۱.

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از سلمه بن عطا روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: حضرت امام حسین صلوات الله علیه در میان اصحاب خود فرمود: ای مردم! خداوند مردم را آفرید تا او را بشناسند. وقتی شناختند، او را می پرستند. وقتی او را پرستیدند، از پرستش دیگران دست می کشند. مردی عرض کرد: یا ابن رسول الله! پدر و مادرم فدایت، معنی معرفت خدا چیست؟ فرمود: همان معرفت و شناخت امام زمان خود از سوی اهل هر زمانی.

توضیح: مرحوم شیخ صدوق در توضیح این روایت می نویسد: اهل هر زمان باید بشناسند و بدانند که خدا ایشان را وانهاد و زمین را خالی از امام معصوم نگذاشته است. کسی که خدایی را پرستد که حجت برای مردم قرار نداده، او خدای واقعی را نپرستیده، دیگری را پرستش کرده است.

حدیث ۳۶۳

۳۶۳- علی بن ابراهیم القمی، عن أَحْمَدُ بْنُ إِدْرِيسَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ أَبِي جَمِيلَةَ عَنْ أَبَانَ بْنِ تَغْلِبَ قَالَ: قَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَا أَبَانُ إِنَّ اللَّهَ لَا يَطْلُبُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ زَكَاهَ أَمْوَالِهِمْ وَهُمْ يُشْرِكُونَ بِهِ حَيْثُ يَقُولُ «وَيْلٌ لِلْمُشْرِكِينَ الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ» قُلْتُ لَهُ كَيْفَ ذَاكَ جُعِلَتْ فِدَاكَ فَسَّرَهُ لِي فَقَالَ وَيْلٌ لِلْمُشْرِكِينَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا بِالْإِمَامِ الْأَوَّلِ وَهُمْ بِالْآئِمَّةِ الْآخِرِينَ كَافِرُونَ يَا أَبَانُ إِنَّمَا دَعَا اللَّهُ الْعِبَادَ إِلَى الْإِيمَانِ بِهِ فَإِذَا آمَنُوا بِاللَّهِ وَبِرَسُولِهِ افْتَرَضَ عَلَيْهِمُ الْفَرَائِضُ. (۱)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، با سند مذکور از ابان بن تغلب روایت کرده که گفت: حضرت تعالی امام جعفر صادق صلوات علیه فرمود: ای ابان! خداوند از مشرکین زکات مالشان را نخواسته، در حالی که مشرک باشند، چنان چه در این آیه می فرماید: «وای بر مشرکان؛ همانان که زکات نمی دهند و آخرت را انکار می کنند». (سوره فصلت آیه ۶-۷) عرض کردم: آقا! فدایت شوم، این مطلب را برایم توضیح بدهید. فرمود: وای بر مشرکین که در مورد امام اول شرک آوردند. آنها در مورد ائمه دیگر هم کافرند. ای ابان! خداوند مردم را به ایمان به خود دعوت کرده است و وقتی به خدا و پیامبر ایمان آوردند، واجبات بر آنها لازم می شود.

حدیث ۳۶۴

۳۶۴- الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن أبيه عن سعد بن عبد الله عن أحمد بن أبي عبد الله البرقي عن عبد العظيم بن عبد الله عن أحمد بن أبي المغزی عن ذريح عن أبي حمزة عن أبي عبد الله صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: مِمَّا الْإِمَامُ الْمَفْرُوضُ طَاعَتُهُ مَنْ جَحَدَهُ مَاتَ يَهُودِيًّا

أَوْ نَصْرَانِيًّا وَاللَّهِ مَا تَرَكَ الْأَرْضُ مِنْهُ قَبْضَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَّا وَفِيهَا إِمَامٌ يُهْتَدَى بِهِ إِلَى اللَّهِ حُجَّةً عَلَى الْعِبَادِ مَنْ تَرَكَهُ هَلَكَ وَمَنْ لَزِمَهُ نَجَا حَقًّا عَلَى اللَّهِ. (٢)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابو حمزه روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: آن امامی که اطاعتش واجب است از ما خاندان می باشد، و هر کس او را انکار کند یهودی یا نصرانی خواهد مرد، به خدا سوگند این زمین از روزی که خداوند حضرت آدم علیه السلام را قبض روح فرمود تا کنون بدون راهنما و پیشوائی که مردم را به سوی خدا

ص: ۱۸۵

۱- . تفسیر قمی ص ۵۸۹.

۲- . ثواب الأعمال و عقاب الأعمال ج ۱ ص ۲۰۵ ح ۲.

رهبری کند و حجت او بر بندگان باشد نبوده، هر کس پیروی او را ترک کند هلاک خواهد شد، و هر کس او را متابعت نماید نجاتش بر خداوند حتمی و مسلم است.

حدیث ۳۶۵

۳۶۵- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن يعقوب بن يزيد عن ابن أبي عمير عن منصور عن فضيل الأعور عن أبي عبيدة الحذاء قال: كنا زمان أبي جعفر صلوات الله عليه حين قبض نتردد كالغنم لا راعي لها فلقينا سالم بن أبي حفصة فقال يا أبا عبيدة من إمامك قلت أئمتي آل محمد صلى الله عليه وآله فقال هلكت وأهلك ما سمعت أنا وأنت معي أبا جعفر صلوات الله عليه وهو يقول من مات وليس عليه إمام مات ميتة جاهلية قلت بلى لعمرى فرزقني الله

الْمَعْرِفَةَ قَالَ فَقُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنَّ سَالِمَ بْنِ أَبِي حَفْصَةَ قَالَ لِي كَذَا وَكَذَا فَقَالَ لِي يَا أَبَا عُبَيْدَةَ إِنَّهُ لَمْ يَمُتْ مِنَّا مَيِّتٌ حَتَّى يُخَلِّفَ مِنْ بَعْدِهِ مَنْ يَعْمَلُ مِثْلَ عَمَلِهِ وَ يَسِيرُ بِمِثْلِ سِيرَتِهِ وَ يَدْعُو إِلَى مِثْلِ الَّذِي دَعَا إِلَيْهِ يَا أَبَا عُبَيْدَةَ إِنَّهُ لَمْ يَمْنَعْ مَا أُعْطِيَ دَاوُدَ أَنْ أُعْطِيَ سُلَيْمَانَ قَالَ ثُمَّ قَالَ يَا أَبَا عُبَيْدَةَ إِنَّهُ إِذَا قَامَ قَائِمُ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ حَكَمَ بِحُكْمِ دَاوُدَ وَ سُلَيْمَانَ لَا يَسْأَلُ النَّاسَ بَيْنَهُ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابو عبیده حذاء روایت کرده که گفت: ما در زمانی که حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه که از دنیا رفته بود، مثل گوسفند بدون چوپان سرگردان بودیم. روزی سالم بن ابو حفصه مرا دید و پرسید: امام تو کیست؟ گفتم: امام من آل محمد صلوات الله علیهم هستند. گفت: پس در این صورت خود را نابود کرده ای و دیگران را نیز به نابودی کشیده ای. مگر من و تو با هم خدمت حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه نبودیم که فرمود: «من مات و لیس علیه امام مات میتة جاهلیه»؟ گفتم: چرا، خدا مرا به معرفت امام راهنمایی کند.

همین سخنان را برای حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه نقل کردم که سالم بن ابو حفصه به من چه گفت. فرمود: ای ابو عبیده! هر یک از ما ائمه که وفات کند، جانشینی برای خود قرار می دهد که مثل او عمل کند و روش او را از پیش گیرد و مردم را به همان راه دعوت کند. ای ابو عبیده! اشکالی ندارد که خداوند آنچه به حضرت داود علیه السلام داده به حضرت سلمان علیه السلام نیز بدهد. ای ابو عبیده! رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: زمانی که قائم آل محمد صلی الله علیه و آله قیام کند، مانند حضرت داود و حضرت سلیمان حکم می کند و از مردم شاهد نمی خواهد.

۳۶۶- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَحْيَى عَنْ الْعَلَاءِ بْنِ رَزِينَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ: كُلُّ مَنْ دَانَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِعِبَادَةٍ يُجَاهِدُ فِيهَا نَفْسَهُ وَلَا إِمَامَ لَهُ مِنَ اللَّهِ فَسَعِيهِ غَيْرُ مَقْبُولٍ وَهُوَ ضَالٌّ مُتَحِيرٌ وَاللَّهُ شَانِيٌّ لِأَعْمَالِهِ وَ مِثْلُهُ كَمِثْلِ شَاهٍ ضَلَّتْ عَنْ رَاغِيهَا وَقَطِيعَهَا فَهَجَمَتْ ذَاهِبَةً وَ جَائِيَةً يَوْمَهَا فَلَمَّا جَنَّهَا اللَّيْلُ بَصُرَتْ بِقَطِيعِ غَنَمٍ مَعَ رَاغِيهَا فَحَنَّتْ إِلَيْهَا وَ اغْتَرَّتْ بِهَا فَبَاتَتْ مَعَهَا فِي مَرْبُضِهَا فَلَمَّا أَنْ سَاقَ الرَّاعِي قَطِيعَهُ أَنْكَرَتْ رَاغِيَهَا وَقَطِيعَهَا فَهَجَمَتْ مُتَحِيرَةً تَطْلُبُ رَاغِيَهَا وَقَطِيعَهَا فَبَصُرَتْ بِغَنَمٍ مَعَ رَاغِيهَا فَحَنَّتْ إِلَيْهَا وَ اغْتَرَّتْ بِهَا فَصَاحَ بِهَا الرَّاعِي الْحَقِي بِرَاغِيكِ وَ قَطِيعِكِ فَأَنْتِ تَأْتِيهِ مُتَحِيرَةٌ عَنْ رَاغِيكِ وَ قَطِيعِكِ فَهَجَمَتْ ذَعِرَهُ مُتَحِيرَةً تَأْتِيهِ

ص: ۱۸۶

۱- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۵۰۴ ح ۹۲۶.

لَا رَاغِي لَهَا يُرْشِدُهَا إِلَى مَرَعَاهَا أَوْ يَرُدُّهَا فِينَا هِيَ كَذَلِكَ إِذَا اغْتَمَّ الذَّنْبُ ضَيَعَتْهَا فَأَكَلَهَا وَ كَذَلِكَ وَ اللَّهُ يَا مُحَمَّدُ مَنْ أَصْبَحَ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ لَا إِمَامَ لَهُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ظَاهِرٌ عَادِلٌ أَصْبَحَ ضَالًّا تَائِهًا وَ إِنْ مَاتَ عَلَى هَذِهِ الْحَالِ مَاتَ مَيْتَهُ كُفْرًا وَ نِفَاقًا وَ اعْلَمْ يَا مُحَمَّدُ أَنَّ أُمَّةَ الْجَوْرِ وَ اتِّبَاعَهُمْ لَمَعَزُوْلُونَ عَنْ دِينِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا وَ أَضَلُّوا فَأَعْمَالُهُمُ الَّتِي يَعْمَلُونَهَا كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَصِيفٍ لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَى شَيْءٍ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از محمد بن مسلم روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه شنیدم که می فرمود: هر کس دینداری خدای عزوجل کند به وسیله عبادتی که خود را در آن به زحمت افکند ولی امام و پیشوائی که خدا معین کرده نداشته باشد، زحمتش ناپذیرفته و خود او گمراه و سرگردان است و خدا اعمال

او را مبعوض و دشمن دارد، حکایت او حکایت گوسفندی است که از چوپان و گله خود گم شده و تمام روز سرگردان می رود و بر می گردد، چون شب فرا رسد گله ای با شبان به چشمش آید، به سوی آن گراید و به آن فریفته شود و شب را در خوابگاه آن گله به سر برد، چون چوپان گله را حرکت دهد، گوسفند گمشده گله و چوپان را ناشناس بیند، باز متحیر و سرگردان در جستجوی شبان و گله خود باشد که گوسفندانی را با چوپانش ببیند، به سوی آن رود و به آن فریفته گردد، شبان او را صدا زند که بیا و به چوپان و گله خود پیوند که تو سرگردانی و از چوپان و گله خود گمگشته ای، پس ترسان و سرگردان و گمراه حرکت کند و چوپانی که او را به چراگاه رهبری کند و یا به جایش برگرداند نباشد، در همین میان گرگ گمشدن او را غنیمت شمارد و او را بخورد. به خدا ای محمد! کسی که از این امت باشد و امامی هویدا و عادل از طرف خدای عزوجل نداشته باشد چنین است، گم گشته و گمراه است و اگر با این حال بمیرد با کفر و نفاق مرده است. بدان ای محمد! پیشوایان جور و پیروان ایشان از دین خدا برکنار هستند، خود گمراه هستند و مردم را گمراه کنند، اعمالی را که انجام می دهند چون خاکستری است که تندبادی در روز طوفانی به آن تازد، از کردارشان چیزی دست گیرشان نشود. این است گمراهی دور.

حدیث ۳۶۷

۳۶۷- الشیخ محمد بن یعقوب الکلبینی، عن عده من أصحابنا عن أحمد بن محمد بن محمد عن الحسين بن سعيد عن محمد بن الحسين بن صغير عن حدثه عن ربيع بن عبد الله عن أبي عبد الله صلوات الله أنه قال: أباي الله أن يجري الأشياء إلا بأسباب فجعل لكل شيء سبباً وجعل لكل سبب شرحاً وجعل لكل شرح علماً وجعل لكل علم باباً ناطقاً عرفه من عرفه وجعله من جهله ذاك رسول الله صلى الله عليه وآله ونحن. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از ربیع بن عبدالله روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: خدا خودداری و امتناع فرموده که کارها را بدون اسباب فراهم آورد پس برای هر چیزی سبب و وسیله ای قرار داد و برای هر سبب شرح و گشایشی مقرر داشت و برای هر شرحی نشانه ای [دانشی] گذاشت و برای هر نشانه دری گویا نهاد، عارف

ص: ۱۸۷

۱- . الکافی ج ۱ ص ۱۸۳ ح ۸.

۲- . الکافی ج ۱ ص ۱۸۳ ح ۷.

حقیقی کسی است که این در را شناخت و نادان حقیقی کسی است که به این در نادان گشت، این در گویا رسول الله صلی الله علیه و آله و ما هستیم.

حدیث ۳۶۸

۳۶۸- الشيخ محمد بن علی بن بابويه الصدوق، عن أبيه و مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا مَعًا عَنْ سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ وَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ الْحَمِيرِيِّ مَعًا عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى وَ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ وَ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ جَمِيعًا عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنْ ابْنِ أُذَيْنَةَ عَنْ أَبَانَ بْنِ أَبِي عِيَّاشٍ عَنْ سُلَيْمِ بْنِ قَيْسٍ الْهَلَالِيِّ أَنَّهُ سَمِعَ مِنْ سَلْمَانَ وَ مِنْ أَبِي ذَرٍّ وَ مِنَ الْمُقَدَّادِ حَدِيثًا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله أَنَّهُ قَالَ: مَنْ مَاتَ وَ لَيْسَ لَهُ إِمَامٌ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةٍ ثُمَّ عَرَضَهُ عَلَى جَابِرٍ وَ ابْنِ عَبَّاسٍ فَقَالَا صَدَقُوا وَ بَرُّوا وَ قَدْ شَهِدْنَا ذَلِكَ وَ سَمِعْنَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله أَنَّ سَلْمَانَ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ قُلْتَ مَنْ مَاتَ وَ لَيْسَ عَلَيْهِ إِمَامٌ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةٍ مِنْ هَذَا

الْإِمَامُ قَالَ مَنْ أَوْصِيَانِي يَا سَلْمَانُ فَمَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي وَلَيْسَ لَهُ إِمَامٌ مِنْهُمْ يَعْرِفُهُ فَهِيَ مِثَّةُ جَاهِلِيَّةٍ فَإِنْ جَهِلَهُ وَعَادَاهُ فَهُوَ مُشْرِكٌ وَإِنْ جَهِلَهُ وَلَمْ يُعَادِهِ وَلَمْ يُوَالِ لَهُ عَدُوًّا فَهُوَ جَاهِلٌ وَلَيْسَ بِمُشْرِكٍ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از سلیم بن قیس هلالی روایت کرده که گفت: از سلمان و ابوذر و مقداد شنیدم که رسول الله صلی الله علیه و آله فرموده است: «هر کس بمیرد و امامی نداشته باشد به مرگ جاهلیت مرده است» این حدیث را بر جابر و ابن عباس عرضه داشتم. گفتند: صحیح است، راست گفته اند. ما نیز خود شاهد بودیم و از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدیم. سلمان گفت: یا رسول الله! شما فرمودید هر کس بمیرد و امامی نداشته باشد به مرگ جاهلیت مرده است. آن امام کیست؟ فرمود: او از اوصیاء من است. هر کس از امت من بمیرد و امامی از اوصیاء مرا نشناسد، به مرگ جاهلیت مرده است، اگر او را نشناسد و دشمن بدارد مشرک است، اما اگر نشناسد ولی دشمنی با او نداشته باشد، نادان است، ولی مشرک نیست.

حدیث ۳۶۹

۳۶۹- الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن الْعَطَّارِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عِيسَى عَنْ الْحَشَّابِ عَنْ غَيْرِ وَاحِدٍ عَنْ مَرْوَانَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: الْإِمَامُ عَلَّمَ بَيْنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَبَيْنَ خَلْقِهِ فَمَنْ عَرَفَهُ كَانَ مُؤْمِنًا وَمَنْ أَنْكَرَهُ كَانَ كَافِرًا. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از مروان بن مسلم روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: امام نشانه ای است میان خدا و خلقش؛ هر کس او را بشناسد مؤمن است و هر کس منکرش باشد، کافر است.

حدیث ۳۷۰

۳۷۰- الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، عن أبيه و مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ ثَعْلَبَةَ بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ الْفُضَيْلِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: مَنْ مَاتَ وَلَيْسَ لَهُ إِمَامٌ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً وَلَا يُعْذَرُ النَّاسُ حَتَّى يَعْرِفُوا إِمَامَهُمْ. (۳)

ص: ۱۸۸

۱- . إكمال الدين و إتمام النعمة ج ۲ ص ۴۱۳ ح ۱۵.

۲- . إكمال الدين و إتمام النعمة ج ۲ ص ۴۱۲ ح ۹.

۳- . إكمال الدين و إتمام النعمة ج ۲ ص ۴۱۲ ح ۱۰.

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از فضیل بن یسار روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: کسی که بمیرد و امامی نداشته باشد به مرگ جاهلیت مرده است و مردم معذور نباشند تا امام خود را بشناسند.

حدیث ۳۷۱

۳۷۱- الشيخ محمد بن إبراهيم النعماني، عن ابنِ عُقْدَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ وَ سَعْدَانَ بْنِ إِسْحَاقَ وَ أَحْمَدَ بْنِ الْحُسَيْنِ وَ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ الْقَطَوَانِيٍّ جَمِيعاً عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: قُلْتُ لَهُ أَرَأَيْتَ مَنْ جَحَدَ إِمَاماً مِنْكُمْ مَا حَالُهُ قَالَ مَنْ جَحَدَ إِمَاماً مِنَ اللَّهِ وَ بَرِئَ مِنْهُ وَ مِنْ دِينِهِ فَهُوَ كَافِرٌ مُرْتَدٌّ عَنِ الْإِسْلَامِ لِأَنَّ الْإِمَامَ

مِنْ اللَّهِ وَدِينَهُ دِينَ اللَّهِ وَمَنْ بَرَّئَ مِنْ دِينِ اللَّهِ فَدَمُهُ مُبَاحٌ فِي تِلْكَ الْحَالِ إِلَّا أَنْ يَرْجِعَ أَوْ يَتُوبَ إِلَى اللَّهِ مِمَّا قَالَ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن ابراهیم نعمانی، با سند مذکور از محمد بن مسلم روایت کرده که گفت: به حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه عرض کردم: اگر کسی منکر امامی از شما خانواده باشد حالش چگونه خواهد بود؟ فرمود: هر کس منکر امامی که از جانب خدا تعیین شده بشود و بی زار از او و دینش باشد، کافر و مرتد است، چون امام از جانب خدا است و دین او دین خدا است. کسی که از دین خدا بی زار باشد، خونس در آن حال مباح است، مگر اینکه توبه کند و از عقیده خود برگردد.

حدیث ۳۷۲

۳۷۲- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن مُحَمَّدُ بْنُ یَحْیَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ یَحْیَى عَنْ عِیْسَى بْنِ السَّرِّیِّ أَبِي الْیَسَعِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَخْبِرْنِي بِدَعَائِمِ الْإِسْلَامِ الَّتِي لَا يَسَعُ أَحَدًا التَّقْصِيرُ عَنْ مَعْرِفَةِ شَيْءٍ مِنْهَا الَّذِي مَنْ قَصَرَ عَنْ مَعْرِفَةِ شَيْءٍ مِنْهَا فَسَدَ دِينُهُ وَكَمْ يَقْبَلُ [اللَّهُ] مِنْهُ عَمَلُهُ وَمَنْ عَرَفَهَا وَعَمِلَ بِهَا صَلَحَ لَهُ دِينُهُ وَقَبِلَ مِنْهُ عَمَلُهُ وَكَمْ يَضِقُّ بِهِ مِمَّا هُوَ فِيهِ لَجَهْلٍ شَيْءٍ مِنَ الْأُمُورِ جَهْلُهُ فَقَالَ شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَالْإِيمَانُ بِأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَالْإِقْرَارُ بِمَا جَاءَ بِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَحَقٌّ فِي الْأَمْوَالِ الزَّكَاةُ وَالْوَلَايَةُ الَّتِي أَمَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهَا وَلَايَةُ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ فَقُلْتُ لَهُ هَلْ فِي الْوَلَايَةِ شَيْءٌ دُونَ شَيْءٍ فَضُلٌّ يَعْرِفُ لِمَنْ أَخَذَ بِهِ قَالَ نَعَمْ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ» وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَنْ مَاتَ وَلَا يَعْرِفُ إِمَامَهُ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَكَانَ عَلِيًّا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَالَ الْآخَرُونَ كَانَ مُعَاوِيَةَ ثُمَّ كَانَ الْحَسَنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ ثُمَّ كَانَ

الْحُسَيْنَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَالَ الْآخَرُونَ يَزِيدُ بْنُ مُعَاوِيَةَ وَحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا
وَلَا سَوَاءَ وَلَا سَوَاءَ قَالَ ثُمَّ سَكَتَ ثُمَّ قَالَ أَزِيدُكَ فَقَالَ لَهُ حَكَمُ الْأَعْوَرُ نَعَمْ جُعِلَتْ فِدَاكَ
قَالَ ثُمَّ كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا ثُمَّ كَانَ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ أَبَا جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ
عَلَيْهِ وَكَانَتْ الشَّيْعَةُ قَبْلَ أَنْ يَكُونَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَهُمْ لَا يَعْرِفُونَ مَنَاسِكَ حَجَّهُمْ
وَحَلَالَهُمْ وَحَرَامَهُمْ حَتَّى كَانَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَفَتَحَ لَهُمْ وَبَيَّنَ لَهُمْ مَنَاسِكَ حَجَّهُمْ
وَحَلَالَهُمْ وَحَرَامَهُمْ حَتَّى صَارَ النَّاسُ يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا كَانُوا يَحْتَاجُونَ إِلَى النَّاسِ وَ
هَكَذَا يَكُونُ الْأَمْرُ وَالْأَرْضُ لَا تَكُونُ

ص: ۱۸۹

۱- الغيبة (للنعمانی) ص ۶۳ ح ۳.

إِلَّا بِإِمَامٍ وَمَنْ مَاتَ لَا يَعْرِفُ إِمَامَهُ مَاتَ مِيتَةَ جَاهِلِيَّةٍ وَأَحْوَجُ مَا تَكُونُ إِلَى مَا أَنْتَ عَلَيْهِ إِذْ
بَلَغْتَ نَفْسُكَ هَذِهِ وَأَهْوَى بِيَدِهِ إِلَى حَلْقِهِ وَانْقَطَعَتْ عَنْكَ الدُّنْيَا تَقُولُ لَقَدْ كُنْتُ عَلَى أَمْرِ
حَسَنٍ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از عیسی بن سری روایت کرده که گفت: به
حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه عرض کردم: ارکان اسلام را به من خبر ده، آن
ارکان که برای هیچ کس کوتاهی در شناسایی آنها روا نیست و کسی که در شناسایی آنها
کوتاهی کند، دین خود را تباه ساخته و خدا کردار او را نپذیرد و هر کس آن ارکان را
بشناسد و به آنها عمل کند: دینش شایسته گشته و کردارش پذیرفته شده و باروشی که دارد
(که ارکان اسلام را می داند و به آنها عمل می کند) ندانستن هیچ امر دیگر، برای او تنگی
و فشار نیاورد؟ فرمود: گواهی دادن به یکتائی خدا و اینکه حضرت محمد صلی الله علیه و

آله فرستاده خداست و اقرار به آنچه او از جانب خدا آورد و اینکه زکات اموال حق است و ولایتی که خدای عزوجل بدان امر فرموده است و آن ولایت آل محمد صلی الله علیه و آله است. عرض کردم: آیا نسبت به امر ولایت دلیل مخصوصی برای کسی که ادعاء آن فضیلت کند می باشد که به آن شناخته شود؟ [آیا نسبت به ولایت بیان و برهان مخصوصی رسیده است که متمسک به آن شناخته شود؟] فرمود: آری، خدای عزوجل فرماید: «ای اهل ایمان! از خدا اطاعت کنید و [نیز] از پیامبر و صاحبان امر خودتان اطاعت کنید». (سوره نساء آیه ۵۹) و رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: هر که بمیرد و امام و پیشوای خود را نشناسد بمرگ دوران جاهلیت مرده است. و امام و پیشوای مردم رسول الله صلی الله علیه و آله بود و علی صلوات الله علیه و دیگران گفتند: معاویه امام بوده است، سپس حسن صلوات الله علیه بود و بعد از او حسین صلوات الله علیه و دیگران گفتند. یزید بن معاویه [و حسین بن علی صلوات الله علیهما] ولی برابر نباشند، برابر نباشند سپس سکوت نمود و باز فرمود: برایت زیادتر بگویم؟ حکم اعور عرض کرد: آری قربانت گردم، فرمود: سپس علی بن الحسین صلوات الله علیهما امام بود و بعد از او ابو جعفر محمد بن علی صلوات الله علیهما، و شیعیان پیش از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه مناسک حج و حلال و حرام خود را نمی دانستند، چون حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه آمد، در علم را گشود و مناسک حج و حلال و حرام مردم را بیان فرمود، تا آنجا که مردمی که شیعه به آنها محتاج بودند (در امر مناسک و حلال و حرام) خود محتاج شیعه گشتند، و امر امامت این گونه می باشد، زمین بی امام باقی نماند و هر کس بمیرد و امامش را نشناسد، به مرگ جاهلیت مرده است، و زمانی که از همه بیشتر احتیاج داری به روشی که داری (عقیده تشیع) زمانی است که نفست به اینجا برسد - با دست اشاره به گردنش فرمود - و دنیا از تو بریده شود، خواهی گفت: عقیده خوبی داشتم.

حدیث ۳۷۳

۳۷۳- الشيخ محمد بن محمد بن النعمان المفيد، عن عَنْ عُمَرَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْأَوَّلِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ مَنْ مَاتَ بِغَيْرِ إِمَامٍ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةٍ إِمَامٌ حَيٌّ يَعْرِفُهُ قُلْتُ لَمْ أَسْمَعْ أَبَاكَ يَذْكُرُ هَذَا يَعْنِي إِمَامًا حَيًّا فَقَالَ قَدْ وَ اللَّهِ قَالَ ذَلِكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ قَالَ وَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ مَنْ مَاتَ وَ لَيْسَ لَهُ إِمَامٌ يَسْمَعُ لَهُ وَ يُطِيعُ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةٍ. (۲)

ص: ۱۹۰

۱- الكافي ج ۲ ص ۱۹ ح ۶.

۲- الاختصاص (للمفيد) ص ۲۶۸ - ۲۶۹.

مرحوم شیخ مفید، با سند مذکور از عمر بن یزید گفت: از حضرت امام موسی کاظم صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: هر کس بدون امام بمیرد، به مرگ جاهلیت مرده است، امام زنده ای که او را بشناسد. عرض کردم: آقا! من از پدرتان شنیدم که جمله «امام زنده» را بفرماید. فرمود: به خدا قسم این حرف را رسول الله صلی الله علیه و آله فرموده است. آن جناب فرمود: هر کس بدون امامی بمیرد که از او بشنود و مطیعش باشد، به مرگ جاهلیت مرده است.

حدیث ۳۷۴

۳۷۴- الشيخ محمد بن محمد بن النعمان المفيد، عن عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْحَلَبِيِّ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ مَنْ مَاتَ وَ لَيْسَ عَلَيْهِ إِمَامٌ حَيٌّ ظَاهِرٌ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةٍ. (۱)

مرحوم شیخ مفید، با سند مذکور از حلبی روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: هر کس بدون داشتن امام زنده و آشکار بمیرد، به مرگ جاهلیت مرده است.

حدیث ۳۷۴

۳۷۴- الشیخ محمد بن محمد بن النعمان المفید، عن عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْحَلْبِيِّ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ مَنْ مَاتَ وَلَيْسَ عَلَيْهِ إِمَامٌ حَيٌّ ظَاهِرٌ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً. (۲)

مرحوم شیخ مفید، با سند مذکور از حلبی روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: هر کس بدون داشتن امام زنده و آشکار بمیرد، به مرگ جاهلیت مرده است.

حدیث ۳۷۶

۳۷۶- قال الشیخ محمد بن ابراهیم النعمانی، أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا بْنُ شَيْبَانَ سَنَهُ ثَلَاثَ وَ سَبْعِينَ وَ مِائَتِينَ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَيْفٍ بْنُ عَمِيرَةَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبَانُ بْنُ عُثْمَانَ عَنْ حُمْرَانَ بْنِ أَعِينَ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ الْأَيْمَةِ فَقَالَ مَنْ أَنْكَرَ وَاحِدًا مِنَ الْأَحْيَاءِ فَقَدْ أَنْكَرَ الْأَمْوَاتَ. (۳)

مرحوم شیخ محمد بن ابراهیم نعمانی، با سند مذکور از حمران بن اعین روایت کرده که: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه راجع به امامان سؤال کردم، پس فرمود: هر کس یکی از امامان زنده را انکار کند همه امامانی را که از دنیا رفته اند انکار کرده است.

حدیث ۳۷۷

۳۷۷- الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، عن أبيه عن سعد بن عبد الله عن محمد بن عيسى عن إسماعيل بن مهران عن محمد بن سعيد عن أبان بن تغلب قال: قلت لأبي عبد الله صلوات الله عليه من عرف الأئمة ولم يعرف الإمام الذي في زمانه أ مؤمن هو قال لا قلت أ مسلم هو قال نعم. (۴)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابان بن تغلب روایت کرده که گفت: به حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه عرض کردم: آیا کسی که امامان را بشناسد ولی امام زمان خود را نشناسد مؤمن است؟ فرمود: نه. گفتیم: مسلمان هست؟ فرمود: بلی.

ص: ۱۹۱

۱- . الإختصاص (للمفيد) ص ۲۶۹.

۲- . الإختصاص (للمفيد) ص ۲۶۹.

۳- . الغيبة (للنعماني) ج ۱ ص ۱۲۹ ح ۴.

۴- . إكمال الدين و إتمام النعمة ج ۲ ص ۴۱۰ ح ۳.

حدیث ۳۷۸

۳۷۸- الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، عن أبيه عن سعد بن عبد الله عن أحمد بن أبي عبد الله البرقي عن أبيه عن ابن أبي عمير عن محمد بن عبد الرحمن بن أبي ليلى عن أبي عبد الله الصادق صلوات الله عليه في حديث طويل يقول في آخره كيف يهتدي من لم يبصر وكيف يبصر من لم يندر اتبعوا قول رسول الله صلى الله عليه وآله وأقروا بما نزل من عند الله عز وجل اتبعوا آثار الهدى فإنها علامات الأمانة والتقوى وأعلموا أنه لو أنكر رجل عيسى

أَبْنِ مَرْيَمَ وَأَقْرَبِ مَنْ سِوَاهُ مِنَ الرُّسُلِ لَمْ يُؤْمِنْ أَقْصِدُوا الطَّرِيقَ بِالتَّمَّاسِ الْمَنَارِ وَالتَّمِسُوا مِنْ وَرَاءِ الْحُجُبِ الْآثَارَ تَسْتَكْمِلُوا مِنْ دِينِكُمْ وَتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از عبدالرحمن بن ابی لیلی روایت کرده که گفت: در یک حدیث طولانی حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه در آخرش فرمود: چگونه هدایت می یابد کسی که بینا نیست و چگونه بینا می شود کسی که او را بر حذر نداشته اند؟ پیرو فرمایش رسول الله صلی الله علیه و آله باشید و به آنچه که خداوند نازل کرده اقرار کنید. پیرو نشانه های هدایت باشید که این پیروی، علامت امانت و پرهیزگاری است. متوجه باشید که هر کس حضرت عیسی بن مریم را به رسالت نپذیرد اما تمام پیامبران دیگر را قبول داشته باشد، ایمان نیاورده است. به وسیله مشعل های فروزان هدایت راه را پیدا کنید و از پناه پرده های ضخیم پیشوایان و ائمه خود را جستجو کنید تا دین تان کامل شود و ایمان به خدا پیدا نمایید.

حدیث ۳۷۹

۳۷۹- الشيخ محمد بن علی بن بابويه الصدوق، عن الْمُظَفَّرِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ الْمُظَفَّرِ الْعَلَوِيِّ السَّمَرْقَنْدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ مَسْعُودِ الْعِيَّاشِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَمْرَانَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْقُضَيْلِ عَنِ الرِّضَا عَنْ آبَائِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَا عَلِيُّ أَنْتَ وَالْأَئِمَّةُ مِنْ وَلَدِكَ بَعْدِي حُجَجُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ وَأَعْلَامُهُ فِي بَرِيَّتِهِ فَمَنْ أَنْكَرَ وَاحِدًا مِنْهُمْ فَقَدْ أَنْكَرَنِي وَمَنْ عَصَا وَاحِدًا مِنْهُمْ فَقَدْ عَصَانِي وَمَنْ جَفَا وَاحِدًا مِنْهُمْ فَقَدْ جَفَانِي وَمَنْ وَصَلَكُمْ فَقَدْ وَصَلَنِي وَمَنْ أَطَاعَكُمْ فَقَدْ أَطَاعَنِي وَمَنْ وَالَاكُمْ فَقَدْ وَالَانِي وَمَنْ عَادَاكُمْ فَقَدْ عَادَانِي لِأَنَّكُمْ مِنِّي خُلِقْتُمْ مِنْ طِينَتِي وَأَنَا مِنْكُمْ. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از محمد بن فضیل از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: یا علی! تو و ائمه از فرزندان، حجت های خدا در میان مردم و شخصیت های برجسته بین آنها هستید. هر کس یکی از شما را منکر شود، مرا انکار کرده و هر کس با یک نفر از شما مخالفت کند، با من مخالفت نموده است؛ هر کس به یکی از شما ستم کند، به من ستم کرده؛ کسی که به شما احترام گذارد، به من احترام گذارده و هر کس از شما اطاعت کند، از من اطاعت کرده است؛ کسی که شما را دوست بدارد، مرا دوست داشته و دشمن شما، دشمن من است، زیرا شما از من هستید و از سرشت من آفریده شده اید و من از شما هستم.

حدیث ۳۸۰

۳۸۰- الشيخ محمد بن إبراهيم النعماني، عن ابن عقده عن الحسن بن حازم عن عبيس بن هشام عن عبد الله بن جبلة عن الحكم بن أيمن عن محمد بن تمام قال: قلت لأبي عبد الله صلوات الله عليه إن فلاناً

ص: ۱۹۲

۱- . إكمال الدين و إتمام النعمة ج ۲ ص ۴۱۱ ح ۷.

۲- . إكمال الدين و إتمام النعمة ج ۲ ص ۴۱۳ ح ۱۳.

مَوْلَاكَ يُقْرِئُكَ السَّلَامَ وَ يَقُولُ لَكَ اضْمَنْ لِي الشَّفَاعَةَ فَقَالَ أَمِنْ مَوَالِينَا قُلْتُ نَعَمْ قَالَ أَمْرُهُ أَرْفَعُ مِنْ ذَلِكَ قَالَ قُلْتُ إِنَّهُ رَجُلٌ يُوَالِي عَلِيًّا وَ لَمْ يَعْرِفْ مِنْ بَعْدِهِ مِنَ الْأَوْصِيَاءِ قَالَ ضَالٌّ قُلْتُ

فَأَقْرَأَ بِالْأَثَمَةِ جَمِيعاً وَجَحَدَ الْآخِرَ قَالَ هُوَ كَمَنْ أَقْرَأَ بَعِيسَى وَجَحَدَ بِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
أَوْ أَقْرَأَ بِمُحَمَّدٍ وَجَحَدَ بَعِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ جَحْدِ حُجَّهِ مِنْ حُجَجِهِ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن ابراهیم نعمانی، با سند مذکور از محمد بن تمام روایت کرده که گفت: به حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه عرض کردم: فلان کس که از ارادتمندان شما است، سلام رسانده و تقاضا دارد که ضمانت شفاعت او را بکنید. فرمود: از موالیان ما است؟ عرض کردم: آری. فرمود: مقامش بالاتر از این حرف ها است. عرض کردم: آقا! او ولایت علی صلوات الله علیه را قبول دارد، ولی بقیه امامان بعد از ایشان را نمی شناسد. فرمود: او گمراه است. عرض کردم: اگر همه امامان را قبول داشته باشد، ولی امام آخری را نشناسد چه؟ فرمود: مثل کسی است که اعتراف به نبوت حضرت عیسی دارد، ولی حضرت محمد صلی الله علیه و آله را پیامبر نمی داند. یا اقرار به حضرت محمد صلی الله علیه و آله دارد و حضرت عیسی را پیامبر نمی داند. پناه به خدا می برم از جرم کسی که یکی از حجج خدا را قبول نداشته باشد.

حدیث ۳۸۱

۳۸۱- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ یُونُسَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ رَجُلٌ قَالَ لِي اعْرِفَ الْآخِرَ مِنَ الْأَثَمَةِ وَلَا يَضُرُّكَ أَنْ لَا تَعْرِفَ الْأَوَّلَ قَالَ فَقَالَ لَعَنَ اللَّهُ هَذَا فَإِنِّي أَبْغِضُهُ وَلَا أَعْرِفُهُ وَهَلْ عُرِفَ الْآخِرُ إِلَّا بِالْأَوَّلِ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از محمد بن مسلم روایت کرده که گفت: به حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه عرض کردم: مردی به من گفت: امام آخر را

بشناس، شناختن امام اول زیانت ندهد، حضرت فرمود: خدا او را لعنت کند، من او را نمی شناسم و دشمن دارم، مگر امام آخر جز به وسیله امام اول شناخته می شود؟.

حدیث ۳۸۲

۳۸۲- الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ عِيسَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْحَجَّالِ عَنْ نَصْرِ الْعَطَّارِ عَمَّنْ رَفَعَهُ بِإِسْنَادِهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لَعَلِّي صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ ثَلَاثٌ أَقْسَمُ أَنَّهُنَّ حَقٌّ إِنَّكَ وَالْأَوْصِيَاءَ مِنْ بَعْدِكَ عُرَفَاءُ لَا يُعْرِفُ اللَّهُ إِلَّا بِسَبِيلِ مَعْرِفَتِكُمْ وَعُرَفَاءُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ عَرَفَكُمْ وَعَرَفْتُمُوهُ وَعُرَفَاءُ لَا يَدْخُلُ النَّارَ إِلَّا مَنْ أَنْكَرَكُمْ وَأَنْكَرْتُمُوهُ. (۳)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از نصر عطار با اسناد خویش روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله به حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه فرمود: سه چیز را قسم می خورم که واقعیت است: تو و جانشینانت عارف هستید؛ خدا را

ص: ۱۹۳

۱- . الغیبه (للنعمانی) ص ۵۵ ح ۴.

۲- . الکافی ج ۱ ص ۳۷۳ ح ۷.

۳- . الخصال (للصدوق) ج ۱ ص ۱۵۰.

نمی توانند بشناسند، مگر از راه معرفت شما؛ و داخل بهشت نمی شود؛ مگر کسی که شما را بشناسد و شما او را بشناسید و داخل آتش نمی گردد، مگر کسی که منکر شما است و شما منکر او هستید.

توضیح: عرفاء جمع عریف است، کسی که قیم قبیله یا جمعی از مردم که امورشان به دست اوست و امیر احوال ایشان را می داند.

حدیث ۳۸۳

۳۸۳- الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن علی بن أحمد رحمه الله عن محمد بن یعقوب عن علی بن محمد عن إسحاق بن إسماعیل النیسابوری أن العالم کتب إليه یعنی الحسن بن علی صلوات الله علیهما أن الله تعالی بمنه ورحمته لما فرض علیکم الفرائض لم یفرض ذلك علیکم لحاجه منه إلیه بل رحمه منه إلیکم لا إله إلا هو لیمیز الخبیث من الطیب ولیتلی ما فی صدورکم ولیمحص ما فی قلوبکم ولتسابقوا إلی رحمته ولتفاضل منازلکم فی جنته ففوض علیکم الحج والعمرة وإقام الصلاة وإیتاء الزکاة والصوم والولایة وجعل لکم باباً لتفتحوا به أبواب الفرائض ومفتاحاً إلی سبيله ولولا محمد صلی الله علیه وآله والأوصیاء من ولده کنتم حیارى کالبهائم لا تعرفون فرضاً من الفرائض وهل تدخل قریه إلا من بابها فلما من الله علیکم بإقامه الأولیاء بعد نبیکم صلی الله علیه وآله قال الله عز وجل الیوم اکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی ورضیت لکم الإسلام دیناً وفرض علیکم لأولیائه حقوقاً فأمرکم بأدائها إلیهم لیحل لکم ما وراء ظهورکم من أزواجکم وأموالکم وما کلکم ومشریکم ویرفعکم بذلك البرکة والنماء والثروة ولیعلم من یطیعه منکم بالغیب وقال الله تبارک وتعالی قل لا أسئلكم علیه أجراً إلا المودة فی القربی فاعلموا أن من یبخل فإنما یبخل علی نفسه إن الله هو الغنی وأنتم الفقراء إلیه لا إله إلا هو فاعملوا من بعد ما شئتم فسیرى الله عملکم ورسوله والمؤمنون ثم تردون إلی عالم الغیب والشهادة فینبئکم بما کنتم تعملون والعاقبة للمتقین والحمد لله رب العالمین. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از از اسحاق بن اسماعیل نیشابوری روایت کرده که گفت: عالم یعنی حضرت امام حسن عسکری صلوات الله علیه به اسحاق بن اسماعیل نوشتند: خداوند تبارک و تعالی منت نهاد و رحمتش اقتضاء نمود که بر شما واجبات را لازم کند، البته واجب نمودن آنها نه به خاطر این است که به شما محتاج باشد بلکه رحمت واسعه اش شما را شامل شد، باری این الزام و ایجاب به خاطر آن صورت گرفت که خبیث از طیب ممتاز گشته و آنچه در سینه های شما است مورد ابتلاء و آزمایش قرار گرفته و نیت های قلبی شما را خالص نموده و هر کدام نسبت به رحمتش از دیگری پیشی گزیده و بالاخره منازل و جایگاه تان در بهشت متفاضل گشته و مراتب هر کدام معلوم گردد پس به منظور این مقاصد حج و عمره و ایقاع نماز و دادن زکات و گرفتن روزه و اتخاذ ولایت را به شما تفویض نمود و برایتان بابی قرار داد تا به واسطه آن ابواب فرائض گشوده گردد و اگر حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و اوصیاء آن حضرت که جملگی فرزندان شما می باشند نبودند شما همچون بهائم متحیر می بودید یعنی یک واجب از واجبات را هم نمی دانستید پس باب الله الی الفرائض وجود مبارک رسول الله صلی الله علیه و آله و اوصیاء طاهرینش می باشند و همان طوری که نمی توان وارد قریه ای شد مگر از باب و دروازه آن به فرائض الهی نیز

ص: ۱۹۴

۱- . علل الشرائع ج ۱ ص ۲۴۹ ح ۶.

نمی توان رسید مگر از طریق ائمه معصومین صلوات الله علیهم، باری وقتی حق جلّ و علا بر شما منت نهاد و اولیاء و اوصیاء را بعد از نبی و پیامبران به پا داشت فرمود: «امروز دینتان

را برای شما کامل، و نعمتم را بر شما تمام کردم، و اسلام را برایتان به عنوان دین پسندیدم». (سوره مائده آیه ۳) البته برای اولیائش حقوقی در عهده شما واجب کرد و امر فرمود که آنها را اداء نمایید تا بدین ترتیب همسران و اموال و مآكل و مشرب تان بر شما حلال و مباح شده و به واسطه ایشان برکت و رشد و نمو و پیدا شدن ثروت را به شما تعلیم نموده تا علم پیدا کند مطیع از بین شما به غیب. خداوند تبارک و تعالی در قرآن می فرماید: «بگو: از شما [در برابر ابلاغ رسالت] هیچ پاداشی جز مودّت نزدیکان را نمی خواهم». (سوره شوری آیه ۲۳) بدانید کسی که بخل ورزد محققاً بر خود بخل ورزیده چه آن که حقّ عزّوجلّ غنی است و شما محتاج به او هستید، نیست معبودی مگر او، پس بدانید بعد از آنچه بخواهید خدا و رسول و مؤمنین کردار شما را می بینند سپس به عالم غیب و شهادت برگردانده شده تا به آنچه انجام داده اید خبرتان دهند و عاقبت و پایان کار از آن پرهیزکاران می باشد و حمد و سپاس برای پروردگار عالمیان است.

حدیث ۳۸۴

۳۸۴- الشیخ محمد بن الحسن الطوسی، عن الْمُفَیْدِ عَنِ الْجَعَابِيِّ عَنِ ابْنِ عُقْدَةَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عُبَيْدِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُثَنَّى الْأَزْدِيِّ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ نَحْنُ السَّبَبُ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. (۱)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از محمد بن مثنی ازدی روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: ما سبب و واسطه بین شما و خدای عزّوجلّ هستیم.

حدیث ۳۸۵

۳۸۵- الشيخ أبي منصور أحمد بن علي بن أبي طالب الطبرسي، بإسناده عن عبد الله بن سليمان قال: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْبَصْرَةِ يُقَالُ لَهُ عُثْمَانُ الْأَعْمَى إِنَّ الْحَسَنَ الْبَصْرِيَّ يَزْعُمُ أَنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْعِلْمَ تُؤْذَى رِيحُ بَطُونِهِمْ مَنْ يَدْخُلُ النَّارَ فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ فَهَلْكَ إِذَا مُؤْمِنُ آلِ فِرْعَوْنَ وَاللَّهُ مَدَحَهُ بِذَلِكَ وَمَا زَالَ الْعِلْمُ مَكْتُومًا مُنْذُ بَعَثَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ رَسُولَهُ نُوحًا فَلْيَذْهَبِ الْحَسَنُ يَمِينًا وَشِمَالًا فَوَاللَّهِ مَا يُوجَدُ الْعِلْمُ إِلَّا هَاهُنَا وَكَانَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ مَحَنَهُ النَّاسِ عَلَيْنَا عَظِيمَةٌ إِنْ دَعَوْنَاهُمْ لَمْ يُجِيبُونَا وَإِنْ تَرَكْنَاهُمْ لَمْ يَهْتَدُوا بِغَيْرِنَا. (۲)

مرحوم شیخ طبرسی، با سند خویش از عبدالله بن سلیمان روایت کرده که گفت: خدمت حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه بودم که مردی از اهل بصره به نام عثمان اعمی به او گفت: حسن بصری می گوید: کسانی که علم را کتمان می کنند، اهل جهنم از بوی گند شکم آنها ناراحتند. حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: اگر این حرف درست باشد، مؤمن آل فرعون هلاک شده، با اینکه خداوند در قرآن او را می ستاید. از زمان بعثت حضرت نوح، همیشه علم مکتوم بوده. حسن بصری به هر طرف از چپ و راست که می خواهد برود. علم را نخواهد یافت مگر در اینجا (یعنی در نزد اهل بیت صلوات الله علیهم).
آن

ص: ۱۹۵

۱- .الأمالی (للطوسی) ج ۱ ص ۱۵۷ ح ۲۶۰.

۲- .الإحتجاج (للطبرسی) ج ۲ ص ۳۳۱ ح ۲۱۲.

جناب می فرمود: رنج مردم برای ما زیاد است. اگر دعوت شان کنیم نمی پذیرند، اگر آنها را رها نماییم، هدایت نمی یابند جز به وسیله ما.

حدیث ۳۸۶

۳۸۶- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الصَّلْتِ عَنِ الْحَكَمِ وَ إِسْمَاعِيلَ عَنْ بُرَيْدٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ بِنَا عَبْدُ اللَّهِ وَ بِنَا عُرِفَ اللَّهُ وَ بِنَا وَحْدَ اللَّهِ وَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ حِجَابُ اللَّهِ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از برید روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: به وسیله ما خدا پرستش شده و به وسیله ما شناخته گردیده و به وسیله ما مردم به یکتایی اش اعتراف نموده اند، و حضرت محمد صلی الله علیه و آله حجاب خدا است.

حدیث ۳۸۷

۳۸۷- الشيخ محمد بن أبي القاسم على الطبري، عن أَبُو عَلِيٍّ بْنِ شَيْخِ الطَّائِفَةِ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْمُفِيدِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَرَ عَنْ ابْنِ عُقْدَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ سُفْيَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ أَبِي حمزه الثَّمَالِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ: مَنْ دَعَا اللَّهَ بِنَا أَفْلَحَ وَ مَنْ دَعَاهُ بِغَيْرِنَا هَلَكَ وَ اسْتَهْلَكَ. (۲)

مرحوم عمادالدین طبری، با سند مذکور از ابو حمزه ثمالی روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: هر کس خدا را به وسیله ما بخواند رستگار است و هر کس به غیر از ما بخواند، هلاک می شود و به هلاکت می کشاند.

۳۸۸- الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، عن علي بن الحسين بن شاذويه المؤدب و جعفر بن محمد بن مسرور رضي الله عنهما عن محمد بن عبد الله بن جعفر الحميري عن أبيه عن الريان بن الصلت عن الرضا صلوات الله عليه في حديث قال: فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَعْطَى مُحَمَّدًا وَ آلَ مُحَمَّدٍ مِنْ ذَلِكَ فَضْلًا لَا يَبْلُغُ أَحَدٌ كُنْهَ وَ صِفَهُ إِلَّا مَنْ عَقَلَهُ وَ ذَلِكَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَمْ يُسَلِّمْ عَلَى أَحَدٍ إِلَّا عَلَى الْأَنْبِيَاءِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ فَقَالَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى «سَلَامٌ عَلَى نُوحٍ فِي آلِهِ الْأَمِينِ» وَ قَالَ «سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ» وَ قَالَ «سَلَامٌ عَلَى مُوسَى وَ هَارُونَ» وَ لَمْ يَقُلْ سَلَامٌ عَلَى آلِ نُوحٍ وَ لَمْ يَقُلْ سَلَامٌ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ وَ لَا قَالَ سَلَامٌ عَلَى آلِ مُوسَى وَ هَارُونَ وَ قَالَ عَزَّ وَ جَلَّ «سَلَامٌ عَلَى آلِ يَسَّ» يَعْنِي آلَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ. (۳)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ریان بن صلت از حضرت امام رضا صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: خداوند به محمد و آل محمد از آن فضلی عنایت نموده که کسی نمی تواند به نهایت توصیف آن برسد، مگر کسی که آن را درک کرده باشد. به این دلیل که خداوند بر احدی غیر از انبیاء سلام نفرستاده است. در این آیه می فرماید: «سَلَامٌ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ» «سلام بر نوح در میان جهانیان». (سوره صافات آیه ۷۹) و آیه دیگر: «سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ» «سلام بر ابراهیم». (سوره صافات آیه ۱۰۹)

ص: ۱۹۶

۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۴۴ ح ۲۶۶.

۲- بشاره المصطفی ص ۹۷.

۳- عیون أخبار الرضا (ع) ج ۱ ص ۱۳۱ ح ۱۸۱.

و آیه «سَلَامٌ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَ هَارُونَ» «سلام بر موسی و هارون». (سوره صافات آیه ۱۲۰) و در هیچ کدام نفرموده «سلام بر آل نوح یا سلام بر آل ابراهیم و یا سلام بر آل موسی و هارون»، ولی فرموده «سَلَامٌ عَلَىٰ آلِ يَاسِينَ» «سلام بر آل یاسین». (سوره صافات آیه ۱۳۰) یعنی آل محمد صلوات الله علیهم است.

توضیح: این حدیث طولانی است، بنده فقط محل مورد نظر را از آن نقل کرده ام.

حدیث ۳۸۹

۳۸۹- الشيخ محمد بن العباس، عن مُحَمَّدُ بْنُ الْقَاسِمِ عَنْ حُسَيْنِ بْنِ حَكَمٍ عَنْ حُسَيْنِ بْنِ نَصْرِ بْنِ مُزَاحِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبَانَ بْنِ أَبِي عِيَّاشٍ عَنْ سُلَيْمِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ اسْمُهُ يَاسِينَ وَ نَحْنُ الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ سَلَامٌ عَلَىٰ آلِ يَاسِينَ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن عباس، با سند مذکور از سلیم بن قیس هلالی روایت کرده که گفت: حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرمود: اسم رسول الله صلی الله علیه و آله یاسین است و ما کسانی هستیم که خداوند فرموده: «سلام بر آل یاسین». (سوره صافات آیه ۱۳۰)

حدیث ۳۹۰

۳۹۰- الشيخ محمد بن العباس، عن مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ الْخَثْعَمِيُّ عَنْ عَبَّادِ بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ مُوسَى بْنِ عُثْمَانَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَ جَلَّ «سَلَامٌ عَلَىٰ آلِ يَسَ» قَالَ نَحْنُ هُمْ آلُ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن عباس، با سند مذکور از مجاهد از ابن عباس درباره آیه «سلام بر آل یاسین». (سوره صافات آیه ۱۳۰) روایت کرده که گفت: ما آنها هستیم، آل محمد صلوات الله علیهم.

حدیث ۳۹۱

۳۹۱- الشیخ محمد بن العباس، عن عَنْ عَلِيٍّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَسَدٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ عَنْ زُرَيْقِ بْنِ مَرْزُوقِ الْبَجَلِيِّ عَنْ دَاوُدَ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ الْكَلْبِيِّ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ «سَلَامٌ عَلَى آلِ يَسٍ» قَالَ أَيُّ عَلَى آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۳)

مرحوم شیخ محمد بن عباس، با سند مذکور از ابو صالح از ابن عباس درباره آیه «سلام بر آل یاسین». (سوره صافات آیه ۱۳۰) روایت کرده که گفت: یعنی بر آل محمد صلی الله علیه و آله.

حدیث ۳۹۲

۳۹۲- روی علی بن ابراهیم القمی، فی قوله تعالى: «يَسَ وَ الْقُرْآنِ الْحَكِيمِ» قَالَ الصَّادِقُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَاسِينَ اسْمُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله وَ الدَّلِيلُ عَلَيْهِ قَوْلُهُ «إِنَّكَ لَمِنْ الْمُرْسَلِينَ». (۴)

ص: ۱۹۷

۱- . بحار الانوار ج ۲۳ ص ۱۶۸ ح ۲.

۲- . بحار الانوار ج ۲۶ ص ۱۶۸ ح ۳.

۳- . بحارالانوار ج ۲۳ ص ۱۶۸ ح ۴.

۴- . تفسیر قمی ص ۵۴۸.

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه درباره آیه: «یس» * سوگند به قرآن کریم» روایت کرده که فرمود: یاسین اسم رسول الله صلی الله علیه و آله است. دلیل بر این مطلب آیه «که بی تردید تو از فرستادگانی». (سوره یس آیه ۱-۲-۳) است.

حدیث ۳۹۳

۳۹۳- روی علی بن ابراهیم القمی، ثُمَّ ذَكَرَ عَزَّ وَ جَلَّ آلَ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ فَقَالَ وَ تَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ سَلَامٌ عَلَى آلِ يَسَ فَقَالَ يَسُ مُحَمَّدٌ وَ آلُ مُحَمَّدٍ الْأَئِمَّةُ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ. (۱)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، روایت کرده که: سپس خدای متعال آل محمد صلی الله علیه و آله را ذکر کرده و فرموده: «و در میان آیندگان برای او نام نیک به جا گذاشتیم. سلام بر آل یاسین». (سوره صافات آیه ۱۲۹-۱۳۰) سپس فرموده است: یاسین حضرت محمد صلی الله علیه و آله است و آل محمد ائمه صلوات الله علیهم هستند.

حدیث ۳۹۴

۳۹۴- الشيخ محمد بن علی بن بابويه الصدوق، عَنْ مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ الطَّالْقَانِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ الطَّالْقَانِيُّ عَنْ أَبِي أَحْمَدَ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ يَحْيَى بْنِ أَحْمَدَ بْنِ عِيسَى الْجَلُودِيِّ الْبَصْرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَهْلٍ عَنِ الْخَضِرِ بْنِ أَبِي فَاطِمَةَ الْبَلْخِيِّ عَنْ وَهْبِ بْنِ نَافِعٍ عَنْ كَادِحٍ

عَنْ الصَّادِقِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ «سَلَامٌ عَلَى آلِ يَسٍ» قَالَ
يَسُ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَنَحْنُ آلُ يَسٍ. (٢)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از کادح از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه
از پدران بزرگوارش از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهم درباره این قول خدای
عزوجل: «سلام بر آل یاسین». (سوره صفات آیه ۱۳۰) روایت کرده که فرمود: یس حضرت
محمد صلی الله علیه و آله است و ما آل یاسین هستیم.

حدیث ۳۹۵

۳۹۵- الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن أبيه عن عبد الله بن الحسن المؤدب عن
أحمد بن علي الأصبهاني عن محمد بن أبي عمر النهدی عن أبيه عن محمد بن مروان عن
محمد بن السائب عن أبي صالح عن ابن عباس في قوله عزَّ وجلَّ «سَلَامٌ عَلَى آلِ يَسٍ» قَالَ
عَلَى آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (٣)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابن عباس درباره این قول خدای عزوجل: «سلام بر
آل یاسین». (سوره صفات آیه ۱۳۰) روایت کرده که گفت: یعنی سلام بر آل محمد صلی
الله علیه و آله.

حدیث ۳۹۶

۳۹۶- الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن عبد الله بن محمد بن عبد الوهاب عن
عبيد الله بن يحيى بن عبد الباقي عن أبيه عن علي بن الحسن عن عبد الرزاق عن صندل عن
الكلبي عن أبي صالح عن ابن عباس في قوله عزَّ وجلَّ «سَلَامٌ عَلَى آلِ يَسٍ» قَالَ السَّلَامُ مِنْ
رَبِّ الْعَالَمِينَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِمْ وَالسَّلَامَةُ لِمَنْ تَوَلَّاهُمْ فِي الْقِيَامَةِ. (٤)

۱- . تفسیر قمی ص ۵۵۹.

۲- . معانی الأخبار ص ۱۲۳ ح ۲.

۳- . معانی الاخبار ص ۱۲۳ ح ۴.

۴- . معانی الاخبار ص ۱۲۳ ح ۱.

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابن عباس درباره این قول خدای عزوجل: «سلام بر آل یاسین» روایت کرده که گفت: سلام از جانب پروردگار جهانیان بر محمد و آلش صلی الله علیه و آله است و سلامت در قیامت برای کسانی است که ایشان را دوست دارند.

حدیث ۳۹۷

۳۹۷- الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ الطَّالْقَانِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ يَحْيَى الْجَلُودِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَهْلٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مَعْمَرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دَاهِرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ يَحْيَى بْنِ وَثَّابٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ كَانَ يَقْرَأُ «سَلَامٌ عَلَى آلِ يَس» قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ آلُ يَس آلُ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابو عبدالرحمن سلمی روایت کرده که گفت: همواره عمر بن خطاب آیه را این گونه می خواند: «سلام بر آل یاسین» ابو عبدالرحمن گفت: آل یاسین آل محمد صلی الله علیه و آله است.

حدیث ۳۹۸

۳۹۸- قال الشيخ محمد بن علي بن شهر آشوب: تَفْسِيرُ يَوْسُفَ الْقَطَّانِ وَ وَكِيعِ بْنِ الْجَرَّاحِ وَ إِسْمَاعِيلَ السُّدِّيِّ وَ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ أَنَّهُ قَالَ الْحَارِثُ سَأَلْتُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ هَذِهِ آيَةِ «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ» قَالَ وَاللَّهِ إِنَّا لَنَحْنُ أَهْلُ الذِّكْرِ نَحْنُ أَهْلُ الْعِلْمِ نَحْنُ مَعْدِنُ التَّأْوِيلِ وَ التَّنْزِيلِ. (۲)

مرحوم ابن شهر آشوب می گوید: در تفسیر قطان و وکیع بن الجراح و اسماعیل السدی و سفیان ثوری آمده است که: حارث گفت: از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه راجع به این آیه «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ» پرسیدم. فرمود: به خدا سوگند ما اهل ذکر هستیم و ما اهل علم هستیم. ما معدن تأویل و تنزیل قرآن هستیم.

حدیث ۳۹۹

۳۹۹- الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، عن الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، عن عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ شَاذَوَيْهِ الْمُؤَدَّبِ وَ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ الْحَمِيرِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الرِّيَّانِ بْنِ الصَّلْتِ عَنْ الرُّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي حَدِيثٍ قَالَ: الذِّكْرُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ نَحْنُ أَهْلُهُ وَ ذَلِكَ بَيْنَ فِي كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ حَيْثُ يَقُولُ فِي سُورَةِ الطَّلَاقِ «فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ» فَالذِّكْرُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ نَحْنُ أَهْلُهُ. (۳)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ریان بن صلت روایت کرده که گفت: حضرت امام رضا صلوات الله علیه فرمود: «ذکر» رسول الله صلى الله علیه و آله است و ما «اهل ذکر» هستیم. این مطلب در قرآن تبیین شده، در سوره طلاق ضمن این آیه می فرماید: «پس ای

خردمندان مؤمن! از خدا پروا کنید. به راستی خدا به سوی شما وسیله تذکر نازل کرده است
* [و آن]

ص: ۱۹۹

-
- ۱- . معانی الاخبار ص ۱۲۴ ح ۵.
 - ۲- . المناقب (لایبن شهر آشوب) ج ۳ ص ۳۱۳. بحار الانوار ج ۲۳ ص ۱۷۳.
 - ۳- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۱ ص ۱۳۲ ح ۱۸۱.
- پیامبری [است] که آیات روشن خدا را بر شما می خواند». (سوره طلاق آیه ۱۰-۱۱) پس
ذکر رسول الله صلی الله علیه و آله است و ما اهل ذکر هستیم.
- توضیح: این حدیث طولانی است، بنده فقط محل مورد نظر را از آن نقل کرده ام.

حدیث ۴۰۰

۴۰۰- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن محمد عن الوشاء عن أبي الحسن الرضا صلوات الله عليه قال سمعته يقول قال علي بن الحسين صلوات الله عليهما علي الأئمة من الفرض ما ليس على شيعتهم و على شيعتنا ما ليس علينا أمرهم الله أن يسألونا فقال «فَسأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» فَأَمَرَهُمْ أَنْ يَسْأَلُونَا وَ لَيْسَ عَلَيْنَا الْجَوَابُ إِنْ شِئْنَا أَجَبْنَا وَ إِنْ شِئْنَا أَمْسَكْنَا. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از وشاء روایت کرده که گفت: از حضرت امام رضا صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: حضرت امام زین العابدین صلوات الله علیه

فرمود: بر ائمه چیزهایی واجب است که بر شیعیان واجب نیست و بر شیعیان چیزهایی واجب است که بر ائمه واجب نیست. خدا به آنها دستور داده از ما سؤال کنند. در این آیه می فرماید: «پس اگر نمی دانید از اهل ذکر پرسید». (سوره نحل آیه ۴۳) دستور داده از ما پرسند، ولی بر ما جواب دادن لازم نیست. در صورتی که بخواهیم جواب می دهیم و اگر خواستیم، خودداری می کنیم.

حدیث ۴۰۱

۴۰۱- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنِ ابْنِ فَضَّالٍ عَنْ ثَعْلَبَةَ عَنْ زُرَّارَةَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى «فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» مَنْ هُمْ قَالَ نَحْنُ قُلْتُ فَمَنْ الْمَأْمُورُونَ بِالسَّأَلِ قَالَ أَنْتُمْ قَالَ قُلْتُ فَإِنَّا نَسْأَلُكَ كَمَا أُمِرْنَا وَقَدْ ظَنَنْتُ أَنَّهُ لَا يَمْنَعُنِي إِذَا أَتَيْتُهُ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ قَالَ فَقَالَ إِنَّمَا أُمِرْتُمْ أَنْ تَسْأَلُونَا وَلَيْسَ لَكُمْ عَلَيْنَا الْجَوَابُ إِنَّمَا ذَلِكَ إِلَيْنَا. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از زراره روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه در مورد این قول خدای عزوجل: «پس اگر نمی دانید از اهل ذکر پرسید». (سوره نحل آیه ۴۳) پرسیدم که آنها چه کسانی هستند؟ فرمود: (اهل ذکر) ما هستیم. گفتم: پس به چه کسانی دستور داده اند از شما پرسند؟ فرمود: (به) شما (دستور داده که پرسید). گفتم: پس ما از شما سؤال می کنیم، همان طور که امر شده ایم؟ خیال کردم از این راه که وارد شوم، جواب خواهد داد. فرمود: به شما دستور داده اند پرسید و بر ما الزام نشده که جواب به شما بدهیم. این کار را در اختیار ما گذاشته اند.

حدیث ۴۰۲

۴۰۲- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ وَ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنْ ابْنِ فَضَّالٍ عَنْ ثَعْلَبَةَ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ الْفُضَيْلِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِ اللَّهِ «فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ أَهْلُ بَيْتِهِ هُمْ أَهْلُ الذِّكْرِ وَ هُمْ الْأَئِمَّةُ. (۳)

ص: ۲۰۰

۱- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۹۵ ح ۱۵۸.

۲- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۹۶ ح ۱۶۱.

۳- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۹۸ ح ۱۶۶.

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از فضیل بن یسار روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه درباره این قول خدای عزوجل: «فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» فرمود: رسول الله صلى الله عليه وآله و اهل بیتش اهل ذکر هستند و اهل بیت آن حضرت ائمه صلوات الله علیهم هستند.

حدیث ۴۰۳

۴۰۳- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ النُّعْمَانِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ الْفُضَيْلِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى «فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ الْأَئِمَّةُ هُمْ أَهْلُ الذِّكْرِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى «وَ إِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَ لِقَوْمِكَ وَ سَوْفَ تُسْأَلُونَ» قَالَ نَحْنُ قَوْمُهُ وَ نَحْنُ الْمَسْئُولُونَ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از فضیل روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه درباره این قول خدای عزوجل: «پس اگر نمی دانید از اهل ذکر پرسید». (سوره نحل آیه ۴۳) فرمود: رسول الله و ائمه صلوات الله علیهم اهل ذکر هستند. خداوند می فرماید: «همانا قرآن برای تو و قوم تو ذکر است و به زودی از آن بازخواست می شوید». (سوره زخرف آیه ۴۴) فرمود: ما قوم او هستیم و از ما سؤال خواهد شد.

حدیث ۴۰۴

۴۰۴- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ صَفْوَانَ عَنْ أَبِي عَثْمَانَ عَنِ الْمُعَلَّى بْنِ خُنَيْسٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِ اللَّهِ «فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» قَالَ هُمْ آلُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَذَكَرْنَا لَهُ حَدِيثَ الْكَلْبِيِّ أَنَّهُ قَالَ هِيَ فِي أَهْلِ الْكِتَابِ قَالَ فَلَعَنَهُ وَكَذَّبَهُ. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از معلی بن خنیس روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه در باره این قول خدای عزوجل: «فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» فرمود: اهل ذکر آل محمد هستند. ما گفتار کلبی را به عرض آن حضرت رساندیم که او می گوید این آیه درباره اهل کتاب است. حضرت او را لعنت کرده و تکذیبش نمود.

حدیث ۴۰۵

۴۰۵- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ عَنْ عَمْرِو بْنِ سَعِيدٍ عَنْ مُصَدِّقِ بْنِ صَدَقَةَ عَنْ عَمَّارِ السَّابَّاطِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنَّهُ سُئِلَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

«فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» قَالَ هُمْ آلُ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَلَا وَ أَنَا مِنْهُمْ.

(۳)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از عمار ساباطی روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه راجع به این قول خدای عزوجل: «فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» پرسیده شد. فرمود: آنها آل محمد صلوات الله علیهم هستند و بدانید که من هم از آنها هستم.

ص: ۲۰۱

۱- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۹۹ ح ۱۶۹.

۲- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۰۰ ح ۱۷۱.

۳- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۰۰ ح ۱۷۴.

حدیث ۴۰۶

۴۰۶- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ جَابِرٍ وَ عَبْدِ الْكَرِيمِ عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ بْنِ أَبِي الدَّيْلَمِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى «فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» قَالَ كَتَابُ اللَّهِ الذِّكْرُ وَ أَهْلُهُ آلُ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمُ الَّذِينَ أَمَرَ اللَّهُ بِسُؤَالِهِمْ وَ لَمْ يُؤْمَرُوا بِسُؤَالِ الْجَهَّالِ وَ سَمَّى اللَّهُ الْقُرْآنَ ذِكْرًا فَقَالَ «وَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ» (۱).

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از عبدالحمید بن ابو دیلم روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه درباره این قول خدای عزوجل: «فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» فرمود: کتاب خدا ذکر است و اهل ذکر آل محمد صلوات الله علیهم هستند که خدا دستور داده از آنها سؤال کنند و به آنها دستور نداده از جاهلان سؤال نمایند. خداوند قرآن را ذکر نامیده و فرمود: «و قرآن را [هم] به سوی تو نازل کردیم به خاطر اینکه برای مردم آنچه را که برای [هدایتشان] به سویشان نازل شده بیان کنی و برای اینکه [در پیامبری تو و آنچه را به حق نازل شده] بیندیشند». (سوره نحل آیه ۴۴)

حدیث ۴۰۷

۴۰۷- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ بِشِيرٍ عَنْ مُثَنَّى الْحَنَاطِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَجَلَانَ فِي قَوْلِهِ «فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ أَهْلُ بَيْتِهِ مِنَ الْأَئِمَّةِ هُمْ أَهْلُ الذِّكْرِ. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از عبدالله بن عجلان درباره آیه: «فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله و اهل بیتش از ائمه اهل ذکر هستند.

حدیث ۴۰۸

۴۰۸- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن عَلِيِّ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَحْيَى عَنْ أَبِي الْحَسَنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: قُلْتُ يَكُونُ الْإِمَامُ يُسْأَلُ عَنِ الْحَلَالِ وَالْحَرَامِ فَلَا يَكُونُ عِنْدَهُ فِيهِ شَيْءٌ قَالَ لَا وَلَكِنْ قَدْ يَكُونُ عِنْدَهُ وَلَا يُجِيبُ. (۳)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از صفوان بن یحیی روایت کرده که گفت: به حضرت امام رضا صلوات الله علیه عرض کردم: آیا ممکن است از امام درباره حلال و حرام سؤال شود، ولی جوابی برای آن نداشته باشد؟ فرمود: نه، بلکه می داند و جواب نمی دهد.

حدیث ۴۰۹

۴۰۹- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ صَفْوَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَكِيمٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنِ الْإِمَامِ هَلْ يُسْأَلُ عَنْ شَيْءٍ مِنَ الْحَلَالِ وَالْحَرَامِ وَالَّذِي يَحْتَاجُ إِلَيْهِ

ص: ۲۰۲

۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۰۱ ح ۱۷۵.

۲- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۰۳ ح ۱۸۲.

۳- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۰۴ ح ۱۸۵.

النَّاسُ وَلَا يَكُونُ عِنْدَهُ فِيهِ شَيْءٌ قَالَا وَلَا لَكِنْ يَكُونُ عِنْدَهُ وَلَا يُجِيبُ ذَاكَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ أَجَابَ وَإِنْ شَاءَ لَمْ يُجِبْ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از محمد بن حکیم روایت کرده که گفت: از حضرت امام رضا صلوات الله علیه پرسیدم: آیا ممکن است از امام درباره حلال و حرام و سایر احتیاجات مردم سؤال شود، ولی جوابی برای آن نداشته باشد؟ فرمود: نه، بلکه می داند

و جواب نمی دهد. اختیارش با امام است؛ اگر خواست جواب می دهد و اگر خواست، جواب نمی دهد.

حدیث ۴۱۰

۴۱۰- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ النَّضْرِ عَنْ هَارُونَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَطَا عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: نَحْنُ أَوْلُو الذِّكْرِ وَأَوْلُو الْعِلْمِ وَعِنْدَنَا الْحَلَالُ وَالْحَرَامُ. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از عبدالله بن عطا روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات علیه فرمود: ما صاحبان ذکر و علم هستیم و حلال و حرام نزد ماست.

حدیث ۴۱۱

۴۱۱- الشيخ محمد بن مسعود العیاشی، بإسناده عَنْ حَمْزَةَ بْنِ مُحَمَّدٍ الطَّيَّارِ قَالَ: عَرَضْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ بَعْضَ خُطَبِ أَبِيهِ حَتَّى انْتَهَى إِلَى مَوْضِعٍ فَقَالَ كُفَّ فَاسْكُتْ ثُمَّ قَالَ لِي أَكْتُبُ وَ أَمْلَى عَلَيَّ أَنَّهُ لَا يَسْعُكُمْ فِيمَا نَزَلَ بِكُمْ مِمَّا لَا تَعْلَمُونَ إِلَّا الْكُفُّ عَنْهُ وَ التَّثَبُّتُ فِيهِ وَ رَدُّهُ إِلَى أُمِّهِ الْهُدَى حَتَّى يَحْمِلُوكُمْ فِيهِ عَلَى الْقَصْدِ وَ يَجْلُوا عَنْكُمْ فِيهِ الْعَمَى قَالَ اللَّهُ «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ». (۳)

مرحوم شیخ عیاشی، با سند خویش از حمزه بن محمد طیار روایت کرده که گفت: به حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه یکی از سخنرانی های پدر بزرگوارش صلوات الله علیه را عرضه داشتم، تا رسیدم به یک قسمت از آنها. فرمود: بایست و ساکت باش! بعد به من فرمود: بنویس! و چنین بر من املاء فرمود: در مورد چیزهایی که نمی دانید شما را

چاره ای نیست، جز توقف و پایداری و برگرداندن آن به ائمه هدی تا شما را درباره آن به راه حق وادارند و از شما رفع ابهام کنند. خداوند فرموده: «فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ».

حدیث ۴۱۲

۴۱۲- الشیخ محمد بن مسعود العیاشی، بإسناده عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ: كَتَبَ إِلَى أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَافَانَا اللَّهُ وَإِيَّاكَ أَحْسَنَ عَافِيَتِهِ إِنَّمَا شِيعَتُنَا مَنْ تَابَعَنَا وَلَمْ يُخَالَفْنَا وَإِذَا خَفْنَا خَافَ وَإِذَا أَمَّنَّا أَمَّنَ قَالَ اللَّهُ «فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» وَقَالَ «فَلَوْ لَا نَفَرَ مَنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ» الْآيَةَ فَقَدْ فُرِضَتْ عَلَيْكُمْ الْمَسْأَلَةُ وَالرَّدُّ إِلَيْنَا وَلَمْ يُفْرَضْ عَلَيْنَا الْجَوَابُ أَوْ لَمْ تُنْهَوَا

ص: ۲۰۳

۱- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۰۵ ح ۱۸۸.

۲- . بصائر الدرجات ج ۲ ص ۴۶۹ ح ۱۸۲۵.

۳- . تفسیر عیاشی ج ۲ ص ۲۶۰ ح ۳۱.

عَنْ كَثْرَةِ الْمَسَائِلِ فَأَبَيْتُمْ أَنْ تَنْتَهُوا إِيَّاكُمْ وَذَآكَ فَإِنَّهُ إِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِكَثْرَةِ سُؤَالِهِمْ لِأَنْبِيَائِهِمْ قَالَ اللَّهُ «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءٍ إِنْ تُبَدَّلَ لَكُمْ تَسْؤُكُمْ».(۱)

مرحوم شیخ عیاشی، با سند خویش از احمد بن محمد روایت کرده که گفت: حضرت امام رضا صلوات الله علیه برایم نوشت: خداوند به ما و تو بهترین عافیتش را عنایت کند. شیعه ما کسی است که تابع ما باشد و با ما مخالفت نکند. هر گاه ما خائف باشیم، او نیز در خوف

حدیث ۴۱۳

٤١٣- الشيخ المفيد، عن أَحْمَدَ وَ عَبْدِ اللَّهِ ابْنَا مُحَمَّدَ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِيهِمَا عَنْ ابْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَنَانَ عَنْ مُوسَى بْنِ أَشِيمٍ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَسَأَلْتُهُ عَنْ مَسْأَلَةٍ فَأَجَابَنِي فِيهَا بِجَوَابٍ فَأَنَا جَالِسٌ إِذْ دَخَلَ رَجُلٌ فَسَأَلَهُ عَنْهَا بَعَيْنَهَا فَأَجَابَهُ بِخِلَافِ مَا أَجَابَنِي فَدَخَلَ رَجُلٌ آخَرُ فَسَأَلَهُ عَنْهَا بَعَيْنَهَا فَأَجَابَهُ بِخِلَافِ مَا أَجَابَنِي وَ خِلَافِ مَا أَجَابَ بِهِ صَاحِبِي فَفَزَعْتُ مِنْ ذَلِكَ وَ عَظُمَ عَلَيَّ فَلَمَّا خَرَجَ الْقَوْمُ نَظَرْتُ إِلَيْهِ وَ قَالَ يَا ابْنَ أَشِيمِ كَأَنَّكَ جَزَعْتَ فَقُلْتُ جُعِلَتْ فِدَاكَ إِنَّمَا جَزَعْتُ مِنْ ثَلَاثَةِ أَقَاوِيلَ فِي مَسْأَلَةٍ وَاحِدَةٍ فَقَالَ يَا ابْنَ أَشِيمِ إِنَّ اللَّهَ فَوَّضَ إِلَيَّ دَاوُدَ أَمْرَ مُلْكِهِ فَقَالَ «هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ» وَ فَوَّضَ إِلَيَّ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ أَمْرَ دِينِهِ فَقَالَ «مَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَ مَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا» وَ إِنَّ اللَّهَ فَوَّضَ إِلَيَّ الْإِثْمَ مِنَّا وَ إِلَيْنَا مَا فَوَّضَ إِلَيَّ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فَلَا تَجْزَعُ. (٢)

مرحوم شیخ مفید، با سند مذکور از موسی بن اشیم روایت کرده که گفت: خدمت حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه رسیدم. سؤالی پرسیدم و جوابش را فرمود. همانجا نشسته بودم که مردی آمد و همان سؤال را کرد. حضرت بر خلاف جواب من به او پاسخ داد. در این موقع مرد دیگری وارد شد و از همان مسأله سؤال کرد. حضرت بر خلاف جواب من و جوابی که به آن دیگری داده بود، به این مرد سوم پاسخ داد. من ترسیدم و بسیار در نظم گران آمد. وقتی مردم رفتند نگاهی به من کرد و فرمود: ای پسر اشیم! مثل اینکه ترسیدی! عرض کردم: فدایت شوم! من ترسیدم که در یک مسأله به خصوص سه جواب دادید. فرمود: ای پسر اشیم! خداوند امر سلطنتش را به حضرت داود سپرد و در این آیه فرمود: «و به او گفتیم: [این عطای بی حساب ماست، [به هر کس خواهی] بی حساب ببخش و [از هر کس خواهی] دریغ کن». (سوره ص آیه ۳۹) به حضرت محمد

ص: ۲۰۴

۱- . تفسیر عیاشی ج ۲ ص ۲۶۱ ح ۳۳.

۲- . الإختصاص (للمفید) ص ۳۲۹ - ۳۳۰.

صلی الله علیه و آله نیز امر دینش را تفویض نموده و فرموده است «آنچه را پیامبر به شما عطا کرد بگیرید و از آنچه شما را نهی کرد، باز ایستید». (سوره حشر آیه ۷) و خداوند به پیشوایان از ما خانواده و به ما واگذاشته آنچه را که به حضرت محمد صلی الله علیه و آله واگذاشته است، پس نترس!

حدیث ۴۱۴

۴۱۴- روی علی بن ابراهیم قمی، فی قوله تعالى «الَّذِينَ آمَنُوا وَ تَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ» قَالَ «الَّذِينَ آمَنُوا» الشَّيْعَةُ «وَذِكْرُ اللَّهِ» أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْأَئِمَّةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ ثُمَّ قَالَ «أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ».(۱)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، در باره این قول خدای تعالی: «کسانی که ایمان آورده اند و دل های شان به یاد خدا آرام می گیرد». (سوره رعد آیه ۲۸) روایت کرده که فرمود: «کسانی که ایمان آورده اند» شیعیان هستند و «ذکر الله» حضرت امیرالمؤمنین و ائمه صلوات الله عليهم هستند. سپس این آیه را خواند: «آگاه باشید! دل ها فقط به یاد خدا آرام می گیرد».

حدیث ۴۱۵

۴۱۵- الشيخ محمد بن العباس، عن عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ ابْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِي جَمِيلَةَ عَنْ مُحَمَّدِ الْحَلَبِيِّ قَالَ: قَوْلُهُ عَزَّ وَ جَلَّ «وَ إِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَ لِقَوْمِكَ وَ سَوْفَ تُسْأَلُونَ» فَرَسُولُ اللَّهِ وَ أَهْلُ بَيْتِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَهْلُ الذِّكْرِ وَ هُمُ الْمَسْئُولُونَ أَمَرَ اللَّهُ النَّاسَ أَنْ يَسْأَلُوهُمْ فَهُمْ وَكَاهُ النَّاسِ وَ أَوْلَاهُمْ بِهِمْ فَلَيْسَ يَحِلُّ لِأَحَدٍ مِنَ النَّاسِ أَنْ يَأْخُذَ هَذَا الْحَقَّ الَّذِي افْتَرَضَهُ اللَّهُ لَهُمْ. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن عباس، با سند مذکور از محمد حلبی روایت کرده که درباره آیه شریفه: «همانا قرآن برای تو و قوم تو ذکر است و به زودی از آن بازخواست می شوید». (سوره زخرف آیه ۴۴) گفت: رسول صلی الله علیه و آله و اهل بیت آن حضرت صلوات الله عليهم اهل ذکر هستند و از آنها باید سؤال شود. خداوند به مردم دستور داده از آنها بپرسند. آنها والیان امر مردم و اولی بر آنها از جانشان هستند. برای احدی از مردم حلال نیست که حقی را که خدا برای آنها واجب کرده بگیرد.

حدیث ۴۱۶

۴۱۶- الشیخ محمد بن علی بن شهر آشوب، بإسناده عن ابن عباسٍ في قوله تعالى «إِنَّا أَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصِهِ ذِكْرَى الدَّارِ» قال الآياتِ نَزَلَتْ فِي أَهْلِ الْبَيْتِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۳)

مرحوم ابن شهر آشوب، با سند خویش از ابن عباس درباره این قول خدای تعالی: «ما آنان را با [صفت بسیار پرارزش] یاد کردن سرای آخرت با اخلاصی ویژه خالص ساختیم». (سوره ص آیه ۴۶) روایت کرده که گفت: این آیات درباره اهل بیت صلوات الله عليهم نازل شده است.

ص: ۲۰۵

۱- . تفسیر قمی ص ۳۴۱.

۲- . کنز الفوائد ص ۲۹۳. بحار الانوار ج ۲۳ ص ۱۸۷ ح ۵۸.

۳- . المناقب (لابن شهر آشوب) ج ۳ ص ۴۴۴. بحار الانوار ج ۲۳ ص ۱۸۸ ح ۶۴.

حدیث ۴۱۷

۴۱۷- الشیخ محمد بن العباس، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُخَارِقٍ عَنْ أَبِي الْوَرْدِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِهِ «فَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ بِهِ» قَالَ هُمْ آلُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن عباس، با سند مذکور از ابوالورد روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه درباره آیه «پس کسانی که کتاب شان دادیم به آن ایمان می آورند» (سوره عنکبوت آیه ۴۷) فرمود: آنها آل محمد صلوات الله علیهم هستند.

حدیث ۴۱۸

۴۱۸- الشیخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن عده من أصحابنا عن أحمد بن محمد بن محمد بن عيسى عن علي بن الحكم عن زيد أبي الحسن عن الحكم بن أبي نعيم قال: أتيت أبا جعفر صلوات الله عليه وهو بالمدينة فقلت له على نذر بين الركن والمقام إن أنا لقيتك أن لا أخرج من المدينة حتى أعلم أنك قائم آل محمد أم لا فلم يجبني بشيء فاقمت ثلاثين يوماً ثم استقبلني في طريق فقال يا حكم وإنك لها هنا بعد فقلت نعم إني أخبرتك بما جعلت لله على فلم تأمرني ولم تنهني عن شيء ولم تجبني بشيء فقال بكر على غدوة المنزل فغدوت عليه فقال صلوات الله عليه سل عن حاجتك فقلت إني جعلت لله على نذراً وصياماً وصدقة بين الركن والمقام إن أنا لقيتك أن لا أخرج من المدينة حتى أعلم أنك قائم آل محمد صلوات الله عليهم أم لا فإن كنت أنت رابطتك وإن لم تكن أنت سرت في الأرض فطلبت المعاش فقال يا حكم كلنا قائم بأمر الله قلت فانت المهدي قال كلنا نهدي إلى الله قلت فانت صاحب السيف قال كلنا صاحب السيف ووارث السيف قلت فانت الذي تقتل أعداء الله ويعزبك أولياء الله ويظهر بك دين الله فقال يا حكم كيف أكون أنا وقد بلغت خمساً وأربعين سنة وإن صاحب هذا الأمر أقرب عهداً باللبن مني وأخف على ظهر الدابة. (۲)

مرحوم ثقة الاسلام كلینی، با سند مذکور از حکم بن ابی نعیم روایت کرده که گفت: در مدینه خدمت حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه رسیدم و عرض کردم: من بین رکن و مقام (خانه کعبه) نذر کرده و به عهده گرفته ام که اگر شما را ملاقات کنم، از مدینه بیرون

نروم تا زمانی که بدانم شما قائم آل محمد صلوات الله خ هستی یا نه. حضرت هیچ پاسخی به من نفرمود. من سی روز در مدینه بودم، سپس در بین راهی به من برخورد و فرمود: ای حکم! تو هنوز اینجا ای؟ گفتم آری، من نذری که کرده ام به شما عرض کردم و شما مرا امر و نهی ننموده و پاسخی نفرمودی. فرمود: فردا صبح زود منزل من بیا. فردا خدمتش رفتم، فرمود: مطلب را بپرس. عرض کردم: من بین رکن و مقام نذر کرده و روزه و صدقه ای برای خدا به عهده گرفته ام که اگر شما را ملاقات کردم از مدینه بیرون نروم، جز آن که بدانم شما قائم آل محمد صلوات الله علیهم هستی یا نه؟ اگر شما هستی ملازم خدمت باشم و اگر نیستی، در روی زمین بگردم و در طلب معاش برآیم. فرمود: ای حکم! همه ما قائم به امر خدا هستیم. عرض کردم: شما مهدی هستی؟ فرمود: همه ما به سوی خدا هدایت می کنیم. عرض کردم: شما صاحب شمشیر هستی؟

ص: ۲۰۶

۱- . کنز الفوائد ص ۲۲۲.

۲- . الکافی ج ۱ ص ۵۳۶ ح ۱.

فرمود: همه ما صاحب شمشیر و وارث شمشیر هستیم (شمشیر رسول الله صلی الله علیه و آله به ما به ارث رسیده و همراه ماست). عرض کردم: شما هستی آنکه دشمنان خدا را میکشی و دوستان خدا به وسیله شما عزیز می شوند و دین خدا آشکار می گردد؟ فرمود: ای حکم! چگونه من او باشم، در صورتی که به چهل و پنج سالگی رسیده ام؟ و حال آنکه صاحب این امر (که تو می پرسی) از من به دوران شیرخوارگی نزدیک تر و هنگام سواری چالاک تر است.

حدیث ۴۱۹

۴۱۹- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الحسين بن محمد الأشعري عن معلى بن محمد عن الوشاء عن أحمد بن عائذ عن أبي خديجه عن أبي عبد الله صلوات الله عليه: أنه سئل عن القائم فقال كلنا قائم بأمر الله واحد بعد واحد حتى يجيء صاحب السيف فإذا جاء صاحب السيف جاء بأمر غير الذي كان. (۱)

مرحوم ثقة الاسلام كليني، با سند مذکور از ابو خديجه روايت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه راجع به حضرت امام قائم صلوات الله عليه پرسید، حضرت فرمود: همه ما قائم به امر خدا هستيم: یکی پس از دیگری تا زمانی که صاحب شمشير بيايد، چون صاحب شمشير آمد، امر و دستوری غير از آنچه بوده می آورد.

حدیث ۴۲۰

۴۲۰- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن علي بن محمد عن سهل بن زياد عن محمد بن الحسن بن شمون عن عبد الله بن عبد الرحمن عن عبد الله بن القاسم البطل عن عبد الله بن سنان قال: قلت لأبي عبد الله صلوات الله عليه: «يوم ندعوا كل أناس بإمامهم» قال إمامهم الذي بين أظهرهم وهو قائم أهل زمانه. (۲)

مرحوم ثقة الاسلام كليني، با سند مذکور از عبد الله بن سنان روايت کرده که گفت: به حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه عرض کردم: مقصود از اين آيه چیست؟ «روزی که هر گروهی از مردم را با امامشان می خوانيم». (سوره اسراء آيه ۷۱) فرمود: مقصود امامی است که در میان آنها است و او قائم اهل زمان خود است.

حدیث ۴۲۱

۴۲۱- روی علی بن ابراهیم قمی، فی قوله تعالى: «وَأُوحِيَ إِلَىٰ هَٰذَا الْقُرْآنُ لِأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ» قَالَ مَنْ بَلَغَ هُوَ الْإِمَامُ قَالَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يُنذِرُ وَإِنَّا نُنذِرُ كَمَا أُنذِرَ بِهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ. (۳)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، درباره این قول خدای تعالی: «و این قرآن [که گواهی خدا بر حَقَانِیَّتِ نبوت من است] به من وحی شده تا به وسیله آن شما و هر کس را که این قرآن به او می رسد بیم دهم». (سوره انعام آیه ۱۹) روایت کرده که معصوم صلوات الله علیه فرمود: «مَنْ بَلَغَ» همان امام است. و فرمود: حضرت محمد صلی الله علیه و آله مردم را بیم می دهد. ما (اهل بیت صلوات الله علیهم) نیز مانند حضرت محمد صلی الله علیه و آله مردم را بیم می دهیم.

توضیح: فاعل «قال» در هر دو مورد امام معصوم صلوات الله علیه است.

ص: ۲۰۷

۱- . الکافی ج ۱ ص ۵۳۶ ح ۳.

۲- . الکافی ج ۱ ص ۵۳۶ ح ۲.

۳- . تفسیر قمی ص ۱۸۳.

و مرحوم شیخ طبرسی در ذیل این آیه گفته است: معنی آیه این است: تا بترسانم به وسیله آن کسانی را که قرآن به آنها رسیده تا روز قیامت. و در تفسیر عیاشی آمده است: حضرت امام محمد باقر و حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیهما فرموده اند: معنی آیه این است: کسی که به مقام امامت رسید از آل محمد صلوات الله علیهم، به وسیله قرآن مردم را

بیم می دهد، همان طور که رسول الله صلی الله علیه و آله با قرآن انداز می فرمود. بنابراین «وَمَنْ بَلَغَ» در محل رفع است و به ضمیر در «أُنْذِرَ» عطف شده است. (مجمع البیان ج ۴ ص ۲۸۲).

حدیث ۴۲۲

۴۲۲- علی بن ابراهیم القمی، عن مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ ثَابِتٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ سَمَاعَةَ عَنْ وَهَيْبِ بْنِ حَفْصٍ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ إِنَّ الْقُرْآنَ زَاجِرٌ وَآمَرٌ يَأْمُرُ بِالْجَنَّةِ وَيُزْجِرُ عَنِ النَّارِ وَفِيهِ مُحْكَمٌ وَمُتَشَابِهٌ فَأَمَّا الْمُحْكَمُ فَيُؤْمِنُ بِهِ وَيَعْمَلُ بِهِ وَيَدِينُ بِهِ وَأَمَّا الْمُتَشَابِهُ فَيُؤْمِنُ بِهِ وَلَا يَعْمَلُ بِهِ وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ «فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا» وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ آلُ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَآلِهِ.

(۱)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، با سند مذکور از ابو بصیر روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه که شنیدم می فرمود: قرآن بازدارنده و امرکننده است؛ به بهشت امر می کند و از جهنم باز می دارد. قرآن دارای محکم و متشابه است؛ به محکم باید ایمان آورد و عمل کرد و معتقد بود، ولی متشابه را باید ایمان آورد اما عمل نکرد. به همین مطلب اشاره می کند این آیه شریفه «اما کسانی که در دل های شان انحراف است برای فتنه جویی و طلب تأویل آن [به دلخواه خود] از متشابه آن پیروی می کنند با آن که تأویلش را جز خدا و راسخون در علم کسی نمی داند [آنان که] می گویند ما بدان ایمان آوردیم همه [چه محکم و چه متشابه] از جانب پروردگار ماست». (سوره آل عمران آیه ۷) فرمود: راسخان در علم آل محمد صلوات الله علیهم هستند.

حدیث ۴۲۳

۴۲۳- روی علی بن ابراهیم قمی، فی قوله تعالى: «قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ الْيَوْمَ وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ» قَالَ «الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ» الْأَئِمَّةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۲)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، درباره این قول خدای تعالی: «کسانی که به آنان دانش و بصیرت داده شده می گویند: امروز رسوایی و عذاب بر کافران است». (سوره نحل آیه ۲۷) روایت کرده که معصوم صلوات الله علیه فرمود: «کسانی که به آنان دانش و بصیرت داده شده» ائمه صلوات الله علیه هستند.

ص: ۲۰۸

۱- . تفسیر قمی ص ۷۴۵.

۲- . تفسیر قمی ص ۳۵۹.

حدیث ۴۲۴

۴۲۴- روی علی بن ابراهیم قمی، فی قوله تعالى: «بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ» قَالَ هُمُ الْأَئِمَّةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ «وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا» يَعْنِي مَا يَجْحَدُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَئِمَّةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ إِلَّا الْكَافِرُونَ. (۱)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، درباره این قول خدای تعالی: «بلکه این قرآن، آیات روشنی است در سینه کسانی که به آنان معرفت و دانش عطا شده است». (سوره عنکبوت آیه ۴۹) روایت کرده که معصوم صلوات الله علیه فرمود: آنها ائمه صلوات الله علیه هستند و «و

آیات ما را انکار نمی کنند» یعنی حضرت امیرالمؤمنین و ائمه صلوات الله علیهم را انکار نمی کنند، مگر کافران.

حدیث ۴۲۵

۴۲۵- الشيخ فرات بن إبراهيم الكوفي، عن علي بن محمد الزهري رَفَعَهُ إِلَى زَيْدِ بْنِ سَلَامٍ الْجُعْفِيِّ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَقُلْتُ لَهُ أَصْلَحَكَ اللَّهُ إِنَّ خَيْثِمَةَ حَدَّثَنِي عَنْكَ أَنَّهُ سَأَلَكَ عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى «بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ» فَحَدَّثَنِي أَنَّكَ حَدَّثْتَهُ أَنَّهَا نَزَلَتْ فِيكُمْ خَاصَّةً وَ أَنْكُمْ الَّذِينَ أُوتِيتُمُ الْعِلْمَ قَالَ صَدَقَ وَاللَّهِ خَيْثِمَةُ لَهُكَذَا حَدَّثْتَهُ. (۲)

مرحوم فرات بن ابراهیم کوفی، با سند مذکور از زید بن سلام جعفی روایت کرده که گفت: خدمت حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه رسیدم و عرض کردم: خدا خیرتان دهد، خيثمه به من گفت که از شما راجع به آیه: «بلکه این قرآن، آیات روشنی است در سینه کسانی که به آنان معرفت و دانش عطا شده است؛ و آیات ما را جز ستمکاران انکار نمی کنند». (سوره عنکبوت آیه ۴۹) سؤال کرده و به ایشان فرموده اید که این آیه فقط درباره شما است و شما هستید کسانی که به آنها علم داده شد. فرمود: به خدا سوگند خيثمه راست گفته، همین طور به او گفتم.

حدیث ۴۲۶

۴۲۶- الشيخ محمد بن مسعود العیاشی، بإسناده عَنْ مَالِكِ الْجُهَنِيِّ قَالَ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: «إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ» قَالَ فِينَا نَزَلَتْ. (۳)

مرحوم شیخ عیاشی، با سند خویش از مالک جهنی روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه درباره آیه: «ما تورات را که در آن رهنمود و روشنایی بود، نازل کردیم. پیامبرانی که تسلیم (فرمان خدا) بودند، به موجب آن برای یهود داوری می کردند و (همچنین) الهیون و دانشمندان به سبب آن چه از کتاب خدا به آنان سپرده شده و بر آن گواه بودند». (سوره مائده آیه ۴۴) فرمود: این آیه در باره ما نازل شده است.

حدیث ۴۲۷

۴۲۷- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن أحمد بن محمد بن محمد بن أبي عمير عن سيف بن عميرة عن أبي الصباح الكناني قال قال أبو عبد الله صلوات الله عليه: نحن قوم فرض الله عز وجل طاعتنا لنا

ص: ۲۰۹

۱- . تفسیر قمی ص ۴۹۷.

۲- . تفسیر فرات ص ۱۱۸.

۳- . تفسیر عیاشی ج ۱ ص ۳۵۱ ح ۱۱۸.

الْأَنْفَالُ وَ لَنَا صَفْوُ الْمَالِ وَ نَحْنُ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ وَ نَحْنُ الْمُحْسُودُونَ الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ «أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ». (۱)

مرحوم

ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از ابو صباح کنانی روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: ما گروهی هستیم که خدای عزوجل اطاعت ما را واجب کرده، انفال (غنیمت در جنگ و مباحات اولیه) از ماست و برگزیده از مال (اشیاء نفیس جنگی) به ما اختصاص دارد: ما راسخون در علم هستیم و ما حسد برده شدگان هستیم که خدای عزوجل فرماید «آیا بر مردم حسد می ورزند به واسطه آنچه خدا از فضل خود به ایشان داده است». (سوره نساء آیه ۵۴)

حدیث ۴۲۸

۴۲۸- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ عَنْ سَهْلِ بْنِ زِيَادٍ وَ مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ جَمِيعاً عَنْ الْحَسَنِ بْنِ الْعَبَّاسِ بْنِ الْحَرِيشِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ كَانَ عَلَى صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ كَثِيرًا مَا يَقُولُ: مَا اجْتَمَعَ اللَّيْمِيُّ وَالْعَدَوِيُّ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ هُوَ يَقْرَأُ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ بِتَخَشُّعٍ وَ بُكَاءٍ فَيَقُولَانِ مَا أَشَدَّ رَفْتَكَ لِهَذِهِ السُّورَةِ فَيَقُولُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ لَمَّا رَأَتْ عَيْنِي وَ وَعَى قَلْبِي وَ لَمَّا يَرَى قَلْبُ هَذَا مِنْ بَعْدِي فَيَقُولَانِ وَ مَا الَّذِي رَأَيْتَ وَ مَا الَّذِي يَرَى قَالَ فَيَكْتُبُ لَهُمَا فِي التُّرَابِ «تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَ الرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ» قَالَ ثُمَّ يَقُولُ هَلْ بَقِيَ شَيْءٌ بَعْدَ قَوْلِهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «كُلُّ أَمْرٍ» فَيَقُولَانِ لَا فَيَقُولُ هَلْ تَعْلَمَانِ مِنَ الْمَنْزِلِ إِلَيْهِ بِذَلِكَ فَيَقُولَانِ أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَيَقُولُ نَعَمْ فَيَقُولُ هَلْ تَكُونُ لَيْلَهُ الْقَدَرِ مِنْ بَعْدِي فَيَقُولَانِ نَعَمْ قَالَ فَيَقُولُ فَهَلْ يَنْزِلُ ذَلِكَ الْأَمْرُ فِيهَا فَيَقُولَانِ نَعَمْ قَالَ فَيَقُولُ إِلَى مَنْ فَيَقُولَانِ لَا نَدْرِي فَيَأْخُذُ بِرَأْسِي وَ يَقُولُ إِنْ لَمْ تَدْرِيَا فَادْرِيَا هُوَ هَذَا مِنْ بَعْدِي قَالَ فَإِنْ كَانَا لَيَعْرِفَانِ تِلْكَ اللَّيْلَةَ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ مِنْ شَيْءٍ مَا يُدَاخِلُهُمَا مِنَ الرَّعْبِ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از حسن بن عباس بن حریش روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه همواره می فرمود: هر گاه تیمی و عدوی (ابو بکر و عمر) خدمت رسول الله صلی الله علیه و آله بودند و آن حضرت سوره «انا انزلناه» را با خشوع و گریه تلاوت می فرمود، می گفتند: چقدر در این سوره دلت می سوزد، رسول الله صلی الله علیه و آله می فرمود: برای آنچه چشمم (فرشتگان را در شب قدر) دیده و دلم (بیان هر امر محکم را در آن شب) فهمیده و نیز برای آنچه دل این شخص (علی صلوات الله علیه) پس از من در می یابد آنها می گفتند: مگر شما چه دیده اید و او چه می بیند؟ حضرت برای آنها روی خاک مینوشت: «تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ» سپس می فرمود: پس از اینکه خدای عزوجل فرماید «هر امری» دیگر چیزی باقی می ماند؟ می گفتند: نه، می فرمود: می دانید آن کس که هر امری بر او نازل می شود کیست؟ می گفتند: یا رسول الله تو هستی، می فرمود: آری، اما شب قدر بعد از من هم می باشد؟ می گفتند: آری، می فرمود: در شب های قدر پس از من هم آن امر نازل می شود؟ می گفتند: آری. می فرمود: به چه کسی نازل می شود؟ می گفتند: نمی دانیم، رسول الله صلی الله علیه و آله دست بر سر من می گذاشت و می فرمود: اگر نمی دانید،

ص: ۲۱۰

۱- . الکافی ج ۱ ص ۱۸۶ ح ۶.

۲- . الکافی ج ۱ ص ۲۴۹ ح ۲.

بدانید، آن شخص پس از من این مرد است، سپس آن دو نفر شب قدر را بعد از رسول الله صلی الله علیه و آله می شناختند، به واسطه هراس سختی که در دل آنها می افتاد.

حدیث ۴۲۹

۴۲۹- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ عَنْ سَهْلِ بْنِ زِيَادٍ وَ مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ جَمِيعاً عَنْ الْحَسَنِ بْنِ الْعَبَّاسِ بْنِ الْحَرِيشِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: لَقَدْ خَلَقَ اللَّهُ جَلَّ ذِكْرُهُ لَيْلَةَ الْقَدْرِ أَوَّلَ مَا خَلَقَ الدُّنْيَا وَ لَقَدْ خَلَقَ فِيهَا أَوَّلَ نَبِيٍّ يَكُونُ وَ أَوَّلَ وَصِيٍّ يَكُونُ وَ لَقَدْ قَضَى أَنْ يَكُونَ فِي كُلِّ سَنَةٍ لَيْلَةٌ يَهْبِطُ فِيهَا بِتَفْسِيرِ الْأُمُورِ إِلَى مِثْلِهَا مِنَ السَّنَةِ الْمُقْبِلَةِ مَنْ جَحَدَ ذَلِكَ فَقَدْ رَدَّ عَلَى اللَّهِ عِزًّا وَ جَلَّ عِلْمُهُ لَأَنَّهُ لَا يَقُومُ الْأَنْبِيَاءُ وَ الرُّسُلُ وَ الْمُحَدِّثُونَ إِلَّا أَنْ تَكُونَ عَلَيْهِمْ حُجَّةٌ بِمَا يَأْتِيهِمْ فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ مَعَ الْحُجَّةِ الَّتِي يَأْتِيهِمْ بِهَا جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ قُلْتُ وَ الْمُحَدِّثُونَ أَيْضاً يَأْتِيهِمْ جِبْرِيلُ أَوْ غَيْرُهُ مِنَ الْمَلَائِكَةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ قَالَ أَمَّا الْأَنْبِيَاءُ وَ الرُّسُلُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ فَلَا شَكَّ وَ لَا بُدَّ لِمَنْ سِوَاهُمْ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ خُلِقَتْ فِيهِ الْأَرْضُ إِلَى آخِرِ فَنَاءِ الدُّنْيَا أَنْ تَكُونَ عَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ حُجَّةٌ يَنْزِلُ ذَلِكَ فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ إِلَى مَنْ أَحَبَّ مِنْ عِبَادِهِ وَ أَيُّمُ اللَّهُ لَقَدْ نَزَلَ الرُّوحُ وَ الْمَلَائِكَةُ بِالْأَمْرِ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ عَلَى آدَمَ وَ أَيُّمُ اللَّهُ مَا مَاتَ آدَمُ إِلَّا وَ لَهُ وَصِيٌّ وَ كُلُّ مَنْ بَعْدَ آدَمَ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ قَدْ آتَاهُ الْأَمْرُ فِيهَا وَ وَضَعَ لَوْصِيَّهِ مِنْ بَعْدِهِ وَ أَيُّمُ اللَّهُ إِنْ كَانَ النَّبِيُّ لِيُؤْمَرَ فِيمَا يَأْتِيهِ مِنَ الْأَمْرِ فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ مِنْ آدَمَ إِلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله أَنْ أَوْصِيَ إِلَى فُلَانٍ وَ لَقَدْ قَالَ اللَّهُ عِزًّا وَ جَلَّ فِي كِتَابِهِ لَوْلَاهُ الْأَمْرُ مِنْ بَعْدِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله خَاصَّةً: «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ» إِلَى قَوْلِهِ «فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ» يَقُولُ اسْتَخْلَفُكُمْ لِعِلْمِي وَ دِينِي وَ عِبَادَتِي بَعْدَ نَبِيِّكُمْ كَمَا اسْتَخْلَفَ وَصَاهُ آدَمَ مِنْ بَعْدِهِ حَتَّى يَبْعَثَ النَّبِيَّ الَّذِي يَلِيهِ: «يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئاً» يَقُولُ يَعْبُدُونَنِي بِإِيمَانٍ لَا

نَبِيٌّ بَعْدَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَمَنْ قَالَ غَيْرَ ذَلِكَ «فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ» فَقَدْ مَكَّنَ وَلَا هَ الْأَمْرَ بَعْدَ مُحَمَّدٍ بِالْعِلْمِ وَنَحْنُ هُمْ فَاسْأَلُونَا فَإِنْ صَدَقْنَاكُمْ فَأَقْرُوا وَ مَا أَنْتُمْ بِفَاعِلِينَ أَمَا عَلِمْنَا فُظَاهِرٌ وَ أَمَا إِبَانٌ أَجَلْنَا الَّذِي يَظْهَرُ فِيهِ الدِّينُ مِنَّا حَتَّى لَا يَكُونَ بَيْنَ النَّاسِ اخْتِلَافٌ فَإِنْ لَهُ أَجَلًا مِنْ مَمَرٍ اللَّيَالِي وَالْأَيَّامِ إِذَا أَتَى ظَهَرَ وَ كَانَ الْأَمْرُ وَاحِدًا وَ آيَمُ اللَّهِ لَقَدْ قُضِيَ الْأَمْرُ أَنْ لَا يَكُونَ بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ اخْتِلَافٌ وَ لَذَلِكَ جَعَلَهُمْ شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ لِيَشْهَدَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلَيْنَا وَ لِنَشْهَدَ عَلَى شِيعَتِنَا وَ لَتَشْهَدَ شِيعَتُنَا عَلَى النَّاسِ أَبِي اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ يَكُونَ فِي حُكْمِهِ اخْتِلَافٌ أَوْ بَيْنَ أَهْلِ عِلْمِهِ تَنَاقُضٌ ثُمَّ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَضْلُ إِيْمَانِ الْمُؤْمِنِينَ بِجُمْلَتِهِ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ وَ بَتَفْسِيرِهَا عَلَى مَنْ لَيْسَ مِثْلُهُ فِي الْإِيْمَانِ بِهَا كَفَضْلِ الْإِنْسَانِ عَلَى الْبَهَائِمِ وَ إِنْ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَيَدْفَعُ بِالْمُؤْمِنِينَ بِهَا عَنِ الْجَاهِدِينَ لَهَا فِي الدُّنْيَا لِكَمَالِ عَذَابِ الْآخِرَةِ لِمَنْ عِلْمُ أَنَّهُ لَا يَتُوبُ مِنْهُمْ مَا يَدْفَعُ بِالْمُجَاهِدِينَ عَنِ الْقَاعِدِينَ وَ لَا أَعْلَمُ أَنَّ فِي هَذَا الزَّمَانِ جِهَادًا إِلَّا الْحَجَّ وَ الْعُمْرَةَ وَ الْجَوَارَ. (۱)

مرحوم ثقة الاسلام كلینی، با سند مذکور از حسن بن عباس بن حریش روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: خدای جل ذکره شب قدر را در ابتدای خلقت دنیا آفرید و در آن شب نخستین پیامبر و نخستین وصی که باید

ص: ۲۱۱

۱- . الکافی ج ۱ ص ۲۵۰ ح ۷.

باشد (آدم و شیث علیهما السلام را) آفرید و حکم فرمود که در هر سالی شبی باشد که در آن شب تفسیر و بیان امور تا چنان شبی در سال آینده فرود آید، هر کس آن شب را انکار کند، علم خدای عزوجل را رد کرده، زیرا پیامبران و رسولان و محدثان جز به وسیله حجتی

که در آن شب به آنها می‌رسد با حجتی که جبرئیل علیه السلام (در غیر آن شب) برای آنها می‌آورد، قائم نشوند و به پانایستند (زیرا برنامه رهبری خلق و علم بدون اختلاف را در آن شب به دست می‌آورند) راوی گوید: عرض کردم: جبرئیل یا ملائکه دیگر نزد محدثان هم می‌آیند؟ فرمود: اما نسبت به پیامبران و رسولان صلی الله علیه و سلم که شکی نیست و نسبت به غیر ایشان، ناچار باید از نخستین روز آفرینش زمین، تا پایان جهان حجتی برای اهل زمین بوده باشد که خدای تعالی تفسیر امور را در آن شب بر محبوبترین بندگانش نازل فرماید. به خدا سوگند که جبرئیل و ملائکه در شب قدر آن امر را برای حضرت آدم علیه السلام آوردند و به خدا سوگند که حضرت آدم علیه السلام نمرود، جز اینکه برای او وصی بود و برای همه پیامبران پس از حضرت آدم امر خدا در شب قدر می‌آمد، و برای وصی پس از او هم مقرر شد. به خدا سوگند که هر پیامبری از حضرت آدم تا حضرت محمد صلی الله علیه و سلم در آن شب مأمور می‌گشت که به فلان کس وصیت کند (شخصی را وصی خود کند). و خدای عزوجل در قرآنش نسبت به خصوص والیان امر بعد از حضرت محمد صلی الله علیه و سلم فرماید: «خدا به کسانی از شما که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند، وعده کرده که در این سرزمین جانشین شان کند، چنان که پیشینیان ایشان را جانشین کرد. تا آنجا که فرماید (و دینی را که برای ایشان پسندیده استقرار دهد و از پی ترسشان امنیت به دل آرد، تا تنها مرا عبادت کنند و چیزی را با من شریک ن سازند، آنها که پس از این کافر شوند) خودشان گنه پیشگانند، یعنی شما را پس از پیامبرتان جانشین علم و دین و عبادت خود کنم، چنان که اوصیاء آدم علیه السلام پس از او جانشین میشدند تا پیامبر بعد مبعوث می‌گشت «مرا عبادت کنند و چیزی را با من شریک ن سازند». (سوره نور آیه ۵۵) یعنی مرا عبادت کنند با ایمان به اینکه پیامبری بعد از حضرت محمد صلی الله علیه و سلم نیست، کسانی که جز این گویند «خودشان گنه پیشگانند» خدا هم والیان امر را بعد از حضرت

محمد صلی الله علیه و آله در علم استقرار بخشید و ما هستیم آن والیان. پس از ما پرسید، اگر به شما راست گفتیم، اعتراف کنید - ولی شما اعتراف نخواهید کرد - اما علم ما ظاهر است (زیرا اگر شما از ما پرسید، دیگران می پرسند و اگر شما از روی لجاج و عناد اعتراف نکنید، مردم بی غرض چیز فهم دیگر هستند) و اما وقت و زمانی که دین خدا به وسیله ما در آن ظاهر گردد به طوری که میان مردم هیچ گونه اختلافی نباشد، آن را مدتی است که با گذشت شبانه روزها سپری شود، و چون وقتش رسد آشکار گردد و امر یکی شود (اختلاف از میان مردم رخت بر بندد). به خدا سوگند که فرمان خدا جاری شده که میان مؤمنین اختلافی نباشد و به همین جهت ایشان را گواه مردم قرار داده است، بدین ترتیب که حضرت محمد صلی الله علیه و آله گواه ما باشد و ما گواه شیعیان خود و شیعیان ما گواه مردم دیگر، خدای عزوجل هرگز نخواسته که در حکم او اختلافی باشد و میان اهل علمش تناقضی وجود داشته باشد، سپس حضرت فرمود: برتری مؤمنی که سوره «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ» را با تفسیرش باور کند، بر کسی که در ایمانش به آن سوره چون او نیست، مانند برتری انسان است بر چهار پایان و خدای عزوجل به وسیله مؤمنان به آن سوره از منکرین آن در دنیا برمی دارد، آنچه را (یعنی تسلط کفار را بر مسلمین) که به وسیله جهاد کنندگان، از خانه نشستگان بر می دارد، تا عذاب آنهایی که خدا می داند از انکار خود توبه نمی کنند، در آخرت کامل باشد و (چون سخن از جهاد به میان آمد،

ص: ۲۱۲

برای اینکه گمان نکنی در این زمان هم جهادی واجب است می گویم) من در این زمان جهادی جز حج و عمره و همسایگی خوب سراغ ندارم.

حدیث ۴۳۰

۴۳۰- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن علي بن إبراهيم عن أبيه عن عمن حدثه عن المفضل بن عمر قال: قلت لأبي الحسن صلوات الله عليه رويانا عن أبي عبد الله صلوات الله عليه أنه قال: إن علمنا غابر و مزبور و نكت في القلوب و نقر في الأسماع فقال أما الغابر فما تقدم من علمنا و أما المزبور فما ياتينا و أما النكت في القلوب فالهام و أما النقر في الأسماع فأمر الملك. (۱)

مرحوم

ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از مفضل بن عمر روایت کرده که گفت: به حضرت امام موسی کاظم صلوات الله عليه عرض کردم: برای ما از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه روایت کرده اند که آن حضرت فرموده است: همانا علم ما یا مربوط به گذشته است و یا نوشته شده و یا وارد شدن در دل و تأثیر در گوش. فرمود: اما گذشته مربوط به امور پیشین است که می دانیم و اما نوشته شده مربوط به آینده است و اما وارد شدن به دل الهام است و اما تأثیر در گوش امر فرشته است.

حدیث ۴۳۱

۴۳۱- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن محمد بن يحيى عن أحمد بن محمد بن محمد بن إسماعيل عن عمه حمزة بن بزيع عن علي السائي عن أبي الحسن الأول موسى صلوات الله عليه قال قال: مبلغ علمنا على ثلاثه وجوه ماض و غابر و حادث فأما الماضي فمفسر و أما الغابر فمزبور و أما الحادث فقف في القلوب و نقر في الأسماع و هو أفضل علمنا و لا نبى بعد نبينا. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از علی سائی روایت کرده که گفت: حضرت امام موسی کاظم صلوات الله فرمود: علم ما به سه جهت رسائی دارد: گذشته و آینده و پدید

شونده اما گذشته برای ما تفسیر شده است، و اما آینده نوشته شده، و اما پدید شونده از راه الهام به دل و تأثیر در گوش باشد و آن بهترین دانش ماست، و پیامبری بعد از پیامبر ما نیست.

حدیث ۴۳۲

۴۳۲- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ عِمْرَانَ بْنِ مُوسَى عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ سَعِيدٍ الْمَدَائِنِيِّ عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ الْمَدَائِنِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ قَالَ: إِذَا أَرَادَ الْإِمَامُ أَنْ يَعْلَمَ شَيْئًا أَعْلَمَهُ اللَّهُ ذَلِكَ. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از ابو عبید مدائنی روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه فرمود: هر گاه امام بخواهد چیزی را بداند، خداوند او را به آن را آگاه می کند.

حدیث ۴۳۳

۴۳۳- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ ابْنِ أَبِي نَصْرٍ عَنْ ثَعْلَبَةَ عَنْ زُرَّارَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ: لَوْ لَا أَنَا تَزَدَادُ لَأَنْفَدْنَا قَالَ قُلْتُ تَزَدَادُونَ شَيْئًا لَا

ص: ۲۱۳

۱- . الكافي ج ۱ ص ۲۶۴ ح ۳.

۲- . الكافي ج ۱ ص ۲۶۴ ح ۱.

۳- . الكافي ج ۱ ص ۲۵۸ ح ۳.

يَعْلَمُهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ أَمَا إِنَّهُ إِذَا كَانَ ذَلِكَ عُرِضَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ثُمَّ عَلَى الْأَئِمَّةِ ثُمَّ أَنْتَهَى الْأَمْرُ إِلَيْنَا. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از زرارہ روایت کرده کہ گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه شنیدم کہ می فرمود: اگر افزایش علمی پیدا نکنیم بی علم بمانیم. عرض کردم: آیا به علم شما چیزی زیاد می شود کہ رسول الله صلى الله عليه و آله آن را نمی دانست؟ فرمود: هر گاه بنای افزایش علم باشد، اول آن را به رسول الله صلى الله عليه و آله عرضه کنند، سپس بر امامان تا برسد به ما.

حدیث ۴۳۴

۴۳۴- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْقُضَيْلِ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ: لَا وَاللَّهِ لَا يَكُونُ عَالِمٌ جَاهِلًا أَبَدًا عَالِمًا بِشَيْءٍ جَاهِلًا بِشَيْءٍ ثُمَّ قَالَ اللَّهُ أَجَلٌ وَأَعَزُّ وَأَكْرَمُ مَنْ أَنْ يَفْرِضَ طَاعَهُ عَبْدٌ يَحْجُبُ عَنْهُ عِلْمَ سَمَائِهِ وَأَرْضِهِ ثُمَّ قَالَ لَا يَحْجُبُ ذَلِكَ عَنْهُ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از ابو حمزه روایت کرده کہ گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه شنیدم کہ می فرمود: نه به خدا عالم هرگز جاهل نباشد (منظور شخص امام معصوم صلوات الله عليه است) ممکن نیست چیزی را بداند و چیزی را نداند (او همه چیز می داند) سپس فرمود: خدا والاتر از آن است کہ اطاعت از بنده ای را واجب کند کہ علم آسمان و زمینش را از او نهان داشته است، سپس فرمود: آن را از او نهان نکند.

حدیث ۴۳۵

۴۳۵- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن عده من أصحابنا عن أحمد بن محمد عن علي بن سيف عن أبيه عن عمرو بن حريث قال: سألت أبا عبد الله صلوات الله عليه عن قول الله: «كشجره طيبه أصلها ثابت وفرعها في السماء» قال فقال رسول الله صلى الله عليه وآله أصلها وأمير المؤمنين صلوات الله عليه فرعها وألأئمه من ذريتهما صلوات الله عليهم أغصانها وعلم ألأئمه صلوات الله عليهم ثمرتها وشيعتهم المؤمنون ورقها هل فيها فضل قال قلت لا والله قال والله إن المؤمن ليولد فتورق ورقه فيها وإن المؤمن ليموت فتسقط ورقه منها. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از عمرو بن حريث روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه از قول خدای تعالی: «مانند درخت پاکی که ریشه اش برجا و شاخه اش سر به آسمان کشیده». (سوره ابراهيم آیه ۲۴) پرسیدم، حضرت فرمود: رسول الله صلى الله عليه وآله اصل و ریشه آن درخت است و حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله عليه فرع (و تنه) آن و امامان از نسل آنها صلوات الله عليهم شاخه های آن و علم امامان صلوات الله عليهم میوه آن و شیعیان مؤمن ایشان

ص: ۲۱۴

۱- . الکافی ج ۱ ص ۲۵۵ ح ۳.

۲- . الکافی ج ۱ ص ۲۶۲ ح ۶.

۳- . الکافی ج ۱ ص ۴۲۸ ح ۸۰.

برگ های آن است، آیا در آن درخت چیز زیاد دیگری هست؟ عرض کردم: نه، به خدا. فرمود: به خدا که چون مؤمنی متولد شود، برگی در آن درخت پیدا می شود و چون مؤمنی می میرد، برگی از آن درخت می افتد.

۴۳۶- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ ابْنِ رِثَابٍ عَنْ بُكَيْرِ بْنِ أَعِينٍ قَالَ كَانَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ أَخَذَ مِيثَاقَ شِيعَتِنَا بِالْوَلَايَةِ لَنَا وَهُمْ ذُرِّيَّةُ يَوْمٍ أَخَذَ الْمِيثَاقَ عَلَى الذَّرِّ بِالْإِقْرَارِ لَهُ بِالرُّبُوبِيَّةِ وَلِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِالنُّبُوَّةِ وَعَرَضَ اللَّهُ جَلَّ وَعَزَّ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أُمَّتُهُ فِي الطِّينِ وَهُمْ أَظْلَهُ وَخَلَقَهُمْ مِنَ الطِّينِ الَّتِي خُلِقَ مِنْهَا آدَمُ وَخَلَقَ اللَّهُ أَرْوَاحَ شِيعَتِنَا قَبْلَ أَبْدَانِهِمْ بِالْفَى عَامٍ وَعَرَضَهُمْ عَلَيْهِ وَعَرَفَهُمْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَعَرَفَهُمْ عَلِيًّا صَلَوَاتُ اللَّهِ وَنَحْنُ نَعْرِفُهُمْ فِي لَحْنِ الْقَوْلِ. (۱)

مرحوم ثقة الاسلام کلینی، با سند مذکور از بکیر بن اعین روایت کرده که گفت: همواره حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه می فرمود: خدا از شیعیان ما آنگاه که در عالم ذر بودند، به ولایت ما پیمان گرفت، روزی که از همه در عالم ذر پیمان می گرفت، و نیز به ربوبیت خود و نبوت حضرت محمد صلی الله علیه و آله پیمان گرفت، و خدای عزوجل امتش را که مانند سایه ها بودند به حضرت محمد صلی الله علیه و آله در گل ارائه فرمود، و آنها را از گلی آفرید که حضرت آدم علیه السلام را از آن آفرید، و خدا ارواح شیعیان ما را دو هزار سال پیش از بدن های شان آفرید، و ایشان را بر رسول الله صلی الله علیه و آله عرضه داشت، حضرت آنها را شناخت و علی صلوات الله علیه هم آنها را شناخت و ما آنها را از سیاق گفتار می شناسیم.

۴۳۷- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدَ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ بَزِيعٍ عَنْ مُحَمَّدَ بْنِ الْفُضَيْلِ عَنْ أَبِي الصَّبَّاحِ الْكَنَانِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: وَاللَّهِ إِنَّ فِي السَّمَاءِ لَسَبْعِينَ صَفًّا مِنَ الْمَلَائِكَةِ لَوْ اجْتَمَعَ أَهْلُ الْأَرْضِ كُلُّهُمْ يُحْصُونَ عَدَدَ كُلِّ صَفٍّ مِنْهُمْ مَا أَحْصَوْهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَدِينُونَ بَوْلَايَتِنَا. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از ابو صباح کنانی روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه شنیدم که می فرمود: به خدا که در آسمان هفتاد صف از ملائکه است، اگر تمام مردم روی زمین انجمن کنند که یک صف آنها را بشمارند، نتوانند، و آن فرشتگان همگی ولایت ما را معتقدند.

حدیث ۴۳۸

۴۳۸- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن الْهَيْثَمِ النَّهْدِيِّ عَنْ الْعَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ مُصْعَبٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ إِنَّ مِنْ عِلْمٍ مَا أُوتِينَا تَفْسِيرَ الْقُرْآنِ وَحِكَايَةَ عِلْمٍ تَغْيِيرِ الزَّمَانِ وَحَدَّثَانِهِ إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بَعْدَ خَيْرٍ أَسْمَعَهُمْ وَلَوْ أَسْمَعَ مَنْ لَمْ يَسْمَعْ لَوَلَّى مُعْرِضًا كَانَ لَمْ يَسْمَعْ ثُمَّ أَمْسَكَ هُنَيْئَةً ثُمَّ قَالَ لَوْ وَجَدْنَا وَعَاءً أَوْ مُسْتَرَا حَا لَعَلَّمَنَا وَاللَّهِ الْمُسْتَعَانُ. (۳)

ص: ۲۱۵

۱- . الکافی ج ۱ ص ۴۳۷ ح ۹.

۲- . الکافی ج ۱ ص ۴۳۷ ح ۵.

۳- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۳۸۶ ح ۷۲۹.

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از عمر بن مصعب روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: از جمله علومی که به ما داده شده، تفسیر قرآن و دگرگونی های روزگار و اتفاقات شبانه روز است. هر گاه خداوند درباره بنده ای اراده خیر داشته باشد، شنوای شان می کند و اگر شنوا کند کسی را که نشنیده، به حال اعراض روی برمی تابند، گویا اصلاً نشنیده اند. سپس حضرت مدتی سکوت کرد. آنگاه فرمود: اگر دلی که حافظ اسرار باشد یا محلی که خاطرمان را آسوده کند می یافتیم، تعلیم می دادیم و از خدا باید استعانت جست.

حدیث ۴۳۹

۴۳۹- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن محمد عن علي بن الحکم عن هشام بن سالم عن محمد بن مسلم قال: دخلت عليه بعد ما قتل أبو الخطاب قال فذكرت له ما كان يروي من أحاديثه تلك العظام قبل أن يحدث ما أحدث فقال بحسبك والله يا محمد أن تقول فينا يعلمون الحلال والحرام وعلم القرآن وفصل ما بين الناس فلما أردت أن أقوم أخذ بثوبي فقال يا محمد وأي شيء الحلال والحرام في جنب العلم إنما الحلال والحرام في شيء يسير من القرآن. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از محمد بن مسلم روایت کرده که گفت: پس از کشته شدن ابوالخطاب خدمت امام صلوات الله علیه رسیدم و برایش احادیث شگفت انگیزی را - که پیش از ادعایی که نمود - نقل می کرد، نقل کردم. فرمود: به خدا سوگند کافی است برای تو که درباره ما بگویی عالم به حلال و حرام و علم قرآن و رفع اختلافات بین مردم هستند. موقعی که خواستم از جا حرکت کنم، لباس مرا گرفت و فرمود: ای محمد! حلال و حرام چیست در مقابل علم، حلال و حرام در مقدار کمی از قرآن است.

توضیح: ابوالخطاب ملعون قبلی از اینکه گمراه گردد انسان درستی بوده و بعداً فاسد العقیده گردیده. و از جمله ادعاهای ایشان نبوت، رسالت، و ولایت برای خودش بوده و نیز ادعا می نموده که از جمله ملائکه می باشد. در ضمن این ملعون ادعا می کرده که حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه خدا است نعوذ بالله!

حدیث ۴۴۰

۴۴۰- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن الحسين عن أبيه عن بكر بن صالح عن عبد الله بن إبراهيم الجعفری عن يعقوب بن جعفر قال: كنت مع أبي الحسن صلوات الله عليه بمكة فقال له رجل إنك لتفسر من كتاب الله ما لم تسمع به فقال أبو الحسن صلوات الله عليه علينا نزل قبل الناس ولنا فسر قبل أن يفسر في الناس فنحن نعرف حلاله وحرامه وناسخه ومنسوخه وسفريه وحضرته وفي أي ليله نزلت كم من آية وفيمن نزلت وفيما نزلت فنحن حكماء الله في أرضه وشهادته على خلقه وهو قول الله تبارك وتعالى ستكتب شهادتهم ويسئلون فالشهادة لنا والمسألة للمشهود عليه فهذا علم ما قد أنهيته إليك وأديته إليك ما لزمي فإن قبلت فاشكر وإن تركت فإن الله على كل شيء شهيد. (۲)

ص: ۲۱۶

۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۳۸۷ ح ۷۳۰.

۲- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۳۹۲ ح ۷۴۲.

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از یعقوب بن جعفر روایت کرده که گفت: در خدمت حضرت امام رضا صلوات الله علیه در مکه بودم. مردی به ایشان گفت:

شما از قرآن تفسیرهایی می کنید که شنیده نشده. حضرت امام رضا صلوات الله علیه فرمود: قرآن قبل از مردم بر ما نازل شده و پیش از مردم برای ما تفسیر شده است. ما به حلال و حرام و ناسخ و منسوخ و آیاتی که در سفر و آیاتی که در حضر نازل شده و اینکه در کدام شب چقدر آیه نازل شده و درباره چه کس و چه چیز نازل گردیده عارف هستیم. ما حکمای خدا در زمین و گواهان او بر مردم هستیم. این آیه اشاره به همین مطلب است: «گواهی ایشان به زودی نوشته می شود و [از آن] پرسیده خواهند شد». (سوره زخرف آیه ۱۹) گواهی از ما است و پرسش از کسی است که علیه او شهادت داده شده. این علم آن چیزی بود که به تو اطلاع دادم و رساندم، تا زمانی که پیرو من باشی. اگر قبول نمودی سپاسگزاری کن و اگر رد کردی، خداوند بر هر چیز گواه است.

حدیث ۴۴۱

۴۴۱- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ ابْنِ أُذَيْنَةَ عَنِ الْفُضَيْلِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ هَذِهِ الرُّوَايَةِ مَا مِنْ آيَةٍ إِلَّا وَ لَهَا ظَهْرٌ وَ بَطْنٌ وَ مَا فِيهِ حَرْفٌ إِلَّا وَ لَهُ حَدٌّ وَ مَطْلَعٌ مَا يَعْنِي بِقَوْلِهِ لَهَا ظَهْرٌ وَ بَطْنٌ قَالَ ظَهْرٌ وَ بَطْنٌ هُوَ تَأْوِيلُهَا مِنْهُ مَا قَدْ مَضَى وَ مِنْهُ مَا لَمْ يَجِئْ يَجْرِي كَمَا تَجْرِي الشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ كُلَّمَا جَاءَ تَأْوِيلُ شَيْءٍ مِنْهُ يَكُونُ عَلَى الْأَمْوَاتِ كَمَا يَكُونُ عَلَى الْأَحْيَاءِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى «وَ مَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ» وَ نَحْنُ نَعْلَمُهُ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از فضیل بن یسار روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه راجع به این روایت پرسیدم که می فرماید: هر آیه ای دارای ظاهر و باطنی است و هیچ حرفی در آن نیست، مگر اینکه دارای انتها و ابتدایی است. پرسیدم: منظور از ظاهر و باطن آیه چیست؟ فرمود: ظاهر و باطن آیه تأویل آن است

که بعضی مربوط به گذشته و برخی مربوط به آینده است، در جریان است، همان گونه که ماه و خورشید در جریان است. هر وقت تأویل یک آیه از قرآن به وقوع پیوندد، همان گونه که بر زنده ها است، بر مرده ها نیز می باشد. خداوند در این آیه فرموده: «و جز خدا و راسخون در علم تأویل قرآن را نمی دانند». (سوره آل عمران آیه ۷) فرمود: ما تأویل آن را می دانیم.

حدیث ۴۴۲

۴۴۲- الشیخ محمد بن العباس، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ هَمَّامٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ الْعَلَوِيِّ عَنْ عِيسَى بْنِ دَاوُدَ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ «هَذَا ذِكْرٌ مَنْ مَعِيَ وَ ذِكْرٌ مَنْ قَبْلِي» قَالَ ذِكْرٌ مَنْ مَعِيَ عَلَى صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ ذِكْرٌ مَنْ قَبْلِي ذِكْرُ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْأَوْصِيَاءِ.

(۲)

مرحوم شیخ محمد بن عباس، با سند مذکور از عیسی بن داود روایت کرده که گفت: حضرت امام موسی کاظم صلوات الله علیه درباره این قول خدای عزوجل: «این است ذکر هر کس با من است و ذکر هر کس قبل از من بوده». (سوره انبیاء آیه ۲۴) فرمود: منظور از «ذکر هر کس با من» علی صلوات الله علیه است «و ذکر هر کس قبل از من» انبیاء و اوصیاء صلوات الله علیهم هستند.

ص: ۲۱۷

۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۴۰۰ ح ۷۵۰.

۲- کنز الفوائد ص ۱۶۴.

حدیث ۴۴۳

۴۴۳- الشیخ محمد بن العباس، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ الْقَاسِمِ عَنِ السَّيَّارِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْبَرْقِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَوْلُهُ تَعَالَى «هَذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ» قَالَ إِنَّ الْكِتَابَ لَا يَنْطِقُ وَلَكِنْ مُحَمَّدٌ وَ أَهْلُ بَيْتِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ هُمُ النَّاطِقُونَ بِالْكِتَابِ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن عباس، با سند مذکور از ابو بصیر روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه درباره این قول تعالی: «این است کتاب ما که علیه شما به حق سخن می گوید»، (سوره جاثیه آیه ۲۹) پرسیدم. فرمود: کتاب که سخن نمی گوید، ولی حضرت محمد و اهل بیتش صلوات الله علیهم ناطقان به کتاب هستند.

حدیث ۴۴۴

۴۴۴- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يُزَيْدٍ وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ ابْنِ أُذَيْنَةَ عَنْ بُرَيْدٍ مَعَاوِيَةَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: قُلْتُ لَهُ قَوْلُ اللَّهِ «بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ» قَالَ إِيَّانَا عَنِّي. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از برید بن معاویه روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه درباره این قول الله تعالی: «بلکه قرآن آیه هایی است روشن، در سینه کسانی که به آنها علم داده اند». (سوره عنکبوت آیه ۴۹) پرسیدم، فرمود: ما را قصد نموده است.

حدیث ۴۴۵

۴۴۵- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ عَنْ صَفْوَانَ عَنْ ابْنِ مُسْكَانَ عَنْ حُجْرٍ عَنْ حُمْرَانَ وَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَجَلَانَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ «بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ» قَالَ نَحْنُ الْأَئِمَّةُ خَاصَّةً «وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ» فَرَعَمَ أَنَّ مَنْ عَرَفَ الْإِمَامَ وَالْآيَاتِ مِمَّنْ يَعْقِلُ ذَلِكَ. (۳)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از حمران و عبدالله بن عجلان روایت کرده که گفتند: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه درباره آیه: «بلکه قرآن آیه هایی است روشن، در سینه کسانی که به آنها علم داده اند». (سوره عنکبوت آیه ۴۹) فرمود: فقط ما امامان هستیم «ولی جز اهل معرفت و دانش در آنها تعقل نمی کنند». (سوره عنکبوت آیه ۴۳) معتقد بود هر کس امام و آیات را بشناسد، از کسانی است که این مطلب را درک می کند.

حدیث ۴۴۶

۴۴۶- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدِ الطَّيَالِسِيِّ عَنْ سَيْفِ بْنِ عَمِيرَةَ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: الرَّجْسُ هُوَ الشُّكُّ وَلَا نَشْكُ فِي دِينِنَا أَبَدًا ثُمَّ قَالَ «بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ» قُلْتُ أَنْتُمْ هُمْ قَالَ مَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ. (۴)

ص: ۲۱۸

۱- . كنز الفوائد: ۳۰۰.

۲- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۴۰۳ ح ۷۵۷.

۳- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۴۰۶ ح ۷۶۷.

۴- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۴۰۶ ح ۷۶۹.

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از ابو بصیر روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: رجس و پلیدی شک است و ما هرگز در دین خود شک نمی کنیم. سپس فرمود: «بلکه قرآن آیه هایی است روشن، در سینه کسانی که به آنها علم داده اند». (سوره عنکبوت آیه ۴۹) عرض کردم: آنها شما هستید؟ فرمود: چه کس ممکن است باشد؟.

حدیث ۴۴۷

۴۴۷- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن عَبَّادِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَدِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: قُلْتُ لَهُ قَوْلُ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى «بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ» وَقَوْلُهُ تَعَالَى «قُلْ هُوَ نَبَأٌ عَظِيمٌ أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ» قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الْأَثَمَةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَالنَّبَأُ الْإِمَامَةُ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از سدير روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه درباره این قول خدای تعالی: «بلکه قرآن آیه هایی است روشن، در سینه کسانی که به آنها علم داده اند». (سوره عنکبوت آیه ۴۹) و این قول حق تعالی: «بگو این خبری بزرگ است [که] شما از آن روی برمی تابید». (سوره ص آیه ۶۷-۶۸) پرسیدم. فرمود: کسانی که به آنها علم داده شده ائمه صلوات الله عليهم هستند و «نبأ» امامت است.

حدیث ۴۴۸

۴۴۸- الشيخ محمد بن مسعود العياشي، بإسناده عن جابر قال: سألت أبا جعفر صلوات الله عليه عن هذه الآية «شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ» قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ «شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ» فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَشْهَدُ بِهَا لِنَفْسِهِ وَهُوَ كَمَا قَالَ فَأَمَّا قَوْلُهُ «وَالْمَلَائِكَةُ» فَإِنَّهُ أَكْرَمَ الْمَلَائِكَةِ بِالتَّسْلِيمِ لِرَبِّهِمْ وَصَدَّقُوا وَشَهِدُوا كَمَا شَهِدَ لِنَفْسِهِ وَأَمَّا قَوْلُهُ «وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ» فَإِنَّ أُولَى الْعِلْمِ الْأَنْبِيَاءُ وَالْأَوْصِيَاءُ وَهُمْ قِيَامٌ بِالْقِسْطِ وَالْقِسْطُ هُوَ الْعَدْلُ فِي الظَّاهِرِ وَالْعَدْلُ فِي الْبَاطِنِ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ. (۲)

مرحوم شیخ عیاشی، با سند خویش از جابر گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه در مورد این آیه سؤال کردم: «خدا در حالی که برپا دارنده عدل است گواهی می دهد که هیچ معبودی جز او نیست؛ و فرشتگان و صاحبان علم نیز گواهی می دهند که هیچ معبودی جز او نیست؛ معبودی که توانای شکست ناپذیر و حکیم است». (سوره آل عمران آیه ۱۸) فرمود: «خدا گواهی می دهد که هیچ معبودی جز او نیست» خداوند به این آیه گواهی می دهد برای خودش و همین طور است که گفته است اما این قسمت آیه: «و فرشتگان» خداوند آنها را با تسلیم بودن آنها در برابر پروردگارشان اکرام کرده، و راست گفتند و گواهی دادند، همان طور که خدا بر خود گواهی داد، اما این قسمت آیه: «و صاحبان علم که برپا دارنده عدل است» صاحبان علم انبیاء و اوصیاء هستند و آنها به پا دارنده عدل و دادگری هستند. قسط و عدل در ظاهر یکی هستند و عدل در باطن حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه است.

۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۴۰۷ ح ۷۷۴.

۲- تفسیر عیاشی ج ۱ ص ۱۶۵-۱۶۶.

حدیث ۴۴۹

۴۴۹- روی علی بن ابراهیم القمی، فی قوله تعالى: «وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ» قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَئِمَّةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَالِدَلِيلُ عَلَى ذَلِكَ قَوْلُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ مَا لِلَّهِ آيَةٌ أَكْبَرُ مِنِّي. (۱)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، درباره این قول خدای تعالی: «و کسانی که از آیات ما غافلند». (سوره یونس آیه ۷) روایت کرده که معصوم صلوات الله علیه فرمود: منظور از آیات حضرت امیرالمؤمنین و ائمه صلوات الله علیهم هستند و دلیل آن، فرمایش حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه است که فرمود: خدا آیه ای بزرگ تر از من ندارد.

حدیث ۴۵۰

۴۵۰- روی علی بن ابراهیم القمی، فی قوله تعالى «فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ * وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا» قَالَ وَلَمْ يُؤْمِنُوا بِوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَئِمَّةِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ «فَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ». (۲)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، درباره این قول خدای تعالی: «پس کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده اند، در بهشت های پر نعمت اند * و کسانی که کافر شده و آیات ما را تکذیب کرده اند». روایت کرده که معصوم صلوات الله علیه فرمود: ایمان به ولایت حضرت امیرالمؤمنین و ائمه صلوات الله علیهم نیاوردند. «پس عذابی خوارکننده برای آنان است». (سوره حج آیه ۵۶-۵۷)

حدیث ۴۵۱

۴۵۱- روی علی بن ابراهیم القمی، فی قوله تعالى «كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ»
هَمَّ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَئِمَّةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ «وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُوا الْأَلْبَابِ» فَهُمْ أَهْلُ الْأَلْبَابِ. (۳)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، درباره این قول خدای تعالی: «این کتاب پربرکتی است که آن را بر تو نازل کرده ایم تا آیاتش را تدبّر کنند» روایت کرده که معصوم صلوات الله علیه فرمود: آنها حضرت امیرالمؤمنین و ائمه صلوات الله علیهم هستند. «و خردمندان متذکر شوند». (سوره ص آیه ۲۹) ایشان همان خردمندان هستند.

حدیث ۴۵۲

۴۵۲- روی علی بن ابراهیم القمی، فی قوله تعالى «فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ» قَالَ بِالْأَئِمَّةِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ يَجْحَدُونَ. (۴)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، درباره این قول خدای تعالی: «پس آنانند که به خود زیان زده اند چرا که به آیات ما ستم کرده اند». (سوره اعراف آیه ۹) روایت کرده که معصوم صلوات الله علیه فرمود: چون که ائمه صلوات الله علیهم را انکار نمودند.

حدیث ۴۵۳

۴۵۳- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَوْرَمَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حَسَّانَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ» قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَئِمَّةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ: «و»

۱- . تفسیر قمی ص ۲۸۴.

۲- . تفسیر قمی ص ۴۴۲.

۳- . تفسیر قمی ص ۵۶۵.

۴- . تفسیر قمی ص ۲۱۲.

أَخْرُ مُتَشَابِهَاتُ قَالَ فَلَانٌ وَ فَلَانٌ: «فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ أَصْحَابُهُمْ وَ أَهْلُ وَلَايَتِهِمْ
«فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَ ابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَ مَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَ الرَّاكِسُونَ فِي الْعِلْمِ»
أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْأَئِمَّةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از عبدالرحمن بن کثیر روایت کرده که گفت:
حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه درباره این قول خدای تعالی: «او کسی است که
این کتاب را بر تو نازل کرده از آن جمله آیه هایی است محکم که اصل کتاب است» فرمود:
آنها حضرت امیر المؤمنین و ائمه صلوات الله علیهم هستند «و دیگر آیه هایی است متشابه»
فرمود: اینها فلان (ابوبکر) و فلان (عمر) هستند، «و اما آنها که در دلشان انحرافی هست» یعنی
اصحاب و دوستان فلان و فلان «از این کتاب آنچه را متشابه است، برای فتنه جویی و به
قصد تأویل پیروی می کنند، در صورتی که تأویل آن را جز خدا و راسخون در علم نمی
دانند». (سوره آل عمران آیه ۷) راسخون در علم، حضرت امیر المؤمنین و ائمه صلوات الله
علیهم هستند.

توضیح: ظاهراً آنچه درباره حضرت امیر المؤمنین و ائمه صلوات الله علیهم از آیات نازل شده
محکمات است و کسانی که در دل هایشان انحراف است و تمایل به باطل دارند، پیرو

متشابهات از آیات می شوند و آنها را درباره پیشوایان خود تأویل می کنند، با اینکه تأویل
متشابهات را جز خدا و راسخون در علم نمی دانند.

حدیث ۴۵۴

۴۵۴- علی بن ابراهیم القمی، عن أَحْمَدُ بْنُ إِدْرِيسَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ
عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنْ حَمْزَةَ بْنِ الرَّبِيعِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ سُوَيْدٍ قَالَ: سَأَلْتُ الْعَبْدَ الصَّالِحَ صَلَوَاتُ اللَّهِ
عَلَيْهِ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ «ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ» قَالَ «الْبَيِّنَاتُ هُمُ الْأَثْمَةُ
صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ». (۲)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی، با سند مذکور از علی بن سدید روایت کرده که گفت: از
حضرت امام موسی کاظم صلوات الله علیه در مورد این قول خدای عزوجل: «آن [عقوبت
و عذاب دردناک] به سبب آن است که پیامبران شان همواره دلایل روشن برای آنان
آوردند». (سوره تغابن آیه ۶) سؤال کردم. فرمود: «دلایل روشن» همان ائمه صلوات الله
علیهم هستند.

حدیث ۴۵۵

۴۵۵- الشيخ محمد بن علی بن بابويه الصدوق، عن الْحُسَيْنِ بْنِ يَحْيَى الْبَجَلِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي
عَوَانَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَحْيَى عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَحْيَى عَنْ أَبِي حَفْصٍ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ الثُّمَالِيِّ قَالَ:
كُنْتُ جَالِسًا فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ مَعَ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِذْ أَتَاهُ رَجُلَانِ مِنْ أَهْلِ الْبَصْرَةِ
فَقَالَا لَهُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ إِنَّا نُرِيدُ أَنْ نَسْأَلَكَ عَنْ مَسْأَلَةٍ فَقَالَ لَهُمَا سَلَا عَمَّا أَحَبَبْتُمَا قَالَا أَخْبِرْنَا
عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ «ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ
مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ يَأْذِنُ اللَّهُ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ» إِلَى آخِرِ الْآيَتَيْنِ قَالَ نَزَلَتْ

فِينَا أَهْلَ الْبَيْتِ قَالَ أَبُو حَمْزَةَ فَقُلْتُ بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي فَمَنْ الظَّالِمُ لِنَفْسِهِ مِنْكُمْ قَالَ مَنْ اسْتَوَتْ حَسَنَاتُهُ وَ سَيِّئَاتُهُ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ فَهُوَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ فَقُلْتُ مَنْ الْمُقْتَصِدُ مِنْكُمْ قَالَ الْعَابِدُ لِلَّهِ فِي الْحَالَيْنِ حَتَّى يَأْتِيَهُ الْيَقِينُ فَقُلْتُ فَمَنْ السَّابِقُ مِنْكُمْ بِالْخَيْرَاتِ قَالَ مَنْ دَعَا وَ اللَّهُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّهِ وَ أَمَرَ

ص: ۲۲۱

۱- . الكافي ج ۱ ص ۴۱۴ ح ۱۴.

۲- . تفسير قمی ص ۶۸۳.

بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَى عَنِ الْمُنْكَرِ وَ لَمْ يَكُنْ لِلْمُضِلِّينَ عَصُداً وَ لَا لِلْخَائِنِينَ خَصِيماً وَ لَمْ يَرْضَ بِحُكْمِ الْفَاسِقِينَ إِلَّا مَنْ خَافَ عَلَى نَفْسِهِ وَ دِينِهِ وَ لَمْ يَجِدْ أَعْوَاناً. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابو حمزه ثمالی روایت کرده که گفت: در مسجدالحرام خدمت حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه نشسته بودم. دو نفر از اهالی بصره پیش آمدند و عرض کردند: یا بن رسول الله! ما می خواهیم سؤالی بپرسیم. فرمود: هر چه مایل هستید پرسید. گفتند: ما را از تفسیر این آیه آگاه کن: «سپس این کتاب را به کسانی از بندگانمان که برگزیدیم به میراث دادیم؛ پس برخی از آنان [در ترک عمل به کتاب] ستمکار بر خویش اند، و برخی از آنان میانه رو، و برخی از آنان به اذن خدا در کارهای خیر [بر دیگران] پیشی می گیرند، این است آن فضل بزرگ» تا آخر دو آیه (سوره فاطر آیه ۳۲-۳۳) فرمود: درباره ما اهل بیت نازل شده است. ابو حمزه ثمالی گوید: عرض کردم پدر و مادرم فدایت! پس ظالم به خویش از شما خانواده کیست؟ فرمود: هر کس از ما اهل بیت که حسنات و گناهانش برابر باشد، او ظالم به خویش است. عرض کردم: مقتصد از شما

کیست؟ فرمود: مقتصد کسی است که خدا را در هر دو حالت می پرستد تا مرگ او فرا رسد. عرض کردم: پس سابق به خیرات از شما کیست؟ فرمود: به خدا قسم کسی که دعوت به راه پروردگارش کند و امر به معروف و نهی از منکر نماید و پشتیبان گمراهان نباشد و دشمن تبهکاران باشد و هرگز به حکم فاسقان تن ندهد، مگر بر جان خویش یا دین خویش بترسد و یاورانی پیدا نکند.

حدیث ۴۵۶

۴۵۶- الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ عَنْ عَمْرِو بْنِ سَعِيدٍ عَنْ مُصَدِّقٍ عَنْ عَمَّارِ السَّابَّاطِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ «ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا» قَالَ هُمْ آلُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَالسَّابِقُ بِالْخَيْرَاتِ هُوَ الْإِمَامُ. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از عمار ساباطی روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه درباره آیه: «سپس این کتاب را به کسانی از بندگانمان که برگزیدیم به میراث دادیم». (سوره فاث آیه ۳۲) فرمود: آنها آل محمد صلی الله علیه و آله هستند و سابق به خیرات، امام است.

حدیث ۴۵۷

۴۵۷- الشیخ علی بن عیسیٰ الیربلی فی کشف الغمه مِنْ دَلَائِلِ الْحَمِيرِيِّ عَنْ دَاوُدَ بْنِ الْقَاسِمِ الْجَعْفَرِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ «ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقُ بِالْخَيْرَاتِ بِإِذْنِ اللَّهِ» فَقَالَ كُلُّهُمْ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمُ الظَّالِمُ لِنَفْسِهِ الَّذِي لَا يُقَرُّ بِالْإِمَامِ قَالَ قَدَمَعْتَ عَيْنِي وَجَعَلْتُ أَفْكَرُ

فِي نَفْسِي فِي عَظَمِ مَا أُعْطِيَ آلُ مُحَمَّدٍ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ السَّلَامُ فَنَظَرَ إِلَى أَبِي مُحَمَّدٍ صَلَوَاتِ
اللَّهِ عَلَيْهِ فَقَالَ الْأَمْرُ أَعْظَمُ مِمَّا حَدَّثْتُكَ نَفْسُكَ مِنْ عَظَمِ

ص: ۲۲۲

۱- معانی الأخبار ج ۱ ص ۱۰۵ ح ۳.

۲- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۰۹ ح ۲۰۱.

شأن آل مُحَمَّد صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ فَأَحْمَدَ اللَّهُ فَقَدْ جُعِلَتْ مُتَمَسِّكًا بِحَبْلِهِمْ تُدْعَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ
بِهِمْ إِذَا دُعِيَ كُلُّ أَنْاسٍ بِإِمَامِهِمْ فَأَبْشِرْ يَا أَبَا هَاشِمٍ فَإِنَّكَ عَلَى خَيْرٍ. (۱)

مرحوم شیخ علی بن عیسی اربلی در کتاب کشف الغمه از کتاب دلائل حمیری از داود بن قاسم جعفری روایت کرده که گفت: از حضرت امام حسن عسکری صلوات الله علیه راجع به این آیه: «سپس این کتاب را به کسانی از بندگانمان که برگزیدیم به میراث دادیم؛ پس برخی از آنان [در ترک عمل به کتاب] ستمکار بر خویش اند، و برخی از آنان میانه رو، و برخی از آنان به اذن خدا در کارهای خیر [بر دیگران] پیشی می گیرند». (سوره فاطر آیه ۳۲) پرسیدم. فرمود: همه آنها از آل مُحَمَّد صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ هستند. ظالم به خویش کسی است که به امام اقرار نمی کند. راوی گوید: اشکم جاری شد و شروع به اندیشیدن در عظمت آن چه که به آل مُحَمَّد صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ عطا شده کردم. در این موقع حضرت امام حسن عسکری صلوات الله علیه به من توجه کرد و فرمود: امر بزرگ تر از آن مقداری است که دلت درباره عظمت شأن آل محمد صلوات الله علیه به تو گفت. خدا را سپاسگزار باش که تو را متمسک به ریسمان آنها قرار داده. روز قیامت که هر گروهی را با پیشوای خود

پیش می خوانند، تو با ائمه اهل بیت صلوات الله علیهم خواهی بود. تو را مژده باد ای ابا هاشم که بر خیر هستی!

حدیث ۴۵۸

۴۵۸- السَّيِّدُ بْنُ طَاوُسٍ فِي كِتَابِ سَعْدِ السُّعُودِ مِنْ تَفْسِيرِ مُحَمَّدِ بْنِ الْعَبَّاسِ بْنِ مَرْوَانَ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَسَدٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ يَزِيدَ الْفَرَّاءِ عَنْ غَالِبِ الْهَمْدَانِيِّ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ السَّبَّيْعِيِّ قَالَ: خَرَجْتُ حَاجًّا فَلَقَيْتُ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ فَسَأَلْتُهُ عَنْ هَذِهِ آيَةِ «ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ» الْآيَةَ فَقَالَ مَا يَقُولُ فِيهَا قَوْمُكَ يَا أَبَا إِسْحَاقَ يَعْنِي أَهْلَ الْكُوفَةِ قَالَ قُلْتُ يَقُولُونَ إِنَّهَا لَهُمْ قَالَ فَمَا يُخَوِّفُهُمْ إِذَا كَانُوا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ قُلْتُ فَمَا تَقُولُ أَنْتَ جُعِلَتْ فِدَاكَ فَقَالَ هِيَ لَنَا خَاصَّةٌ يَا أَبَا إِسْحَاقَ أَمَّا السَّابِقُ بِالْخَيْرَاتِ فَعَلَىُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ الشَّهِيدُ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ وَ أَمَّا الْمُقْتَصِدُ فَصَائِمٌ بِالنَّهَارِ وَ قَائِمٌ بِاللَّيْلِ وَ أَمَّا الظَّالِمُ لِنَفْسِهِ فَفِيهِ مَا جَاءَ فِي التَّائِبِينَ وَ هُوَ مَغْفُورٌ لَهُ يَا أَبَا إِسْحَاقَ بِنَا يَفُكُّ اللَّهُ عِيُوبَكُمْ وَ بِنَا يَحِلُّ اللَّهُ رِبَاقَ الذِّلِّ مِنْ أَعْنَاقِكُمْ وَ بِنَا يَغْفِرُ اللَّهُ ذُنُوبَكُمْ وَ بِنَا يَفْتَحُ اللَّهُ وَ بِنَا يَخْتِمُ لَا بِكُمْ وَ نَحْنُ كَهْفُكُمْ كَأَصْحَابِ الْكَهْفِ وَ نَحْنُ سَفِينَتُكُمْ كَسَفِينَةِ نُوحٍ وَ نَحْنُ بَابُ حِطَّتِكُمْ كَبَابِ حِطَّةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ.

(۲)

مرحوم سید بن طاووس در کتاب سعد السعود از تفسیر محمد بن عباس بن مروان نقل می کند که ابو اسحاق سبعی گفت: به عنوان حج خارج شدم و حضرت محمد بن علی صلوات الله علیهما را ملاقات کردم. از ایشان راجع به این قول خدای تعالی: «ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ» تا آخر آیه پرسیدم. فرمود: اهل کوفه درباره آیه چه می گویند؟ گفتم: می گویند آیه درباره آنها است. فرمود: پس چه چیز آنها را می ترساند وقتی اهل بهشت باشند؟ عرض کردم: شما چه می فرمایید فدایت شوم؟ فرمود: ای ابو اسحاق! آیه اختصاص به ما دارد. اما سابق به

خیرات، حضرت علی بن ابی طالب و حسن و حسین صلوات الله علیهم و شهید از ما اهل بیت است، اما مقتصد، روزها روزه دار و شب ها شب زنده دار است، اما ظالم به نفس خود، آن چه که درباره تائین آمده درباره او

ص: ۲۲۳

۱- . کشف الغمّه ص ۳۰۶. بحار الانوار ج ۲۳ ص ۲۱۸ ح ۱۸.

۲- . سعد السعود ص ۱۰۷-۱۰۸.

نیز خواهد بود؛ او را می آموزند ای ابا اسحاق! به وسیله ما خدا عیب های تان را برطرف می کند و به واسطه ما رشته خواری و ذلت را از گردن شما برمی دارد و به وسیله ما خدا گناهان تان را می آموزد. به وسیله ما می گشاید و به واسطه ما ختم می کند نه به وسیله شما. ما پناهگاه شما هستیم، همچون اصحاب کهف، و ما کشتی نجات شما هستیم، مانند کشتی نوح و درب حطه شما هستیم، مانند باب حطه بنی اسرائیل.

حدیث ۴۵۹

۴۵۹- الشيخ محمد بن العباس، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ حُمَيْدٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْمُحَمَّدي عَنْ كَثِيرِ بْنِ عِيَّاشٍ عَنْ أَبِي الْجَارُودِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى «ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا» قَالَ فَهُمْ آلُ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ صَفْوَةُ اللَّهِ «فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ» وَهُوَ الْهَالِكُ «وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ» وَهُمْ الصَّالِحُونَ «وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ يُاذِنُ اللَّهُ» فَهُوَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ذَلِكَ «هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ» يَعْنِي الْقُرْآنَ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ «جَنَّتْ عَدْنٌ يَدْخُلُونَهَا» يَعْنِي آلَ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ

يَدْخُلُونَ قُصُورَ جَنَّاتٍ كُلُّ قَصْرٍ مِنْ لَوْثُوهٍ وَاحِدَةٍ لَيْسَ فِيهَا صَدْعٌ وَلَا وَصْلٌ لَوْ اجْتَمَعَ أَهْلُ
 الْإِسْلَامِ فِيهَا مَا كَانَ ذَلِكَ الْقَصْرَ إِلَّا سَعَهُ لَهُمُ الْقَبَابُ مِنَ الزَّبَرَجَدِ كُلُّ قُبَّةٍ لَهَا مَصْرَاعَانِ
 الْمَصْرَاعُ طُولُهُ اثْنَا عَشَرَ مِيلًا يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يُحَلِّونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلَوْثُوًا وَ
 لِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ قَالَ وَالْحَزْنَ
 مَا أَصَابَهُمْ فِي الدُّنْيَا مِنَ الْخَوْفِ وَالشَّدَّةِ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن عباس، با سند مذکور از ابوالجارود روایت کرده که گفت: حضرت
 امام محمد باقر صلوات الله علیه درباره این قول خدای عزوجل: «سپس این کتاب را به کسانی
 از بندگانمان که برگزیدیم به میراث دادیم». (سوره فاطر آیه ۳۲) فرمود: آنها آل محمد
 صلوات الله علیهم هستند که برگزیده خدای عزوجل می باشند. «پس برخی از آنان ستمکار
 بر خویش اند» او هلاک شده است. «و برخی از آنان میانه رو» آنها صالحان هستند. «و برخی
 از آنان به اذن خدا در کارهای خیر [بر دیگران] پیشی می گیرند» حضرت علی بن ابی طالب
 صلوات الله علیه است. خداوند می فرماید: «این است آن فضل بزرگ» یعنی قرآن «[پاداش
 شان] بهشت های جاودانه ای [است] که در آنها در آیند» یعنی آل محمد صلوات الله علیهم
 وارد قصرهای بهشت هایی می شوند که هر قصر از یک مروارید است که در آن مروارید
 نه شکاف و نه بند و اتصالی وجود دارد که اگر اهل اسلام در آن قصر جمع شوند، گنجایش
 آنها را دارد، دارای قبه هایی از زبرجد است و هر قبه ای دارای دو مصراع (یک لنگه درب
 مصراع نامیده می شود) است، هر مصراعی دوازده میل طول دارد. خداوند می فرماید: «در
 آنجا با دستبندهایی از طلا و مروارید آرایش می شوند، و لباسشان در آنجا حریر است. و
 می گویند: همه ستایش ها ویژه خداست که اندوه را از ما برطرف کرد؛ بی تردید
 پروردگارمان بسیار آمرزنده و عطا کننده پاداش فراوان در برابر عمل اندک است». (سوره
 فاطر آیه ۳۳-۳۴) فرمود: «الحزن» یعنی خوف و ناراحتی که در دنیا برایشان پیش آمد.

حدیث ۴۶۰

۴۶۰- الشیخ محمد بن العباس، عَنْ شَيْخِ الطَّائِفَةِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْقَلَانِسِيِّ عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي الْمِقْدَامِ عَنْ يُونُسَ بْنِ خَبَّابٍ عَنِ الْبَاقِرِ عَنْ آبَائِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

ص: ۲۲۴

۱- . كنز الفوائد ص ۳۵۲-۳۵۳.

الله عليه و آله مَا بَالُ أَقْوَامٍ إِذَا ذُكِرُوا آلَ إِبْرَاهِيمَ وَ آلَ عِمْرَانَ اسْتَبَشَرُوا وَ إِذَا ذُكِرُوا آلَ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ اشْمَازَتْ قُلُوبُهُمْ وَ الَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ أَحَدَهُمْ وَافَى بِعَمَلِ سَبْعِينَ نَبِيًّا يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا قَبِلَ اللَّهُ مِنْهُ حَتَّى يُوَافِيَ بَوَلَايَتِي وَ وَلَايَةِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا وَ آلِهِمَا. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن عباس، با سند مذکور از یونس بن خباب از حضرت امام محمد باقر از پدران بزرگوارش صلوات الله عليهم روایت کرده که فرمود: رسول الله علیه و آله فرمود: چه می شود گروهی را که وقتی از آل ابراهیم و آل عمران عليهم السلام یاد می کنند خوشحال می شوند، اما وقتی از آل محمد صلوات الله عليهم یاد می کنند قلوب آن ها متنفر می شود؟ قسم به آن کسی که جان محمد صلی الله علیه و آله در دست اوست، اگر یکی از آنها عمل هفتاد پیامبر را در روز قیامت بیاورد، خدا از او نمی پذیرد، مگر اینکه ولایت من و علی بن ابی طالب صلوات الله عليهم و آلهم را به آنها ضمیمه کند.

حدیث ۴۶۱

۴۶۱- الشيخ محمد بن العباس، عن شيخ الطائفة بإسناده عن إبراهيم بن النخعي عن ابن عباس قال: دخلت على أمير المؤمنين صلوات الله عليه فقلت يا أبا الحسن أخبرني بما أوصى إليك رسول الله صلى الله عليه وآله قال سأخبركم إن الله اصطفى لكم الدين وارتضاه واتم نعمته عليكم وكنتم أحق بها وأهلها وإن الله أوحى إلى نبيه أن يوصي إلى فقال النبي صلى الله عليه وآله يا علي احفظ وصيتي وارع ذمامي وأوف بعهدي وأنجز عدايتي وأقض ديني وأخي سنتي وادع إلى ملتي لأن الله تعالى اصطفاني واختارني فذكرت دعوته أخي موسى فقلت اللهم اجعل لي وزيراً من أهلي كما جعلت هارون من موسى فأوحى الله عز وجل إلى أن علياً وزيرك وناصرك والخليفة من بعدك ثم يا علي أنت من أئمة الهدى وأولادى منك فأنتم قادة الهدى والتقوى والشجرة التي أنا أصلها وأنتم فرعها فمن تمسك بها فقد نجا ومن تخلف عنها فقد هلك وهوى وأنتم الذين أوجب الله تعالى مودتكم ولأيتكم والذين ذكركم الله في كتابه وصفهم لعباده فقال عز وجل من قائل إن الله اصطفى آدم ونوحاً وآل إبراهيم وآل عمران على العالمين ذرية بعضها من بعض والله سميع عليم فأنتم صفوه الله من آدم ونوح وآل إبراهيم وآل عمران وأنتم الأسره من إسماعيل والعتره الهاديه من محمد صلى الله عليه وآله وعليه وعليهم. (۲)

مرحوم شیخ محمد بن عباس، با سند مذکور از ابن عباس روایت کرده که گفت: خدمت حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه رسیدم و گفتم: ای ابوالحسن! مرا از آنچه که رسول الله صلى الله عليه وآله به تو وصیت نموده مطلع نما. فرمود: به شما خبر می دهم که خداوند برای شما دین را برگزید و پسندید و نعمتش را بر شما تمام کرد. شما شایسته تر به آن نعمت و اهل آن بودید. خداوند به پیامبرش وحی کرد که به من وصیت کند. رسول الله صلى الله عليه وآله فرمود: یا علی! وصیت مرا حفظ کن، حق مرا مواظبت نما، به عهد من وفا کن، وعده های مرا عملی ساز، قرض مرا را پرداخت کن، روش و سنت مرا زنده بدار و مردم را

به آیین من دعوت کن، زیرا خداوند مرا انتخاب نموده و برگزید. دعای برادرم حضرت موسی علیه السلام یادم آمد. گفتم: خدایا!

ص: ۲۲۵

۱- . کنز الفوائد ص ۴۹.

۲- . کنز الفوائد ص ۵۰.

برایم وزیری از خانواده ام قرار بده، همان طور که حضرت هارون علیه السلام را وزیر حضرت موسی علیه السلام گردانیدی. خداوند به من وحی کرد که علی صلوات الله علیه وزیر و یاری دهنده و جانشین بعد از تو است. سپس فرمود: یا علی! تو از پیشوایان هدایتی و اولاد من از تو خواهند بود و شما رهنمایان هدایت و پرهیزگاری هستید و درختی هستید که من ریشه آن هستم و شما شاخه های آن هستید. هر کس به این درخت چنگ زند نجات می یابد و هر کس تخلف ورزد، هلاک و نابود می شود. و شما کسانی هستید که خداوند ولایت و مودّت شما را واجب نموده است. و شما کسانی هستید که خداوند در کتاب خود از شما یاد نموده و شما را برای بندگانش توصیف کرده و فرموده است: «بی تردید خدا آدم و نوح و خاندان ابراهیم و خاندان عمران را [به خاطر شایستگی های ویژه ای که در آنان بود] بر جهانیان برگزید * فرزندانی [را برگزید] که [از نظر پاکی، تقوا، درستی و راستی] برخی از [آنان از نسل] برخی دیگرند؛ و خدا شنوا و داناست». (سوره آل عمران آیه ۳۳-۳۴) شما برگزیده خدا از حضرت آدم و حضرت نوح و آل ابراهیم و آل عمران علیهم السلام هستید. شما خانواده از حضرت اسماعیل و عترت هادیه از حضرت محمد صلی الله علیه و آله هستید.

حدیث ۴۶۲

۴۶۲- قال علی بن ابراهیم القمی، قَالَ الْعَالَمُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ نَزَلَ «وَأَلَّ إِبْرَاهِيمَ وَ أَلَّ عِمْرَانَ وَ أَلَّ مُحَمَّدًا عَلَى الْعَالَمِينَ» فَأَسْقَطُوا أَلَّ مُحَمَّدٍ مِنَ الْكِتَابِ. (۱)

مرحوم علی بن ابراهیم گوید: حضرت امام موسی کاظم صلوات الله علیه فرمود: آیه: «و آل ابراهیم و آل عمران و آل محمد را بر جهانیان برگزید». (سوره آل عمران آیه ۳۳) اینگونه نازل شده پس آل محمد صلوات الله علیهم را از قرآن حذف کرده اند.

حدیث ۴۶۳

۴۶۳- الشیخ محمد بن الحسن الطوسی، عن أبي محمد الفحام عن مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ هَارُونَ عَنْ أَبِي عَبْدِ الصَّمَدِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ الصَّمَدِ قَالَ: سَمِعْتُ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا يَقْرَأُ «إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى آدَمَ وَنُوحًا وَ أَلَّ إِبْرَاهِيمَ وَ أَلَّ عِمْرَانَ وَ أَلَّ مُحَمَّدًا عَلَى الْعَالَمِينَ» قَالَ هَكَذَا نَزَلَتْ. (۲)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از ابراهیم بن عبدالصمد روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که این گونه می خواند «بی تردید خدا آدم و نوح و آل ابراهیم و آل عمران و آل محمد را بر جهانیان برگزید». (سوره آل عمران آیه ۳۳) فرمود: این گونه نازل شده است.

حدیث ۴۶۴

۴۶۴- قَالَ عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى «الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ سَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى» قَالَ هُمْ أَلُّ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۳)

مرحوم علی بن ابراهیم در مورد آیه: «سپاس برای خداست و درود بر آن بندگان که آنان را برگزیده است». (سوره نمل آیه ۵۹) روایت کرده که فرمود: آنها آل محمد صلوات الله علیهم هستند.

ص: ۲۲۶

۱- . تفسیر قمی ص ۹۱.

۲- . الأمالی (للطوسی) ج ۱ ص ۳۰۰ ح ۵۹۲.

۳- . تفسیر قمی ص ۴۷۸.

حدیث ۴۶۵

۴۶۵- روی الشیخ محمد بن علی بن شهر آشوب، عن الصادق صلوات الله علیه فی قوله تعالى «ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا» قال نَزَلَتْ فِي حَقِّنَا وَحَقِّ ذُرِّيَّاتِنَا خَاصَّةً. (۱)

مرحوم ابن شهر آشوب، از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه درباره این قول خدای تعالی: «سپس این کتاب را به کسانی از بندگانمان که برگزیدیم به میراث دادیم». (سوره فاطر آیه ۳۲) روایت کرده که فرمود: فقط درباره حق ما و حق ذریه ما نازل شده است.

حدیث ۴۶۶

۴۶۶- الشیخ محمد بن العباس، عن عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ هَمَّامٍ عَنْ سَهْلِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ الْعَلَوِيِّ عَنْ عِيسَى بْنِ دَاوُدَ النَّجَّارِ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ آدَمَ وَ مِمَّنْ

حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمَنْ ذُرِّيَّتِهِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا قَالَتْ نَحْنُ ذُرِّيَّتُهُ إِبْرَاهِيمَ وَنَحْنُ الْمَحْمُولُونَ مَعَ نُوحٍ وَنَحْنُ صَفْوَةُ اللَّهِ وَآمَّا قَوْلُهُ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا فَهُمْ وَاللَّهُ شَيْعَتُنَا الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ لِمَوَدَّتِنَا وَاجْتَبَاهُمْ لَدَيْنَا فَحَيُّوا عَلَيْهِ وَمَاتُوا عَلَيْهِ وَصَفَّهُمُ اللَّهُ بِالْعِبَادَةِ وَالْخُشُوعِ وَرَقَّةِ الْقَلْبِ فَقَالَ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا ثُمَّ قَالَ عَزَّ وَجَلَّ فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ غِيًّا وَهُوَ جَبَلٌ مِّنْ صُفْرِ يَدُورٌ فِي وَسْطِ جَهَنَّمَ. (٢)

مرحوم شیخ محمد بن عباس، با سند مذکور از عیسی بن داود نجار روایت کرده که گفت: از حضرت امام موسی کاظم صلوات الله علیه درباره آیه «اینان کسانی از پیامبران بودند که خدا به آنان نعمت داد، از نسل آدم و از نسل کسانی که با نوح در کشتی سوار کردیم و از نسل ابراهیم و اسرائیل و از کسانی که آنان را هدایت کردیم و برگزیدیم؛ هنگامی که آیات [خدای] رحمان بر آنان خوانده می شد، سجده کنان و گریان به رو می افتادند». (سوره مریم ۵۸) پرسیدم. فرمود: ما ذریه حضرت ابراهیم هستیم. ما بودیم که با حضرت نوح حمل شدیم و ما برگزیده خدا هستیم، اما این قسمت آیه «و از کسانی که آنان را هدایت کردیم و برگزیدیم» به خدا قسم آنها شیعیان ما هستند که خدا ایشان را به محبت ما هدایت نمود و برای دین ما برگزید، بر آن روش زندگی کردند و بر همان روش نیز مردند. خداوند ایشان را به عبادت و خشوع و رقت قلب ستوده و فرموده است: «هنگامی که آیات [خدای] رحمان بر آنان خوانده می شد، سجده کنان و گریان به رو می افتادند» بعد فرموده: «سپس بعد از آنان نسلی جایگزین [آنان] شد که نماز را ضایع کردند و از شهوات پیروی نمودند؛ پس [کیفر] گمراهی خود را [که عذابی دردناک است] خواهند دید». (سوره مریم آیه ۵۹) و آن کوهی از مس است که در وسط جهنم می چرخد.

حدیث ۴۶۷

۴۶۷- فرات بن ابراهیم الکوفی، عن أَحْمَدُ بْنُ الْقَاسِمِ بِإِسْنَادِهِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِ اللَّهِ يَحْكِي قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ «رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ» إِلَى آخِرِ

ص: ۲۲۷

۱- . المناقب (لأبن شهر آشوب) ج ۳ ص ۳۱۴. بحار الانوار ج ۲۳ ص ۲۲۲ ح ۲۸.

۲- . كنز الفوائد ص ۱۵۲-۱۵۳.

الْقَصَّةَ فَقَالَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ مَا قَالَ إِلَيْهِ يَعْنِي الْبَيْتَ مَا قَالَ إِلَّا إِلَيْهِمْ أَفْتَرُونَ أَنَّ اللَّهَ فَرَضَ عَلَيْكُمْ إِيْتَانَهُ هَذِهِ الْأَحْجَارَ وَالتَّمَسُّحَ بِهَا وَلَمْ يَفْرُضْ عَلَيْكُمْ إِيْتَانَنَا وَسُؤَالَنا وَحُبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَاللَّهُ مَا فَرَضَ عَلَيْكُمْ غَيْرَهُ. (۱)

مرحوم شیخ فرات بن ابراهیم کوفی، از احمد بن قاسم با اسناد خویش از حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه درباره آیه: «پرورد گارا! من برخی از فرزندانم را در دره ای بی کشت و زرع نزد خانه محترمت سکونت دادم». (سوره ابراهیم آیه ۳۷) تا آخر قصه، روایت کرده که فرمود: خداوند نفرموده دل های مردم را متوجه آن، یعنی خانه خدا کن، بلکه فرموده است دل های مردم را شیفته آنها بگردان. شما خیال می کنید خداوند آمدن کنار این سنگ ها و تبرک به آنها را واجب کرده، اما آمدن در خانه ما و پرسیدن از ما و محبت ما را بر شما واجب نکرده؟ به خدا سوگند جز این را واجب ننموده است.

حدیث ۴۶۸

۴۶۸- الشيخ محمد بن مسعود العياشي، بإسناده عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِ اللَّهِ «إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْنِدَهُ مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ» قَالَ فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ نَحْنُ هُمْ وَنَحْنُ بَقِيَّةُ تِلْكَ الذُّرِّيَّةِ. (۲)

مرحوم شیخ عیاشی، با سند خویش از مردی از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه در باره این قول خدای تعالی: «من برخی از فرزندانم را در دره ای بی کشت و زرع نزد خانه محترمت سکونت دادم؛ پروردگارا! برای اینکه نماز را بر پا دارند؛ پس دل های گروهی از مردم را به سوی آنان علاقمند و متمایل کن، و آنان را از انواع محصولات و میوه ها روزی بخش، باشد که سپاس گزاری کنند». (سوره ابراهیم آیه ۳۷) روایت کرده که فرمود: ما آنها هستیم و ما باقیمانده همان ذریه می باشیم.

حدیث ۴۶۹

۴۶۹- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْوَشَاءِ عَنْ مُثَنَّى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَجَلَانَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «إِنَّ أَوَّلَى الْإِنْسَانِ بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَهَذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ آمَنُوا» قَالَ هُمْ الْأَائِمَّةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَمَنْ اتَّبَعَهُمْ. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از عبدالله بن عجلان روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه راجع به قول خدای تعالی: «سزاوارترین مردم به ابراهیم، کسانی هستند که از او پیروی کرده و این پیغمبر و کسانی هستند که ایمان آوردند».

سوره آل عمران آیه ۶۷) فرمود: ایمان آورندگان ائمه صلوات الله عليهم و پیروان ایشان هستند.

حدیث ۴۷۰

۴۷۰- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْوَشَاءِ عَنْ مُثَنَّى عَنْ زُرَّارَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَجَلَانَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى» قَالَ هُمْ الْأَئِمَّةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ.

(۴)

ص: ۲۲۸

۱- . تفسیر فرات کوفی ص ۸۰.

۲- . تفسیر عیاشی ج ۲ ص ۲۳۱ ح ۳۵.

۳- . الکافی ج ۱ ص ۴۱۶ ح ۲۰.

۴- . الکافی ج ۱ ص ۴۱۳ ح ۷.

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از عبدالله بن عجلان روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه در باره قول خدای تعالی: «بگو من از شما [در برابر ابلاغ رسالتم] هیچ پاداشی جز مودّت خویشاوندان را نمی خواهم». (سوره شوری آیه ۲۳) فرمود: خویشاوندان ائمه صلوات الله عليهم هستند.

حدیث ۴۷۱

۴۷۱- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَصْبَاطٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ أَبِي بصيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فِي وَلَايَةِ عَلِيٍّ وَوَلَايَةِ الْأَئِمَّةِ مِنْ بَعْدِهِ فَقَدْ فَازَ فَوْزاً عَظِيماً» هَكَذَا نَزَلَتْ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از ابو بصير روايت کرده كه گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه راجع به قول خداي عزوجل: «و هر كس خدا و پيامبرش را اطاعت كند راجع به ولايت علي و ولايت امامان بعد از او بي ترديد به كاميابي بزرگي رسيده است». (سوره احزاب آيه ۷۱) فرمود: اين گونه نازل شده است.

حديث ۴۷۲

۴۷۲- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أُورَمَةَ وَ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حَسَّانَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَى» قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَئِمَّةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از عبدالرحمن بن كثير روايت کرده كه گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه راجع به قول خداي تعالى: «بدانيد كه هر چه غنيمت گيريد، پنج يك آن از آن خدا و پيغمبر و خويشاوندان است». (سوره انفال آيه ۴) فرمود: خويشاوندان حضرت امير المؤمنين و ائمه صلوات الله عليهم هستند.

حديث ۴۷۳

۴۷۳- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْوَشَاءِ عَنْ مُثَنَّى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَجَلَانَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى «أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمْ يَعْلَمْ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِيجَهُ» يَعْنِي بِالْمُؤْمِنِينَ أَلَّا تَأْتِيَهُمْ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ لَمْ يَتَّخِذُوا الْوَلَايَةَ مِنْ دُونِهِمْ. (۳)

مرحوم ثقة الاسلام كليني، با سند مذکور از عبدالله بن عجلان روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه راجع به قول خدای تعالی: «آیا گمان کرده اید که شما را به خود واگذارند در حالی که هنوز کسانی از شما را که جهاد کردند و غیر خدا و رسولش و مؤمنین را محرم اسرار خود نگرفتند». (سوره توبه آیه ۱۶) فرمود: مقصود از مؤمنین ائمه صلوات الله عليهم هستند [کسانی که] محرم اسراری جز اینان نگرفتند.

ص: ۲۲۹

۱- . الکافی ج ۱ ص ۴۱۴ ح ۸.

۲- . الکافی ج ۱ ص ۴۱۴ ح ۱۲.

۳- . الکافی ج ۱ ص ۴۱۵ ح ۱۵.

حدیث ۴۷۴

۴۷۴- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدٍ بْنِ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ النُّعْمَانِ عَنْ سَلَامٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فِي قَوْلِهِ تَعَالَى «قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا» قَالَ إِنَّمَا عَنَى بِذَلِكَ عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَجَرَتْ بَعْدَهُمْ فِي الْأَئِمَّةِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ ثُمَّ يَرْجِعُ الْقَوْلُ مِنَ اللَّهِ فِي النَّاسِ فَقَالَ «فَإِنْ

آمَنُوا» يَعْنِي النَّاسَ «بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ» يَعْنِي عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَالْأَئِمَّةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ «فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ» (۱).

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از سلام روايت کرده كه گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه راجع بقول خداي تعالى: «بگويد به خدا و آنچه به سوي ما نازل شده ايمان آورديم». (سوره بقره آيه ۱۳۶) فرمود: مقصود از اين خطاب علي و فاطمه و حسن و حسين صلوات الله عليهم است، و پس از ايشان در باره ائمه صلوات الله عليهم جاري است، سپس گفتار خدا متوجه مردم مي شود و مي فرمايد: «پس اگر ايمان آوردند يعني مردم به آنچه شما ايمان آورده ايد» مقصود علي و فاطمه و حسن و حسين و ائمه صلوات الله عليهم هستند «هدايت يافته اند و اگر رو گردان شدند، ايشان در راه خلاف و دشمني هستند». (سوره بقره آيه ۱۳۷)

حديث ۴۷۵

۴۷۵- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الحسين بن محمد عن معلى بن محمد عن الحسن بن علي الوشاء عن مثنى الحنّاط عن عبد الله بن عجلان عن أبي جعفر صلوات الله عليه في قول الله عزّ وجلّ «يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً وَلا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ» قَالَ فِي وَلا يَتَنَا. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از عبدالله بن عجلان روايت کرده كه گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه راجع به قول خداي عزوجل: «اي کسانی كه ايمان آورده ايد، همگي در راه مسالمت وارد شويد، و به دنبال شيطان مرويد كه او براي شما دشمني آشكار است». (سوره بقره آيه ۲۰۸) فرمود: يعني در ولايت ما (وارد شويد).

۴۷۶- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الحسين بن محمد عن معلى بن محمد عن أحمد بن محمد عن ابن هلال عن أبيه عن أبي السفاتج عن أبي بصير عن أبي عبد الله صلوات الله عليه في قول الله جلَّ وَّعزَّ «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْ لَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ» فَقَالَ إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ دُعِيَ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَبِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَبِالْأَئِمَّةِ مِنْ وَلَدِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ فَيَنْصَبُونَ لِلنَّاسِ فَإِذَا رَأَتْهُمْ شِيعَتُهُمْ قَالُوا «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْ لَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ» يَعْنِي هَدَانَا اللَّهُ فِي وَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَبِالْأَئِمَّةِ مِنْ وَلَدِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۳)

مرحوم ثقة الاسلام كليني، با سند مذکور از ابو بصير روايت کرده كه گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه در باره قول خداي جل و عز «ستایش خدایی را كه ما را به اين (نعمت) راهنمایی كرد و اگر خدا ما را راهنمایی نمی كرد، ما راه نمی یافتیم».

ص: ۲۳۰

۱- الكافي ج ۱ ص ۴۱۵ ح ۱۹.

۲- الكافي ج ۱ ص ۴۱۷ ح ۲۹.

۳- الكافي ج ۱ ص ۴۱۸ ح ۳۳.

(سوره اعراف آیه ۴۳) فرمود: چون روز قیامت شود، رسول الله صلی الله عليه و آله و امیر المؤمنین و امامان از فرزندانش صلوات الله عليهم را بخوانند و آنها برای (رسیدگی به حساب و شفاعت) مردم منصوب شوند، چون شیعیان شان آنها را ببینند، گویند: «ستایش خدایی را

که ما را به این (نعمت) رهبری کرد و اگر خدا ما را رهبری نمی کرد، هدایت نمی شدیم»
یعنی خدا ما را به ولایت حضرت امیر المؤمنین و امامان از فرزندان صلوات الله علیهم
رهبری فرمود.

حدیث ۴۷۷

۴۷۷- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن عِدَّةٍ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ عَنِ الرُّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: قُلْتُ «قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ» قَالَ بَوْلَايَهُ مُحَمَّدٌ وَآلُ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُ هَؤُلَاءِ مِنْ دُنْيَاهُمْ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از محمد بن فضیل روایت کرده که گفت: از حضرت امام رضا صلوات الله عليه اين آيه را پرسيدم: «بگو به کرم و رحمت خدا بايد شادمان باشند که آن از آنچه جمع می آورند بهتر است». (سوره يونس آيه ۵۸) فرمود: به ولایت محمد و آل محمد صلوات الله عليهم بايد شادمان باشند که آن بهتر است از دنيایی که آنها جمع می کنند.

حدیث ۴۷۸

۴۷۸- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عِيسَى عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنِ الْأَحْوَلِ عَنْ سَلَامٍ بْنِ الْمُسْتَنِيرِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى «قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي» قَالَ ذَاكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَآمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَوْصِيَاءِ مِنْ بَعْدِهِمْ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از سلام بن مستنیر روایت کرده که گفت: امام باقر علیه السلام در باره قول خدای تعالی: «بگو راه من این است، از روی بصیرت و بینایی من و آنکه پیرویم کند، به سوی خدا میخوانیم». (سوره یوسف آیه ۱۰۸) فرمود: خواننده به سوی خدا رسول الله صلی الله علیه و آله و حضرت امیر المؤمنین و اوصیاء بعد از او صلوات الله علیهم هستند.

حدیث ۴۷۹

۴۷۹- الشيخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ حَنَانٍ عَنْ سَالِمِ الْحَنَاطِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «فَأَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ» فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ آلُ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ لَمْ يَبْقَ فِيهَا غَيْرُهُمْ. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از سالم حنط روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه درباره این قول خدای عزوجل: «و هر کس از مؤمنین که در آنجا بود، بیرونش بردیم، زیرا در آنجا جز یک خانواده از مطیعان نیافتیم». (سوره ذاریات آیه ۳۵-۳۶) پرسیدم: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: در آن خانواده کسی جز آل محمد صلوات الله علیهم باقی نماند.

ص: ۲۳۱

۱- . الکافی ج ۱ ص ۴۲۳ ح ۵۵.

۲- . الکافی ج ۱ ص ۴۲۵ ح ۶۶.

حدیث ۴۸۰

۴۸۰- الشيخ أبي منصور أحمد بن علي بن أبي طالب الطبرسي، بإسناده عن ابن نباتة قال: كُنْتُ جَالِساً عِنْدَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ فَجَاءَ ابْنُ الْكَوَّاءِ فَقَالَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ اتَّقَى وَاتُّوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَقَالَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ نَحْنُ الْبُيُوتُ الَّتِي أَمَرَ اللَّهُ أَنْ يُؤْتَى مِنْ أَبْوَابِهَا وَنَحْنُ بَابُ اللَّهِ وَبُيُوتُهُ الَّتِي يُؤْتَى مِنْهُ فَمَنْ بَايَعَنَا وَاقْرَأَ بَوْلَايَتَنَا فَقَدْ أَتَى الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَمَنْ خَالَفَنَا وَفَضَّلَ عَلَيْنَا غَيْرَنَا فَقَدْ أَتَى الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا. (۱)

مرحوم شیخ طبرسی، با سند خویش از ابن نباته روایت کرده که گفت: خدمت حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه نشسته بودم که ابن کواء آمد و گفت: یا امیرالمؤمنین! معنی این آیه چیست: «نیکی آن نیست که از پشت خانه ها درآید بلکه نیکی آن است که کسی تقوا پیشه کند و به خانه ها از در [ورودی] آنها درآید». (سوره بقره آیه ۱۸۹) حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرمود: ما آن خانه هایی هستیم که خداوند دستور داده از در آنها وارد شوند. ما باب الله و بیوت او هستیم که از در این ها وارد گردانده می شوند. پس هر کس که با ما بیعت کند و اقرار به ولایت ما نماید، از در آنها وارد خانه ها شده و هر کس با ما مخالفت ورزد و غیر ما را بر ما مقدم دارد، از پشت وارد خانه شده است.

حدیث ۴۸۱

۴۸۱- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ نَعِيمٍ الصَّحَّافِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ قَوْلِهِ

«فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ» فَقَالَ عَرَفَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِيْمَانَهُمْ بِمُؤَالَاتِنَا وَكُفْرَهُمْ بِهَا يَوْمَ أَخَذَ عَلَيْهِمُ الْمِيثَاقَ وَهُمْ ذُرِّيَّةٌ فِي صَلْبِ آدَمَ وَسَأَلَتْهُ عَنْ قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ «أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ» فَقَالَ أَمَا وَاللَّهِ مَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ وَمَا هَلَكَ مَنْ هَلَكَ حَتَّى يَقُومَ قَائِمُنَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِلَّا فِي تَرْكِ وَلَايَتِنَا وَجُحُودِ حَقِّنَا وَمَا خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى أَلْزَمَ رِقَابَ هَذِهِ الْأُمَّةِ حَقِّنَا وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ. (٢)

مرحوم ثقه الاسلام كلینی، با سند مذکور از حسین بن نعیم صحاف روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه از این قول خدای عزوجل: «بعضی از شما کافر و بعضی مؤمن اند». (سوره تغابن آیه ۲) پرسیدم. فرمود: خدای عزوجل ایمان و کفر مردم را با ولایت ما شناخت، روزی که از ایشان پیمان گرفت و آنها به صورت مور در صلب حضرت آدم علیه السلام بودند، و نیز از آن حضرت این قول خدای عزوجل را پرسیدم: «خدا را اطاعت کنید و پیغمبر را اطاعت کنید، و اگر روی بگردانید، بر رسول ما تنها ابلاغ نمایانست». (سوره تغابن آیه ۱۲) فرمود: هان به خدا سوگند، پیشینیان شما هلاک نشدند و هیچ کس هم تا زمان قیام حضرت قائم ما صلوات الله علیه هلاک نشود، جز به سبب ترک نمودن ولایت ما و انکار حق ما، و رسول الله صَلَّى الله علیه و آله از دنیا نرفت، تا حق ما را به گردن این امت ثابت و لازم ساخت، و خدا هر که را بخواهد به راه راست هدایت کند.

ص: ۲۳۲

۱- الإحتجاج (للطبرسی) ج ۱ ص ۱۲۱ ح ۱۲۹.

۲- الکافی ج ۱ ص ۴۲۶ ح ۷۴.

حدیث ۴۸۲

۴۸۲- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن علي بن محمد و غيره عن سهل بن زياد عن يعقوب بن يزيد عن زياد القندي عن عمار الأسدي عن أبي عبد الله صلوات الله عليه في قول الله عز وجل: «إليه يصعد الكلم الطيب والعمل الصالح يرفعه» ولأيتنا أهل البيت وأهوى بيده إلى صدره فمن لم يتوكلنا لم يرفع الله له عملاً. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از عمار اسدی روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه راجع به قول خدای عزوجل: «سخنان پاک به سوی او بالا رود و کار شایسته را بالا برد». (سوره فاطر آیه ۱۰) فرمود: ولایت ما اهل بیت صلوات الله عليهم مقصود است، و با دست اشاره به سینه خود نمود - و فرمود: کسی که ولایت ما را نداشته باشد، خدا هیچ عملی را از او بالا نبرد.

حدیث ۴۸۳

۴۸۳- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن علي بن محمد عن سهل بن زياد عن محمد بن سليمان الديلمي عن أبيه عن أبان بن تغلب عن أبي عبد الله صلوات الله عليه قال: قلت له جعلت فداك قوله: «فلا اقتحم العقبة» فقال من أكرمه الله بولایتنا فقد جاز العقبة ونحن تلك العقبة التي من اقتحمها نجا قال فسكت فقال لي فهلاً أفيدك حرفاً خيراً لك من الدنيا وما فيها قلت بلى جعلت فداك قال قوله «فك رقبة» ثم قال الناس كلهم عبيد النار غيرك وأصحابك فإن الله فك رقبتكم من النار بولایتنا أهل البيت. (۲)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از ابان بن تغلب روایت کرده که گفت: به حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه عرض کردم: قربانت، خدای تعالی فرماید: «خود را به

گردنه نینداخته». (سوره بلد آیه ۱۱) حضرت فرمود: کسی را که خدا به برکت ولایت ما گرامی اش داشته از گردنه گذشته است و ما هستیم آن گردنه ای که هر کس وارد شود نجات یابد. راوی گوید: من خاموش بودم، باز حضرت فرمود: آیا نمی خواهی به تو حرفی آموزم که از دنیا و آنچه در آن است برای بهتر باشد؟ عرض کردم: چرا قربانت، فرمود: آن قول خداست: «آزاد کردن بنده» (سوره بلد آیه ۱۳) آنگاه فرمود: مردم همگی برده دوزخ هستند، مگر تو و اصحابت، زیرا خدا به برکت ولایت ما اهل بیت صلوات الله علیهم گردن شما را از آتش دوزخ رهایی بخشیده است.

حدیث ۴۸۴

۴۸۴- قال علی بن ابراهیم القمی، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ جَعَلَ اللَّهُ النُّجُومَ أَمَانًا لِلْأَهْلِ السَّمَاءِ وَجَعَلَ أَهْلَ بَيْتِي أَمَانًا لِلْأَهْلِ الْأَرْضِ. (۳)

مرحوم علی بن ابراهیم قمی گوید: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: خداوند ستارگان را امان برای اهل آسمان قرار داد، و اهل بیت مرا امان برای اهل زمین.

ص: ۲۳۳

۱- . الکافی ج ۱ ص ۴۳۰ ح ۸۵

۲- . الکافی ج ۱ ص ۴۳۰ ح ۸۸

۳- . تفسیر قمی ص ۴۴۴.

حدیث ۴۸۵

۴۸۵- الشيخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن الْأَسَانِيدِ الثَّلَاثَةِ عَنِ الرِّضَا عَنْ آبَائِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ النُّجُومُ أَمَانٌ لِلْأَهْلِ السَّمَاءِ وَالْأَهْلُ بَيْتِي أَمَانٌ لَأُمَّتِي. (۱)

مرحوم شیخ صدوق، با سه سند از حضرت امام رضا از پدران بزرگوارش صلوات الله عليهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلى الله عليه وآله فرمود: ستارگان امان برای اهل آسمان هستند و اهل بیت من امان برای امت.

حدیث ۴۸۶

۴۸۶- الشيخ محمد بن الحسن الطوسي، عن الْحَفَّارِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عَلِيٍّ الدَّعْبَلِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَخِي دَعْبَلٍ عَنْ حَفْصِ بْنِ غِيَاثٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَابِرٍ وَابْنِ مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ وَابْنِ عَبَّاسٍ قَالُوا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ النُّجُومُ أَمَانٌ لِلْأَهْلِ السَّمَاءِ وَالْأَهْلُ بَيْتِي أَمَانٌ لَأُمَّتِي فَإِذَا ذَهَبَ النُّجُومُ ذَهَبَ أَهْلُ السَّمَاءِ وَإِذَا ذَهَبَ أَهْلُ بَيْتِي ذَهَبَ أَهْلُ الْأَرْضِ. (۲)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از جابر و ابو موسی اشعری و ابن عباس روایت کرده که گفتند: رسول الله صلى الله عليه وآله فرمود: ستارگان امان برای اهل آسمان هستند و اهل بیت من امان برای امت. وقتی ستارگان از بین بروند، اهل آسمان از بین می روند و وقتی اهل بیت من بروند، اهل زمین از بین می روند.

حدیث ۴۸۷

۴۸۷- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُوسَى بْنِ عُمَرَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ عَمَّارِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ الْمُنْخَلِّ عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ عِلْمِ الْعَالَمِ فَقَالَ لِي يَا جَابِرُ إِنَّ فِي الْأَنْبِيَاءِ وَالْأَوْصِيَاءِ خَمْسَةَ أَرْوَاحٍ رُوحَ

الْقُدُسِ وَرُوحَ الْإِيمَانِ وَرُوحَ الْحَيَاةِ وَرُوحَ الْقُوَّةِ وَرُوحَ الشَّهْوَةِ فَبِرُوحِ الْقُدُسِ يَا جَابِرُ عَرَفُوا مَا تَحْتَ الْعَرْشِ إِلَى مَا تَحْتَ الثَّرَى ثُمَّ قَالَ يَا جَابِرُ إِنَّ هَذِهِ الْأَرْبَعَةَ أَرْوَاحٌ يُصِيبُهَا الْحَدَثَانُ إِلَّا رُوحَ الْقُدُسِ فَإِنَّهَا لَا تَلْهُو وَلَا تَلْعَبُ. (۳)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از جابر روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه در باره علم عالم (یعنی رسول الله و امام صلوات الله علیهم) پرسیدم، فرمود: ای جابر! همانا در پیامبران و اوصیاء پنج روح است: روح القدس، روح ایمان، روح زندگی (حرکت)، روح قوه، و روح شهوت. ای جابر! ایشان به وسیله روح القدس امور و مطالب زیر عرش را تا زیر خاک بدانند. سپس فرمود ای جابر! این چهار روح اخیر را پیش آمد و آفت می رسد، ولی روح القدس بازی و یاوه گری نکند.

حدیث ۴۸۸

۴۸۸- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن الحسين بن محمد عن المعلى بن محمد عن عبد الله بن إدريس عن محمد بن سنان عن الفضل بن عمر عن أبي عبد الله صلوات الله عليه قال: سألتُه عن علم الإمام بما في أقطار الأرض وهو في بيته مرخى عليه ستره فقال يا مفضل إن الله تبارك وتعالى جعل في النبي صلى الله عليه وآله خمس أرواح روح الحياة فيه دب و درج و روح القوة فيه نهض و جاهد و روح

ص: ۲۳۴

۱- . عيون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۲۷ ح ۱۴.

۲- . الأمالی (للطوسی) ص ۲۴۱ ح ۸۱۲.

الشَّهْوَةُ فِيهِ أَكَلَ وَشَرِبَ وَ أَتَى النِّسَاءَ مِنَ الْحَلَالِ وَ رُوحَ الْإِيمَانِ فِيهِ آمَنَ وَ عَدَلَ وَ رُوحَ الْقُدُسِ فِيهِ حَمَلَ النُّبُوَّةَ فَإِذَا قُبِضَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ انْتَقَلَ رُوحُ الْقُدُسِ فَصَارَ إِلَى الْإِمَامِ وَ رُوحُ الْقُدُسِ لَا يَنَامُ وَ لَا يَغْفُلُ وَ لَا يَلْهُو وَ لَا يَزْهُو وَ الْأَرْبَعَةُ الْأَرْوَاحُ تَنَامُ وَ تَغْفُلُ وَ تَزْهُو وَ تَلْهُو وَ رُوحُ الْقُدُسِ كَانَ يَرَى بِهِ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از مفضل بن عمر روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه پرسیدم راجع به دانستن امام معصوم صلوات الله علیه آنچه را در اطراف زمین است، با اینکه خودش در میان اتاقی است که پرده اش انداخته است فرمود: ای مفضل! خدای تبارک و تعالی در رسول الله صلی الله علیه و آله پنج روح قرار داد: روح زندگی که با آن بجنبد و راه رود، روح قوه که با آن قیام و کوشش کند، روح شهوت که با آن بخورد و بیاشامد و با زنان حلال خود نزدیکی کند، روح ایمان که با آن ایمان آورد و عدالت ورزد، و روح القدس که با آن بار نبوت کشد. چون رسول الله صلی الله علیه و آله وفات کند، روح القدس از او به امام (جانشینش) منتقل شود و روح القدس خواب و غفلت و یاوه گری و تکبر ندارد و چهار روح دیگر خواب و غفلت و تکبر و یاوه گری دارند و به وسیله روح القدس همه چیز درک می شود.

حدیث ۴۸۹

۴۸۹- الشيخ محمد بن علی بن بابويه الصدوق، عن تميم بن عبد الله بن تميم القرشي عن أبيه عن أحمد بن علي الأنصاري عن الحسن بن الجهم عن الرضا صلوات الله عليه قال: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَيْدَنَا بِرُوحٍ مِنْهُ مُقَدَّسَهُ مُطَهَّرَهُ لَيْسَتْ بِمَلَكٍ لَمْ تَكُنْ مَعَ أَحَدٍ مِمَّنْ مَضَى إِلَّا مَعَ رَسُولٍ

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَهِيَ مَعَ الْأَئِمَّةِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ مَنَّا تَسَدُّهُمْ وَتَوْفِيقُهُمْ وَهُوَ عَمُودٌ
مِنْ نُورٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ الْخَبَرُ. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از حسن بن جهم روایت کرده که گفت: حضرت امام رضا صلوات الله علیه فرمود: خداوند ما را به روحی مقدس و پاک از جانب خود تأیید کرد که آن روح، فرشته نیست، با هیچ یک از گذشتگان جز رسول الله صلی الله علیه و آله نبوده است. آن روح با ائمه صلوات الله علیه است که ایشان را ثابت قدم می کند و موفق می دارد. او ستونی از نور، بین ما و بین خداوند عزوجل است.

توضیح: این روایت طولانی است بنده فقط محل مورد نظر را از آن نقل کرده ام.

حدیث ۴۹۰

۴۹۰- الشیخ محمد بن یعقوب الکلینی، عن مُحَمَّدِ بْنِ يُحْيَى عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ سَمَاعَةَ وَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْقَاسِمِ الْبَطَلِ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَيُّ إِمَامٍ لَا يَعْلَمُ مَا يُصِيبُهُ وَإِلَى مَا يَصِيرُ فَلَيْسَ ذَلِكَ بِحُجَّةٍ لِلَّهِ عَلَى خَلْقِهِ. (۳)

مرحوم ثقة الاسلام کلینی، با سند مذکور از ابو بصیر روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: هر امامی که نداند چه به سرش می آید (از خیر و شر و بلا و عافیت) و به سوی چه می رود (از مرگ و شهادت) او حجت خدا بر خلقش نیست.

۱- . الکافی ج ۱ ص ۲۷۲ ح ۳.

۲- . عیون أخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۲۰۰ ح ۱.

۳- . الکافی ج ۱ ص ۲۵۸ ح ۱.

حدیث ۴۹۱

۴۹۱- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْوَشَاءِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَائِدٍ عَنْ أَبِي خَدِيجَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي فِي الْيَوْمِ الَّذِي قُبِضَ فِيهِ فَأَوْصَانِي بِأَشْيَاءَ فِي غُسْلِهِ وَفِي كَفْنِهِ وَفِي دُخُولِهِ قَبْرَهُ فَقُلْتُ يَا أَبَاهُ وَاللَّهِ مَا رَأَيْتُكَ مُنْذُ اشْتَكَيْتَ أَحْسَنَ مِنْكَ الْيَوْمَ مَا رَأَيْتُ عَلَيْكَ أَثَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ يَا بُنَيَّ أَمَا سَمِعْتَ عَلَى بْنِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا يُنَادِي مِنْ وَرَاءِ الْجِدَارِ يَا مُحَمَّدُ تَعَالَ عَجَلْ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از ابو خديجه روايت کرده كه گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه فرمود: روزی كه پدرم صلوات الله عليه وفات كرد، من در حضورش بودم، در باره غسل و كفن و داخل كردن قبرش به من سفارش هايی می كرد. من گفتم: ای پدر: از آغاز بيماريت تو را مثل امروز نيكو حال ندیده ام، من نشانه مرگ بر شما نمی بینم، فرمود: ای پسر! مگر نشيدی كه حضرت علي بن الحسين صلوات الله عليهما از پشت ديوار فریاد كرد: ای محمد! بيا و بشتاب.

حدیث ۴۹۲

۴۹۲- الشيخ سعد بن عبد الله القمي، عن أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَبِي مَحْمُودٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا قَالَ: قُلْتُ لِلرَّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ الْإِمَامُ يَعْلَمُ إِذَا مَاتَ قَالَ نَعَمْ يَعْلَمُ بِالتَّعْلِيمِ حَتَّى يَتَقَدَّمَ فِي الْأَمْرِ. (۲)

مرحوم شیخ سعد بن عبد الله قمی، از احمد بن محمد از ابراهیم بن ابو محمود از یکی از شیعیان روایت کرده که گفت: به حضرت امام رضا صلوات الله علیه گفتم: آیا امام می داند چه وقت می میرد؟ فرمود: آری، با اطلاعی که خدا به او می دهد می داند تا کاری را که در پیش است، به انجام رساند.

حدیث ۴۹۳

۴۹۳- الشيخ محمد بن علی بن شهر آشوب، بإسناده عن أَبُو بصیر قَالَ الصَّادِقُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِيمَا أَوْصَانِي بِهِ أَبِي صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنْ قَالَ يَا بُنَيَّ إِذَا أَنَا مِتُّ فَلَا يُغْسَلُنِي أَحَدٌ غَيْرُكَ فَإِنَّ الْإِمَامَ لَا يُغْسَلُهُ إِلَّا إِمَامٌ. (۳)

مرحوم ابن شهر آشوب، با سند خویش از ابو بصیر گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: از جمله سفارش هایی که پدرم صلوات الله علیه به من فرمود، این بود که گفت: ای پسر! وقتی من از دنیا رفتم کسی جز تو مرا غسل ندهد، زیرا امام را جز امام غسل نمی دهد.

حدیث ۴۹۴

۴۹۴- الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ وَ أَحْمَدُ بْنُ إِسْحَاقَ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ يَحْيَى عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: لَمَّا قُبِضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ هَبَطَ جِبْرِئِيلُ وَ مَعَهُ الْمَلَائِكَةُ وَ الرُّوحُ الَّذِينَ كَانُوا يَهْبِطُونَ فِي لَيْلِهِ الْقَدَرِ قَالَ فَفُتِحَ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ بَصَرُهُ فَرَأَاهُمْ فِي مُنْتَهَى السَّمَاوَاتِ إِلَى الْأَرْضِ يُغْسَلُونَ النَّبِيَّ مَعَهُ وَ يُصَلُّونَ مَعَهُ عَلَيْهِ وَ يَحْفَرُونَ لَهُ وَ اللَّهُ مَا حَفَرَ لَهُ غَيْرَهُمْ حَتَّى إِذَا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ نَزَلُوا مَعَ مَنْ نَزَلَ فَوَضَعُوهُ فَتَكَلَّمُوا وَ فُتِحَ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ سَمْعُهُ فَسَمِعَهُ

- ۱- . الكافي ج ۱ ص ۲۶۰ ح ۷.
- ۲- . مختصر البصائر ص ۳۳ ح ۲۳.
- ۳- . المناقب (لابن شهر آشوب) ج ۱۱ ص ۲۷۷. بحار الانوار ج ۲۷ ص ۲۹۰ ح ۴.

يُوصِيهِمْ بِهِ فَبَكَى وَ سَمِعَهُمْ يَقُولُونَ لَا نَأْلُوهُ جُهْدًا وَ إِنَّمَا هُوَ صَاحِبُنَا بَعْدَكَ إِلَّا أَنَّهُ لَيْسَ يُعَايِنُنَا بِبَصَرِهِ بَعْدَ مَرَّتِنَا هَذِهِ حَتَّى إِذَا مَاتَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ رَأَى الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا مِثْلَ ذَلِكَ الَّذِي رَأَى وَ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ أَيْضًا يُعِينُ الْمَلَائِكَةَ مِثْلَ الَّذِي صَنَعُوا بِالنَّبِيِّ حَتَّى إِذَا مَاتَ الْحَسَنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ رَأَى مِنْهُ الْحُسَيْنُ مِثْلَ ذَلِكَ وَ رَأَى النَّبِيَّ وَ عَلِيًّا يُعِينَانِ الْمَلَائِكَةَ حَتَّى إِذَا مَاتَ الْحُسَيْنُ رَأَى عَلَى بَنِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا مِثْلَ ذَلِكَ وَ رَأَى النَّبِيَّ وَ عَلِيًّا وَ الْحَسَنَ يُعِينُونَ الْمَلَائِكَةَ حَتَّى إِذَا مَاتَ عَلَى بَنِ الْحُسَيْنِ رَأَى مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مِثْلَ ذَلِكَ وَ رَأَى النَّبِيَّ وَ عَلِيًّا وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ يُعِينُونَ الْمَلَائِكَةَ حَتَّى إِذَا مَاتَ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ رَأَى جَعْفَرُ مِثْلَ ذَلِكَ وَ رَأَى النَّبِيَّ وَ عَلِيًّا وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ وَ عَلَى بَنِ الْحُسَيْنِ يُعِينُونَ الْمَلَائِكَةَ حَتَّى إِذَا مَاتَ جَعْفَرُ رَأَى مُوسَى مِنْهُ مِثْلَ ذَلِكَ هَكَذَا يَجْرِي إِلَى آخِرِنَا. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از قاسم بن یحیی از بعضی اصحاب از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: وقتی رسول الله صلی الله علیه و آله درگذشت، جبرئیل با ملائکه و روح فرود آمدند؛ همان هایی که در شب قدر فرود می آیند. گفت: دیده حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه گشوده گشت. آنها را در افق دید که با او رسول الله صلی الله علیه و آله را غسل می دهند و با علی صلوات الله علیه

نماز می خوانند بر رسول الله صلى الله عليه و آله و برایش قبر حفر می کنند. به خدا قسم جز آنها برای او قبر حفر نکردند تا آن جناب را در قبر نهادند. فرود آمدند با هر کس که فرود آمد و پیکرش را در قبر نهادند. رسول الله صلى الله عليه و آله سخن گفت و گوش حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه باز شد و شنید که این فرشتگان را نسبت به علی صلوات الله علیه سفارش می کند. علی صلوات الله علیه گریه کرد و شنید که آنها در جواب رسول الله صلى الله عليه و آله می گویند که از کوشش فروگذاری نخواهیم کرد، او دوست ما است و بعد از تو جز این که با چشم ما را نخواهد دید بعد از این مرتبه. تا اینکه حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه از دنیا رفت. حضرت امام حسن و حضرت امام حسین صلوات الله علیهما همین جریان را مشاهده کردند و رسول الله صلى الله عليه و آله را نیز دیدند که در همان کارهایی که نسبت به رسول الله انجام داده بودند، به ملائکه کمک می کرد. تا حضرت امام حسن صلوات الله علیه از دنیا رفت، حضرت امام حسین صلوات الله علیه نیز همین جریان ها را مشاهده کرد و دید که رسول الله و علی صلوات الله علیهما و آلهما هر دو کمک می کنند. وقتی حضرت امام حسین صلوات الله علیه شهید شد، حضرت امام زین العابدین صلوات الله علیه همه این ها را دید و رسول الله و حضرت امیرالمؤمنین و حضرت امام حسن صلوات الله علیهم را مشاهده کرد که به ملائکه کمک می کردند. تا حضرت علی بن الحسین صلوات الله علیهما از دنیا رفت و حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه همین ها را دید و رسول الله و حضرت امیرالمؤمنین و حضرت امام حسن و حضرت امام حسین صلوات الله علیهم که ملائکه را کمک می کردند. تا اینکه حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه از دنیا رفت و حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه تمام آنها را مشاهده کرد و رسول الله و حضرت امیرالمؤمنین و حضرت امام حسن و حضرت حسین و حضرت علی بن الحسین صلوات الله علیهم را دید که ملائکه را یاری می کردند. تا حضرت امام جعفر صادق صلوات

الله علیه از دنیا رفت و حضرت موسی بن جعفر صلوات الله علیهما این جریان ها را مشاهده کرد و این وقایع تا آخرین نفر ما جاری است.

ص: ۲۳۷

۱- . بصائر الدرجات ج ۱ ص ۲۳۵ ح ۸۲۳

حدیث ۴۹۵

۴۹۵- الشيخ محمد بن عمر بن عبدالعزیز الکشی، عن مُحَمَّدُ بْنُ مَسْعُودٍ قَالَ سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ فَضَّالٍ يَقُولُ عَجَلَانُ أَبُو صَالِحٍ ثَقَّةٌ قَالَ قَالَ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَا عَجَلَانُ كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْكَ إِلَى جَنبِي وَالنَّاسُ يُعْرِضُونَ عَلَيَّ. (۱)

مرحوم شیخ محمد بن عمر بن عبدالعزیز کشی، با سند مذکور از عجلان ابو صالح ثقه روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: ای عجلان! گویا من تماشا می کنم تو را در کنارم، در حالی که مردم بر من عرضه می شوند.

حدیث ۴۹۶

۴۹۶- الشيخ محمد المفید، عن الصَّدُوقِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْكُوفِيِّ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ رِزْقٍ اللَّهِ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي الْعَلَاءِ عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِنَّهُ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ وَسَكَنَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ وَأَهْلُ النَّارِ النَّارَ مَكَثَ عَبْدٌ فِي النَّارِ سَبْعُونَ خَرِيفًا وَالْخَرِيفُ سَبْعُونَ سَنَةً ثُمَّ إِنَّهُ يَسْأَلُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَيُنَادِيهِ فَيَقُولُ يَا رَبِّ أَسْأَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ

وَأَهْلَ بَيْتِهِ لَمَّا رَحِمْتَنِي فَيُوحِي اللَّهُ جَلَّ جَلَّالُهُ إِلَى جِبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ اهْبِطْ إِلَى عَبْدِي فَأَخْرِجْهُ
فَيَقُولُ جِبْرِئِيلُ وَكَيْفَ لِي بِالْهَبُوطِ فِي النَّارِ فَيَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِنِّي قَدْ أَمَرْتُهَا أَنْ تَكُونَ
عَلَيْكَ بَرْدًا وَسَلَامًا قَالَ فَيَقُولُ يَا رَبِّ فَمَا عَلِمِي بِمَوْضِعِهِ فَيَقُولُ إِنَّهُ مِنْ جُبٍّ مِنْ سَجِّينَ فَيَهْبِطُ
جِبْرِئِيلُ إِلَى النَّارِ فَيَجِدُهُ مَعْقُودًا عَلَى وَجْهِهِ فَيُخْرِجُهُ فَيَقِفُ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَيَقُولُ اللَّهُ
تَعَالَى يَا عَبْدِي كَمْ لَبِثْتَ فِي النَّارِ تُنَاشِدُنِي فَيَقُولُ يَا رَبِّ مَا أَحْصِيهِ فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ أَمَّا
وَعِزَّتِي وَجَلَالِي لَوْ لَا مَنْ سَأَلْتَنِي بِحَقِّهِمْ عِنْدِي لَأُطَلْتُ هَوَانُكَ فِي النَّارِ وَلَكِنَّهُ حَتَمٌ عَلَى
نَفْسِي أَنْ لَا يَسْأَلَنِي عَبْدٌ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ إِلَّا غَفَرْتُ لَهُ مَا كَانَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ وَقَدْ غَفَرْتُ لَكَ
الْيَوْمَ ثُمَّ يُؤَمِّرُ بِهِ إِلَى الْجَنَّةِ. (٢)

مرحوم شیخ مفید، با سند مذکور از جابر از حضرت امام محمد باقر از پدر بزرگوارش از
پدران بزرگوارش صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: وقتی روز قیامت شما و بهشتیان
در بهشت و جهنمیان در جهنم ساکن شوند، بنده ای در جهنم هفتاد خریف که هر خریف
هفتاد سال است درنگ می کند. سپس از خدا درخواست می کند و فریاد می زند و می
گوید: پروردگارا! از تو درخواست می کنم به حق محمد و اهل بیتش به من رحم بفرما!
خداوند به جبرئیل علیه السلام وحی می کند که برو این بنده مرا بیرون کن. جبرئیل می
گوید: خدایا! چگونه وارد آتش شوم؟ خداوند می فرماید: من به آتش دستور داده ام که بر
تو سرد و سلامت باشد. عرض می کند: خدایا! از کجا بفهمم در کجا است؟ می گوید: او
در چاهی در سجین است. جبرئیل علیه السلام به طرف جهنم فرود می آید و می بیند که در
آنجا بسته شده و به صورت افتاده است. پس بیرونش می آورد و در پیشگاه پروردگار می
ایستد. خداوند می فرماید: ای بنده من! چقدر در آتش جهنم مرا قسم می دادی؟ عرض می
کند: مقدارش را نمی دانم. خداوند می فرماید: به عزت و جلالم اگر به حق آنها نزد من

درخواست نمی کردی، مدت ها با خواری در جهنم می ماندی، ولی بر خود لازم نموده ام که

ص: ۲۳۸

۱- رجال کشی ص ۲۵۹ ح ۷۷۲.

۲- الأمالی (للمفید) ص ۲۱۹ ح ۶.

سؤال نکند از من بنده ای به حق محمد و اهل بیتش صلوات الله علیهم، مگر این که پیامرزم آنچه که بین من و او بود، و اینک تو را آمرزیدم. بعد دستور می دهد که او را به جانب بهشت ببرند.

حدیث ۴۹۷

۴۹۷- الشيخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَنَانٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: الْصَّلَاةُ عَلَىَّ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِي تَذْهَبُ بِالنِّفَاقِ. (۱)

مرحوم ثقه الاسلام کلینی، با سند مذکور از عبدالله بن سنان روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: صلوات بر من و بر اهل بیت من نفاق را می برد.

حدیث ۴۹۸

۴۹۸- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ شَاذَوَيْهِ الْمُؤَدَّبُ رَضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ جَامِعٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ حَدَّثَنِي يَعْقُوبُ بْنُ يُزَيْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ أَبَانَ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أَبَانَ بْنِ تَغْلِبَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ سَيِّدِ الْعَابِدِينَ عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ سَيِّدِ الشُّهَدَاءِ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ سَيِّدِ الْأَوْصِيَاءِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: مَنْ صَلَّى عَلَيَّ وَلَمْ يُصَلِّ عَلَى آلِي لَمْ يَجِدْ رِيحَ الْجَنَّةِ وَإِنْ رِيحَهَا لَتُوجَدُ مِنْ مَسِيرِهِ خَمْسَمِائَةٍ عَامٍ. (۲)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابان بن تغلب از حضرت امام محمد باقر از پدران بزرگوارش از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس بر من صلوات فرستد و بر آلم نفرستد بوی بهشت را نبوید که از مسافت پانصد سال بوئیده شود.

حدیث ۴۹۹

۴۹۹- الشيخ أبو القاسم جعفر بن محمد بن قُوكُويَه القُمِّيُّ الْفَقِيهُ عَنْ أَبِيهِ رَحِمَهُ اللَّهُ عَنْ سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي خَلْفٍ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدِ الْبَرْقِيِّ عَنْ قَاسِمِ بْنِ يَحْيَى عَنْ جَدِّهِ الْحَسَنِ بْنِ رَاشِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَنَانٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ بَيْنَمَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا فِي حَجَرٍ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِذْ رَفَعَ رَأْسَهُ فَقَالَ لَهُ يَا أَبَتِ مَا لِمَنْ زَارَكَ بَعْدَ مَوْتِكَ فَقَالَ يَا بُنَيَّ مَنْ أَتَانِي زَائِرًا بَعْدَ مَوْتِي فَلَهُ الْجَنَّةُ وَمَنْ أَتَى أَبَاكَ زَائِرًا بَعْدَ مَوْتِهِ فَلَهُ الْجَنَّةُ وَمَنْ أَتَى أَحَاكَ زَائِرًا بَعْدَ مَوْتِهِ فَلَهُ الْجَنَّةُ وَمَنْ أَتَاكَ زَائِرًا بَعْدَ مَوْتِكَ فَلَهُ الْجَنَّةُ. (۳)

مرحوم شیخ ابوالقاسم جعفر بن محمد بن قولویه، با سند مذکور از عبد الله بن سنان روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: حضرت امام حسین صلوات الله علیه در دامن رسول الله صلی الله علیه و آله بودند، سپس سر مبارک را بالا نموده و عرضه داشت: ای پدر! ثواب کسی که پس از رحلت تان شما را زیارت کند چیست؟ رسول الله صلی الله علیه

ص: ۲۳۹

۱- الکافی ج ۲ ص ۴۹۲ ح ۸.

۲- الأمالی (للصدوق) ج ۱ ص ۲۰۰ ح ۱۲.

۳- کامل الزیارات ج ۱ ص ۱۰ ح ۱.

علیه و آله فرمود: ای پسر! کسی که من را بعد از رحلتم زیارت کند مستحق بهشت بوده و در صورتی که بعد از رحلت پدرت او را زیارت نماید به بهشت داخل می گردد و اگر برادرت را بعد از رحلتش زیارت نماید بهشت حق او بوده و آن کس که بعد از رحلت تو را زیارت کند بهشت از آن او می باشد.

حدیث ۵۰۰

۵۰۰- الشیخ أَبُو الْقَاسِمِ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ قَوْلَوَيْهِ الْقُمِّيُّ الْفَقِيهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ عَدَّةٍ مِنْ أَصْحَابِنَا مِنْهُمْ أَحْمَدُ بْنُ إِدْرِيسَ وَ مُحَمَّدٌ بْنُ يَحْيَى عَنْ الْعَمْرِكِيِّ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ يَحْيَى وَ كَانَ خَادِمًا لِأَبِي جَعْفَرٍ الثَّانِي صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا رَفَعَهُ إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ

صلوات الله عليهم قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: مَنْ زَارَنِي أَوْ زَارَ أَحَدًا مِنْ ذُرِّيَّتِي
زُرَّتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَنْقَذْتُهُ مِنْ أَهْوَالِهَا. (۱)

مرحوم شیخ ابوالقاسم جعفر بن محمد بن قولویه، با سند مذکور از یحیی که خادم حضرت
امام جواد صلوات الله علیه است از برخی اصحاب ما به طور مرفوعه از حضرت امام محمد
باقر صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: کسی که
من یا یکی از فرزندانم را زیارت کند روز قیامت به زیارت او آمده و او را از هول و وحشت
های آن روز می رهانم.

ص: ۲۴۰

۱- . کامل الزیارات ج ۱ ص ۱۱ ح ۴.

خاتمه

اشاره

خوانندگان محترم: لازم است بدانیم که هر کدام ما وظیفه داریم که احادیث اهل بیت
معصومین صلوات الله عليهم را حفظ و نگهداری نماییم و اینکه دست نااهل نباید به آن رسد
و به نااهل نباید روایت کرد و از اهلش نباید دریغ نمود و هر کس را به مقدار توان حملش
روایت گفت. همچنین وظیفه داریم که احادیث اهل بیت طاهرین صلوات الله عليهم را نباید
رد و انکار کرد گرچه خلاف دانستی های ما باشند بلکه آنچه را ندانستیم و شبهه ناک بود
علمش را به خود حضرات معصومین صلوات الله عليهم برگرداند و نیز ما به تسلیم و
فرمانبرداری فرمان داده شده ایم.

لذا به همین منظور بنده دو باب را در موضوعات متذکره منعقد کرده ام امیدوارم مورد توجه و عمل عزیزان قرار گیرند.

باب اول: راز نگهدار ائمه طاهرين صلوات الله عليهم باشيم

اشاره

اشاره: در این باب پنج روایت به نیت پنج تن آل عبا آورده شده که تصریح دارند به اینکه احادیث اهل بیت طاهرين صلوات الله عليهم را برای نا اهل نباید روایت کرد بلکه برای هر کسی به مقدار توانش باید روایت کرد.

حدیث ۱

۱- الشيخ سعد بن عبد الله القمي، عن أحمد و عبد الله ابنا محمد بن عيسى عن محمد بن إسماعيل بن بزيع عمّن ذكره عن عبد الله بن مسكان عن عبيد الله بن عليّ الحلبي قال قال أبو عبد الله صلوات الله عليه ما ذنبى إن كان الله تعالى يحب أن يُعبد سراً ولا يُعبد علانية. (۱)

مرحوم سعد بن عبد الله قمی، با سند مذکور از عبيدالله بن علی حلبی روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه فرمود: گناه من چیست اگر خداوند دوست داشته که نهانی عبادت شود و آشکارا عبادت نشود.

حدیث ۲

۲- الشيخ سعد بن عبد الله القمي، عن أحمد و عبد الله ابنا محمد بن عيسى و محمد بن الحسين بن أبي الخطاب عن محمد بن سنان عن يونس بن يعقوب عن أبي عبد الله صلوات الله عليه قال قال من أذاع علينا شيئاً من أمرنا فهو ممن قتلنا عمداً و لم يقتلنا خطأ. (۲)

مرحوم سعد بن عبد الله قمی، با سند مذکور از یونس بن یعقوب روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: هر کس چیزی از کارهای ما را فاش کند او همانند کسی است که ما را به عمد کشته و به خطا نگشته است.

حدیث ۳

۳- الشیخ سعد بن عبد الله القمی، عن أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدِ الْبَرْقِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ عِثْمِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارِ الدُّهْنِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ قَالَ لِي يَا مُعَاوِيَةُ

ص: ۲۴۱

۱- . مختصر البصائر ص ۲۹۶ ح ۳۰۷.

۲- . مختصر البصائر ص ۲۸۹ ح ۲۹۷.

أَتُرِيدُونَ أَنْ تُكَذِّبُوا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي عَرْشِهِ لَا تُحَدِّثُوا النَّاسَ إِلَّا بِمَا يَحْتَمِلُونَ فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَمْ يَزَلْ يُعَبِّدُ سِرًّا.

قَالَ مُعَاوِيَةُ بْنُ عَمَّارٍ وَقَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ مِنْ لَقِيتَ مِنْ شِيعَتِنَا فَأَقْرَأَهُ مِنِّي السَّلَامَ وَقُلْ لَهُمْ إِنَّمَا مَثَلُكُمْ فِي النَّاسِ مَثَلُ أَصْحَابِ الْكَهْفِ أَسْرُوا إِلَى إِيْمَانٍ وَأَظْهَرُوا الشُّرْكَ فَأُوجِرُوا مَرَّتَيْنِ. (۱)

مرحوم سعد بن عبد الله قمی، با سند مذکور از معاویه بن عمار دهنی روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه به من فرمود: ای معاویه! آیا این مردم می خواهند

خداوند را در عرشش تکذیب نمایند، مردم را حدیث نگویند مگر به آن احادیثی که تحمل می کنند (و می فهمند)، که به راستی خداوند تبارک و تعالی پیوسته پنهانی عبادت شده است.

معاویه بن عمار گوید: و حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه به من فرمود: از شیعیان هر کس را (دیدي) و ملاقات کردی، سلام من را به آنان برسان و به ایشان بگو: به راستی که مثل شما در میان مردم، مثل اصحاب کهف است (پس در میان دشمنان شان) ایمان شان را پنهان کردند و به شرک تظاهر کردند پس دو بار پاداش داده می شوند.

حدیث ۴

۴- الشیخ سعد بن عبد الله القمی، عن أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ وَ حَدَّثَنِي يَعْقُوبُ بْنُ يُزَيْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ دَاوُدَ بْنِ فَرْقَدٍ قَالَ قَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ لَا تُحَدِّثُ حَدِيثَنَا إِلَّا أَهْلَكَ أَوْ مَنْ تَثِقُ بِهِ. (۲)

مرحوم سعد بن عبد الله قمی، با سند مذکور از داود بن فرقد روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: حدیث ما را مگوی مگر برای خانواده ات یا کسی که مورد اعتمادت است.

حدیث ۵

۵- الشیخ سعد بن عبد الله القمی، عن أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِيهِ وَ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى وَ حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عِيسَى وَ يَعْقُوبُ بْنُ يُزَيْدٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ الْمُخْتَارِ الْقَلَانِسِيِّ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ

عَلَيْهِ فَسَأَلْتُهُ عَنْ حَدِيثٍ كَثِيرٍ فَقَالَ هَلْ كَتَمْتَ عَلَى شَيْءٍ قَطُّ فَبَقِيَتْ أَتَذَكَّرُ فَلَمَّا رَأَى مَا حَلَّ بِي قَالَ أَمَّا مَا حَدَّثْتَ بِهِ أَصْحَابَكَ فَلَا بَأْسَ بِهِ إِنَّمَا الْإِذَاعَةُ أَنْ تُحَدِّثَ بِهِ غَيْرَ أَصْحَابِكَ. (۳)

مرحوم سعد بن عبد الله قمی، با سند مذکور از ابوبصیر روایت کرده که گفت: بر حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه وارد شدم و از ایشان درباره نقل فراوان حدیث پرسیدم، فرمود: آیا هرگز چیزی از احادیث مرا کتمان کرده ای؟ من سعی کردم به یاد بیاورم و چون حضرت مرا به این حال دید، فرمود: آنچه را برای یاران خود گفته ای اشکالی ندارد. افشا کردن، آن است که حدیث را برای غیر یارانت بگویی.

ص: ۲۴۲

۱- . مختصر البصائر ص ۲۸۳ ح ۲۸۴.

۲- . مختصر البصائر ص ۲۸۶ ح ۲۹۱.

۳- . مختصر البصائر ص ۲۸۶ ح ۲۹۰.

باب دوم: انکار کننده احادیث اهل بیت طاهرین صلوات الله علیهم نباشیم بلکه از جمله تسلیم شدگان و عمل کنندگان به آن باشیم

اشاره

اشاره: در این باب پنج روایت به نیت پنج تن آل عبا صلوات الله علیهم آورده شده که تصریح دارند به اینکه احادیث اهل بیت معصومین صلوات الله علیهم را نباید انکار کرد بلکه تسلیم آن بود

حدیث ۱

۱- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَنَانَ عَنْ عَمَّارِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: إِنَّ حَدِيثَ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ صَعْبٌ مُسْتَصْعَبٌ لَا يُؤْمِنُ بِهِ إِلَّا مَلَكٌ مُقَرَّبٌ أَوْ نَبِيٌّ مُرْسَلٌ أَوْ عَبْدٌ أَمْتَحَنَ اللَّهُ قَلْبَهُ لِلْإِيمَانِ فَمَا وَرَدَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَدِيثِ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَلَا تَنْتَ لَهُ قُلُوبَكُمْ وَاعْرِفْتُمُوهُ فَاقْبَلُوهُ وَ مَا أَشْمَازَتْ مِنْهُ قُلُوبُكُمْ وَ أَنْكَرْتُمُوهُ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَى الرَّسُولِ وَ إِلَى الْعَالَمِ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَ إِنَّمَا الْهَالِكُ أَنْ يُحَدِّثَ أَحَدُكُمْ بِشَيْءٍ مِنْهُ لَا يَحْتَمِلُهُ فَيَقُولَ وَ اللَّهُ مَا كَانَ هَذَا وَ اللَّهُ مَا كَانَ هَذَا وَ الْإِنْكَارُ هُوَ الْكُفْرُ.

(۱)

مرحوم ثقه الاسلام كليني، با سند مذکور از جابر روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله عليه فرمود: رسول الله صلى الله عليه و آله فرمود: حدیث آل محمد صلوات الله عليهم صعب و مستصعب است، جز فرشته مقرب یا پیغمبر مرسل یا بنده ای که خدا دلش را به ایمان آزموده، به آن ایمان نیاورد. پس هر حدیثی که از آل محمد صلى الله عليه و آله به شما رسید و در برابر آن آرامش دل یافتید و آن را آشنا دیدید، بپذیرید. و هر حدیثی را که دل تان از آن رمید و ناآشنایش دیدید، آن را به خدا و رسول الله صلى الله عليه و آله و عالم آل محمد صلى الله عليه و آله رد کنید، همانا هلاک شده کسی است که حدیثی را که تحمل ندارد، برایش بازگو کنند، و او بگوید به خدا این چنین نیست، به خدا این چنین نیست، و انکار مساوی کفر است.

حدیث ۲

۲- الشيخ سعد بن عبد الله القمي، عن أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عِيسَى عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ وَ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدِ الْبَرْقِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جُنْدَبٍ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ السَّمْطِ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ

الله عليه جعلت فداك يأتينا الرجل من قبلكم يعرف بالكذب فيحدث بالحديث فنستبشعه
فقال أبو عبد الله صلوات الله عليه يقول لك إني قلت لليل إنه نهار وللنهار إنه ليل قلت لا قال
فإن قال لك هذا إني قلته فلا تكذب به فإنك إنما تكذبتني. (٢)

مرحوم سعد بن عبد الله قمی، با سند مذکور از سفیان بن سمط روایت کرده که گفت: به
حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه عرض کردم: فدایت کردم، مردی از جانب شما
که او را به دورغ گویی می شناسیم پیش ما می آید و حدیثی برای ما می گوید

ص: ۲۴۳

۱- الکافی ج ۱ ص ۴۰۱ ح ۱.

۲- مختصر البصائر ص ۲۳۳ ح ۲۳۹.

که سینه های ما برای پذیرفتن آن سخن به تنگ می آید، (چه کنیم)؟ حضرت فرمود: آیا
می گوید: شب روز است و روز شب؟ گفتم: نه (تا این حد). فرمود: پس اگر برای تو گفت
که من آن را گفته ام پس آن (حدیث ما) را تکذیب نکن (و دروغ ندان) که بی تردید مرا
تکذیب نموده ای.

حدیث ۳

۳- الشيخ سعد بن عبد الله القمي، عن أحمد بن محمد بن عيسى و محمد بن الحسين بن أبي
الخطاب عن محمد بن إسماعيل بن بزيع عن عمه حمزة بن بزيع عن علي بن سويد السائي
عن أبي الحسن الأول صلوات الله عليه أنه كتب إليه في رسالته و لا تقل لما يبلغك عنا أو

يُنْسَبُ إِلَيْنَا هَذَا بَاطِلٌ وَإِنْ كُنْتَ تَعْرِفُ خِلَافَهُ فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي لِمَ قُلْنَاهُ وَعَلَى أَيْ وَجْهِ وَضَعْنَاهُ.

(۱)

مرحوم سعد بن عبد الله قمی، با سند مذکور از علی بن سويد سائی روایت کرده که گفت: حضرت امام موسی کاظم صلوات الله علیه در جواب نامه ام نوشته بود: در باره چیزی که از طرف ما به تو رسید و به ما منسوب بود نگو باطل است اگر چه خلاف آن را از ما سراغ داشته باشی، زیرا تو نمی دانی برای چه ما آن را گفته ایم، و به چه گونه آن را شرح داده ایم.

حدیث ۴

۴- الشيخ سعد بن عبد الله القمي، عن أحمد بن محمد بن عيسى عن الحسين بن سعيد عن صفوان بن يحيى عن إسحاق بن عمار عن أبي بصير أو عمن سمع أبا بصير يحدث عن أحدهما صلوات الله عليهما في قول الله عزَّ وَّ جَلَّ: «الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ» قَالَ هُمُ الْمُسْلِمُونَ لَأَلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ إِذَا سَمِعُوا الْحَدِيثَ جَاءُوا بِهِ كَمَا سَمِعُوهُ وَلَمْ يَزِيدُوا فِيهِ وَلَمْ يَنْقُصُوا مِنْهُ. (۲)

مرحوم سعد بن عبد الله قمی، با سند مذکور از اسحاق بن عمار از ابوبصیر یا از کسی که از ابوبصیر (این روایت را) شنیده روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر یا حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیهما در تفسیر آیه: «آنان که سخن را می شنوند و از بهترینش پیروی می کنند». (سوره زمر آیه ۱۸) فرمود: ایشان تسلیم شوندگان در برابر آل محمد صلوات الله علیهم هستند، همان کسانی که چون حدیثی شنوند، کم و زیادش نکنند، و چنان که شنیده اند تحویل دهند.

۵- الشیخ سعد بن عبد الله القمی، عن مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى بْنِ عُبَيْدٍ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ مَعْرُوفٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَحْيَى عَنْ عُمَرَ بْنِ أُذَيْنَةَ عَنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ مُحَمَّدٍ الْحَضْرَمِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ يَهْلِكُ أَصْحَابُ الْكَلَامِ وَ يَنْجُو الْمُسْلِمُونَ إِنَّ الْمُسْلِمِينَ هُمُ النَّجَبَاءُ يَقُولُونَ هَذَا يَنْقَادُ وَ هَذَا لَا يَنْقَادُ أَمَا وَاللَّهِ لَوْ عَلِمُوا كَيْفَ كَانَ أَصْلُ الْخَلْقِ مَا اخْتَلَفَ أَثْنَانِ. (۳)

مرحوم سعد بن عبد الله قمی، با سند مذکور از ابوبکر بن محمد حضرمی روایت کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: اصحاب کلام هلاک می شوند و تسلیم شوندگان نجات می یابند، به راستی که تسلیم شوندگان همان نجباء هستند، سخن گویان می گویند: این پذیرفتنی است و آن، پذیرفتنی نیست (و این به نتیجه می رسد و آن

ص: ۲۴۴

۱- . مختصر البصائر ص ۲۳۴ ح ۲۴۱.

۲- . مختصر البصائر ص ۲۳۶ ح ۲۴۳.

۳- . مختصر البصائر ص ۲۲۲ ح ۲۱۳.

نمی رسد، این را می فهمیم و آن دیگر را نمی فهمیم)، بدانید به خدا قسم اگر آنان می دانستند از چه چیزی خلق شده اند هیچ وقت با یک دیگر نزاع نمی کردند.

با ذکر این احادیث شریفه این کتاب شریف را در تاریخ چهارم ماه صفر سال ۱۴۴۳ هجری قمری که برابر است با سال ۲۰/۶/۱۴۰۰ هجری شمسی به پایان رساندم الحمد لله.

وصلی الله علی محمد و آله الطیین الطاهرین المعصومین و لعنه الله علی اعدائهم اجمعین

ص: ۲۴۵